

Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

For Romantik og Historie

Maanedsskrift. Udgivet af H.P. Holst, 1868-90.

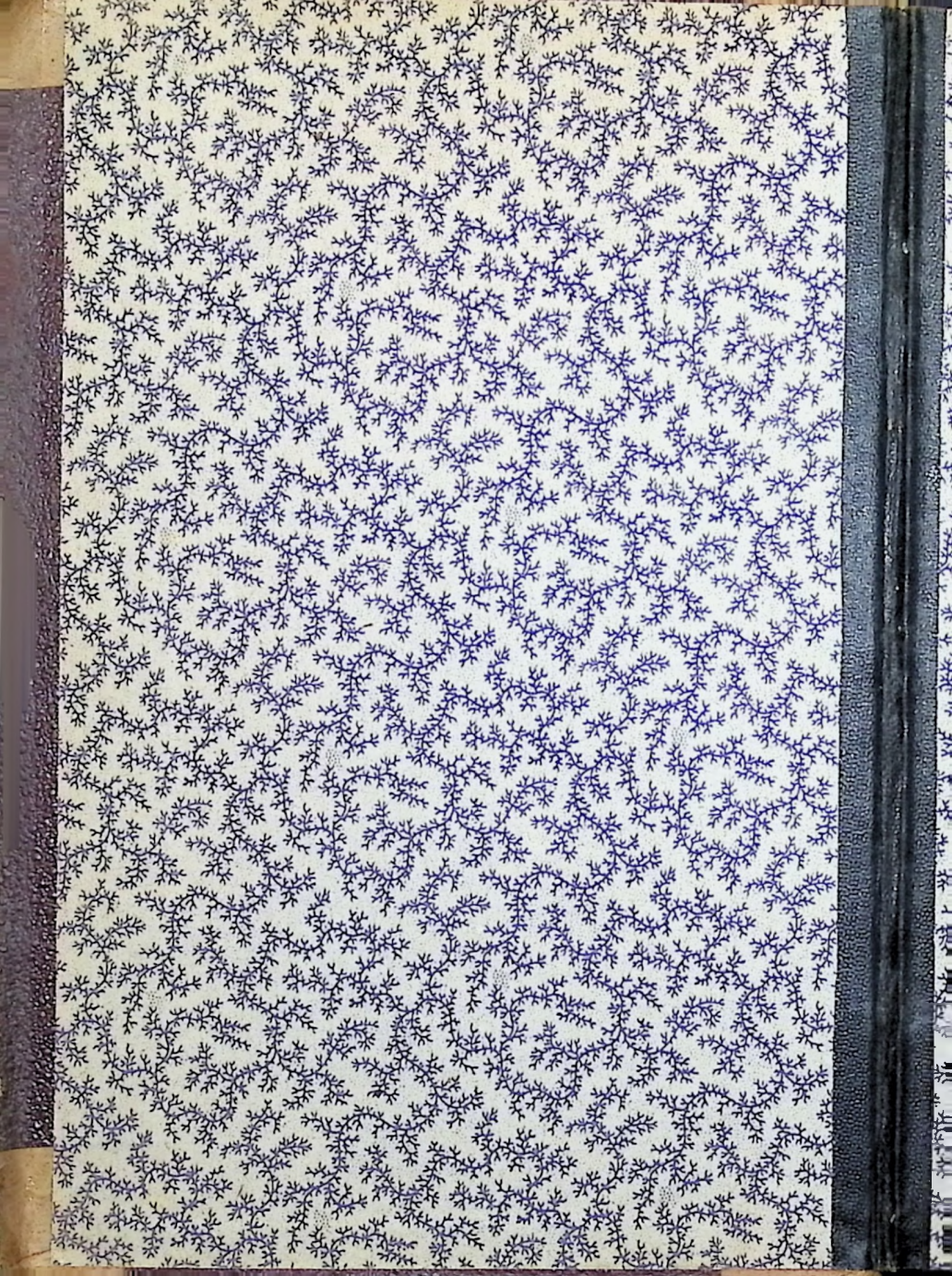
Om indholdet på: <https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104811.htm>

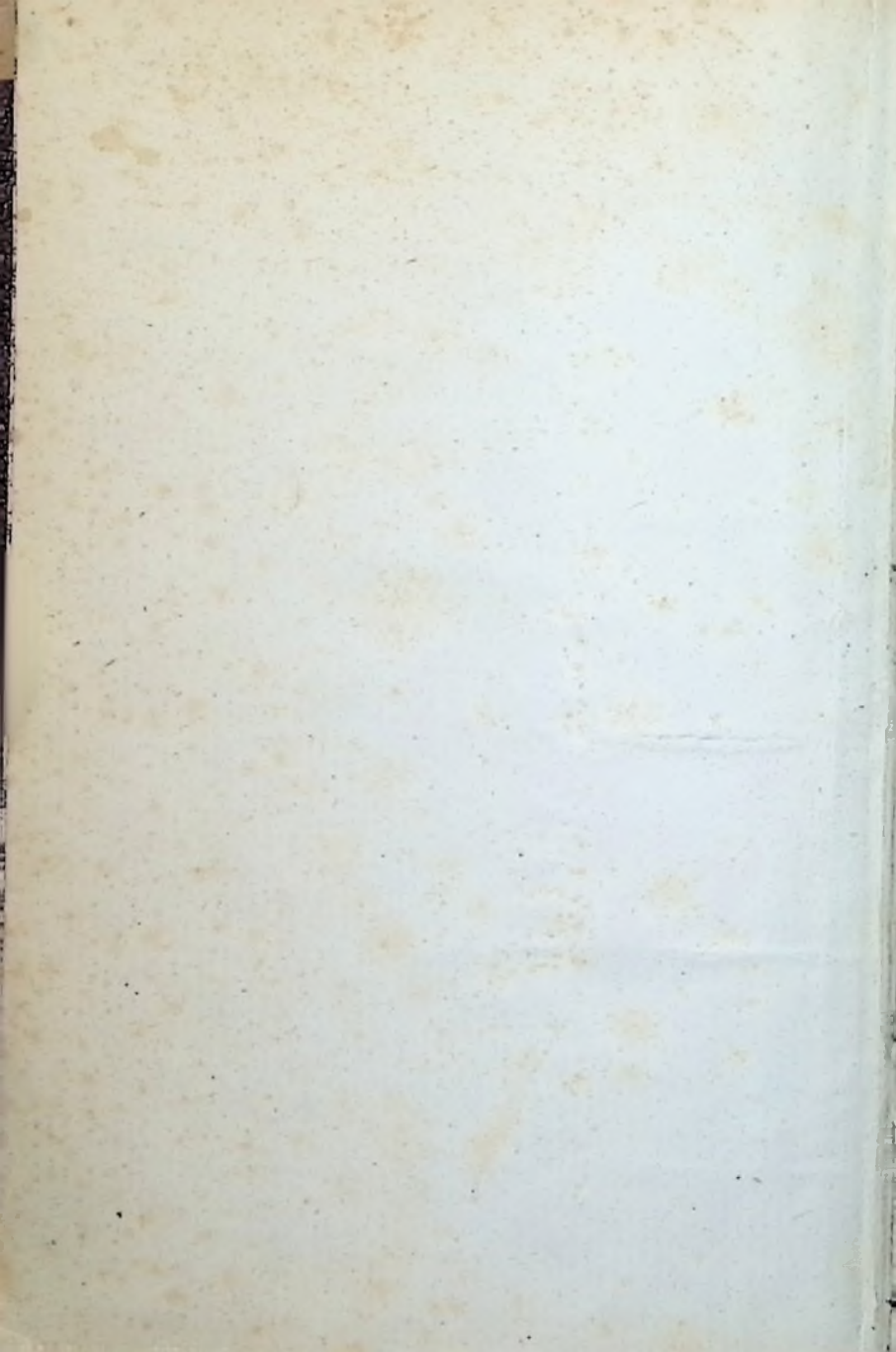
Udarbejdet 2023 af Niels Jensen

Opdateret den 7. oktober 2023 af Niels Jensen

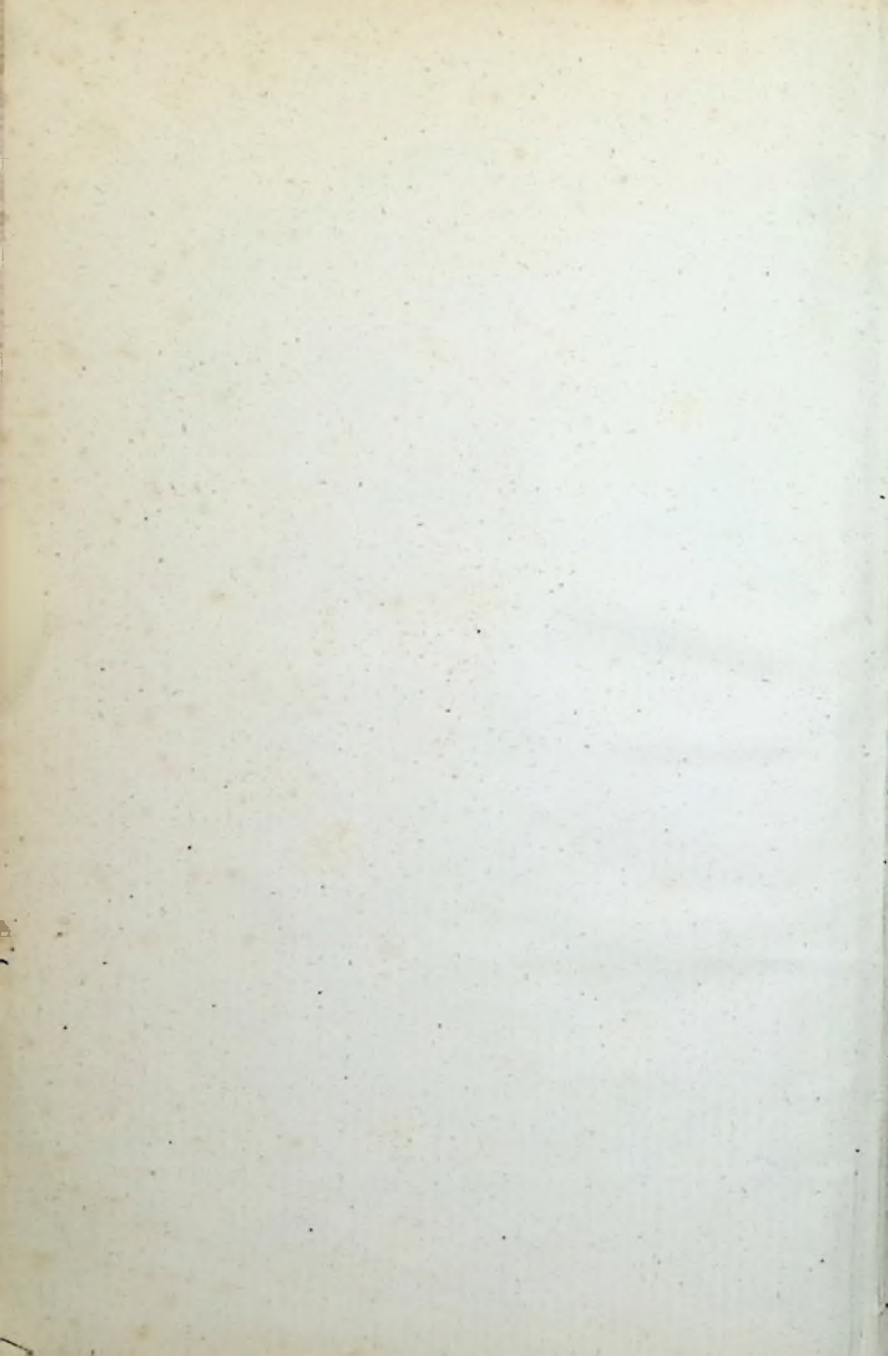

V. Trude

H. P. Holst:

For Romantik og Historie.

Attende Bind.

Kjøbenhavn.

S. Cohens Bogtrykkeri.

1877.

HOVEDBIBLIOTEKET
GENTOFTE KOMMUNES BIBLIOTEK

I n d h o l d.

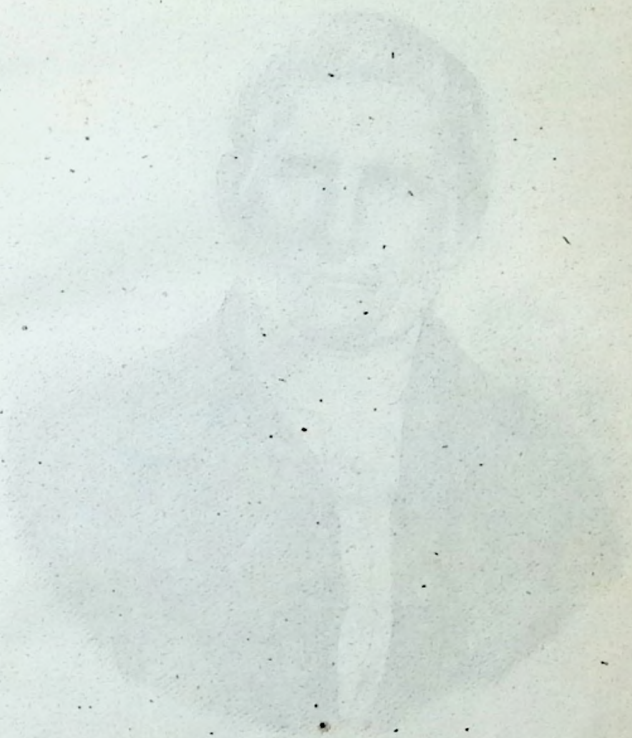
	Side
Christian Winther. Af And. D.	5.
Frederik Nødsfjægs Korstog. Af Chr. Kamsgaard	6.
Graziella. En Novelle ved H. P. Holst	45.
Levende begravet. Af Michelet	92.
Ratour d'Anvergne. Af Cand. mag. Fr. Jul. Meier	99.
Roberte. Fortælling ved H. P. Holst.	114.
Min Stær. Ved Th. Scheelund	182.
Spaniens Erobring af Araberne. Ved J. M.	195.
Min Datter Fru Marchesaen. Novelle efter P. Højse ved H. P. Holst	228.
Digte. Af Christopher Boed og Berendt Salo- mon	284.
Digte. Af Martin Rok og P. A. Rosenbergs	291.
„Tødiſte Kvinder“. Af Berendt Salomon	505.
Digteren Mistral. Af Alphonse Daudet	529.
To Barndomsveninder. Efter Constant Améro. Ved H. P. Holst	559.
Fra Trieste. Af Fr. Julius Meier	569.
Huset's Herre. Novelle af Marie von Olfers	587.
„Tødiſte Kvinder“. Af Berendt Salomon. (Sluttet)	499.
Skuespillerinden. Af E. Geibel. Oversat af H. P. Holst	522.

	Side
Sagnet om Karl den Stores Bisættelse	547.
Den tydske Rigskantslers fausse sortie. Af C. Valbert. Oversat af S. P. Holst	564.

Portraiter:

Fr. Paludan-Müller. Anastasius Grün (Grev v. Auersperg). Fyrst Büdler-Mustau. Torquato Tasso. Jean Jacques Rousseau. Mosenthal.

Mr. Peabody Miller

Fr. Paludan-Müller.

Christian Winther.

Gefions D med de lugnende Bænge,
Hvor har din Sanger du gjemt?
Toned vel her indtil Døden hans Streng
Klingre paa Guldharpn stemt?
Nei fra de fjerne, de fremmede Zoner,
Der, hvor Bastillerne rambled i Grus,
Sendtes hans Aftens dagblide Toner,
Hjem til vort straatakte Hus.

Sangrige Jugl i de „dæmrende Skove“,
Løvbussens vingede Tolk,
Rvæd ham en Tak over Jurespøens Bove: —
Tak fra et sørgende Folk,
Tak fra de Unge og Gamle paa Bangen,
Tak, Tak for alt, hvad han gab!
Tak fra hver Harpe, som bringer i Klang
Gjenlyden over hans Grav!

Elskede Sanger, som livstrættet sover,
 Fremmed i Fremmedes Favn!
 Kunde ei Nordsøens grønligge Bover
 Stilne dit Fædrelands Savn?
 — Hvor du end stævned paa Land og paa Bølge,
 Danmark dit Hjerte var nær:
 Længselsfuldt altid var i dit Folge
 Susen af Bogene her.

Bemod og Glæde vil smykke dit Minde,
 Bæres Du hid til vor Jord, —
 Du, hvis velsignede Digtning har inde,
 Hvad ei kan nævnes med Ord.
 Ja, du, hvis smeltende, danskfødte Stemmes
 Klang os nu alle er nær —
 Nedes din Seng hos os, skal det nemmes:
 Dannebangs Folk dig har kjær!

Stærkere Toner har ringet i Norden,
 Aldrig dog sødere Klang!
 Videre toned vel ud over Jorden
 Nordiske Digteres Sang:
 Aldrig, nei aldrig bag Bogenes Stammer
 Kvad dog Nogen, som du,
 Jngen, som du, har med Ungdommens Flammer
 Ildnet i Sangen vor Hu!

Derfor, naar Marken af Regene raades,
Kloveret krydser hver Eng,
Gjennem de vaarfriske Stammer, som blandes,
Toner din Guldharpes Streng:
Aldrig af Døgnfolkets Larm vil forstummes
Tonernes vrelende Klang
Om al den Fryd og den Kval, der kan rummes
Smellem Kvinde og Mand!

Det er din Digtning, dit feireste Minde,
Ewig, mens Stotter forgaae;
Utsende vil gjennem Tider det skinne,
Saalænge Danmark skal staae;
Tolke din Hæder for sildigste Slægter,
Tænde bort Hjerte i Brand, —
Tolke saa varmt, som vor Tunge det mægter,
Hvad du har skjænket dit Land!

And. D.

Frederik Rodskjægs Korstog.

Ved

Chr. Ramsgaard.

Den Begeistring, der henimod Slutningen af det ellefte Aarhundrede havde grebet de fleste af Europas Folkeslag og henrevet dem til snart i uordnede Skarer som dem, der førtes af Peter fra Amiens og Walter Bengeløs, og snart i mere krigerst sammensatte og forte Hære som den, der, ført af Gotsfred af Bouillon, havde samlet Blomsten af Europas Ridderstab under sit Banner, gjort sig til Herre i det hellige Land og udrevet de hellige Steder af de Wantroes Hænder, var snart kolnet. Opholdet i Palæstina var paa Grund af de stadig fortsatte Kampe med Muhameds Børn, der ogsaa, ligesaa vel som de Christne, ansaae Jerusalem for en hellig Stad, hvis Besiddelse var dem dyrebare, samt formedelst de i mange Henseender uøante og uanselige Forhold, under hvilke man der levede, i hoi Grad besværligt, og det var aldeles nødvendigt

at der idelig fra Europa maatte komme friske Kræfter for at tage Deel i Kampen og hjælpe de i Asien værende Christne at vise Muhamedanernes Angreb tilbage. Den Omstændighed, at det andet Korstog, der lededes af den tyfke Keiser Conrad den Tredie og Kong Ludvig den Syvende af Frankrig, fik et yderst uheldigt Udfald, bidrog mægtigt til at svække Øysten hos Europas Ridderskab til at probe lignende Foretagender, og da den tappre ægyptiske Sultan Saladin den 3die Oktober 1187 som Erober holdt sit Indtog i Jerusalem, drog hen til Templet og lod Korset vige for Halvmaanen paa dets Tinder, vakte Efterretningen derom Skræk og Fortvivlelse samt den mest knugende Sorg overalt i Christenheden; men man havde dog ikke ret Mod til at samle sig for at tage den hellige Stad tilbage. Desuden vare de politiske Forhold i Europa i det tolvte Aarhundrede af en saadan Beskaffenhed, at hvert enkelt Folk og hver enkelt Stat havde nok at gjøre med sine egne Sager.

Efterretningen om Jerusalem's Indtagelse vakte, som ovenfor omtalt, Europa. Man blev greben af Anger og Samvittighedsnag, Brede og Fortvivlelse, Frygt og Haab; allehaande Sindsbevægelser og Lidenskaber kom i Bevægelse og fremkaldte tildeels en lignende Begeistring som den, der halvfemfjndstyve Aar tidligere havde rebet den hele Christenhed med sig; men dog blev Bevægelsen langt fra saa almindelig og kraftig. Man fortæller, at Pave Urban den Tredie

bukkede under for Smerten over, at slikt skulde hænde i hans Regjeringstid; han døde i al Fald omtrent fjorten Dage efter Saladins Indtog i den hellige Stad. Hans Efterfølger Gregor den Ottende, en Mand af strenge Sæder, viste den største Iver for Jerusalems Befrielse og udsendte til alle Christne følgende Skrivelse:

„J have hørt, hvilken Herrens Straffedom der har ramt Jerusalem, en Straffedom, der har voldet os en saa dyb Smerte, at vi neppe vide, hvad der er at sige eller gjøre, og at vi kunne udraabe med Propheten: Gib mine Dine vare Taarekilder, at jeg Dag og Nat kunde begræde de Slagne i mit Folk! Det er imidlertid ingenlunde alene dette Lands Indbyggere, der have syndet; vi andre ere ikke bedre. Mellem Konger, Fyrster og Stæder herster Strid og Tvedragt; der er, som der staaer i Skriften, ingen Trofast, ingen Kjærlighed, intet Guds Ord i Landet, men Gudsbespottelse, Lagn, Mord, Tyveri og Egtefælsbrud har faget Overhaand, og den ene Blodskyl afloser den anden. Dog skulle vi ikke forsage i vor Sorg eller blive tvivlraadige; thi Gud, der har straffet os haardt i sin Brede over vore Synders Mængde, kan forsones ved Ydmyghed og inderlig Anger. Omvender Eder derfor, og idet J mindes, at Alt her paa Jorden er forsængeligt, skulde J skjænke Eders Gods til Herren, som har givet Eder det; ja skjænker ham endogsaa Eder selv! Hvad J ellers miste, bliver gjemt til

Eder i de himmelske Forraadskamre, hvor Rust ikke angriber det, og Orme ikke fortære det. Tager altsaa vare paa Raadens Stund, frelser det Land, hvor Troens Kilde sprudlede frem, og glemmer alle ringere Hensyn, naar Himlen er at vinde!"

Gregor den Ottende oplevede ikke at see Virkningerne af dette Dyrab; thi det var neppe lykkes ham at bringe en Forsoning til Veie imellem Indbyggerne af Genua og Pisa og stemme dem gunstigt for Korstoget, før han døde i den sidstnævnte Stad. Hans Efterfølger Clemens den Tredie gik ganske i hans Fodspor, og Virkningen af Korsprædikterne blev forøget derved, at Erkebiskop Jorik af Tyrus og andre Gesandter og Flygtninge drog om overalt og allevegne skildrede de østerlandske Christnes Lidelser med de mest levende Farver.

Overeensstemmende med deres Pligt ilede først alle Tempelherrer og Johanniterriddere, der opholdt sig i Europa, til Asien. Paa samme Tid rustede de italienske Handelsstæder sig, og Kong Vilhelm den Anden af Sicilien, der under sine Krige med Byzantinerne ved Overtalelse eller Magt havde bragt mange Korsfarere fra deres Hiemed og brugt dem imod Grækerne, ansaae sig ikke for uskyldig i Tabet af det hellige Land og sendte en Hjælpeflaade til Asien. Saaledes voxede Begejstringen efterhaanden, og man noiedes ikke med Bod, Faste, Bonner og Klagesange, men man gjorde omfattende Forberedelser til et Korstog. Ut

Kirken meddelte dem, der vilde tage Deel i Toget, Afslad, Fritagelse for at betale Renter af Gjæld, Beskyttelse for Gods og Eiendom under Cierens Fraværelse og andre Fordele hidrog naturligviis stærkt til at fremme Begejstringen.

En meget vigtig Begivenhed var det, at den gamle heltmodige Keiser Frederik Rodstjæg fattede den Beslutning at tage Del i Toget; thi vel var man i Tydskland begejstret for Sagen, men man havde dog ikke Lyst til alene at følge Opfordringerne fra de pavelige Legater. Da den gamle Keiser i Fasten 1188 paa en stor Rigsdag i Mainz modtog Korset af Cardinalbiskoppen Henrik af Albanos og Biskoppen af Würzburgs Hænder, greb Begejstringen hele Folket. Det Forslag at lade Sonnerne drage i Krigen i hans Sted afviste Keiseren med Harm; thi med sine 67 Aar havde han Kraft nok til at stille sig i Spidsen for Christenheden, som hans Stilling fordrede det. Han fik tillige nu et gammelt Dufte opfyldt; thi da han efter det uhykkelige Slag ved Leguano som sædvanlig lod sig noget forelæse, og dette tilfældigviis var Alexander den Stores Historie, udbrod han: „Uhykkelige Alexander, som ikke fik Italien at see! Jeg vilde have været lykkeligere, hvis jeg var dragen til Asien!“

Frederik Rodstjæg, der som bekjendt horer til de hohenstaufiske Keisere, havde som ung Mand taget Deel i sin Farbroder Keiser Conrad den Tredies uhel-

dige Korstog, og efter sin Hjemkomst overtog han efter sin i hans Fraværelse afdøde Fader Hertugdømmet Schwaben. I sit en og tredivte Aar blev han Keiser. Han skildres som en velbygget Mand af Middelhøide, med blondt, kort klippet Haar, lys Hudfarve, røde Kinder og rødligt Skjæg, hvilket sidste skaffede ham Tilnavnet Barbarossa (Rødsfjæg). Han havde smukke Tænder, fine Læber, blaa Øine, et klart, men gjennemtrængende og selvbevidst Blik. Hans Gang var fast, hans Stemme reen, hans Optræden og Holdning mandig og værdig, hans Paaklædning hverken søgt eller skjodesløs. Han gav ikke efter for Nogen paa Jagten eller ved Begjæmsøvelser, og han var den muntreste ved Gildet; men han taalte ikke, at der viste nogen overdreven Pragt, og han var en Fader af Fylderi. Hans Kundskaber vare ikke meget omfattende; men han kunde Latin og læste med stor Fornoielse de latinske Forfattere. Endskjondt han var i Besiddelse af stort Feltherretalent, ansaae han blot Krigen for et Middel til at sikke Freden. Han var frygtelig og streng ligeoverfor opsættelige Undersaatter, men forsonlig ligeoverfor angerfulde og venlig mod sine egne. Hverken i Glæde eller i Sorg svigtede hans Værdighed og Holdning. Sjelden viste hans Omdomme om Personer og Sager sig at være feilagtigt, og hans Hukommelse svigtede ham aldrig. Han horte gjerne et godt Raad, men, som det sommer sig en Hersker, fattede han altid en selvstændig Beslut-

ning. Som hele hans Tidsalder var han andægtig paa hellige Steder og ærbodig mod Geistligheden som det guddommelige Ords Forkyndere; men Saa forstode som han at modsætte sig Kirkens overdrevne Fordringer med Eftertryk. Han ansaae det for Fyrstens første Pligt med Strengthed at overholde Lovene, medens det var en Undersaats Pligt uden Betingelse at lyde dem. Den Omstændighed styrkede altid hans Stilling, at han aldrig foretog sig Noget, der ikke var en Frugt af moden Overveelse. Hans Blik var stedse henvendt paa store Forbilleder i Fortiden, og han havde navnlig taget sig Carl den Store til Monster; efter hans Exempel gjaldt det om at grundfæste Kirkens Ret, Statens Vel og Lovenes Ukrænkelighed i hele Riget.

Som en Mand med saadanne Egenskaber og Grundsatninger havde han i hele sin lange Regjerings Tid stadig arbeidet paa at fremme Statens Kraft og sine Undersaatters Vel, og skjøndt der havde opstaar sig store Hindringer paa hans Vej, idet han saa godt som altid havde opsætsige Vasaller at kæmpe med, var det dog lykkedes ham at naae sit Maal og for største Delen knuse den Modstand, man havde reist imod ham, saa at han henimod sit Livs Uften var i Stand til at tænke paa Opnaaelsen af saa stort et Maal som Befrielsen af det hellige Land.

Et ikke ringe Antal af ædle og tappre Riddere fulgte Keiserens Exempel og tog Korset. Dette var

saaledes Tilfældet med hans Søn Hertug Frederik af Schwaben, Hertugerne Berthold af Meran og Theobald af Böhmen, Pfalzgreve Ludvig den Femte af Thüringen, Markgreve Hermann af Baden, Biskopperne af Münster, Meissen, Lüttich, Würzburg, Bamberg, Freisingen, Regensburg, Passau, Osnabrück, Verden, Basel og Straßburg, mange Grever og Adelsmænd samt en utallig Mængde af Tydslands menige Folk. Keiseren gik ved denne Leilighed som ved alle vigtige Foretagender frem med Forsigtighed, Besindighed, Forsynlighed og Eftertryk; men fremfor Alt var det ham magtpaaliggende, at Forholdene bleve ordnede saaledes, at Freden i Riget ikke blev forstyrret i hans Fraværelse. Derfor odelagde han mange Røverborge, især ved Weseren, og jebnede Stridighederne imellem Biskoppen af Utrecht og Greven af Geldern, Grev Balduin af Hennegau og Greven af Namur, Markgrev Otto af Meissen og hans Søn Albert og flere. De vigtigste Forhold, han havde at ordne, var hans egne Stridigheder med hans to mægtige Vasaller Erkebiskop Philip af Köln og Henrik Löwe, Hertug af Sachsen og Baiern, en Lehnsmænd, der i Magt næsten stod ved Siden af Keiseren selv. Erkebiskpen havde trods tvende Stævninger ikke givet Møde, hvilket gav Keiseren Anledning til at beklage sig over, at han blev tvungen til i sin høie Alder at tugte en Deel af sit Rige med Vaaben i Haand. Det forestaaende Korstog gjorde imidlertid begge Parter

mere foielige. Philip indfandt sig paa Rigsdagen i Mainz og svor, at han ikke var udbleven for at krænke Keiseren, og at han heller ikke, som han var bleven bestyldt for, havde behandlet Joder og Kjobmænd ilde; de gjenstridige Borgere i Cöln, som havde fort Klagemaal over Erkebispens, maatte betale en betydelig Bøgebøde samt til Tegn paa deres Underkastelse fylde en Deel af deres Stadsgrave og rive Muren om Byen ned.

Henrik Löwe, der, efterat have behandlet Keiseren med uhort Overmod for Slaget ved Legnano, idet han under de den Gang stedfindende kritiske Forhold havde forladt og svigtet sin Lehnsherre, endstjøndt denne havde ydmyget sig for ham, til Lou for denne Opførsel var bleven berøvet sine Lehn og havde maattet tage Bopæl i England, havde et Par Aar før Korstoget ved Keiserens Naade faaet Tilladelse til at vende tilbage til Tydskland. Han havde vel holdt sig rolig i det Hele taget, men man havde Mistanke om, at han havde puffed til de mellem Keiseren og Danmark og ligeledes imellem Keiseren og Paven bestaaende Misforstaaelser, og det var oienlyktigt, at han snarere søgte end undgik Fjendtligheder mod sin Efterfølger Hertug Bernhard af Sachsen. Det var under slige Forhold Keiseren om at gjøre at faae Sikkerhed for, at denne mægtige Mand ikke skulde vække Uroligheder under hans Fraværelse, og i det Viemed stillede han ham Valget imellem tre Vilkaar, enten at nøies med

at faae alle sine Arvelaude tilbage ubeskaarne eller paa Keiserens Bekostning at tage Deel i Toget og saa efter sin Tilbagekomst at modtage en fuldstændigere Stadeserstatning eller at forlade Riget med sine Sonner i et Tidsrum af tre Aar. Henrik, der var en gammel Mand, vilde ikke tage Deel i Toget, ligesom han heller ikke vilde give formeligt Afkald paa nogen af sine tidligere Besiddelser, hvorfor han maatte finde sig i at gaae ind paa det tredie Vilkaar, som vel ogsaa har været mest overeensstemmende med Keiserens mægtige Villie. — For at forebygge alle Feider i Riget gav man i December 1188 paa en Rigsdag i Mainz en meget streng Lov, og Keiserens ældste Son, Kong Henrik, begav sig hjem fra Italien for under Faderens Fraværelse at styrke Riget og vaage over Lovens Overholdelse. Keiseren havde saaledes gjort Alt, hvad der stod i hans Magt, for at der under hans Fraværelse kunde herske Orden og Ro i Landet, men Keiserens Villie var den Gang ikke eneraadende i Tyskland.

Imedens disse Forberedelser stode paa, var der blevet affendt Gesandtskaber til Kongen af Ungarn, den græske Keiser, Sultan Kilidisch Arslan den Anden af Iconium og Saladin. Kong Bela den Tredie af Ungarn tilstod Korsfarerne fri Gjenneimmarche og lovede at sælge dem Levnetsmidler til en bestemt fastsat Priis, saasom Foder til hundrede Heste for en Mark Solv

og fire gode Dyer for den samme Sum. Johannes Ducas kom som Gesandt fra Isaac Angelus til Nürnberg og affluttede en Overeenskomst, ifølge hvilken Grækerne ligeledes tilstode fredelig Gjennemmarche og forpligtede sig til at levere Frugt, Grøntsager, Hø, Halm og andre Gjenstande, forsaavidt, som de vare til at opdrive i de Egne, gjennem hvilke Toget gif. Gesandter fra Herskeren i Serbien bragte de samme gunstige Løfter, og Sultanen af Iconium yttrede til Keiserens Gesandt Gottfried af Wiesenbach, at han var villig til at understøtte Keiseren paa enhver Maade og glædede sig til at gjøre hans personlige Bekjendtskab. Frederik glædede sig høilig over de gunstige Svar, men den Besked, man fik fra Saladin, var ikke som man ønskede, men vel, som man kunde vente den. Keiseren havde anseet det for at være under sin Værdighed at paafore Sultanen Krig uden foregaaende Barsel og fordrede i de Saladin ved Grev Henrik af Diez overleverede Brevstaber Fyldestgjørelse for Drabet paa de Christne, samt Ublevering af det hellige Kors og Tilbagegivelse af alle fra de Christne gjorte Erobringer. Hvis ellers Beretningerne tale Sandhed, skal man til disse i og for sig haarde Fordringer have foiet Antydninger om det gamle romerske Riges Omfang, til Crassus og Antonius og en Fortegnelse over alle af det tydske Rige afhængige Folkelag og Lande. Saladin svarede, „at han nærede Verbodighed for Kei-

seren og onskede Fred, men at han blot kunde række Haand dertil paa billige Betingelser. Man skrev til ham, at saasnart han i mindste Maade viste sig modstræbende, vilde denne eller hin Hertug, Biskop eller Markgreve drage imod ham; men det vilde være ham en let Sag, hvis han ellers fandt Behag i slikt, at regne et langt større Antal af Fyrster op, der vare afhængige af ham. Keiseren maatte vel huske paa, at der var færre Christne end Saracener, og at hverken ujæfne Landstrækninger eller store Have adskilte de sjældnes Magt og hindrede dem i hurtig at yde hverandre Hjælp. Han var dog villig til, for at holde Freden gaaende, at lade være at angribe Thrus, Tripolis og Antiochia, der endnu vare i de Christnes Besiddelse, han vilde frigive alle Fanger, udlevere alle Klostre og geistlige Godsfer, der havde bestaaet før det første Korsstog, samt indrømme Pilegrimme fri Udgang til den hellige Grav og gaae ind paa, at der maatte ansættes nogle christne Præster."

Da Saladin var fuldkommen paa det Næne med, at disse Tilbud ikke vilde forhindre det Korsstog, man havde i Sinde, foretog han omfattende Rustninger og henvendte sig til Grækerne, som til Gjengjæld for, at de christne Kirker i Palæstina bleve dem indrømmede, gik ind paa Oprettelsen af en muhamedansk Moskee i Constantinopel og lovede at drive Korsfarerne tilbage, hvis det var muligt. Saaledes søgte Byzantinerne paa de Tider altid deres Frelse i deres Naboers For-

dærvælsse og en tvetydig Statskunst, medens de aldeles ikke stræbte at styrke deres egen Kraft.

Efter lang og alvorlig Overveielse fattede Frederik, navnlig af Hensyn til at Kongerne af England og Frankrig paa samme Tid rustede sig til Korskog, den Beslutning at drage til det hellige Land over Land, saa meget mere som han manglede det fornødne Antal Skibe til at overføre saa mange Mennesker. Han bestemte desuden, at Tungen maatte svække Togets Kræfter ved paa egen Haand at bryde op for den fortsatte Tid, Foraaret 1189, og at enhver Korskfarer maatte kunne bestride sine Udgifter paa Toget i to Aar. For at denne Bestemmelse imidlertid ikke skulde forringe Deeltagerenes Antal i for høi Grad og heelt udelukke alle Fattige fra at være med, skulde de Tilbageblivende give Tiende for at støtte Foretagendet.

I Begyndelsen af Mai 1189 samlede Pilegrimme sig ved Regensburg. Man talte 20,000 Ridere foruden en Mængde Geistlige, Borgere, Almuesmænd og Fodfolk. De droge alle ned ad Donau og forenede sig i Wien med nogle Afdelinger, der kjede af at vente vare ilede forud ad andre Veie. Her holdt man en aldeles nødvendig Monstring over Pilegrimme; man bortviste omtrent 1500 Utjenstdygtige, Thyve og løsgtige Kvinder og forbød at medtage Hunde og Jagt fugle. Efterat Hertug Leopold den Sjette af Østerrig havde modtaget Keiseren med store Gæstbevisninger og stjænkter mange af Korskfarerne

store Gaver, seilede Frederik ned ad Donau; Hæren fulgte til Lands, og der stillede Bogne nok til at transportere de Syge og Udmattede. Ved Pressbürg, paa Grændsen af Ungarn, samlede Korsfarerne anden Gang; hidtil var der ingen Noorden skeet, og kun den Omstændighed, at Indbyggerne i den lille By Mauthausen ved Donau vilde tiltvinge sig Told af Korsfarerne, havde medført en voldsom Modstand fra Pilegrimmens Side. For at forebygge lignende Hændelser, gjorde Frederik i Forbindelse med sine Raadgivere Udkast til nye Love om Mandstugt, hvis strenge Fuldbyrkelse indjog Skræk og medførte Udydighed og Orden; thi endog trende Adelsmænd fra Elsafz bleve siden henrettede ved Belgrad, fordi de ikke havde adlydt Bestemmelserne om Mandstugten.

I Grau modtog Kong. Bela den Tredie med sin Gemalinde den 4de Juni Keiseren paa det Høitideligste, og til Ære for ham blev der paa Donaus Bredder afholdt talrige Fester og Jagter. Endnu større blev Ængheden og Tilliden, da Hertug Frederik af Schwaben forlovede sig med Belas Datter, og mange Ungarer bleve optagne i Hæren. Denne var dragen i Forveien gjennem frugtbare Egne og var bleven rigeligt forsynet med Levnetsmidler, men da den kom til Drau, kunde den ikke vade over Floden, men maatte langsomt sættes over paa Baade. Forbi det forfaldne Sirmium (Mitrowitz) kom man til Belgrad, derpaa til Morava, hvor man overlod Kongen af Ungarn de

Stibe, man havde taget med fra Regensburg. Delt i fire Afdelinger drog Hæren mod Syd; den første bestod af Ungarer og Bøhmere, den anden og tredje blev ført af Hertug Frederik og tre Biskopper, den sidste af Keiseren selv.

Saa snart Korstjægerne kom ind i Syddonaulandene, maatte de udholde Angreb af Bulgarerne, der dræbte mange af dem med deres Pile, spidde nogle Fanger og først bleve forstrækkede, da Keiseren strengt ovede Gjengjældelsens Ret og lod en af deres Byer ødelægge. Man fattede ikke strax Mistanke til Grækerne paa Grund af disse Fjendtligheder, fordi man godt vidste, at de indvandrede Stammer ikke adløde dem; men da Fangerne fortalte, at man fra Constantinopel af havde ophidset Bulgarerne, blev man mistænksom, og det blev man i endnu høiere Grad, da Fyrsterne af Serbien og Maczua ved Nizza personlig gjorde Keiseren deres Opvartning, sørgede for Levnetsmidler og tillige tilhød deres Tjeneste mod de altid rænkfulde Grækere. Frederik svarede imidlertid overensstemmende med Tid og Omstændigheder, at han ikke var kommen for at paaføre christne Folk Krig, og at han kun vilde møde Bold med Bold. For at forebygge slike Ulemper og hæve alle Grunde til Strid havde han allerede tidligere sendt Biskoppen af Münster, Greverne af Nassau og Diez samt sin høitbetroede Tjener Maquard til Constantinopel.

I denne Stad herskede indtil Aaret 1188 Keiser

Emanuel, der udmærkede sig mere ved legemlige Kræfter end ved aandelige Anlæg og Evner, og hvis Liv ikke var frit for mange Modsigelser, ligesom saavel hans Lykke som hans Optræden var høist omstiftelig. Staten behøvede mange Penge, og meget blev strengt ind-drevet til unyttige Udgifter; Geistlighedens og Gildingernes Indskyldelse stod til Statens Fortræd lige-overfor hinanden. Gammel Stolthed, ugjennemførlige Fordringer paa det hele romerske Rige, Ulighed med alle Nabostaterne i Sprog, Tro og Dannelse vare Hovedgrundene til, at Byzantinerne aldrig kunde vinde Venner, men svækkedes i alle Henseender. Om man end en Gang imellem paa en fornuftig Maade ved Ægteskab traadte i Forbindelse med de vestlige Lande, blev den derved bundne Tillid dog som oftest snart igjen formindsket ved tvetydig Opførsel, ja nogle Gange, saasom ved den skjændige Behandling af de venetianske Kjobmænd, der den tolvte Marts 1171 blev fængslede og berøvede deres Gods og Skibe, fuldstændig under-grabet.

Emanuel's Son og Efterfølger Alexius den Anden var endnu et Barn, og medens hans Halvsøster Maria, hans Fætter og Formyndere Alexius tilligemed flere af Rigets Store ledede af Egennytte og Skinsyge kivedes indbyrdes, reiste sig Andronicus Comnenus, Son af Keiser Emanuel's Onkel, og blev farlig for dem alle. Naturen havde skjænket denne Andronicus Tap-perhed, Skjønhed og de herligste Anlæg, men paa

Grund af Mangel paa moralsk Holdning forfaldt han til alskens Laster og Udskeielser. Keiser Emanuel havde allerede af den Grund ladet ham sætte fast; men han undkom, og hans Landsnærberøelse og Snuhed forte ham lykkelig igjennem de mangfoldigste Farer og de mærkværdigste Eventyr. Han ilede hjem fra sit Forvisningssted Pontus under det Paaskud, at han tidligere havde svoret at angive og forhindre Alt, hvad der var skadeligt for Riget, og ved sine udmærkede Evner, snilde Talemaader og trohjertede Løfter skuffede han i Begyndelsen alle Menneſker. Han greb dog snart til Raaben, lod den overvundne Formhynder blinde, den unge Keiser kvæle efter hykkelske Uresbevisninger og hans Moder Maria, Raimund af Antiochias skønne Datter, myrde. Ungiveri, Forræderi og Grusomhed horte med til Dagens Orden, og man forfulgte især Latinerne haardt, fordi Formhynderen Alexius havde begunstiget dem for meget og faaet Hjælp af dem. Folket, som blev bragt i Oprør af Geistligheden, myrdede de Ubeskymrede, selv uden at staae de Syge i Hospitalerne, plyndrede eller brændte deres Eiendomme og behandlede dem, der undgik deres første Maseri, som Slaver. Heraf opstod en Krig, hvori Kong Wilhelm af Siciliens Flaader plyndrede næsten alle græske Kyststæder med stor Grusomhed og under bittere Forhaanelser, ja endogsaa i Sommeren 1185 erobrede Amphipolis og Thessalonica. Derved blev Andronicus's Mistænksomhed forøget, og han vilde

blandt Andre lade sin Slægting Isaac fængsle og sandsynligvis henrette. Men af Frygt herfor flygtede Isaac til en Kirke, hvor efterhaanden flere deltagende Mennesker samlede sig om ham og den 12te September 1185 hævede ham paa Keiserthronen. Andronicus flygtede, men blev greben og behandlet med forfærdelig Haan og frygtelig Grusomhed, han blev slaet, man trampede paa ham, kastede ham om i Skarnet og trak ham om ved Haarene; man huggede den ene Haand af ham, udrev hans ene Øie og hængte ham tilsidt op ved Venene.

Den nye Keiser Isaac af Angelvernes Slægt blev i Constantinopel, medens hans Fædres Bror Branus den 7de Novbr. 1185 ved Demetrixa ved Floden Strymon overvandt Normannerne, der rykkede altfor uforsigtigt frem i enkelte Afdelinger og fangede et stort Antal. Disse Fanger lod Keiseren næsten fulde ihjel i flette Fængsler, og forgjæves forestillede Kong Wilhelm ham, at man kun kunde undskylde Sjendens Drab i Slagets Hede, men at man ingenlunde paa saadan Vis maatte stille Christne, der vare fangne i aaben Kamp, ved Livet. Selv Normannernes Overvinder Branus nød ikke længe sin Hæder, men da han saldt fra Keiseren, blev han overvunden og henrettet, ved hvilken Leilighed Isaac paa en høist uædel Maade lagde sin Glæde for Dagen, idet han lod hans Hoved paa et Fod bære ind ved et Gjæstebud, derpaa kaste paa Jorden og træde under Fødder. Ved Siden af en saadan Gru-

somhed fandtes, som saa ofte, Mangel paa Charakter og Landsnærvarrelse, og i Udsvævelser af enhver Art stræbte man at glemme, hvilken Nød, Forvirring og Lovløshed der herskede overalt. Saaledes stod det til i det græske Rige, da Frederik kom ind paa dets Gennemærker med Korshæren.

Saa vel Keiser Isaac selv som de Besuldmægtigede, han havde affendt for at lede Toget, opførte sig med Bankelmod og Tvethdighed og gavede Pilegrimmene Grund til berettigede Klager. Saaledes havde man med Forsæt ikke forget for Levnetsmidler nok, man havde odelagt Beiene, besat og spærret Passerne og behandlet de Pilegrimme som Fjender, der fjernede sig fra den store Hær for at søge Næringsmidler. Efter lang Taalmodighed stormede Hertug Frederik endelig et af Grækerne besat Pas og gjorde store Magaziner til Bytte. Paa samme Tid fik man at vide fra Constantinopel, at Isaac efter en kort høflig Modtagelse mod al Skik og Brug havde kastet de tydske Gesandter i Fængsel, og, for at retfærdiggjøre denne Opførsel, anførte en græsk Uffending, at Forhandlingerne med Herseken over Serbien syntes saa meget mere mistænkelige, som Kongerne af England og Frankrig havde yttret, at Frederik havde i Sinde at gjøre Ende paa det græske Rige og sætte sin Søn paa Thronen; Pilegrimmene's odelæggende Tog var desuden et aabenbart Brud paa de helligste Løfter. Kun naar man stillede Gidsler og afftod Halvdelen af de

Land, man maatte erobre, til Grækerne, kunde man vente at faae fri Gjenneimmarche. Et saadant Sprog forte Grækerne, der i Tilfælde af et fuldstændigt Brud med Korsfarerne gjorde Regning paa tyrkisk Hjælp; men Keiser Frederik, der ingenlunde var til Sinds at udtomme sine Kræfter i Europa eller at udsætte sine fangne Gesandter for Livsfare, svarede, at han ikke nærede fjendtlige Hensigter mod det græske Rige, og at han gjerne vilde holde de tidligere indgaaede Overeenskomster; saasnart man gav hans Gesandter fri, vilde han vise sig beredt til Alt, hvad der ikke stred mod Guds og Rigets Ære.

Medens disse Budstaber gik frem og tilbage, naaede Tydskerne Philippopel og standsede udenfor Porten, indtil heftige Regnskyl tvang dem til efter en af græske Commissairer foretagen Fordeling at tage Kvarteer i Gulene. De fleste af Inderbyggerne vare imidlertid flygtede, og endskjøndt der i Begyndelsen var en saadan Overflod af Levnetsmidler, at man for Velsmagens Skyld gav otte Dyer for en Høne, var der dog Nogle, der af Overmod rovede og plyndrede, hvorfor Tilførselen hørte op, og der opstod Mangel. Først da Keiser Frederik tvang Gjærningsmændene til at give det Rovede tilbage og lod Nogle henrette, der havde plyndret paa Torvet, bleve Handelsmændene beroligede og kom igjen til Torvs. Det havde været mest fordelagtigt for det græske Rige, hvis Isaac havde ønsket Fred med samme Barme som Frederik; men

ifølge Munkens Dojithens's Spaadomme nærrede han stadig den Tro, at Frederik vilde fortrænge ham, og dog tog han kun halve Forholdsregler. Saaledes sendte han henimod Slutningen af Oktober de tydske Gesandter tilbage, hvilke Frederik modtog med stor Glæde, idet han udbrod: „Jeg takker Gud, at jeg har fundet mine Sonner igjen!“ Men istedetfor at drage Fordel af den derved fremkaldte gunstige Stemning lod Isaac Keiseren forskjellige Skrivelser overrække, der saavel ved deres Affattelse som deres Indhold maatte fornærme ham. Medens han nemlig tilagde sig selv overdrevne og latterlige Titler, kaldte han kun Frederik Tydslands fornemste Fyrste og forbrede, at denne for at faae fri Gjennemmarche skulde anerkjende ham som Lehnsherre. Frederik gav Brevene tilbage med den Bemærkning, at Isaac havde Ret til at kalde sig Romanernes, men ikke Romernes Keiser. Det var godt, at han havde frigivet de tydske Gesandter; men han kunde ikke stille Hertugen af Schwaben og de sex andre Gidsler, med mindre Grækerne udleverede andre fornemme Ynglinge. Iovrigt forsikrede han, at han ingenlunde vilde gaae ind paa saadanne Betingelser, som Isaac havde vovet at bringe i Forslag.

Uagtet denne Erklæring tænkte man dog i Constantinopel paa Krig, og Patriarken yttrede i mange Latineres Nærværelse i en Prædiken, at en Græker, der havde dræbt ti Grækere, vilde faae Syndsfor-

ladelse af Gud, naar han nu nedlagde hundrede Korshærere.

Bedrovet over alle disse Stridigheder med Grækerne, skrev Frederik til sin Son Kong Henrik: „Sorg for, at Venedig, Genua og Pisa til Foraaret sende Skibe til Constantinopel, for at man kan storme denne Stad saavel fra Sø som Landsiden, hvis Keiser Isaac ikke giver efter i alle Punkter. Inddriv alle resterende Pengesummer og send dem over Venedig til Tyrus. Lad overalt bede for Korshæren i Kirkerne; thi Gud raader for Alt, vor egen Magt er kraftløs.“

Frederik, der i Haab om en suarlig Overeenskomst med Keiser Isaac havde givet sin Hær nogle Mastdage, brød tilsidst op, kjed af at vente, og naaede Adrianopel den 22de November, medens hans Son Hertug Frederik tog nogle Stæder med Storm og overalt slog de Grækere tilbage, der vilde hindre hans Marche. Forstrækket herover tilstod endelig Isaac Pilgrimmene fredelig Gjeennemmarche; men da de forst næste Foraar skulde sættes over til Asien, kom han igjen tilbage til sine gamle Grillen og troede blandt Andet, at Frederik, som Dositheus havde spaaet, vilde døe for Paaste. Han behandlede desuden de tydske Gesandter paa en upassende Maade, som om de vare hans egne Undersaatter, og tillod dem ikke at sætte sig ned, skjondt de vare Bisper og Grever. Denne Uhosflighed straffede Frederik derved, at han tilshyne-

ladende viste de til ham affendte græske Gesandter en overordentlig Hoflighed, men behandlede deres Tjenere og Staldkarle gaaft paa samme Maade som Tegn paa, at der ikke var nogen sand indre Forstjæl imellem dem alle. Men da alligevel en af Gesandterne betegnede Frederik blot som Staden Roms Skytsherre og lagde til, at han saa meget mere havde Grund til at adlyde den hellige Keiser Isaac Angelus som sin Overherre, som han med Pilegrimmene var fangen som i et Net, svarede Frederik ham med imponerende Værdighed: „Jeg er Keiser ifølge Fyrsternes Valg og med Paven's Stadfæstelse, men kald mig for mine Synders Skyld ikke hellig. For Diebliffet har Gud i sin Naade givet os Regjeringen og Herredømmet ogsaa i det græske Rige, da vi have dem Behov til Opnaaelsen af vort Diemed, og de Gaver, I praler af, vil vi strax rive itu som Spindelvæv.“ Skjondt Frederik derved atter kom i et fjendtligt Forhold til Grækerne, holdt han dog stadig den strengeste Mandstugt, og selv kjødelige Forseelser bleve straffede med Ris paa det blottede Legeme og Gabelstok.

Om Vinteren laae Korsfarerne adspredte inellem Philadelphia og Constantinopel; men lidt efter lidt trak Frederik dem nærmere til Hovedstaden, lod Philadelphia's Fæstningsværker ødelægge og modtog Gesandter fra Dronning Sibylle af Jerusalem og den walachiske Fyrste Kalopetros. Hine paaastode, dog uden yderligere Bevis, at Grækerne havde i Sinde at for-

gibe alle Korsfarerne med forgiftet Vin og Mel, og Kalopetros lovede en Hjelpehær paa 40,000 Mand, naar Frederik vilde opkaste sig til Keiser i det byzantinske Rige. Endnu en Gang viste den besindige og kloge Helt disse indbydende og fristende Forslag tilbage af Hensyn til sine oprindelige Diemed; men det vilde have været ham i hoi Grad vanskeligt længere at finde sig i Grækernes Luner. Isaac blev da ogsaa saaledes til Sind, at han fandt det raadeligst saa hurtigt som muligt at faae Pilegrimmene bort fra sit Land; men det var kun den mest bydende Nødvendighed, der bragte ham paa denne Tanke. Han sluttede da en ny Fred, der blev høitidelig besvoret i Sophiekirken, og derved blev det bestemt, at den græske Keiser skulde holde de fangne thdske Gesandter skadesløs efter Keiser Frederiks Skjon; han skulde bære al den Skade, der var forarsaget ved Plyndring, Odelæggelse af Byer og Drab af Menneſter samt bære Omsorg for, at der altid paa ethvertsomhelst Sted var Levnetsmidler at faae tilkjøbt, ligesom han ogsaa ved Gallipoli skulde stille et tilstrækkeligt Antal Skibe til Overfarten over Strædet. Man gav ved denne Leilighed gjensidig hinanden prægtige Gaver; Isaac stillede 24 Gidsler, og hans Datter blev forlovet med Keiser Frederiks Son Philip.

Overfarten fra Gallipoli varede i sex Dage fra den 23de til 29de Marts 1190. Efter de paalideligste Angivelser var der 82,000 Pilegrimme, blandt

disse syv Biskopper, en Erkebiskop, to Hertuger, nitten Grever, tre Markgrever o. s. v. Frederik blev tilbage i Europa, indtil han havde overbevist sig om, at hele Hæren til sidste Mand var sat over, og idet han betraadte Afiens Grund, udraabte han: „Kjære Brodre! Værer ved godt Mod og tillidsfulde, hele Landet er i vore Hænder!“ Derpaa blev Hæren paany ordnet og inddelt. Hertug Frederik af Schwaben førte Fortroppen, man stillede Trosset i Midten, og paa Grund af de bjergfulde Veie læsfede man det om fra Vognene paa Lastdyr. Keiseren førte selv Bagtroppen. Ubekymrede om deres Keisers Løfter foruvroligede græske Hovere Pilegrimmene paa mange Maader; men til Gjengjæld affaar disse ofte paa Grund af Fodermangel Kornet paa Marken, hvorved der blev vakt Forbittrelse hos Jubbbyggerne. Saaledes naaede man under Strid og Skjærmhydsler til Philadelphia i Sydien og betraadte de tyrkiske Gnemærker ved Laodicæa.

Den seldschuckiske Sultan Kilidsch Arslans Gesandter, der, udsendte fra Sultanens Hovedstad Iconium, allerede havde ledsaget Keiseren i Europa, advarede ham imod Grækernes Esterstræbelser og talte i høie Toner om Tyrkernes Benfæb, vare uagtet alle deres Anstrengelser ikke istand til at holde Keiseren borte fra Afsien, hvorfor de efter en dybt og snildt anlagt Plan nu fordobblede deres Løfter. Frederik forbød derfor enhver Voldshandling og Plyndring i Sultanens Stater, og Korsfarerne bleve modtagne i

Laodicæa med saa stor Forekommenhed og saa rigeligt forsynede med Levnetsmidler, at Keiseren udbrød: „Havde de græste Christne opført sig paa saadan Vis, var intet Blod blevet ndgydt, og vort store Maal var da allerede naaet!“ Men Tyrkerne omgikkes selvfølgelig i al Hemmelighed ogsaa med den Tanke at odelægge de Christne, men de bare sig ikke saa taabeligt ad som Grækerne; de havde baade større Grund til at nære slige Planer og større Kræfter til at sætte dem i Værk.

Stolende paa denne venlige Behandling fra Indbyggernes Side og paa Landets Frugtbarhed, drog Pilegrimmene rask fremad uden at forsyne sig tilstrækkeligt med Levnetsmidler. Men de kom snart ind i øde og vandløse Egne, og Nøden tog saa meget hurtigere Overhaand, som alle Levnetsmidler vare bragte til fjerne faste Pladser. Tillige blev Hæren daglig omsværmet af rovgjerrige Tyrker, der snart angreb Fortroppen snart Bagtroppen men aldrig kunde bringes til at levere en ordentlig og regelmæssig Kamp. Kun en eneste Gang bleve de overrumplede; de faldt i et Baghold og bleve eftertrykkelig revsede. Dette Uheld affrækkede imidlertid ingenlunde andre fra lignende Forsøg, og Frederik, der hidtil havde undgaaet ethvert Angreb for ikke at paadrage sig Skin af at gaae fra sit givne Ord, fremførte haarde Klagemaal over Tyrkernes Fremfærd ligeoverfor Sultanens Gesandter. Disse undskyldte deres Herre med, at han

ikke var i Stand til at holde alle de vilde tyrkiske Stammer i Tomme, og at deres Nøvgjerrighed ofte gik ud over ham selv, hvorfor det til enhver Tid vilde være ham kjær, at de bleve revsede.

Veroliget ved denne Erklæring, drog Hæren forbi Nicopolis og naaede gjennem ufrugtbare Egne til en snever Dal. Ved Enden af denne hævede der sig et Bjerg, som Hertug Frederik rask besteg, medens Keiseren med Vagtroppen og Trosset blev tilbage. Her ved opstod der i Centrum et Hul, og Tyrkerne trængte hurtigt ind deri og omringede Hæren. Keiseren førte imidlertid med stor Anstrengelse Pilegrimmene op ad Bjerget, og Hertugen ilede, skjøndt han ved et Stenkast fik flere Tænder slaaede ind, sin Fader til Hjælp, og Tyrkerne bleve drevne tilbage, men først efter en haard Kamp, fordi endog de Saarede vedbleve at kaste Stene og Jordklumper paa de Christne.

Det var nu hoist tvivlsomt, hvilken Wei man burde slaae ind paa; Hovedlandeveien var nemlig i saa hoi Grad som mulig bleven ødelagt af Tyrkerne, og til Høire saae man blot uigjennemtrængelige Ørkener; da førte en fangen Tyrk endelig Hæren til Benstre over Bjergene ind i en frugtbar Egn. Men ved Nedstigningen fra det fiiele Bjerg mistede man atter mange Heste og meget af Trosset, og man fandt ikke de Forfriskninger, man havde ventet, fordi de let beredne Tyrker affar al Tilførsel, og Intet var at faae uden efter haarde Kampe. Pilegrimmene havde aldrig No;

til hver Tid, Dag og Nat, bleve de opstræmmede, snart ved Krigsffrig, snart ved Trompetstød, og i sex hele Uger kunde de ikke aflægge Rustningen. Ovenikjobet lede de saadan Mangel, at de endog maatte spise Hestekjød og drikke Hesteblood. Alligevel holdt Frederik streng Mandstugt og straffede, som selv hans Fjender maatte indromme, enhver Forbrydelse og enhver Utugt hos de Ringere, enhver Myndighedsmisbrug fra de Overordnedes Side. Det var imidlertid en Sjeldenhed, at strenge Midler kom til Anvendelse; thi Pilegrimmene viste saa godt som altid en næsten utrolig Taalmodighed og Udholdenhed selv i den største Nød og Fare. Enkelte, der i deres Fortvibelse gik over til Tyrkerne og afsvore deres Christentro, betragtedes som fortabte Faar, som man tog sig det let at miste, og Keiseren sagde: „Hvorledes kunde vi befinde os vel i et saadant Selskab? Disse Ugudeliges Flugt er en velkommen Renselse for Hæren!“

Paa dette Tidspunkt havde Sultanens Gesandter, om de under Ledsgælse af en tydsk Ridder maatte opsoge Befalingsmanden for de omstreifende Tyrker, for om muligt ved Forestillinger og Trudskler at afholde ham fra videre Forsølgelser af de Christne. Keiseren gik med Glæde ind derpaa, men hverken Gesandterne eller deres Ledsager vendte tilbage, og det hed sig, at de med Vold vare fangne af Tyrkerne. Det viste sig imidlertid snart, at der var Forræderi med i Spillet. Den 14de Mai 1190 fik man

ved Philometium Die paa Sultanen af Iconiums Hær, der havde forenet sig med de omstreifende Tyrker og efter de ringeste Opgivelser var 300,000 Mand stærk. Det var skrækkelige Udsigter for de Christne; alle vendte de deres Tanker til Himlen, og Biskoppen af Würzburg formanede dem til ikke at tabe deres Haab og Tillid, men mindes Martyrernes trosterige Exempel, saa vilde Guds Naad og Hjælp være nær. Frederik talte ogsaa med den Kraft og Fasthed, der aldrig svigtede ham, og mindede Korsfarerne om, at kun den Tapprø har Haab om Frelse, medens den, der undflyr Faren, maa ontkomme. Alle istemte derpaa den tydske Krigsfang, forglemte deres Lidelser og vendte tilbage til deres Telte til et kummerligt Maaltid. Ved Dagens Frembrud uddelte Biskopperne Herrens Begeme, og Hæren stillede sig hurtigt i Slagorden.

Den fjendtlige Feltherre Melech, Sultanens Svi- gerson, vilde angribe strax; men en af hans mest erfarne Raadgivere bragte en Tyrkearm, der uagtet det stærke Harnis var bleven afhugget af en Pilegrim, ind i Forsamlingen og sagde: „Herre! Med Mænd, der ere i Befiddelse af et saadant Mod og saa vældige Baaben, er det ikke godt at kæmpe i Nærkamp; vi maa hellere ved at nøle fulke dem ud og ved at for- urolige dem faae Bugt med dem, end levere dem et Slag i aaben Mark.“ Mange holdt med denne er- farne Mand, men i Tillid til sin uhyre Overmagt

holdt Melech paa en hurtig Afgjørelse. Han opnaaede at faae sit Dnske opfyldt; thi de Christne gjennembrød med en saadan Voldsomhed alle Tyrkernes Rækker, at der efter de bedste Angivelser blev ti Tusinde paa Pladsen; de øvrige flygtede til Sconium, og Melech, der var styrtet med sin Hest, frelst med Nød og neppe sit Liv. Denne Seir skaffede de Christne stor Berømmelse, men deres ydre Vilkaar bleve kun lidet forbedrede; thi da der ved Mattens Frembrud ikke mere var nogen Fjende at see, og Alle havde samlet sig om Fanerne, befandt de sig i en øde og sandet Egn, hvor der var en fuldstændig Mangel paa Levnetsmidler, og mange maatte slukke deres forfærdelige Tørst med Blodet af døde Heste, eller ved at gnave paa Græstørv. Forst Dagen efter naaede man et sumpigt Sted, hvor man fandt daarligt Vand og Græs til Hestene. Rjod af Heste og Wesler uden nogetsomhelst Kryderi gjaldt for en Herreret, og da der ikke var Brænde at opdrive, gjorde man Ild paa med Sadler og gamle Klæder.

Melech, der var vel underrettet om disse Forhold, sendte Keiseren det Bud, at han kunde faae Fred og Levnetsmidler, naar han vilde betale 300 Centner Guld, et Guldstykke for hver Korstfarer; men Frederik svarede, at det ikke var Skik og Brug i hans Land og heller ikke blandt Korsets Stridsmænd at bane sig Vej ved Hjælp af Penge. Han vilde med Christi Bistand bane sig Vej fremad med sit gode Sværd. I

Brede udbrod den Tyrk, der var mødt med det nævnte Tilbud: „Hvis jeg ikke vender tilbage i Lobet af Matten, kunne I ved den tredie Time vente et Angreb af hele Hæren.“

Mange bleve grebne af den største Bekymring; de kaldte Keiserens uboelige Sind unyttig Halstarrighed, og man ansaae det for bedst, uden at bryde sig om Tyrkerne og det stærkt befæstede Iconium, at gaae til Hoire og saa skyndsomt som muligt ile til de christne Landstaber. Andre mente derimod, at man paa Grund af Mangel paa Levnetsmidler og de omstreifende Tyrkers Angreb ikke kunde naae til de fjerne christne Befiddelser, hvorfor det eneste Middel til at afhjælpe den herskende Nød var at indtage det med alskens Forraad velforsynede Iconium. Frederik tiltraadte den sidste Mening, lovede at bygge den hellige Jorgen en Kirke og udgav med fast og rolig Holdning følgende Befaling: „I Morgen slaae vi med Guds Hjælp vor Leir i Sultauens Haber, hvor vi ville finde Forfriskninger i Overslødighed. Men Ingen maa under haard Straf plyndre, forbinde Saarede eller tillade sig nogensomhelst Forsinkelse eller Toven, før Seiren fuldstændig er vunden.“

Gesandten vendte ikke tilbage, og ved Daggry saae Pilegrimmene, at Tyrkerne havde sluttet en Halvkreds om dem. Disse undgik imidlertid enhver alvorlig Kamp, hvorfor deres Raab var frygteligere end deres Raaben, og de Christne naaede i Birkeligheden ved Aftentid

Sultanens Haver, hvor de fandt Græs, Vand og mange Levnetsmidler. Ingen Fjende lod sig see, men et forfærdeligt Uveir med stærke Regnskyl forstyrrede Mattens Ro. Den følgende Dag, den 18de Mai, indfandt tyrkiske Gesandter sig for at tilbyde Fred; men det var ubist, om det var oprigtigt meent, eller man blot vilde vinde Tid. Keiserens Svar lod paa, at hans Gesandt, som de bortbrømte Sendebud fra Sultanen havde taget med sig, først maatte sættes i Frihed; derpaa kunde forstandige Mænd med Fuldmagt fra begge Parter i Fællesskab raadslaae om Betingelserne. Frederiks Gesandt vendte derpaa tilbage med den Betsked, at Sultanen vilde overgive Hovedstaden. Men da 60,000 Tyrker imidlertid stadig rykkede nærmere ind paa de Christne, frngtede disse, at man nærede forræderste Planer og havde i Sinde at angribe dem i den glødende Middagsheide. Keiseren delte derfor Hæren i to Afdelinger; selv vendte han sig mod de Fjender, den omringede Hæren, og Hertug Frederik drog tilligemed Grev Florenz af Holland mod Sconium; de Syge, Præsterne og Trosset fik Plads i Midten.

Fra alle Kanter trængte Tyrkerne nu ind paa de Christne, og den truende Fare afpreskede endog deres standhaftige Keiser det Udraab, at han gjerne vilde bære enhver som helst Rod, naar hans Hær blot maatte komme ufsadt til Antiochia. Men da hans Folk begyndte at vige, raabte Dvingen ligesom for-

ynget med hoi Røst: „Hvorfor trænge I ikke paa? Hvorfor blive I slagne? Gud være lovet, at Fjenderne endelig vove et Slag! For at vinde Himlen med Tabet af Eders Blod drog I bort fra Eders Fædreland; nu er Tiden kommen, følger mig, Kristus feirer!“ Med disse Ord ved Frederik med ungdommeligt Liv ind paa Fjenden; hans Folk fulgte ham, og i det samme Dieblik fik man Die paa de christne Fæner paa Iconiums Taarne. Hertug Frederik var nemlig i Forstningen bleven trængt tilbage af det overlegne Antal Fjender og af de bag Havemurene skjulte Skarpshtter; men han satte Mod i sine Folk. Fodfolk stege op paa Ryggen af Hestene, man klavrede op ad Havemurene, og paa samme Tid lykkedes det at sprænge en af Byens Porte. Tyrkerne flygtede paa alle Kanter, og paa den Dag skal der være omkommen en halv Snes Tusind.

Den gamle Keiser modtog sin feirrige Søn med stor Jubel, og de store og vel fyldte Magaziner og Skatkamre forvandlede Nøden til Velstand. Man fandt især i Melechs Hus en uhyre Masse Guld og Sølv, nemlig den Medgift, Sultanen havde givet sin Datter, og de Penge, Saladin havde sendt til at hverve Soldater for. Sultanen selv, der i Begyndelsen af Slaget havde staaet i et Taarn som Tilskuer, havde, da Faren tog til, frelst sig med sine Stormænd og mange Køstbarheder i en Borg, der laa paa et Bjerg, men da han heller ikke der kunde vente at

holde sig længe, bad han efter tre Dages Forlob om Fred og fremførte som Undskyldning, at han som en gammel Mand imod sin egen Tilboielighed var bleven overtalt af de Yngre til at føre Krig. Frederik svarrede, at en Keiser burde vise Skaansel, og at enhver Fjendtlighed skulde høre op, naar der blev stillet Gidsler og givet sikkert Lofte om Levnetsmidler og Tryghed paa Marchen fremad.

Korsfarerne vare imidlertid ikke saa talrige som Tyrkerne, og det var deres Hovedønske paa enhver mulig Maade at arbejde hen til Opnaaelsen af deres Maal, hvilket uden al Tvivl var Hovedgrunden til, at man stillede saa billige Fordringer. Sultanen gik strax ind paa de stillede Betingelser og sendte Keiseren, ligesom Melech Hertug Frederik, store Gaver. For at undgaae Uddunstningerne af Vigenes slog den christne Hær Leir i en smuk Have udenfor Staden, forsynede sig rigeligt med alle Fornødenheder og brød derpaa udhvilt og styrket op til sydligere Egne. Endnu foruroligere omstreifende Tyrkebander undertiden de Christne, og de bleve en Gang ved Nattetid opstræmmede ved en Jordbrytelse; man kunde vel ikke uden Tab og store Anstrengelser klavre over de høie Bjergrygge, men det varede dog ikke længe, før man saae Kors ved Beiene, og over Pyrgos og Saranda naaede man hen til den christne Armenierhørste Leos Besiddelser; denne sørgede for Levnetsmidler og lod sine Sendebude lede-

sage Keiseren til Seleucia ved Floden Calycadnus eller Seleph.

Man havde nu betvunget alle Fjender, og Veien til Syrien stod aaben, det længselsfuldt ventede Maal var nær, og Saladin var stedt i en saadan Forlegenhed, at han med den største Høflighed ved Gesandter gjorde det Tilbud, at Keiseren og Fyrsterne kunde afgjøre, hvad han maatte ansee for sine retmæssige Besiddelser. Frederiks Ny voxede med hver Dag, og alle hans tidligere Bedrifter bleve overstraalede og fordunklede ved dette store Tog; thi medens det tidligere havde været hans Stræben at bryde og knække Pavenes Boldsherredomme og befrie Christenheden fra dette formeentlige Slaveri, viste det sig nu med fuldstændig Klarhed, at det var hans Maal at gjenoprette Christendommens Herredomme i det Land, hvor den havde sit Udspring. Medens derfor Mange tidligere havde misbilliget hans Færd, fandt man ham nu med fuldkommen Enstemmighed værdig til ubetinget Ros.

Den 10de Juni 1190 brød Hæren op fra Seleucia. Hertug Frederik førte Fortroppen over Calycadnus, Trokset fulgte efter, og Keiseren befandt sig ved Bagtroppen. Broen over Floden var meget smal, hvorfor det gik langsomt med Overgangen, medens der tillige indtraadte Hindringer og Forsinkelser af anden Art. Det var af flere Grunde Keiseren magtpaaliggende at fremskynde Marchen og at naae sin Søn, hvorfor han fattede den Beslutning at sætte over Floden

til Hest. Mange advarede ham, men uforsærdet som altid styrede han sin Ganger ud i Strømmen. Den gamle Mand var imidlertid ikke mere i Besiddelse af sin ungdommelige Kraft; Bølgerne greb ham og rev ham med, og da man endelig kom ham til Hjælp og fik ham trukken i Land, var det for silde. Der opstod ved denne Ulykke en Besthyrtelse, Jammer og Fortvivlelse uden Lige; man havde mistet sin Keiser, sin Feltherre, sin Fader.

Hertug Frederik af Schwaben overtog Overansvørelsen og førte Hæren uden videre Uheld til Antiochia; men den strenge Orden blev ikke mere overholdt, og efter den lange Mangel og Nød tog man nu saa overdaadigt til sig af de rigelige Næringsmidler, man havde for Haanden, at der nu døde et større Antal af Sygdom, end Tjendens Sværd tidligere havde bortrevet paa hele Toget. Mange vendte uden at mindes det aflagte Løfte tilbage til deres Hjem eller spredte sig i forskjellige Retninger, andre fulgte af Penge-mangel deres Vaaben, og kun en ringe kampdygtig Rest af Hæren fulgte Hertug Frederik. I Tyrus begravede man med stor Høitidelighed Keiserens jordiske Levninger, og derpaa forenede Hertugen og hans Hær sig med de Christne ved Accon. Hertugen kæmpede med stor Tapperhed og stiftede i November 1190 den tydske Ridderses Orden, men allerede den 20de Januar 1191 blev han bortreven af en pestagtig Sygdom, og

Levningerne af den keiserlige Korshær gik op i Belei-
ringshæren for Accon.

I Tydskland vilde man længe ikke fæste Lid til
Efterretningen om den elskede Keisers Død, og ingen
tydsk Herster har som han bevaret en fortsat Tilvæ-
relse i Folkets Bevidsthed og Sagn. „Kaiser Roth-
bart“ er Tydskernes første og ypperste nationale Helt
og har en langt dybere Plads i deres Hjerte end
selve Hermann. Efter Folketroen sidder han endnu
den Dag i Dag i Bjerget Kyffhäußen i Thüringen
under Ruinerne af Hohenstaufernes gamle Borg, og
naar han en Gang vaagner, vil der for hans Fædre-
land opstaae en sand Guldalder.

Graziella.

Efter en Novelle af Marc-Monnier

ved

H. P. Holst.

1.

Louis-Philippe var Konge i Frankrig, Ferdinand den Anden Konge i Neapel, og jeg, Victor des Plants, var Secretair ved det franske Gesandtskab i Neapel. Denne By var Gjenstanden for alle mine Dromme, og jeg havde kun indladt mig paa at blive Diplomat for at komme hen til den og dens GOLF. Min Stilling gav mig Tuset at bestille, og jeg kan ikke huske, at jeg har foretaget mig Andet i den end affrive en Handelstractat. Aftenen tilbragte jeg i en Café, hvor Byens orkesløse unge Herrer samlede sig for at ryge Cigarer og drikke Isvand. Opparterne i denne Café bleve formeligt overraskede, naar der kom et nyt Ansigt ind og forlangte en Portion Is eller et Glas Limonade. Længere hen paa Aftenen stentrede jeg

hen til min Plads i San Carlo, hvor man hver Dag gav den samme Opéra ontrent for de samme Tilskuere. Fra den samme Plads paa Gulvet betragtede man i sin Borgnet stadig de selvsamme Damer, og deri var ingen Skygge af Omstiftelse.

Først i Sommerens Lob kom der nogen Afværling: jeg var nødt til at blive i Byen paa Grund af min ansvarfulde Post, men jeg inddeelte nu min Tid saaledes, at jeg sov hele Formiddagen, lige til jeg spiste til Middag og tilbragte Nætterne ude paa Golsen. Her fiskede jeg ved Fakkelfsin med nogle Marinariet, der lærte mig deres Dialect, og morede mig med at see paa de glimrende phosphoriske Stjær, som Vaaden efterlod, naar dens Rjøl star sig hen gjennem de sorte Bølger. Senad Daggrh steg jeg i Land paa Hojderne ved Mergellina og gif da hjem tilføds, inden Solen stod op. Tilfældet — eller om man hellere vil det lille Koralhorn, der hang ved min Uhrkjæde — vilde, at jeg en Morgen, da jeg sprang i Land, saae en lille luffet Cabriolet holde nede ved Strandbredden og i den et Par store sorte Dine, der stirrede ud over Golsen; de mødte mine, flammede i det samme endnu stærkere og kastede et glimrende Sollys ud over et nudigt lille Ansigt. Jeg blev staaende som forstenet og mærkede neppe engang, at Bidsken smeldede, og Bognen forsvandt.

Dette Møde, som Tilfældet havde arrangeret, fik en afgjørende Indflydelse paa min Stjæbne for lang

Tid. Hvem var denne Dame? hvorfor havde hun et stort Slør om Hovedet og ikke en af de kæmpestore Hatte, som Damerne dengang fik fra Paris? hvem tilhørte denne Vogu og disse smaa tunesiske Heste, som mit Die først faldt paa, inden de lagde Mærke til Damen? alt dette spogte i Hovedet paa mig, og naar jeg engang i mellem tog fat paa min Handelstractat, bestilte jeg ikke Andet end tegne Cabrioletter, Slør, tunesiske Heste o. s. v., paa dens brede Margina. Gesandtten, der en Dag tilfældig kom til at see mig ved dette Arbeide, fandt mine Illustrationer saa charmante, at han forærede hele Afskriften til sin Gemalinde, og jeg blev nødt til at begynde den forfra. Jeg har altsaa ærlig fortjent den Decoration, som senere tilfaldt mig.

En anden Folge af dette Møde var, at jeg kom til at føre det mest omstreifende Liv. Det var i August, den varmeste Maaned i hele Maret, og i Neapel seer man i den kun mennesketomme Gader. Jeg var imidlertid paaferde overalt. Jeg lod mig præsentere i alle Omegnens Villaer, gik i alle de Soireer, jeg kunde overkomme og søgte hen til de Theatre, hvor der spilles i denne Maaned, Teatro nuovo, hvor der blev givet komisk Opera, Fiorentino, der kun spillede Scribe, og vovede mig endog saa ind i San Carlino, hvor Polichinel gjorde sine Løier. Om Søndagen var jeg den ivrigste Kirkegænger og løb fra den ene Kirke til den anden. Jeg havde lagt Mærke til, at der paa

Bogndøren havde været et Baaben med en Tyskefrone over, jeg lod mig derfor opgive Navnene paa alle de neapolitanske Brindser i Masse, og skjøndt der var adskillige tvetydige derimellem, lod jeg mig dog præsentere for dem Alle uden Forskjel — men Alt var forgjeves: den unge Dame og Støret kom mig ikke mere for Die.

Jeg gjorde endnu flere Galtsaber: da jeg havde truffet min Skjønne ved Mergellina ved Solopgangen, kjøbte jeg mig en Hest og red hver Morgen derud og galoperede omkring paa alle de Veie, der føre ned til Stranden, og det var saa langt fra, at mit Uheld affrækkede mig, at det tvertimod ansporede mig til endnu større Udholdenhed. Handelstractaten var afsendt, min Minister tog over til Ischia, for at bruge Badene, jeg havde ikke det allermindste at gjøre og kunde derfor rolig hengive mig til min fixe Idee, som sagtens havde gjort mig forrykt tilsidst, hvis ikke Tilfældet havde bragt mig sammen med min Frelsens Engel. Det var Kongens Overstaldmester, en meget fin og klogtig Mand, der kjendte alle Luxusheste i Neapel, vidste, hvor de stod opstaldede, og hvad de havde kostet: Jeg beskrev ham de to smaa tunesiske Heste, og han trak mig strax tilside og betroede mig under Tausheds Segl, at de tilhorte Brindsen af Montefusco, en gammel Liberal fra 1820, der stod under Politiets specielle Opshu. Jeg vilde vide, om Brindsen var gift, hvortil hans Excellence svarede mig, at

Hestene vare komne direkte fra Tunis, og at det var en skammelig Gjerning af Prindsen at spænde et Par ægte Heste sammen for en Cabriolet.

„Saadanne Dyr!“ raabte han, „ere kun til at ride paa og til Parade, nu ere de naturligviis odelagte, og De skal see, at det meget snart vil mærkes. For to Aar siden kunde de staae oprejste og drikke af Vandfladen uden at boie deres Forbeen; see paa dem nu og De vil lægge Mærke til, at de begynde at blive fede og tunge.“

Jeg spurgte Hs. Excellence, hvor jeg skulde komme til at see dem, og han var saa venlig at meddele mig, hvor de stode opstaldede.

„Der boer han ikke engang selv, den Forbryder,“ tilspjoede Hestekjenderen forbittret, „og det er jo et nyt Beviis paa, at han ikke holder af sine Heste.“

Et Kvarteer efter var jeg i Stalden og søgte at insinuere mig hos Rudsten. Men han var taus som en Gravsteen og brød sig hverken om mine Overtalelser eller mine Stikpenge. Jeg forhørte mig da andre Steder, men uden at være heldigere: Alt, hvad jeg hørte, var, at Prindsen aldrig gik ud og aldrig tog mod noget Menneſke; han lod sig aldrig see paa Gaden og kjørte kun ud engang imellem, men da altid i en aldeles tilluftet Vogn, hvad der i Neapel er noget uhørt. Han havde to Gange været landsforviist og var nu under Politiets specielle Opsyn, hvad der væsentlig hidrog til, at han levede ganske isoleret, og at

man endogfaa undgik at nævne hans Navn; de bedre Underrettede fortalte, at han var Entemand, og at han hverken var anden Gang gift eller stod i noget som helst Forhold.

Efter at jeg havde spildt adskillige Dage med at indhente disse magre Oplysninger, blev jeg en Aften standsset i Toledoen af en ung Lazaron, der med en Mængde Fagter og Grimacer tilbød mig sin Tjeneste. Jeg bad ham fort og godt at gaae Pokker i Bold, men det lod slet ikke til at afficere ham. Han forsikrede mig, at min Person behagede ham overordentlig, og at det vilde være ham en stor Fornøielse at ledsage mig til Buzzooli og Sibyllagrotten. Jeg gjentog mit Forrige med endnu større Esterryk, men det lod til ikke at genere ham: han kom frem med nogle Beskyttelsesmidler mod jettatura og onde Dine og bad mig om Tilladelse til hver Aften at bringe mig en Serenade — han var i Besiddelse, forsikrede han mig, af en udmærket Guitar og en god Bariton. Jeg vilde lige til at bearbejde hans Nygsthcker, da han sagde mig, at han havde en stor Familie, og at han og de Alle vilde anraabe alle Helgener i Paradiset om at beskytte og bevare mig, hvis jeg blot vilde give ham en halv Piafter og da jeg bestandig gif videre, vedblev han at slaae af ligetil en halv Gran d. v. s., den allerringeste Mønt. Jeg vedblev at spille den Døve, og nu anraabte han mig om blot at forære sig den Cigarstump, som jeg tilfældig havde i Munden,

jeg kastede den langt ud paa Gaden, for at blive ham kvit, men et Dieblif efter var han igjen henne hos mig og svoer paa, at han, for at tjene mig, vilde kaste sig i Krateret derover, om jeg forlangte det. Først nu faldt det mig ind, at jeg dog maaskee kunde drage Nytte af ham. Jeg betegnede ham Stalden og lovede ham en Piafter, hvis han kunde skaffe mig at vide, hvor den hemmelighedsfulde Brinds boede. Han foer afsted som en Piil, og jeg gif hen og kjedede mig i San Carlino. Da jeg ved Midnatstid forlod Theatret, stod han ved Udgangen og paasjede paa mig. Han fortalte mig strax, at han havde fundet, hvad han søgte, og gav sig til at gaae i Hælene paa mig og strække Haanden ud, som om han bad om Almisse. Han vilde have betragtet det som en Næsvished og Uforsømmethed at gaae ved Siden af mig eller standse mig paa Gaden, hvad der ogsaa vilde have henledt Opmærksomheden paa os. I det han fulgte efter mig, sagde han derfor med en klagende og bedende Stemme: „Brindsen boer i et Palads i det gamle Neapel, som jeg skal vise Dem. Graziella er hans Datter. Hun faaer ikke mere Lov til at kjøre ud, fordi hendes Fader har hørt, at De har mødt hende ved Mergellina, men hun gaaer hver Morgen hen til en bestemt Kirke for at forrette sin Andagt. At faae hende i Tale i Hjemmet er umuligt; thi der er en gammel Duenna, der passer paa hende. De kan altsaa kun see hende i

Kirken, og der skal vi gaae hen i Morgen. Deres Excellence har lovet mig en Piaster."

Jeg gav ham et Tyve-Francsstykke, hvorfor han kyskede mig paa Haanden, men bad mig om at give ham en lille Drikkefilling til. Det gjorde jeg med Fornoielse, hvorpaa han bad mig om en Cigar. Jeg rakte ham mit Foderal og paa samme Tid den Stump, jeg havde i Munden, for at han kunde tænde. Han stak min Cigar i Munden og Foderalet i Lommen; derpaa gjorde han nogle Krumspring og var forsvunden.

Da jeg næste Morgen vaagnede, var jeg vred paa mig selv, fordi jeg havde glemte at sige ham min Adresse; men i samme Dieblik stod han ved min Seng, og da jeg forundret spurgte ham: hvorledes han vidste, at jeg boede her, svarede han mig blot: „Hvorledes vidste jeg igaar, at De var i San Carlino? vi beed Alting."

Uniello, saaledes hed han, havde bragt sin Guitar med og sang nogle Folkeviser for mig, medens jeg klædte mig paa. Jeg brod mig forresten kun lidt om hans Musik i dette Dieblik og onskede blot at komme bort snarest mulig; aldrig saasnart vare vi paa Gaden, før jeg sprang op i den første Corricolo, der kom mig imode; vi foer affted i Galop, men neppe kjørte vi ind i den gamle By, før vi standsedes og holdtes tilbage paa alle Maader. Snart var det en Flok Geder, der skulde malkes, snart et Væsel, der ikke vilde lyste,

snart en Flok sorte Grise, der skulde til Slagteren, snart en lang Række Smaadrenge i Uniform, der skulde til Kirken, og snart en Flok Boenitenter i hvide Kapper og med Vordlys i Hænderne, der skulde følge en Død til hans sidste Hvilested. Det var derfor intet Under, at da vi omsider naaede Kirken, var Graziella allerede borte.

Uniello var sprunget foran og havde løftet det tykke og fedtede Dørtæppe tilside. Aldrig saasnart var han selv indenfor Kirkedøren, før han gav sig til at bøje Knæ for alle Altrene og alle Villederne. Han kyskede nogle Præster, der passerede forbi ham, paa Haanden, gik hen og fastede sig paa Knæ i et Capel og fremsagde sine Bønner; derpaa henvendte han sig til en gammel Sognepræst, som tog ham ind med sig i Sacristiet og havde en lang Samtale med ham; saa kom han igjen tilbage for at søge mig op og førte mig ind i en mørk Gang, hvorfra jeg gjennem et rundt Hul kunde see ind i Kirken uden at opdages selv. „Kom her i Morgen Klokken et efter Solnedgang, men lad intet Menneffe see Dem; thi saa er Alting tabt,“ hvissede han. Derpaa lukkede han mig ud af en hemmelig Dør, men vilde slet ikke sige mig, hvad det var for en Samtale, han havde haft med den gamle Præst; paa alle mine Spørgsmaal svarede han blot: »Nun ve n'incaricato,« (bryd Dem ikke derom). At vente til næste Dag, for et Dieblif at faae Graziella at see, var haardt nok. Smidlertid kom Uniello en Time

tidligere, end han havde lobet, just som jeg vilde sætte mig tilborde; han vartede mig op med stor Hurtighed og Behændighed og spiste alle mine Levninger, men min Vin vilde han ikke drikke, naaget den kom direkte fra Bordeaux. Han fandt den tynd og flau og lovede, at han nok skulde skaffe mig en, der var meget bedre. Da jeg havde spist, sagde han til mig: „Tag nu Deres Hat, saa skal vi gaae hen og see la principos-sina« (den lille Prindsesse).

Et Kvarteer efter vare vi igjen i det gamle Neapel og ved Indgangen til et af de høieste Huse, jeg har seet i mit Liv. Jeg talte syv Etager op til Tagskjægget, og det saae-saa mørkt, skummelt, fugtigt og fælt ud, at jeg ved Aftentid aldrig vilde have vovet mig ind i det alene. Trappen, der var skrobelig og forfalben, dreiede sig rundt som en Proptrækker om et mørkt Hul, hvortil aldrig en Solstraale havde fundet Vei. Jeg syntes, at det varede et Aarhundrede, inden jeg naaede op til Spidsen og igjen fik Daglyset at see. Vi stod paa en af disse hvælvede Terrasser, der tjene til Tag paa Husene i Neapel. Denne Africo uden Gelænder beherskede saagodt som hele den gamle By. Rundt omkring mig saae jeg ikke Andet end en Masse af andre Terrasser af forskjellig Høide og Form, gjennemskaarne af lange Striber paa Kryds og Tvers: det var Gaderne, hvorfra der opsteg en forvirret Larm af rullende Vogne, Raslen af Jern og alle mulige Skrig. Bludselig gabe Klokkerne sig til

at ringe med en saa forfærdelig Varm, at jeg upaatvivlelig var styrtet om, hvis ikke Aniello havde grebet fat i mig og holdt mig. For ikke at blive svimmel, saae jeg op imod Himlen, hvor den nedgaaende Sol netop kastede en straalende Glands henover hele Kysten ligesaa Besub op til Capri. Den blaa Himmel og det blaa Hav saae paa hinanden.

„Der er Donna Graziella!“ raabte pludselig Aniello med en triumpherende Mine. Jeg fulgte hans Fingerpeg, tog min Vognet frem og opdagede ogsaa temmelig langt borte en sort Skygge, der boiede sig og reiste sig op igjen med en beshynderlig regelmæssig Bevægelse.

„Er det Prindsessen?“ spurgte jeg Aniello.

„Kjender De hende ikke, Eccellenza?“ spurgte han, „jeg seer hende lige saa tydelig, som jeg seer Dem.“

„Men hvad er det, hun bestiller?“

Hun heiser Vand op af en Brød.“

„Med sine egne Hænder?“

„Ja, hun vander sine Blomster, som staaer derhenne ved Muren tilhøire. Nu vander hun sig om; skal jeg sige hende Noget?“

„Vil Du tale til hende i denne Afstand? dertil behøves idetmindste en Stibkraaber.“

„Det skal De faae at see,“ sagde Aniello, og begyndte nu paa at opføre et Skuespil eller rettere sagt en Ballet, der bestod af lutter forunderlige Fagter,

der fulgte paa hinanden efter en bestemt Lov og i en bestemt Nække. Den sidste betydede et Frieri, der af Graziella besvaredes med et Spørgsmaal om, hvem jeg egentlig var. Aniello telegrapherede da strax min hele Biographi og standsedes først, da den lille Prindsesse pludselig lagde Fingeren paa Læben, en Gestus, der, ikke blot i Neapel, men overalt i Verden, betyder, at man skal tie, fordi der er Ugler i Mosen. Strax efter viste der sig oppe paa Terrassen en lang, mager Skikkelse — det var hendes Duenna, Donna Gelsomina, der neiede dybt for Graziella, men strax efter kastede forstfende Blik omkring sig til alle Sider. „Lad os hurtig komme bort,“ sagde Aniello, og i det samme var han nede af Bindeltrappen, og jeg fulgte nødvendigheden efter.

2.

Næste Morgen tidlig stod jeg i den snevre og mørke Kirkegang og kikkede ind i Kirken gjennem den runde Abning. Nogle Smaadrenge i Sottaner og med bredskyggede Hatte paa Hovedet vare ifærd med at feie Gulvet, hvorfra der steg Støvstjer op imod Hvalvingen. De sladdrede og loe indbyrdes og tørrede med Fjerfoste Støbet af Madonnabillederne. En Kat drak af Vandskarret, medens en Familie af Muus kom frem fra Muren over mig og holdt deres Frokost, idet de gnavede af et gammelt Maleri. Klokkerne ringede,

Dørene aabnedes. Dyrene toge Flugten, og de unge Mennesker satte alvorlige og hellige Ansigter op. Præsterne traadte gabende ind i Kirken og gned Vinene, og nogle gamle Fruentimmer, der rokkede med Hovederne, satte sig paa de haarde Træstole og gabe sig til at fortælle hinanden deres Lidelser og Ulykker. Langt om længe kom Graziella, fulgt af Gelsomina. Jeg kunde endelig see den unge Pige i No, og mine Dine forlod hende ikke. Hun var høi, rank og indhyllet i et sort Slør. Der var noget feirende i hendes Gang ligesom en Gudindes. Panden var noget lav, Tænderne hvide, Haaret og Vinene sorte som Neapolitanerindernes, derimod var Næsen fiin og romersk og gav hele Ansigtet et eiendommeligt Skjønhedspræg. Hun gik hen og knælede paa Gulvets Fliser, boiede Hovedet, lagde Hænderne fladt imod hinanden og strakte dem frem for sig. Jeg har senere i mine Tanker mangfoldige Gange seet hende i denne Stilling. Hvor andægtig hun end bad, foer hendes Dine dog omkring paa alle Gjenstandene i Kirken, og hun tabte Intet affigte. Pludselig aabnedes en Dør bag ved mig og kastede en Strøm af Lys ind i Gangen. Graziella saae mig og følte, at jeg ogsaa saae paa hende, men Gelsomina, der knælte i nogen Kraastand, havde holdt Die med os Begge. Hun nærmede sig paa Knæene til Donna Graziella og hviste nogle Ord til hende. Denne bleguede, reiste sig og gik strax efter ud af Kirken, men sendte mig dog, idet hun gik bort, et Blik, der

gjorde mig fuldkommen lykkelig. Jeg vilde lige til at følge efter hende, da jeg folte en Haand paa min Skulder, og idet jeg vendte mig om, saae jeg den Præst, som Aniello saa længe havde underholdt sig med. „Don Vittorio,“ sagde han til mig, „jeg veed Alt. De har Uret i ikke at betro Dem til mig. Jeg veed, at De i Deres Stilling maa være forsigtig, og at De ikke offentlig kan vise Dem i Kirken; jeg har derfor anvist Dem denne Gang, hvor De ikke kan sees af Nogen. Her kan De frit aabne Deres Hjerte for mig: jeg skal nok beseire Deres Skrupler og hjælpe Dem af al Formue.“

Jeg blev oprørt over dette Tilbud og vilde ud i det Frie, men han lukkede Døren for mig og begyndte igjen at tale. Jeg mærkede da snart, at jeg havde aldeles taget feil af hans Hensigt. Han havde ikke nogen Anelse om mit Forhold til Graziella, men han troede om mig, at jeg var en Protestant, der vilde ombende sig til Katholicismen. Efter hans Mening maatte jeg skjule mine Besøg i Kirken af Hensyn til min Regjering, og dertil var det, at Præsten Don Gaetano vilde hde mig sin Bistand. Aniello havde opfundet denne smukke Historie, for dermed at besmykke mine hyppige Morgenbesøg i Kirken og afvende al Mistanke. — Jeg vedblev i de følgende Dage at indfinde mig i den mørke Gang og traf der regelmæssig Don Gaetano, der var en fortræffelig Mand, som havde en fast Tro og ulastelige Sæder; kun imod Luther og

Voltaire udtalte han sig med stor Bitterhed, men afseet deraf var han en mild og velvillig Mand, som ikke var istand til at gjøre Noget Fortred. Jeg havde gjerne trykket hans Hænder, hvis de ikke havde været saa smudsige.

Graziella saae jeg ikke mere i Kirken. Efter otte Dages frugtesløs Venten kom jeg der heller ikke mere selv, og hvad der forøgede mine Kvaler i disse otte Dage var den Omstændighed, at jeg heller ikke mere saae Uniello. Jeg vidste ikke mere hvad jeg skulde gjøre og flakkede omkring i Neapels Gader ligesom en Sjæl i Skjærsilden, speidende til enhver Balkon og uden at faae Die paa den, jeg søgte. Endelig indfandt min Lazaron sig en Morgenstund. Han undskyldte sin Fraværelse med, at han havde maattet vaage hos sin Moder, der var syg; jeg troede, at han loi, og overvældede ham med Bebrejdelser; men nogle Dage efter horte jeg af Moderen selv, der folgte Pasticcier nede ved Havnen, at han havde talt sandt, og at han var en god Sou, der gjorde Alt for hende, hvad han kunde.

Han fortalte mig, at han netop havde taget sig meget af mine Affairer, og at jeg skyldte ham tyve Piastre. „Jeg maa have dem,“ sagde han til mig, „thi jeg har forpligtet mig til at betale dem paa Deres Vegue, og De vil ikke have, at jeg skal bryde mit Ord. De vil saae Graziella at see i Dag og faae Veilighed til at tale med hende.“ Jeg gav ham de

tyve Piaſtre og han forsvandt oieblikkelig, men kom punktlig tilbage paa den Tid, han havde angivet. Vi fik en tohjulet Vogn, han satte sig op til Rudſken, og nu gik det i Galop gjennem det gamle Neapel, ſom jeg ſnart ſaae, at jeg ikke kjendte en Fjerdedeel af. Endelig naaede vi efter en lang Omflakken et anſeeligt Palais med en monumental Indgang, der var ligesaa ſtor ſom det lille Slot, hvori jeg er født, og hvorefter jeg er opkaldt. En uhyre Trappe med hvide Marmortrin førte op til en Slags Veſtibule eller Soilehal, der vilde have været en udmærket Decoration for en claſſiſk Tragedie. Aniello aabnede en Dør for mig og lod mig paſſere en Række Værelſer, der i Storrelſe og Omfang overgik Alt, hvad jeg havde ſeet, medens jeg ingenlunde var blind for, at Meublerne vare ramponerede og at Betrækkene begyndte at falde i Vaſer. Efter at vi havde ſlakket omkring i en uendelig Tid i diſſe Værelſer, naaede vi endelig et Kjøkken, hvori Aniello ſatte en Straaſtol hen til mig med de Ord, at nu var vi ved Maalet.

Nu førſt forklarede han mig hele ſin Opforſel: da vi for otte Dage ſiden havde ſeet Graziella oppe paa Taget ifærd med at heife Vand op fra Brønden, havde han forundret ſagt til ſig ſelv, at det jo ikke var noget Arbeide for en Prindsesſe. Han erfarede da af Gelfomina, med hvem han havde ſluttet Venſkab, for at tjene mig, at hun hver Aften ved Solnedgang, for at ſaae Motion, heife de Vand op af Brønden, for

at vande sine Blomster. Han havde da sagt til sig selv, at Brønden sagtens ogsaa maatte give Vand til et eller andet Hus, der laa endnu lavere, og langt om længe havde han da faaet at vide af Gelsomina, at Brønden ogsaa gif gjennem Rjoffenet i dette Palads, som altid stod ledigt og tomt. Han havde da ganske stille raabt Victoria og indseet, at han nu kunde opfylde mine Ønsker. I det samme aabnede han en Lem i Muren, og jeg stod nu ved et Slags Vindue, der vendte ud til Brønden, som fik sit Lys fra oven, og da jeg saa iveiret, fik jeg strax Øie paa Taillen, to lange vaade Tonge, der hang ned i det fugtige Rum, og Steuranden foroven. „Nu skal jeg gjøre Dem Regnskab,“ sagde Aniello, „for de tyve Piastre. Jeg har givet tolv Piastre til Cieren af dette Palads; han er en meget fornem Herre, og hans Familie er ligesaa gammel som Virgils Grav og tæller iblandt sine Forfædre romerske Senatorer fra Pharaos Tid. Nu er han ødelagt og leier baade sin Vogn og sin Voge i San Carlo ud til Fremmede og spiser kun Maccaroni hveranden Dag. Jeg har bedt ham om at leie mig sine Bærelser hver Eftermiddag, naar han holder Siesta, og jeg tilbød ham en Piaستر om Maanedens Leie. For at han ikke skulde have nogen Mistanke, sagde jeg til ham, at De var en talentfuld Maler, som onskede at copiere Frescoerne i hans Sale; jeg maa derfor ogsaa bære Deres Palet og Staffeli herhen, for at De i detmindste kan lade som De maler, hvis De skulde

blive overrasket. Den fornemme Herre gif ind paa mit Tilbud paa de Vilkaar, at han fik Leien forud for et heelt Aar. Jeg leverede ham da de tolv Piaſtre og fik Nøglen til Huset. Reſten har jeg anvendt til Smaapreſenter til Gelfomina, hvem jeg hver Morgen bringer en Krukke Iſvand, ſom hun ſætter megen Priis paa. Hun har to Gange attraperet Dem i at betragte Graziella, ſom derfor hverken ſaaer Lov til at kjøre ud mere eller til at gaae i Kirke. Brindsen, hendes Fader, forhindrer hende paa enhver Maade i at blive forelſket. Hvad Gelfomina angaaer, ſaa troer hun, at jeg vil gifte mig med hende, og jeg har derfor imorges foræret hende en Ring, der har koſtet mig ſex Piaſtre; for de ſidſte to Piaſtre har jeg kjøbt dolci (Sukkergodt) til hende, for at holde hende i godt Humeur."

Jeg havde haft ſtor Lyſt til at omfavne denne Erkeſjælm, der i lige Linie nedſtammede fra Scapin, men jeg fik ikke Tid til det, thi han ſoer aſted ſom en Piil: han havde nemlig hørt Nogen bevæge ſig oppe paa Terraffen. Et Par Dieblikke efter hørte jeg en Knagen og Piben i Taillen, der under andre Omſtændigheder vilde have ſonderrevet mine Drenghinder, men ſom nu forekom mig ſom den ſødeſte Muſik. Jeg ſoer hen til Blughullet i Brønden og ſaae oven over mig paa Terraffen Graziellas Stikkelse aſtegne ſig paa den blaa Himmel. Jeg kaldte hende blidt ved hendes Navn, hun ſkjælvede og boiede ſig ud over

Standen; jeg kaldte igjen paa hende, og hun kjendte mig, men hun lukkede Vinene og holdt sig fast i det vaade Reb. Vi stod saaledes i nogen Tid uden at sige et Ord og holdt Begge i Rebet, der skjælvede i vore Hænder.

3.

Hver Dag vendte jeg tilbage til dette phantastiske Palads. Tidlig paa Eftermiddagen gik jeg derhen og forsøgte paa at copiere disse vel nærede unge Piger, hvormed Luca Giordano havde bedækket baade Loftet og Vægge. Graziella havde en forunderlig Tiltrækningskraft. Hun talte ikke saameget om sig selv, men gjorde utallige Spørgsmaal og var saa nysgjerrig som et Barn. Af Boger havde hun saa godt som Intet lært, thi hun læste kun med stor Vanskelighed, og det var en Bestjæstigelse, som slet ikke morede hende. Hun skrev nogle forfærdelige Pragetæer, thi man havde fortalt hende, at Skrivekunsten var en unyttig og farlig Sag, der ikke kunde bruges til Andet end til at skrive Kjærlighedsbreve. Hun troede, at alle Fremmede vare Hedninger, der ikke troede paa Madonna, og da jeg havde berigtiget hendes Forestillinger derom, steg jeg ganske bethdelig i hendes Gunst. Jeg befriede hende derved for en tung Byrde, der tyngede paa hendes Sambittighed, thi om hun end kunde overtale sig til at see mig hemmelig uden sin Faders eller Skrifte-

faders Vidende, vilde hun dog aldrig have havt Mod til at ægte en Tyrk; hun talte bestandig i den neapolitanste Dialekt, hvori hun bevægede sig med Frihed, men det romerske Skriftsprog faldt hende ulige vanskeligere. Man havde forsøgt paa at undervise hende i et Kloster, men hun kjædede sig der og trængte til frisk Luft og Lys; hun holdt af at see nye Ansigter, men hun saae ikke Andet end Munkke, der enten vare altfor fede eller altfor magre. En smuk Dag havde hun smuttet ud af sit Fængsel, og jeg opdagede ved samme Leilighed, at hun i sin Barndom havde tilbragt en lang Tid mellem Fisterne nede ved Golfen, at hun forstod sig paa at kaste deres Garn ud, at hun kjendte Navnene paa alle deres Redskaber, og kunde fortælle alle de smukke Sagn om Orlando og Rinaldo, som hun havde hørt af Fantastorierne nede ved Havnen. Naar hun talte om alle disse Ting, kastede hendes forte Dine Raketter. Hun kunde ogsaa mange andre Ting. Da hun hverken spildte sin Tid med at læse, strikke eller sye, men holdt af at være i fri Luft ude paa Terrassen, havde hun brugt sine Dine og Øren desto bedre. Hun kjendte alle Gadesælgerens Skrig og vidste perfekt, hvad de raabte med til enhver Tid paa Dagen; hun kjendte ogsaa udmærket alle de neapolitanste Nationaldragter, thi hun havde mange Gange været i Villa reale den ottende September, paa hvilken Dag Haven alene er aaben for Almuen. Her saae man da Fruentimmerne i deres smukkeste Fesdragt:

fra Procida kom de hertil i deres græste Talar med Solbælte og Gulddiadem, fra Capua kom de klædte som Vestalinder, og Pigerne fra Ubruzzerne have deres Haar flettede som de græste Gudinder, medens Iſchitanerinderne gif med socchii paa deres smaa Fodder og havde slynget brogede Silketørklæder som Turbaner om deres smukke Hoveder.

Derom talte vi under vore Sammenkomster ved Brønden; derimod gled hun let hen over de Begivenheder, der havde modt hende selv, og naar jeg henvendte Spørgsmaal til hende derom, fik jeg altid et undvigende Svar. Om sin Fader, Brindsen, talte hun altid med en vis religiøs Erbødighed, og der var ligesom opreist en Skranke imellem dem; thi de saae hinanden kun ved Maaltiderne, og det lod ikke til, at de havde meget at tale om med hinanden. Brindsen var næsten altid i daarligt Humeur og meget taus; naar han engang imellem var munter, kneb han hende i Hagen og sagde hende en eller anden spøgende Bemærkning i neapolitanſt Dialekt, som hun i Regelen besvarede med at kysse ham paa Haanden. Da jeg engang trængte ind paa hende, horte jeg, at hun siden den Tid, da hun forlod Klosteret, kun havde haft to længere Samtaler med ham, og at jeg havde spillet Hovedrollen i dem begge: den første var efter vort Møde paa Mergellina, den anden efter vort Sammentræf i Kirken. Hun havde begge Gangene maattet høre en ordentlig Skarlagenspræken og det var blevet hende

alvorligt forbudt at forlade Huset. Der var et lille Capel i Paladsset, hvori Don Gaetano hver Morgen maatte læse Messe, og den turde hun ikke forsomme. Hun betragtede Egteskabet som en Befrielse fra dette Aag og glædede sig til den Tid, da hun igjen frit kunde streife omkring i Byen og i Kirkerne og tilbringe et Par Timer nede ved Marinen for at see Fisserne kaste deres Garn ud. Jeg tilbød hende at tale med Prindsen, men hun bad mig indstændig om ikke at gjøre det. „Det nytter dog ikke,“ sagde hun, „og han vil kun holde endnu skarpere Control med os Begge. Han kan ikke lide, at man seer mig, og han har allerede jaget adskillige unge Herrer og deriblandt fornemme Cavallerer, som friede til mig, paa Døren. Vi maae vente paa una combinazione (et lykkeligt Tilfælde). Hvis han vidste, at vi talte sammen, vilde han spærre mig inde i et mørkt Gul.“

Under vore Samtaler blev der aldrig vexlet et Ord om Kjærlighed; siden vi havde mødt hinanden i Kirken, betragtede vi os som Forlovede, selv om vi skulde vente i ti Aar paa at holde Bryllup. At tale sammen vilde blive betragtet som en afskyelig Gjerning, og hos Folk i Almindelighed vilde det blive straffet med et Knivstik. Naar hun som en ung Pige havde forlovet sig, og denne Forlovelse gif oberstyr, risikerede hun at blive foragtet af Alle. Vi trængte jo hverken til at gibe hinanden Loster eller Forsikringer, thi allerede fra det første Diekast havde hun

stjænkter mig Alt, hvad jeg kunde vente at erholde inden Bryllupsdagen; hun sagde ogsaa Du til mig, uden at det generede hende det mindste. „Vi kunne jo ogsaa,“ sagde hun, „være baade lykkelige og tilfredse dermed“ — det vil sige lykkelige ved at see hinanden i Frastand. Hun folte sig stærk nok til at forsvare sig imod enhver Fare. Efter en Maanedes Forlob — vi Franskmænd ere utaalmodige — udtalte jeg min Sorg over aldrig at kunne komme hende nærmere, men hun svarede mig blot: „Har vi det da ikke godt, saadan som det er?“

„Hvis jeg blot en enkelt Gang kunde komme til at trykke din Haand,“ udbrod jeg.

Hun svarede med en alvorlig Stemme: „Saadant Noget gjør man slet ikke.“ Dermed var den Samtale forbi, men da hun var gaaet, trak jeg voldsomt i Tongene, der hængte ned til mig, for at overbevise mig om deres Soliditet, og det viste sig strax at Tailen var stærk og Nebene ganske nye. Jeg lyttede omhyggeligt, for at forsiikre mig om, at der ikke var Nogen paa Terrassen, og en ubetvingelig Dyst greb mig til at klatre derop og gjøre mig bekendt med Omgivelserne. Graziella kunde Intet lide derved, thi jeg betragtede hende jo som min Brud og vilde behandle hende med al den Ærbødighed, jeg skulde min tilkommende Hustru. Jeg vilde blot see hendes Blomster, røre ved hendes Båndkaude og glæde mig ved det Blik ud over Byen, som hun selv daglig havde for

Die. Det begyndte allerede at blive mørkt, thi Tusmørket kommer hurtigt i Mcapel, og naar jeg gif sagte, kunde jeg maaskee see Glasdøren til hendes Værelse, Madonnabilledet paa hendes Væg og hende selv indstumret i sit kydske Paradis. Da der altid blandede sig lidt Literatur i mine Følelser, gjentog jeg for mig selv de Vers, hvormed Faust træder ind i Margarethes Hus.

Som tænkt saa gjort, og et Dieblif efter klavrede jeg allerede op ad Tongene som en flink Gymnastiker med Blikket heftet paa Brøndens Abning, der som en blaa Stjerne lyste mig imøde. Men aldrig saasuart havde jeg naaet Terrassen og havde Hovedet over Randen af Brønden, førend en lang Skikkelse reiste sig op, rakte Armen ud imod mig og med en meget blid Stemme, der dog havde en vis bitter og ironisk Betoning, sagde til mig: „Tag Dem iagt og tillad, at jeg hjælper Dem.“ Det var Prindsen af Montefosco.

4.

Jeg maatte frygte for en heftig Scene og velfortjente Vebreidelser med et paafølgende Afslag, hvis jeg i min første Besippelse kom med mit Frieri. Ja, jeg vilde maaskee endog saa blive nodt til, paa Grund af mit Fusentasteri, at duellere med en brav og hæderlig Mand, men det stod skrevet, at Intet af Sligt

iffulde passere mig, Prindsen var en hoi og mager Mand paa et halvhundrede Aar, med lange, graae Baffenbarter, men uden Overskjæg, som dengang var strengt forbudt af Kong Ferdinands Regjering. Der ved vandt han, at man saae Omridsene af en smuk Mund med et fiint og artigt Smil, ligesom ogsaa hans mørke Dine havde et ærligt og skikkeligt Udtryk, hvori der dog af og til blandede sig nogen Malice. Han hjalp mig virkelig ogsaa til at faae fast Fod paa Terrassen, og inden jeg endnu fik Veilighed til at tale, sagde han til mig med en udsøgt Høflighed: „Herr Victor des Plants, jeg maae gjøre Dem min Undskyldning; jeg var her nylig og kom, uden at ville det, til at høre Deres Samtale med Graziella. At jeg lyttede til den, vil jeg ikke nægte, thi jeg er Prindsen af Montefosco, som hun rimeligviis har sagt en heel Deel Ondt om. Jeg er hverken vred paa hende eller Dem; jeg veed, hvem De er, jeg kjender Deres Hensigter og De kunde ganske roligt være gaaet op til mig gjennem Porten. Det er ganske sandt, at jeg har viist nogle Friere Doren, men det var enten Spioner, som Politiet havde sendt mig paa Halsen, eller Industririddere, eller Theatersangere, og det er tre Professioner, som jeg ikke sætter Priis paa. De har foretrukket at komme op til mig igjennem Brønden, og jeg har ingen Ret til at dable Dem derfor, thi jeg havde maastee gjort det Samme, da jeg var i Deres Alder; nu, da jeg veed, at De vil gifte Dem

med Graziella, skylder jeg at sige Dem den hele Sandhed: hun er ikke min Datter."

Disse Ord af Prindsen væltede en tung Byrde fra mit Hjerte, thi jeg frygtede for at blive beskylt for at compromittere en ung Pige og paa den Maade fremtvinge en Misalliance med Datteren af et fornemt Hus.

"Er det endnu bestandig Deres Hensigt?" spurgte Prindsen. —

"Ja," svarede jeg, „jeg elsker Graziella, hvem der end er hendes Fader."

„Jeg har ikke taget feil af Dem," svarede han, „men De veed endnu ikke Alt. Jeg maa da fortælle Dem noget omstændeligere, hvorledes jeg har gjort Bekjendtskab med dette smukke Barn. For femten Aar siden mistede jeg en lille Datter, som neppe var to Maaneder gammel. Hendes Moder, en sand Neapolitanerinde, vilde give Bryst til et Hittébarn, der da skulde blive hos hende og indtage den Dodes Plads. Vi gif da sammen til Hittébørnshospitalet l'Annunziata. Tænk Dem en Abning saa stor som paa en Brevkasse paa offentlig Gade, hvori de ulykkelige Mødre, der havde et Feiltrin at skjule, eller ikke kunde ernære deres Børn, skulde kaste dem ned. Hullet var saa lille, for at kun de Nyfødte skulde kunne komme derigjennem; men hvis Slutten var stor, blev den alligevel presset ind deri, og Administrationen tog sig det kun lidt nær, om de stakkels Smaa ved den Leilighed fik Venene knæk-

kede, eller de freperede under Forsøget. Naar Barnet havde heldig overstaet denne første Medfart, blev det indført i en Protocol under det første det bedste Navn og derpaa overladt til en Amme, som havde en fem, sex smaa Stakler iforveien at sørge for. Man hyllede den lille Stakel i Pjalter, lagde den i en Bugge, der var besængt med Utoi, eller ved et udtæret Bryst, og to eller tre Dage efter var den lille dod og blev kastet i et Hul, hvor der var Blads nok, og hvor man ikke lider meer. Der døde i l'Annunziata firfindstyve Born af hundrede: det var et sandt Mysl for Barne-mord. Prindsessen bestemte sig for Graziella, der lignede den lille Pige, som vi havde mistet. I min Forbittrelse over de Uffheligheder, som jeg havde været Vidne til, skrev jeg en Brochure, som jeg lod hemmelig trykke og sende til Kongen, Prindserne, Mini-strene og Biskopperne; jeg blev kastet i Fængsel og holdt der i et halvt Aar, indtil man omsider, af Naade og Barmhertighed og uden at lade min Sag undersøge, sendte mig i Landflygtighed. Under mit Fangenskab døde Prindsessen af Sorg, og Graziella blev overgivet til en Amme. Jeg levede i tretten Aar borte fra Neapel, deels i Frankrig og Spanien, deels i Marocco, og i denne lange Tid horte jeg slet intet fra mit Hjem. De Breve, der sendtes mig, kom slet ikke til mig, men holdtes tilbage i det sorte Kabinet, hvor man forresten ikke læste dem, fordi man ikke havde Tid til at befatte sig med saadant et Arbeide, men noiedes

med at classificere dem og lægge dem i Cartoner. For nogle Maaneder siden fik jeg dem alle naabuede tilbage. Hvad derimod de politiske Breve angik, dem fik jeg meget punktlig under mit Exil, fordi man vogtede sig vel for at betro dem til den neapolitanske Post, men leverede dem underhaanden til Capitainer eller Styrmand paa de respective Dampskibe. Edderkopnettet lader Gedehamnen passere og holder kun fast paa Fluerne!

Da jeg vendte tilbage til Neapel i de første Dage af forrige Aar, tænkte jeg ikke mere paa Graziella, hvem jeg havde tabt affigte fra det Dieblif, hun var indtraadt i mit Hus. Jeg gjenfandt hende tilfældig ved en Fontaine nede ved Havnen, hvor hun havde hentet Vand i en høi Krukke, som hun bar paa Hovedet. Hun gik med en freidig og let Gang og en kongelig Holdning. Jeg lod min Bogn holde og bad hende om Noget at drikke. Hun rakte mig Krukken med en saadan Gratie, at jeg istedetfor at drikke gav mig til at betragte hende. Hun smilede, skjøndt hun ikke var mere end fjorten Aar, thi Fruentimmerne mærke det bestandig, naar man beundrer dem. Hun sagde mig at hun hed Graziella, og jeg var oieblikkelig overbevist om, at jeg havde seet hende tidligere, først i l'Annunziata og derpaa i Armene paa min Kone. Jeg trængte ind paa hende med mine Spørgsmaal og lod hende føre mig hen til det Sted, hvor hun boede: det var en dyb Kjælder, der oppe fra Borten fik en

Smule Lys og Luft, og hvor der fandtes en kolossal Seng, hvori Moderen og fem Børn sov, medens de andre tre laae paa Straa. Foruden Sengen var der i Værelset en Poppeltræes Skjænk, et Bord, der stod paa tre Been, to Straastole og en Kulpande, der brugtes til at fuge Mais og varme Strygjern i. Ovenover Sengen var der fastklæbet et Madonna-billede paa Væggen, og under det brændte der Dag og Nat en lille Lampe af Terracotta. Brød i Huset var der ikke altid, men der var altid Olie til Madonna.

Ammen, til hvem min Kone havde betroet Graziella, havde tilskrevet mig en Mængde Breve, hvori hun bad mig snart om Penge, snart om Silketøier og Kostbarheder til Børnet. Da jeg blev kjed af at opfylde disse urimelige Forlangender, havde hun overgivet Børnet til en Søsterfamilie, hvor der allerede var fire Piger og tre Dreng. Hos Folk, der Jængting har, er det en ligegyldig Sag, om der er syv Børn eller otte; de tog imod den lille Graziella og kaldte hende Madonnas Barn. De veed nu, hvem det er. De vil tilbyde Deres Navn; hvis De vil trække Dem tilbage, er det tidsnok endnu, og jeg skal da have den Ære at ledsage Dem tilbage ad en Wei, der er langt mindre farlig end den, De for havde valgt."

Jeg svarede Prindsen, at jeg slet ikke tænkte paa at trække mig tilbage. Han fortsatte derpaa i en mere alvorlig Tone:

„Jeg for min Deel siger hverken ja eller nei; jeg har ingen Ret over Madonnas Barn, og hvis hun virkelig elsker Dem, hvad der jo vel er muligt, vil jeg ikke være hende imod. Maaſkee kan hun blive lykkelig med Dem. Jeg kan ikke læse i Stjernerne og vil ikke ſpilde min Tid med at forudſige, hvad der kan indtræffe. Det er blot min Bligt at bede Dem om at være paa Deres Poſt. Graziella er et Barn af Folket. Da jeg gjenfandt hende paa Moloen, beſluttede jeg ſtrag at adoptere hende, thi ſelv har jeg ingen Born, og det ſyntes mig, at det ſkyldte jeg min afdøde Kones Minde. Jeg ſagde da ſtrag til de ſtikkelige Fiſkerfolk, at jeg var Graziellas Fader, og de troede det ſaa meget hellere, ſom Ammen havde ſagt dem mit Navn og forberedt dem paa, at jeg uidentvifl engang vilde frøve Barnet tilbage. Jeg tog da bort med Graziella, og ſiden den Tid troer hun, at hun er min Datter, men hun har aldrig haft nogen egentlig Kjærlighed til mig. Hun har megen Verbødighed for mig, men hun har aldrig viift mig hverken Onhed eller Tillid. Jeg gjorde et Forſog paa at anbringe hende i et Kloſter for at lade hende lære Noget, men det var ſpildt Uleilighed, og paa en ſmut Dag løb hun fra Nonnerne og vendte tilbage, ikke til mig, men til Fiſkerfamilien, der forſt havde taget imod hende. Siden den Tid har jeg maattet paſſe noie paa hende og overgive hende til en gammel Duenna, ſom jeg kan ſtole paa. De veed ikke, hvad det vil ſige, i et Land, ſom

vort, at passe paa en ung Pige. Hun kjæder sig hos mig, og ligesom hun løb bort fra Klosteret maa jeg være forberedt paa, at hun paa en anden smuk Dag løber bort fra mig, og naar hun ikke kan komme nogen anden Vei, firer sig ned gjennem Brønden. Jeg vil onste, at De maa være heldigere. De kan maaskee fængsle og interessere hende i langt større Grad end jeg, men hun vil bestandig blive plebejisk. Jeg har villet lade hende lære Italiensk, men det var umuligt; jeg har villet, at hun skulde gaae klædt som en Dame, men det gik ligesaa lidt. Damedragten misklæder hende, og hun er kun smuk, naar hun er klædt i sin Nationaldragt."

Alle disse Indvendinger gjorde intet Indtryk paa mig: var Graziella ikke af fornem Fødsel, saa var hun netop et yndigt Naturbarn, og jeg betragtede det som en Mission, der var betroet mig, at jeg skulde udvikle denne vilde Plante, der var saa forunderlig smuk og opvoget ved Havet. Jeg erklærede Brindsen, at jeg var mere end nogensinde bestemt paa at gifte mig med Madonnas Barn, og at jeg næste Dag vilde underrette min Familie derom; jeg var overbevist om, at min Moder, der nu forte et ensomt og tilbagetruffent Liv ikke vilde lægge mig Hindringer iveien. Vor Samtale fortsattes til langt ud paa Matten, og jeg erfoer nu, at Brindsen havde indhentet alle mulige Oplysninger om mig hos vor Gesandt, der var en gam-

mel Ben af ham, og med hvem han jævnlig havde politiske Sammenkomster.

Ved Daggry aabnedes der en Glasdør, og Graziella viste sig pludselig i Natdragt og paa bare Fodder, kun indhyllet i et stort Shawl. Da hun saae mig ved Siden af Brindsen, udstodte hun et Skrig, slog Hænderne for Ansigtet og vilde flygte. „Kom kun hid, vi ere gode Venner,“ sagde han til hende i en hjertelig Tone. „Den unge Herre der frier til Dig og vil have Dig til Kone, hvis Du forresten synes om ham.“ — Hun tog Hænderne fra Ansigtet og rakte mig dem begge med et lykkeligt Smil.

5.

Dagen efter skrev jeg til min Moder, der ikke længe lod mig vente paa Svar. Hovedindholdet var dette:

„Jeg nægter Dig ikke mit Samtykke, thi Gud veed nok, hvad han gjør, og gjør Alt paa det Bedste.

Hvis Graziella er født ved et Feiltrin, saa er det ikke hende, der har begaaet det, og Gud alene har Ret til at straffe. Jeg kan tvertimod godt forstaae, at Du elsker hende, hvis hun er, som Du skriver. Jeg spørger ikke om, hvad Verden vil sige dertil; jeg er vis paa, at de Venner, som jeg sætter Priis' paa, ville modtage den Pige, som Du finder værdig til at bære dit Navn, med aabne Arme; jeg er kun bange for

Dig og for hende. Vil hun befinde sig vel hos Dig, og Du hos hende? Det er kun det, der foruroliger mig. — Du veed jo, at gamle Folk ikke see Tingene fra den lyseste Side. Vil Du tilbringe dit Liv paa Molocn i Neapel imellem Fiskere og Skippere? Har Du Hænder til at trække Garn eller bruge Varen fra Morgen til Aften? Du har en daunet Aand, og Du har lige fra din Barndom fundet Smag i at færdes i visse Kredse. Det er blevet din anden Natur, den stiller man sig ikke let af med i din Alder og Du vil altid kun blive en daarlig Lazaron. Tænk Du paa at bringe din Kone herhjem, vil hun da føle sig lykkelig? Det er neppe vore Saloner og vor Litteratur, som vil tiltale hende. Du beskriver mig Bugten ved Neapel; veed Du hvad jeg seer fra mine Vinduer her i Septembermaaned, der trænger saameget til Solskin? en graa Himmel, Trætoppe, der vidstes af Vinden, Blade, der begynde at visne og falde til Jorden, og en tæt Taage, der lægge sig henover Flo- den. Jeg veed jo meget godt, hvad Du tænker: Du siger til Dig selv, at to Væsnere, der holde af hinanden, ere glade overalt, naar de ere sammen, og at der for dem hverken er Regn eller Taage. Det er meget rigtigt. Det siger man i de første sex Maa- neder, men saa begynder Fødselen og Naturen at gjøre sin Ret gjældende; man gribes af Sorg, af Vængsler, af Hjembee, af Ulyst til at fortabe sig igjen i de gamle Omgivelser og Forhold, og saa er man bunden for

hele Livet. Jeg veed meget godt, at Du ikke vil forstaae, hvad jeg her siger Dig, og Du vil vist finde, at jeg har Uret; men hvis jeg nu dog har Ret? hvis Du kommer til at indsee det forjilde? hvorfor da forhaste sig? Lad mig som en gammel Stene, eller rettere sagt som din gamle Moder, der kun vil din Lykke, give Dig et godt Raad. Bring mig den unge Pige; jeg vilde gjerne selv hente hende, hvis jeg kunde. Du vil let finde noget kvindeligt Selskab, der kan tage sig af hende paa Reisen, hvis ikke Brindsen selv har Leilighed til at ledsage hende. Han har talt til Dig som en fornuftig Mand og omtrent sagt Dig det samme, som jeg nu siger Dig noget mere vidtloftig. Jeg troer, at han har de samme Strupler og de samme Betæneligheder som jeg selv. Jeg havde kun gjerne seet, at han havde været lidt mere bred paa Dig, og det vilde han ogsaa have været — læg vel Mærke til det! — hvis Graziella havde været hans Datter. Dyrigtigt talt holder jeg ikke af din Klavren op igjennem Brønden, og jeg kan ikke lade være at stjænde paa Dig derfor, siden Andre ikke har gjort det. Brindsen beskæftiger sig kun med Politik, og han har uden tvivl mere end een Gang angret, at han har skaffet sig denne unge Pige paa Halsen. Han har paa en loyal Maade gjort Dig nogle Subvendinger, men han er henrykt over, at Du gifter Dig med Madonnas Barn, og længes efter at blive af med hende; saa har han ikke noget Vaand længere paa sig og kan udelukkende

leve for at odelægge sin Regjering. Find mig en hvilken som helst Duenna, der i Verdens Dine kan beskytte den unge Pige, der egentlig er allermost beskyttet ved din Vædsfølelse, min kjære Son. Jeg skal modtage hende moderlig og skal beholde hende hos mig i sex Maaneder. Hvis hun saa vil blive hos os, saa skal det staae hende frit for; hvis hun ikke vil det, skal hun ogsaa have sin Frihed og kan vende tilbage til Neapel, naarsomhelst hun vil."

Jeg viste Brindsen dette Brev; han fandt det yderst forstandigt og lo meget over, hvad min Moder havde sagt om ham. „Hun har opfattet mig godt," sagde han, „ah, de Fruentimmer ere dog langt finere end vi!" Efter en Pause tilføiede han nogle Ord, som jeg ofte senere har tænkt paa, og som jeg finder i en mærkvaerdig Grad sande: „i Særdeleshed de honnette Fruentimmer." Graziella satte et fortornet Ansigt op, naar man talte til hende om denne Rejse til Frankrig; hun forstod ikke Grunden, som jeg forresten heller ikke kunde forklare hende, og vilde slet ikke gaae ind paa, at man, naar man saa godt som har Fuglen i Haanden, ikke vil gribe den, men udsætte sig for, at den flyver sin Vej for bestandig. Vi havde en Mængde Smaascener sammen, hvori hun altid beholdt det sidste Ord. Det flædte hende saa godt at gjøre sig vred, og hendes Hestighed var altid forbunden med Dude. „Min Moder ønsker at gjøre dit Bekjendtskab," sagde jeg til hende. — „Hun kan jo lære mig at kjende,

naar jeg er gift." — „Men hvis hun saa ikke syntes om Dig?" — „Men hvis hun nu ikke syntes om mig?" — Hun trættede imod med en Mængde Gestus, der forraadte en Utaalmodighed, som klædte hende godt; jeg var forresten af hendes Mening, og jeg vilde have fundet dette Raad meningsløst, hvis det ikke var kommet fra min Moder. Der behøvedes en bestemt Ordre fra Prindsen for at formaae den unge Pige til at følge mig. Hvad Gelsomina angik, saa lod hun sig ikke bede længe: man havde sagt hende saa meget godt om det franste Skjokken, at hun var bleven ganske nysgjerrig. Neapel var dengang for Neapolitanerne, ja selv for Neapolitanerinderne, et Slags Fængsel, som Regjeringen bestandig frygtede for, at man skulde bryde ud af. Jeg erholdt for Gelsomina et engelsk Pas, hvorpaa hun var opført som en Dame fra Malta, der reiste med sin Datter. Det kostede mig forresten en strækkelig Mængde dolci at faae hende til at gaae ind paa denne Forklaring. Ma so' zitolla (men jeg er Tomfru), gjentog hun fortvivlet den ene Gang efter den anden. Endelig kom Alt i Orden, og vi indskibede os den tyvende September paa den neapolitaniske Damper „Marie-Christine". Prindsen fulgte os ikke ombord, for ikke at blive bragt i Land mellem to Gendarmere. Jeg forlod med Beklagelse denne fortræffelige Mand, som jeg inderligt havde sluttet mig til; det var et fiint philosophisk Hoved, en skeptisk Natur, der troede ligesaa lidt paa den mennefskelige Ber-

settbilitet, som paa den hellige Januars Mirakel; forresten var han ogsaa Philantrop og Liberal, skjondt disse Sammenstillinger klinge noget utroligt. Han gav uhyre Summer til de Fattige og vovede meer en een Gang sin Frihed og sit Liv for at reformere de politiske sociale Forhold i sit Fædreland. Han havde etableret et Silkespinderi ved Bredden af Sarno og gav sig ogsaa af med at fortolke oseriske Indskrifter; hvad han hadede mest i Verden var Røgtoak, Paves verdslige Magt og Tydsferne.

I Septembermaaned vare Dampbaadene meget tyndt besatte, naar de forlobe Neapel. De Indfødte rejste ikke, fordi de ikke fik Lov til, det og de Fremmede kunde ikke rejse, fordi de endnu ikke vare ankomne; de komme først i October. Skandsen paa „Marie-Christine“ tilhorte derfor os udelukkende. Jeg ventede mig paa denne Sotour megen Fornoielse, thi vi skulde være fire Dage paa Middelhavet og anløbe Civita-Vecchia, Livorno og Genua. Hvilke lykkelige Udsigter! Men det gaaer aldrig, som man ventet. Vi lettede Anker i det herligste Veir. Golsen saae ud som slydende Olie og jeg var alene med Graziella, thi hendes Duenna var gaaet ned for at forhøre sig om, naar der spistes til Middag. At seile under saadanne Forhold langs med Neapel lige fra Moloen til Posilippo og see dette Amphitheater løfte sig iveiret fra den blaa Golf til den blaa Himmel og det ved Siden af den smukkeste Pige i Verden, der har skjænk

En sit Liv og sit Hjerte, det var en Elskovsfest, som overgik alle mine Dromme og Forhaabninger. Graziella havde sat sig paa en Tabouret, og, med Albuerne paa Kelingen og Hagen stottet til Hænderne, stirrede hun ind over Byen, som langsomt gled forbi vore Dine. Alt som en eller anden af de smukke Bygninger forsvandt for hende, mumlede hun sagte: „Farvel. Carmen! Farvel, Lanterne paa Moloen! Farvel, Palazzo reale! Farvel, Santa Lucia og San Elmo! Farvel, Castello d'uovo, jeg misunder alle dem, der sukke i dine underjordiske Fængsler, thi de have dog Lov til at blive tilbage.“ — Det forekom mig haardt nok at hore paa Sigt, medens jeg selv var henrykt, men hun vedblev sin Monolog uden at ane, at jeg lyttede til den. „Der er Villaen, hvor jeg ikke mere skal hore Regimentsmusikken. Der er Mergellina og der Villa Barbaja og Dronning Johannes Palads! Der er Hoiderne ved Frisi, hvor man spiser frutti di mare! o, hvor det er smukt! hvor det er smukt!“

I det samme horte jeg En klimpre paa en Guittar lige bag ved mig. Det var Aniello, hvem jeg ikke havde faaet sagt Farvel, fordi jeg aldrig vidste, hvor jeg skulde finde ham, og som heller ikke havde bekymret sig om at opsoge mig, fordi han havde fattet den hemmelige Plan at ville folge med mig. Var det af personlig Hengivenhed eller af Nysgjerrighed? det er ikke let at sige, maastee var det lidt af begge Dele. Bist er det imidlertid, at han var gaaet ombord paa

„Marie-Christine“, som Matros, og at han nu overrasfede os og blev venligt modtaget af os alle Tre: af mig, der satte Priis baade paa hans Feil og paa hans Fortrin, af Gelsomina, der troede bestandig, at han vilde frie til hende, og endelig af Graziella, der blev henrykt over at see ham, fordi det var ligesom et Stykke Neapel, hun tog med sig. I Begyndelsen glædede det mig, men det skulde ikke vare længe.

Overfarten var lang og besværlig. Efteraarstevendoguet er den Tid, hvor Middelhavet er farligt at befare; vi havde neppe passeret Misida, for det begyndte at blæse op, og under Ischia stormede det i den Grad, at Graziella maatte hylle sig ind i sit røde Shawl og gaae ned i Kahytten, hvor hun snart faldt i Sovn. Aniello fik nok at gjøre paa Skibet; Gelsomina, der havde spist formeget til Middag, blev søsyg. Jeg lod hende lægge sig i min Kahyt, for at hun ikke skulde forstyrre Graziella, og jeg blev ene oppe paa Dækket, hvor jeg lagde mig paa en Bænk, thi Skibet slingrede i den Grad, at det var umuligt at holde sig paa Benene; det blev et forfærdeligt Veir med Blyn og Torden, og paa samme Tid skyllede Regnen ned, og den ene Vølge slog over Dækket efter den anden. Neden under mig klirrede Glaster, Glas og Tallertener imellem hverandre paa Spisebordet og gjorde en affhyelig Støi, og oven over mig hang Skyerne saa tunge, sorte og truende over mit Hoved, som om de lige vare væltede ud af Vesuv's

Orater. Pludselig loftede en uhyre Volge Skibet iveiret, og pludselig sank det igjen saa dybt, ned, at jeg troede, det aldrig var kommet op igjen. Paa samme Tid væltede Skummet hen over mig, og en knyttrende Lyd som en Pelotonild trængte til mit Øre. „Capitain, er det forbi med os? spurgte Aniello. — „Nei, nu ere vi frelste,“ svarede Capitainen, der kun havde frygtet for een Ting, at blive kastet ind imod Klipperne, og som nu ved Lynglimtene opdagede, at hans Maneuver var lykkedes, og at Skibet var ude paa Dybet. Kun Stormen vedblev at rase og istedetfor at stige i Land ved Civita-Vecchia, Livorno og Genua maatte vi ankre op ved Porto-Longone paa Elba og tilbringe der flere Dage.

„Siden vi ere frelste,“ raabte jeg til Lazzaronen, „saa giv mig din Arm og lad os see, hvorledes det gaaer med Damerne.“ Ikke uden Forhindringer naaede vi hen til Kahytten. Gelsomina var halvdod og forblev i denne Tilstand, lige til vi naaede Porto Longone, hvor hun først langt om længe vovede sig i Land, men bestilte ikke Andet end at bande Reisen og sværge paa, at hun ikke saasnart igjen skulde indlade sig paa Sligt. Jeg aabnede derfor sagte Døren til Graziellas Kahyt. Hun sov trygt, Lampen brændte roligt paa Væggen og indhyllet i sit røde Shawl, saae hun ud som en Gamle paa en lys Grund. Jeg lukkede Døren sagte og lagde mig udenfor den paa en Matræs, som Aniello havde skaffet mig. Jeg sov

ogsaa strax ind, men min Sovn var ikke af lang Vaarighed, thi jeg vækkes ved et voldsomt Stod, som hidrorte fra den utaalmodige Graziella, der ikke kunde faae Raahytzdoren op, fordi jeg havde lagt mig paa tværs udenfor den. Jeg maa uidentvivel have taget mig meget pudseerlig ud ved at rulle henad Gulvet med Sovnen i Dinene, thi den unge Pige lo, saa Taarnerne trillede hende ned ad Kinderne. Hendes Munterhed var ganske vist baade naturlig og uskyldig, men jeg kunde ikke lide den, thi det er et Tegn paa den franske Forsængelighed, at den troer, at et Fruentimmer umulig kan elske os, naar hun leer af os.

6.

Graziella led kun af Kulde under Overfarten, og jo mere vi gik Nord paa, desto mere rystede hun, og Tænderne klappede i Munden paa hende. Jeg troer nu nok, at det var hendes Phantasi, der her spillede hende et Puds, og jeg kunde have bevist hende det med Thermometret i Haanden, men hun frøs nu engang tiltrods for Thermometret. Hun blev derfor ogsaa i sin Raahyt og laa og stirrede paa det lille Vindue, der pidstedes af Bølgerne. For at adsprede hende, beskrev jeg hende min lille Eiendom, hvor vi snart skulde fæste Bo, det lille Slot, flankeret med Taarne, Eggestoven omkring det; Kastanieterrassen foran det og den lille Flod, der slynger sig forbi det. Hun

spurgte mig, om der ikke var nogen Ustrico, ingen Citrontræer, ingen Lazzaroner, intet Besuv, intet Hav? Naar jeg da svarede hende: „nei, men der er andre Ting,“ mumlede hun: „Det er dog ikke Neapel.“ Naar jeg roste for hende Paris og dets Fæstligheder, vilde hun vide, om man skjed med Noglebøsser Sule= nat, om man havde Mafseoptog paa Gaderne i Carne= valstiden, og om man fastede med Blomster og Con= fetti til Balconnerne, om man spiste casatelli (Smaa= brod med indbagte Æg) i Paaske= dagene, om der blev prædiket paa Gadehjørnerne, og om der var Impro= visatorer paa Moloen. Naar jeg tilstod, at der var slet Intet af alt dette, udbrød hun haanligt: „Men hvad er det da for et Land, De bringer mig hen til?“

Vi vare forstemte, og det lykkedes mig ikke engang at faae hende til at smile. Hun lo kun, naar Aniello var med os; men da fandt jeg hende i Regelen altfor munter. Det sagde jeg til hende en Aften i Porto Longone, da Veiret endelig havde bedaget sig. Det er nu tredive Aar siden, en Periode, hvori man læste Obermann og René, og hvor det var moderne at være Melancholiker og være sin Tungsindighed tilskue. Og= saa jeg var smittet af denne Sygdom, hverken Tam= burinen eller Guitaren kunde opmuntre mig, og selv Tarantellen piinte mig, og vakte kun min Medynk. Det søgte jeg, oppe paa Dækket, at gjøre Graziella be= greibeligt, men hun trak kun paa Skuldrene og trippede utaalmødig med sine smaa Bløiels Morgensto, og da

der i det samme gif en ombvandrende Musikant, som var med ombord, forbi med sin Violin, raabte hun til ham: „Spil Du!“ og til Aniello, sagde hun: „Kom og lad os dandse!“ Hun kastede da sine Floiels Tosler fra sig, løftede Armene iveiret og knibtede med Fingrene, for at efterligne Castagnetternes Lyd. Matroserne ombord paa „Marie-Christine“ havde naturligviis en Tambourin med sig, og i et Dieblit var hele Besætningen paa Benene og stillede sig i en Kreds omkring de Dandsende. Ved Lyden af Violinbuen, der foer hen over Strengene omkaps^d med de klirrende Blitplader paa Tambourinen, satte Parret sig i Bevægelse og foer afsted i denne lystige Dands, som ingen Neapolitaner kan see paa med Nøilighed. Selv jeg lod mig rive med af den almindelige Henrykkelse, og medens Tilskuerne rundtom klappede i Hænderne og kastede Huerne iveiret, maatte jeg tilstaae for mig selv, at der slet ikke var noget Sorgeligt eller Grønvækkende i denne Dands, der desuden — det var en Opdagelse, som jeg gjorde med Fornoielse — er overordentlig kydst, thi de Dandsende omslynge ikke saaledes hinanden, som vi i vore Valtse og berøre hinanden heller ikke med Hænderne.

Næste Aften var jeg poetisk stemt og spurgte Graziella, om hun vilde høre nogle Vers af Tasso, denne guddommelige Digter, hvis laurbærkronede Buste hun kjendte fra den hvide Pavillon i Villa reale, og hvis Hus hun havde seet nede ved Stranden i Sorrent.

Jeg troede, at Musikken i disse Vers skulde røre hende, og jeg fremsagde derfor for hende Episoden om Herminia, men det var for hende som et fremmed Sprog, hun stirrede forundret paa mig og forstod ikke et Ord af hvad jeg læste. Til sidst sagde hun: „Det er vist meget kjont, men jeg forstaaer ikke Fransk!“ Derpaa kaldte hun paa Aniello, der stod noget fra os med sin Guitar, og sagde til ham i den venstfabeligste Tone: „Syng hellere Du!“

Aniello sang for hende: Io te voglio ben' assai, der dengang var Yndlingsvisen i Neapel, thi i Gader og Stræder hørte man ikke Andet. Graziella var rørt indtil Taarer og bad ham om at synge mere. Han sang ogsaa utrættelig i Folkedialekten den ene Elskovsvisen efter den anden, og Gud veed, at der ikke er Mangel paa dem hverken i Neapel eller paa Verne. Graziella var henrykt og vilde bestandig høre mere. Hun lænede sig hen til ham, og ligesom om disse Riser vuggede hende i Søvn, lagde hun sit Hoved til hans Skulder og lukkede Øinene; men hvergang han vilde høre op, hvilede hun: „Meer, meer!“

Under denne Scene paatrængte sig ubilkaarlig den Tanke mig, at de oienfynlig passede for hinanden, og at man snarere skulde troe, at det var de To, der var forlovede, og ikke vi. Jeg kan ikke nægte, at det irriterede mig, og jeg havde ondt ved at tilbageholde min Brede, men der var Tungen, der ændrede den, thi der var Tungen, der lagde Mærke til den.

Dagen efter vilde jeg tage Revanche, og jeg tilbød at fortælle hende Historien om Paul og Virginie, som jeg kunde udenad i Folkedialekten. Jeg tænkte med Digteren, at disse simple Begivenheder, disse to Børns uskyldige Kjærlighed, deres grusomme Adskillelse og de to Grave under Banantræerne, der kun indesluttede eet Hjerte, var Noget, som alle Mennesker maatte kunne føle og forstaae baade i Slottet og i Hytten. Jeg bedrog mig atter, og jeg kan heller ikke nægte selv, at denne rørende Historie oversat i det neapolitanste Folkesprog, gjorde en vis skurril Virkning, som Digteren allermindst har tilsigtet. Da jeg kom til det Sted, hvor Virginie efter sin Tilbagekomst til Frankrig stilles fra Paul og for at trøste ham viser ham Havet, spurgte Graziella ganske høit: „Men hvorfor i Alverden reiser hun da?“ og da senere ved Skibbruddet Heltinden omkommer, fordi hun ikke vil klæde sig af, udstødte hun et Skrig og raabte med høi Latter: „Nei, see mig til den Snerpe!“ — Hun vilde ikke høre mere, og idet hun vendte sig om til Aniello, som ogsaa havde hørt med og fandt, at Paul var en stor Tosse, sagde hun til Aniello: „Fortæl hellere Du!“

Aniello lod sig bede to Gange men fortalte en lang Historie om Scarsabombas Bedrifter, der gjorde langt mere Lykke end Bernardins rørende Idyl. Hendes Dine hang ved hans Læber, hun havde hverken Sind eller Sands for Andet end ham og hans For-

tælling og jeg saae, hvorledes hun holdt Aandedrættet tilbage, for ikke at forstyrres og ikke tabe det Mindste.

7.

Vi uaaede endelig Marseille, hvorfra „Marie-Christine,” der havde spildt en Mængde Tid paa Veien, allerede næste Dag skulde vende tilbage og tage Aniello med sig. Det beroligede mig Noget, og jeg haabede paa, at Udspreddelserne paa Landjorden og min Moders velgjørende Paavirkning skulde bringe Graziella til Forstand. Jeg havde en heel Deel Forretninger at besørge, jeg skulde gjøre Bisit hos Autoriteterne, afgive endeel Depecher og bestille Postvognen, thi der var dengang endnu ikke Tale om Jernbaner. Jeg bad Graziella om at være taalmodig, og hun fandt sig ogsaa den første Dag meget elskværdigt i sin Skjæbne. Næste Morgen spadserede jeg omkring med hende i Gaderne i Marseille, men der var Intet, der behagede hende: der blæste en Smule Mistral, hun frøs og hyllede sig bestandig tættere ind i sin Raabe. Smidsestid var Aniello paa en Udflugt med Gelsomina, hvilket var mig meget behageligt. Vi vendte tilbage til Hotellet henimod Middag; efterat vi havde dineret, bad Graziella mig om Tilladelse til at trække sig tilbage, thi hun var træt og vilde holde Siesta: hun gik ind i sit Værelse og lukkede sig inde. I denne Mellemtid vilde jeg afgjøre mine sidste Forretninger og

besørge mine Indkjøb, hvoriblandt en Masse af Tæpper og Bæltsværk. Da jeg kom tilbage til Hotellet, ledsaget af en Commissionair, der stannede under Vægten af disse Herligheder, gik jeg hen og bankede paa Graziellas Dor, men fik intet Svar. Jeg bankede endnu stærkere, men der kom Ingen; jeg saae igjennem Nøglehullet, men Nøglen stak indenfor i Døren! Urolig greb jeg i Laasen; Døren aabnedes paa Diebliffet; Bærelset var tomt. „Hun er reist!“ raabte jeg. To Minutter efter var jeg nede ved Havnen; jeg lovede en Baadsfører en Louisd'or for at bringe mig i en Fart ombord paa „Marie-Christine“. — „Den maa ha'e lettet Kuler, men lad os forsøge!“ sagde han. Den brave Fyr brugte sine Naver godt og snoede sig heldig imellem de mange Skibe, der opfyldte Havnen; men hans Ulejlighed var spildt, thi da vi kom ud paa Dybet, og jeg fik min Rejsefikkert frem, var der ikke Andet at see af „Marie-Christine“ end en smal Røgstribe langt ude i Horizonten. Jeg tvivlede imidlertid endnu og ilede strax hen til Expeditionen for de neapolitanske Paketbaade nede ved Havnen. Man viste mig Listen over Passagererne, der vare afgaaede med „Marie-Christine“, og deriblandt figurerede ganske rigtigt Gelsomina „med sin Datter“. Ulykkeligviis eksisterede der dengang ingen Telegraph, thi ellers havde jeg identviid sendt Depecher til hele Middelhavskysten for at standse de Flygtende. Jeg var ude af mig selv af Kaseri og skrev et forbittret Brev til Prindsen af Montefosco, hvori

ieg brugte de haardeste Udtryk om Graziella og hendes skjændige Forsører. Ogsaa her tog jeg feil og bedrog mig, ogsaa her var jeg uretsfærdig.

Prindsen, der strax havde modtaget mit Brev, fordi jeg havde sendt ham det under Gesandtstabets Adresse, tilskrev mig et langt Brev, der var ligesaa fornuftigt som velvilligt. Aniello havde i al Tugt og Ærbarhed bragt den lille Prindsesse tilbage til hendes Fader, og han havde kun foiet hende, fordi hun havde forsikret ham om, at hun langt fra Neapel vilde omkomme af Kulde og Kjedsomhed. Selv havde hun været meget skamfuld over sin Opførsel imod mig, og det var saa langt fra, at hun vilde bryde sit Ord, at hun, idet hun bad mig om Tilgivelse for sit raske Skridt forsikrede mig om, at hun vilde bevare mig sin Tro, hvis jeg vilde komme tilbage og opslaae min Bolig i Neapel. Vi Franskmænd ere mere forsængelige end lidensfabelige, hvilket forhindrer os i at gjøre mange Dumheder. Desuden var jeg ikke aldeles sikker paa de to unge Menneskers Ustydighed. Jeg skrev til Graziella, at hun var fri, og jeg raadede Prindsen til at lade hende gifte sig med Aniello. Dermed troede jeg at have hæbnet mig grusomt, men ogsaa heri bedrog jeg mig. Mit Raad var blevet fulgt, de bleve viiede i den lille Kirke, hvor jeg for anden Gang saae Graziella, og viiede af den gode Don Gastano, der absolut vilde ombvende mig. De ere meget lykkelige, og jeg er nu Gudfader til deres ellefte Barn. Men

de ere ikke fornoiede endnu, thi de ere tretten tilbords og maa absolut have en Dreng eller Pige endnu.

Hvad Brindsen angik, saa blev han i 1847 stuet i et Fængsel, uden at man gjorde ham Regnskab hvorfor. I 1848 blev hans Fængsel aabnet, og han selv fik en af de hoieste Poster i Landet; i 1849 blev han sendt paa Galeierne. Her tilbragte han et Par Aar, i hvilke han folte sig ganske tilfreds, thi han havde faaet til Videlsekammerat en meget lærd Mand, der lærte ham Sanskrit. Han døde med Lænken om Benet og testamenterede de fleste af sine store Eiendomme til de Fattige og Lidende, hvis Skjæbne altid havde ligget ham paa Hjertet. Man har nylig opstillet hans Buste i L'annunziata, der nu er et af de forste Pittehornshospitaler i Verden.

For mit eget Vedkommende varede det meget længe, inden jeg fik mit Sind i Ro, og min stakkels Moder havde megen Uleilighed med at troste og berolige mig. Hun tabte dog ikke Taalmodigheden, men vedblev at forsikre mig, at Graziella aldrig vilde have forstaaet mig, og at det er meget bedre at faadanne Forhold blive brudte strax end længe efter. Jeg fandt disse Fornuftgrunde i Begyndelsen meget trivielle, men jeg har dog senere med Brindsen erkjendt, at Fruentimmerne see klarere end vi, især de hounette, og at Gud veed nok, hvad han gjør, og vander Alting til det Bedste.

Levende begravet.

Af

Michelet.

Det sunde og sorgelige Sted, hvor man lader sig levende begrave, er Mcqui i Montferrat, et lille, ufrugtbart og vildt Land, som vilde være ubekendt uden sin militaire Stilling.

Badene her ere Biting, ligesom det kraftige Vand, man drikker. Det Væsentlige, det er det meget varme Dynd, hvori man skal begraves. Dynd, men ingenlunde ureent. Bunden var af Kiseljord, af knuste Smaasteen, reducerede til fiint Støv. En Blanding af Svovl og Jern gav det en sortkladen Teint.

Jeg stirrede paa denne sorte, levende Jord og betragtede den med Alvor. Jeg sagde til den:

„Kjære fælleds Moder! Vi ere Et. Jeg kommer fra Dig, jeg vender tilbage til Dig. Men siig mig dog oprigtigt din Hemmelighed. Hvad gjør Du i dine

mørke Dybder, hvorfra Du sender mig denne varme, mægtige, foryngende Livsaand, som vil bringe mig til at leve paany? Hvad gjør Du der?"

Jeg var kommen den 5te Juni, endnu yderst svag efter min svære Sygdom. Jeg havde haft et Ulfald af Besvimelse, da jeg vilde stige ud af Bognen. Derefter sov jeg uafbrudt i tolv Timer og befandt mig en Smule bedre. Et smukt Bærelse, med Terrasse, aabnede for os den begrændsede, men behagelige Udsigt til en lille Skov, gjennemskåret af en smuk Ålvuboghæt, som hilser En ved Indkjørselen. Vegetationen var mager, og rundt omkring sporedes en stærk Svovllugt.

En kraftig Livsaande! I nogle nærliggende Kilder bruser Vandet, som om det var Blis. Denne brusende Egenstøb hos Luften og Vandet, gjenvækker Sandserne forinden den gjengiver Kræfterne. Man glemmer, at man er syg. Den 9de Juni gjenfødtes Livsgnisten hos mig. Jeg troede mig allerede levende.

Vel forberedt blev jeg endelig begravet den 19de Juni; men kun med Halvdelen af mit Legeme.

I min prægtige Ligkiste af hvidt Marmor, fik jeg den første Overgydning af sort, olieagtig Dyd, som ikke smudster, da det paa Wunden opløser sig i Sand.

Et andet Badekar af Marmor staaer ved Siden af. Heri bliver man derpaa lagt og reenskyllt i et Dieblit.

Den 20de Juni omsluttede Jorden mig høit op over Maven og dækkede mig næsten ganske.

Den 21de forbandt jeg i den. Kun Ansigtet var frit, for at jeg kunde trække Veiret.

Jeg kunde da fuldt paastjonne den Mand's Talent, der havde begravet mig. Han var en dygtig Billedhugger i den ægyptiske Genre af Kunsten. Jeg saae mig (kun med Undtagelse af Ansigtet) heelt og holden meget godt afformet i denne Vignædning. Jeg kunde allerede betragte mig som Behoer af Morkets Kongerige.

Hvilken forunderlig Forvandling var der foregaaet med mig! Og imidlertid indeholdt den dog intet Forbausende. Havde jeg ikke alt i nogen Tid saaledes ligget i Jorden, uidentivl i flere Aar? Forskjellen mellem denne Grav og en anden er kun ringe. Er vor Bugge, Jorden, hvor vor Slægt fødes, ikke ogsaa en Bugge for Gjenfødselen? Vi ville haabe det. Vi befinde os trygt og i gode Hænder.

Den Følelse, som først betog mig, var kun et uthdeligt Velbefindende, en Tilstand, der var meget nærved en Drom. Efter forskjellige Forsøg udstillede jeg deraf flere paa hinanden følgende Tilstande, som vare indbyrdes forskjellige.

I det første Kvarteer Sindsrolighed. Den endnu frie Tanke anstillede Undersøgelser. Jeg granskede mig selv, mit Døde, dets Udspring. Jeg anklagede kun mig og min sletstyrede Billie. De Døde, med hvilke jeg saa længe havde talt, vilde have mig over paa den anden Flodbred. Naturen holder endnu fast paa mig, den vil beholde mig paa denne.

I det andet Kvarteer voxede dens Magt. Tanken forsvandt i min dybe Absorption. Den næste Tanke, jeg beholdt tilbage, var Terra mater. Jeg sølte hende tydeligt, denne hjærtegnende og deeltagende Moder, idet hun gjenoplivede sit saarede Barn. Udenfra? Ogsaa indeni. Thi hun gjennemtrængte mig med sine levendegjørende Livsaander, gik ind i mig, blandede sig med mig og lod mig indsuge sin Sjæl. Identifikationen mellem os blev fuldstændig. Jeg kunde ikke længer skjelne mig selv fra hende.

Fra dette Dieblif og i det sidste Kvarteer faldt det, som Jorden ikke dækkede, som endnu var frit: mit Ansigt, mig til Besvær. Det begravede Legeme var lykkeligt, og det var mig. Det ikke fuldstændig jordlagte Hoved beklagede sig over, at det ikke mere var mig; idetmindste troede jeg det. Saa stærk var den ægtefabelige Samslutning! og mere end dette, mellem mig og Jorden! Man kunde snarere sige det var en Skiften af Natur. Jeg var Jord, og Jorden var Menneske. Den havde taget til sig min Skrobelighed, min Synd. Og jeg, idet jeg var bleven Jord, havde

jeg af dens Moderstjod taget Livet, Barmen, Ungdommen.

Nar, Noie, Smerter — Alt var forblevet tilbage paa Bunden af min Marmorfiste. Jeg var gjenfødt. Da jeg var staaet op af den, hvilede der over mig Noget, jeg veed ei hvad, ligesom en Slags olieagtig svag Lysning.

Naturen, som jeg havde forglemt for en sty Arbeidsomhed, der gav mig en saa blind Illusion af Lykke, vilde ikke længere give Slip paa mig. Med en uendelig Blidhed havde den gjenaaabnet sine Arme for mig og ventede nu paa mig. Den havde givet mig forøget Liv og Kraft. Gid jeg, udbrød jeg, maatte være den værdig, — værdig til at ose af dens friske Bæld og med et rigere befrugtet Hjerte træde ind i dens hellige Enhed!

Fuglen, Havet, Insektet*) kom nu med Gjenfødelser, og Den, der har skabt dem, og der skaber Alt: Kjærligheden.

---

*) Illusion til hans aandrige Natursfilbringer: L'oiseau, L'insecte, La mer osv.

AMERICAN
The name of the
1880

Anastasius Grün

(Grav Anton Alex. v. Auersperg,
født d. 11te April 1806, død d. 15de Septbr. 1876).

Latour d'Auvergne,

Frankrigs første Grenadeer.

Af

Cand. mag. Fr. Julius Meier.

Da jeg var et lille Barn, sang min forlængst
hensøvede Moder ofte en gammel Vise for mig, som
maaskee allerede nu er halvveis glemt, og som be-
gyndte saaledes:

„Hvo er den Helt, som hist i mine Rækker
Med Ungdoms Mod fremtræder stolt og hjæk?
Snehvide Vokker Hovedet bedækker,
Jeg lider godt den gjæve Gamles Træk!“
— „Min Keiser,“ svarte strax en Officeer,
„Det er Latour, den første Grenadeer!“ —

og naar jeg saa spurgte, hvem da denne Latour var,
fik jeg til Svar, at det var en gammel Soldat, der
var saa tapper, at den store Keiser havde udnævnt
ham til Frankrigs første Grenadeer. Jeg glædede
mig da over denne Tapperhedens stolte Belønning,

givet af en saadan Haand, og min barnlige Indbildningskraft saae baade Keiseren med de forslagte Arme og den kjæmpehoie Grenadeer med Bjørneskindshuen, det barste, graa Mundstjæg og Beværet i Armen paa Floien af et uendelig langt Regiment af stolte Krigerstikkelser, som jeg kjendte dem fra det store Billede af Slaget ved Waterloo, der hang over Faders Skrivebord.

Endnu den Dag i Dag dukker dette Phantasi-billede op i min Sjæl, hver Gang jeg læser eller hører Latours Navn. Det er mig næsten ikke muligt at tænke mig ham anderledes end med Bjørnehuen, det bistre Stjæg og Boksen i Armen, staaende Mafsyn til Mafsyn med den lille Corporal, og det endstjøndt jeg nu meget godt veed, at baade min salig Moder og endnu mere den mig ubekjendte Forfatter af det omtalte Digt gjorde sig skyldige i en Anachronisme, naar de bragte Frankrigs første Grenadeer i Forbindelse med Keiseren, hvilket den ærede Læser uden Tvivl veed lige saa godt som jeg, og hvad han, hvis dette ikke skulde være Tilfældet, vil kunne see af de følgende Vers.

Vi ville nemlig i Korthed fortælle Latour d'Anvergnes Historie.

Han var født i Carhair i Nedre-Bretagne den 23de November 1743 og var et uægte Sideskud af Huset Bouillon. Til denne berømte Adelsfamilie hørte, som bekjendt, en af Frankrigs største Helte, Marechal

Turenne, med hvem Latour saaledes langt ude var beslægtet.

Hans fulde Navn var Théophile-Malo Corret de Latour d'Uvergne. Efter at han i nogen Tid havde nydt Underviisning i Latinskolen i Quimper, hvor han udmærkede sig ved sin Flid og sin Interesse baade for de levende og de dode Sprog, kom han paa Militairskolen og blev i 1767 optagen blandt Ks. Maj. Kong Ludvig den Femtendes sorte Musketterer. Samme Aar blev han udnævnt til Underlieutenant i Infanteriregimentet Angoulême.

Der stod han saa i mange Aar og blev en gammel Lieutenant. For at komme frem var det nemlig dengang — som nu — ikke nok at have Hovedet og Hjertet paa rette Sted, at være flittig, duelig og alvorligt fremadstræbende; man maatte — dengang, som nu — have indflydelsesrige Bekjendtskaber, en indsmigrende Tunge og en smidig Nyg. Den stakkels Latour havde kun sit modige, retfærdige Hjerte og sin Naarde, og derfor var han endnu i sit 45de Aar Lieutenant.

Han havde dog havt rig Leilighed til at vise sit ubetvingelige Mod og sine krigeriske Talenter i det skjønneste Lys. I 1781 forlangte han nemlig Permission for at gaae til Spanien og slaaes med Engländerne.

Som man veed, havde Hertugen af Richelieus Grenaderer tidligere erobret Den Minorca og dens

stærkt befæstede Hovedstad Mahon, og Hr. de Fron-
sacs Fader, den uovertrufne Roué, havde saaledes viist
Damerne ved Høffet i Versailles, at han endnu i sit
60de Aar kunde være indtagende.

Det var i 1756. Siden havde de Franste igjen
mistet Minorca; i 1782 beleirede Spanierne den en-
gelske Besætning i Mahon og erobrede tilsidst Den.

Den spanske Beleiringshær anførtes af den tappre
Hertug af Crillon. Latour traadte som Frivillig ind
i dennes Hær og udviste under Beleiringen den mest
uforsærdede Tapperhed. Paa et lille Fartoi foer han
en Gang helt ind under Fæstningens Kanoner og
under en Hagl af Kugler og Kardætsker itak han Ild
paa en engelsk Fregat og endeel Munitionsskibe, som
alle til Høbe sprang i Luften. En anden Gang vare
Beleirerne naaede næsten heelt hen til Fæstningens
Vold, men en forfærdelig Kugleregn jog dem tilbage
over Glaciet. Ogjaa Latour maatte vige, men da
han saabede en af sine hengivneste Venner og erfa-
rede, at man havde seet ham falde for en fjendtlig
Kugle, vendte han ganske alene tilbage, søgte efter og
fandt sin doende Ven, tog ham paa sine kraftige Arme
og bragte ham tilbage til sine Folk, medens en Hagl
af Musketkugler peb ham om Ørene uden at ramme
ham.

Efter Krigen vendte Latour tilbage til Frankrig
og meldte sig igjen til Tjeneste ved sit Regiment. Da
der ingen var at slaaes med for Diebliffet, vendte han

sin Hu til fredelige Syster, sluttede Venstrib med den i 1804 afdøde Sprogforsker Jacques le Brigant og fastede sig med Iver over Studiet af de levende og døde Sprog, for hvilke han, som vi have fortalt, allerede som Elev af Latinskolen i Quimper havde næret stor Interesse.

Brigant skal ikke være nogen Sprogforsker af større Betydning, og det blev hans Ven Latour ikke heller. Brigant vil aflede al Verdens Sprog af det Celtiske, og Latour antager ligeledes det Celtiske, saaledes som det endnu er bevaret i Nedre-Bretagne og i nogle Dele af England, for at være Moder til Europas døde og levende Sprog.

Frugten af sine Studier nedlagde Latour i nogle Bærker, som vi ville sthynde os med at omtale, da vi vel ikke rent tør undlade det.

I 1792 udkom i Bayonne hans »Nouvelles recherches sur la langue, l'origine et les antiquités des Bretons etc.," hvis tredie Udgave under Titelen Origines gauloises etc. udkom i Hamborg 1802. Heri søger han at bevise, at Gallerne vare Celter og Skyther, eller Celtoskyther, at der findes talrige Spor af deres Sprog hos forskjellige Folkeslag i Europa og Asien, hvor Celterne eller Gallerne engang færdedes, og at Grækerne og Romerne have faaet deres Gudelære og fleste Skikke fra Celterne. Bogens anden Deel indeholder et Glossarium i mange Sprog eller en sammenlignende Fremstilling af Sprogenes Afstamning

fra det Celtiske. Et lignende Arbeide og en Bretagnist-Gallist-Fransk Ordbog efterlod han i Manuskript, og videre er det, saa vidt os bekjendt, ikke kommet.

Disse fredelige Sysler bleve afbrudte i 1789 ved den store Revolution, som i sin Rjæmpegang jog Konger, Præster og Adelsmænd ud over Republikens Grændser. Emigranterne samlede sig i London, i Briissel, i Coblenz og andre Steder og stræbte, dækkede bag Fremmedes Bajonetter, at paafore deres eget Fædreland Krig og fælde Revolutionens Hydra, som man dengang sagde.

Men Latour vilde ikke emigrere, endnu mindre kæmpe mod sit Fædreland og allermindst mod Revolutionens store Principer, som han tvertimod af ganske Hjerte hylde og erklærede sig for.

Han var dengang langt om længe naaet at blive Capitain. De nye Magthavere vilde forfremme denne sjeldne Adelsmand, men han frabad sig een Gang for alle enhver Forfremmelse og forlangte at blive ført mod Frankrigs Fjender.

I 1792 stod han ved Alpehæren under Montesquiou. Denne Feltherre fratog Hs. Sardinske Maj Kong Viktor Amadæus III Landstaberne Savoyen og Nizza, dog ikke uden heftige Kampe, i hvilke Latour udmærkede sig ved sit Lovemod og sin militaire Duelighed, og da de Franske holdt deres Indtog i Chambray, var han den første, som med dragen Kaarde

og i Spidsen for sit Regiment skred ind i den erobrede By.

Det følgende Aar blev han tillige med sin Afdeling sendt til Bestyrerhæren for at slaaes med Spanierne. Serban, som anførte denne Hær, samlede alle dens Grenadeercompagnier og dannede deraf en Avantgarde=Division paa 8000 Mand, som han stillede under Commando af den ældste Capitain i sin Hær, og denne var Batour.

Batour og hans Mænd bleve snart Fjendens Skræk, og deres lille Skare fik Navnet Helvedescolonnen. I Slagene afgjorde den ofte Dagens Skæbne, inden Hovedstyrken var kommen til at angribe, undertiden inden den var kommen paa Balpladsen. Intet formaaede at standse disse uforsærdede Krigere: Bjergpasser, som anstaaes for ufremkommelige, overskredes midt om Vinteren i Storm og Snefog, Klippeforter, spækkede med Kanoner, omgibne med Redouter og efter al menneskelig Beregning uindtagelige, bleve tagne, rivende Bjergstrømme, bag hvilke Spanierne troede sig saa sikke som i San Jago's Skjod, passeredes. Helvedescolonnens Fyrighed og dens Bevægelses usigelige Hurtighed gjorde den uimodstaaelig. Batour var altid tilstede, hvor det gik hedest til, og hvor Kuglerne faldt tættest; dog blev han aldrig saaret, og hans Mænd vare derfor fuldt og fast overbeviste om, at han var kuglefast. Dette formindskede imidlertid ingenlunde deres hjertelige Hengivenhed for

ham eller deres Beundring over hans frygtløse Tap-
 perhed, og Latour gjengjældte sine Soldaters Kjær-
 lighed; han elskede dem som sine Børn, delte ondt og
 godt med dem, nærrede sig af deres simple Kost, hvil-
 lede paa deres .haarde Leie og gif stedse til tilfods
 som de. Hvad Under da, at en saadan Anfører og
 saadanne Mænd udførte mindeværdige Bedrifter? Med
 et eneste Compagni og en eneste Ottepundiger tog han
 en Nat den stærke Fæstning San Sebastian; en anden
 Gang, da Spanierne fór at drille de forhungrede
 Franskmænd, som vare skilte fra dem ved en rivende
 Flod, distede op med en stor Mængde Levnetsmidler,
 og Latour ved Synet heraf under Raabet: „Her er
 Middagsmad! hvem, der vil have noget med, han følge
 mig,“ styrkede sig i Volgerne, — sprang hele Hælve-
 descolonnen bag efter og naaede lykkelig den anden
 Bred, hvor de gjorde sig herligt tilgode med de fore-
 fundne Levnetsmidler, hvis Eiermænd havde taget
 Flugten i den største Forfærdelse ved de franske Djævels
 Nærmelse.

Hvad skulde den stakkels Konge af Spanien ud-
 rette mod saadanne Fjender? Det var klart, at det
 klogeste, han kunde gjøre, var at slutte Fred med dem,
 og det gjorde han ogsaa.

Medens Latour saaledes sloges med Spanierne,
 blodte Paris og Frankrig under Terroristernes Bod-
 deløge, men vor Helt frygtede ikke Robespierre og
 hans Udsendinge mere, end om de havde været Eng-

lændere eller Spaniere. Man havde villet fratage ham hans Commando, fordi han var Adelsmand, men Selvedescolonnens truende Holdning gjorde Conventet betænkeligt, og det frasalbt sin Fordring. En anden Gang kom en Udsending fra en Folkerepræsentant til Latour og befalede ham at møde for Conventets Udkaarne og hylde „denne almægtige Mand.“ Men Selten svarede: „Borger, jeg gjør ikke Væsen af Noget, fortæl din Herre det; jeg kjenner kun een Pligt, og det er at slaaes og overvinde Fjenden. Du siger, at Folkerepræsentanten er almægtig; siig til ham, at han skal komme og jage Spanierne paa Flugt!“

En anden af Conventets Udsendinge tilbød ham sin Beskyttelse i meget nedladende Udtryk og talte i høie Toner om sin Magt og Indflydelse.

— „Du er altsaa meget mægtig, Borger?“ sagde Latour, idet han saae paa sin lasede Uniform og sine sounderrevne Skoe.

— „Vist er jeg det, Borger, forlang blot ...“

— „Nu vel da, saa skaf mig ...“

— „Vil Du have en Bataillon, et Regiment en . . .?“

— „Nei, men skaf mig et Par Skoe, Borger; mine ere, som Du seer, ubrugelige!“

Frankrigs Fjender, med Undtagelse af England, sluttede Fred, ligesom Spanien havde gjort (Freden i Basel 1795), og Latour kom tilbage til sit Fædreland, hvor han søgte og fik Permission i nogen Tid for at

gjenvinde sit ved Krigens Strabadser medtagne Helbred. Han indskibede sig i Bordeaux for at vende hjem til sit kjære Bretagne.

I den spanske Se krigsede der et engelsk Krigsskib. Latour og hans Fartoi bleve tagne og bragte til England, og vor Helt „fad i Prision“, som det den Gang her i Danmark hed, ogsaa senere, etsteds i Cornwallis.

I Fængslet var der flere andre franske Krigsfanger. Disse Republikens modige Soldater vare alle prydede med den trefarvede Cofarde.

En Dag marcherede en Peloton engelsk Infanteri ind i Fængslet for at fratage Franskmændene deres Cofarder. Ved dette Syn sprang Latour op fra sine Boger, rev Cofarden af sin Hat, jog sin Kaarde (?) igjennem den lige til Fæstet, stillede sig en garde og svor at nedstøde enhver Albions Sou, der kom ham nær, og hellere at døe end tillade, at Republikens Farver vanhelligedes af Fjendehaand.

Den engelske Sergeant commanderede Omkring og forlob ganske forbloffet Fængslet med sin Peloton. Franskmændene beholdt deres Cofarder.

I 1797 blev vor Helt udvevlet og kom tilbage til Frankrig.

Det var i Direktoriets Tid. Latour, som allerede var langt over halvhundrede Aar, fik sin Afsted med 800 Francs eller 270 Daler om Aaret i Pension.

Nogen Tid efter tilbød Regeringen den gamle

Helt Titel som Brigadegeneral og Pension som saadan, men den uegennyttige og beskædne Mand nægtede at modtage denne Udmærkelse og erklærede, at Statskassen trængte mere til Pengene end han.

Foruden hans Pension, 800 Francs, bestod imidlertid hele hans Rigdom af 1600 Francs aarlig Indtægt af sin Fædrearv, altsaa omtrent 800 Daler aarlig i et og alt.

Dette er nok til En, og var det endnu mere dengang, men den ædle Latour mente, at hvad der er rigeligt til En, maatte kunne hjælpe Mange, uden at den Enc derfor kom til at lide Nød.

Hans sjældne Uedelmodighed — siger Charnier, som har skrevet om hans Liv og Gjæringer, — lod ham kun høre Mennefskelighedens Stemme, og han gav med Glæde meer end Halvdelen af sine knappe Indtægter til Almiser og milde Gaver. En Moder for en stor Familie var pludselig uden egen Skyld fra Velstand kommen i den dybeste Armod. Latour fik det at vide og udsatte en aarlig Livrente paa 600 Francs for hende. Paa denne Maade reducerede han sine aarlige Indtægter omtrent til sin knappe Pension alene. Hans Tarvelighed og simple Levemaade satte ham istand til at følge denne hans ædle Hjertes Drift til at ove Kjærlighedsgjæringer. Han levede af Mælke-mad og de simpleste Retter og nød kun sjældent den kvægende Vin. Han havde bosat sig i Paschy og levede lykkelig der i Selskab med Bøgerne, hans kjæreste

Benner. Her var det, at han udgav sine Origines gauloises og paabegyndte sit foran omtalte Glossarium i 42 Sprog eller Idiomer. Det larmende Paris kom den gamle Soldat kun sjeldent til uden for at have sin Pension. Denne fik han udbetalt i Uksignater eller Papierspenge. En Gang forlangte han at blive betalt i klingende Mont. Krigsministeren optalte ham 1200 Francs; den Gamle tog de 120, gik bort og lod Resten ligge. Statens Kasse var jo fattigere end han.

Hertugen af Bouillon, som ved Latours Indflydelse havde faaet sine vidtloftige Godser tilbage, vilde skjænke ham en Landeiendom i Beaumont-sur-Cure for at vise ham sin Taknemmelighed. Godset indbragte aarlig ti tusinde Francs, men Latour nægtede at modtage det.

Engang kunde den ædle Helt ikke hjælpe med Penge, og dog var Hjælp nødvendig. Da hjalp han med sin Person. De uendelige Rekrutudskrivninger vilde berøve hans Ven le Brigant det sidste af hans to og thye Børn, en svagelig Ungling, der var sin alderstegne Faders eneste Trost og Stotte. Latour gik til Paris, stillede sig i Geleddet i Unglingens Sted, drog med Regimentet i Felten, stødte til Masséna, en Helt, som han selv, sloges som en Dove med Russerne og var den første, som drog ind af Zürichs Porte.

Dette Felttog varede i to Aar. Efter disses Forløb kom Latour tilbage til Paris og opsogte sin Ven

le Brigant, hvis dybtfolte Taknemmelighed slet ikke kunde komme til Orde, da Latour var uudtømmelig i sine Lovprijninger og Taksigelser, fordi Skjæbnen, den gamle og den unge Brigant tilsammen havde været Marsfagen til, at han, Latour, i Schweiz havde fundet adskillige mærkværdige Indskrifter og antike Medailler.

Et saadant Heltemed, en saadan Selvfornægtelse, et saa ædelt og menneskekjærligt Hjerte fortjente den hoieste Ære og Belønning.

Den store Mand, hvis Navn saa længe lod Berden rundt, havde styrtet Direktorialregeringen og var selv traadt i Spidsen for Frankrigs Styrelse. Efter Samraad med Krigsministeren Carnot sendte Førstconsulen den gamle Helt en Uressabel og udnævnte ham til Frankrigs første Grenadeer.

Men den beskedne Gubbe vilde ikke modtage denne Uressitel. „Vi Soldater,“ sagde han til Bonaparte „kjende ikke til første og sidste; vi ere alle lige. Jeg forlanger at stode til mine Kammerater, ikke som den første, men som den ældste Grenadeer i Republikken!“

Hans Ønske blev opfyldt; man sendte ham til Rhinhæren, som under Moreaus Anførsel skulde falde ind i Tydskland.

Som man veed, gif Moreau over Rhinen, slog Erkehertug Johan ved Hohenlinden og truede Wien. Men det var ikke Latour forundt at være Vidne til

disse glimrende Bedrifter; ved Oberhausen i Bayern var den gamle Grenadeers Heltehjerte bleven gjennem-boret af en østerrigsk Uhlans Landse.

Det var den 27de Juni 1800, tretten Dage efter Slaget ved Marengo.

Latours sidste Ord vare: „Saaledes har jeg altid onsket at ende mit Liv; derfor doer jeg tilfreds og glad!“

Han kunde, som Epaminondas, have tilføiet: „thi jeg doer uoverbunden!“

Han blev jordet paa selve Stedet, hvor han faldt, tillige med sin Oberst og 27 Officerer af Regimentet. Grenadererne lagde ham i Graven „som hans Skit var i Livet, med Aashnet vendt mod Fjenden“.

Hele Moreaus Hær bar i tre Dage Sorg over Latour d'Auvergne, Frankrigs første Grenadeer. Hver Soldat gjorde Afkald paa en Dags Lønning til en Solburne, hvori hans Hjerte blev bevaret*).

Denne Urne henfattes siden i Pantheon, hvor Frankrig dengang begravede sine store Mænd. Ures-

---

*) Ludvig XVIII vilde overgive Urnen og Hjertet til General de la Tour d'Auvergne Lauragais, men da Familien Kerfaucie ligeledes gjorde Fordring herpaa, kom det til Proces. I Februar 1857 dømte Hofretten, at Solburnen med Latours Hjerte skulde overgives til Familien Kerfaucie, men det synes, at ingen af Desene var til at finde mere.

fabelen, som Napoleon havde skjænket den faldne Helt blev ophængt i Jubalidernes Kirke.

Latours Navn forblev indstreven oberst paa den 46de Halvbrigades Register. Hver Dag, ved Appellen, blev Navnet opraabt, hvorpaa den ældste Sergeant, i hvis Varetægt Hjertet var, svarede: „Falden paa Wrens Mark!“ Denne simple og skjonne Ihukommelse af Heltens Minde varede ved til Napoleons Fald.

Paa selve Stedet, hvor Latour fandt Døden, lod Moreau opreise et simpelt Gravmæle, som han stillede under „alle Tappres Varetægt, af hvad Land de end monne være“. I 1837 lod Kongen af Baiern Gravmælet udbedre, og i 1841 er der i den gamle Grenadeers Fædreland blevet opreist et Mindesmærke til hans Ere.

Roberte.

En Fortælling efter Albert Delpit

ved

G. P. Holst.

1.

Den 2den September 1869 blev der holdt en smuk Vielse i Kirken Sainte-Clotilde. Markien Voic de Bramafam giftede sig med en rig Arving, Froken Roberte Marestreux.

Familien Bramafam hører ikke til de fornemste i Landet, og dens Adel er ikke synderlig gammel. Stamfaderen hed ganske simpelt Antoine Surançon og var i 1789 Husshovmester hos den gamle Marki de Sairmeuse. Under Emigrationen i 1792 vægrede Markien sig ved at flygte til Coblenz, som saa mange Andre. Efter at han med korte Mellemrum havde mistet hele sin Familie, foretrak han at tilbringe de blodigste Dage i Kædselsperioden alene paa sit Slot.

i Maine. Af Naturen vantro og satirisk, havde han som et Udbytte af sit meget bevægede Liv vundet en dyb Foragt for alle Mennesker. Han generede sig ikke for at sige endogsaa temmelig hoit, at Revolutionen var en Lykke for den franske Udel, og naar det hændte, at Nogen forundrede sig over en saa paradox Udtalelse, svarede han med et Smil: „Uden Herr Robespierre vilde vi Allesammen være gaaet under i Dynd og Mudder, nu ende vi i Blod, og det er altid meget vundet.“

Antoine Surançon, der var sin Herre meget hengiven og fra Barndommen vant til at udtale de berømte Navne med Urbødighed, traadte en Morgen i 1793 ind til sin Herre for at bede om sin Afsted; det var hans Hensigt at slutte sig til Armeen i Vendée, der comanderedes af Herr de Lescuré. Markien traf paa Skuldrene, tog sig en Priis Tobak og gav ham sin Afsted med de Ord: „Gaa, min unge Ven, men hujs blot paa een Ting: Du gjør en Dumhed ved at tage herfra og en dobbelt, hvis Du ikke vender tilbage.“

Dykkeligviis kom Antoine Surançon tilbage, og han kom bedækket med Krigerhæder. En Nat, da hans Bataillon blev angreben i en lille Flække, der var befæstet af Naturen, havde han organiseret et beundringsværdigt Forsvar. Den republikanske Armee forsøgte forgjæves i hele tre Uger at forjage sin uovervindelige Modstander. I den lille Flække faldt den

ene Mand efter den anden, Husene styrtede sammen, og Hungernoden rasede, men Antoine Jurançon vilde paa ingen Maade overgive sig. Beleiringen varede i fem og tyve Dage, da Chefen for den republikanske Halvbrigade omsider foreslog en hæderlig Capitulation og lovede at staae Chouanernes Liv, naar de vilde falde tilfoie. Antoine svarede ham ganske simpelt: „Hellere doe af Sult end overgive sig.“

Og det gjorde han Ret i, thi Prindsen af Tal-mont, der commanderede det vendœeste Rytteri, overfaldt en Nat Halvbrigaden, jog den paa Flugt og forte Resten af de Beleirende med sig i Triumf. Antoine vandt ikke alene derved stor Ære, men tillige en fornem ung Piges Kjærlighed og for at vise sin Taknemmelighed sendte Ludvig XVIII fra sin Landsflygtighed Chouaneren et Adelspatent, og for at ikke Navnet Jurançon, der smager af en Viingaarøsmænd, skulde forringe hans Æder i Fremtiden, gav han ham Navnet Bramasam til Erindring om hans heltmodige Svar. Bramer la faim, Bramasam: der er Æthmologier, der ikke ere nær saa gode som denne.

Herr de Sairmeuse dode uden Arvinger i 1817 og testamenterede sin Markitittel og sin betydelige Formue til den nybagte Adelsmand.

„En Ting forbyder jeg Dig,“ sagde han til Antoine paa sin Døds seng: „Du maa ikke forene mit Navn Sairmeuse med dit Navn Bramasam. Jeg er

den Sidste af min Slægt, og Du er den Første i din. Du vilde ikke vinde Noget derved."

Loïc de Bramafan var en Sonnesøn af Helten fra Vendée; hans Giftermaal med en borgerlig Pige vakte derfor ikke slynderlig Overraskelse. Den franke Adels er meget paaseelig, medens den engelske i den Retning er flottere, og det er denne Omstændighed, som den skulder baade sin Styrke og sin Varighed. Naar den tilfældigviis træffer paa en Henry Bulwer, skulder den sig at adoptere ham, forandrer Plebejeren til en Adelsmand og gjør ham til Lord Lytton. I Frankrig er det Modsatte Tilfældet. Kun saare Faa havde tilgivet Loïc hans bestedne Herkomst: han var endnu kun Adelsmand i tredje Led, og det glemte man ham ikke.

Naar alligevel det, som man kalder for faubourg saint Germain havde indfundet sig saa talrigt i Kirken Sainte Clotilde ved denne Vielse, saa var det, fordi der knyttede sig en særegen Interesse til den unge Marki. Loïc var kun otte og tyve Aar, havde en betydelig Formue, som vilde fordobles ved denne Forening; han var smuk, fiint dannet, forstandig og hoi-hjertet, og meer end een af de fornemste unge Damer havde saa smaat spekuleret paa ham. Forældreløs i en Alder af tyve Aar havde han kastet sig med Videnskab ind i Pariserlivets Gvirvel. Med Hensyn til hans Personlighed var han ligefrem en blond Copi af Henrik den Tredie i den Grad, at man forundrede

sig over ikke at see ham med en hvid Strimmel om Halsen. Han havde havt to eller tre Dueller, som han havde trukket sig heldig ud af, paa Grund af hans store Behændighed og Færdighed i at bære Vaaben.

Det er temmelig naturligt, at han med saadan en Fortid ikke havde tænkt alvorligt paa at gifte sig; imidlertid var der en Anden, der havde tænkt paa det for ham. Denne Anden var hans eneste Slægtning, hans Onkel paa Modreneside, General du Halloy.

„Vil Du gifte Dig?“ havde han en Dag sagt til ham. „Du behøver ikke at strige op, thi jeg har tænkt paa det allerede længe. Gust paa, da din stakfels Fader dode, var det hans sidste Ønske, at Du skulde gifte Dig tidligt, for at hans Navn kunde blive ordentlig forplantet.“ — Loïc havde den største Erbsdighed for sin Faders Minde. Generalen kunde derfor aldrig komme med noget bedre Argument. Forresten var han fiffig nok, den elskværdige gamle General, der i 1869 var en af Pariserlivets allerkurieuseste Typer. Sandt at sige lignede han mest en Don Juan, der var bleven gammel. Vilde og koket saae man ham altid reise sig paa Taaspidserne for at blive høiere, og der var Intet, han var saa forhippet paa, som paa Skandaler, hvorover han kunde lee ganske i Stilhed, men forresten var han baade livlig og morsom. Han holdt af unge Mennesker, fordi man, som han sagde, „helst skal omgaaes med sine Sevnaldrende.“ Hans Rone var tvertimod

en lang og mager Skikkelse, der gjerne vilde være poetisk og bestandig havde en eller anden Phrase af sine Indlingsdigtere paa Læben. Man gjorde sig lystig over dette originale Par indtil Generalen engang tog denne Ting alvorlig. I et Aftenselskab horte han en af sine Naboer gjøre sig lystig baade over ham og hans smægtende Hustru; han gif hen til Spotteren og sagde til ham i en gemtylig Tone, men ikke uden Værdighed:

„Jeg indrømmer, at min Kone og jeg vist ere meget latterlige, men jeg holder ikke af, at man snakker derom.“ Dagen efter gav han Spotteren et Raardestod, der bandt Munden til paa ham for stedse.

Loïc holdt meget af sin Onkel; han svarede derfor Generalen: „Naar Du saa gjerne vil gifte mig bort, har jeg ikke Noget imod det. Jeg er i det Hele taget træt af disse Fornoielser, der altid ere de samme; hvis jeg vilde vente forlænge, vilde det identbiøl gaae galt.“

„Du maa da vide,“ svarede denne, „at der existerer et Sted i Verden en ung Pige, der er rig, forældreløs og et Monster paa alle Fuldkommenheder; hun har faaet en udmærket Opdragelse af sin Tante, hvem jeg har den Ære at kjende personligt. Hvad siger Du dertil?“

Han blev forestillet for hende i en af de første Dage i August. Loïc fandt den unge Pige fortryllende og hendes Tante, Fru Henriette Prémontré, yderst elst-

værdig. Tanten var endnu meget smuk trods hendes fem og fyrgethye Aar, men man saae ved første Diekaft, at hun havde gennemgaaet meget. Hendes Ansigt var noget blegt, men livligt, og i hendes kulsorte Haar var der indsprængt nogle enkelte Solbstænk. Da hun var ualmindelig dannet og musikalsk, havde hun selv paataget sig at danne sin Niece og paa samme Tid indpodet hende Smag og Tilboielighed for de Ting, som interesserede hende selv. Folgen var, at Roberte, saaledes hed den unge Pige, foretrak sin Tante fremfor alle unge Damer uden Forskjel; hun betragtede hende halvt som en Moder og halvt som en ældre Søster, og der opstod snart et omt og inderligt Forhold mellem dem Begge. Da Generalen havde præsenteret Voie for Tanten, sagde hun til sin Niece: „Du kjender mine Ideer angaaende Giftermaal. Synes Du om Herr de Bramasam? Ja . . . det er nok!“ Aldrig er noget Egteskab heller blevet hurtigere afgjort: en Maaned efter at Voie var bleven præsenteret, erfoer Paris, at Markien af Bramasam den anden September vilde blive viet til Froken Roberte i Kirken Sainte Clothilde.

Vi have allerede hørt, at Kirken var propfuld af et mindre Antal Venner og en stor Masse Nysgjerrige. Denne Nysgjerrighed var let at forstaae: Damerne vilde studere den Person, for hvis Skyld Voie havde forladt eller forglemt dem, og Herrerne, der i ham saae en Typus af Elegance, onskede at vide,

om deres Forbillede havde gjort et godt Valg. Det var en stor Skuffelse, thi Roberte var hverken smuk eller styg. Hendes Figur var ikke fremtrædende, hendes Ansigt noget for blegt, og det eneste Mærkværdige ved hendes Personlighed var et Par store, mørke og udtryksfulde Øine. Munden var noget spulmende, og man saa et Par Rækker blændende hvide Tænder; hendes askefarvede Haar var rigt og hyppigt; men forresten fandt man Intet hos hende, der kunde stemple hende som en af Modens Dronninger.

Bed Siden af Roberte stod hendes Tante, der kun et Par Gange løftede Øinene fra sin Messebog for at betragte sin Niece med et ubeskriveligt Blik; men Ingen saae dette Blik, hvorimod Alle lagde Mærke til Henriettes simple og naturlige Holdning, hvad der ogsaa foranledigede Fru Marie Chandor, en Pariserinde, der var født i Ungarn, til at sige: „Denne unge Pige har en Medgift paa fire Millioner og en Tante, der er noget kjedelig: man kan derfor uden Frygt see hen til dette Giftermaal. Markien af Bramasam og hans Gemalinde ville komme til at fore en meget rolig Tilværelse og faae en Mængde Børn!“

Man mumlede sagte om, at Fru Chandor ikke ganske meente, hvad hun sagde, og at hun idetmindste tidligere havde sat særdeles Priis paa at drage den unge Marki til sig.

Moden fordrer ikke længere, at et Bryllup skal være ledsaget af en stor Diner og et uendelig Val.

Samme Aften som Loïc og Roberte vare blevne viede, toge de bort til Slottet Lamargelle i Côte-d'or. Der var Markien bleven opdraget, og denne Eiendom elskede han saa høit, at han ogsaa der vilde tilbringe sine Hvedebrodsdage. De varede dog ikke synderlig længe, thi efter en Maanedes Forløb skrev Loïc til sin Ven Vivian Dubernay følgende Brev:

Slottet Lamargelle, October 1869.

Du spørger mig, min kjære Vivian, om jeg agter at udstrække Hvedebrodsdagene lige til Efteraaret og maastee dybt ind i Vinteren. Vær Du ganske rolig. Jeg sender Dig med denne Post nogle Invitationsbreve, og jeg haaber, at Du selv vil deltage i nogle Jagter, som jeg har arrangeret. Min Hustru og jeg haabe, at Du vil forene Dig med de Venner, som jeg ved denne Leilighed har inviteret.

Forstaaer Du, at jeg ønsker det? for at Du ikke skal være i nogen Tvivl, vil jeg forklare mig nærmere. Min Kone er en meget brav og forstandig Person, kort sagt, en Egtfælle, som hun bør være. I fire og tyve Timer havde jeg drømt om, at jeg skulde opleve, hvad jeg tænker mig som det fornøieligste af Alt: en lov hjemlet Roman. Det Lovhjemlede er der, men Romanen er ikke blevet til Noget. Digesaasnart vi kom til Lamargelle, saae jeg, at jeg havde bedraget mig. Det er nu femten Aar siden, at vi lærte hinanden at kjende, min kjære Vivian, og et

saar langt og inderligt Vennskab forpligter mig til ikke at skjule Noget for Dig. Jeg kjeder mig, min Hustru kjeder sig, og vore Omgivelser kjede sig. Jeg tænker nu, at den pludselige Ankomst af et halvt Dusin Pariserere og lige saar mange Pariserinder vil kunne bringe en lykkelig Forandring heri. Du kjender mig og min Natur, og jeg kan derfor sige Dig, at det vilde være vanskeligt i Verden at træffe paa to Naturer, der ere hinanden saar ulige som min Kone og jeg. Jeg troede i Begyndelsen at staae lige over for en Gaade. Forestil Dig en Dame, der er fuldkommen kold baade af Tilboielighed og fordi det er hendes Billie, en Dame, der foler sig oprørt over Alt, hvad der bringer hende ud af de Omgivelser, hvori hun hidtil har levet og som betragter Livet kun som en pythagoræisk Tabel, hvorpaa Alt er udregnet i Forveien. Hun er min Kone, jeg er hendes Mand, det vil sige, hun er bestemt til at styre mit Hus og passe paa mit Tjende, ligesom jeg er bestemt til at føre en prosaisk Tilværelse, der er ordnet fra Minut til Minut. Jeg vidste vel, at jeg indgik et Fornuftgistermaal, men saamegen Fornuft var jeg dog ikke forberedt paa! Du vil forstaae Forholdene bedre, naar jeg meddeeler Dig følgende Kjendsgjerninger. Over Morgen er hun oppe Klokken syv; medens jeg ligger og sover i mit Værelse, er hun allerede ude af sit; naar jeg vaagner, har hun allerede været i Messen, efterseet hele Huset, seet Gartnerne paa Tingrene og uddeelt sine Ordre.

Det vil sige med andre Ord, naar Slotten er elleve, er hendes Dag allerede forbi, naar min skal til at begynde. Jeg har neppe fundet et eneste Glimt af, om hun nogensinde har tænkt paa, at vi ere to unge Menneſker, der i Verusning burde fortabe sig i hinanden. Man ſkulde troe, at hun spiller en Rolle, hun har lært, eller fremſiger en Lectie, ſom hun kan paa ſine Fingre. Kort ſagt, jeg har ikke giftet mig med et Fruentimmer, men med en Statue, en Statue, der gaaer, men aldrig leer, der taler, men aldrig paſſiærer.

Ved at overtænke dette niere har det været mig let at forſtaaе hendes Charakteer af den Opdragelſe, hun har modtaget. Roberte er bleven opdraget af ſin Tante, Fru Henriette Brémontzé, denne Dame, ſom Du viſt lagde Mærke til ved Bielfen, og ſom altid ſaae ſaa alvorlig ud. Fru Brémontzé holder ikke af at færdes i Verden og har ſom en Følge deraf ogſaa holdt ſin Niece ſaameget borte fra den ſom muligt; det er derfor en beſynderlig Tilſtiffelſe af Skjæbnen, at to Bæſner, ſom hun og jeg, der efter deres Natur neppe nogensinde vilde have lært hinanden at kjende, ere blevene gifte med hinanden. Robertes Kulde og fraſtodende Bæſen ſriver ſig fra dette aſſparrende Kloſterliv. Hvad der forreſten er ligesaa mærkeligt, er den Omhed, ſom hun nærer for ſin anden Moder, der ſhues mig at have en ganſke betydelig Indflydſelſe paa hende.

En Gang troede jeg at see hende rørt. Det var en klar Septembraften. Hun havde udtalt Ønsket om at gjøre en Ustentour, men istedetfor at give Ordre til at spænde for, foreslog jeg hende at gaae tilføds, og det gif hun ind paa. Du veed, at Omegnen af Lamargelle er henrivende smuk. Veien stiger opad gjennem Bustadser, bag hvilke tætte Skove hoine sig. Jeg veed ikke om det er, fordi jeg er opdraget der, men den Egn har altid forekommet mig ualmindelig poetisk. Naar man kommer op til Toppen, har man foran sig et guddommeligt Panorama. Dette Maleri, som Maanen netop bestraalede med sin milde Glands, overraskede hende dybt. Hendes Dine straaledede, og hendes Arm skjælvede let i min.

„Er det ikke smukt?“ spurgte jeg hende.

Hun svarede mig med en Stemme, der forekom mig usædvanlig bevæget:

„Jo, det er smukt, meget smukt.“

Men denne Bevægelse var hurtig forbi. Hun trak pludselig Armen til sig, beklagede sig over Ustehens Kjølighed og onskede at vende tilbage til Slottet. Du vil indsee, at efter et Par Forsøg af den Slags, har jeg ikke vovet mig videre. Min Onkel onskede, at jeg skulde gifte mig, og det har jeg gjort. Jeg har en Kone, der ganske vist vil være en brav Kone og føle sig lykkelig paa sin Viis, ligesom jeg paa min. Hvad kan man forlange mere?

Kun maa Du ikke undre Dig over, at jeg har

kaldt nogle Venner tilhjælp for at gjøre et Forsøg paa at opstaae af Graven. Kom hurtig til din gamle Ven
 Voïc de Bramafam."

2.

Paa samme Tid, som Markien skrev dette Brev, inviterede han flere andre Personer til at tilbringe Octobermaaned hos sig paa Slottet Lamargelle. Roberte paa sin Side underrettede sin Tante om, at deres Eneboerliv nu skulde ophøre. Hun var ogsaa den Første, der kom. Voïc havde naturligtviis ikke det mindste imod Tantens Besøg; hvad vedkom det ham? han havde jo sine Venner at holde sig til. Forresten kjendte han hende kun meget lidt og var langt fra at ane, hvad for en betydelig Rolle Henriette skulde komme til at spille i hans Liv. Fru de Bramafam lod spænde for en Morgen tidlig og fjorte ganske alene til Stationen Blaizy-Bas, hvor de Reisende stige ud, der skulde til Lamargelle.

Hvis hendes Mand havde seet hende i de tre Timer, som denne Rjoretour varede, vilde han ikke have gjenkjendt hende, som han kaldte en Statue. Roberte havde lagt sig tilbage i Coupéen og overgivet sig til sine Drommerier; den friske Morgenvind viftede hende om Kinderne, og af og til boiede hun sig ud af Bognen, for i lange Drag at indaande den friske Skovduft. Veie ngaaer bestandig opad, og store Skove ud-

strække sig til begge Sider. Af alle de franske Departementer er Côte-d'or det mest maleriske. Roberte syntes at gjenfødes ved Synet af denne skjønn Natur og ved at lytte til, hvad Lamartine kalder dens Sprog; hendes Blik straaede ligesom hin Aften, da hun i Maaneskinnet gik ved Siden af Voie.

Alt dette affpeilede sig endnu i hendes Ansigt, da Toget ankom fra Paris, og hun stod lige over for sin Tante. Henriette kyskede hende omt; og da de sad hos hinanden i Coupéen, sagde hun til hende:

„Du seer saa lykkelig ud.“

„Jeg føler mig ogsaa gladere i Dag end sædvanlig,“ svarede Roberte; „jeg var lige ved at kvæles i det store og tomme Slot, men denne Morgentour har gjort mig godt.“

Begge Damerne taug. Derpaa sagde Tanten, idet hun rystede paa Hovedet:

„Hvis Du havde fulgt mit Raad, vilde Du ikke have havt Noget at beklage Dig over. Glem ikke, hvad jeg sagde Dig Dagen før dit Bryllup. Jeg sagde, at jeg gav Dig til en Mand, som Du neppe kjendte, fordi jeg ikke vilde have nogen Roman ind i dit Liv. Romanerne komme En ofte dyrt til at staae.“ Hendes Stemme forandrede sig ved disse Ord, men hun slog hurtigt ind i en anden Tone og vedblev:

„Hvorledes opfører din Mand sig imod Dig?“

„Det har jeg allerede skrevet Dem til: han er god og elskværdig, men heller ikke meer.“

„Har han aldrig gjort Dig nogen Vebreibelse?“

„Aldrig. Jeg mærkede godt i de første Dage, at han studerede mig, og jeg bestræbte mig da for, at han skulde see mig saadan, som De havde onstet det; han indsaae hurtig, at han i mig vilde finde en brav Livsledsagerinde, for at betjene mig af de Ord, som De saa tidt har gjentaget for mig.“

„Det er godt, mit kjære Barn. Du behøver ikke at tvivle om min Kjærlighed til Dig, vel? jeg har elsket Dig ligesaa meget af Egoisme som af Taknemmelighed. Du kom først og holdt mig til at gjøre min Pligt, da Ulykken væltede ind over mig, senere bragte Du mig Trost; — jeg skylder Dig altsaa ligesaa meget, som Du maaskee skylder mig. Jeg har opdraget Dig, som et Fruentimmer skal opdrages i vore Dage. Jeg har holdt Dig borte fra alle Mødens Latterligheder og Udskeielser. Du holdt ikke af den store Verden; det var saameget bedre, thi jeg vilde aldrig have bestemt mig til at fore Dig ind i den. Jeg har indgydt Dig Had til det Onde og det Trivole, thi ved dem fores et Fruentimmer hurtigst i Fordærvelse; jeg har endelig sørget for, at finde en Mand til Dig, der næsten var Dig ubekjendt, for at Du kunde blive hans Livsledsagerinde, uden at have dannet Dig nogen forudfattet Mening for eller imod ham.“

„Kjære Tante. . . .“

„Lad mig slutte. For et Par Maaneder siden var Du kun en ung Pige; nu er Du en gift Kone og

Meget, som Du dengang ikke havde kunnet forstaae, om jeg end havde talt nok saa længe, forstaaer Du nu paa Diebliffet. En Mand, min kjære Roberte, maa have Respekt for sin Egtfælle, derpaa beroer alle deres huslige Forhold. Du vilde blive meget ulykkelig, hvis Du indgjød din Mand en Videnstabs, medens indbyrdes Agtelse er tilstrækkelig. Videnstaben forsvinder, men Agtelsen og med den Kjærligheden bliver tilbage. Hvis Du ikke havde sluttet Dig lidt ind i Dig selv, hvis Du havde overgivet hele din Kjærligheds og Omheds Skat til din Mand, saa vilde han i Dig kun have seet et Vegetoi, som han, uden at gjøre sig Skrupler, kan knuse; men han har kun læst den første Side i dit Hjerte, og det har frelst Dig. Han vil besidde Dig fuldstændig, men naar man har lobet en Bog igjennem i eet Træk, saa lukker man den, og dermed er det Hele endt."

Roberte horte paa Tanten med en uafbrudt Opmærksomhed. De friske, unge og livlige Følelser, der havde grebet hende i denne Morgenstund, opponerede hemmeligt imod hendes kolde Ord. Men hun vilde have tiet stille, saa stor var hendes Tillid til hendes Adoptivmoder, hvis ikke denne med en vis Uro havde spurgt: „Hvorfor svarer Du mig ikke?"

„Jeg erindrer, at De oftere har sagt det Samme til mig, kjære Tante," hvistede Roberte, som om hun fortsatte en Tankegang, „og jeg spurgte mig selv for

første Gang, om det ikke var muligt, at De bedrog Dem."

Henriette gjorde en heftig Bevægelse, greb begge Robertes Hænder og saae hende fast ind i Ansigtet. „Tal," sagde hun.

„Deres sidste Raad var dette: „„Du maa først og fremmest vinde din Mand's Afgtelse. Afgtelsen har i Egteskabet langt mere at betyde end Kjærligheden.““ Jeg har adlydt Dem og været netop det ligeover for min Mand, som De raadede mig til at være. Men hvorfor skal jeg ikke tilstaae det? Det har været med en indre Modvillie, som jeg har haft ondt ved at overvinde! Jeg saae ham gaae taus ved Siden af mig og betragte mig, og jeg havde den største Øyst til at kaste mig om hans Hals, kysse ham og sige til ham: „„Du kjender mig ikke, jeg elsker Dig, elst mig igjen.““ En Aften gik han med mig langs Stranden op i Skoven. Der var dengang Noget, som rørte sig i mig og sagde mig, at De havde Ret. Jeg havde en Følelse af, at Afgtelsen kan være god nok, men at Kjærligheden er af guddommeligt Udspring, og at det var umuligt, at disse to Følelser kunde staae fjendtligt lige over for hinanden; senere faldt Deres Ord mig igjen ind, De har jo gjentaget dem saa ofte for mig! Jeg begyndte at tvivle, men man udfletter ikke i en Maaned, hvad der gennem tolv Aar er blevet indpodet En. Jeg er een og tyve Aar gammel og ikke længer noget Barn, og jeg er fornuftig nok til at sige

mig selv, at mine uklare Følelser ikke kan veie op imod Deres. Men i denne Morgenstund har der igjen været Noget i mit Indre, som har oprørt sig imod Dem. Hvis De dog tog feil? hvis den Røst, der i mit Indre taler Ungdommens og Kjærlighedens Sag, dog havde Ret? De er min bedste Veninde, næsten min Moder: hvis nogen Fare truer mig, naar jeg ikke handler efter Deres Raad, saa frels mig!"

Henriette havde hørt paa sin Niece og betragtet hende skarpt. Roberte læste i hendes Ansigt den Skræk, som hendes Ord havde fremkaldt hos hende, og kastede sig grædende i hendes Arme.

„Mit Barn, mit kjære Barn!“ hvistede Tanten og bedækkede hendes Pande med Hys, „jeg havde dog haabet, at Du idetmindste skulde blive forskaanet for at lide.“

Hun torrede Taarerne af sine Kinder. „Hør,“ vedblev hun, „det er ikke blot af Kjærlighed til Dig, at jeg har fort Dig ind paa den Vej, Du har be-
traadt, men det er mit eget Exempel, jeg har holdt Dig for Die. Der er en Ting, som jeg aldrig har talt til Dig om: jeg har været gift i sexten Aar med en Mand, som jeg tilbad. Digesra det første Dieblif tilhorte jeg ham fuldstændig, han var en Gud i mine Dine, og i to Aar varede min Lykke. Han bar mig paa Hænderne, og jeg var ganske stolt, naar man med Misundelse betragtede vor Lykke. Med disse to Aar var det forbi. Han blev pludselig kold, og kort efter

horte jeg, at han bedrog mig. Jeg vilde staae imod, men hans Eiegeghdighed knuste mig. Jeg gjorde mig da til hans Medstyldige og forsogte paa at tilbageerobre ham ved de samme Midler, hvormed de Andre havde forført ham. Jeg, som sværmede for at føre en rolig Tilværelse, kastede mig ind i Fornoielfernes Svirvel. Jeg tog Deel i alle Fester, og mit Toilette var kostbarere og elegantere end alle de Andres: overalt hylbede man mig, kun han værdigede ikke at lægge Mærke dertil. Naar vi vendte hjem fra et Bal eller fra Theatret, henvendte han en eller anden tom Compliment til mig, og det var det Hele, hans Hjerte tilhorte mig ikke meer. Hvor ofte har jeg ikke sonderrevet de Brydelsler, jeg havde taget paa for at behage ham, og traadt dem under mine Fødder! Ti Nar forløb paa denne Maade."

Hun standsede et Dieblif. Strommen af hendes Grindringer steg fra Hjertet op til Læberne og gjorde hendes Udtalelser bittrere.

"Hvad skal jeg tilføie? jeg indsaae en Dag, at det vilde være en Daarskab at kæmpe mere. Hvad var jeg for min Mand andet end en udsuukt Videnskab? Han havde i Begyndelsen elsket mig altfor høit, det var det Hele! Undslap der mig en eller anden Nttring, der forraadte min Jaloufi, vidnede hans Svar kun om, at han fandt mig latterlig. Paa en smuk Dag forsvandt han: han var taget til England med en af sine Elskerinder, og der døde han. Hvad

mig angaaer, saa var jeg Enke i en Alder af tredive Aar, med et knust Hjerte og en odelagt Tilværelse! Alt det har jeg lidt, og jeg har villet staae Dig for at gjenneengaae det Samme. Jeg har ofte sagt til mig selv, at hvis jeg kunde begynde mit Liv forfra, vilde jeg bære mig ganske anderledes ad. Jeg har gjort for Dig, hvad jeg ikke mere kunde gjøre for mig selv! Tidligere har jeg blot raadet Dig, i Dag har jeg holdt Dig mit Exempel for Die. Bestem Dig selv nu, da Du har seet Afgrunden for dine Dine."

Intet er istand til at skildre den Bitterhed, hvormed hun udtalte disse Ord. Roberte saae ned for sig og hvistede saa sagte, at ikke engang hendes Tante kunde høre det: „Hvis han nogeninde elskede en Anden end mig!"

De sad begge To tausé den øvrige Deel af Veien. Denne knuste Tilværelse, der stillede sig for Roberte som et Spøgelse, gjorde hende sorgmodig og tankefuld.

Voie ventede dem paa Perronen: han førte Tanten til hendes Bærelse, og da denne sagde Farvel til Roberte, havde hun gjenvundet hele sin tidligere Indsigt over hende.

2.

Nogle Dage senere var Slottet Lamargelle fuldt af Liv og Bevægelse. Alle Gæsterne vare ankomne

og iblandt dem befandt sig Herr og Fru du Hallon, Vivian Duvernay, der var Voics fortrolige Ven, og Fru Norine Chandor. Denne Ungarerinde var en fuldendt Typus for sin Race: høi, smækker og fuldendt elegant lignede hun i den mest skuffende Grad Fru de Pompadour, saaledes som vi kjende hende fra Dantidens Portraiter. Hendes Ynde var forførerisk. Ingen kunde staae saa stolt midt i en Sal med straalende Blik og Hovedet kastet en Smule tilbage; hun saa med en Herstermine paa Alle, medens hun, for at bruge hendes eget dristige Udtryk, lod sig passere Nebue for dem. Paris har fra Tid til anden Dronninger af denne Slags. Fru Chandors Mand, der var Diplomat i Wien, lod sig kun see ved høitidelige Leiligheder. Han tilbragte da gjerne en Ugestid i Paris og glemte aldrig at underrette sin Gemalinde derom en Maanedstid iforveien; han betragtede sin Kones Tilbedere med et Smil og vendte i Regelen tilbage til Wien efter at have talt to Ord, gjort nogle faa Visiter og drukket et uhyre Kvantum Champagne. Man spottede lidt over Herr Chandor, men det var uden Tvivl med Urette, thi Ingen kunde reise nogen bestemt Bestyldning imod hans smukke Pone. Rigtig nok var hendes Toilette extravagant — men en Dronning i Paris's high life kunde jo ikke gaae klædt som alle Andre, og hvad det angik, at man saa hende ved alle Festligheder, saa var det jo kun et Beviis mere paa hendes mangfoldige og glimrende Forbindelser.

Man citerede ogsaa hendes Salon som en af de saa, hvori man endnu kunde føre en aandfuld og gemhytlig Samtale, og hvad det angik, at hun havde mange Tilbedere, saa var det jo ikke hendes Skyld, at hun var i Besiddelse af en bedaarende Skjønhed. Saameget er viist, at hvis Fru Chandor havde haft en eller flere Liaisons, saa skjulte hun dem saa godt, at man umuligt kunde bebreide hende det Mindste.

Markien havde naturligviis kun een Ting for Die, at more sine Gjæster, og selv følte han sig lykkelig midt i disse muntre parisiske Omgivelser efter at have tilbragt en saa kjedsommelig Maaned. Allerede fem eller sex Dage efter deres Ankomst var der Tale om at gjøre et Bal. Slottene der paa Egnen skulde levere det fornødne Antal af Dandsere og Dandseriinder, og Ballet blev bestemt til at gives Dagen før man igjen vendte tilbage til Paris. En Morgen drog man ud til en stor Klapjagt. Robertes Tante havde foretrukket at blive hjemme, men da Niesen yttrede Tilboielighed til det Samme, sagde Henriette til hende: „Nei, Du har Ret; i din Alder trænger man til Motion, og det har Du godt af.“

Klokken otte om Morgenen samlede Jægerne sig ude paa Perronen. En stor Vandauer ventede paa Roberte og Fru du Gallon. I en elegant Ride- dragt stod Morine og klappede en prægtig Hest, der stampede af Utaalmodighed.

„Vil Markisen ikke ride med?“ spurgte hun Voic, da hun saae Roberte stige i Vognen.

„Hun kan ikke ride,“ svarede Markien. I det Samme tog han i sin Haand Fru Chandors lille Fod og hjalp hende tilhest; selv sprang han op paa sin, og Begge satte sig i Spidsen for Cavalcaden.

Klokken elleve om Formiddagen havde Fægerne sluttet Kreds om en stor Kronhjort — kun Voic og Morine havde man tabt affyne for en halv Time siden.

„Bah!“ sagde Generalen, „de har forbildet sig og vil sagtens snart støde til Damerne.“

Generalen havde Ret: de havde forbildet sig, og Echoet i Skoven havde forført dem til at høre Hornsignalerne netop i den modsatte Retning.

„Skynd Dem, Marki!“ raabte Morine, „eller vi komme forsilbe.“

„Saa behag at ride foran, Frue, thi Stien er altfor snever for To.“

Fru Chandor pidskede paa Hesten og foer afsted efterfulgt af Voic. Efter en ti Minuters Galop naaede de en aaben Slette i Skoven, som flere Veie førte hen til.

„Nu hører man dem ikke mere!“ sagde Morine og holdt sin Hest an.

„Det er sandt,“ svarede han.

Hun gav sig til at lee. „De svarer mig: „„det

er sandt, „og De har ikke engang gjort Dem den Uleilighed at lytte efter.“

„Jeg holder mere af at see paa Dem.“

„Virkelig?“

„Ja, De er fortryllende i dette Dieblif, blussende efter Ridtet. Paa min Vre. Walter Scott vilde have tegnet os en ganske anden Diana Vernon, hvis han havde seet Dem i dette Dieblif.“

Morine havde taget Handsterne af; hun tabte sit Sømmetorklæde i Græsset. Loïc sprang strax af Hesten, tog Sømmetorklædet op og rakte det til Fru Chandor.

„Vil De ikke ogsaa stige af og hvile et Dieblif?“ spurgte han hende.

„Jo helst. Jeg har nu galoperet i halvtredie Time, og vi ere i det mindste en Miil fra de Andre.“ Hun lod sig glide ned af Hesten og tog Plads i Græsset. Han blev ved at see paa hende, hvad der igjen bragte hende til at lee.

„De er meget munter i denne Morgenstund!“ sagde han.

„Veed De, hvad jeg tænkte paa, Marki?“ vedblev Morine, idet hun kastede Slæbet paa sin Ridehjole over Armen.

„Nei, det veed jeg virkelig ikke.“

„Jeg tænkte paa, at De har kjendt mig i hele sex Aar, at vi ofte ere stødt sammen i Selskabslivet, og at De ogsaa undertiden har besøgt mig, men De be-

gynder først at gjøre Cour til mig nu, da De er gift!"

Voic blev rød.

„Deres Frue er fortryllende," vedblev Morine, idet hun satte sig i Græsset, „men hvorfor er De da saa kold imod hende? veed De vel, hvad man kunde troe. . . ."

„Jeg veed ikke, hvad man kunde troe!" svarede Voic en Smule stødt, „men min Hustru er netop den Egtefælle, jeg har ønsket mig; jeg elsker hende, og hun elsker mig igjen; jeg forlanger Intet mere og seer med stor Nøglighed paa den store Sum af Lykke, som jeg er gaaet Glip af."

Fru Chandor tilfaste ham et Sideblik og trak let paa Skuldrene. „Nu kan jeg gjerne fortælle Dem det," sagde hun, idet hun plukkede Bladene af en Viol; „da Efterretningen om Deres Bryllup slog ned som et Lyn i vore bagtaleriske Kredse, kom der strax nogle Personer til mig og satte hylkeriske medlidende Ansigter op, der morede mig meget, som De kan tænke. De begriber nok, at nu er De ikke farlig længer; naar en Mand er gift, taler man ikke mere om ham; men i gamle Dage vilde jeg virkelig ikke været alene med Dem midt i en Skov uden at udsætte mig altfor meget for disse onde Tunger!"

„Medens De nu. . . ."

„Na, nu! . . ." sagde hun i en haanlig Tone og

kaftede Violon over sin Skulder. „Holder Deres Frue af at komme meget ud?“ spurgte hun paant.

„Det troer jeg nok.“

„Det er Noget, De burde være vis paa. Da jeg havde været gift i en Maaned, kjendte jeg min Mand langt bedre, end De kjender Deres Kone. Men Kjærligheden er jo blind.“

Loïc mærkede, at Blodet begyndte at fuge i ham. „Siig mig, kjære Frue?“ spurgte han, „har jeg nogen-
sinde gjort Noget, som kunde fornærme Dem?“

„Aldrig.“

„Hvorfor er De da saa slem imod mig? De veed, at en Dame kan sige Ting, som en Mand ikke kan svare paa, selv om han er nok saa aandrig.“

Morine brast i Latter og udbrød: „Nei, jeg kjender virkelig ikke min Marxi længer. De, en af vore første Modelherrer, erklærer Dem overvunden! Det er tydeligt, min Kjære, at De har begaaet en Daarffab. Fru de Bramafam er en charmant Person, men det er tydeligt, at det er ikke hende, som De skulde have ægtet. Jeg har studeret hende i nogle Dage . . . Der er ingen Sld i hendes Vine. Naar hun gaaer forbi Dem, er det umuligt at see paa hendes Vine, at hun er endnu i Hvedebrødsdagene. Hun er alt Andet end om. Det er Noget, man ikke har Ret til at vrede sig over, thi der er virkelig Naturer, som ere saaledes bestafne! De holder af at ride — det gjør hun ikke. De danser med Uyst; — hun ikke;

De holder af at passiare — hun er taus som Graven. Da vi igaar Aftes sad sammen i Dagligstuen, var De ligefrem vittig og aandrig og blev almindelig beundret. Jeg lagde Mærke til Markisen: hun sad i sin Lænestol henne ved Kaminen, stirrede paa Ilden og svarede neppe paa de faa Ord, man henvendte til hende. Hendes Tante sad lige over for hende. Man skulde have troet, naar man saae paa dem Begge, som de sad der ligeause og udeltagende, at de vare lige gamle!”

Fru Chandor sagde alle disse Ubehageligheder med en udsøgt Kunst, og det er umuligt at skildre alt det Betside, der laa i hendes Blik og hendes Betoning. Hun fandt ligesom en Fornoieelse i at vedblive at tirre ham, en Ondskab, der maaskee vidnede om en længe gjemt Jaloufi; men Voie var ikke rolig nok, til at denne Betragtning kunde falde ham ind i Diebliffet.

„Det gjør mig ondt at maatte sige Dem,” svarede han med en beregnet Kulde, „at De tager aldeles feil; jeg veed ikke, om min Hustru er saaledes, som De skildrer hende — De siger jo selv, at Kjærligheden er blind —; hvad jeg derimod veed, det er, at jeg har villet gifte mig med en brav Person og ikke med en Kofette. Markisen rider ikke, det er sandt, men saa risikerer jeg i al Fald ikke at møde hende i Boulognesskoven med en Sværm unge Herrer omkring sig. Hun danser ikke, ganske rigtigt, men hun kjender

heller ikke til de Kofetterier, der følge med Dandsen. Hun taler ikke meget, det indrommer jeg — men saa er jeg vis paa, at den, som bærer mit Navn aldrig vil lade falde et Ord, der klinger ilde i mine Øren."

Morine havde reist sig og var bleven ganske bleg, men hun var altfor meget Verdensdame, til at hun skulde lade sig mærke med, at hun var vred. Da Markien standsede, sagde hun smilende: „Hvad De der siger, min kjære Ven, glæder mig inderligt. Jeg var saa bange for, at De ikke skulde være rigtig lykkelig! Men nu troer jeg nok, at det er paatide at vi komme tilbage til de Andre."

„Du vilde fornærme mig," tænkte Loïc, „men Du har faaet Svar paa Tiltale." Hvis han havde kunnet see det falske Blik, som Morine tilkastede ham, da han hjalp hende paa Hesten, vilde det have for-
 skrækket ham. Dette Blik rummede ligesaa meget Had som Videnstab. De naaede Samlingspladsen et Kvar-
 teer efter at Jagten var forbi.

„Hvor har Du været henne?" spurgte Generalen; „man har søgt Dig overalt."

„Vi havde forbildet os," svarede Loïc, idet han omhyggeligt søgte at undgaae Vivian Duvernays Blik. Vivian var hans fortrolige Ven, og han var bange for, at han skulde misforstaae, hvad der laa bagved denne tôte à tôte; men Vivian anede intet Ondt, Loïc var i hans Øine et Monster paa Rettskaffenhed. Han vidste, at han aldrig havde været forelsket i Fru

Chandor, hvorfor skulde han da nu paa engang slaae om?

Wivian var omtrent jevnaldrende med Loïc. Født under fattige Forhold havde han udelukkende kastet sig over sine Studeringer med Videnskab, og det varede heller ikke længe, inden hans Arbeide havde skaffet ham et anseet Navn blandt Videnskabsmænd og Lærde. Følgen deraf var, at han i en ganske ung Alder var bleven udnævnt til Professor ved det franske Videnskabs-Academi. Man skulde troe, at han med sin alvorlige Charakter maatte udøve en stor Indflydelse paa den verbøslig jundede Loïc; men affurat det Mobsatte var Tilfældet. Baade i Skoletiden og senere var det Loïc der beherskede ham, og Wivian havde aldrig haft Mod til at dadle, hvad han kaldte hans „beklagelige Daarskaber“. Det var det Udtryk, han jevnlig betjente sig af, thi han var af en altfor blid Charakter til at betjene sig af stærkere Udtryk. Da Loïc spurgte ham om, hvad han meente om det Brev, han nylig havde sendt ham med Indbydelsen, og hvis Indhold vi kjende, svarede han: „Ja, jeg har læst det med Bedrøvelse; det er virkelig meget beklageligt.“

„Det er paa den høie Tid, at vi træffe Martisen,“ sagde Generalen, da Loïc havde givet Ordre til, at Hjorten skulde bringes op paa Slottet. „Hvor kan Du ogsaa bære Dig saaledes ad efter kun at være gift en Maaned?“ Loïc blev utaalmodig, og Morine

vendte Ansigtet bort, for at man ikke skulde see hendes Smil.

„Hvad drømmer Du nu om igjen?“ spurgte Generalen, efterat de i nogen Tid havde redet tause ved Siden af hinanden.

„Jeg drømmer slet ikke.“

„Naa, det har man forresten Lov til, naar man kun har været gift i en Maaned. Naar skulde man vel være forelsket i sin Kone, om ikke i Hvedebrodsdagene? Det er Noget, jeg forstaaer mig paa. Om jeg end er bleven noget graa, saa kjender jeg dog tilbunds det smukke Kjon.“ —

Loïc havde ondt ved ikke at smile, thi Generalen var her paa sin Kjæphest.

„Vil Du hore min Theori?“ vedblev denne med den Snakksomhed, der karakteriserede ham. „Jeg har gjort saamegen Lykke hos Damerne, at jeg i det Punkt har Lov til at have en Mening. Der'er kun meget faa iblandt dem, der fortjene en lidenskabelig Forelskelse. Jeg anfører Dig selv som Beviis — Du har jo ogsaa havt Ord for at være meget lykkelig i Kjærlighed, men jeg spørger Dig blot, om en Gæst af alle dem, der have sværmet for Dig, har fortjent at vække en alvorlig Videnstabs? ikke en Gæst, det tør jeg bande paa!“

Martien svarede ikke, thi han kjendte sin Dukt og vidste, at naar han først kom ind paa det Capitel, var han ikke til at standse. Generalen var netop fuld-

stændig overbeviist om, at han omtrent var den Æneste, der havde truffet paa Damer, som vare værdige til at indgyde en heftig Lidenstabs. Han gjentog ofte: „Lord Byron og jeg ere de Æneste i dette Aarhundrede, der have elsket for ramme Alvor.“

„Læg vel Mærke til, at det ikke er din Feil,“ vedblev han. „Alting gaaer ned ad; for ti Aar siden vare Fruentimmerne langt bedre end nuomstunder. Jeg søger forgjeves i hele Paris en Romanheltinde, og jeg seer kun een. Og ved hendes Side har Du endda tilbragt flere Timer uden at mærke det! det er Fru Chandor.“

Voic havde gjerne givet meget til, at Sægerne havde været i Hælene paa dem, thi denne Samtale begyndte at genere ham; men deres Heste vare altfor langt forud. Generalen vedblev derfor i samme Tone: „Jeg tilstaaer det, at jeg er meget bange for at blive mere begejstret for hende, end det er hende tjenligt. Hvad for en Natur er der ikke i hende! Naar hun seer paa mig med sine grønne Øine, er jeg lige ved at blive hendes Slave; og hvor forstaaer hun ikke altid at forme sin Tanke i de klareste og bestemteste Udtryk! Hvor er det muligt at troe, at man kan være gift med denne Sirene og dog leve langt borte fra hende?“

Man skulde undertiden troe, at Tilfældet allierer sig med vore daarlige Lidenstaber. Siden Voics Tanker beskæftigede sig med Fru Chandor, havde han ikke

hørt tale om Andet end hende. Nu tittede Slottet frem imellem Træerne, og Markien tænkte allerede med Fornoielse paa, at han nu kunde blive sin Onkel kvit; men han var ikke ganske færdig endnu. „I gamle Dage havde jeg ikke sagt Dig alt dette, min kjære Neveu,“ tilfoiede Generalen levende, „men nu, da Du ikke har Noget at risikere, erklærer jeg mig reent ud for din Rival!“

Ved Frokosten sørgede Generalen ogsaa for at sætte sig ved Siden af Morine, og han undlod ikke at drille hende i Anledning af hendes Ridetour med Nevenen.

„Læg vel Mærke til, kjære Niece,“ sagde han til Roberte, „at det er din Mand, jeg beklager mig over.“ Han gav sig nu med megen Munterhed til at fortælle om Markiens og Fru Chandors Forsvinden inde i Skoven. Alle morede sig ved hans Fortælling, selv Voie, thi han kunde jo allermindst ane, at Roberte bag sit kolde og marmoragtige Ydre kunde nære nogen Mistanke. Roberte havde altfor megen Magt over sig selv, til at hun skulde lade Nogen ane, hvad hun folte, men Jaloufien rasede i hendes Indre. Hvem kan forklare sig disse evindelige Modsigelser i det kvindelige Hjerte: hun led ved Tanken om, at en Anden havde kunnet fængsle hendes Mand i hele Timer, og to eller tre Gange medens Generalen talte, kastede hun stjaalne Blikke til sin Tante, men denne syntes slet ikke at forstaae det. Fru Halloy fik fat paa hende i dette Die-

blit for at forklare hende, hvorledes Goethe, da han skrev Werther, netop havde fortalt sin egen Historie. Efter Frokostten saaledes man inde i Dagligstuen. Aldrig saasnart var Roberte alene, før hun var med eet som forvandlet. I dette Dieblik hadede hun sin Mand og Fru Chandor, og da Generalen talte om Don Juan og om hans utallige Erobringer, kastede Roberte sig modigt i Jlden.

„Jeg er slet ikke af Deres Mening,“ udbrod hun. „Don Juan forekommer altid mig som en gal Mand, der bortopdaler en umaadelig Sum for at kjøbe en Masse Statuetter i Gips istedetfor en eneste Statue i Marmor.“ Roberte følte, at man betragtede hende, og Skinsygen ansporede hende til at overvinde hendes naturlige Frygtsomhed. „Er det ikke ogsaa Deres Mening?“ vedblev hun, idet hun henvendte sig til Fru Chandor, „hvad vilde De sige om, en Mand, der foretrak Morstab for Lykke? det er Tilfældet med Don Juan; Berline og alle de Andre ere kun Smaapenge lige over for Elvira. Hun repræsenterer Capitalen.“

„Han var ikke af Deres Mening, Fru Markise,“ svarede Norine, og det bedste Beviis er, at Don Juan døde ung, elstet og altsaa lykkelig!“

„Historien tager feil,“ svarede Roberte, „Don Juan ender ikke saaledes, som man fortæller. Efter Legenden bliver Don Juan dræbt af Commandanten, fordi Dramaet trænger til en Opløsning. Jeg har tænkt mig en anden, der er langt mere sand. Com-

mandanten kommer til Festen, Lyfene straale, Blomsterne dufte, og de smukkeste Damer i Madrid komme i deres Bynt for at være tilstede ved Forbryderens Straf. Lidt efter lidt optøer Commandanten, om hans Væber spiller der et Smil, og han tilgiver Don Juan til Belønning for den Fest, hvortil han har indbudt ham."

„Men bag efter?"

„Ja, bag efter! Her er det netop, at min Oplosning af Knuden viser sig langt mere moralsk end den anden. Don Juan doer ikke, men da han har faaet Tilgivelse for sine Forbrydelser, sthynder han sig med at begaae nye. Han søger nye Offre og seirer i nye Dueller; fra Spanien gaaer han til Frankrig, fra Frankrig begiver han sig til Italien, og saaledes gaaer det i en heel Række af Aar. Alderdommen kommer, hans Haar ere blevne hvide, og hans Pung er tom, thi han har odslet med sit Guld, for at tilfredsstille ethvert Lune; nu er han gammel og styg, Fruentimmerne flygte for ham, og Amorerne gjøre Nar af ham: Don Juan er ikke længer Don Juan, og han doer firfindsthybe Nar gammel, giftsvag og værkbruden, fattig, forladt og ulykkelig."

Alle gav deres Bifald tilkjende; kun Loic sagde ikke et Ord, men nøiedes med at betragte Roberte. Hun var virkelig smuk i dette Dieblis, da hun endte sin Fortælling; hendes Dine straalede, og Kin-

derne blusfede. Havde han virkelig ganske taget fejl af hende?

Lidt for Middagsbordet foreslog Morine, at man skulde gjøre en lille Spadseretour i Parken. Hun haabede, at Markien skulde ledsage hende, men denne opsogte sin Kone, der var gaaet ind i sit Værelse. Hun havde lidt hele Dagen, og aldrig saasnart var hun alene, før hendes Taarer fik Luft. Hun mærkede at hun var dødelig forelsket i Voic, og hendes Ungdom feirede i dette Dieblik over alle de gode Raad, som hendes erfarne Tante havde givet hende. „Hvis han blot vilde komme,“ tænkte hun, „hvor vilde jeg flyve ham om Halsen!“

I det samme Dieblik hørte hun hans Skridt ude paa Trappen: „Det er ham!“ tænkte hun og kunde ikke beherske sin Bevægelse.

„Er Du ikke rask, min Kjære?“ spurgte Voic, idet han traadte ind i Stuen; „Du har gjort mig ganske urolig, og derfor kommer jeg.“

Han talte i en blid og næsten søm Tone. Hvis hun havde kastet sig i hans Arme, havde disse to Mennesker været lykkelige for bestandig, men pludselig stod Fru Chandor for hendes Dine. Hun trak sig et Par Skridt tilbage og sagde i en bitter Tone:

„Jeg fattes Jngenting og takker Dig for din Efterspørgsel.“

„Men Du har jo grædt, Roberte?“

„Jeg? hvorfor skulde jeg græde? er jeg ikke lyk-

kelig?" Hun tilføiede med Raseri i Hjertet: „vore Venner og den fortræffelige Fru Chandor ere nede i Parken, vil Du ikke undskylde mig hos dem? jeg er paa Dieblikket til deres Tjeneste.“

Markien indsaar, at hans Kone vilde være alene, han bukkede og gik. Roberte stod skjælvende midt i Bærelset; hun vidste godt, hvad hun havde gjort, og i sin Fortvilelse raabte hun: „Voic!“ men han kunde ikke høre hende. Hun erindrede sig da det mørke Maleri, hendes Tante havde givet hende af de to Ægtefolk, der kom til at hade hinanden, fordi de havde elsket hinanden for høit, og hun hvissede grædende: „Det forekommer mig, at jeg da vilde have været mere lykkelig.“

Resultatet af denne lille Scene var, at Voic med Kulde vendte sig fra sin Hustru, og i de to Dage, der fulgte efter, lagde Fru Chandor flere Gange Mærke til, at den unge Marki betragtede hende med et forunderligt Blik. Hun var altfor meget Fruentimmer, til at hun ikke skulde mærke, hvad det bethydede, og Voic for sit Bedkommende følte sig tiltrukken af Morine i samme Forhold, som han fjernede sig fra Roberte. Da Balaftenen kom, kunde han heller ikke undlade at anstille en Sammenligning mellem Morine og Roberte. Hans Hustru havde iført sig, under Paaskud af at de var paa Landet, en elegant, men simpel hvihalsæt Kjole, Morine derimod havde forstaaet at stille sin Skjønhed i den rette Belysning, og hendes nøgne Skuldre og

kostbare Dragt vakte almindelig Beundring og gjorde hende til Festens Dronning. Klokken to som Natten, da man allerede begyndte saa smaat at gjøre Opbrud, henvendte Loic sig for første Gang til hende og bad hende om en Bals.

„Det har De betænkt Dem længe paa,“ sagde hun smilende.

„Jeg frygtede for at være paatrængende. . . .
Alle vilde jo danses med Dem.“

„Hvad bryder jeg mig derom, naar De ikke var med!“ Hun sagde disse Ord med en tilbagetrængt Lidenskab, der bragte den unge Mand til at skjælve. Han greb hende i sine Arme og dansede med hende, men hans Blod var i et saadant Oprør, at han syntes, at Alle maatte kunne see det, og førte hende strax efter igjen hen til hendes Stol. Faa Minutter efter saae han hende gaae hen imod et lille tilstødende Cabinet; Salen var i dette Dieblik næsten tom og alle Gjæsterne inde i Spisesalen. Han gik efter hende, aabnede Døren sagte og saae hende staae med Ryggen imod sig og stirre ud af Vinduet. „Morine!“ hvistfede han. Hun foer sammen og lukkede Vinene, idet han greb hende i sine Arme; men i det samme foer hun fra ham og strakte Haanden hen imod Døren. Der stod Roberte og lænede sig til Dorkarmen; hun havde feet Alt.

Dette huslige Drama varede kun nogle faa Minutter. Overrasket over ikke at see sin Mand paa sin

Post som Bært i Huset, havde hans Hustru givet sig til at søge efter ham, og Skjæbnen havde fort hende lige herhen. Loïc, der fandt Situationen piinlig, vilde gaac hen til Roberte, men hun veg tilbage og slog med begge Armene af ham, som hun vilde lade ham vide, at det var forbi imellem dem for bestandig.

Hvem skulde troe, at et Fruentimmer kan smile med Fortvivlelse i Hjertet? Der var Ingen, der lagde Mærke til den unge Hustrues Kvaler. Hun beherskede sig selv lige til det Sidste, og da en af Gjæsterne forundrede sig over, at man ikke længer saae Fru Chandor, svarede hun med et Smil, at Morine havde følt sig træt og trukket sig tilbage.

Forst da alle Gjæsterne vare borte, og Roberte var bleven ene tilbage med sin Tante, forandrede hendes Ansigts Udtryk sig i den Grad, at Henriette strax saae, at der maatte være foregaaet noget Alvorligt.

Roberte, mit Barn!" raabte hun og løb hen til hende, „hvad er der? hvorledes har Du det?"

Hun rev sig ud af sin Tantes Arme. „Hør mig," sagde hun med en halvkvalt Stemme, „Du har givet nogle Raad, som jeg har fulgt; Du har forsikret mig om, at jeg vilde blive lykkelig, naar jeg troede dem — jeg har troet dem og nu. . ."

„Din Mand!"

„Jeg har overrasket ham i Fru Chandors Arme!"

„Stakkels Barn!"

„Alt er da kun Bøgn!" raabte Roberte. „De

har sagt til mig, at jeg ved at være tilbageholden vilde vinde min Mand's Afgtelse, men at jeg vilde gjøre ham kjed af mig, hvis jeg ganske hengav mig til ham. Hvor er Sandheden? hvor er Lykken? jeg har kun været gift to Maaneder, og han forlader mig allerede! Ikke nok med at jeg ikke har kunnet vinde hans Kjærlighed, men jeg har ikke engang kunnet sikkre mig hans Afgtelse, eftersom det er i mit Hus, at han . . . O jeg havde aldrig troet, at Sligt var muligt! Hvorfor har De valgt mig denne Mand? Jeg havde aldrig seet ham og anede ikke, at han var til; jeg havde kunnet gifte mig med en Mand, der havde forstaaet mig, og jeg vilde da ikke have forspildt mit Livs Lykke i Lobet af et Par Maaneder."

Fru Brémoutré horte med blodende Hjerte paa dette Udbrud af Fortvivlelse. Hun bebreidede sig selv hvad der var skeet. Maaskee havde hendes Raad alene gjort Niecen ulykkelig. Men hun oprørtes ved denne Tanke. Den eneste Skyldige var den troløse Mand, det var Voie.

„Roberte, min elskede Datter, vær dog rolig, det beder jeg Dig om!“ raabte hun med Taarer.

„Forlang ikke af mig Umuligheder! - De har godt forudsæet al den Skam og Bitterhed, der ventede mig! hvis jeg ikke havde hørt paa Deres Raad, havde jeg maaskee givet mig hen til denne Mand, og den, der kan forraade mig efter to Maaneders Forløb, vilde ogsaa have forraadt mig efter to Mars. Nu forstaaer

jeg alle Deres Lidelser. De har gjenmemgaaet alt dette, og jeg spørger mig selv, om De dog ikke har været mere at beklage end jeg. Intet maa være frygteligere end i sin Smerte at gjenkalde sig en forsvunden Lykke: jeg har idetmindste ingen Glæde at erindre mig, og jeg har intet tabt Paradis at begræde!"

„Herr Marfi," sagde Roberte til Loïc, da han kom tilbage, „jeg giver Dem Deres Frihed og forlanger min igjen. I Morgen forlade vore Gæster Slottet — indtil da maa Ingen ane det mindste. Naar de Alle ere borte, reiser jeg herfra med min Tante, og De skal blive fri for mig for Eftertiden."

„Roberte, hav dog Medynk. . . ."

„Jeg er ikke længer Deres Kone. Hvis De bryder Dem noget om Verdens Dom, saa er det Deres Sag at sørge for, at den Intet erfarer. Gjør en Reise paa flere Aar, find paa et Et eller Andet — det Eneste, jeg forlanger, er, at vi ikke have Noget at gjøre med hinanden."

„Roberte, min Datter, Du elsker ham, og Du vil tilgive ham!" raabte Henriette; „lad mig ikke fortvile over at see Dig ulykkelig."

„Jeg vil ikke blive ulykkelig, eftersom jeg kommer til at leve med Dem, Tante. Siig Intet meer, thi min Villie er uboelig. Markien elsker mig ikke, siden han elsker en Anden. Jeg vil ikke indlade mig paa en Kamp, der oprører mig. Dette Fruentimmer har trængt sig ind i mit Hus for at stjæle min Mand fra

mig; hun har gjort det — lad hende beholde ham."

Den Skarphed, hvormed Roberte udtalte disse Ord, overbeviste baade Markien og Tanten om, at al Modstand var spildt. Alt gik, som hun havde bestemt. Dagen efter at de Fremmede vare tagne bort fra Slottet, satte Roberte sig med sin Tante i en Bogn og kjørte bort for i Censomhed at søge Hvile og Glemsel.

4.

Tre Kilometre fra Pornic stjærer Bugten ved Bourgneuf sig dybt ind i Klippen. Paa den er der opført en Mængde Visterhytter og smukke Villaer, hvilke sidste tilhøre Njobmændene i Nantes, der tilbringe Sommeren herude; denne Flække hedder la Birochère. Da Fru Brémoutré var bleven Enke, havde hun kjøbt en af disse Villaer, og denne Eiendom var efterhaanden bleven hendes Yndlingsopholdssted. Hun boede der i flere Maaneder, og det var hende, som om hun i det uendelige Ocean fandt et Sammenligningspunkt for sin uendelige Smerte. Da hun først havde besluttet sig til ogsaa at tilbringe Wintermaanederne her, havde hun ladet Huset indrette saa hyggeligt som muligt. Her havde hun tilbragt mange Timer med Roberte, medens hun endnu var ganske ung, og dette Sted elskede hun nu fremfor Alt.

Henriette var Vidne til hendes stumme Fortviv-

Ielse, og efterhaanden vaagne de der igjen hos hende den samme Tanke som havde plaget hende paa La-margelle. Hvis hun havde bedraget sig? Hvis hun ved at kvæle Robertes Kjærlighed havde forhindret Voics fra at fødes? man giver ikke let Slip paa Tanker, man længe har slystet med. Men hvormeget Henriette end kjæmpede med sig selv, saa maatte dog Sandheden frem: hun hørte ikke til dem, der ikke ville erkjende deres Wildfarelse, og dog hverken kunde eller vilde hun tilstaae for sig selv, at hun havde været den egentlige Aarsag til sin Nieces Ulykke.

Markien skrev tre Gange til sin Kone, og tre Gange sendte Roberte ham hans Breve ulæste tilbage. Af Vivian Duvernay erfarede hun, at Markien havde ladet sig forlyde med, at Roberte onskede at tilbringe Vinteren i Italien, og at han derfor var taget til Neapel. Saaledes blev med hver Dag den Afgrund dybere, der adskilte to Væsner, som vare skabte til at forstaae og elske hinanden.

En Aften vilde Tanten bringe Samtalen hen paa Markien, men hun blev afbrudt af Roberte, der i en kold Tone bemærkede, at hun ikke onskede, at dette Navn oftere blev nævnt imellem dem.

For at adspredde sig begyndte Fru Brémonté at hengive sig igjen til sine gamle Vaner, og heri spillede Velgjørenheden en Hovedrolle. Roberte var hende behjælpelig, og det var den eneste Afsværling i deres eensform'ige Liv. Forresten vare de altid sammen og

hvis Roberte ikke havde været saa blind for Alt, hvad der foregik omkring hende, saa vilde hun hurtig have lagt Mærke til, at der i Tantens Opførsel imod hende var indtraadt en betydelig Forandring. Hendes Kjærlighed til Nicen tog ikke blot daglig til, men der blandede sig i den en vis Frygtsomhed, thi jo længere Tid der gik, desto mere bestræbedes hun i sin Overbeviisning om, at det var hende, der var Marsag i denne Ulykke, og at det var hendes Pligt at gjøre det godt igjen, hvis det var muligt. Men hun maatte gaae frem med den største Forsigtighed, det indsaae hun nok. Endelig spillede Tilfældet hende den Leilighed i Hænderne, som hun ofte havde søgt. En Morgenstund, da Roberte kastede et Blik i en Avis, som laa paa Bordet, saae Tanten pludselig at hun bleguede og med Hænderne for Dinene støttede Hovedet til Bordet.

„Min Gud, hvad fattes Dig?“ raabte hun, og da Roberte ikke svarede, tog hun Avisen og gjennemløb den hurtig med Dinene. Det varede heller ikke længe inden hun fandt, hvad hun søgte, thi allerede paa den anden Spalte faldt hendes Bine under Overstriften: „Udenlandske Efterretninger“ paa følgende Linier: Reiseren af Østerrig har igaar modtaget Marki Voic de Bramafani i en privat Audients.

„Du elsker ham endnu bestandig!“ raabte Henriette.

Roberte reiste sig heftigt. „Nei,“ udbrød hun,

„jeg elsker ham ikke, jeg hader ham snarere! Hvad har jeg gjort ham, at han har ydmyget mig saaledes! Det var Brede og ikke Kjærlighed, der greb mig for et Dieblig siden. Ved De, hvorfor han er i Wien? fordi der boer hans Elskerinde!“

Tanten greb hendes Haand: „Siig mig, mit kjære Barn, er Markien et slet og hjerteløst Menneske, der er sammensat af Ondskab og Løgn? er han ikke snarere en brav Mand, der er bleven noget for-dærvet af sin Lykke? hvorfor skulde han have ægtet Dig, hvis han ikke vilde opfylde sine Pligter imod Dig? Du er rig, men det er han ogsaa, og der er ikke Saa, der betragtede hans Giftermaal med Dig som en Mesalliance. Der har altsaa ikke ligget nogen ussel Beregning til Grund, for at han gistede sig med Dig. Hvad er der da skeet, og hvorfor er han saa kort efter Bryllupet kommet til at elske en Anden?“

„Det har jeg ofte spurgt mig selv om,“ svarede Roberte, „men jeg har ikke kunnet besvare dette Spørgsmaal.“

Tanten havde ondt ved at skjule sin Glæde, thi hun havde ikke troet, at Roberte saa glat vilde have gaaet ind paa dette Thema.

„Min kjære Datter,“ sagde hun, „jeg har taget feil, da jeg vilde give Dig gode Raad. Fordi Skjæbnen har været saa ond imod mig, troede jeg, at den vilde være ligesaa imod Dig. Jeg havde ofte sagt til mig selv: at, gid jeg kunde leve mit Liv om igjen, og det

var dette Forsøg, jeg vilde gjøre med Dig; men deri har jeg havt Uret."

"Det er ikke Dem, De maa anklage."

"So det er. Hvis Du ikke havde hørt paa mit Raad, havde Du været lykkelig. Din Mand kjendte Dig ikke. Da jeg kom til Lamargelle, var Du dødelig forelsket i ham. Jeg husker meget godt, at Du selv fremkom med nogle tvivlende Ytringer om, hvor vidt Du burde følge de Raad, jeg havde givet Dig, og at jeg strax sogte at forjage din Tvivl."

"Det er sandt," sagde Roberte med sagte Stemme, "jeg husker godt den smukke Morgenstund, da jeg kjørte ned til Jernbanen for at hente Dem. Dengang havde jeg en Følelse af, at jeg bar mig urigtig ad imod min Mand. Det betroede jeg Dem, men De ansaae mig allerede for fortabt, og jeg erindrer mig Alt, hvad De sagde mig i den Anledning."

"Det er en Forbrydelse, som jeg har begaaet: jeg havde ikke den mindste Ret til at dræbe din Kjærlighed! Det er en Ild, som Tugen har Lov til at udslukke. Jeg har selv lidt meget, det veed Du, og hele min Fremtid blev ødelagt ved et Forræderi, og dog er jeg langt mindre at beklage end Du, thi jeg har levet engang! Du, som aldrig er bleven elsket, har alligevel Grund til at misunde mig, og jeg foretrækker mine haablose Videlser for en Tilværelse som din, hvortil der ikke knytter sig nogen Grindring."

Roberte var som forstenet over at høre sin Tante tale saaledes; hun saae ned for sig og svarede Tøt.

„Det er mine ulykkelige Raad, der ere Skyld i,“ vedblev Henriette, „at Du har været kold og kjedelig ligeoverfor din Mand, og at han aldrig har havt Leilighed til at kjende, hvad for en søm og opoffrende Skabning Du er. Jeg er Skyld i, at Du ikke lyttede til den advarende Røst, der hin Morgenstund talte til Dig — det bebrejder jeg mig nu, og derfor beder jeg Dig om Tilgivelse.“

— — Saaledes gif der et Par Maaneder hen, i hvilke Tanten med Glæde lagde Mærke til, at Roberte bestandig rykkede Maalet nærmere. Den Bitterhed, der tidligere havde været i hendes Sind, var forsvunden, og hun begyndte at sige til sig selv, at hendes Tante maaskee dog havde Ret i at anklage sig selv. I den efterfølgende Januarmaaned lagde Tanten Mærke til, at Roberte tidt var mere tankesuld end sædvanlig, men hun vilde ikke foregribe Noget. Roberte og hendes Mand havde nu levet adskilte i fire Maaneder. I de første Dage af Februar 1870 blev Veiret saa stormfuldt, at de maatte opgive deres daglige Spadsferetoure.

„Jeg huffer,“ sagde Tanten en Aften, „at i 1853 stormede det saaledes et Par Uger i Træk.“

„Og i al den Tid kunde De ikke komme udenfor Døren?“

„Kan det forundre Dig? jeg havde mine Bøger og mit Claveer og gennemgik alle mine Erindringer.“

„Hvorfor vender De altid i Tanken tilbage til Fortiden, da De dog har lidt saameget?“

Henriette kastede et forskende Blik paa sin Niece. „Naar Du bliver saa gammel som jeg, mit Barn,“ svarede hun, „saa vil Du forstaae, at der er Lidelser, som man elsker. Af de tunge og bittre Nar dukker der altid nogle straalende Dage frem. Tanken paa dem er saa smuk, at man let derover glemmer det Dvrige. Læg Mærke til Himmelen paa en Stormnat og see, hvorledes Skyerne, sorte som Blæk jage, henover den: det er et sorgeligt Syn, ikke sandt? men bliver Du ved at betragte dem, og taber Du ikke Modet, saa vil Du tilsidst opdage i Standen af Skyerne en lille Stjerne, der trøster Dig med sin Vlands.“

„Af,“ hvistede Roberte, „jeg kan betragte min Himmel saalænge jeg vil, der er ingen Stjerne at opdage.“

Tanten skjælvede. Hvilken Bebreidelse laa der ikke i disse Ord! Den hidrog til at modne en Beslutning hos hende, som hun forlænge siden havde fattet, men til at udføre den trængte hun til Vivian Duvernays Hjælp. Hun var overbeviist om, at han med sin ærlige og redelige Charakter vilde gjøre Alt for at fremkalde en Forsoning. Hun skreb derfor til ham, for at faae at vide, hvor Markien opholdt sig

og om en Tilnærmelse var mulig. Det gjaldt i særdeleshed om at faae at vide, hvorledes Markien i sine Tanker stillede sig til Roberte.

For at denne ikke skulde fatte nogen Mistanke, bragte Tanten selv i al Hemmelighed Brevet til Posthuset i Pornic. Nogle Dage efter kom Svaret, og det indeholdt langt mere, end Tanten vovede at haabe. Vivian forsikrede, at han var rørt over dette Skridt, at han ikke skulde lade Markien ane det mindste, og at det væsentlig kom an paa at bringe Voic og Roberte i Nærheden af hinanden, uden at de mærkede Noget. For Diebliffet opholdt Voic sig i Nizza, hvorfra han undertiden skrev til sin Ven, uden dog nogenfinde at omtale Roberte. I sit Brev havde Vivian indesluttet det Brev, som han fik fra Voic en Maanedstid efter hans Bryllup. Han troede med Grund, at disse faa Sider vilde sætte Tanten ind i den egentlige Marsag til den Kloft, der var opstaaet imellem de to unge Ægtefolk. Dette Brev overbeviste Henriette om, at den egentlige Ophavsmand til Ulykken var hende selv, og at sagtens Roberte vilde komme til det samme Resultat, naar hun havde læst, hvad Voic skrev paa dette Tidspunkt.

Tanten undlod heller ikke at lægge Mærke til, hvilken Revolution der var foregaaet i den sidste Tid med Roberte og hendes Anstuelser. Hun var kommen til la Birochère med Had og Forbittrelse i Hjertet, men Had og Forbittrelse var der ikke længer Spor af

og Roberte talte nu oftere til Tanten om Loïc end tidligere, og ikke sjældent vidnede hendes Udtalelser om, at der var Noget, hun bebrejdede sig selv, men som hun ikke ret vilde ud med.

Den første Søndag i April dette Aar var en ualmindelig smuk Dag. Hele Naturen gjenfodes med Foraaret -- hvorfor skulde da dette unge Hjerter ikke boie sig for den samme Paavirkning? for første Gang i de fem Maanedes, de beboede Villaen, havde man ladet Vinduerne staae aabne til Terrassen, og en frisk Brise kom ude fra Soen. Sollyset fyldte Salonen, og ude i Haven saae man lutter fine og grønne Skud, kort sagt det var en af de Dage, hvor man føler, at det er en Lykke at leve, og som lader os see Fremtiden i Haabets Lyse og smilende Farver.

Vænet til Vinduet fulgte Roberte med Vinene Fartøjerne, der gled som Maager henover Bolgerne. Da Henriette traadte ind i Stuen, vendte hun sig om og kastede sig om hendes Hals.

„Hvor Du er fornøiet!“ udbrod Tanten, idet hun saae sin Nieces næsten straalende Ansigt.

„Seg er, som om jeg var tyve Aar i denne Morgenstund,“ svarede Roberte smilende.

„Kom, jeg har Noget at vise Dig,“ vedblev Henriette i en ligegyldig Tone; „det er et Brev, jeg har faaet, der angaaer Dig. Læs det selv.“ Hun rakte hende det Brev, som Vivian havde sendt hende. Roberte kastede først et ligegyldigt Blik paa Papiret, men

da hun fik Die paa sin Mand's Haandskrift, stottede hun sig til Ryggen af Lænestolen for ikke at falde. Henriette tabte hende ikke affsyne. „Læs dog, mit Brevn," gjentog hun i en blid Tone.

Roberte aabnede langsomt Brevet. Jo mere hun læste, desto mere forøgedes hendes Blegthed: da hun var færdig, hvistede hun med en ubeskrivelig Sorgmodighed: „Han havde elsket mig, hvis jeg selv havde villet. Jeg har gjort Uret i ikke at vise mig saaledes, som jeg var."

„Du tilgiver ham altsaa?"

„Jeg undskylder ham, hvilket ikke er det Samme. Jeg har megen Skyld, det er sandt, men han har ikke destomindre forraadt mig. Hvis han kom hertil, vilde jeg med Glæde tilgive, at han har feilet, men jeg kan ikke gaae til ham. Af alle de Lærdomme, som De har indprentet mig, er der i det mindste een, som jeg ikke vil give Slip paa, og det er at bevare Agtelsen for mig selv."

Fra denne Dag af var Roberte besejret. Hendes Tante gjettede, at der ikke var Andet tilbage at overvinde end hendes berettigede Stolthed som Kvinde.

Saaledes forløb Maanederne April og Mai. Markisen sølte Aarstidens Indskydelse, thi hun blev atter glad og hengav sig ikke mere til disse Dromerier, der havde været hendes Marter. Da Tanten ikke fik noget nyt Brev, skrev hun endnu engang til Vivian, der svarede hende øieblikkelig, at Voie for en

Maaned siden havde tiltraadt en længere Rejse til Kaukasus.

„Saa gjælder det at vente igjen,“ sagde hun til sig selv.

Da Makisen erfoer, at Krigen var erklæret, var hendes Mand hendes første Tanke.

„Frygt ikke,“ sagde Henriette og viste hende et Brev fra Vivian. „Hvis Loic var kommen tilbage, vilde hans Ven have underrettet mig derom. Hvad har en Lærd eller Videnskabsmand at gjøre i en beleiret By? han vilde have forladt Paris, og Sntet vilde have forhindret ham i at skrive os til.“

I fem Maaneder varede Invasionen. Roberte og hendes Tante havde nu netop tilbragt et heelt Aar i den lille Villa, og Vinteren kom, uden at den bragte nogen Nyhed fra Markien. Først i Begyndelsen af November 1870 erfoer Roberte hvad der var foregaaet. Hun traadte en Morgen i heftig Bevægelse ind til sin Tante med en Avis i Haanden; den indeholdt en Fortegnelse over de Tropper, der udgjorde Loirearmeen: iblandt disse befandt sig et Regiment af Mobile fra Côté'd'or, blandt hvis Bataillionschefer ogsaa Markien af Bramasam blev nævnt.

„Jeg var ganske vis paa, at han ikke var langt

borte fra Frankrig under disse Forhold," sagde hun; „hans Slægt har altid gjort sin Pligt."

„Hvad agter Du at gjøre?"

„Jeg vil tage til ham."

„Det gjør Du Net i, mit kjære Barn," sagde Tanten, „og jeg skal ledsage Dig."

Roberte saae, at hendes Mand var i Fare, og det var nok for hende til at glemme Alt. Samme Dag toge de til Nantes i en Bogn. Vægen var saa overfyldt af Tropper, at de vare nødte til at opholde sig der i to Dage, inden de kunde komme til Tours. De, som i hine Dage have seet Hovedstaden i Touraine, erindre udentvivl, hvilke utallige Skridt man maatte gjøre for at saae den ringeste Underretning. Lykkeligviis traf de paa en Ven af Familien, der jevnede alle Banstelligheder for dem. Markisen erfoer, at de Mobile fra Côté d'or kamperede udenfor Orleans med General Chanzy's Armeé. De gav sig atter paa Reise, men havde det Uheld paa Veien, at Fru Brémontés blev alvorlig syg.

„Jeg vil ikke være Skyld i, at Du svigter din Pligt," sagde hun til sin Niece; „vær ikke bange for mig, thi jeg er her i en Bens Hus, hvor der ikke vil mangle mig Noget." — Da Markisen ikke vilde gaae ind derpaa, tilføjede Tanten: „Jeg beder Dig indstændig derom. Udsæt mig ikke for den Fortvivlelse, at jeg igjen skal staae som en Hindring for din Lykke."

Fra Tours til Orleans gik der det ene Jernbanetog efter det andet med Hjælpetropper og Levnetsmidler. Kulden var imidlertid streng, og Storme og Sneer rasede Dag ud og Dag ind, som om dette forbandede Aar skulde vælte alle Videlser over os. Martisen, der reiste fra Tours om Morgenen klokken ni, naaede først Orleans ved Midnat den 30te November. Hvormange mørke Tanker havde ikke piint hende, inden hun naaede hertil! Hun tænkte sig sin Mand saaret eller dræbt, og hvergang Kanonerne tordnede i det Fjerne, foer hun sammen. En Mand tog paa Stationen hendes Kuffert paa Raffen og bragte hende hen til et af de nærmeste Hoteller. Klokken var netop tolv, men hele Byen var i Bevægelse og der var en saadan Summen i den, at man kom til at tænke paa en Vikube.

Roberte faldt først i Søvn henad Morgenstunden, og da hun aabnede Øinene, var det lys Dag.

En Time efter havde hun med stor Besværlighed faaet kjøbt sig en lukket Chaise og et Par Heste. En Bonde forlangte hundrede Francs for at kjøre hende, og hun lovede ham det Dobbelte, hvis han inden Natens Frembrud bragte hende til Hovedkvarteret i Landsbyen Saint Péravy, der ligger tre og thve Kilometer fra Orleans.

Hestene, der holdtes i Vande af Kanonskuddene, foer hurtig afsted, men Veien var overfyldt med Ester-nolere, og fra Tid til anden saae man et Ambulance-

tog nærme sig Hovedkvarteret. En frygtelig Kamp var bleven leveret ved Villepion, og vort Tab var betydeligt. Skjælvende af Frygt bovede Roberte ikke at spørge noget Menneſte, thi naar man aner en Ulykke, er allerede det, ikke at vide den, det Samme ſom at undgaae den. Kanonſkuddene lød beſtandig nærmere. Hvilken en Dag! Hun betragtede det mørke Landskab: et stærkt Ildſkjær flammede op til Venſtre: det var et Hus eller en Forpagtergaard, der brændte. Jo mere Markiſen nærmede sig Saint Péray, deſto tydeligere ſpor ſaae hun af Krigens Udelæggelſer; fra Tid til anden red en Stabsſofficeer forbi i Galop og forsvandt med de Ord: „Det gaaer godt“, eller, „det gaaer ſlet“. Allerede kunde man ſee Landsbhyen ligge i Taagen, da Markiſens Vogn blev nødt til at ſtandſe. En Infantericolonne defilerede forbi hende. Roberte kunde ikke bekjæmpe ſin Utaalmodighed: hun ſteg ud af Vognen, befalede Kudsken at vente hende og gav ſig til gjennem Snaus og Sne at ile hen imod Landsbhyen. Forpiint af Angſt og Anſtrengelſer kunde hun neppe holde ſig paa Benene. Hun var lige ved at tabe Modet, da hun imellem den Gruppe af Officerer, der var i Spidsen for Infantericolonnen, gjenkjendte Diviſionschefen, General du Halloy. Det var ganſte rigtig hendes Mandſ Onkel, men hvor var han ikke forandret. Denne gamle Mand, der tidligere farvede ſine Haar, gik med Snørliib, klædte ſig ſom et ganſte ungt Menneſte og ſtreifede hvert Dieblif ind

paa det Latterlige, forekom hende nu virkelig smuk, som han sad der paa sin magre Hest, tilsolet og blodig: han havde kæmpet tappert hele Dagen ved Villepion, og hans hullede Kappe og den Tilstand, hvori hans Stab befandt sig, vidnede noksom om, at Generalen ikke havde staaet sig. Aldrig saasnart bemærkede Herr du Hallon den unge Dame, før han standsede sin Hest: hans Charakter som Damernes Ridder fornægtede sig heller ikke her. Han vilde just tale, da Roberte traadte hen til ham og med en døende Stemme sagde: „Dukel, kjender De mig ikke?“

„Er det Dem, Fru Markise?“ raabte han og sprang strax af Hesten tiltrods for sin Træthed og tog den unge Kone i sine Arme.

„Hvor er han?“ hviskede Roberte.

Generalen satte et forundret Ansigt op. „Er det Voic, De søger?“ sagde han, „saa bliv ikke bange, han er saaret.“

„Saaret!“

„Troer De, at jeg sagde det i den Tone, hvis hans Saar var dødeligt? vent blot et Dieblif. Jeg har et Par Ordre at give og skal strax være hos Dem.“ Generalen talte et Par Minutter sagte med en af Officererne i sin Stab; derpaa tog han Roberte under Armen og førte hende ad en Tvervei hen til Ambulancerne.

„Bramasam har opført sig bradt,“ sagde han med en vis Stolthed. „Han hørte til min Division, og jeg

skulde bemægtige mig Slottet Villepion. Midt under Affairen fik han ved Middagstid et Skud i Armen, som han ikke døer af denne gang. Snart maae vi gaae tilbage til Mer eller Beaugench, men jeg skal sørge for, at Voic ikke bliver taget tilfange."

Roberte begyndte atter at faae Mod. Af Alt, hvad hendes Onkel sagde, havde hun hørt to Ting: hendes Mand var ikke dødelig saaret, og hun maatte see at faae ham bort fra Ambulancen. Hvad der især glædede hende var, at Fru Chandor ikke var der — et Par forblommede Hentydninger af Generalen sagde hende det tydeligt nok. Overlægen førte hurtig sin Chef hen til Voics Seng. Roberte saae ham, falbt paa Knæ og udstødte et Skrig. Det var rigtignok ham, men bleg og næsten døende! Han sov, og Livet syntes at have forladt ham.

„Det er et godt Saar,“ mumlede Lægen. „Jeg har taget Kuglen ud, og man kan godt bringe ham bort, naar man er forsigtig. Blev ikke bange, lille Frue, om han i nogle Dage, eller en Ugestid maaskee, snakker noget vildt — det er slet ikke farligt. Jeg skal sige Dem, hvorledes han skal behandles, og Generalen vil sørge for en Vogn; Resten maa De selv om, men De maa skynde Dem, thi Ambulancen skal bort i denne Nat.“

„Jeg kommer snart igjen,“ sagde Generalen sagte til sin Niece.

Roberte laa endnu bestandig paa Knæ ved den

Saaledes Leie. Det forekom hende, at Voic vaagnede, men i den daarlige Belysning kunde hun neppe see hans Ansigt. Han gjorde en Bevægelse, men udstødte strax et smerteligt Skrig; derpaa slog han Dinene op og opdagede den unge Dame, der knælede ved hans Leie.

„Morine!“ sagde han, „Tak, Morine!“

Det var Alt, hvad han sagde, derpaa faldt han igjen tilbage i sin feberagtige Døs. Da Generalen en halv Time efter kom tilbage, som han havde lovet, fandt han sin Niece paa Knæ, som da han forlod hende; kun var hendes Ansigt badet i Taarer.

„Hold op med den Graad, det duer ikke noget,“ sagde han. „Jeg bringer Dem, hvad jeg har kunnet skaffe, tre gode Arbeidsheste og en Karriol. Deres egen Vogn er væk, thi De havde nok betalt Kudsken for tidlig.“

Voic blev bragt hen til Kjøretøiet og lagt paa en Matrass. Han blev hyllet ind i Tæpper, og da Roberte satte sig op hos ham, pegede Generalen paa Kudsken, en solid firstaaren Bondemand, og sagde til hende: „Den Mand der kjender Veien og er paa- lidelig. Naar De kjører hele Natten, vil De i Morgenmiddag være i Nærheden af Bourges. Der er De fikker nok, stig nu op!“

Generalen kastede en varm Militairkappe om hendes Skuldre og svøbte hende ind i et Tæppe. „See saa!“ sagde han med et sørgmodigt Smil, „nu kan

De reise til Verdens Ende, om det skulde være! Farvel, og lykkelig Reise!"

Roberte saae ham endnu staae i Sneen og vinke med Haanden; derpaa var Alt indhyllet i Mørke. Gæstene gif hele Natten uden at standse. Ikke en Klage kom over hendes Læber, medens hun sad der og stirrede ufravendt paa Voic. Tre eller fire Gange var han tørstig; Roberte løftede da hans Hoved i Beiret og lod ham drikke som et Varn.

Lidt før Klokken elleve pegede Bonden hen paa en stor Flække i Jndre-Dalen. Det var la Fertés Jmbault, der var Maalet for deres Reise. Doctoren her bekræftede Overlægens Ord, at Saaret ikke var farligt, men kun fordrede Ro. Roberte blev med sin Mand indkvarteret i et lille Hus, hvor hun snart skulde mærke, at hendes Provelser endnu ikke vare tilende. Hun havde udholdt Anstrengelser og Savn af alle Slags for at bringe sin Mand bort fra Fjenden og i Sikkerhed; men Alt det var dog Intet imod de moralske Lidelser, der ventede hende her. I sin Billedelse vidste Voic godt, at han blev pleiet af en Kvinde, men for ham var denne Kvinde Fru Chaudor. Han saae paa Roberte, men han gjenkjendte hende ikke. Naar han kaldte paa hende, sagde han Morine. Undertiden holdt han sin Kones Haand fast i sin, og da bad han hende med en svag Stemme om Forladelse, fordi han havde troet hende istand til at forlade ham. Hvilken en Tortur for den ulykkelige Roberte!

Ikke en Tanke, ikke et Ord gjaldt hende, men kun hendes Medbeilerste. Af hans usammenhængende Ord forstod hun dog saameget, at Ungarererinden, i sin Forsærdelse over Tydskernes Indfald, havde afflaaet at følge med ham til Frantrig.

Sotte Dage led Roberte ubeskriveligt, men under alt dette vendte hendes Kjærlighed til Loïc tilbage langt heftigere end nogensinde tidligere; dog midt i denne smerteblandede Sykke var der en Tanke, som aldrig forlod hende: hendes Mand elskede hende ikke mere, Morine alene levede i hans Tanker.

Ottende Dagen efter hvilte Markisen nogle Døgn i Sudeværelset, da Lægen traadte ind til Markisen og fandt ham endnu meget svag, men fuldkommen ved Samling.

„Det lader til, at min Patient nu har det bedre,“ sagde han.

„Jeg er som vaagnet af en Drom,“ hvistede Loïc; „hvor er jeg? hvor er Armeen?“

„De er i Ferté=Imbault! og Armeen er tredive Mile herfra.“

„Tredive Mile? Hvem har da bragt mig hertil?“

„Deres Kone.“

„Min Kone?“

„Ja, for Pokker! Markisen selv, og det er en heel Roman. De havde nok raadet hende til, hvad der var meget fornuftigt, at holde sig borte fra Krigsskuepladsen, men det lader til, at Markisen ikke har

været af den Mening. Hun havde læst i en Avis, hvor De var, og begav sig strax paa Weien med en Tante. Uden hende havde det sagtens været forbi med Dem, men nu er De uden al Fare."

Loïc svarede ikke, thi han var bange for, at hans Stemme skulde forraade ham. Doctoren forbandt ham og erklærede, at Saaret hurtig vilde lukkes. Sov nu blot godt i Nat, saa vil De i Morgen have Appetit, det indestaar jeg Dem for. Det er sandt.. det falder mig ind, lad Ingen vække Deres Frue: hun har tilbragt saamange Nætter ved Deres Seng, at hun trænger til al den Hvile, hun kan faae."

Da Loïc var alene, spurgte han sig selv, om han ogsaa var ved sin Forstand, og om han havde hørt rigtigt. Hvorledes? det var Roberte, der paa en saa beundringsværdig Maade havde opoffret sig for ham! Hvor var da Morine? Han kom til at tænke paa sine Svendebrodsdage og paa hvor lykkelig han vilde have været, om Roberte dengang havde elsket ham. Hvorfor havde hun ikke villet det? og havde hun nu slaaet om? nei, det var umuligt. Han kunde ikke troe, at hun, hvis Kulde og Tilbageholdenhed han kjendte altfor godt, skulde kunne gribes af nogen virkelig Liden- skab. Hvorfor var hun da kommen? han, som ikke kjendte, hvad der var foregaaet i Robertes Hjerte, kunde kun tænke sig, at det var Pligtfølelsen, der havde drevet hende til ham. En saadan Pligtopfyldelse under faresfulde Forhold havde unægtelig en vis Storhed,

men det var dog ikke Kjærlighed! Med alt det blev han meer og meer sorgmodig. Morine, af hvem han troede sig elsket, forlod ham, og Roberte, som ikke elskede ham, havde frelst ham og pleiet ham! Hvad skulde han gribe til? hvorledes kunde der udvikle sig et nyt Forhold imellem ham og hans Hustru? maaskee havde hun kun ved sin Opførsel villet tvinge ham til at stjæle hende den Plads, der tilkom hende med Rette.

Men han bekæmpede hurtigt disse onde Tanker, idet han erindrede sig, hvad Lægen havde sagt. Hvorledes kunde han nogensinde være erkjendelig nok mod sin Hustru, der havde gjort langt mere end sin Pligt. Han erindrede sig, at han i Vildelse flere Gange havde kaldt hende Morine eller Fru Chandor, og at Roberte havde havt Mod til at svare til Navnet! Da han horte, at Døren blev aabnet, blev han greben af den heftigste Uro. Markisen traadte ind i Stuen. Voic betragtede dette vlege Ansigt, der vidnede om, hvad hun havde lidt.

„Tak, Roberte,“ sagde han i en blid og næsten søm Tone.

Nu gjenkjendte han hende altsaa. Roberte var saa bevæget, at hun ikke formaaede at svare, og han tilfoiede ikke et undskyldende Ord. Han folte, at i dette Dieblik vilde enhver Undskyldning betyde det Samme som: Jeg har opført mig slet, jeg har forladt Dem, og det er Lønpen for Deres Opoffrelser! — I den

ovrige Deel af Astenen blev der ikke vexlet et Ord mellem de to Egtefolk, der kunde hentyde til, at de havde været adskilte. Det var, som om alt det Forbigangne var udslettet. Da hun forlod ham, for at gaae tilbage til sit Bærelse, greb Markien endnu engang hendes Haand, kyssede den og gjentog: „Tak, Roberte,“ men denne gang med en Betoning, der var ligesaa taknemmelig som ærbødig.

Lægen havde sagt til ham: „De trænger til at sove en heel Nat,“ men han kunde slet ikke sove af Sorg over, at han ikke havde formaaet at gjøre sig elsket af en saadan Kone. Han folte sig lille ligeoverfor saa megen Storhed. Den følgende Dag var Situationen ikke mindre piinlig. Der var heller ikke i Dag i deres Tale Noget, der hentydede til Fortiden, men han hystes at angre, hvad der var skeet, og var fuld af den ommeste Dpmærksomhed imod sin Skytseengel. Lægen havde tilladt, at han sad i en Vænestol henne ved Vinduet; Roberte sad med sit Arbeide tæt ved ham. Han gjorde sig Umage for at studere hendes Træk, men han folte sig modløs ligeoverfor dette sorgmodige Ansigt. Nei, hun elskede ham ikke; han havde ladet det Dieblif gaae forbi, da han havde kunnet blæse Liv i denne kolde Statue.

Uden at ville det, kom han undertiden til at tænke paa Morine; men naar hans Blik da faldt paa hans unge Husfru, forekom det ham, at han aldrig havde seet hende for. Hendes Blik var saa blidt og saa

straalende, hendes Bæsen og Holdning saa vindende, at Alt var ham nyt. Saaledes gif det ogsaa alle de følgende Dage: Voie folte sig bestandig mere henrevet og hvem veed, om ikke Robertes Kulde ogsaa bidrog hertil? Ingen kunde forudsige hvad dette havde ført til, hvis ikke en uventet Begivenhed pludselig havde forandret Sagernes Stilling. En Morgen blev der bragt et Brev til Robertte, medens hun sad hos sin Mand. Det kom fra Generalen.

„Surtig, mit kjære Barn,“ skrev han, „Fjenden er i Anmarche. Gjæt, hvem jeg har haft Besøg af i Hovedkvarteret. Af Fru Chandon! Nu, da Faren er forbi, har hun faaet Lyst til at gjensee sin Elsker. Veed De, hvad jeg gjorde? jeg svarede hende: Herr de Bramasam er i Ferts-Imbault, tæt ved Bourges. Det følger af sig selv, at jeg ikke talte Noget om, at De var der ogsaa. De er nu sagtens forsonet med Deres Mand, og hun vil altsaa knnne ret tilpas; hvis en gammel Soldat maa give Dem et godt Raad, saa viis hende i ethvert Tilfælde Doren saa høfligt som muligt. Hils Voie! Jeg ligger for Deres Fodder.

General du Halloy.

Efterskrift:

Deres Tante har det godt. Hun skriver mig hver Dag hele Bind til, Breve paa sexten tætte Sider i det mindste: man kan ogsaa faae for meget af det Gode.”

Voic saae, at hans Kone bleguede da hun læste dette Brev, men Roberte stak det i Lommen med en paatagen ligegyldig Mine. Han vovede ikke at spørge hende om, hvad det var. Om Aftenen trak hun sig tidligere tilbage end sædvanligt. Han lyttede ved hendes Dør og kunde høre at hun græd.

Hvad indeholdt da dette Brev, som hun havde modtaget? Næste Morgen kaldte Roberte paa Pigen, der vartede dem op. „I Dag eller i Morgen kommer der en Person, som spørger efter Markien,“ sagde hun til hende. „Lægen vil ikke, at han maa trættes — vil De derfor kalde paa mig.“

Hun tog ikke fejl. Endnu samme Eftermiddag kom Fru Chandor, og Kammerpigen meddeelte det strax til Roberte. Voic, der hele Dagen havde haft Die med hende, saae at hun bleguede igjen, ligesom da hun modtog Brevet. Hun bad sin Mand undskylde hende et Dieblik og gik tilshneladende rolig ind i det Værelse, hvor hendes Medbeilerske opholdt sig. Det var ganske rigtigt Morine, lige saa smuk og nydelig som nogenfinde. Ved Synet af Markisen blev hun staaende som forstenet.

„Det er min Mand, De vil tale med, ikke sandt?“ spurgte Roberte i en tør Tone.

„Ja, Frue.“

„De faaer ham ikke at see! De havde ikke vovet at komme, hvis De havde vidst, at De traf mig. Det er derfor overflødigt, at De opholder Dem her længer.“

Min Mand veed ikke, at De er her, og faaer det heller ikke at vide."

"De har ganske Ret, Frue; hvis jeg havde vidst, at De var her, vilde jeg have ladet mig noie med at skrive til Herr de Bramasam; men siden jeg nu endelig er her, saa maa De tillade, at jeg underretter ham om min Ankomst. Vi ere ingen Børn, og De vil indsee, at det er en let Sag for mig at faae Deres Mand itale tidligere eller sildigere. Altsaa. . . ."

Roberte blev staaende foran Doren. „De kommer ikke forbi," sagde hun. „Jeg har gjenbundet min Mand, og jeg agter ikke at miste ham for anden Gang! Hvor var De henne, dengang han laa paa Lazarethet og kæmpede med Døden? Hvem af os har Ret til at være hos ham, den, som har frelst ham, eller den, som forlod ham?"

„Det har den, som han elsker! De har gjenbundet ham, siger De, og dog vil De ikke, at jeg maa see ham! De skjuler ham, fordi De er bange."

„Ja, jeg er ganske vist bange! Troer De, at jeg ikke kjender Deres Magt. Medens han laa og kæmpede med Døden, havde han ingen Tanke for mig; hans Stemme kaldte paa Dem, hans Dine søgte efter Dem, og da jeg tog ham i mine Arme og bar ham igjennem Mørke og Sne, var det bestandig Dem, som han kaldte paa! En Anden vilde have taget bort strax, men jeg blev. Nu vil De igjen stille Dem

imellem mig og min Lykke, men det skeer ikke! Jeg har frelst ham, og jeg beholder ham."

Robertes Blik og Stemme vidnede om, at hun vidste, hvad hun vilde, men Morine var heller ikke vant til at vige tilbage.

"Ah! De haaber at tage ham fra mig?" sagde hun, „jeg er hos Dem, det er sandt, og De kan vise mig Døren, det har De Ret til, men troer De, at jeg ikke skal faae ham at see? De har selv indrommet, at det kun var mig, han kaldte paa i sin Vildelse — jeg behøver kun at vinke, saa kommer han, og De beholder ham ligesaa lidt nu som tidligere."

„So, thi jeg vil vide, at bringe ham til at elske mig."

„Han har engang forladt Dem!"

„Ja, fordi De havde stjaalet ham fra mig."

„Troer De da, at De kan udslutte de lykkelige Dieblikke, som vi have tilbragt sammen? han vil ikke valle et Dieblik, hvis han skal vælge mellem Dem og mig."

Roberte saae ned for sig, thi hun folte, at Morine havde Ret: deres Forhold havde ikke efterladt nogen Erindring.

„Det er kun altfor sandt," sagde hun med Taarer i Øinene, „at jeg har ingen lykkelige Dieblikke at see tilbage paa. Jeg var et Barn, da han giftede sig med mig, og kjendte ikke til Livet; men fra i Dag vil jeg begynde en ny Tilværelse. De har forladt ham, og

det vil sige ham, hvor lidt Hold der er i saadant et Forhold; hvad jeg har gjort, for ham vil sikkre mig hans Taknemmelighed og hans Kjærlighed. Hvis han endnu kunde vakte, vilde jeg foragte ham og ikke holde ham tilbage et Dieblif. Behag derfor at forlade mig, jeg onsker ikke, at det skal komme til nogen Forklaring imellem Dem her i mit Hus; men det forsikrer jeg Dem, at det om et Kvarteer skal staae ham frit for at opsoge Dem, hvis det er hans Villie."

Fru Chandor saae et Dieblif stift paa Roberte og traak saa let paa Skuldrene, som om hun folte med sig selv, at hun havde Intet at frygte. „Farvel," sagde hun, „jeg boer derovre i det daarlige Hotel, men jeg vil dog raade Dem til ikke at fortælle ham det. De gjør klogt i at lade det være."

Roberte svarede ikke paa denne Uforstammethed. Hun hilste koldt paa Morine, der nikkede ironisk til hende, kastede et Blik i Speilet og gik smilende bort.

Marcksen stod et Dieblif fordybet i sine Tanker; derpaa gik hun ind til sin Mand. Han stod og skjulte Ansigtet i sine Hænder. „Det er nødvendigt," sagde hun, „at jeg underretter Dem om . . ."

Hun fik ikke sagt mere, thi Voic saae op, og hans Ansigt var bader i Taarer.

„Det er nok, Roberte, jeg har hørt Alt; vil De nogensinde kunne tilgive mig min uværdige Opførsel? De veed ikke Alt, hvad jeg har tænkt paa i disse sidste Dage. Hvis jeg havde vidst, at De elskede mig! men

jeg vovede ikke at troe paa en saadan Lykke. Tro ikke, at det blot er Taknemmelighed, der bringer mig til at sige Dem dette! . . . De var lige ved at anklage Dem selv nylig, men hvem er den Skyldige uden jeg, der ikke har villet forstaae Dem og ikke har kunnet see, hvad der boede i Dem? Hvordan? jeg har tilfoiet Dem den blodigste Fornærmelse, og De vil alligevel glemme Alt og stjænke mig Deres Hjerte? lad mig først paa mine Knæ bede Dem om Tilgivelse."

Han vilde knæle, men Roberte greb ham i sine Arme og trykkede ham fast til sit trofaste Hjerte.

Min Stær.

Ved Th. Sjøelund.

Det er meget ensomt for mig nu, da min Stær er borte. Jeg kunde ikke udholde at see hans tomme Buur, hans Badekar og hans Vegetoier, saa dem har jeg alle pakket af Veien, men Fuglen selv vil leve i min Grindring i mange Tider. Hvorledes denne Stær saaledes kunde liste sig ind i mit Hjerte og sammenslette sine Følelser med mine, vil jeg aldrig ret kunne sige, og det er først nu, da den er borte, at jeg i Sandhed har erfaret, hvor meget et Menneſte kan komme til at holde af en lille Fugl. Den var næsten altid hos mig og talte til mig eller sloitede for mig eller gjorde maastee endog paa sin bestedne Maade Spilopper for at more mig, og det var ofte den bedste Hvile og Udspreddelse, jeg kunde finde, at kaste Pennen paa Bordet, rette Ryggen og faae mig en vilb Leg med Diſ.

At opdrætte et Kuld Stærunger er altid en vanskelig Opgave, og mig faldt det i høieste Grad besværligt. Een af disse Smaaſtabninger alene kunde gjerne behøve en 5—6 Opvartere for sin Person. Jeg var paa ingen Maade disse Stærers Herre, det var dem, der vare mine Herrer. Hver eneste Morgen

Kloffen tre maatte jeg ud af Sengen og proppede dem med Fode i det lille Afslutte ved Siden af mit Sovekammer, hvor de stod i en Hatæske. Kloffen fire maatte jeg igjen op for at fore dem, og saa fremdeles Kloffen fem og Kloffen sex, saa at jeg saae flere Solopgange under disse Stærungers Opvæxt, end der nogenfinde ellers er faldet i min Lod, hverken for eller siden. Om Dagen og hele Dagen igjennem maatte jeg vedblive Propningen, og med visse Mellemrum afløste min Tjener mig i Opfyldelsen af denne Pligt. I det Hele taget var det næsten kun Propning, de bestandig krævede, men selv da vare de ikke tilfredse, men gjorde mislykkede Forsøg paa at sluge min Finger i Tilgift. Endelig efter langt om længe — og hvor lykkelig blev jeg da ikke! — kunde de baade made sig selv og flyve. Denne deres sidste Færdighed var mig iøvrigt alt Andet end behagelig, thi ikke saa snart aabnede jeg Døren for dem, for de alle fløi ud, den Ene efter den Anden, og satte sig paa Hovedet og Skuldrene af mig, idet enhver af dem søgte at gjøre mere Spetakel end alle de andre tilsammen.

Jeg blev tilsidst saa kjed af dette, at jeg en stjern Dag besluttede at give dem alle deres Frihed. Jeg hængte altsaa Buret op udenfor Vinduet og aabnede Døren, hvorpaa de ogsaa alle toge Flugten, men kun for strax efter at vende tilbage og sætte sig paa mig som sædvanligt. „Ja saa,“ sagde jeg, „ja, men jeg skal ud og arbejde i Haven.“ Af den Maade, hvorpaa de klyngede sig til mig, fremgik det aabenbart, at deres Svar var: „Det skal vi med.“ Og det blev da ogsaa Tilfældet. Saa snart jeg begyndte min Virksomhed med Spaden, begyndte ogsaa de deres Virksomhed med at opsoge og opæde alle de Orme, jeg vendte op, aabenbart i den Tanke, at jeg kun arbejdede for deres Nytte og Fornøielse. Det blev jeg

omsider træt af. „Gid Pokker havde Eder allesammen!“ raabte jeg; „jeg er led og kjed af Eder.“ Uvilligt fastede jeg Spaden fra mig, og inden de kunde gjætte min Hensigt, var jeg sprunget over Gjærdet og forsvunden i Bunden paa den anden Side.

„Naa,“ sagde jeg til mig selv, da jeg samme Aften efter min Hjemkomst traadte ud i Haven og ikke saae noget Spor til Stærer, „nu er jeg da endelig fri for Jer Plageaander“; og jeg smilte af Selvtilfredshed. Men denne Glæde var kun kortvarig, thi lige i samme Dieblis lod det: „Strægh, strægh, strægh!“ fra de nærmeste Træer, og inden jeg kunde flytte Foden, sad mine Forfølgere paa mig som sædvanlig, tilsyneladende ude af sig selv af Glæde. To af dem døde en Uge efter denne Begivenhed, og de Tilbageblevne, der vare Hun og Han, besluttede jeg at beholde.

Saabel Dick som hans Kone voxede snart op til at blive meget smukke Fugle. Jeg gav dem et stort, rummeligt Buur med rigeligt Sand og et Lag Straa i Bunden samt desforuden et Par Wedskaale, et Badekar og en Vandbeholder, ligesom jeg ogsaa sørgede for, at de altid havde friske grønne Urter paa Taget af deres Huus. Foruden deres daglige Føde af opblødt Brød osv. fik de af og til nogne Snegle, Fluer og Regnorme. Een Gang om Dagen blev Burets Dør aabnet, og ud fløi de saa begge med et Glædesstrig for at forlyste sig med den store Nydelse: et Bad paa Rjoffengulvet. Man skulde have troet, at da de kun vare to, vilde de ikke have gjort hinanden Rangen stridig med Hensyn til hvem der skulde gaae først; det gjorde de imidlertid dog, idetmindste Dick, der altid gjorde Fordring paa at være Nummer Et ved Badningen, medens hans Kone maatte vente taalmodigt, til hendes Herre og Mester var færdig. Dette hørte med til Dick's Huustugt. Naar de saa vare blevne

tilstræffeligt vaade og tilsolede, og Alt i tre Ugen Omkreds befandt sig i samme Tilstand, var deres næste Foretagende at hoppe op paa Ramingittret, hvor de derefter sad og slagrede med Ringerne og stirrede tankefuldt ind i Jlden, og to mere triste og forpuffede Stakler kunde man aldrig see for sine Dine. Saasnart de begyndte at blive tørre, begyndte de ogsaa at pinte sig, og efter et Par Minuters Forløb var Dick sig selv igjen, og ligesaa hans Kone.

Stærerne have deres egen eiendommelige Sang, der lyder som et underligt Spektakel. Men deres væsentligste Begavelse er dog Efterlignelseevnen, som de besidde i mærkelig Fuldkommenhed. Det Første, Dick lærte at efterligne, var Kjøretøiers og Arbeidsvognes Rumlen i Gaden, og meget stolt var han af den Færdighed. Derpaa lærte han at sige sit eget Navn i Forbindelse med Tillægsordet „yndige“, som han aldrig glemte, og som han ogsaa med Rette for-tjente. Naar de ikke netop sad paa deres Binde og sang eller sloitede, bleve disse to Smaaafabninger aldrig trætte af at gaae paa Ingenieurarbejde omkring Buret, og Alt blev paa det Omhyggeligste undersøgt. De vare fuldkomne Mestres i at bore Huller; de stak Næbet luffet ind, aabnede det derpaa som Bladene i en Sax, og see! dermed var Tingen gjort. Dicks Princip var, at han selv skulde have det Første af enhver Ting, at han skulde ligge først paa enhver Ting, have den høieste Binde og alle Vækkerheder, der kunde foresalde; med eet Ord: at han skulde herske som Konge og Øpperstepræst i sit eget Huur. Jeg troer slet ikke, at han hadede sin Kone, men han holdt hende i uværdig Uafhængighed af sin kongelige Villie og Finden for godt. „Sezekiah“ var det Navn, han gav hende, hvorfor veed jeg ikke, men jeg er vis paa, Ingen havde

lært ham det, thi jeg hørte det først af ham selv og havde blot at rette hans Udtale af det.

Undertiden kunde Dick sætte sig ned og synge en Sang, og strax efter kunde saa maaskee hans Sone stemme i med et Par simple melodieuse Toner, hvorpaa Dick siebliffelig standsede og saae opbragt hen paa hende. „Hezekiah! Hezekiah!!“ kunde han saa sige, hvilket, oversat, aabenbart betød: „Bedste Hezekiah, hvor kan Du dog i den Grad forglemme Dig, at Du vover at afbryde din Herre og Mester med denne din strattende og dirrende Stemme!“ Derpaa begyndte han maaske igjen, og Hezekiah, der var saa godmodig, havde snart glemt hans Straffeprædiken og stemte atter i. Men dette var Dicks Taalmodighed for meget, og Hezekiah blev folgelig jaget Buret rundt og atter rundt og ordentlig afbanket. I det Hele taget, maa jeg desværre tilstaae, var hans Opførsel som Wegtemand langtsfra ikke tilfredsstillende. Jeg sagde før, at han altid beholdt den høieste Bind for sig selv, men undertiden kunde han vende det ene Die nedad og ved at see Hezekiah sidde saa hyggeligt og tilfreds paa den anden, bestednere Bind strax faae den Tanke, at den Blads maatte være bedre end hans egen; saa hoppede han da ned og jagede uden videre hende bort.

Det var Dicks Reglement, at Hezekiah kun skulde æde ved Maaltiderne, o: saa ofte han selv fandt for godt at æde, og, vel at mærke, naar han var færdig. Men jeg troer, at hans stakkels Sone ofte var lidt sulten i Mellemtiden, thi hun kunde mangan Gang sidde og passe paa, indtil hun havde faaet Dick godt og vel ind i en Sang, hvorved han ganske forglemte Omgivelserne; saa hoppede hun ned og tog sig et Foder i Smug. Men forfærdelig var Straffen for denne Svig, hvis Dick greb hende deri. Til andre Tider

’od det til, at hun længtes efter lidt Njærlighed og Venlighed, og saa kunde hun springe op paa Bunden, hvorpaa hendes Mand sad, og med et kjælent Skrig rykke tæt hen til ham.

„Hezekiah! Hezekiah!“ kunde han saa udbryde, og hvis hun ikke ændfede denne Advarsel, laa hun snart paa Bunden af Buret. Dick var virkelig en Huustyran, men i alle andre Henseender en sod og kjærlig lille Skabning.

En skjon Morgenstund slap Dick ud af Buret ved at frigjøre Haspen og fløi saa bort gennem det aabenstaaende Bindue for at see sig om i Verden, medens Hezekiah fik Lov at blive tilbage og sørge. Det var for 5 en Sommermorgen, at dette skete, og jeg saae Intet mere til ham, før jeg samme Dag kom ud af Kirken, da han med Get forbausede hele den hjemvandrende Menighed ved at komme ned fra Kirke-taarnet og sætte sig paa min Skulder. Og den Plads beholdt han hele Veien hjem. Han fik efterhaanden saa stor Øvelse i selv at aabne Døren til Buret, at jeg maatte anstaffe mig en lille Hængelaas, der trodsede hans Klogt; han studerede rigtignok Maaneder igjennem paa at udfinde dens Hemmelighed, men opgav det tilsidst som Noget, der oversteg en Dodeligs Faaetevne.

Dick begyndte snart at tale, og det varede ikke længe, før han havde samlet sig et heelt stort Ord-forraad, som han aldrig blev træt af at bruge. Da han efterhaanden blev meget tam, fik han Lov til hele Dagen igjennem at være efter Behag i eller udenfor Buret. Ofte kunde han tilbringe flere Timer itræk alene ude i Haven, hvor han saa Lob omkring og fangede Fluer eller sad oppe i et Træ og øvede sig paa sine Lektier saavel i Tale som i Sang. Ratten og dens Skillinger vare hans særlige Yndlinge, end-skjøndt han forresten ogsaa legede med Hundene og ofte lagde sig til at sove paa Ryggen af dem.

Sine Underviisningstimer tog han med stor Regelmæssighed, og han var en ivrig Discipel, der snart lærte at sloite »Duncan Gray« og »The Sprig of Shillelah« uden en eneste falsk Tone. Jeg pleiede sloitende at foredrage disse Melodier for ham, og det var overordentlig morsomt at see den henrykt opmærksomme Mine, hvormed han boiede sig ned for at lytte. Naar jeg var færdig, begyndte han ikke strax selv at forsøge, men sad nogen Tid rolig og stille og tænkte aabenbart Melodien igjennem for sig selv. Traf det sig, naar han saa sloitede den, at han havde glemt Noget, raabte han: „Doktor! Doktor!“ og gjentog den sidste Tone en eller to Gange, som om han vilde sige: „Hvad kommer der saa derefter?“ og saa endte jeg Sangen for ham.

„Tse! Tse! Tse!“ var et Yndlingsudraab hos ham og betegnede Overraskelse. Naar jeg spillede en Melodi paa Violinen for ham, boiede han sig ned i aandelos Spænding. Undertiden, naar han saae mig tage Violinen frem, gif han strax hen og huggede Hezekiah med Næbet. Hvorfor han gjorde det, veed jeg ikke, medmindre det var for at sikke sig, at hun forholdt sig rolig. Saasnart jeg var færdig, pleiede han at sige: „Bravo!“ med tre forskjellige Betoningener af Ordet, nemlig saaledes: „Bravo, Doktor! Brrravo! Bravvo!“

Det var overordentlig nysgjerrig og maatte have sin Næse allevegne. Han pleiede at genere Ratten meget ved at udspile dens Tæer, ja endog dens Næseboer for at undersøge dem, og til sine Tider tabte saa Mis Taalmodigheden og gav ham et let Slag paa Nhyggen.

„Hvad behager?“ sagde han tidt. „Hvad er det? Din Stjngel!“ Hvis et Par Mennecker talte sammen underneden hans Buur, kunde han lægge Ho-

vedet paa Siden, gjøre lang Hals og med 'et spottende Blik see ned paa dem og sige: „Hvad behager? Hvad er det? Hvad siger Du?“

Hypnigt begyndte han en Sætning med Verbet „Er“, som han saa lagde stærkt Eftertryk paa. „Er?“ kunde han saaledes sige tankefuldt.

„Er hvadfornoget, Dick?“ kunde jeg saa spørge.

„Er,“ gjentog han maaste, „er den allerkjæreste Stær en yndig Kjaledægge?“

„Det er der ingen Tvivl om,“ vilde jeg svare.

Han søgte ganske vist at faae det mest Mulige ud af sit Ordforraad, thi han lod alle sine Substantiver og Adjektiver parviis opmarschere i veglende Forbindelser og dannede Hundreder af pudsig Sammenstillinger.

„Er,“ spurgte han en Dag, „er den allerkjæreste Doktor en Slynge?“

„Det maa Du selv afgjøre,“ svarede jeg.

„Tse! Tse! Tse! Bju! Bju! Bju!“ sagde Dick og 'endte saa med »Duncan Gray« og den første Halvdeel af »The Sprig of Shillelah.«

„Kjærlighed er Sjælen i enhver indfødt irsk Mand,“ havde man lært ham at sige, men det blev ligesaa hyppigt til „Kjærlighed er Sjælen i enhver indfødt irsk Stær“ eller „Er Kjærlighed Sjælen i enhver allerkjæreste, yndig Dick?“ osv.

En Besynderlighed fortjener særlig at nævnes: han udtalte aldrig nogen eneste Gang min Hunds Navn, Theodor Nero, i vaagen Tilstand; derimod skræmmede han os ofte om Natten ved at raabe det ud i klare, skingrende Toner, idet han nemlig talte isøvne. Hele Dagen igjennem pleiede han at sladre og slynge uden Afbrydelse, og hvis han noget Dieblit var taus, vidste jeg, at han havde Spilopper for; gif jeg saa sagte ud i Rjokkenet, kunde jeg være vis paa

at finde ham ifærd med enten at kradsje Figurer paa en Stang Sæbe eller at undersøge og sonderribe en Pakke nyligt ankomne Urtekræmvarer. Han holdt meget af Biin og Brændeviin, men forstod at nyde det med Maade. I Dagligstuen havde han ikke Lov at komme ind uden i Buur, men var Doren tilfældigt lidt aaben om Middagen, kunde han komme stiltiende ind som en lille Spidsbub, og var han først heelt indenfor, sloi han op paa Bordet, skreg og bød mig Trods. Et lille Barn, der jævnlig besøgte mig, holdt han meget af. Naar Matty laa og læste paa Sophæen, pleiede Dick at sætte sig paa hendes Hoved og slynge; og derefter gjennemgik han tidt en heel Række Evolutioner, som om han vadskede sig og badede sig i Matths smukke Haar, hvilket i mine Tanker var at gjore hende en meget fiin Compliment.

Naar Solen skinnede ind ad Vinduet i mit Arbeidsværelse, pleiede jeg at hænge Dick's Buur derop som en Fornøielse for ham. Dick kunde saa holde sig rolig i en tyve Minutter-maastee, men derpaa vilde Stilheden blive ham trykkende, og snart efter strakte han Hovedet ligesom fortroligt ned imod mig og begyndte at plage mig med sine dumme Spørgsmaal.

„Doktor,“ kunde han saaledes sige, „er det, er det en indfødt irsk Kjæledægge?“

„Stille! Gaa hen og læg Dig!“ kunde jeg saa svare. „Seg har Noget at skrive.“

„Hvad behager?“ vilde han spørge. „Hvad er det? Hvad siger Du?“

Og hvis jeg taug hertil, kunde han fortsætte med:

„Er det Sukker — Snegle — Sukker, Snegle og Cognat?“ Og derefter: „Doktor, Doktor!“

„Naa, Dick, hvad er det nu igjen?“ kunde jeg saa spørge.

„Doktor — vju!“ Det betød, at jeg skulde fløite for ham.

„Neitak!“ kunde jeg saa sige gnavent.

„Ise! Ise! Ise!“ vilde Dick udbryde og derpaa: „Doktor, skal vi gaae efter Klinker?“ Det var et Forslag, jeg aldrig kunde modstaae. At gaae efter Klinker vilde nemlig sige at gaae paa Fluejagt. Dick kaldte altid en Flue for en Klinker og rettede en lignende Opfordring til mig maaskee en halv Snees Gange om Dagen, og det var kun sjelden, jeg afflog den. Jeg aabnede ved saadanne Leiligheder Buret, Dick satte sig paa min Finger, og i denne Stilling bar jeg ham rundt omkring i Stuen og holdt ham hen til Fluerne paa Skilderammerne. Og han gif aldrig glip af en eneste.

Engang faldt Dick ned i en Spand Vand, hvilket bragte ham til af fuld Hals at raabe paa „Doktor“, og jeg kom netop tidsnok til at frelse ham fra en vaad Grav. Efterat jeg havde faaet ham op af Vandet, mælede han ikke et Ord, for han var kommen hen til Jlden og havde spredt Binger og Fjer ud til Torring; saa sagde han flere Gange „Bravo! B—r—ravo!“ og gif dermed hen og overfaldt Hezekiah.

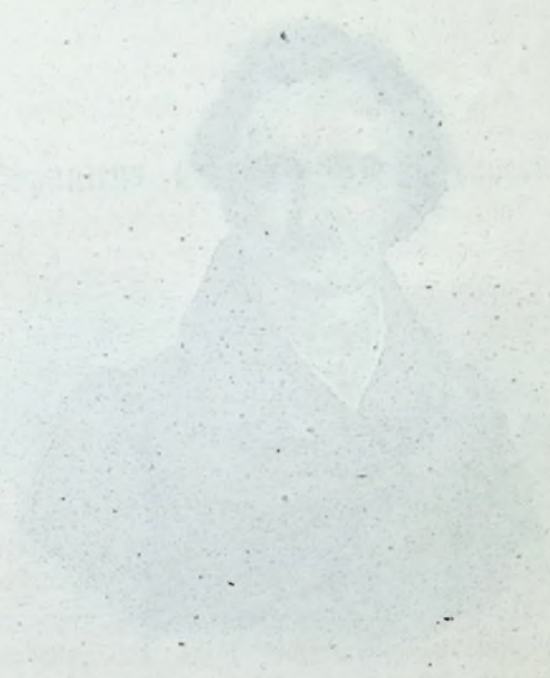
Dick havde et lille Reisebuur, thi han maatte ofte ledsage mig paa Jernbanen, og ikke saasnart satte Toget sig i Bevægelse, for Dick sædvanligt begyndte at tale og sloite — til stor Forbauselse for de Reisende, da Juglen befandt sig oppe i Paraphnettet. Enhver blev strax gjort bekendt med min Stand og Titel, thi da Bognens Rykten mishagede ham, pleiede han altid at indlede Forestillingen med: „Doktor, Doktor, din Slynge, hvad er det, hvad?“ Det gjør mig ondt, at jeg som Dicks Biograph er tvungen til at sige, at jo ældre han blev, des mere uvenlig blev han mod sin Bone; han overfaldt hende regelmæssig hver Morgen, ligesom dette ogsaa var det sidste, han gjorde om Aftenen, og desuden sultede han hende halbt ihjel. Stakkels Hezekiah! Der var ikke den Ting,

hun kunde gjøre ham tilpas. Undertiden pleiede hun at hugge igjen, hun blev jo tvungen til det. Det gjorde mig ondt for Hezekiah, og jeg besluttede at spille den yndige Dick et lille Puds. En Dag altsaa, da han havde maltrakteret hende mere end sædvanlig, tog jeg Hezekiah ud af Buret og fæstede en lille Naal ved hendes Næb, saaledes at den blot stak en lille Smule frem, og satte hende derpaa ind igjen. Dick spankede strax hen til hende. „Hvad skulde det betyde,“ lod det til, han spurgte, „at hun saaledes gif iland uden Tilladelse?“ Hezekiah svarede ikke og fik altsaa et Hug i Ryggen, derpaa endnu et og et tredie; men saa vendte Hezekiah sig om og lod ham fornemme Naalepidsen. Det var meget morsomt at see, hvor Dick hoppede iveiret, og med hvilket forbausset Blik han udbrod: „Hvad behager? Hvad siger Du? Hezekiah! Hezekiah!“

Hezekiah forfulgte sin Fordeel. Det var en ganske ny Fornemmelse for hende at have Overmagten, og hun jagede ham derfor modigt rundt og atter rundt i Buret, indtil jeg aabnede Doren og lod ham slippe ud.

Men Hezekiah kunde ikke altid leve med en Naal bunden til Næbet; for Husfreds Skyld gav jeg hende derfor bort til en Ven, og Dick fik Lov til at være alene i sin Herlighed.

Stakkels lille Dick! En Dag pillede han Verter til sig selv ude i Haven, da paa eengang nogle Drengene stræmmede ham, og han fløi bort. Formodentlig har han forvildet sig og ikke kunnet finde tilbage; i hvert Tilfælde saae jeg ham kun een Gang senere igjen. Jeg gif ned ad en Allee omtrent en Fjerdingvei fra Huset, da med Et en Stemme oppe i et Træ raabte til mig: „Doktor, Doktor! Hvad er det?“ Det var Dick, men en Krage fløi idetsamme forbi og stræmmede ham igjen, og bort fløi han — for bestandig.

1848

Fyrst Pückler Muskau.

Spaniens Erobring af Araberne.

Ved

J. M.

I.

Man tør vistnok antage som en almindelig Erfaringsfæctning, at de største Mænd kun ere blevne store derved, at de Ebner, som de havde faaet, og som de forstod at benytte, just passede til Forholdene i den Tids Udvikling, i hvilken de traadte frem. Propheten Muhammed gjør heller ikke nogen Undtagelse fra denne almindelige Lov; thi i Arabien var der just begyndt at røre sig et heelt nyt Liv, da han kom og gav Stødet til Bevægelsen. De gamle Arabere havde nomadiske Sæder og levede i lang Tid kun paa to Maader, enten som Hyrder eller som Krigere. I deres Leveviis var der kun ringe Udvikling, og i flere Arhun-

dreder vare de egentlig kun lidt kjendte mellem de mere fremtrædende Folkfærd; men nogen Tid før Prophetens Komme var der alt indtraadt en Forandring hos dette i aandelig Henseende stillestaaende Folk, og i Hovedstammerne begyndte Civilisationen at dukke frem. I den frugtbareste Deel af deres Landomraade, det lykkelige Arabien, havde man begyndt at dyrke Jorden og grundlægge Byer; ved Rysterne af det røde Hav og den persiske Bugt var der opstaaet nogle Handelspladse, og ved Karavanerne fandt der ikke saa ringe Omsætning Sted mellem Egypten og Indien. Den krigeriske Land blev saamtidig bevaret ved Kamp med de omboende Folkfærd, og Araberne vare da saaledes rede til at modtage denne mærkelige Mand, der i de første Aartier af det 7de Aarhundrede optraadte baade som Erobrer, Lovgiver og Prophet.

Da Muhammed døde i Medina, den 8de Juni 632, var han uomtvistet Herre af hele den arabiske Halvø, denne Landsdeel, som hverken Cyrus, Alexander, Rom eller Constantinopel havde kunnet betvinge; han havde stiftet baade en Troeslære og et Rige, som i mindre end et Hundrebaar efter hans Død omfattede mere Land, end Romerne havde erobret i otte hundrede Aar, som før en Tid strakte sig fra Chinas Grændser til Hjertet af Frankrig, og som endnu bevækker Halvdelen af den gamle Verden.

Prophetens Død standsede ingenlunde den Bevægelse, han havde givet Stødet til. Hans Efter-

følgere, Kaliferne, forte Bekjenderne af hans Lære til Erobringer baade mod Øst og Vest, og mange af deres Statholdere i Provindserne, som forte Navnet Wali'er, ere bekjendte ved kjæf Krigerfærd. Blandt disse nævnes Oabah som en af de mærkeligste; han drog mod Vesten og indtog den vigtige By Cyrene, en gammel græsk Nybygd, fordums Carthagos Medbeiler og senere Alexandriens. Han rykkede derpaa endnu længere mod Vest og op slog en forstaaet Leir der, hvor nu Tunis begynder. Her grundlagde han Byen Kairvan, fortsatte derpaa med utrolig Dristighed sin Fremrykken langs Atlasjædens sydlige Side og naaede til det atlantiske Ocean ligeoverfor de canariske Øer. Sagnet fortæller, at han drev sin Kameel ud i Havet, saa at Bølgerne styllede op til dens Sadelgjord, og derpaa udbrod: „Allah, jeg tager Dig til Vidne paa, at dersom disse dybe Bænde ikke standse mig, vilde jeg endnu bringe Kundskaben om dit hellige Navn til fjernere Steder.“

Paa dette eventyrlige Tog vare Araberne komne igjennem det gamle romerske Afrikas berømteste Lande, først Carthago, derpaa Numidien og endelig Mauritanien. Her stødte de paa de krigerste Berberstammer, halvt christne, halvt hedenste Folkfærd, der tvang Oabah til at vende tilbage til den befæstede By Kairvan. Men han kom dog snart igjen og trængte i Aaret 682 frem med et lille Streikforps; omringet af talrige Skarer af Berbere, fastede han sig modigt ind

i Tjendernes Flok og fandt Doden tilligemed hele sin lille Hær. Araberne bleve stadig trængt længere tilbage, indtil endelig den berømte Muza (Moses) Aben-Nossair kom i Spidsen for dem (697). Denne nye Hærfører slog Berberne i flere Træfninger og drev deres kjæfeste Stammer ud i Ørkenne syd for Atlas; han tog Gidsler af de overvundne Stammer, og ved sine to Søners utrættelige Hjælp blev han efter faa Aars Forløb (705) anerkjendt Hersker over hele Provindsen Algarb, der strakte sig fra Carthagobugten til de Steder, hvor Okbah engang havde drevet sin Kameel ud i Oceanet.

Men Undertvingelsen ved Vaabenmagt var ikke nok for Muzas virksomme Mand. Det var især ved at give Berberne Smag for en høiere Civilisation, at han fik dem til at underkaste sig hans Magt. Idet han støttede sine Henvendelser til dem ved en ædelmodig Behandling, forstod han at overtude dem om, at de vare Arabernes Brodre og ligesom de nedstammede fra Ismael. Uden Forsølgelser, uden Vold trængte Islam snart ind blandt disse vilde Stammer, blandt hvilke hidtil kun nogle enkelte Glimt af Christendommen havde viist sig i den gamle hedenske Afgudsdyrkelse. Overbeviste selv ved deres Nederlag, som de ansaae for overnaturligt, og idet de Nyhenvendtes Iver vakte en krigerisk Utaalmodighed efter at tage Deel i Seierherrernes Krigstog, stillede de sig i store Masser under de muselmaniske Faner. Et lille

Mental Christne fra Kyststæderne, deels Efterkommere af de romerske Nybyggere, deels komne fra det gothiske Spanien, benyttede de Indrommelse, der gjordes de Beseirede, og droge over til deres Brodre i Spanien. Muza gjorde Berberne til Kjernen af sin Hær, Massen af de menige Soldater, for hvilke Araberne bleve Førere; og denne betydelige Forstærkning, som i høi Grad forøgede hans Magt, tillod ham at forsøge de nye Erobring, han havde sat som Maalet for sin ærgjerrige Tragten. Fra Paladset Tandjah (det gamle Tings, nu Tanger) paa Forbjergget Abyla saae han da den anden Herkules's Støtte Galpe, og et smalt Stræde skilte ham kun fra dette Europa, der var forjættet Prophetens Børn, ligesom de to andre Dele af Verden.

Men vare Araberne rede til at erobre Spanien, saa var dette Land ikke mindre egnet til at blive erobret. Efter de puniske Krige og efterfølgende Begivenheder var Spanien kommet under romersk Herredømme, havde hævet sig med Rom's Storhed og var gaaet tilbage med Romerrigets Forfald. Da Barbarerne gjennembrode alle Skranter og strømmede ind over den romerske Verden, kunde hverken Spaniens lange Afstand fra det kaspiske Hav og Østersøen, ei heller den Vold, Pyrenæerne danner mod Nord fra det ene Hav til det andet, bevare det mod det vældige Volgeslag. Bandalernes, Alanernes og Svevernes vilde Horder, som kom fra det hærjede Gallien, brode

nu ind over Spanien; og da Bandalerne, stadig trængte af nye Folkestrømme, gik over Strædet og for en Tid nedsatte sig i Afrika, indtil de bleve oprevne der (553), efterfulgtes de af Vestgotherne, som af Hunnerne vare blevne fordrevne fra det mægtige Rige, de havde oprettet mellem Weichsel og Dnieper. Under Ataulf gik Vestgotherne over Pyreneerne og dannede et nyt Rige mellem Loire og Ebro (412); senere bleve de trængte ud af Gallien af Frankerne og udstrakte sig nu over hele Spanien, saa at de, efter at have undertvunget Alanerne i Lusitanien (519), Sveberne i Galicien (568) og de sidste Levninger af Romer-Grækerne i det vestlige Andalusien (621), nu vare Herrer over et mægtigt Rige, der foruden hele den iberiske Halvø mod Nord omfattede den sydvestlige Deel af Gallien, Septimaniens, og mod Syd det tingitanske Mauritanien.

Af alle de barbariske Folkesæd vare Gotherne de mindst vilde og mindst aandssløve; deres Erobring af Spanien var derfor en Befrielse for dette Land. Der var desuden et Bindeled mellem Landets ældre indfødte Folkesæd og deres nye Herrer, et sandt Broderstabs Baand, nemlig Overensstemmelse i Tro; thi Gotherne havde forst af alle Barbarerne antaget Christendommen, og de smeltede derfor efterhaanden sammen med de Indfødte. Under en mild og viis Styrkelse saae man temmelig hurtig den historiske Fremtoning fuldbyrdes, som Barbarernes Erobring frembød over-

alt: det overvundne Folk betvang ved sine Sæder det feirende Folk, som havde undertvunget det med sine Baaben; det første havde her ogsaa en mægtig Understøttelse dertil i Klimaet. Disse Nordens Mænd, der pludselig vare førte ned til Syden, maatte antage alle Iberernes Sædvaner med Hensyn til Jordens Dyrefælle, Haandværk og huuslig Færd; og selv deres Sprog lempede sig snart efter det fremmede Lands, idet det blandedes med det latinske, som nu blev det almindelige og ved Indblanding af barbariske og senere arabiske Elementer efterhaanden har uddannet sig til det spanske Sprog.

Det gothiske og romerske Folkeelement smeltede næsten fuldstændig sammen, og det maatte da blive en mægtig Støtte for det gothiske Monarki. Der var imidlertid flere Forhold, som svækkede dets Kraft, i det mindste lige overfor et nyt fremmed Indfald. For det Første udgjorde Gotterne og Rømerne som Frie kun den mindste Deel af Befolkningen; thi hele den indfødte, iberiske Race var næsten fuldstændig Trælleaaget. Det var vel ikke egentlige Trælle, som den romerske Slave, Herrens Eiendom i Liv og Død, men dog ufrie Mennesker, stavnsbundne eller libegne. Det vare de blevne paa flere Maader, og mange nød vel ogsaa en halv Frihed, men de vare dog egentlig alle en Herre undergivne. Deraf fulgte, at den oprindelige Race, der ligesom var gaaet over fra de tidligere Erobrere til de nye, fra Rømerne til Gotterne,

ikke egentlig havde nogen umiddelbar og personlig Interesse i at forsvare den Jord, der ikke var deres egen, og som deres Hænder kun dyrkede for fremmede Herrer.

Endvidere manglede næsten ganske det mægtige Vaand, som skulde sammenknytte de Fribaarne, nemlig Lehnspigten, eller den fandtes kun meget ufuldstændig i Spanien for Arabernes Indfald. Erobrerne havde kun sluttet sig sammen for at beherske Landet og til Forsvar mod nye Indfald; det var et krigerisk Forbund, men endnu ingen Statsordning, og det var først senere, at denne Ordning fik Lehnsvæsenets Præg.

Men det var ikke alene Lehnsvæsenet, fremkaldt ved Krigen og egnet for Krigen, som de spanske Gøther manglede; det var Krigen selv. Under de fem og tyve Hørfere, som fra 472—710 residerede i Kongeborgen i Toledo, udførte Gøtherne ingen egentlig Krigerfærd, og navnlig i det sidste Hundredaar havde det gothiske Spanien nydt en fuldstændig Fred. Kun henimod Aaret 675 havde Gøtherne maattet forsvare sig mod nogle Streiftog af Frankerne og i Middelhavet mod en sarracenskt Flotille; i denne lange Hviletid og i det svækkende Klima havde da nogle Slægtfølger været tilstrækkelige til at gøre Seterherrerne ligesaa blødagtige som de fredelige Iberer.

Endelig syntes ogsaa indre Stridigheder og Uroligheder at bebude, at det gothiske Statslivs Tid lakte ad Enden. Landet var et Balgrige, og de Stores

Raad havde i Virkeligheden Raadighed over Kronen. Skjendt Kongemagten skulde vare for Livstid, havde man ofte seet Raadet affætte de valgte og salvede Konger, og dette fremkaldte kun Sammenrottelser, Parti- og Familietvistigheder. Medens Araberne feirrigt, uimodstaaeligt trængte frem langs Atlastjeden fra Nilen til Oceanet, tilintetgjorde Gottherne de sidste Levninger af deres Magt ved indre Stridigheder. Witiza, som havde besteget Thronen i Maret 700, blev ti Aar efter forjaget, og Raadet valgte da det misfornioede Partis Fører, Roderik. Men neppe var denne hævet paa Thronen, for han gjorde sig skyldig i de samme Udskielser og Overgreb som hans Forgænger. Witizas Søner, understøttede af deres Onkel Oppas, Erkebispens i Sevilla, og endnu mere af den almindelig Utilfredshed, forberedte aabenlyst en Opstand i det sydlige Spanien. Det var i dette Dieblif (710), at Muza fuldendte Berbernes Underkastelse, og at Muhammeds tredje Efterfølger, Kalifen Walyd, besteg Thronen i Damaskus.

Denne Walyds Regjering, under hvilken Araberne vel naaede Grændsen for deres Magt, viser just, med hvilken umodstaaelig Styrke Prophetens Værk fuldbyrdes. Fyrstens Herservælde var jo egentlig ubegrændset, men dog var det ikke ved ham, at Nationen udførte saa store Ting; det var egentlig uden ham eller tiltrods for ham. Historieffriberne fortælle, at Walyd var gjerrig: dog gjenopbyggedes det gamle

Tempel i Medina paa det Pragtsfuldste, og Bygningen af den berømte Moskee i Damaskus paabegyndtes, der, som det berettes, bestjæftigede tolv tusinde Arbeidere i femten Aar og kostede fyrrethve Kurve paa fjorten tusinde Gulddinarer hver. Walhd var grusom: imidlertid grundlagdes der forst under ham offentlige Karavanserier, hvor Rejsende bleve frit forpleiede, og Hospitaller for de Syge. Walhd var uvidende, uden boglig Kundskab, saa at han endog, da han aldrig havde lært Formlære, kun talte meget daarlig arabist: imidlertid blev dog Brugen af det græske Sprog heelt affaffet i offentlige Documenter og det arabist indført over hele Riget. Frygtsom, sløv og bankelmødig var ogsaa Walhd og stillede sig aldrig i Spidsen for Hæren, forlod aldrig Seraillet: og dog bragte de fjerneste Erobringere hans Navn vide om. Medens hans Broder fratog Grækerne Armenien, Cilien og Cappadocien, derpaa rykkede frem mod det sorte Hav og truede Constantinopel; medens en af hans Hærførere gik over Orus, trængte ind i Turkestan og nærmede sig Chinas Grændser, og hans Emir i Indien ogsaa gjorde Erobringere, — trængte endelig Muza ind i Europa.

II.

Da Muza havde underkastet sig Berberne, omvendt dem til Islam og optaget dem blandt sine Hæ-

skarer, skrev han til Kalifen Washd, for at han skulde tillade ham at føre sine seierlige Vaaben og Prophetens Tro ind i Andalusiens D, som Araberne kaldte Spanien. Her var et Land fuldt af Vidundere; det var beundringsværdigt ved sit Klima, sin Størrelse, sine Floder, ved sin Himmels Bænde, sine Byer og Miudesmærker. „Dets Himmels og Jord's Skjønhed,“ sagde han, „er som Syriens, dets Lufts Mildhed som Demens, dets Blomsters Duft som Indiens, dets kostelige Metaller som Chinas.“ Og Kalifen ilede med at sende Wali'en den fornødne Bemyndigelse, henrykt over at kunne opfylde Prophetens Forjættelse, der havde lovet sine Tilhængere baade Orienten og Occidenten.

Ligesaa mild som tapper, ligesaa forsigtig som ærgjerrig, havde Muza i nogen Tid skjult sine Planer og lønligt gjort sine Forberedelser, for med et heldigt Udfald at forsøge dette store Foretagende, med hvilket han forbandt langt videre gaaende Hensigter. Da hans geographiske Kundskaber vare temmelig uklare, saae han i Spaniens Indtagelse, fortællers der, i Anden ogsaa Constantinopels, hvormed han vilde slutte sit Erobringstog, naar han efterhaanden havde underkastet sig Frankrig, Tydskland og Ungarn. Et uventet heldigt Tilfælde paaskyndede hans Beslutning. Der berettes, at da Gouverneuren i Mauritanien, der endnu forsvarede Byen Ceuta mod de muselmanste Skarer, var bleven personlig fornærmet af Kong Roderik, havde

han for at hæve sig overgivet denne befæstede Plads til Muza. Han havde desuden givet ham Oplysninger om det gothiske Monarkis Svaghed og opfordret ham til den lette Erobring, Halvoen frembod. Dette stemte kun altfor godt overens med den arabiske Hærfovers eget Dnske.

Alligevel sendte den forsigtige Wali dog først et Speiderkorps ud, forinden Felttoget begyndte, at indhente Oplysning, om han ogsaa turde forlade sig paa den Christnes Udsagn. Det var en Hærafdeling paa fem hundrede Ryttere, som sattes over i fire store Fartøier og uden at møde nogen Modstand landede (710) paa det Sted, hvor senere Byen Tarifa blev anlagt. Efter at have overbevist sig om Lethedens af en Landgang, vendte den tilbage med noget Kvæg og nogle Fanger. Opmuntret af dette heldige Forsøg, som Muza ansaae for et godt Bærsel, besluttede han at udføre sin store Plan. Han samlede en talrig Flaade i Havnene ved Ceuta og Tanger, kaldte Krigere sammen af de arabiske og berberiske Stammer, og det folgende Mars Foraar gif den berømte Tharik-Abel-Byad, maaskee en Berber, over Strædet i Spidsen for en betydelig Afdeling af den muselmaniske Hær. Han landede paa en lille Ø ved Foden af det gamle Calpe, som han kaldte den grønne Ø (Al-Djezirah-alHadrah), et Navn, som denne Ø og den lige overfor den liggende By, Algesiras, endnu have.

Gothernes Gouverneur i Provindsen, Theodomir,

(som Araberne kalde Tadmir), modsatte sig Arabernes Vandgang, men forgjæves; Tharik satte sig fast paa det nærliggende Bjerg, som senere baade Arabere og Christne benævuede efter hans Navn, Djehal-Tharik, Gibraltar. Her blev han snart omringet af talrige Hærskarer, som Theodomir havde samlet, for at fæste ham tilbage til Afrika. Men Tharik trak sig ikke tilbage; tværtimod, han bar sig ad, berettes der, som senere Fernando Cortes, da han landede i Mexiko; han lod nemlig sætte Ild paa de Skibe, som havde ført hans Krigere over, og berovede dem derved alt Haab om at vende tilbage. Han kastede sig derpaa over Tadmir med det vilde, fanatiske Maseri, som gjorde de arabiske Rytters Angreb uimodstaaeligt; de christne Skarer bleve adspalttede og flygtede imod Norden.

Araberne benyttede denne Fordeel og spredte sig over det omliggende Land med deres sædvanlige Hurtighed. De vendte sig mod Vest, trængte frem langs Kysten til Floden Nuas, senere la Guadiana, og indtog Byen Sidonia. Der blev imidlertid sendt Melding til Roderik om Fjendens hurtige Fremtrængen, „der enten var kommen fra Afrikas Land eller falden ned fra Himlen,“ og han mandede sig endelig op. I Spidsen for store Hærskarer fra alle Dele af Riget drog han da imod Fjenden. De to Hære mødtes ved Pethes Bredder, (den senere Guadalete), ikke langt fra Xerez, og Slaget begyndte. Om dette berette de arabiske Historiekrivere som følger: „Roderik indtraf

paa Sletten ved Sidonia med en Hær paa 90,000 Mand, blandt hvilke hele hans Riges Adel fandtes. Tharif lod sig ikke afftrække ved Synet af denne talrige Hær, der lignede et volgende Hav; thi skjøndt hans Muselmænd vare langt ringere i Antal, vare de dog overlegne med Hensyn til Vaaben, Smildhed og Tapperhed. De forreste og bageste Rækker af de Christne vare iforte Jern- og Læderpandsre; de andre vare upandsrede, men væbnede med Landsver, Sværd og Skjolde, og de lette Tropper med Buer, Pile og Slinger, og endnu andre Vaaben, som jernbeslaaede Roller, Ører og Leer. De arabiske Førere samlede nu deres spredte Hærdelelinger; Tharif stillede da sine Skarer i Orden og talte opmuntrende Ord til dem. Paa Sletterne ved Guadaldhe mødtes de to Hære en Søndag, den anden Dag i Maaneden Rhamazan. Jorden skjælvede under deres Fodtrin, Luften gjenslød af Trommernes Hvirvlen og Hornenes Klang og af de vilde Krigsraab, som begge Hære udstodte. De angreb hinanden med lige Kjæthed, lige Raseri, skjøndt de vare ulige i Antal, da der var fire Christne mod hver Muselmænd. Slaget begyndte ved Daggrø, begge Parter kæmpede lige standhaftig, og Blodbadet vedvarede uden nogen Fordeel paa nogen af Siderne, til Natten standsede de blodige Rædsler. De to Hære tilbragte den paa Balpladsen; de ventede med Utaalmodighed det første Morgengrø, for igjen at begynde den vilde Færd. Da Dagen atter brød frem, flam-

mede Slaget op igjen, og Kamptummelen varede fra Morgen til mørk Nat.

Da Tharik paa den tredige blodige Slagdag saae, at hans Muselmænd begyndte at tabe Modet og vige for de Christne, hævede han sig i Stigboilerne og, idet han holdt sin Fæst an, udbrød han: „O, seier-
rige Muselmænd, hvad ville I, hvorhen fører Eders ubetænksumme Flugt? Bag Eder have I Havet og Fjenden foran; I have ikke andet at stole paa end Eders Tapperhed og Guds Hjælp. Fremad, Middere, følger mig!“ — Med disse Ord foer han frem paa sin vilde Ganger, trængte Alt tilfide baade tilhøre og tilvenstre, hvad der modte ham, og naaede frem til de Christnes Bannere; da han paa Rigsinsignierne gjenkjendte Kong Roderik, som sad i en Krigsvogn, prydet med Elfenbeen og trukket af kraftige hvide Muldhyr, og som var iført en guldvindbirket Purpurkaabe og havde et perlesmykket Diadem paa Hovedet, angreb han ham og gjennemborede ham med et Landsfestod. Roderik sank død om, thi Gud sældede ham ved Thariks Haand og kom Muselmændene til Hjælp. Følgende deres Førelers Exempel, sprængte de frem og adspalttede de Christne, som opløste sig og flygtede fulde af Rædsel, da deres Konge og vigtigste Hærførere vare faldne. Araberne forfulgte dem med deres Ryttere, og Muselmændenes Sværd mættedes med deres Blod paa alle Sider. Der omkom saa mange af dem, „at Gud alene, som havde skabt dem, kender Antallet;

og denne Plads laa i mange Aar bedækket med deres hvide Knofter."

Spanierne berette noget anderledes om denne mærkelige Kamp, der med nogen Usikkerhed i Angivelse vel fandt Sted i Juli Maaned i Aaret 711. De lade den ikke vare tre Dage, men en heel Uge; de anslaae Thariks Hær til mellem tredive og fyrrertyve tusind Mand, alle tilhest; og endelig blev Roderik efter deres Beretning hverken dræbt af Tharik eller nogen anden Stridsmand. Han slap uskadt fra Bloddadet, flygtede til Portugal eller Gallicien, gif i et Kloster, gjorde Bod der og døde som en hellig Mand. Hans Navn er blevet navnkundigt i Ridderfaguene og Folkesangen.

Hvordan det nu end forholdt sig, saa afgjorde Slaget ved Guadalete det gothiske Monarkis Stjæbne. Det faldt sammen med Kongen, og de af Rædsel slagne Spaniere modstod ikke længer Muselmændenes Vaaben. Muza sendte Kalifen Roderiks Hoved indbalsameret i Kampher med en noiagtig Beskrivelse af Slaget, „som havde været mere frygteligt end Dommens Dag;" og nu vilde han, skinshy paa sin Hovedsmands Held, tage personlig Deel i Erobringen. Hans Flotille var paa Veien tilbage fra et Krigstogt til Sardinien og Corsika. Han gif i Land paa Andalusiens Vestkyst med atten tusind arabiske Ryttere, medens han overlod Styrelsen i Afrika til sin Søn; derpaa skrev han til Tharik, at denne skulde gjøre Holdt paa det Sted, hvor

han modtog denne hans Befaling, og vente paa, at de i Forening kunde trænge videre frem. Tharik og alle hans Hovedsmænd, som allerede vare langt fra Guadalete paa deres Seierstog, ansaae denne Befaling for uklog og forbunden med Fare; thi Flygtningerne kunde jo faae Tid til at samle sig, medens nu Alle flygtede af Rædsel, og Araberne, ved at trænge frem lige til Hovedstaden, nu kunde gjøre sig til Herrer over hele Landet. Tharik adlød derfor ikke, men deelte sin Hær i tre Afdelinger, som rykkede frem ad forskjellige Veie og drev Levningerne af Moderiks Tropper foran sig; de stødte derpaa endelig sammen ved Toledo, som Gotherne havde gjort til Hovedstad i deres Rige.

Det var en folkerig By, befæstet med stærke Mure og beskyttet af Floden Tajo, som for en Deel beskyller det Høidedrag, hvorpaa Byen er bygget. Men med de flygtende Skarer var ogsaa Rædselen trængt ind i den, og Tharik blev her Seierherre uden Kamp. Toledo overgav sig paa Naade og Unaade, 712, og blev behandlet med stort Naadehold, naar man tager Tidens Sæder og de forhaandenværende Omstændigheder med i Betragtning. Der blev bestemt, at Vaaben og Heste skulde udleveres til den arabiske Hær; at de af Indbyggerne, som ikke vilde forblive i Byen, frit turde forlade den, men da mistede de deres Eiendom; at alle de andre skulde forblive i ukrænket Besiddelse af deres Huse, Jorder og alle andre Eiendele; at Alle

skulde svare ens Afgifter og saa have fri Religions-
 øvelse og Brug af deres Kirker, men at de dog ikke
 uden Bemyndigelse turde bygge nye eller foretage
 offentlige Processioner; at de skulde styre sig selv efter
 deres borgerlige og religiøse Love og dommes af deres
 egne Dommere, men at de dog ikke turde drage dem
 til Ansvar, som frivilligt gik over til Islam.

Da disse Betingelser vare offentliggjorte og Gids-
 ler stillede, rykkede Tharik ind i Byen i Spidsen for
 en lille Eskorte og opslug sin Bo i de gothiske Kon-
 gers befæstede Borg, som laa oppe paa en Høi ud til
 Floden. Der fandtes alle deres Skatte samlede. Men
 blandt saa mange kostbare Gjenstande kom Seierherren
 i Besiddelse af een Samling, som især maatte smigre
 hans Stoltthed. Der berettes, at ved hver af de go-
 thiske Kongers Død var det Skik at nedlægge i en af
 Paladsets Sale den Guldkrone og de kostelige Stene,
 han havde baaret, idet hans Navn, hans Alder og
 hvor længe han havde regjeret blev skrevet derpaa.
 Tharik bemægtigede sig da de Kroner, som det faldne
 Monarkis fem og tyve Konger havde baaret.

Smidlertid havde Muza baneet sig en ny Bei, vest
 for den, som Thariks Skarer havde fulgt, havde indtaget
 en anden stor By, det senere Sevilla, og stod nu i Estre-
 madura for den mægtige Stad Merida, som Romerne
 havde gjort til Hovedstad i den ene af de fem store
 Provindsler paa den spanske Halvø. Ved Synet af
 denne mægtige By, beskyttet af høie Taarne og tykke

Mure, udbrod Muza: „Man skulde troe, at alle Menneſter havde forenet deres Kræfter og deres Kløgt for at gjøre den ſaa ſtor, ſmuk og stærk. Held den, ſom kan betvinge den!“

Forgjæves opfordrede han Byen til at overgive ſig. Roderiks Enke, Dronning Egilone, var flygtet til Merida med nogle gothiſke Stormænd og vovede at lukke Portene for Seierherrerne. Beſeiringen var langvarig. Beſeirernes Rytterſtærker havde ingen Krigsmaskiner; men da de efterhaanden fik nye Forſtærkninger, og de Beſeirede intet Haab havde om at blive hjulpsne, indſaae diſſe dog tilſidſt, at de bleve nødte til at overgive ſig, ſaa meget mere ſom den fattige Befolkning i Byen truede med Opſtand. Deres Sendebud, berettes af Araberne, traf Muza i hans Telt med et langt hvidt Skjæg og et af Alderen og Anſtængelſer rhyntet Anſigt. Han modtog dem venligt, men da han, ſom han ſagde, vilde raadſpørge ſine Krigsøverſter, bød han dem at komme igjen den følgende Dag, for at forhandle om Betingelſerne. Om Natten lod Muza ſit Skjæg klippe og farve ſort; hans Anſigt blev ſminket, og den næſte Dag kunde Sendebuddene næppe gjenkjende Oldingen. „Kunne I,“ ſagde de til deres Medborgere, da de kom tilbage til Byen, „længere kjæmpe mod Mænd, ſom forhynges, naar de ville det? I ſkaar ſaae vi deres Konge gammel og idag ung.“ Forøvrigt tilbød Muza dem de ſamme Betingelſer, ſom Inderbyggerne i Toledo havde

maattet indgaae. Kun foiede han den Bestemmelse til, at deres Gods, som vare faldne med Baaben i Haand under Beleiringen, ogsaa skulde tilfalde Seierherren. Til Gidsler tog han Dronningen og nogle unge Mænd af de første Familier.

Wali'en rykkede nu frem mod Toledo og indtog paa Beien alle faste Pladser uden Modstand. Han søgte at overbevise Befolkningen om, at Araberne hverken vare komne for at plyndre eller hærge, men at de kun vilde bekriige dem, som haardnakket gjorde Modstand. Efter at Tharik havde underkastet sig hele Castilien, stodte han da sammen med ham i Talavera, og her fremførte han ydmygt Undskyldninger for at han, for den hellige Troes Skyld, havde overskredet hans Befalinger. Men Wali'en var skinsyg over den Hæder, der trueede med at fordunkle hans egen, og han viste sig haard og unedgjorlig. Man fortæller, at da Muza var ankommen til Borgen i Toledo, gjorde han i Kalifens Navn Fordring paa et kostbart Bord, der var fundet i Byen; det var af Smaragd, siges der, og havde ikke mindre end tre hundrede og tresindstyve Been. Man paastod, at det var Salomons berømte Bord, som var bragt til Spanien, da Templet i Jerusalem blev odelagt af Nebukadnesar. Tharik lod det frembære, men det manglede et Been; da benyttede Muza dette ringe Paaskud og fratog Seierherren fra Guadalete Commandoen. Han lod ham endogsa kaste i Fængsel, siges der, og hudflette, til-

trods for hans Vaabensællers Bønner. Men snart tvang de strengeste Befalinger fra Kalifen Wali'en til at gjøre Afbigt, hvilket hilsedes med Jubel af hele Hæren. Denne forbigaaende Tvist var Forvarsløst for de skjæbnesvangre Uenigheder, som senere opstod blandt Seierherrerne og tilsidst bleve Hovedårsagen til deres fuldstændige Undergang.

Efter Indtagelsen af Merida stilte Muza's Son Abdul-Uziz sig fra Faderen for atter at indtage og straffe Sevilla, som havde gjort Opstand, og derpaa besættede det østlige Andalusien, hvor Theodomir havde søgt Tilflugt med nogle spredte Hærdelinger. Denne søgte nu at optage Kampen med Araberne, ikke i fri Mark, hvor han ikke kunde staae sig mod deres Rytterangreb, men ved Baghold imellem Bjergene; det var allerede en Guerillakamp. Den lykkedes ham nogen Tid, men endelig blev hans Hær slaaet og adspjaltet ved Lorea. Med en Haandsfuld Flygtninge kastede han sig ind i den lille By Orihuela; men da han kun turde vente Frelse ved en hæderlig Obergivelse, fandt han, berettes der, paa en besynderlig List. Han lod Murene besætte med Kvinder, iforte Krigerkjortler, og som havde knyttet deres lange Haar under Hagen som Skjæg. Ved Synet af denne talrige Besætning troede da ogsaa Abdul-Uziz, at han maatte opgive Beleiringen; men om Natten kom Theodomir som sit eget Sendebud til ham i hans Telt. Den arabiske Hærfører var villig til at indgaae paa en

hæderlig Overgivelse, og bednaret af den gothiske Krigers glimrende Mod, Landsnærverelse og ædle Tilid, gav han ham Befalingen over de syv Byer, som udgjorde Provindsen Murcia, kun mod en ringe aarlig Tribut (713).

Veroliget fra denne Side rykkede Abdul-Aziz videre frem og indtog Granada; den største Deel af Spanien var nu indtaget, og kun de nordlige Provindser vare tilbage. Forenede i Toledo, skiltes Araberne nu atter ad, for at fuldende Erobringen. Muza og Tharif stødte atter sammen ved Saragossa, som snart ogsaa overgav sig. Saaledes fortsattes Seiers- toget lige op til Pyrenæernes Fod; ja, der berettes endogsaa om et Streiftog ind i Frankernes Land. Hurtigt trængte de frem langs Pyrenæerne og Bredderne af Bugten ved Gascogne indtil Galiciens yderste Strande. Araberne vare da saaledes Herrer over hele Halboen, 714, og denne uhyre Erobring havde kun varet i to Aar. —

Striden mellem de to Seierherrer, Muza og Tharif, slammede imidlertid snart igjen op, og Kalifen stæbnede dem begge til Møde i Damaskus. Tharif begav sig strax derhen, og for at retfærdiggjøre sig mindede han om sine Seire og viste sin Fattigdom. „Bedre endnu end Muselmændene,“ spøiede han til, „ville de Christne kunne sige, om jeg har været feig, grusom og gjerrig.“ Muza, der paa Veien havde samlet sine i Toledo, Cordova og Sevilla efterladte

Skatte, og som førte fire hundrede som Gidsler tagne gothiske Stormænd med sig, ankom først senere til Syrien. Han fremstillede sig da for Kalifen med sin Medbeiler, og atter, berettes der, kom den første Stridens Gjenstand, Smaragdbordet frem. Walyd døde imidlertid just i denne Tid (715), og Tharik beviste da, ved at overgive den nye Kalif, Soliman, det manglende Been, at det var ham, som havde bemægtiget sig det mærkelige Menodie, der var bestemt til Gave for Herskeren. Soliman lod da den gamle Muza hudslette, paalagde ham en stor Bøde og forviste ham til Mekka, hvor Spaniens Erobrer snart efter døde i stor Sorg, forladt og forglemt.

Hans Son, der var forbleven i Spanien med Titel af Emir og styrede baade denne Landsdeel og Afrika, havde overført Hoffet og Divanet, Forernes og de Gamles Raad, fra Toledo til Sevilla. Her ægtede han med stor Pomp og Pragt den sidste gothiske Konges Enke, som Spanierne kaldte Egilone, men Araberne Ahela. Det var et meget statsklogt Skridt, dog solte han maaskee ogsaa Kjærlighed til hende. Han sendte derpaa ti arabiske Stormænd til Damaskus, som skulde overbringe Kalifen dennes aarlige Indtægt af Provindsen Spanien tilligemed de kostbareste Gjenstande fra Erobringen. Med stor Glæde modtog Kalifen dem; men da han var skinsyg over Familien Muzas store Magt, besluttede han med eet Slag at knuse den. De fem Uffendinge bleve sendte til Afrika,

for at berøbe to af Muzas Sonner der Livet; de fem andre maatte drage tilbage til Spanien med det samme Sverb med Hensyn til Abdul-Aziz. Da de frngtede for, at Krigerne af Kjærlighed til Emiren vilde modsætte sig Kalifens Befaling, begyndte de med lønligt at bagvasse ham og bestyldte ham for, ved sit Wgteskab at have vundet de Christnes Gunst og til sin egen Fordeel at vilde gjenoprette de gothiske Kongers Throne. Der dannede sig da en Sammenjværgelse af Fanatikere, og Egilones ulykkelige Wgtesfælle blev under Morgenbønnen i Moskeen myrdet paa sit eget Landsted (715). En af hans Slægtninge overtog derpaa indtil videre Styrelsen.

III.

Den spanske Halvo deelted efterhaanden i fire store, kun daarligt afgrændsede Statsdele efter de fire Verdenshjørner, og deres Befolkning blev da en Blanding af flere Racer. Af Seierherrerne vare Araberne kun i ringe Antal, derimod vare Berberne langt talrigere; dertil kom da under det fælles Navn Christne hele Massen af det overbundne Folk, Romere, Gotther og Iberer. Men der maa ogsaa endnu regnes et betydeligt Antal Joder til, som i Hadrians Tid vare udjagede fra Jodeland og komne til Spanien efter Jerusalem's Udplyndring (136). Tilrods for mange Forfølgelser havde Joderne udbredt sig stærkt i Spa-

nien, vare talrige baade i Nord og i Syd og eiede endogsaa vigtige Byer, som Granada. — I de to følgende Martier fortsættes den krigeriske Færd af flere Emixer, som, da der nu ikke var mere at erobre i Spanien, trængte mod Nord ind i Gallien, ad den Wei i Sydvest, som man antager allerede Muza havde været. Disse Tog skete med afveglende Held, men fik dog ingen varig Betydning. Men i Aaret 713 trængte den mest bekjendte af disse Emixer, Abderrhaman, dybt ind i Hjertet af Frankrig lige til Tours, og imellem denne By og Poitiers stod da den afgjørende Kamp mellem Araberne og Frankerne under den berømte Carl Martel. Den arabiske Emir faldt, og hans Hærstorer bleve nedsablede og sprængte til alle Sider; Carl Martel forfulgte Levingerne lige til Grændsen. Denne Seier frelst maastee hele Christenheden; thi hvis Islams Fane, som havde besejret Grækerne og allerede truede Constantinopel, var kommen til at vaie fra Taarnene i Paris; hvis Frankernes Monarki var bukket under ligesom Goternes, hvilken Magt skulde da have standset den dobbelte Strom! Men Abderrhamans Nederlag mellem Tours og Poitiers (732) satte en Grændse for Arabernes Udvidelsesplaner paa den nordlige Side af Pyrenæerne; de bleve aldrig istand til at gjenoptage dem, thi det Rige, de skulde beherske, var stort nok og truedes allerede paa flere Punkter med Oplosning. Det var især blandt Berberne i Afrika, at der stadig var Uro-

ligheder, men ogsaa i Spanien herskede der Forvirring og indre Strid, og dertil kom endnu i Orienten den blodige Kamp om Kalifernes Throne. Islams vældige Rige syntes at skulle styrte sammen under denne almindelige Gjæring.

Det Tidspunkt var imidlertid ogsaa kommet, da Spanierne begyndte at ville vinde deres Fædreland tilbage fra de fremmede Herrer. I de gamle Sagn berettes der om en „utrolig Hob troende Folk“, som levede mellem Asturiens Bjerge. Det var Christine, som havde foretrukket at leve uafhængigt, langt borte fra Bherne og der, i disse vildeste Bjeregne af Halvøen, vare blevne glemte af Seierherreerne. Under disses vedvarende Kamp havde de kunnet ordne deres indre Forhold; de havde valgt et Overhoved, Pelagius (Don Pelajo), der skulde nedstamme fra de gothiske Fyrster, og hvem Sagnet tillægger heelt underfulde Eventyr. Det skulde da være Begyndelsen til det spanske Rige; men Fortællingen derom er baade dunkel og usikker, og der er selv fremført begrundet Tvivl om, at en saadan christen Herster nogensinde har existeret. Vel omtale arabiske Historiekrivere denne Pelagius, og de spanske Krøniker fra det 9de Aarhundrede nævne ham ogsaa; men med Sikkerhed kan dog kun eftervises, at en lille Hob christne Flygtninge havde søgt Tilflugt her, og at den dannede ligesom et Tilknytningspunkt, til hvilket de misfornøiede Christne i Tidernes Løb efterhaanden sluttede sig. Det er da ganske naturligt,

at allehaande vidunderlige Sagn og Eventyr knyttede sig hertil i Folkemunde.

Efter Abderrhamans uheldige Tog begyndte disse Flygtninge at røre sig, og der sluttede sig en Mængde Christne til dem, som deels vilde undgaae Udpressninger og Blyndringer, deels selv blot Synet af de Bantroes Gudshuse; saa at de snart kunde foretage smaa Krigstog, først mod Nord, for at naae Havets Bred, og derpaa mod Vest og Syd, for at komme til mere frugtbare Egne. Araberne i Andalusien, som i det Hele sølte sig svækkede, søgte da Hjælp hos Wali'en i Afrika, som sendte dem en af sine bedste Hærførere, Abu'l-Khatar. Denne havde især udmærket sig ved at undertvinge Berberne, og da Wali'en havde erfaret, at den bedste Maade til at holde dem i Aev var at optage dem blandt Tropperne, saa gik Abu'l-Khatar over til Spanien med en Hær, der kun bestod af undertvingne Berbere (743). Det var da første Gang, at de egentlig saakaldte Maurere i større Antal kom til Halvoen, uden at være blandede med Araberne, eller dog at have Mænd til Førere af den overlegne Race.

Disse Krigere vandt nu stor Magt, og deres Anfører søgte at bringe Orden tilveie, hvilket ogsaa for en Tid lykkedes, indtil han ved nye opstaaede Uroligheder faldt i en Kamp udenfor Cordovas Mure. Splid og Tvedragt vedblev nu at herske mellem de forstjellige Førere, og de Christne vandt paa dette Tids-

punkt bestandig mere Terrain under Alfons den Katholske, en Svigersøn af Pelagius. De mere besindige blandt Muselmændene indsaae, at der maatte gjøres Ende paa disse Stridigheder, og da de ikke kunde vente nogen Hjælp fra Orienten, besluttede de at danne et Forbund og udvælge en Emir, som kunde overtage den overste Styrelse. Et saadant Forbund var noget Nytt og forberedte Spaniens Losrivelse fra Kalifatet i Damaskus. Til Trods for megen Modstand kom det istand (746), og enstemmigt blev da valgt til første Emir Jusuf, en Sonnensons Søn af den Ubah, som først havde ført de arabiske Vaaben fra Nilen til det atlantiske Ocean. Det var en dygtig Mand, agtet af alle Partier, fordi han ikke havde sluttet sig til noget af dem, og som ogsaa stod i Gudest hos de Christne. Det lykkedes ham ogsaa for en Tid at bringe Orden og Fred tilveie, og denne Stilstand varede da i fire Aar. Men efterhaanden dannede der sig atter nye Partier; det kom igjen til Uroligheder og blodige Kampe, og Landet sonderreves paaany af indre Splidagtighed og Tvedragt.

I Østen havde imidlertid Omjadernes Dynasti, som herskede i Damaskus, maattet vige for en ny Herskerslægt, Abbassiderne. Af de første undslap een det almindelige Blodbad, nemlig Abderrhaman, som efter længere Tids Omflakken kom til Spanien, hvor mange sluttede sig til ham, og hvor det endelig lykkedes ham at stifte et uafhængigt Kalifat i Cordova (755). Han

styrede Riget med stor Klogskab, og med ham kan man egentlig sige, at Araberne for anden Gang erobrede Spanien. Han gjorde det ogsaa uafhængigt af Orienten og ligesom delte Muhammeds store Rige i to Dele. I Lobet af de følgende Aarhundreder vedblev denne Slægt at herste i Kalifatet i Cordova. Der fandt vel ofte Oprør Sted og ligeledes Thronstridigheder, ogsaa de Christne søgte at udvide deres Magt; men der var ogsaa lange Tider, hvor Fred og Ro blomstrede, og Riget vedblev at være en samlet Stat indtil Begyndelsen af Aaret 1000. Men i dette Aarhundrede spaltedes Riget igjen, og Kalifatet i Cordova opløstes. Arabernes Herredomme gik tilgrunde med det, og Maurernes begyndte; thi der maa vel skjælnes, som alt tidligere nævnt, mellem disse to Folkeskærb. Fra nu af gjaldt det Kampen mellem Maurere og Christne, indtil Granadas Fald (1492) gjorde en Ende paa Muselmændenes Magt i Spanien.

Der havde efterhaanden dannet sig to store christne Riger, Castilien og Aragonien. Da Arvingerne til disse, Isabella og Ferdinand den Katholske, ægtede hinanden i Aaret 1467, lagdes Grunden til, at Spanien blev forenet til eet Rige; dog fuldsortes først Foreningen ved Johan den Anden af Aragoniens Død (1479). Men det kostede endnu Kamp, navnlig om Maurernes sidste Rige i Spanien, Kongeriget Granada eller Dvre-Andalusien, og der hengik endnu over et Aarti, inden dets Hovedstad Granada faldt. Ved et

fellsomt Tilfælde var det atter en Muza, som anførte de muselmanste Krigere under Hovedstadens Beleiring og saaledes forsvarede Islams sidste Formur mod de Christne i Spanien. I de første Maaneder af Beleiringen var begge Partiers Stilling omtrent lige, og der fandt stadige Udfald fra Byen og Smaakampe Sted, ved hvilke den uforfærdede Muza endogsaa flere Gange trængte lige hen til de spanske Telte med sine lette Rytterstæver. For større Sikkerhed befæstede de Christne da ikk: alene deres Leir, men denne blev efterhaanden til en fuldstændig By med Huse, Kirker og Høspitaler, omgiben af Mure, Grave og Taarne, og de gave den Navnet Santa-Fe. - Dronning Isabella kom, ledsaget af et talrigt Følge af spanske Damer, derhen, og der fandt Fester og Forlystelser Sted som ved Hoffet i Toledo. De Beleirede begyndte imidlertid at mangle Levnetsmidler, og de toge da den fortvivlede Beslutning at vove et almindeligt Udfald og angribe Byen Santa-Fe. Men dette Angreb fik et uheldigt Udfald; de Christne gjorde mange Fanger og erobrede næsten alt Maurernes lette Skjts, saa at de nu kunde rykke nærmere til Granadas Mure og skyde Breche i dem. Muselmændene tabte nu Modet, og tiltrods for Muzas frække Modforestillinger blev der dog i Slutningen af Aaret 1491 sluttet en Overeenskomst om Stadens Overgivelse. Spanierne befatte de befæstede Mure og Bolde, og paa Hellig tre Kongers Dag, den 6te Januar 1492, holdt den christne Hær sit

Sciensindtog, medens Muselmændene*), indelukkede i deres Hus, begræd Granadas og Islams sidste Dag. Omgivet af stor krigerisk Pragt, men under en fuldstændig Stilhed, toge de katholske Fyrster Paladset Alhambra i Besiddelse, og snart vaiede Castiliens kongelige Fane fra dets Tinder. Her modtog de saa Dage efter Genueseren Christoffer Columbus, som det samme Aar skulde stænke Spanien en ny Verdensdeel.

I to Aar havde Araberne fuldført Spaniens Erobring, men der hengik otte Hundrebaar, inden det atter blev frataget deres vanslægtede Esterkommere. Disses Magt i Spanien var fuldstændig brudt ved Granadas Overgivelse, og de bleve de Christnes Undersaatter. De Betingelser, under hvilke Overgivelsen var skeet, vare imidlertid ret gunstige for dem; men Spaniernes Fanatisme gav ikke meget Haab om, at de vilde blive opfyldte. Regele havde Isabella og Ferdinand fæstet Bo i Alhambra, før der udkom den bekjendte Forordning af 30te Marts 1492, der befalede Fodernes fuldstændige Uddrivelse, en Befaling, hvis strenge Udforelse berøvede Riget over halvtresindstyve tusind vindstibelige og velhavende Familier. Det varlede ikke nogen lang Fred for Muselmændene; Præsterne begyndte da ogsaa deres Ombendelse, dog da dette ikke frugtede, toge Forfølgelserne deres Begyndelse med Aaret 1499.

*) 800,000 Personer, ifølge Jesuiten Marianas Beretning.

„Naar man ikke med det Gode kan lede Maurerne paa Frelsens Vej, saa maa man drive dem ind paa den,“ sagde en af de ivrigste Prælater, Jimenez. Men dette var ikke saa let. Vel fandt der Omvendelser Sted, men disse vare ikke oprigtig meente, og i de første Aar af det følgende Aarhundrede greb man til virksomme Midler, idet man med Sværdet tvang de Maurere, som ikke vilde omvende sig til Christendommen, til at forlade Riget. De Nyomvendte fik Navnet Morisser, og ved Slutningen af Aaret 1526 var der ingen Muselmænd mere paa Halvoen. Dog disse Mennesker, som med Magt vare tvungne til at antage en ny Lære, vare ikke af Hjertet Christne, og i Bondom dyrkede de deres Fædres Tro, der endnu var bleven dem mere dyrebar ved Forfølgelsen. Forgjæves lod den frygtelige Inkvizition dem udspeide og anvendte sine Bøblers Grusomhed imod dem; i den første Halvdeel af Aarhundredet holdt de sig skjælt, skjøndt de ofte paa mange Steder vare stedte i stor Nød og navnlig maatte bøde betydelige Summer. Men ti Aar efter Philip den Andens Thronbestigelse udkom der en Forordning (1566), ifølge hvilken der med en Tidsfrist af tre Aar blev paabudt Morisserne at lære det castilianske Sprog og ikke benytte deres eget hverken offentlig eller hemmelig; endvidere skulde de opgive deres Nationaldragt, og deres Kvinder gaae utilflørede; alle deres nedarbejdede Skikke, deres Dands og Folkesange bleve forbudte; deres Navn skulde forandres til

christne, deres Badstuer lukkes og deres Negerflaver bortsendes.

Denne Forordning, som udkom ubentet, vakte den største Forfærdelse. Moristerne gjorde Modforestillinger, men det hjalp ikke. Forfølgelserne begyndte og bleve drevne med den yderste Strengthed. Familiefædrene bleve kastede i Fængsel, man trængte ind i Husene og ødelagde Badene, man haaned de tilslørede Kvinder paa Gaden og førte med Magt Bornene til de castilianse Skoler. Men Moristerne sluttede sig nu sammen og valgte Forere, og det kom atter til blodige Kampe mellem dette hidtil undertrykte Folkefærd og de Christne. Krigslykken var veglende, men tilsidst maatte dog Moristerne bukke under for Overmagten. Der var imidlertid hengaaet en lang Række af Aar, og først under den efterfølgende Konge, Philip den Tredie, udstedtes der en Forordning (1605), ifølge hvilken alle Morister bleve forviste fra Riget. Den blev gennemført med den største Strengthed, og Udvandringen begyndte; dog først med Aaret 1614 vare de sidste Morister fordrevne. Spanien mistede derved en vindstibelig og dristig Deel af sin Befolkning; og alle disse Menneſter, af hvilke mangfoldige omkom under Forfølgelserne og paa Flugten, spredtes rundt om til alle Verdensdele og forsvandt efterhaanden blandt de andre Folkefærd, uden at efterlade noget Spor om deres Oprindelse.

Min Datter Fru Marchesaen.

Novelle

af
 efter P. Heysc

ved

G. P. Holst.

Paa den smukke østlige Kyst af det liguriske Hav, omtrent midtvejs imellem Genua og La Spezzia, springer et steilt Fjeld, bestyget af prægtige Pinier, frem i det blaa Hav. Enhver, der for endeel Aar siden kom ad denne Bei, søgte bestandig herhen, thi i den lille By, der laa paa en Landtunge og beboedes af Fiskere og andre Smaafolk, standsede Beturinerne bestandig, enten for at unde deres Passagerer og Heste nogen Middagsbro, eller for at ligge over om Matten. Den Rejsende steg da altid op ad den brolagte Bei, der førte til Marchese Piumas Villa, og vandrede igjennem Havens lange Alleer op til Piniehøien for

der imellem vilde Ulver og Cactus at nyde Udsigten til det blaa Hav, hvorfra man da vendte tilbage forbi det forrige Castel og Kirkegaarden med sine sorte og hvidstribede Mure og glemte ikke paa Veien at kaste et Blik over til det gamle Capucinerkloster, der ligger hoit oppe imellem Cypresser og Oliventræer, til den røde Kirke nede ved Stranden, den rødmalede Hospitalsmuur og de kalkede Huse i Sestri, der stod og speilede sig i de rolige Bølger.

Efterat der nu er anlagt en Jernbane med utallige Tunneller langs med denne berømte Riviera di Levante, staaer Fjorberget ved Sestri øde og forladt. De hurtige nye Mennesser, der onste at kjende „Stationen i halvtresindstyve Dage“, faae neppe Tid til at besøge det, som de kalde Hovedpunkterne, og kun de, der fra de gode gamle Dage have bevaret en stille Forkjærlighed for dette Punkt, lade et Jernbanetog glide over for at kunne opfriske gamle Erindringer. Af dem er der dog ikke saa mange, at Bærten i Albergo d'Europa nede ved Stranden kan leve deraf. Over Huns og Gaard og Have udbreder den uundgaaelige Ruin sit graa Slor, som kun de to store Orange-træer, der staae med en smilende Overslod af Blomster og Frugter paa hver sin Side af Indkjørslen, vove at trodse.

Jeg havde følt mig dræget hen til dette Sted, ikke blot af mine Ungdomserindringer men ogsaa af den dybe Ensomhed, der herskede her, da jeg for Klar og

Dag siden, udslidt af Arbeide, flygtede ned til Syden for at udhvile mig, og dog havde jeg ondt ved at beseire en vis beklemmt Følelse, da jeg traadte ind i Gaarden til det gamle Herberge og blev overrasket af den Dødsstilhed, der mødte mig. Bærtinden sad paa Steentrappen udenfor Døren og skar Artiskoffer; Bærten gik med mørke Miner op og ned og talte smaat med en mager Geistlig ude i Gaarden, og en Knos i Skjortærmer, der udgjorde hele Bærtshusets Tjenerstab, laa paa Maven ude i Solen og lod Bærtindens to halvnøgne Børn slaac Kolbotter over sin Ryg.

Da jeg tilkjendegav min Hensigt, at ville opholde mig her et Par Dage, saae alle Medlemmerne i denne Middagsidyl paa mig med saa store Dine, som om jeg var et Havuhyre, der var skjult op paa Rhyten. Bærten gjorde mig den Vre i egen Person at føre mig omkring i alle Husets Værelser, baade foroven og forneden, for at jeg kunde vælge mig det Værelse, jeg syntes bedst om.

Jeg valgte da en luftig Hjørnestue, der vendte ud til Haven og med en Glasdør, som rigtignok ikke kunde lukkes, stod i Forbindelse med Gaarden og de to Orangetræer. Her tilbragte jeg otte fulde Dage i den dybeste Fred. Husets Folk vare godmodige Væsnere, som man altid finder dem i Italien, naar man har nogen Interesse for sine Medmenneskers Sorger og Glæder. Bærten talte oftere til mig om sin store Plan, at forvandle Albergo d'Europa til en Pensions-

anstalt for badende, fiskende, og aqvarelmalende Eng-
lændere. Agostino, Opvarteren gjorde mig ogsaa
bekjendt med sine Planer om at søge sig en mere
udstrakt Virkekreds i Genua eller Mailand, hvortil han
forberedte sig i al Stilhed ved at studere en fransk
Grammatik fra Maret 1797. Naar da den hedeste Tid
paa Dagen var forbi, gik jeg enten ned til Stranden,
hvor Nedslagerne arbeidede uførtrodet, og Fruentim-
merne sliffede paa deres Garn, eller jeg søgte ind i
Byens eneste Café for at læse „Opinione“, eller jeg
steg op i Capucinerklostret og fik mig en Passiar med
de stjægede gamle Munkes deroppe, der fristede en
kummerlig Tilværelse, efterat Regjeringen havde be-
stemt, at deres Kloster skulde ophæves og de rummelige
Gælder forvandles til Skolestuer. Gik jeg da om Af-
tenen igjen ned til Stranden, medens Maanen løftede
sig rødguul over Horizonten, satte jeg mig gjerne paa
en Bænk og saae Skoledrengene kaste deres Buger og
Skjorter af sig imellem Klipperne og derpaa kaste sig
ud i Volgerne, hvor de Større underviste de Mindre
i at svømme og træde Både. Slagermusene surrede
dem om Hovedet, et stille Seil gled forbi dem langt
ude paa Havet, og en stærk Lugt af Tang, Tjære og
Fisk lagde sig hen over Kysten.

Paa den sidste af disse otte uforglemmelige Aftner havde min Fod fort mig, istedenfor min sædvanlige Tour, ind igjennem Byen, hvorfra den stovede og suorlige Landevei fører op i Bjergene. Den ad denne Kant, hvor Solen brændte stærkere, havde jeg tidligere kun været en enkelt Gang og var strax vendt tilbage; men i Dag var Julisolen allerede gaaet ned, og Luften havde en saa blændende Klarhed, at man i en halv Miils Afstand kunde skjelne Folks Ansigter, naar de traadte ud paa de flade Tage eller aabne Altaner for at faae frisk Luft.

Til begge Sider af Veien liage pyntelige Villaaer, hvis Façader, udsmykkede med Søiler og Balconer, tyde paa Eiernes Velstand. Disse Villaaer tilhøre i Regelen gennesejste Familier, der nu, da det er saa nemt at reise, kun besøge dem i Høsten og tilbringe en Maanedstid der for at bruge Sobadene, medens de hele den øvrige Deel af Aaret overlade dem til Forpagterne, der søge at bringe saameget som muligt ud af Ferskner, Wiin og Dranger, medens Blomsterhaverne blive forsømte.

At anvende Røgt og Pleie her vilde ogsaa være spildt, thi de tykke Stovskyer, der stadig vælte ind over Havemurene fra den stærkt befærdede Landevei, lægge et fingertykt Lag over alt, hvad der spirer og grønnes, og true med at kvæle det paa Diebliffet. Hvad der, tiltrods for disse Ubehageligheder, bragte mig til at fortsætte min Gang, veed jeg ikke rigtig;

men paa engang blev jeg staaende foran en halvaaben Jernport, og et Udbrud af glad Overraskelse trængte sig uvilkaarligt frem, som naar den Besifarende i Ørkenen pludselig opdager en Oase med Skilde og Palmetræer.

Den Villa, der her laa for mine Dine midt i en Have, adskilte sig i det Ydre ikke synderlig fra de andre, jeg havde passeret; men alle Vinduer og Balcondore stode aabne, og hist og her brændte der Lys, saa at jeg kunde see ind i de hyggelige Værelser, hvis skinnende hvide Gardiner sagte bevægede sig for Aftenvinden. Men hvad der overraskede mig endnu mere og formaadede mig til at standse, var den hyppige Friskhed inde i Haven, hvis Planter og Blomster ligesom ved en usynlig Muur syntes beskyttede mod Stov og Sol. Paa Myrthe- og Laurbærbuskene, mellem hvilke der blomstrede en Flor af prægtige gule og røde Roser og brændende Granatblomster, laa der en fugtig Glands, ligesom en stærk Dug, og selv de to mørke Chyresser, der stode som Vogtere ved Husets Indgang, vare aldeles uberørte af Stovstjerne og syntes i samme Dieblif skyttede derhen fra et Drivhuus.

Jeg havde neppe Tid til at tænke over denne Gaade, da jeg allerede fik Forklaring paa den ved at see en forunderlig lang Skikkelse, der i et Nag over Skuldrene slæbte paa et Par uhyre Vandkander, og som uden at værdige mig et Blik fortsatte sin Vandingsproces. Man benyttede dertil kun den venstre

Arm, thi den hoire var sat af ovenfor Albuen, og han betjente sig kun af Stumpen, naar han med en rask Bevægelse, der tog sig ganske grotesk ud, tørrede Svenden af Banden.

Jeg vilde netop, trods hans brantue Miner, spørge ham om, hvem dette lille Paradis tilhorte, da en Stemme trængte hen til mig fra en Indgang under Balconen og gjorde mit Spørgsmaal overflødigt.

„Kom De kun indenfor, Signor, hvis det kan more Dem at beseer vor Have. Her er ikke mange af den Slags, men der findes heller ikke paa hele Egnen en Gartner som Giannicco, der giver sine Planter at drikke med den samme Kjærlighed som en Moder sit nyfødte Barn. I Dag kommer Herskabet dog ikke tilbage, thi det sidste Train er allerede kjørt; rigtignok kunde min Datter Fru Marchesaen have foretrukket at tage en Bogn, men nu er det allerede seent, og saa vilde hun have ladet mig det vide, hvis hun vilde komme ved Nattetid, og selv om hun kom, kjære Herre, saa er en fornem Dame aldrig forlegen ved at modtage Fremmede, og hun vilde slet ikke blive vred over at træffe Dem her; thi De synes jo at være en galant-uomo, og det vil behage hende, at vor Have har tiltalet Dem.“

Denne lange Tale kom fra en gammel Kone, der sad henne paa Trappen og holdt med begge Hænder paa en rund Klump, der laa i hendes Skjød. Jeg modtog den venlige Indbydelse og gik forbi den een-

armede Gartner hen imod Huset. Nu først kunde jeg nærmere betragte den gamle Husholderstje. Hun var omtrent trefindsthyve Aar, og hendes sammenstrumpede Ansigt var Præget af, at det engang havde været ualmindelig smukt. Hendes Dragt var endeel pynteligere end Fiskerkonernes i Sestri og aldeles sort med Undtagelse af et blændende hvidt Forklæde, hvori den runde Klump laa, som hun bestandig klappede med Hænderne. Jeg saae nu, at det hverken var en Skjodehund eller Kat, men en mørkebrun Skildpadde, der løstede Hovedet lidt iveiret fra sit Pandser og tittede hen til mig, men forresten følte sig fuldkommen tryk i den Gamles Skjod.

„De undrer Dem nok over min Kammerat der,“ sagde den gamle Kone; „men de sande Venner kjender man først i Nøden. Jeg har altid for varme Hænder, og Doktoren siger, at det kommer deraf, at jeg har havt saa feberagtigt travlt, dengang jeg var ung. Smød det, siger han, er der Intet, som hjælper saa godt som at lægge Hænderne paa et levende Væsen, der har koldt Blod, og til det Brug kan Ingen være mere taalmodig end denne min Veninde, som jeg nu har havt hos mig i tre Aar. Om Natten kryber hun ned i et fugtigt Gul henne ved Brønden, og der er Ingen, der behøver at fodre hende, thi det sørger hun selv for. Men nu vil jeg ikke lade Dem staae her længere. Gaa nu, Miranda, gaa og søg Dig din Aftensmad

og felicissima notte, min gamle Veninde, imorgen sees vi igjen."

Med disse Ord satte hun Dyret ned paa Grusgangen, hvorpaa det satte sine fire Fodder i Bevægelse og frob dovent og langsomt henimod en mørk Hække. Derpaa reiste hun sig behændigt op, strøg sine graa Haar tilbage og sagde:

„Hvis De vil see Dem lidt om i Haven, gode Herre, saa skal jeg skære Dem en smuk Buket af med det samme. De smukkeste Blomster ere rigtignok allerede inde i Huset, thi med dem pynte vi altid op, naar vor unge Frue kommer hjem. Ak Gud, hun er jo i en ung Alder bleven Enke, og jeg vilde kun ønske, at vi havde hende altid herude istedenfor inde i det mørke Hus i Gemma, hvor man er tilmode, som om man var i en Ligkiste. Hun er dog vant til at hoppe omkring mellem Klipperne herude og leve i Luft og Solstin, men misericordia! det maa hun undvære nu."

„Hvem taler De om, gode Kone?" spurgte jeg, medens vi gik ned sammen mellem Laurbærhækkerne.

Hun blev pludselig staaende og saae forundret paa mig.

„Hvem jeg taler om? nei, det er morsomt! Veed De da ikke, at denne Have tilhører min Datter, den smukke Fru Marchesa? det veed jo ethvert Barn i Sestri. Men De er rigtignok en Fremmed her, og det er første Gang i mit Liv, jeg seer Dem, thi saa gam-

mel jeg er, saa har jeg dog en god Hukommelse. At jeg engang har været ung, kan man rigtignok ikke see paa mig, men selv den smukkeste Sko bliver engang til en Toffel. Dersom De imidlertid hellere vil see paa et smukt Ansigt end paa en gammel Hex som mig, saa vent blot, til min Fru Datter kommer. Hun er nu allerede fire og tredive Aar, men intet Menneske kan see det paa hende. Hendes Ungdom er bleven staaende ligesom et Uhr, man ikke har trukket op i lang Tid. Nu gaar det igjen, og Tiden, der ligger imellem, er som udsløttet. Staffels Barn! det er hende vel undt, thi vi leve kun een Gang her paa Jorden, og det er smukt nok med disse himmelske Glæder, men deroppe tager man ikke tilægte, og der kommer ogsaa Skjærpsilden forst, kjære Herre! Hellige Gudsmoder, bed for os!"

Hendes Ord tabte jeg i en uforstaaelig Mumlens, medens hun foer omkring og plukkede snart her, snart der en Blomst til den Buket, hun havde lovet mig.

Jeg svarede hende blot, at det var et reent Tilfælde, at jeg var kommen ind i hendes Have, og at jeg inde i Byen aldrig havde hørt et Ord om hendes Frue. Hvis det derfor ikke var indiskret — thi jeg begyndte allerede at behandle den Gamle, der var Moder til en Marchesa, lidt mere ceremonielt — saa maatte hun endelig fortælle mig, hvorfra det kom, at hendes Datter ikke havde haft nogen Ungdom, da hun dog havde sprunget saa lystigt omkring mellem Klip-

perne og var bleven gift med en fornem Herre i Genua. Derpaa spurgte jeg om, hvor længe Datteren havde været Enke, og om hun ikke havde været lykkelig gift.

Forend hun svarede, saae hun sig forsigtig om efter den eenarmede Gartner, der var ifærd med at fylde sine Vandkander nede ved Brønden, og først da hun havde forvisset sig om, at han ikke kunde høre hende, svarede hun:

„Hvorfor skal jeg ikke fortælle Dem, hvad man taler om paa den hele Riviera lige fra Sestri til Genua? men Giannicco maa ikke høre det; thi om ham gjælder det, at gammel Kjærlighed rustet ikke, og nu, da Herr Marchesen er død, bilder han sig formelig ind, det stakkels Tosskehoved, at Louren kan komme til ham, og at Enhver, der blot taler om min Datter, stjæler Noget fra ham. Men lad os gaae hen forbi Magnolierne og gaae ind i Huset, saa kan De spørge mig om, hvad De vil. De synes mig at være en brav Herre; det kunde jeg strax see, da De saa medlidende betragtede Gianniccoss Arm. Seer De, han var ogsaa engang en smuk og rask Knøs, kun en Smule vild og oplagt til alt Slags Galsskab, og dengang havde han kastet Vinene paa min Datter Lisa, der netop var i sin Dp væxt. Da hun giftede sig med Herr Marchesen, hvad Ingen kunde fortænke hende i, eftersom han var saadan en god Herre, skjøndt over de halvtreds, saa gif Giannicco sin Bei paa Bryllupsnatten og tog

bort med et Soroverskib, der var blevet kalfatret nede i Havnen, og i ti Aar hverken Jaac eller horte vi noget til ham. En smuk Dag kom han tilbage som en stakfels Krøbling, syg og fattig, og jeg tog ham da til mig i Huset og pleiede ham. Derpaa spurgte jeg min Fru Datter, om jeg maatte beholde ham som Karl, og da det dog egentlig var for hendes Skyld, at han havde gennemgaaet alt dette og forskrevet sin Sjæl til den Ende, tillod hun mig det gjerne. Han blev blussende rød i Ansigtet, da jeg læste hendes Brev for ham, og siden den Tid har han gjort sig saa nyttig her i Huset og fort et saa stikkelig Liv, at han dermed har fortjent Afslad for alle sine Corsarsynder. Da min Datter kom hertil i October og tilbragte et Par Uger herude, nikkede hun til ham og sagde: „Haven er holdt ordentlig, Giannicco, det maa jeg tilstaae;“ men han svarede ikke et Ord, dog kunde man godt see paa ham, at han endnu var den Gamle. Naa! han maa finde sig i sin Stjæbne, til man en Dag kaster tre Stuffer Jord paa ham og saa Godnat. Ikke Enhver faaer i denne Verden, hvad han helst onsker, men Vorherre retter dog Kulden efter Klæderne. Amen! Gud være os stakfels Syndere naadig!“

Imidlertid havde vi naaet Huset, og den gamle Rone forte mig igjennem en kjølig, flisebelagt Forstue op ad en smal Steentrappe til Værelserne ovenpaa. Der var sex eller syv temmelig store Værelser, paa hvis stukkaterede Voster jeg tydelig kunde see, at Huset

var bygget for omtrent hundrede Aar siden. Møblerne skrev sig fra Napoleons Tid, men vare paantypede og forgyldte. Helt og her stod der i Maastrichter pragtfulde Blomsterbuketter, og paa Consoletterne foran Speilene stod der tændte Armstager, saa at det Hele tog sig saa hoitideligt og festligt ud, som om man endnu samme Aften ventede stort Selskab til Dands og Lystighed.

Sovekammeret var luftigt, og den store firkantede Seng var bedækket med et gammelt Silketæppe. „Naar min Datter kommer,“ sagde den Gamle, „skal hun sove nede hos mig, thi skjøndt hun sørger over Herr Marchesen, snarere som om hun havde mistet en Fader end en Ægtefælle, saa var han dog en brav Herre og en sand Adelsmand, som aldrig med sin Billie har gjort sin kjære Kone den mindste Fortræd. Han har ogsaa hjulpet paa os Alle, thi lige fra det Dieblig Herr Marchesen første Gang traadte ind i mit Hus, var det som om en Engel fra Himlen traadte ind til os i al vor Nød.

De maa vide, gode Herre, at jeg har været gift med en Somand, en flittig og brav Mand, der har gjort lange Reiser, først som Styrmand og siden med sit eget Skib, baade til Indien og til Amerika. Saa længe han levede, selv om han blev nok saa længe borte, havde jeg mine kronede Dage tilligemed mine tre Døtre, Marietta, Cesira og Lisa. Jeg selv hedder ligesom min anden Datter, og min Datterdatter,

den lille Marchesina, hedder ligeledes Cesira ligesom jeg og hendes Tante. Lisa, mit yngste og bedste Barn, var netop otte Aar gammel, da min Mand, efter nogle Maaneders Fraværelse, skrev til os fra Lima et fornoiet Brev, hvori han lod os vide, at han om et halvt Aarstid kom tilbage og nok skulde bringe nogle smukke Ting med til Pigebornene. Marietta var dengang sytten Aar og Cesira femten; de bleve ansete for de smukkeste Piger i Cestri, og jeg opdrog dem saa godt jeg kunde, for at de skulde blive dydige og retskafne Fruentimmer.

Men naar vi troe, at vi allerbedst jidde tilheft, saa ligge vi der, hums! Det ene Halvaar forløb efter det andet, og fra min stakkels Mand horte vi ikke et levende Ord. Da det tredie Aar kom, siden han tog til Lima — og hans Skib bar endda det smukke Navn la speranza — da sagde Marietta: „Moder,“ sagde hun, „Fader er død, og vi Andre ere værre deran, end om vi vare døde og begravne. Jeg har talt med en Signora fra Genua, der tager mig i sin Tjeneste, og naar jeg forst er der selv og finder en god Plads for Cesira, skal hun komme bagefter; saa kan Du bedre slaae Dig igjennem med Lisa alene.“ — „Ja gaa med Gud, Barn, svarede jeg; thi om ogsaa fremmede Folks Brød har syv Skorper, er det dog ikke saa haardt som at sulte, og hvad skal Du sidde her efter og ruge paa din Smule Ungdomsfsjonhed, hvor jo hver Mand veed, at Du er et forældreløst

Barn og ikke kan bringe din Mand Andet end Dinnetet paa Kroppen. Lægger man først Hænderne i Skjodet, saa er Fanden strax paaferde," sagde jeg stakkels Tøsse, der ikke vidste, at det var netop Fanden selv, der vilde have mit Barn til Genna, hvor ingen Moder kunde have Die med hende."

Medens den Gamle fortalte mig alt dette, stod vi ved et naabent Vindue i en lille Salon, hvori det var tydeligt, at Huset's Frue helst opholdt sig, thi her var de pynteligste Meubler og nogle af dem endog saa ganske moderne; paa Væggene hang der Billeder og Photographier, og over et lille Skrivebord saae jeg en Haandtegning i en prægtig Kamme af et ungdommeligt Pigehoved, der tiltalte mig ubeskriveligt. Det var en ovet Haand, der havde hentastet dette Billede paa Papiret; paa Kinder, Læber og Haar var der lagt en let Farvetone, men Halsen var lidt for tegnet og vidnede om, at Arbeidet var af en Dilettant.

„Er det Deres Marietta, min gode Kone?" spurgte jeg.

Hun sukede dybt og famlede paa Jalousiens Fernstang ligesom for at affjole Hænderne. „Det Billede der, kjære Herre? nei, det er min Datter, den smukke Fru Marchesa, og det har hendes Gemal, der nu er i Paradiset, selv tegnet. Men Marietta var heller ikke hæslig, og De veed jo, at det hedder: den, som er smuk fra Fodslen, bliver hurtig gift. Det skeer dog ikke

altid. Rigtignof hørte vi ikke andet end godt og smukt fra Pigebarner, og efter et halvt Aars Forløb skrev hun til Cesira, at hun skulde vare kommen, hun havde en udmærket Plads til hende hos en Greve, hvor hun lovede hende Guld og grønne Skove, naar hun strax begav sig paa Veien. Gaa kun, Barn, sagde jeg, til Genua og hils Marietta fra mig; hold Dig brav og tænk paa din gamle Moder og paa, at Du ikke gjør din Fader nogen Skam i hans Grav.

Og saa gif hun ogsaa, og jeg blev alene tilbage hos Lisa, den Yngste. I den forste Tid hørte vi ofte fra Pigebornene; de sendte os de allersmukkeste Breve og fortalte, at det gif dem udmærket, og undertiden fulgte der ogsaa Penge med og Vaand og Skotøi til Lisa, som hun dog ikke kunde bruge, fordi det var altfor fiint for os i vor fattige Stilling. Og saa lod de mig vide, at de sandsynligviis vilde gifte sig, og jeg var ude af mig selv af Glæde og Tilfredshed, og tænkte: hvis min Mand nu kom hjem fra sin Reise, saa byttede jeg ikke med nogen Dronning. Men en Aften kom Padre Francesco tilbage fra Genua, hvor han havde haft Forretninger for sit Kloster; jeg havde bedt ham om at see til Bornene, og det havde han ogsaa lovet mig og kom nu for at sige mig Bæst. Jesumaria! jeg kunde ikke gjøre Andet end slaae Hænderne sammen over Hovedet, og saa styrte jeg om paa min Seng, som om man havde knust mit Hjerte med en Hammer! De forstaaer vel, hvad jeg mener,

gode Herre? det falder en Moder haardt at tale om sine Borns Stam, selv om der ligger tyve Aar imellem. Lisa var hos mig, da jeg horte om denne Ulykke. „Moder," sagde hun, da Præsten var borte, „hvad er der iveien med mine Søstre? sagde han ikke, at han havde seet Cesira i Silkekjole med Guldorenringe og Brosche, men Marietta havde han ikke seet, fordi hun var hos en anden Greve paa hans Villa? hvorfor græder Du da mamma mia, naar mine Søstre har det saa godt?" — Men jeg sagde: „Barn, veed Du da ikke, at naar man spiser Kirsebær med de Store, faaer man Stenene i Dinene." Mere turde jeg jo ikke sige til den stakkels ustyrbare Skabning, der kun var tretten Aar gammel, og i vor By lever man ikke som Hedninger, og mit Barn havde hverken hjemme eller paa Gaden nogensinde seet noget Ondt. Men jeg kunde ikke holde op med at græde, og snart vilde jeg til Genua for at rive mine Born ud af Ulvens Kløer, og snart sagde jeg til mig selv: det hjælper dog ikke, og tager Du Lisa med Dig, bliver hun vel ogsaa smittet, og lader Du hende blive alene hjemme, saa dør Du af Angst. Og saa, gode Herre, besluttede jeg mig til at betragte mine to Pigeborn som døde, og da der nu ogsaa kom Efterretning om, at min stakkels Mand allerede i to Aar laa paa Havets Bund, sagde jeg til mig selv: nu har jeg ikke Andet tilbage end min stakkels Lisa, min Fattigdom, og min Nødsfaaen, og saa holdt jeg mit Barn bestandig

hjemme under Opfigt, og et godt Barn blev hun bestandig, thi hun sad gjerne den hele Dag og spandt eller filerede, og kun om Søndagen gif hun op til Klosteret for at høre Messe eller skrifte sine ustyldige Smaafeil hos Padre Francesco, og Pateren roste hende meget og sagde, at hun ved sin store Dyd vilde holde mig skadesløs for Alt, hvad jeg havde lidt og gaact igjennem.

„See kun rigtigt paa det Billede, gode Herre. Det er nu over tyve Aar siden, at Marchesen tegnede det, og hun er nu ikke længer noget Barn, men en smuk og stabselig Frue; dog sige alle Folk, at det ligner endnu den Dag i Dag, og jeg er mange Gange kommen bag paa Giannico, naar han har listet sig herop og har staaet og stirret paa dette Ansigt, som om det kunde være Madonnas. Herr Marchesen var en Slags Kunstner, maa De vide; han eiede allerede dengang dette Hus foruden sit Palads i Genua, og mangen en Sommer er han kommen herud og har siddet hele Timer her paa en eller anden Plet og har malet Billeder af Bjergene og af Habet. Jeg gif nu ikke mere ud, siden jeg havde havt den Ulykke med mine Børn; jeg meente, at enhver Sladbertjærting vilde trække paa Skuldrene af mig. Og saa vidste jeg ikke engang, at der var saadan en Marchese til i Verden, og jeg havde nær faaet et Tilfælde, da min Rjokkendør en Dag blev rebet op, just som jeg stod og togte vor Po-lenta, og Visa foer ind til mig ganske rød i Hovedet,

og en Herre traadte ind bagefter hende — han var ikke ganske ung mere, men allerede høit op i Fjrrerne. »Mamma mia,« sagde Barnet, „den Herre der, har talt til mig, da jeg kom lige fra Messen og paa Grund af Barmen havde trukket Sko og Stromper af og løb hen over de vaade Klipper nede ved Stranden. Bludselig saa jeg ham komme hen til mig, og han spurgte mig, hvad jeg hed, og hvor jeg boede, og om han maatte gaae med mig, thi han onskede at tage et Billede af mig.“

Jeg behøver ikke at fortælle Dem vidt og bredt om, hvorledes jeg først skammede mig over min Fattigdom, og hvorledes han inden faa Minutter havde gjort mig saa tillidsfuld, at jeg maatte skrifte hele min Livshistorie for ham, hvor fornem en Mand han end var; men de Fornemste vide i Almindelighed bedst, hvor Skoen trykker os Andre, og medens han tegnede Barnet og ikke talte et eneste Ord, gif Munden paa mig som en Rværn, og ikke engang det skjulte jeg for ham, hvad der havde tilbraget sig med de to Uldste.

Da jeg endelig holdt inde, var ogsaa Billedet saa temmelig færdigt; han sagde da, at nu kunde det være nok for i Dag, at jeg havde der et rart og elskværdigt Barn, som han interesserede sig for, og hvis jeg syntes om det, saa vilde han sørge for, at jeg fik mere Glæde af denne Datter end af de to Andre. Hvor gammel var hun da egentlig? Tretten Aar, og det var paatide at lære noget Rigtigt. Han vilde

fende hende med en paalidelig Person til Genf, til en god Opdragelsesanstalt, hvor hun skulde tilbringe tre eller fire Aar, og han vilde afholde alle Udgifterne.

De kan tænke Dem, gode Herre, at jeg i Begyndelsen ikke vidste, om jeg skulde græde eller lee; at jeg skulde af med mit sidste Barn skar mig i Hjertet, og jeg skulde endda takke til; men da jeg spurgte Fader Francesco om Raad, talte han mig ordentlig til og sagde, at her viste det sig, at naar Gud lukker en Dor til, aabner han strax ved Siden af en anden; jeg tørrede da mine Taarer og fandt mig i Alt i Haab om, at det skulde være til mit Barns Lykke.

Jeg har heller ikke angret det fiden. Da hun tre Aar efter kom tilbage — mig forekom det som tusinde Aar, men med Taalmodighed kommer ogsaa den Samme over Bjerget — var hun bleven smuk og klog og havde Manerer som en Hertuginde, men lige over for sin ensfoldige Moder var hun den samme som altid. Folkene i Sestri gjorde store Dine, da de første Gang saae Frøkenen følge med mig til Kirken. Præsten derovre roste hende meget, men sagde, at hun skulde vedblive at være from og dydig og ikke sætte sig Griller i Hovedet, og medens han stod og talte opbyggelig til hende, fæstede hun Dinene stille paa Gulvet, det søde Barn, og derpaa kyskede hun ham paa Haanden, lige som hun havde gjort, da hun var en lille barfodet Tos, og om Aftenen sov hun fornøiet ind i sin simple Seng, som om hun aldrig havde været vant til noget

Bedre, og som om hun ikke i Mellemtiden havde lært
 saa meget, at hun var klogere end selve Vyfogden i
 Sestri."

"Lad os gaae bort fra Vinduet, gode Herre,"
 sagde den Gamle pludselig og trak mig dybere ind
 i Bærelset, hvor hun nødte mig til at tage Plads paa
 Divanen. Selv blev hun staaende ved det lille Bord
 og plukkede et Par visne Blade af den store Buket,
 hvis brogede Farver skinnede dobbelt i Lysglandsen.

"Hvad fattes Dem, gode Kone?" spurgte jeg,
 „hvorfør vil De ikke blive staaende i den friise Aften-
 lust?"

"Det er Giannicos Skyld," sagde hun betænke-
 ligt. Han gaaer og luster herne under Binduerne,
 og han har skarpe Øren, især naar hendes Navn bliver
 nævnt. Jeg vilde netop sige Dem, at han engang har
 været dødelig forelsket i hende, men skjøndt hun hverken
 gjorde Dine til ham eller til de andre Kjøns, mente
 han dog, det stakkels Tosskehoved, at hun hemmeligt
 tænkte paa ham, og en Dag friede han ligefrem til
 hende. Men selv om hun havde holdt af ham, hvad
 hun ikke gjorde, saa vare de begge To fattige, og naar
 Nøden kommer ind ad Døren, skiver Kjærligheden ud
 af Vinduet. Hvorledes skulde overhovedet hun med
 Alt, hvad hun havde lært, kunne fordrages med saa-
 dan en ubidende Person, som han var? Hovedsagen
 var imidlertid, at hun holdt slet ikke af ham, ligesom
 hun heller ikke brod sig om de andre og rigere, der

dengang friede til hende, ja ikke engang om sin Velgjører, Marchesen. Da jeg sagde til hende: Barn, nu kan Du gjøre din Lykke og blive Fru Marchesa! den gode Herre der har hjulpet din Moder ud af sin Elendighed og ladet Dig lære saamange smukke Ting — ja vil De tænke Dem, han sørgede ogsaa for Cesira og gav hende et godt Udstyr og fik hende gift med en Forpagter paa et af sine Godser — han frier nu til Dig, sagde jeg og Du kan nu komme til at boe i Genua i et smukt Palads. Overvei det nu vel, mit Barn og husk paa, at Skjønhed alene gjør ikke Raalen fed! Men hun faldt mig grædende om Halsen og sagde: »Mamma mia! jeg vil ikke fra Dig, og jeg vil heller ikke gifte mig med en gammel Mand; hellere vil jeg døe, saaledes som jeg gaaer og staaer.“

„Stakkels Pigebarn! jeg havde stor Medlidenskab med hende, thi jeg holdt af hende, som af min Driesteen. Men her kom ogsaa Taknemmeligheden i Betragtning, og saa vare vi jo et Par stakkels hjælpeløse Fruentimmer, og hvad Fattigdommen kan gjøre af en ung Pige, det havde jeg jo allerede oplevet med de andre To. Heldigviis talte Padre Francesco, da hun skristede for ham, saa indtrængende til hende, at hun kom ned fra Klostret ganske som forvandlet og sagde til mig: „Moder, jeg vil gjøre, hvad Du forlanger. Madonna og alle Hølgene vil hjælpe mig til, at jeg maa blive en dydig Kone, og Du skal have det godt paa dine gamle Dage; han er jo ogsaa,“ sagde

hun, „en god Mand og vil ikke forlange, at jeg skal elske ham meer, end jeg kan, men tro vil jeg være ham og gjengjælde ham alt det Gode, han har gjort os.“

Saa fik jeg da, gode Herre, en Marchese til Svigersøn og kunde nu ogsaa have spillet den fornemme Dame og kjøre omkring i Genua i Carrossé. Men jeg tænkte, om ogsaa den sorte Hone lægger et hvidt Eg, saa bliver den lige sort derfor, og saa lod jeg det blive ved det Gamle; kun flyttede jeg ind i denne Villa, der dengang, det tør jeg nok rose mig af, ikke saae nær saa smuk og reentlig ud, som den nu gjør. Her nedkom ogsaa min Fru Datter Maret efter med en lille Pige, der var smuk som en Engel og sin Moder op ad Dage. At Herr Marchesen var ude af sig selv af Glæde, kan De let tænke Dem, men ogsaa min Visa var inderlig glad, og hun sagde: „Nu vil det ikke falde mig svært at takke den gode Gud for al den Lykke; han har stænkert mig, siden jeg har faaet den lille Engel der, og Padre Francesco behøver ikke længer at formane mig til at være dydig, thi jeg maa jo give min Datter et godt Exempel.“

Det sagde hun, den stakkels unge Bone, og jeg vidste godt, hvad hun mente, thi hun havde fortalt mig, at alle de adelige unge Herrer, og deriblandt de smukkeste og rigeste, efterstræbte hende, og at Mange stæbte sig, som om de vare affindige, for at vise hende, hvor hoit de elskede hende, og De veed jo ogsaa, gode

Herre, at Straaet ikke kan gjøre for, at det brænder, naar det kommer Ilden for nær. Men nu havde hun sit Barn og saae hverken til hoire eller venstre, men bestandig ind i de to smaa uskyldige Dine, og Alt, hvad de forlibte Narre fandt paa, saa hjalp det ikke mere, end om En vil give sig til at bore Huller i Vandet.

Men det faldt hende dog ikke saa let som hun havde drømt om, thi allerede Aaret efter at den lille Cesira var kommen til Verden, fik Herr Marchesen et Anfald af Lamhed, saa at han altid maatte sidde i en Kullestol. Det var en Ulykke, at det kun havde truffet den venstre Side og ikke den hoire, thi nu kunde han dog fordrive Tiden med at tegne og male, og da han var af et godt og christeligt Gemyt, blev han heller ikke hverken vild eller mennefefjendst paa Grund af sin Ulykke, men han blev kun endnu mere god og kjærlig imod sin unge Kone, for hvem han gjorde Alt, hvad han blot kunde see i hendes Dine, at hun onskede sig. Heller ikke hun satte et melancholsk Ansigt op. Man kan rigtignok ikke synge, naar man gaaer og bærer paa et Kors, men naar en Moder bugger sit Barn, kommer hun uvilkaarlig til at nynne lidt imellem. Og saaledes var det baade for Gamle og Unge opbyggeligt at see paa, hvordan min Datter, den smukke Fru Marchesa førte sig op i sin Uegtestand, og Padre Francesco, med hvem jeg oftere talte derom, sagde: „Sun er en Helgen, og hendes Dyder ere tilstrækkelige

til ogsaa at løskjøre hendes Søstre af Skjærilden. Guds Betsignelse hviler over Eder som Moder, Fru Cesira."

Ja, gode Herre, naar man altid om Morgenen vidste, om det vilde blive Uveir om Middagen! men den, der leer om Fredagen, græder om Søndagen. Den lille Cesira var neppe fem Aar gammel, og hendes Fru Moder altsaa fem og tyve, og det var fire Aar siden, at Herr Marchesen havde maattet tye til sin Kullestol, da sidder jeg en Dag ganske fornøiet inde i Huset ved min Nof — Giannico var dengang endnu ikke kommen tilbage fra sit Soroverliv. Paa engang holder der en Bogn udenfor Døren, thi dengang var der endnu ingen Jernbane, og hvem stiger ud af den? mit eget, kjære Barn, den smukke Fru Marchesa, men saa bleg og saa forunderlig, at jeg blev dødelig forstrækket; hun bragte heller ikke sit Barn med sig som ellers, og paa mit Spørgsmaal om, hvad der var forefaldet, fik jeg i lang Tid slet intet Svar. Men det er nu engang imod Naturens Orden, gode Herre, at Moder og Datter have Hemmeligheder for hinanden. Hvad det var, det kan jeg nu gjerne sige Dem, siden De reiser bort i Morgen, og Sagen selv kun geraader min Datter til Ure. Thi Guldet skal man først lære at kjende i Ilden og Martyren paa Baalet. Seer De, der var kommet en Maler i min Svigersøns Hus, en ung Mand, endnu et Par Aar yngre end min Fru Datter. Han hed Lorenzino Sciarpa, og De har vel

oftere hort hans Navn, da han siden den Tid skal være bleven meget berømt. Han skulde bemale en Spijsfal med Guder og Gudinder, og saaledes kom han daglig i Huset og saae daglig den smukke unge Kone, men at see hende og brænde i lys Lue var et og det samme. Dagen efter at han havde gjort hende sin første Erklæring, var det netop, at hun kom kjørende herud til Villaen. I Begyndelsen var der Intet at bringe ud af hende; hun lukkede sig flere Timer inde i sit Sovestue, thi hun havde Noget at tænke over, sagde hun, og hun vilde være alene og slet ikke see noget Menneske. Jeg horte, at hun gik op og ned ad Gulvet, men hun hverken græd eller bad. Tilfjeldt kunde hun selv ikke holde det ud, men sagde mig reent ud, at hun elskede denne Lorenzino høiere, end hun havde troet, at man kunde elske noget Menneske, og, sagde hun, hvis Du kjendte ham, Moder, vilde Du ikke fordomme din ulykkelige Datter, men beklage hende, og Du vilde forstaae, at naar Kjærligheden til dette Menneske har faaet Rum i Hjertet, kan den først rives ud af det med den Spade, der klapper efter paa Graven. Og nu fortalte hun mig om ham i saadanne Udtryk, at jeg, hvor gammel og hvor tør jeg end var, selv begyndte at fænge Ild og for denne Lorenzinos Skyld gjerne havde offret min Sjæls Frelse. Jeg sagde til min Datter: „Man snakker nok om Synden men ikke om Synderen, og man snakker om Mosen men ikke om Tørsten; hvor kan Du falde paa at spørge mig

om det, Barn? Jeg har gjort min Skyldighed, idet jeg har opdraget Dig fromt og dydigt; men ethvert Menneske maa leve sit eget Liv, og paa Dommens Dag staae vi Allesammen nogne lige over for vor Dommer.

Skulde De troe det, kjære Herre, at det stolte Barn lod, som om hun slet ikke forstod mig? og endnu den Dag i Dag skammer jeg mig over, at jeg lod mig beskæmme af mit eget Barn, og at Ugget dengang var klogere end Hønen.

„Moder,“ sagde hun, „jeg er slet ikke kommen herud for at spørge Dig tilraads, thi jeg veed meget godt selv, hvad jeg skylder min Mand og mit Barn. Men i Ensomheden maa jeg søge Kraft til at kunne det, som jeg vil, og derfor vilde jeg tilbringe en Nat herude alene. Staf mig Noget at spise og send saa En op til Padre Francesco og bed ham om at komme til mig, thi det er silde, og jeg kan ikke nu, som tidligere, da jeg sprang om paa bare Fødder mellem Klipperne, gaae op til Klosteret i Maanestien, uden at det giver Aaledning til Folkesnak.“

En Helgen havde ikke kunnet opføre sig bedre, det maa De indrømme.

„Og ganske rigtigt, da hun næsten Morgen kjørte bort igjen, var hendes Ansigt ganske klart og stille, og det beholdt hun bestandig, siden hun havde kjæmpet denne sidste Kamp, og det uagtet et Halmstraa kan trykke i Bængden, end sige en saa stor Byrde som en hemmelig Videnskab for et smukt og stikkeligt Men-

nejste. Thi det var han, det maa jeg selv sige, skjøndt jeg hadede ham, fordi mit stakkels Barn maatte lide saameget for hans Skyld. Men selv vidste han ikke Noget om det, thi hun havde tilshyneladende koldblodig berøvet ham ethvert Haab og forlangt, at han for hendes Skyld skulde forlade Huset, og helst tage bort fra Genua med det samme. I de forste Aar derefter kunde han ikke lade være i det mindste en Gang om Aaret at vende tilbage, som om han vilde spørge, om det virkelig var muligt, at hun kunde lade ham dø ubønhørt? men da han altid blev modtaget med den samme Mine og det samme Svar, endogsaa herude, hvor han en Gang overraskede min Datter, som var taget herud nogen Tid med Barnet, der havde havt Mæskinger, endogsaa her opnaaede han ikke det mindste, men maatte tage bort som han var kommet.

Jeg havde ondt af ham mere end jeg turde sige, saadan en smuk og fortræffelig ung Mand, der var from som et Barn og slyrig som en Dove, og saa en berømt Maler, som Alle saae op til. Barn, sagde jeg til min Fru Datter, har Du dog ikke i det mindste givet ham den Trost, at det ikke er af Mangel paa god Villie, at Du ikke kan gjøre ham lykkelig, men af Gudhed og Taknemmelighed mod din Herr Gemal, og har Du ikke sagt ham, at det falder Dig haardt nok at lade ham reise, og at Du hemmeligt fortæres af Længsel efter ham, ligesom han efter Dig?"

„Nei, Moder,“ svarede hun, „hvis jeg sagde ham

Sligt, vilde han aldrig vige fra mig, og hvem veed, om saa Helgenerne vilde staae mig bi? nei, skulde jeg hver Dag gaae og see paa hans sorgmodige Blik, saa vilde min Standhaftighed smelte ligesom Bøxet i Jlden; hvorledes skulde jeg ogsaa kunne see min gode Mand, der elsker mig saa hoit og har Tillid til mig, rolig ind i Ansigtet, naar jeg havde sagt til en anden Mand: vær taalmodig, til den stakkels Syge ikke sidder længer i sin Rullestol, men hviler ud efter sine Lidelser? nei, Moder, tal ikke til mig om Sligt, thi Gud alene veed, at mit Hjerte undertiden striger saa hoit, at jeg maa holde mig for begge Ørene for ikke at tabe Hovedet og for ikke at gjøre Noget, som jeg vilde angre i al Ewighed."

Stakkels Kone! og dog skulde De have seet, gode Herre, hvorledes hun med alt det kunde smile og sætte et muntert Ansigt op til Alle, men især til sin lille Pige, der var snuik som en Engel og lignede sin Moder i Sind og i Skind. Men Mange meente dog, at hendes Mama, skjøndt hun nu allerede var henimod de tredive, var den smukkeste af de To og man ansaae dem snarere for Søstre end for Moder og Datter. Det var nu al hendes Lykke og eneste Trost, og den maatte hun tilsidst ogsaa undvære; thi da Cesira havde fyldt sit fjortende Aar, besluttede Herr Marchesen at sende hende til Genf til den samne Pensionsanstalt, hvori min Visa havde lært saa mange smukke Ting, og min Fru Datter, der rettede sig efter sin Gemal i

Altting, bragte selv Barnet dertil og tog med tusinde
Lærer Afsted fra hende.

Hun har da fortalt mig, hvad der passerede hende
paa Tilbagereisen, at nemlig den stakkels Lorenzino
paa et Sted, hvor hun skulde overnatte — Gud veed,
hvorledes han havde faaet det opspurgt — pludselig
lod sig see og fastede sig for hendes Fodder, saa godt
som uden at sige Noget, men paa hans smukke Ansigt
stod der en lang Historie om, hvad han havde lidt,
og hvor fortvilet han var. I Mellemtiden havde
han bestandig opholdt sig i Paris, hvor han havde
kunnet frie til de smukkeste og rigeste Piger, men hans
Hjerte glemte kun een Kjærlighed, som det hedder i
Verset:

    Hvor eengang antændt-var en Flamme,
    Der slumrer altid dog en Gnist i Mørket,

og han vilde hellere leve og døe som Perbersvend end
blive sin gamle Flamme utro.

Dengang havde det kostet den stakkels Kone mere,
end et Menneske kan forestille sig, at sende ham haab-
løs bort, og hun viste mig en Fletning af sit lange
sorte Haar, som hun om Natten havde ligget og bidt
i for ikke at strige høit; men den næste Morgen var
denne Fletning ganske graa, og det er underligt nok
at see hende gaae omkring med den, den Dag i Dag,
thi hun har ikke villet skjære den af, for bestandig at

erindre sig om, hvormeget hun har lidt, og hvor tap-
pert hun har holdt sig."

Giannico traadte ind i det samme; han stod pludselig paa Dørtærsklen uden at jeg havde hørt ham komme op ad Trappen, kastede et skjævt og fjendligt Blik til mig og sagde et Par Ord i genuesisk Dialekt, som jeg ikke forstod.

„Det er godt, Giannico,“ svarede den Gamle, der ikke et Dieblisk lod sig forstyrre i sin No. „Du kan gjerne gaae hen og lægge Dig — jeg skal nok selv følge Herren ud og luffe Bitterporten efter ham. Godnat!“

Den Genarmede brummede Noget i Skjæget og trak sig lydlost tilbage, som han var kommet. Men vi taug Begge, til vi horte nede i Grusgangen hans tunge, afmaalte Skridt, eiendommelige for den, der er vant til at bære tunge Byrder.

„Ham har vi vor Nød med,“ sagde den Gamle. „Det er dog kurieuft, hvor mange Narre, der løbe frit omkring, og Ordsproget har Ret, at hvis Galsskab gjorde ondt, saa kunde man høre det stonne i ethvert Hus. Men skjøndt man skal forbarme sig over sine Medmennesker, saa kan jeg dog ikke gjøre Udret end love og prise Gud fra Morgen og til Aften, at han endelig

har forløst mit Barn og givet hende sin Belønning her paa Jorden. Min Herr Svigersøn — Gud være hans Sjæl naadig — fik en smuk og let Død, thi han sov hen i sin Siesta uden at udstøde saameget som et Skrig, og saa blev han med stor Pomp stædet til Jorden af hele den genuesske Adels; Alle condolerede hans Kone med den største Verbodighed, og hele Byen var udtømmelig i at rose hende, fordi hun havde baaret sig saa smukt ad imod ham, skjøndt hun kun var Datter af en simpel Kone som mig og ikke født og opdraget i et Palads. Nu kan hun sandle det gamle Ord, at Udholdenhed seirer, og hvis hun nu efter sin Sørgetid ægter sin Lorenzino — Du gode Gud, naar man er nogle tredive Aar, er man jo dog ikke for gammel til endnu at blive lykkelig, især naar man har et Ansigt som min Lisa og et uskyldigt Hjerte, der ikke har det mindste at bebreide sig; thi Skjændsel og Anger, gode Herre, de grave langt dybere Rynker end Aarene, og en god Samvittighed er det bedste Skjønhedsmiddel af alle. Ja, ja, nu skal det snart komme til at see anderledes ud her, og den gamle Mama kryber da ganske fornøiet hen i sin Krog, til sin Veninde Miranda, og vi stikke da begge to kun Hovedet ud af vor Skaf for at glæde os, naar Ungdommen har gode Dage og nyder sit Liv. Herre, din Billie skeel Amen."

Jeg havde reist mig op og var endnu engang traadt hen foran Billedet, der forestillede Heltinden i

denne simple og gribende Historie i hendes sorgløse Barndomsfjønshed. Det forekom mig nu, som om disse fine Linier tydede hen paa al den Kraft og Sikkerhed, som den modne Kvinde skulde lægge for Dagen, og kun et rørende Udtryk af Frygt for det ubekjendte Liv syntes at spille om hendes friske Læber.

„De kan i Sandhed prise Dem lykkelig, at De har saadan en Datter,“ sagde jeg, da jeg endelig vilde tage Afsked. „Og nu faaer De jo en ny Glæde af Deres Datterdatter, der, efter hvad De siger, slægter Moderen paa. — Hvor gjerne ventede jeg ikke, til jeg kunde gjøre Bekjendtskab med den smukke Fru Marchesa og den unge Froken, men jeg har lovet at træffe en Ven i Morgen i la Spezzia og veed ikke, om jeg, naar jeg kommer tilbage, endnu kan opholde mig nogle Dage i Sestri.“

„Maaskee vil De da heller ikke træffe Cesira,“ sagde den Gamle, „thi hun kunde ikke engang komme til sin Herr Faders Begravelse; hun var nemlig paa en Udflugt med hele Pensionen i Bjergene, og Ingen vidste rigtig, hvor Depechen skulde sendes hen for at træffe hende. Naa, det faaer hun jo tidnok at vide; men min Fru Datter, tænker jeg, vil være glad over at slippe ud af det Sørgehus, hvor hun har oplevet saamegen Rummer og nu har trykket Dinene til paa sin gamle døde Mand, og hun vil sagtens gjerne tye hen til sin gode Mama for engang igjen at føle sig friere. Hvis De derfor skulde komme forbi igjen, gode

Herre, see saa endelig herind, thi min Datter har til-
 ladt at Haven skal staae aaben for alle Fremmede.
 Tag da denne Buket med Dem til en Grindring. Det
 er dog forsilde til at plukke en ny nede i Haven."

Hun paanodte mig den store, smukke Buket af
 Roser og Granatblomster paa en saa trohjertet Maade,
 at jeg var nodt til at tage imod den. „Jeg har op-
 holdt Dem saalænge," sagde hun, da hun endnu en-
 gang rakte mig Haanden nede ved Gitterporten, „men
 naar jeg begynder at tale om mit Barn, kan jeg aldrig
 blive færdig. Godnat, gode Herre, og Tak, fordi De
 har været saa overbærende mod en snaksom gammel
 Bone. Seer De, naar De engang selv faaer hende
 at see, som vi har talt om, saa vil De forstaae, at
 man ikke kan rose hende nok, og at man ikke behøver
 at være en forsængelig Moder for at synes om
 hende."

Denne Nat stod jeg længe ved mit Vindue i
 Hjørnestuen i Albergo d'Europa og saae henimod Pinie-
 forhjerget og ud over Havet, der som et uhyre Solv-
 skjold med en bred, mørk Staalrand affspeilede den
 maaneklare Himmel. Jeg spurgte mig selv, hvorfor
 denne simple Historie havde stemt mig saa hoitidelig.
 Et reent og stærkt Hjerte, der modstaaer alle Viden-
 skabens Forlokkelser og saa nu endelig — seent, men

ikke forfælde — høfter Lønnen for sin Trofskab, var det da en saa sjelden Begivenhed, at man maa betragte den som et Eventyr? Vist er det, at jo mere en Have ligner Paradiset, desto menneskeligere synes et Syndesfald os. Orangetræerne dernede ved Porten duftede saa stærkt, at jeg maatte tænke paa, hvorledes Maa-
nen mangen Gang derude i den smukke Fru Marchesa's Have havde seet hende og hendes Ben spadserere frem og tilbage mellem Myrthe- og Laurbærhækkerne, og alligevel havde hun sendt ham bort med et roligt Godnat og bedet ham ikke at komme igjen i Morgen. Og det er foregaaet i Cicisbeatets og de overbærende Mødres og i den mest overbærende af dem alle, i den moderlige Kirkes eget Land. Og dog var det ikke det alene, som bragte mine Tanker altid tilbage til den smukke Fru Marchesa. Jeg saae bestandig de blide og smukke Omrids af det unge Ansigt for mig, og det forekom mig, som om de altid fik et mere spændt og smerteligt Udtryk, ret som de vilde sige: Alt er truffet ind, hvad vi dengang anede, og vi har saalænge vænnet os af med at lee, at vi sagteus nu have ondt ved at lære det. Og saa spurgte jeg mig selv, om et Menneske, der ikke har nydt sin Ungdom, kan holdes skadesløs af en Sykte, der kommer bagefter — et taabeligt Spørgsmaal, da der gives Mennesker, der først seent blive unge, ligesom der er andre, der aldrig blive det, og andre, der aldrig ophøre at være det.

Til sidst smertede det i mine Dine at stirre paa

Sølvskjoldets blændende Glands og jeg gif tilsengs og begravede mine Grublerier mellem Puderne.

Den næste Morgen tog jeg efter min Bestemmelse til la Spezzia; men min Kuffert lod jeg blive tilbage i Værtshuset, da jeg havde fast besluttet paa Tilbageveien til Genua at blive her Natten over. Den Gamles Indbydelse til endnu engang at besøge Villaen, naar hendes „Fru Datter“ var der, var ubentvivl min egentlige Bestemmelsesgrund, skjont jeg besmykkede mit Forsæt dermed, at jeg i Sestri ventede Breve, som endnu ikke vare ankomne.

Swad jeg oplevede af Mærkværdigheder ved den smukke Havbugt, der breder sig udenfor la Spezzia og Portovenere, horer ikke herhen. Det stulbe ogsaa Alt sammen snart trænges i Baggrunden, da jeg om Aftenen paa den tredie Dag ankom med Banetoget til den lave Stationsbygning ved Sestri, og mit Blik, saasnart jeg steg ud af Coupéen, faldt paa de stolte Linier af Forbjergene og streifede ud over Havet. Men jeg gif dog ikke strax hen til det ensomme Værtshus ved Stranden, men passerede først igjennem Hovedgaden, da den lille Apothekerbod, der ogsaa gjorde Tjeneste som Posthus, pleiede at lukkes, inden det blev mørkt. I det jeg gif forbi de velbekjendte Huse, var det mig paafaldende, at ingen af Beboerne sad udenfor Husdørene som ellers, og at selv Haandværkerne syntes tidlig at have forladt deres Arbeide; dog stode deres

Horde og Værktoi endnu ude paa Gaden, og overalt laa der halvfærdigt Arbeide.

„Er det Helligdag i Dag?“ spurgte jeg en sygelig ung Pige, som altid pleiede at sidde paa den samme Bænk, og som ogsaa sad der i Dag og nikkede til mig med sit blege Ansigt.

„Nei, Herre, men den smukke Fru Marchesa bliver bisat i Dag, og derfor ere alle Folk henne i Kirken; men de maa snart komme igjen, thi det er en heel Time siden.“

„Hvilken Fru Marchesa?“ spurgte jeg. „Var Marchese Piuna gift, og har han mistet sin Kone?“

Forunderligt at jeg kun tænkte paa Gieren af Pinievillaen. Men i den Grad kom denne Esterretning mig uventet, at jeg som Ihuslaet maatte støtte mig til Muren, da den Syge med sin dybe Stemme svarede: „Nei, Herre, hende er det ikke. Det er et Byesbarn fra Sestri, der blev gift i Genua med en fornem Herre og hvis Villa ligger derne paa Beien.“

Og nu nævnte hun til Overflod Rabnet, som jeg i de sidste Dage saa ofte havde tænkt paa.

„Er hun død?“ stammede jeg, idet jeg søgte at fatte mig. „Men det er jo umuligt? Hun var jo fuldkommen rask endnu i Løverdags. Du tager vist feil, mit Barn, det er hendes Mand, Herr Marchesen, der er død, og det er sagtens for ham, at der nu

holdes en Sørgegudstjeneste henne i Kirken. Det er jo i den Kirke, at han er bleven viet, har jeg hørt."

Pigen rystede paa Hovedet og bevægede sin Pegefinger langsomt fra venstre til høire, for at give sit Nei mere Estertryk. „So det er netop hende, og Alle ere ligesaa bestyrkede derover som De, thi hun kom rigtignok sund og frisk hertil i Forgaars, og vi glædede os til at skulle see hende igjen, thi hun er elsket og næsten tilbødt af Alle og ikke mindst af de Fattige. Hun kom heller aldrig forbi mig Stakkel, uden at hun blev staaende og spurgte, om det ikke var bedre med Hosten om Natten og Smerterne om Dagen, og naar hun var her, sendte hun mig altid noget Udsøgt fra sit Kjøkken eller en lille Kurv med kandiserede Frugter eller et Vaand til Haaret, eller et Par varme Vintersto. Nu glædede jeg mig til at see hende igjen, men det var mig allerede forunderligt, at hun igaar Morges, da hun gik her forbi, slet ikke saae paa mig, som om hun paa engang var bleven stolt, hvad der dog ikke lignede hende; men min Moder mente, at det kun var, fordi hun sorgede over sin Gemal. Rigtignok bar hun ogsaa et tykt sort Slør og saae hverken til høire eller venstre, men bestandig ligeud, og naar Nogen hilste hende, takkede hun blot med at bevæge Haanden en Smule, men uden at see op, og bestandig gik hun lige ud og meget hurtigt, som om hun havde noget overordentlig Vigtigt at afgjøre. Men uagtet det var meget varmt, vedblev hun at gaae rask op til Klosteret;

ligesaa rast kom hun tilbage igjen, bestandig med nedslaaet Slor, og saa gif hun ind i sin Villa, og ikke et Menneske fik hende at see mere. Nu kan De tænke Dem, Herre, hvor forfækkede vi bleve i Morges, da det pludselig blev fortalt, at den gode Fru Marchesa var fundet død i sin Seng, og at en Kugle fra Gartneren Giannicos gamle Pistol var gaaet hende igjennem Hjertet, saa at neppe en Bloddraabe havde farvet Sinnedet, men hun laa som en Statue i sin Seng, og Ansigtet saae ud, som hun sov. Den eenarmede Morder var ubentvivt flygtet bort om Natten og kommet ombord paa et eller andet Skib; thi man har ikke fundet noget som helst Spor af ham, men at det er ham, der har begaaet Mordet, kan man ogsaa vide deraf, at et lille Portrait af Marchesaen, som han altid var for-gabet i, er forsvundet med det samme. Mogle sige, at han er gaaet fra Forstanden, fordi han har villet ægte Marchesaen nu, da hun var bleven Enke, og var geraadet i Raseri, fordi han var bleven afviist. Andre troe, at han har villet rove hendes Smykker, og for at hun ikke skulde gribe ham paa ferst Gjerning, havde han myrdet hende forst. Det troe dog de Færreste, og det vil ogsaa nok vise sig, siger min Moder, at det ikke er Tilfældet, naar Rettens Folk komme for at forsegle. Maaskee kommer Sandheden aldrig for en Dag, thi der har Ingen været tilstede derved, og det seer ud, som hun er gaaet ganske stille ud af Verden, og der er Ingen i hele Nabolaget, der saameget som

har hørt Andet af Pistolen, ikke engang hendes gamle Moder."

"Herre Gud! Moderen," afbrød jeg hende. "Det er sagtens blevet hendes Død, og hun har vel neppe overlevet sin Datter."

Den lille Pige bevægede igjen Pegefingeren fra venstre til højre. "Hun har kun udstødt et eneste Skrig," sagde hun, "men har ikke talt et Ord siden. Folk troe, at hun ikke er rigtig i Hovedet, thi hun har ladet Alle gjøre, hvad de vil, og ikke engang været med, da man klædte Datteren i hendes Ligdragt, lagde hende i Kisten og bisatte hende i Kirken; men paa alle de Spørgsmaal, som man henvendte til hende, om hun vilde have det saaledes eller anderledes, svarede hun kun ved at nikke med Hovedet. Det er den græseligste Ulykke, som noget Menneske i Sestri har oplevet, og den, som er Skyld deri, vil aldrig faae Afslad, men komme til at brænde bestandig, thi Sestri har aldrig havt en bedre og elskeligere Frue, og man vil tale om hende, saalænge der endnu er en Tisser, som kaster sit Net ud nede ved Stranden."

Den blege Pige blev saa bevæget af sine egne Ord, at hun brast i Graad, afløst af et heftigt Hostenanfald. Jeg stod endnu bedøvet paa det samme Sted, da jeg saa en stor Menneskesværn komme henimod mig fra Kirken. Det var lutter bekymrede og forstyrrede Ansigter, og man talte indbyrdes høit og heftigt. Jeg boiede uvilkaarlig om i en Sidegade og søgte først

ned til Stranden og derpaa gjennem alle Slags Kroggader op til Kirken igjen. Denne Kirke i Sestri er en temmelig tarvelig Bygning med en Porticus, to lave Taarne og et hvælvet Tag, Alt blændende hvidt anstroget, og dog gjor den en ikke uheldig Virkning imellem de øvrige uanseelige Huse, der bedække Landtungen. Da jeg gik op ad Trinene og nærmede mig Døren tilhoire, hvor kun et Par Tiggere endnu laae med deres Krykker, var Sacristanen netop i Begreb med at lukke Døren; til Lykke havde jeg ved et tidligere Besøg i Kirken gjort mig ham til Ven ved en rigelig Druffesilling; han saae rigtignok paa mig med et betænkeligt Blik, men da jeg stak ham en stor Solvpenge i Haanden, nikkede han til mig og lukkede mig ind, men glemte dog ikke at sthyde Slaaen for Døren.

Vi stode nu alene i det kolde dæmrende Rum, hvor Diet, der endnu var blændet af Lyset udenfor, blot kunde skjelue uthdelige Masser; men midt i Kirken brændte der omkring den sorte, simple Katafalk tolv tykke Voxlys i høie Messingstager.

Jeg havde givet Sacristanen et Bink, at han skulde holde sig noget til Siden, og han troede sagtens, at jeg var en Paarørende af den Døde, der vilde bede for hende i Stilhed. Derpaa satte han sig hen i en Krog paa en Straastol, og jeg kunde uforstyrret overgive mig til min Stenning.

Hun laa ikke saa stift paa Ryggen, som man ellers pleier at lægge Sigene i Risten, men lidt paa

den venstre Side, og de blege smaa Hænder vare foldede om et Solvcrucifix, medens Ansigtet og Hovedet vare bedækkede med et sort Slør.

Jeg kunde ikke modstaae min Fristelse til at løfte Sløret tilside. Der saae jeg det skjønneste affjælede Ansigt, som nogeninde er kommet mig for Die, og jeg maatte tænke paa den gamle Moders Ord, at hendes Ungdom var bleven staaende. Træk for Træk lignede dette voxblege Ansigt den Tegning, som endnu stod tydelig for min Erindring, kun vare Kinderne blevne lidt mere fyldige, og imellem det fulsorte Haar opdagede jeg ogsaa den graa Stribe, som Moderen havde talt om, og ganske som paa Billedet af den unge Pige spillede der et Træk af Frygt og Forsagelse omkring Læberne, som stode en Smule aabne, saaledes at den overste Tandrække skinnede frem. Nu saae jeg ogsaa, at Figuren var temmelig fyldig, men der var ikke mindste Spor af, at der havde været nogen Kamp med Døden — hun syntes tvertimod at være sovnet rolig ind. Jeg havde sat mig paa Trappen til Risten og stirrede paa det smukke og ungdommelige Ansigt. Der var ikke det mindste Strækindjagende deri, og jeg kunde umuligt have seet paa et Billedværk af denne Skikkelse i Marmor med et roligere Blik.

Endelig hørte jeg Noget klirre tæt ved mig og foer op som af en Drom. Sacristanen var traadt hen til mig, og jeg saae paa hans Ansigt, at han gjerne vilde have mig bort, men vovede det ikke, fordi han

udentvivl mente, at jeg havde en særegen Ret til at dvæle her. Jeg stod op og sagde: „Det er vel temmelig sild, min gode Ven.“

„Eccellenza har allerede været her i en heel Time,“ svarede han.

Jeg saae nu, at hele den øvrige Kirke laa i det dybeste Mørke. Endnu engang vendte jeg mig om til den Døde, traf Eloret sagte over de ubevægelige Træk og gik langsomt bort. Sacristanen ledsagede mig til Døren, og da jeg atter trykkede ham et Pengestykke i Haanden, sagde han bukkende: „Begravelsen er i overmorgen; man venter kun paa den unge Marchesina. Naarsomhelst Eccellenza vil komme igjen, har De at befale.“

Jeg var endnu saa bevæget af Alt, hvad jeg havde oplevet i denne stille Time, at jeg ikke var istand til at gaae hen til Nogen, der kunde falde paa at ville fladdre med mig om denne Begivenhed. Jeg gik langsomt ned ad Gaden forbi de velbekjendte Huse, udenfor hvilke Ponerne sad med deres Børn, medens Mændene sad udenfor Caféen eller spadserede rygende og passivarende frem og tilbage. Det forekom mig, at der overalt var mere stille end sædvanlig, ligesom man

endnu ikke ret havde kunnet faae Veiret efter Indtrykket af denne frygtelige Begivenhed.

Uden at blive standset gif jeg den lange Gade igjennem og var nu ude paa Landeveien, der fører til den Dodes Villa. Himmelen var let overtrukket, og kun enkelte Stjerner glimtede frem, men man horte Havet brole langt ude, ligesom et Uveir var i Anmarche. Det faldt mig ikke med en Tanke ind at ville træde ind i Haven eller Huset, som forrige Nat havde været Skuepladsen for hin hemmelighedsfulde Tragedie; men da jeg pludselig og ubentet saae Havgavporten for mig, de to Cypresser ved Porten og Huset længere tilbage, blev jeg uvilkaarlig staaende og kunde ikke vende Blikket derfra.

Porten stod vidt aaben, ja selv Døren til Huset syntes ikke at være lukket, og alle Vinduer og Saloufier vare aabnede, ligesom jidst, kun var der intet Ulyskjær, der tydede hen paa, at man ventede Husets Frue; men oppe i det Vindue, hvor jeg havde siddet, da den Gamle fortalte mig den lange Historie, klappede et Saloufi, som ikke var rigtigt fastgjort, i Trækvinden, og gjennem Træerne gif der stødviis en Susen, som om et Udbrud af Stormen var lige forhaanden.

Jeg kunde ikke modstaae, men gif hen over Veien og ind i Haven. Huset var ganske rigtigt aabent, og jeg havde gjerne uhindret kunnet gaae ind i det og gjennemvandre alle Værelserne. Ingensteds var der Spor af et levende Væsen, kun en stærk og varm

Duft af Roser og Orangeblomster hvilede over Haven. Jeg tilstaaer, at der overfaldt mig en spøgelseagtig Frygt.

Jeg vilde lige til at gaae igjen, da jeg henne ved en Laurbærhæk saa en mørk Skikkelse sidde paa den blotte Jord med Hænderne i Skjødets; om hun sov eller var vaagen, kunde jeg ikke see, men jeg vidste lige strax, hvem hun var, og jeg kunde ikke bringe det over mit Hjerte at gaae hende taus og ubeeltagende forbi.

„Min gode Kone,“ sagde jeg, „det er ikke noget godt Kvarteer, De har udsøgt Dem til Natten. Et Uveir er i Anmarche, og saa vil De blive gjennemblødt af Bladstregnen. Vil De ikke hellere . . .“

Jeg vilde have sagt „gaae ind i Huset“, men i rette Tid faldt det mig ind, at man dog ikke kunde forlange af Moderen, at hun skulde lægge sig til at sove i et Hus, hvori hendes Datter nylig var bleven myrdet.

Jeg taug derfor og blev staaende forlegen foran hende, uden at jeg endnu vidste, om hun havde seet eller hørt mig. Jeg overveiede allerede, om jeg ikke skulde gaae ind i et af Nabohusene, vække Folkene og bede dem om at tage sig af den forladte gamle Kone, da hun pludselig tiltalte mig med sin hæse, velbekjendte Stemme:

„Jeg veed meget godt, hvem De er, og hvad De søger her, gode Herre, men jeg beklager, at De har uleiligtet Dem herud forgjæves. Bryd Dem blot ikke

ikke om mig, thi, seer De, de Unge kan døe, men de Gamle skal døe. Jeg er kun bekymret for min Miranda og veed ikke, hvem den falder i Hænderne paa, naar jeg har lukket mine Dine. Ja, gode Herre, saa længe man har Tænder i Munden, veed man ikke, hvad for Nodder man vil faae at knække."

Jeg undrede mig over at høre den Gamle tale saa fornuftigt efter Alt, hvad man i Dag havde fortalt mig om hendes Tilstand. For at spinde Traaden videre, spurgte jeg, om hun ikke onskede eller trængte til Noget, som jeg kunde besørge for hende. Hun svarede ikke strax, men lidt efter hørte jeg hende sukke dybt og kradse med Neglene paa Skildpadens Skal, som om et Anfald af Feberkulde rystede hendes Fingre.

"Jeg takker Dem meget," sagde hun omsider, "jeg trænger ikke til Andet end fire Bræder, og det er min Trost, at naar man ikke kan mere, saa faaer man dem nok. Ja, gode Miranda, det er ikke Enhver, der har saadant et smukt Pandsker som Du; men engang blive vi Alle lige, og det kan være Sammet ligemeget, om det bliver spist af Ulven eller slagtet. Sov Du kun, min lille Yndling, thi det er seent, og vi To har jo Ingen længer at vente paa."

Hun standsede. Jeg hørte, at hendes Stemme svaltes, men hun kom ikke til at græde, som jeg havde haabet. Det var som om det gamle Bryst var saa udtørret, at hun snarere havde kunnet græde Blod end

fælde Taarer. Paa engang vedblev hun med sin sædvanlige Stemme:

„Har De ogsaa hørt, gode Herre, at den gamle Cesira er gaaet fra Forstanden? det har de dumme Mennesker sagt lige ved Siden af mig, og jeg har havt ondt ved at bære mig for at lee af dem. Men lad dem kun troe det! Der er Ingen, der behøver at vide, hvorledes det egentlig forholder sig med den gamle Cesira, ikke engang Padre Francesco, og han allermindst, thi hvorfor har han ikke givet hende et bedre Raad? naar min sidste Time kommer, behøver jeg ikke at skrifte for Nogen, thi er der begaaet en syndig Handling, saa har jeg ingen Deel deri! . . . Vidste De blot, gode Herre! Men jeg og Miranda ere ligesaa stumme som et Par gamle Skildpader.“

Jeg mærkede tydeligt, at der var en Hemmelighed; som trykkede hende, og da jeg selv var i høieste Grad spændt paa Oplosningen af denne Gaade, gjorde jeg uden Betænkning et Forsøg paa at faae hende til at tale. „Stakkels Moder,“ sagde jeg, „De modtog mig her for tre Dage siden som en gammel Ven, og i Morgen reiser jeg igjen langt, langt bort og kan ikke mere komme tilbage for at sige Dem et Ord i Deres Ensomhed; men Erindringen om Deres Datter vil aldrig forlade mig, især siden jeg har seet hende i Kirken, hvor hun ligger i al sin Skjonhed og seer saa stolt ud som en slumrende Dronning. Derfor kan jeg heller ikke troe, at hun er gaaet ud af Verden med

en Synd paa sin Sambittighed, og om jeg end ikke veed, hvorledes Alt er gaaet til, saa vil jeg dog aldrig ophøre at betragte hende som det fuldkomneste Væsen under Solen."

Den Gamle gjorde pludselig en Bevægelse, saa at Dyret i hendes Skjød blev lange og begyndte at bevæge alle sine Lemmer; men et Dieblif efter sank hun tilbage i sin forrige Apathi.

„De reiser i Morgen, gode Herre? naa, skulde De engang komme tilbage igjen, saa finder De ikke mere os To i Haven, men kun fremmede Ansigter. De reiser bort til et fremmed Land, hvor man taler et andet Sprog, ikke sandt? ja, saa skader det jo ikke, om De faaer det Hele at vide, thi det kan jeg dog nok onste, at der er En, der veed Besked derom; ellers vilde det være mig, som om jeg vidste, hvor der laa en Skat begravet og maatte op af min Grav for at opsoge Stedet. Men hvis man her i Byen fik det at vide, saa vilde man troe, at der var begaaet en stor Synd, og istedenfor at min Datter er bleven hæderlig begravet, vilde Præsterne maaskee ikke engang lade hende hvile i indviet Jord. Det er sandt, hvor har jeg dog det Brev, som Lorenzino skrev til hende? nei, det er rigtigt, det blev slet ikke gjemt, thi hun brændte det selv, da hun havde viist mig det, og saa sagde hun til mig: „Nu er Alt forbi, Moder, og det er Sonnen for min lange Kjærlighed og Trostaa, og fordi jeg hellere vilde leve som en ærbar Kone, end hengive

mig til en ulykkelig Lidenskab." Og det sagde hun uden at fælde en Taare og med det samme stille Ansigt, som da hun i Forgaarsaftes pludselig traadte ind til mig og sagde: „Godaften!" Jeg mærkede strax, at der var skeet noget Forfærdeligt, og da jeg greb hendes Haand, var den lige saa kold som Miranda. „Barn," sagde jeg, „sæt Dig ned hos din gamle Moder og lad mig bringe Dig Noget at spise. Du er ligesaa elendig og svag, som dengang Du kom og første Gang fortalte mig, at Lorenzino var forelsket i Dig." — „Nei, Moder," sagde hun, „dennegang er det langt værre end sidst, og dennegang gaaer jeg det ikke igjennem." Saa maatte jeg lukke baade Døre og Vinduer til, for at Giannicco ikke skulde høre Noget. Og saa tog hun et Brev frem, som hun havde faaet samme Morgen, et Par Dage efter at hendes Gemal var begravet. Det var et Brev som Lorenzino havde skrevet hende til i en Hytte oppe imellem Bjergene, hvor han tilfældig havde truffet den unge Cesira. Det var et smukt Brev, gode Herre, saa ærbødigt og vel sammensat, at man strax kunde have ladet det trykke, men ethvert Ord var et Dolkestik i mit arme Barns Hjerte. Han vidste endnu ikke noget om Herr Marchesens Død, thi Efterretningen derom var sendt ham til Paris, men han var taget bort og havde gjort en Tour beroppe i Schweiz. Der havde han truffet paa den Gille, som han i et Par Aar ikke havde seet, og nu skrev han, at da hun — nemlig min Datter —

havde berovet ham ethvert Gaab, men han bestandig gik med hendes Billede i sit Hjerte, saa havde han nu, da han havde truffet paa hendes andet Leg, overført hele sin Kjærlighed paa hendes Datter, der lignede hende i den Grad, at han undertiden troede at see hende selv; og da han havde spurgt den unge Pige, om, hun vilde være ham god, havde hun under Smil og Taarer tilstaaet, at hun, lige siden hun var Barn, havde baaret ham i sit Hjerte. Han haabede nu, at baade hun og hendes Gemal vilde give ham deres Belsignelse, skjondt han ikke var nogen fornem Herre, men kun en Kunstner, og hendes Svar vilde han afvente i Genf, hvorhen han vilde følge sin Elskede tilige med hendes Veninder.

Jeg var som forstyrret, da jeg horte, hvad der skod i dette ulukkelige Brev og vidste ikke, hvad jeg skulde gribe til. Den hele Nat sad vi To sammen nede i min lille Stue, og ovenpaa i de smukke Værelser brændte Lysene og duftede Blomsterne, uden at noget Menneſte havde Glæde deraf. Hun talte ikke meget, men engang imellem foer hun sammen, og jeg saae, at hun brændte indeni ligesom Kullene under Aſken. Paa engang sagde hun: „Kan da Himlen forlange, at man skal hengive sit Kjæreste, det, man har sukket efter i ti Aar, fordi en Anden strækker Haanden ud efter det? og kan det forandre Sagen, at det er Ens egen Datter, der gjør det? Har hun ikke et langt Liv for sig og kan endnu finde Lykke nok i Ver-

den? behøver hun at berøve sin Moder det Æneste, hun endnu har tilbage?" Og saa stillede hun sig hen foran det lille Speil med et Lys i hver Haand og stirrede længe paa sig; saa vendte hun sig om sagde: „Hvad har hun Andet at byde ham end et uersarent Hjerte imod alle de Skatte, som jeg har opsparet til ham, og hvormed jeg vilde gjøre ham rig som en Konge? Troer Du ikke selv, Moder, at hvis jeg vilde . . .“

„Barn,“ sagde jeg, „Du har Forret, thi Du er Moderen; Du maa lade ham vælge og hvis han har Dine i Hovedet . . .“

Men hun lod mig ikke tale ud. „Det forstaaer Du Dig ikke paa, Moder,“ sagde hun og traadte igjen hen foran Speilet. „Just fordi jeg er Moderen til et saa stort Barn — og der er ogsaa den graa Stribe,“ sagde hun, „og den har han rigtignok Skyld i, men hvad bekymrer det Mændene, om vi blive gamle og hæslige for deres Skyld!“ Og saa skulde jeg kives med mit eget Njod og Blod om en Mand — fy! jeg kunde aldrig see mig selv i Dinene.“

Tilfidsst sagde jeg til hende: „Sporg den gode Padre Francesco!“ Men det sagde jeg kun for at berolige hende, thi jeg anede nok, at det ikke vilde hjælpe. Hun nikkede, og saa formaaede jeg hende endelig til, da Haverne allerede galede, at lægge sig lidt paa min Seng, og selv blev jeg siddende i Sænestolen henne

ved Vinduet, men hverken jeg eller mit Barn fik et Diebligs Søvn.

Næste Morgen gif hun ogsaa virkelig op til Klo-
stret, men da hun kom tilbage, kunde jeg allerede langt
borte see paa hendes Gebærder, at det Intet havde
hjulpet. Han havde raadet hende til at være taal-
modig og hengiven i Guds Villie og opfordret hende
til at sige sig løs fra Verden og tage Sløret. O,
gode Herre, disse Munkke, fordi de selv har det daar-
ligt, under de ogsaa Andre det Samme! Hvad Taal-
modigheden angaaer, saa er det en Plante, der ikke
voger i enhver Have. Og da hun kom til at tale om,
at hun maaskee kunde komme til at opleve i sit Kloster,
at Cesira og hendes Lorenzino kom hen til Talegittret
for at besøge hende, udbrød hun fortvivlet: „O, Moder
jeg troer, at jeg var istand til, som en fangen Panther
at sønderrive Gittret og styrte ind paa de to Ulykkelige
og tilraabe dem: Giv mig tilbage, hvad I har fra-
stjaalet mig, mit Hjerte, mit Liv, min jordiske Sa-
lighed!“

Da saa jeg hende græde for første Gang, —
om det var af rabbia eller af Sorg, veed jeg ikke,
men Taarerne lettede hende, og fra nu af var hun
fuldkommen rolig og talte ikke mere om den hele Sag
end om den Snee, der faldt ifjor. Hun spiste en
Smule, og vi spogte endogsaa sammen over, at hun
draf mere Vin end sædvanlig. „Det maa jeg nu øve
mig i,“ sagde hun, „thi Klosterdamerne have ingen

anden Fornoielse end et Glas god Viin." — Om Eftermiddagen skrev hun et kort, men meget venligt Brev til Herr Lorenzino igjen, hvori hun gav ham sin Betsignelse og bad ham om at hilse tusinde Gange sin Brud, hvem hun selv vilde have skrevet til, hvis hun ikke troede, at Efterretningen om Faderens Dod allerede nu var i hendes Hænder, og hun selv paa Veien til Genua.

Dette Brev læste hun for mig og spurgte mig, om hun vel havde forraadt sig med et eneste Ord. Derpaa kyssede hun mig og lod mig give hende det Løfte, at jeg hverken vilde sige Lorenzino eller mit Barnebarn et Ord om denne Historie. Da jeg havde lovet hende dette, bad hun mig om at gaae ned og holde et Par Timer Siesta, thi hun vilde selv sove.

Men jeg gik først ned i Haven og hen til Bronzen for at hente min Miranda, thi mine Hænder brændte. Nu veed jeg ikke, hvorledes det gik til, at jeg satte mig ned bag den store Myrthehæk og sov ind af Rummer og Mathed. Paa engang blev jeg vakt af en Stemme, og det var min Datters, der gik med sin sorte Solstjærm op og ned ad Myrthealleen og talte med Giannicco, uden at nogen af dem anede, at jeg sad bag Hækken. Hvad de havde talt om, vidste jeg ikke; jeg hørte kun, at min Fru Datter sagde: „Seg veed, Giannicco, hvor længe og trofast Du har elsket mig, og jeg kjender ikke noget Menneſte paa Jorden, der er istand til at gjøre mere for mig end Du; hvis

Du nu nægter mig denne Kjærlighedstjeneste, som jeg aldrig vilde have forlangt af nogen Anden, vilde jeg troe, at al denne Kjærlighed var en lykkelig Løgh.“ — Derpaa fjernede de sig atter, og først da de en Stund efter kom op ad Gangen, horte jeg, hvorledes mit Barn endnu bestandig var ifærd med at overtale ham til Noget, som jeg ikke forstod hvad var; pludselig horte jeg Giannicco sige: „Ja, ja da, Fru Lisa, saa vil jeg gjøre det, om det saa skal koste mig min evige Salighed, men J maa betale mig min Lon forud. Tillad mig da, at jeg kun en eneste Gang slynger den Arm jeg har tilbage om Eders Liv og en eneste Gang kysser Eder paa Munden — saa er det mig det samme, hvad man vil tænke og tale om mig paa Jorden eller i Himlen.“

Min Datter svarede ikke, men efter en liden Stund horte jeg Giannicco sige: „Jeg takker Dem, Madonna! nu er Giannicco ikke andet end et Stykke af Dem selv, og De kan gjøre med ham, hvad De selv vil.“ Da de Begge vare borte — min Datter gik ind i Huset, og den Guarmede tog igjen fat paa sit Arbeide — grublede jeg endnu en Tidlang over denne underlige Historie, men kunde ikke komme paa Spor efter Sandheden, og jeg veed ikke, hvorfor jeg stammede mig ved at spørge mit Barn reentud, hvad alt det skulde betyde. Jeg forsiktrer Dem, gode Herre, at jeg havde ikke nogen Anelse om, hvad det var, hun vilde tilkjøbe sig med dette eneste Kys. Først da jeg næste

Morgen saae hende i hendes Seng bleg som en Lilie, og da Giannicco var forsvunden, hørte jeg de dumme Menneſker stimle ſammen og ſkrige: „Han har dræbt hende af Raſeri, fordi hun har forſmaaet hans Pjærlighed,“ og Andre, ſom vare endnu enſoldigere, ſagde: „Han har dræbt hende, for at plyndre hende!“ — Han! Giannicco! og om mig ſagde de, at jeg var gaaet fra Forſtaanden.

Og det er jeg vel ogsaa, gode Herre! Jeg kan nemlig ikke forſtaa, hvorfor den gode Gud har tilladt alt dette, og maaskee finder jeg forſt min Forſtand igjen deroppe, hvor jeg ſnart kommer hen!”

Ubeiret kom nærmere, og de forſte tunge Regndraaber beghndte at falde. Hvis jeg ikke vilde tilbringe Natten her i Huſet, maatte jeg ſkynde mig at komme afſted. Jeg trykkede hurtigt den Gamles Haand og opfordrede hende endnu engang til at ſøge Ud, derpaa ilede jeg henad Veien, men Orkanen var allerede brudt løs, og i det frygteligſte Ubeir naaede jeg mit Bærtshuſ.

Næſte Morgen var Himlen ganſke klar, da jeg tog med Toget til Genua; i Chiavari holdt Toget, før at lade et andet paſſere forbi. Nogle faa Dieblifte ſtod begge Bogvrækkerne ſtille ved Siden af hinanden. Jeg mønſtrede Anfigterne derovre bag de ſmaa Vin-

duer, og i en første Classes Coupée saae jeg en lille Haand trække Sillegardinet tilside; strax efter kom et smukt Pigeansigt tilsynne og en ung Dame i Sørgedragt. Jeg gjenkjendte strax Datteren, der ilede hjem til sin Moder og ikke havde nogen Auelse om, hvorledes hun skulde gjenfinde hende. Det var ganske vist en Ustøbning, der kunde blive Originalen farlig. Og dog — for mig i det mindste — stod det klart, at Moderen vilde have seiret, saasnart hun blot selv havde villet.

Pigte.

Med et Exemplar af „Hjortens Flugt“.

(Til en ung Pige).

Af

Christopher Boeck.

Her har Du et Billed
 Af den danske Natur,
 Saadan som vilbt den voxer
 Uden Baand eller Bur.
 Her Stovens Duer kurre
 Ved Skovsøens Rand,
 Og Kronhjorten speiler
 Sig i det dunkle Vand.

Det er som ind man traadte
 I Skjærsommerens Stund
 Alt under Bøgens Kroner
 I den skyggende Lund,

Hvor alle Fugle kviddre
 Med tonende Røst,
 Og hvert Blad er en Tunge,
 Der jubler i Lyst.

Det er som man vandred
 Paa Engen fin og skjær
 Mellem Blomsternes myldrende
 Brogede Hær,
 Som hortest Mollehjulet
 Og Echoets Klang
 — Fra Skovens mørke Baggrund —
 Af Hyrdebrendens Sang.

Snart er det Dag, og Solen
 Sin luende Glans
 Har kastet over Skovenes
 Deilige Krands.
 Storken staaer og drømmer
 Paa Bondehusets Tag,
 Og vidt gennem Luften
 Klinge Lærkerens Slag.

Snart er det Nat, den danske,
 Den milde Sommernat,
 Da Stilheden aander
 Bag Buss og bag Krat,

Da kun den vevre Kilde
 Sin Vise nyner tyft
 Som en Moder, der vaager
 For sin dyreste Lyft.

Dg snildt i Sagnets Kamme
 Det Alt er flettet ind,
 Saa nyd det da og gjem det
 Helt dybt i dit Sind;
 Og lad fra Byens Mure
 Din Tanke drage bort,
 — Over Mark, gjennem Skove —
 Med den ilende Hjort!

Elkovsmødet.

Af

Berendt Salomon.

Fuglen kvibdrer i sin Lund,
 Vækker mig af søde Dromme;
 Fra den aarle Morgenstund
 Storfen stalker i det Grønne.

Solen med sin Farvepragt
Gjennemgløder hele Luften,
Purpurbræmmet er dens Dragt,
Fylder Alt med Blomsterduften.

Ret som Fuglen fra sit Bur
Flyver over Bang og Bænge,
Ud da i den frie Natur!
Hjemmet fængsler mig for længe.

Vinden piber over Eng,
Susser frem paa Ornevinge,
Rorer Volskarpens Streng,
Lader Memmonssoilen klinge.

Længsel fylder nu mit Bryst,
Taarer trille fra mit Øie,
Tanken vækker Elskovslyst,
Sorg og Angst mit Hjerte ploie.

Elfte, dig jeg søger her
Under Stovens tætte Skygge;
Diet smiler, Hjertet leer,
Paa mit Hjerte kan du bygge.

Hvorfor rasler Løbet ikke
Under dine raske Fjed?
Hvorfor tindrer Diet ikke,
Luer ei af Kjærlighed?

Hvorfor lyder Stenmen ikke
Fra det tonefulde Bryst?
Hvorfor aabner Munden ikke
Sig til evig, himmelsk Lyst?

Taarer trille fra mit Øie,
Duggen perler paa hvert Straa,
Elstovsguden fra det Høie
Skuer ned i Hjertets Braa.

Stamp of the
Library of the
University of
Cambridge

Torquato Tasso.

Digte.

Præsten i Frederits.

Af

Martin Kol.

Det var i Svenskekrigen,
 Da Danmark stod paa Spil,
 Frem stæbnede Grev Wrangel
 Igjennem Blod og Ild.
 Mod Frederits han forte
 Sin feirvante Hær,
 Og Krigslykken kronede
 Hans morderiske Færd.

En Nædsel ramte Byen.
 Hvor endnu Blodet flød,
 Berusede sig Svenskerne
 Med Øl og med Mjød.

Kun lidet de agtede
 De Faderløses Strig,
 Men dansed vildt imellem
 De stivnende Sig.

Da kaldte Kirkekloffen
 Til Bon og Psalmesang,
 Og Menigheden strømmed
 Dithen af Hjertets Trang.
 Det var Magister Peder,
 Med høie Ord han bad:
 „Bevar, o Gud, vor Konge,
 Vort Land og vor Stad!

Loft over os dit stærke,
 Dit værgende Skjold,
 At ei vi haabløst jegne
 I den grumme Fjendes Vold;
 Men er det saa din Villie,
 At Straffen skal os naae,
 Lad vore Børn dog frie
 Omkring vor Gravhøi staae!”

Det meldtes til Grev Wrangel,
 Den malmkolbe Mand,
 Da lod han stævne for sig
 Den djærve Præst paa stand.

Frem git Magiſter Peder
 Med faſt og roligt Blik,
 Saa freidig, ſom han ellers
 Til ſin vante Gjerning gif.

Grev Wrangel tog tilorde:
 „Du har, ſaa er mig ſagt,
 En Bøn for Kong Frederik
 Ind i din Tale lagt —
 Jeg kunde det vel ſtraffe
 Som Oprør mod os,
 Men Gaaret pleier ſjældent
 At byde Loven Trods!

Lad Naade gaae for Ret da;
 Du vide fort og godt,
 Carl Guſtav ſkal du nævne
 I din Bøn ſom Danmarks Drot!
 I Danmarks Kongerække
 Hans Navn er ſkrevet ind
 Og Fredriks Scepter knækket
 Som en ormſtukken Pind!”

Han taug, men rolig Præſten
 Ham ſaae i Diet ſtift:
 „Jeg har ei lært at læſe
 Din blodige Skrift.

Een Konge kun jeg lyder,
 For ham jeg bede vil,
 Saa vist som kun jeg kjender
 Een Gud at bede til!"

Og taus til Afsted boied
 Sig Magister Peder ned;
 Med lyvende Blikke
 Sig i Læben Brangel bed:
 „Du stoler paa din Kjole,
 Men tag dig vel i Agt,
 Her faaer vel den sin Billie,
 Som har den største Magt.

Til Sondag har du Frist
 Til at tæmme dit Sind.
 Hvis ei du da Carl Gustav
 I Bonnen slutter ind,
 Da sværger jeg dyrt,
 Du stædige Præst:
 Haardt skal du faae at mærke,
 At Svensken er din Gæst!"

Og Dagen kom, Herr Peder
 I Kirken traadte op,
 Hvor lyttende ham fulgte
 En halvt beruset Trop;

Og Ordet gif: han varer
 Sig vel for Brand og Baal! —
 Da løfted han sin Stemme,
 Den slog som hærde Staal!

Sin Prædiken han endte:
 „For alt, hvad Gud mig gav,
 Jeg ydmyg vil ham takke,
 Til jeg lægges i min Grav;
 Og han, som viste Veien
 Gjennem Haan og Foragt,
 Har aldrig mig for meget
 Paa mine Skuldre lagt.

Thi skal jeg fredløs vandre
 Uden Hvilested paa Jord,
 Da følger jeg jo ifkun
 I min Gud og Frelser's Spor;
 Han eied ikke Tæste,
 Ei Ring eller Stav,
 Og dog han Fred og Hvile
 Til alle Slægter gav.

Saa hæver jeg min Stemme,
 Maaſtee for ſidſte Gang
 Paa dette Sted, hvor ofte
 Til hans Væ den klang,

Dg freidig jey løfter
 Min Bon til Himlens Gud:
 Miskundelig du føre
 Mit Land af Faren ud!

Du lede og bevare
 Kong Fredriks ædle Land,
 Du nedslaae hans Fjender
 Med din vældige Haand;
 Thi din er ene Magten
 Og din Villie er bedst!" —
 Da skjælved Menigheden
 For sin modige Bræjt.

Og det var Grev Wrangel,
 Den jernhaarde Mand,
 Mod Præstegaarden slynged
 Han selv den første Brand;
 Og Tag og Mur sank sammen
 Til en rygende Hob
 Under ravende Soldaters
 Vilde Jubelraab.

Om Tomten de flokkedes
 Og drak med Skraal og Larm;
 Hver ædel Borger knytted
 Sin Haand i magtlos Harm —

Men fredløs i Skovene
 Magister Peder sad,
 Med brændende Taarer
 For sin Konge han bad.

Hjertesorg.

Af

P. A. Rosenberg.

Han sad ved Vindvet tankfuld i Sind
 Og stirred ud mod Vest, hvor Solen daled,
 Mens Aftenrødens milde Purpurskin
 Med gylden Glæde de blege Kinder maled;
 Sgjennem aabne Vindve Mattens Bind
 Koldt blæste og hans hede Pande svaled,
 Men intet Liv hans matte Blik besjæled,
 Som uden Maal ved Solen hjift det dvæled.

Han horte ikke Fuglens Aftenfang,
 Der mildt og blodt fra Hybenbusken sendte
 Et huldt Godnat, for Solen sidste Gang
 Mod Mark og Skov sit lyse Nafsyn vendte,

For Stjernerne paa Himlens Hvælv sig tændte,
 Og Mørket daled over Mark og Bang.
 Slet intet meer han saae og intet horte,
 Til svunden Tid ham Tankens Binger forte.

Han saae sig selv som ung i Verdens Larm,
 Mens end han ei dens hule Falshed kjendte,
 Da Blodets Kilde rullede frisk og varm,
 Og Hjertet med Begeistring ildfuldt brændte,
 Da hver en Dag med Sang og Jubel endte,
 Og Haabet byggede Slotte i hans Varm,
 Da Tanken iled didhen let og gjerne,
 Hvor Maalet lyfte som en deilig Stjerne.

Maalet var naaet; det blomstrede, hans Ry,
 Kritikken priste høit hans Lyres Toner,
 Hans Digte læstes i den hele By,
 I høie som i lave Regioner
 Ja selv af Excellencer og Baroner,
 Og allevegne rostes de paany;
 Han kaldtes „Konge blandt sin Tids Poeter“,
 Og alle Blade blæste i Trompeter.

Dg dog trods al hans Hæder og hans Held,
 Trods al den Virak, Sværmen for ham strøede,
 En evig Sorg dog nagede hans Sjæl,
 Og Livet var ham glædetomt og ode,

Hans Sange var en sorgkold Jordbunds Grøde,
 Over Hjertets Spire froset var ihjel,
 Sin Smertens Skrift i al hans Digtning stod,
 Som Livet skriver tit med Hjertets Blod.

Hun, som hans Hjerte knævede sig ud,
 Hvem glad han vied sine lyse Tanker,
 Hun blev en Andens lykkelige Brud.
 Da slap han Roret, kappede sit Anker,
 Lod Soen stumme over Studens Planter,
 Da sveg ham Troen paa hans Lykkes Gud,
 Brat sluttes Ungdomshaabets klare Kjerte,
 Fortvivlelsen tog Magten i hans Hjerte.

Nu stod han ene som et søndret Brag
 Foruden Ven og Troster ved sin Side,
 Med brudte Mæster og med stroget Flag —
 Kun i sin Sang han aanded ud sin Kvide
 Og glemte stundom, hvad han maatte lide,
 Naar Tanken fløi med Rhytmens Vingeslag,
 Og Mængden, smeltet ved hans Smertes Toner,
 Begræd hans Kval ved Thedeclamationer.

Saa steg for Tanken frem i broget Tog
 Saa maugt et mørkt og dunkelt Ungdomsminde,
 Der fødtes kun for atter at forsvinde. —
 Han reiste sig, og dybt et Suf han drog,

Fra Skuffen tog han frem en liden Bog
 Og aabned den, som var det halvt iblinde;
 Saa greb han Pennen, og mod Bordet bøiet
 Han skrev, mens Taaren perlede i Diet:

„Nu kommer Nattens store Hvilestund,
 Snart synker Mørket over Land og Stad,
 Den trætte Fugl alt hviler sødt i Blund,
 Den sanker Kræfter nu til nye Kvad,
 Og Blomsten, kvæget huldt af Duggens Bad,
 Mod Jordens Varm sig boier kjærligt ned
 Og lukker sammen Kronens fine Blad;
 Selv Volgen lægger sig og slumrer med,
 Og trindt omkring mig hersker Nattens dybe Fred.

For andre Lande nu du lyse maa,
 Du gyldne Sol, som synker hist i Glød,
 Hvi skal du evig, evig fremad gaae
 Og aldrig smage Sovnens Hvile sød? —
 O siig mig, lyse Sol, hvad du forbrod,
 Hvi gav dig Gud en Lod saa tung og haard? —
 O tro mig, jeg kan føle for din Nød,
 Som du jeg bløder under Skjæbnens Saar,
 Som du jeg aldrig, aldrig Fred i Sjælen faær. —

Naar efter Dagens Arbeid træt og mat
 Jeg søger Hvilens Fryd i Sovnens Favn
 Og haaber Glemsel hos den mørke Nat,
 Da kalde tusind Stemmer paa mit Navn,

Da tænder Tanken Mindets slukte Baun,
 Grundringer itaae frem i Tusindtal,
 Saa oger Nattens Hvile kun mit Savn,
 Jeg vinder aldrig, hvad mig Tiden stjæl,
 Og selv i Dromme martres Sjælen af min Kval,

O Sol, dig gav dog Gud en mægtig Trost,
 Hændt du ei Lindring for din Kval deri? —
 Den, at du spreder Lys fra Kyst til Kyst
 Og lokker frem Smaablomster paa din Sti; —
 Ak, mægted jeg et saadant Trylleri!
 Hvad jeg fremelsker, er kun Spirer smaa,
 Der blomste kort og hastigt er forbi,
 En ringe Trost for hvad jeg lide maa;
 O Gud, hvad skynded jeg, at du mig straffed saa?" —

Han stotted Panden træt imod sin Haand,
 Mat var hans Sjæl, og Hjertet, sonderrevet,
 Ei mægted meer at sprænge sine Baand;
 Han vidste knap, at det, han havde skrevet,
 Et trodsigt Raab mod Himlens Gud var blevet,
 Thi Sorgens Sky formorked fast hans Aand;
 Han boiedes af Sorgens Byrder svære
 Og mangled Taalmod til dens Vægt et bære.

Da toned udenfor en munter Sang; —
 Saa jublende de friske Toner lode,
 Saa lifligt gennem tausé Kvæld det klang. —
 Brat foer han op, og Bunderne blev røde,

Den kjendte han, den digted han engang,
 Da Livet lyst ham straalende imøde;
 Det greb hans Hjerte med en sølsom Styrke,
 Og mens han lytted, spredtes Sjælens Morke.

„O, hvor dog Livet er fagert og rigt!
 Som et Solfsindigt
 Ligger Verden i Lys for min Tanke,
 Der er Kraft, der er boblende Hast i mit Blod,
 Og jeg føler mit Mod
 Gige frem mod hver hæmmende Strauke.

Feig er Fortvivlelsens jamrende Graad,
 Og i Brændingens Graad
 Er det usselt at klynke og klage; —
 Styller Volgerne Mast og Kompass over Bord,
 Hold da fast om dit Ror
 Og see fremad, men aldrig tilbage! —

Gud, hvis du giver mig Fryd paa min Sti,
 O da staa du mig bi,
 At mig Lykken maa blive til Vaade,
 Lad da aldrig mig glemme en eneste Stund,
 At du gav mig den kun
 Som et Laan af din evige Naade.

Men hvis blandt Torne du forer min Fod,
 Giv da Kraft mig og Mod,
 At min Vilde kan trodsse min Smerte,
 Lad mig lære da Taalmod i Proven at faae,
 Saa engang jeg kan staae
 For din Trone med jublende Hjerte!" —

Dg Sangens Slutningsstrophe dode hen.
 Den sidste Lyd af Tonerne han misted,
 Saa blev der stille overalt igjen.
 Han stod en Stund, som lyttede han end,
 En Taare over Kinden ned sig listet,
 Dg langsomt Isen om hans Hjerte bristed; —
 Mod Himlen Blikket taarefyldt han hæved,
 Dg dæmpet sang han, medens Stemmen bæved:

Gud, jeg har sveget, hvad dengang jeg svor,
 Jeg har sluppet mit Kor,
 For jeg mægtede ei at forsvage;
 Men det er, som jeg folte Fortvivlelsen ilde,
 Folte fri mig paany,
 Som jeg var det i Ungdommens Dage.

Modløs jeg stod paa det drivende Brag,
 Thi min Villie var svag

Og jeg boiedes under min Smerte.
O, men hjælp mig da nu, at jeg Seier kan faae,
Saa engang jeg kan staae,
For din Trone med jublende Hjerte! —

„Jødiske Kvinder“.

Af

Berendt Salomon.

When this blood of thy giving hath gush'd,
 When the voice that thou lovest is hush'd,
 Let my memory still be thy pride,
 And forget not I smiled as I died!

(Byron. *Jephthas daughter*).

Med disse Ord paa Læberne lader Byron den jødiske Heltekinde, Jephthas Datter, døe. Den store Digter griber stedse den rigtige Streng, hvis Toner finde Gjenklang i det jødiske Hjerte. Et sandt Billede af den jødiske Kvinde oprulles for os i disse faa Linier. Hun ændser ikke Døden, naar det gjælder om at befrie sit Land eller om at forherlige sin Gud; med Fasthed og Mandsnærværelse, med et Smil paa Læben offerer hun sig. Heroiske Kvinder gives der til alle Tider, i alle Lande, blandt alle Nationer. Men

i en stærktbevæget Tid, naar alle en Nations Kræfter sættes paa Prove, og Drivkraften til Handling og Tænkniig udvikles, i en saadan Tid træde Kvindens heroiske Egenheder stærkere i Forgrunden, da væbner Kvinden sig med Lovemod og overgaaer Manden i at lide og taale. Men hvor findes et Folk paa Jorden, der har været mere udsat for blodige Forfølgelser, over hvilket Trældommens Nat har ruget tungere, som hjemsogt af alle Gjenvordigheder og Ulykker fristede en mere ussel Tilbærelse, end Foderne, og som alligevel trods deres Adspjættelse over Jorden have bevaret deres Individualitet? Vegemet blev fuet, og nedboiet i denne næsten totusindaarige Trældom, men det aandelige Liv holdt sig usvækket under disse sorgelige Forhold. Fra disse Tider opbevares Minder om de heldemodige Kvinder, som, medens Manden stunnede i sin Trældom, holdt hans Mod oppe ved deres trofaste Kjærlighed, og som, medens han var nær ved at forvilde under de haardeste Tilstiftelser, væbnede hans Hjerte til at taale Verdens Spot og Ringagt.

Naar vi nu skulle søge efter et Ideal af en jødiske Kvinde, da maa vi tyе hen til Biblens Skildringer. Men ikke i en Sarahs indgetogene Liv, i hendes Syslen som en flittig Husmoder, som en gjæstfri Værtinde; ikke i en Rebekkas elskværdige Tjenstvillighed, i hendes rolige Tænkraft og Bestemthed; eller i en Deborahs heurivende Begeistring og underfulde Kraft

eller endelig i en Rachels fortryllende Skjønhed see vi et fuldkomment Billede af den jødiske Kvinde, men kun ved at samle de historiske Kvinders fremtrædende Egenheder til et Hele, faae vi et sandt og tro Billede af den jødiske Kvinde, saaledes som hun fremstilles i Biblen i sin hellige Enfoldighed. Ved Sammenligning med andre Oldtidens Kvinder vil dette Billede kunne males med tydeligere Farver og fremstaae mere udtryksfuldt og bestemt i Form og Skikkelse.

Fra umindelige Tider bevægede den jødiske Kvinde sig utvungen mellem begge Skjøn. Hun stod ikke ubetinget under sin Mands Herredomme, men var ham jævnbyrdig og blev betragtet som hans Livsledsagerinde. Hendes Ord adlodes ofte som guddommelige Judstydelse. "Guddommen byder Abraham at lytte til sin Vids fornuftige Stemme: „I hvadsomhelst Sarah vil sige dig, lyd hendes Røst." Rachel træffes paa Ulfarvei, hvor hun samtaler snart med sin Faders Faarehyrder og snart med Karavanerne, der drage forbi hende. Ruth undsaae sig ikke for at følge efter Hostfolkene paa Marken, for at opsamle de enkelte A. Skjondt Kvinden i den patriarkalske Tid for det meste opholdt sig i en særegen Ufdeling af

Nomadesteltet — „og de sagde til ham, hvor er Sarah, din Hustru, og han svarede, see, hun er i Paulunet“ — saa var hun, især den unge Pige, ikke udelukket fra at deeltage i alle Folkefester og Glæder; hun bevægede sig endog utilsløret iblandt Mænd, der gjæstede Teltet. Hjertets Enfoldighed lagde Baand paa Dattidens Kvinders lidenskabelige Følelser. De bibelske Kvinders Historie fremstiller ikke en stormende, exalteret Kjærlighedstilstand: den var af en mere reen og lutret Natur og satte sig sit Hoveste i den huslige Lykke. Vi see, at Livet hos den jødiske Kvinde udviklede sig uhammet, og at der ikke lagdes noget Baand paa den unge Piges Frihed. Dette finder tydeligt sit Udtryk i hvad der foregaaer mellem Rebekka og Eleasar: „og de sagde, lader os kalde Pigen og spørge, hvad hun siger.“ Den unge Pige fik Veilighed til at udvikle de Anlæg, Naturen har forundt Kvinden, og som kun udvikles, naar hun benytter de Midler, den med kjærlig Omsorg har givet hende. Frit streifede hun omkring i den vilde Natur og lærte at synge og at elske af hvert Blad, der visstent faldt til Jorden, af hver Fugl, der kviddrede hende imode. Naturens bratte Omskiftninger efterlod et dybt Indtryk i hendes Hjerte og Indbildningskraft og fremkaldte snart vorende Kjærlighedskvad og snart begejstrede Heltesange. Derfor møde vi ogsaa overalt i Oldtidens Historie det Særsyn, at Helte og Helteinder tillige ere Skjalde, og dette finde vi ogsaa bekræftet i den jødiske Historie.

Deborah, „Israels Moder“, — saaledes kaldet, fordi hun foryngeede Folkets Kraft og hævede det atter til Selvbevidsthed — begejstrer ved sit Digt hele Krigerstaren, vækker Folkets slumrende Kræfter til Heltedaa og stormer, væbnet med Brynie og Landsæ, i Spidsen for sin Hær Fjendernes Standses. Seierskronet vender hun tilbage og tolker i velklingende Ord sit Folks Frihed. Hun er, som Stanley siger, en glimrende Personification af det jødiske Folks Aand og Liv.

Ogsaa formaaede andre Kvinder end Heltinder at lovprise Herren i skjonne Hymner. Saaledes taffer Hannah, Samuels opfoiede Moder, Gud i en begejstret Sang for den Lykke, der besiftes hende. Israels Kvinder gaae Saul og David syngende og declamerende i Mode, da de feirrigt vende hjem fra Toget mod Philisterne.

En ligesaa heltemodig Skikkelse som Deborah træder os imøde i Jephthas Datter, hvis Uforsagthed i at lide Doden, blandet med en blid og mild kvindelig Sjæl, har gjort hende til en af Israels mest elskede og beundrede Kvindefikkelser. „Israels Dottre skulle gaae fra Mar til Mar at begræde Jephtha, den Gileadatter, fire Dage om Maret.“ — Da nemlig Jephtha vendte feirrigt tilbage, og hans Datter, hans eneste Barn, gif ham syngende og dansende imøde, knustes hans Hjerte, da han i Krigen havde afslagt det uavvittige Lovte, at offere det Første, der ved hans Hjemkomst traadte over hans Tærstel. Kun med

Graad og Suf gjengjældte han sit Varns Omfavnelser. Forblindet som han var, hvædsede han allerede Dfferkniven, da hans heltmodige Datter ikke tryglede om sit Liv, men kun bad: „lad af fra mig i to Maaneder, at jeg maa gaae op paa Vjergskrænterne og istemme Klagefange over min Jomfrudom!“

Mod og Ridderlighed prydede Datidens Kvinder; at vinde et uforglemmeligt Minde var deres Stolthed »let my memory still be thy pride«.

Men hoit op over Alle rager den Kvinde, hvis Minde, skjondt hendes Navn er glemt af Efterverdenen, stedse vil være den skjønneste Blomst i den Immortelkrands, som den jødiske Historie fletter om sine hedengangne Store.

Det var omtrent i Aaret 200 før Christus, da Besiddelsen af Palæstina tilfaldt Syrien, at Seleuciderne opirrede Jøderne ved at paatvinge dem deres hedenste Love. En længere Fredstid under Ptolemæerne havde gjort dem slove og ufrigerste. Men de umenneskelige Forfølgelser, de haarde Love, som satte hele Jødedømmet paa Spil, den udbortes Strid og Splid tvang den behjertede Mattathias og hans fem heltmodige Sønner til at gribe Oprørsfanen. Haanden, der kun var vant til at føre Ploven, greb kjækt om Sværdspættet. Hurtigt flokkede Folket sig om de maffabæiske Brødre for at værne om Urne og Ret. Da hændte det sig, at syv Brødre samt deres Moder grebes af Antiochus Epiphanes' Drabanter. Forte

frem for Tyrannen, lod han den Ene efter den Anden hudflette for at tvinge dem til at overtræde de hellige Love.

Bennen standser uvilkaarligt, naar man sanddru skal udmale, hvilke udforte Pinsler denne Minotaurus anvendte for at tvinge de syv Ynglinge til at lyde hans Bud. Uden at udstode et eneste Suk udaandede de deres Liv, glade over at kunne vise deres Hengivenhed for Skaberen. Da endelig den syvende blev ført frem, anvendte Antiochus hele sin Veltalenhed, stillede ham de største Gæsposter i Udsigt, kaldte ham Ven og Frænde og lovede ham store Rigdomme, hvis han vilde frafalde sin Tro. Men da Tyrannen saae, at dette ikke frugtede, opfordrede han Moderen til at gjøre Sit for at frelse Sønnen. Han troede at have vundet Moderen for sig, men han blev skuffet. Vel boiede hun sig ned til sin unge Son, men kun for at haane den grumme Hersker. „Son!“ sagde hun, „ov Barmhjertighed mod mig; ni Maaneder har jeg baaret Dig under mit Hjerte; tre Aar har jeg diet og næret Dig, og stedse har jeg vaaget over Dig med en Moders Omhed. Frygt ikke denne Boddel, men lign dine Brødre, der freidigt gik i Døden.“ Høftigt blusfe det ustyldige Varns Dine, og med et djærvt Diefast til Tyrannen udraaber han: „Boddel, hvad venter Du paa? jeg haaner Dig og adlyder kun Mose Lov.“ Snart endte ogsaa han sit korte Liv. Ved dette gruelige Syn, ved at see, hvor-

ledes det knyttrende Baal fortærede hendes elskede Barn, stod hun stum i sin fortvinlede Smerte, men stolt og seiersbevidst over at have født saadanne Sønner. Tilfjeldt led hun selv Døden, glad over at gjenfamles med sine Børn.

Vi ville ikke slutte denne Række af Heltekvinder, uden at mindes den skjønne Dronning Esther, som, klædt i Ynde, satte sit Liv paa Spil, da hun ukaldt nærmede sig den vægelsindede Ahasverus, for at frelse sit Folk fra Undergang.

Ogsaa finde vi mange Sententser i Salomos Ordsprog, som vidne om, hvor høit man skattede Heltemod og Styrke hos Kvinden:

„Hun omgjørder sine Lænder med Styrke og styrker sine Arme.“

„Styrke og Herlighed er hendes Klædebon, og hun venter smilende paa den sidste Dag.“ (Salomos Ordsp. 31, 17, 25).

— Den anden Factor i den jødiske Kvindes Liv, Kjærligheden, Provestenen for den kvindelige Character, er endnu bedre istykket til at vise hendes Individualitet.

Byron siger om Kvindens Kjærlighed: »Love is in a man's life a thing apart, but for a woman the whole existence.« — Stjøndt han selv, slakkende omkring i alle Lande, uenig med sig selv og sine Landsmænd, neppe nogensinde har smagt den saunde Kjærligheds fortryllende Frugt, som kun opelstes i et

roligt Samliv, saa har hans poetiske Aand alligevel sagt ham det Rette; thi Kvindens Liv er heelt gjen- nemtrængt af Kjærlighed, hun aander i den, vinder Kraft i den, virker ved den, kort, den er Drivspjeldet til alle hendes Idrætter og Handlinger, den er hendes Fængsel og Himmerige — the whole existence!

Hvor yndefuldt udtrykt er ikke denne Tanke i den bibelske Rachel. I syv samfulde Aar bevarer hun sin Kjærlighed til den trældende Jacob. Hvor smukt fremstilles ikke deres første Møde ved Brønden paa den frie Mark. Det latter hen ad Aftenstunden, hele Landskabet gloder i den dalende Sols Straaler, Luften gjenlyder af Gaarenes Brægen, som vente paa den lædskende Drik. Tre Hyrder hvile ved Brønden, men formaae ikke at vælte den Steen bort, der lukker den. Da kommer paa sin Vandring Jacob, og under hans Forsøg paa at løfte Stenen kommer Hyrdinden Rachel. Hans Die møde hendes, og fra disse dybe Kilder henter han Styrke og Trost for sine Sorger; han gribes af Kjærlighedens overvældende Magt, og denne giver den svage Yngling Kraft og Styrke til at vælte Stenen, som Hyrderne i Forening ikke mægtede at løfte. Da nu Kvinden stedse foler sig tiltrukken af et mandigt Hjerter, af En, der erstatter den Kraft, som hun saa ofte trænger til, saa har Jacob vundet sin Rachel, og i Bevidstheden derom gaar han dristigt hen, trykker først et Kys paa hendes Læber og navn- giver sig bagefter. Han sælger Glædestaarer ober at

see hende. Glad iler hun bort og meddeler denne Nyhed til sin Fader, der lader ham trække for sin Kjærlighed. Men Kjærligheden til Rachel har skabt et Hjem for ham; den laaner Tiden Binger, „og Jacob tjente for Rachel syv Aar, men de tykkedes ham som faa Dage, saa elskede han hende.“ Langt ud over Graven bevarede han sin Kjærlighed til sin trofaste Viv. Da Hungerknoden var steget til det Høieste og Josef forlangte som Pant sin Broder Benjamin, sagde Oldingen med Graad i Dinene: „Min Son skal ikke fare ned med Eder; thi hans Broder er død, og han er alene bleven igjen, og moder ham nogen Ulykke paa Veien, da skal I føre mine graa Haar med Sorg til Graven.“

Et saadant trofast Samliv mellem Mand og Kvinde finde vi — for ikke at gaae for langt tilbage i Oldtiden — først udpræget hos Patriarchen Abraham, og denne Kjærlighed nedarvedes fra Slægt til Slægt og er en naturlig Følge jaavel af den forladte Stilling, Jøderne til alle Tider have indtaget, som og af den Begivenhed, der lagde Grunden til det jødiske Folk. Thi, i den isolerede Tilstand, hvori Abraham kom, da han, lyttende til Guddommens Bud, løsrev sig fra sin Hjemstavn, fra sit Folk, fra sine Guder, lærte han at skatte Kvindens Trofasthed. Med Bændringsstaven i Haanden drog han ud i den vide Verden, udsat for Forfølgelser, forladt af Alle, kun levende i en Fremtidsdrøm, som bebudede hans Efterslægts Storhed. — Til hvis Bryst skulde han i sin Nød

læne sit trætte Hoved? Hvem oplivede ham, naar Sindet mørknedes paa disse omflakkende Vandringer? Hans Liv, den trofaste Kvinde, gav ham Kraft til at fuldføre hans Mission. Denne eendrægtige Aand mellem Mand og Kvinde skabte et fredeligt Hjem. Ligesom man skuer Bunden af en Bæk, der ikke mudres af urolige Strømme, saaledes laa ogsaa hele Kvindens Hjerte aabent for Manden; Egteskabshimlen formørkedes ikke af Skinsyge, Egentjærlighed eller andre truende Skyer, paa hvilke Nutidens Egteskabsforhold ere saa rige. Kvinden i den patriarchalske Tid var sig sin Stilling bevidst, hun holdt sig indenfor de Straaker, Naturen havde anvist hende, og blev just derved et Ideal af kvindelig Skjønhed og Ynde.

Men da nu Familien blev større, da man havde forladt den oprindelige Naturtilstand, da trængte Uenighed og Splid ind i den huslige Bykke, Familien spaltede sig i flere, og disse stode endog tilfidsst fjendtligt overfor hinanden. Det Patriarchalske tabte sig mere og mere, og Stammemødrenes ærbare og hellige Familieliv veg for et mere hyppigt og uhydsk Levnet. Men trods disse opløsende Elementer, der trængte sig ind i den jødiske Stamme, svækkedes dog ikke Kvindens Stilling i hendes ægteskabelige Forhold. Skjondt de levede blandt Egyptere, fik dog aldrig en umenneskelig Behandling af Kvinder, som hos disse kun vare Slavinder for Mandens Lyster, Indpas hos det jødiske Folk. Mand og Kvinde byttede ikke Roller

som hos Ægypterne, hvor Kvinderne besorgede Marken, medens Manden sad hjemme og jyskede med koindeelige Gjæringer, vævede og spandt. Ja, end ikke dengang, da Kvinderne — Kydighedens Præstinder — offrede deres kydiske Levnet til Afsarte, den hedenste uteerlige Gudsdyrkelse, sank de ned til en saa forkastelig Stilling, som Kvinden indtager hos de fleste barbariske Folkeslag.

Altid hævede hun en agtet Stilling i den snevre Familiefreds. Hun var ikke blot Mandens Hustru, men ogsaa den kjærlige og opoffrende Moder for sine Børn, hvis Opdragelse og Tilsyn hovedsageligen paa hvilede hende.

„Hendes Søner staae op og prise hende salig.“
(Ordsj. 31, 25).

„En viis Son glæder sin Fader, men Daaren bestjæmmer sin Moder.“ (D. s. 15, 20).

„Min Son, giv Agt paa din Faders Bud og glem aldrig din Moders Være.“ (D. s. 6, 20).

Hvor gripende fortæller ikke Biblen, at Patriarchen Isaak, utroste over sin Moders Dod, kun oplyvedes ved Rebeckas omme Kjærlighed. „Og hun (Rebecka) blev hans Hustru, og han elskede hende. Og Isaak trostede sig over at savne sin Moder.“

Men for at Moderens Mildhed ikke skulde misbruges og indvirke skadeligt paa Opdragelsen og paa den Urefrygt, der skyldtes Moderen, har Biblen ved et Bud stadfæstet Børnets Urefrygt for

sin Moder: „Enhver frygte sin Moder og Fader.“ Den har endog sat Moderen først ved Frygten og sidst ved Verbodigheden: „Er din Fader og din Moder!“ Dette berøver paa en rigtig Opfattelse af den menneskelige Natur, da Børn ere mere tilboielige, formedelst Moderens Eftergivenesshed, til at ære end til at frygte hende. Hele Familielivet skal paa denne Maade gjennebræves og sammenholdes af Kjærlighedsbaandet. Og saa see vi dette skjønne Forhold mellem Mand og Kvinde allerede fremhævet i Skabelseshistorien, hvor Kvindens Stilling i Naturens Hus-holdning bliver fastslaaet.

Hele Naturen havde faaet Spirekraft, inden Adam blev skabt, den manglede altsaa kun en hjælpende Haand, der kunde dyrke og bevare den. Da blev Adam skabt som Hjælp for Naturen, „men for Mennesket fandt han ingen Hjælp, som kunde være hos ham.“ Da faldt Adam i en dyb Sovn, og da han vaagnede, stod Kvinden skabt til hans Hjælp og Glæde. „Derfor skal Manden forlade Fader og Moder og blive fast hos sin Hustru.“ Finde vi et lignende Bud hos andre Folkeslag? Gives der en ridderligere Opfordring end den at forlade Forældre og Fædreland for at slutte sig fast til sin Udkaarne, for at bevare ubrødelig Trost til hende. Kjærligheden er det Grundlag, paa hvilket hele Verdensbygningen efter bibelsk Opfattelse hviler. Den skal være det Baand, der knytter Menneskene til hverandre, saa at de danne en Heelhed i

Stabningens Mangfoldighed. Den lille Plante titter frem fra Jorden af Kjærlighed til Lyset, det mindste Dyr søger at leve i Fællesskab med et andet. Da en Hedning, som vilde gaae over til den jødiske Tro, yttrede til den berømte Lærde Hillel det taabelige Onske, at lære Troen i den Tid, han kunde staae paa een Fod, sagde Hillel: „Elsk din Næste som dig selv.“ Her har Du Hovedsummen af vor Tro.*)

Vi see altsaa, at den jødiske Kvinde allerede i Oldtiden var Gjenstand for en trosfast og kjærlig Behandling fra Mandens Side. Hun fremstilles, som sagt, harmonisk afsluttende Verdensstabelsen, skabt til Mandens Glæde og Hjælp. Hun skabes syndefri, hun gaaer frem af Skaberens Haand som et Kunstværk af Ynde og Ekjonhed, kyndig, vletfri, og i sin Uafhængighedstilstand bliver hun Mandens Lykke. Forst i Berøring med Verden bliver hun syndig og feilfuld.

Et ganske andet Billede viser sig for os, naar vi see hen til den græske Opfattelse af Kvindens Skabelse. Her sendes Kvinden ned som Straf for de vanslægtede Menneſteborn. Alle Guder jørene sig for at gjøre Pandora ſaa fortryllende ſom muligt. Gratierne laane hende alle Yndigheder, Aphrodite ſkjænker hende et elſkovsvækkende Væſen, og Hermes

*) Hillels Svar, ordret overſat: „Det, Du ikke vil gjøre mod Dig ſelv, gjør heller ikke det mod din Næſte,“ er eensbetydende med: „Elsk din Næſte ſom Dig ſelv.“

lærer hendes Tunge at træde i Bognens Tjeneſte. Saaledes udruſtet ſende de vrede Guder hende med Kruffen fyldt af Dunder ned til Jorden. Menneſtene „ſavne deres Ulykke“; af Kruffen ſpringer Laaget, og tuſindfoldige Ulykker udgøde ſig af den, kun Haabet bliver tilbage. Guderne ere miſundelige paa Titanerne, Menneſtene maae undgjelde derfor. »Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.« Den tidligere idylliſke No er nu forſvunden, Sorg og Mod har denne Kvinde bragt paa Jorden, Ulykkesſtorme hjemſoge Livſtibet paa dets tidligere ſaa rolige Fart, Haabets Flag alene ſonderrives ikke af de uheldbringende Storme.

Saaledes ſom Kvinden her opfattes af Grækerne, kunde hun ikke vente ſig nogen gunſtig Behandling fra Mandens Side. Ogsaa bleve de i denne forhiſtoriſke Tid rovede eller ſolgte, og vi ſee da Kvinden nedſunken i et ſlavift Forhold til Manden. I Hjemmet holdtes de indespærrede i Gynaceet, og kun tilfløede forlode de Huſet. Da Pandoras Navn, mere og mere tabte ſin Betydning, da Troen paa de ſalige Guder ikke mere bevarede ſaa rent i Menneſtens Bryjt, og da Homer i ſine Sange gjengav Gudernes Samtaler, ſtete der et ſtærkt Omſlag i Kvindens ſociale Liv. Nu deeltog hun i Mændenes Selſkab, nu bevægede hun ſig mere frit; man hørte op med den barbariſke Skik at betragte Kvinden ſom et uundgaeligt Unde. Hun modte hos Manden en inderlig Hjerte-

lighed og en trofast Hengivenhed. Den „liliearmede“ Dronning Areta finde vi, siddende iblandt en Flot Helte og Kjemper, ved Siden af sin trofaste Gemal. Kvinden sad ved Mandens Bord og deelte Brodet med ham:

„Vel! saa hør da dette mit Ord, at i kommende
Dage,
„Saa i dit Hjem med Hustru og Børn du sidder
ved Maaltid.“

(Odyssee VIII, 241; efter Wilster).

Vi see ogsaa, hvorledes Helena kun fulgt af Deiphobos vandrer hen til den ulykkevarslende Fæst for „at fordreie sit Mæle“ og i Udtale at efterligne de danaiske Drotters Hustruer. (Odys. IV).

Skjondt den græske Kvinde ikke satte sin Stoltthed og Værd i frigerste Bedrifter, saa viste hun dog et beundringsværdigt Heltemod i at bære Skjæbnens ubarmhjertige Slag. Det ulykkelige Slag ved Tuktra kunde ikke nedstemme de græske Kvinder til Sorg, men ikklædte Fæstdragterne gif de omkring, og opflammede de Faldnes Slægtninger til Udholdenhed og Tap- perhed.

Naturens Skjønhed, den rige og brogede Natur- verden, der aabnede sig for Grækerindens Bine, maatte uvilkaarligt vække hendes Skjønheds-sands, og ikke Krigs- luen, men Kjærligheds-sange vakte den græske Kvinde

til Liv og Glæde; hendes Hjerte pulserede kun under Kjærlighedens Følelse.

„Damals war nichts heilig als das Schöne
Keiner Freude schämte sich der Gott
Wo die keusch erröthende Camöne,
Wo die Grazie gebot.“

(Schiller, die Götter Griechenlands).

Vi finde ofte en stor Overensstemmelse mellem den jødiske Kvinde og den græske Kvinde i den homeriske Tidsalder. Stjondt de græske Kvinder fra første Færd af alle havde været Slavinder, saa betragtede man det dog senere som en Mesalliance, naar en fribaaren Kvinde skulde ægte en Slave eller ombendt. Hvor bedrovet siger ikke Hektors Andromache til Aeneas »me famulo famulamque Heleno transmisit habendam« (Virg. Aen. lib. III, 329). Denne Stoltthed i Byrd finde vi ogsaa hos den jødiske Kvinde. Saaledes fortælles der i Talmud, at Romerne toge en Son og en Datter af Rabbi Ismael ben Elisah tilfange i Mattens Mørke; indespærrede sammen i en mørk Fængselscelle hørte de, at deres Herrer udenfor Fængselsdøren hvistede om at gifte dem sammen, for at deres Udfom kunde blive deres Slaver. Strax fældede den unge Pige Taarer: Hvilken Smerte knuger ikke mit Bryst! jeg, en Præstedatter, skal bortgives til en Slave; ogsaa han græd og sagde: jeg, Sonnen af en Ypperstepræst skal dele Skjæbne med en Slavinde! Morgenen gryede, en Hysstraale trængte gjennem det stængede

Vindue, de gjenkjendte hinanden, og idet de sank i hinandens Arme, udaandede de deres Liv, under Gulken og Taarer! — (Tractat. Gitin. Pag. 58 a.).

Kjærligheden udtrykkes ogsaa rorende og stærkt hos begge Nationer; men medens Biblen statuerer en Lov, hvis uendelige Kjærlighedsfølelse ikke finder sin Lige i nogen som helst Lovbog, saa finde vi hos Grækeren den samme Tanke udtrykt i modsat Mand. Kjærligheden til den unge Kone anslaaer Biblen saa høit, at den frygter for Soldatens Mod, hvis man tvang den Nygifte til at drage i Krigen. „Naar en Mand har taget en ung Hustru, skal han ikke drage i Striden, han skal være fri i sit Huus et Aar og glæde sig med sin Hustru, som han har taget.“ Og nu Homer, hvor ofte beklager han ikke den unge Helt, der, løstreven fra sin nygifte Kones Omfavnelse eller forladende det nybyggede Huus, finder Heltedøden i den troiske Krig! Denne Krig, i hvilken alle Grækenlands Folkeslag deeltog, for at vinde en ukjendt og forbryderisk Kvinde tilbage, bidrog meget til at hæve Kvindens Anseelse, hvis senere ubundne Frihed blev Vilken til Grækenlands Forsald; den undergravede den spartanske Stats Velfærd og Styrke. (Xenoph. de republ. Slutning). Haand i Haand med Demokratiet gif Sædelighedens Fordærv. Perikles undsaae sig ikke for at huse Aspasia og lagde paa en Maade derved Grunden til det frivole Liv, der senere mere og mere greb om sig. Selv en Demosthenes sagde offentligt,

at man kun gistede sig for at avle retmæssige Børn, holdt Hætarer, for at nyde en god Pleie, og levede med Skjoger for at nyde Kjærlighedens Glæder. (Meiners).

Sos den romerske Kvinde finde vi allerede en større Slægtstam i Land og Sind med den jødiske. Fra de ældste Tider af kunde Kvinden glæde sig ved en meget hoi Grad af Frihed. Hun sad tilborde i Selskab blandt Mænd og nød Afgjøelse for sin Kyndigheds Skyld. Man hædrede og ærede Kvinderne, opreiste Mindesmærker for deres Tapperhed — saaledes opreistes en statua equestris for Cloelia — og Templer for deres Fædrelandskjærlighed, — Lyffensgudindens Tempel byggedes til Ære for Coriolans Moder, der ved sin Bon bortvendte den uovervindelige Helts Baa- ben fra hans Fædrenejord; og endelig bevarede den et uforglemmeligt Minde for deres Redebonhed i at hengive deres Menodier til Statens Frelse — kun ved Kvindens Hjælp droge de haveshge Galler bort. De udøvede en ikke ringe Indflydelse paa Statens Væxt og Blomstring og indvirkede heldbringende paa Folkets Sædelighed. Unge Kvinder helligede deres Jomfruelighed til Vestas Tjeneste og bevarede Kyndigheds Skyld. Deres Liv agtede de ringe, naar det gjaldt om at forsvare deres Ære, og de forsvarede den med et Heltemod, der endnu den Dag idag henriver os til Beundring. Vi minde kun om Lucretia, der borede Dolken i sit Hjerte for ikke at overleve sin

Stjændsel. De vogtede ikke blot deres egen Ære, men ogsaa deres Husbonds og Borns. Da engang en campanst Kvinde onskede at see Cornelias, Grachernes Moder, Guldsmykker, viste hun hen paa sine Born og sagde: „See! disse ere mine Smykker!“ Hvor dybt indgravede ere ikke Navnene af en Cloelia og Valeria i Historiens Annaler!

Trods den tilsyneladende store Frihed, Kvinderne vare i Besiddelse af, var Manden alligevel efter Romulus' Lov eneraadende i sit Huis og kunde uden Lov og Dom dræbe hende, naar han saae hende blot nippe til Biin! Alligevel fandt der i de første Aarhundreder iugen Skilsmisse Sted. En sund og ren Skjærlighed opfyldte Kvindens Bryst. Man tænke kun paa Porcia, Brutus Kone.

Men disse heltmodige og dydige Kvinder forsvandt mere og mere fra Roms Jordbund. Udselighed og Rigdomme, som væltede ind over Rom efter Carthagos og Korinths Udelæggelse, undergravede Statens Lykke og gjorde de romerste Mænd blodagtige. Da endelig i de sidste Cæsars Tider Mænd bleve til Kvinder, da blev Kvinden mere selvstændig, men ogsaa ukjædet og grusom. Mord, utugtigt Levnet, umenneskelig Graadseri stode paa Dagsordenen, og Kvinderne foranledigede de fleste Ombæltninger og blodige Forfølgelser i Staten. Kvindelige Uhyrer som en Agrippina, Poppaea, Messalina og Faustina ere nok som bekjendte, uden at man behøver at minde om

deres utallige Forbrydelser. Den romerfke Kulturs rige og prægtige Blomft falmede under diſſe raue Hænderſ Behandling.

Alt, hvad tidligere havde været elſkbærdigt, ſkjont og dyrebart, blev nu haanet og ringeagtet. Roms Afmagt traadte mere og mere frem. Den gamle Slægt maatte fuldstændigt opgjøre ſit Regnſkab med Tidens ſtiftende Aand og bukke under for en ufordærbet Slægt, der lignede den gamle Romer i Tapperhed og Haardforhed.

Det henſtygnende Statslegeme lovede at blive et let Bytte for de fremſtormende Germaner, der, ſkjont de nedtraadte Kultur og Kunſt, alligevel bevarede Culturens ſkjønneste Blomft, Kvindens betydningsfulde Stilling i Menneſteſamfundet.

Her finde vi blandt Oldtidens Kvinder den ſtorſte Lighed med de jødiſke. Diſſe vare i Virkelighed Kydſhedens Præſtinder og ſtode i Hedenold i Ky for deres jomfruelige Sædelighed. Aldrig havde man hørt blandt Germanerne, at en ung Pige havde miſtet ſin Ukyldſblomſt, thi, da havde hun været fortabt, om hun ſaa havde været aldrig ſaa ſkjøn, rig og begavet. (Tac. de Mor. Germ. c. 18. 19).

Naar vi ſande, at Germanerne ved Reformationen, og Jøderne ved een enefte Gudſerkjendelse ere Bærere af den ſande Kultur, Monotheiſmen, ſaa ſee vi her den naturlige Lov, at Kvindens Skjæbne og Stilling i Folket holder Skridt med dets Civilifation, paa det

Skjønneste bekræftet; thi hos ingen Nation hverken i Fortid eller i Nutid indtager Kvinden en saa hæderlig Stilling som hos de to nyævnte Folkeslag. Vel vare de gamle Germanere kun et Bindeled mellem Troen paa en eneste Gud i sin Oprindelse og Reformationen, som var en Tilbagevenden til Troen i sin bibelske Renhed og Skjønhed. Skjøndt ivrige Arianere, vare de kun den Culturmagt, der skulde udjulle de urene Tilfætninger i Oldtidens Cultur og fremstille den atter i et renere Lys for de kommende Slægter. Det var endelig den Magt, som ved Siden af medfødt Ridderlighed mod Kvinden, slog Broen, over hvilken Oldtidens Kunstskatte kom til os, hvorved atter de herlige Kvindeskikkelser fra Hellas' og Latiums kunstrige Tider bleve frelst for Fremtiden. Vel havde dette i Begyndelsen en stabelig Indskydelse paa Christendommen, thi i dens tidligste Optraedende blandede der sig mange hedenske Betragtninger, — vi minde kun om Statuombernes Tid —, hvorved Christendommen forvanskede sine Forestillinger ved at fremstille dem i Afgudsbilleder, men man blev netop ved disses uskønnede og ufuldendte Former opmærksom paa Oldtidens formfuldendte, evige Kunstværker. Og var dette ikke atter Aarsag til Middelaalderens Ridderlighed mod Kvinden? Ere ikke de fleste Sagn og Mytter, i hvilke den kvindelige Skjønheds Magt bliver lovpriset, i hvilke Kjærligheden mod Kvinden tolkes, sammenfiltret med hedenske og christelige Begreber og Skik-

felfer? Den mørke Forbandelse, der hviler over Mun-
kene, maa den stakkels Venus indgælde for. Hun
gaaer for en Datter af Belzebub, og den forelskede
Ridder Tannhäuser siger til hende:

»O Venus, ma belle déesse

Vous êtes une diablesse.«

(Revue des deux mondes. H. Heine).

Den germaniske Kvinde fulgte sin Mand overalt
paa Livets Wei. I Krigens Rædsler var det Kvin-
derne, der oplivede ham til heltedige Bedrifter.
De vare, efter Tacitus, Driufjedren til Forfædrenes
Tapperhed, som og de helligste Vidner og de mest
glødende Vobtalere af deres Bedrifter. Ikke blot deel-
tog de i offentlige Forlystelser, men førte endog For-
sædet ved dem. De vare ikke blot Bisiddere ved de
offentlige Anliggender, men valgtes ogsaa til Dom-
mere mellem Konger, ja endog mellem Nationer.

Ligesom Joderne underordnede sig Deborahs Dom-
mermyndighed, saaledes nævner Tacitus Belleia, hvis
Retskjendelse Cölns Indbyggere og de germaniske
Stammer hinsides Rhinen frivilligt underkastede sig.
Deres strenge Love om Sædelighed og de Sagn og
Fortællinger, som ere os levne fra Datiden, vidne
tilstrækkeligt om den germaniske Kvindes Dyder. Et
Rys, som man rovede en Kvinde mod hendes Villie,
blev straffet med Landsforvisning. (Meiners). Hvor
Tiderne have forandret sig!

Hvor stjont et Villedet af Trofasthed oprulles ikke
 for os i den nordiste Kvinde, der bevarer sin Trofast
 indtil det sidste Mandedræt, ja endog offerer sig paa
 sin Mands Grav, for ogsaa hisset at dele Skjæbuen
 med ham. Finde vi ikke noget Vignende hos Ruth,
 der med om Kjærlighed og rorende Trofast følger sin
 Elskedes Moder? Hun vender sig bort fra det Sted,
 hvor hun har jordet sit Alt i Verden; intet Hjerte
 fængsler hende længer; Dødens Nat har tilintetgjort
 alle hendes Glæder. Alt opgiver hun, sin Gud, sit
 Fædreland, sit Folk — kun den Følelse, at følge den El-
 skedes Moder, lever urokkeligt i hende! —

(Sluttes i næste Hefte).

Digteren Mistral.

af

Alphonse Daudet.

Bed L. G.

Da jeg i Søndags Morges stod op, troede jeg mig i Faubourg Montmartre. Det regnede, Himlen var overtrukken og Landskabet mørkt. Jeg blev halvveis bange for at tilbringe Dagen hjemme og faldt da paa at besøge Frederik Mistral, den store Digter, der boede knapt tre Miil fra mig i Landsbyen Mailane.

Ligesaa hurtigt det var tænkt, ligesaa hurtigt blev det udført; jeg væbnede mig med en Stok, kastede et Reguslag over mig og begav mig paa Veien.

Der var ingen paa Markerne, vore gode katholicke Provençalere lade Jorden hvile om Søndagen, kun Hundene ere hjemme for at passe paa Gaarden — nu og da sees en Fragtvogn med drhyppende Præsenning,

en Olding indhyllet i sin Kappe, nogle Muldyr pnyttede med røde Pompon'er og Solbjelder i smaat Trav trækkende en Vogn med Landboere, der skulde til Messen, og hist nede paa Vaen stintes gennem den tykke Laage en Baad og en Fisser, der kaster fine Garn ud.

Regnen falder i Strømme, og Nordenvinden pidster mig i Ansigtet; jeg fortsætter Gangen uden Standsning, indtil jeg efter tre Timers Forlob naaer Cypruskunden, i hvis Læ Maillanes Hus høve sig. Ikke en Sjæl er paa Gaderne, alle ere til Hoimesse, jeg gaar forbi Kirken, hører Orglet og seer de tændte Voklys bag de couleurte Ruder. Digterens Bolig ligger i Udkanten af Landsbyen, paa Veien til St. Remy, et lille Hus med en Strimmel Have foran; sagte træder jeg indenfor. Der er Ingen, Døren til Salen er lukket, der høres Skridt, Noget taler høit, jeg kjender Stemmen og Trinene og standser et Dieblif i den kallede Forstue, med Haanden paa Laasen, bevæget, med bankende Hjerte; han arbejder derinde, skal jeg vente til Strofen er færdig? Nei, jeg kan ikke — Døren knirker allerede.

Ak, I Parisere, som, naar Maillanes Digter kom til Hovedstaden, og viste sig i Eders Sale i Bydragt, med stift Halsbind og høi Hat, der generede ham ligesaa meget som hans Berømmelse, troede at see Mistral, I tog feil, der er kun een Mistral, ham jeg i Søndags overraskede i hans Landsby med Huen trukket

ned over Dreene, uden Best, i Troie med glødende Die, med Digterinspiration ligetil Fingerspidserne, prægtig med sit godlidende Smil, fuld af Unde som den græske Kvæghyrde, spadserende op og ned med Hænderne i Lommen, isærd med at digte.

„Hvorledes! er det Dig!“ udbrod Mistral og faldt mig om Halsen. „Det er en god Idee at komme idag, da her er Fest i Maillane; vi har Musik fra Avignon, Tyrefegtning, Processioner og Dands! det bliver herligt! Moder kommer strax fra Messen, saa spise vi Frokost og gaae ud og see paa de smukke Piger!“

Medens han talte, saae jeg mig med en vis Bevægelse om i den lille Stue med det lyse Betræc, hvor jeg saa længe ikke havde været, men hvor jeg allerede havde tilbragt saa glade Timer. Alt var uforandret, hist henne Sofaen med de firkantede gule Buder, de to Lænestole af Straa, den armlose Venus, og Venus fra Arles paa Kaminen, Digterens Portrait, malet af Hebert, hans Photographi af Etienne Carjat, ved Vinduet hans Skrivepult, en simpel Skrivepult med gamle Bøger og Ordbøger, midt mellem disse et stort opslaaet Manuskript, Calendal, Mistrals nyeste Digt, der vil udkomme i Slutningen af Aaret. Sny Mar har han offret til dette Bæc; det er sex Maanedes siden, han skrev det sidste Vers, og dog tor han endnu ikke give det fra sig, altid er der nogle Skrænter at afflibe, et Niim at ombytte med et mere velklingende. Skjondt Mistral skriver i provencalsk Dia-

lett, gjennemarbejder han sine Vers, som om Enhver kunde læse dem i Originalsproget og bedømme ham. Den hæderlige Digter! det kan ikke være andre, end ham, om hvem Montaigne har sagt:

„Husk paa den Digter, der, da han spurgtes, hvorfor han offrede alle sine Kræfter paa en Digtart, der ikke kunde komme det store Publikum til Gode, svarede: „Jeg er fornøiet med faa Læsere, jeg er fornøiet med en Gæst, ja, jeg er endog fornøiet med slet ingen.“

Jeg holder Calendal i Haanden og gennemblader det beæget. Bludselig lyde Trommer og Piber paa Gaden udenfor Huset. Mistral løber hen til Skabet, tager Flasker og Glas frem, trækker Bordet ud paa Gulvet og aabner Døren for Musikanterne. „See ikke,“ siger han til mig, „men de komme at give mig en Serenade som communal Embedsmand.“

Den lille Stue er fuld af Mennesker, Trommerne sættes paa Stolene, og den gamle Fane hen i en Krog, medens Vinen bydes om. Da man har tomt nogle Flasker paa Hr. Frederiks Sundhed, talt et Alvorsord om Festen, udtalt det Haab, at Dandsen vil blive ligesaa liblig som ifjor, at Thyrene ville opføre sig godt, trække Musikanterne videre for at spille

udenfor andre Hoiereftaaendes Boliger. I selvsamme Dieblif kommer Mistrals Moder hjem.

I en Haandevending er Bordet dækket med en sneehvid Dug og to Couverter. Jeg kjender Husets Skif og veed, at naar Mistral har Fremmede, sidder hans Moder aldrig tilbords; den stakkels Gamle kan kun sit Provençalste og vilde være daarlig faren ved at tale med en Parisjer, desuden trænger man til hende ude i Skjoffenet. Det er et herligt Maaltid: Dyrsteg, Ost oppe fra Bjergene, Signer, Muskatdruer, dertil Chateau-neuf-des-papes, hvis rosenrøde Farve vinker til os fra Glassene. Uder Desserten henter jeg det store Vind Digte og lægger det foran Mistral.

„Men, vi skal jo ud,“ siger Digteren smilende.

„Nei, nei, vi maae først have Calendal.“

Mistral foier mig; medens han slaaer Tact med Haanden, begynder han med sin bløde, velklingende Stemme den første Sang „om en Pige, der bliver vanvittig af Kjærlighed.“ Nu, da jeg har fortalt dig denne sørgelige Begivenhed, læser jeg om Barnet i Casjis og den lille Sildefister.

Klokkerne ringe til Aftenfang, Raketter oplhse Bladsen, Piber og Trommer gaae frem og tilbage, brølende Tyre føres forbi, medens jeg med Albuerne paa Bordet, med Taarer i Øinene hører den lille provençalste Fisters Historie.

Calendal var kun en Fister, Kjærligheden gjorde ham til en Helt. For at vinde den stjonne Estrella

udfører han vidunderlige Bedrifter, imod hvilke Hercules tolv Arbejder maa regnes som et Intet. En gang foresætter han sig at ville være rig og opfinder nogle umaandelig store Fiskernet, hvori han fanger alle Havets Fiske. En anden Gang gjelder det den stræfkelige Bandit i Passet ved Ollioules, Grev Sévéran, som han opjager i selve hans Rede mellem hans Staldbrodre og Friller. En Dag møder han i Sainte Baume to Partier, der vil udfegte deres Strid ude paa Mester Jacques Grav, en Provengaler, der, som man siger, har gjort Tommeret til Salomons Tempel; han kaster sig midt ind i Stimlen og bringer Rolighed til Veie blot ved et Par Ord. Højt oppe paa Klipperne er der en uigjennemtrængelig Skov af Cedertæer, hvor aldrig nogen Brændehugger har gjort ryddeligt; Calendal begiver sig alene derhen og bliver der en Maaned, i hvilken Tid man stadig hører Lyden af hans Øre, for hvilken det ene efter det andet Njæmpetræ falder og ruller ned i Afgrunden. Da Calendal vender tilbage, er der ikke et eneste Cedertæ tilbage paa Bjerget.

Som Belønning for disse tappre Bedrifter vinder den lille Sildefisker Estrellas Kjærlighed og udnævnes af Casjis' Indvaanere til Consul.

Det er Calendals Historie, men hvad vedkommer den Digtet? Hovedtingen er Provence, Provences Strand, Provences Bjerge, Provence med sin Historie, sine Sæder og Skikke, sine Traditioner og Landskaber, et ukunstlet,

frit Folk, der har fundet sin store Digter, forend det lægger sig til at døe. Nu gjenneføres det af Jernbaner og beplantes med Telegraphpæle, medens det provençalske Sprog forbydes i Skolerne; men Provence vil leve til evindelige Tider i Mireille og i Calendal.

„Lad nu Poesien hvile,“ siger Mistral og lukker Bogen, „nu ud til Festen!“

Hele Landsbøen var i Bevægelse, en kold Vind havde klaret Himlen, og Solen skinnede livligt paa de fugtige røde Dage. Vi kom tidsnok til at see Processionen vende tilbage. I over en Time fulgte den ene Række efter den anden af Munkke i hvide, blaae og graae Kapper, tilflorede Ordens=Kostre, rosenrøde Standarter med Guldbroderi, Træhelgener, hvis Forgyldning var gaaet af, Helgenbilleder i koloreret Faience, lig Afgudsbilleder med store Buketter i Hænderne, Monstranser, Baldakiner af grønt Floiel, Crucifixer, broderede med hvid Silke; alt vølgede jagte frem og tilbage i Binden ved Borglynes og Solens Sten under Psalmer, Vitanier og Klokkernes Ringning. Processionen var til Ende og Helgenerne bragte til deres Kapel; vi gik hen at see paa Thyrene, paa Brydekampene, de tre Spring, Katten i Tonden, Flaske=

spillet, alle disse smukke provençalske Festslege, og først henad Matten vendte vi tilbage til Mailane. Paa Bladsen foran Caséen brænder et stort Baal, couleuerte Lamper vare tændte overalt, Ungdommen stillede sig op til Farandolen, Haand i Haand, og til Tamburinernes Klang begyndte de en lystig Runddands, der vil vare hele Matten. Altfor trætte til at løbe mere omkring, begav vi os efter Aftensmaaltidet, op i Mistrals Bærelse, en besteden Bondestue med to store Senge, kalfede Bægge og Bjelker i Loftet. For tre Aar siden, da Academiet priisbelønnede Mireilles Digter med tre tusinde Francs, fik Mad. Mistral en Idee:

„Om vi lod dit Sovestue tapetsere og gibse?“ sagde hun til sin Son.

„Nei, vist ikke,“ svarede denne. „Pengeene høre Digterne til og maae ikke røres.“

Bærelset blev som det var, men saa længe Digternes Penge strakte til, bankede Ingen forgjeves paa Mistrals Dør, hans Pung var altid aaben.

Seg havde taget Calendal med op i Sovestueret, for at høre endnu et Stykke, inden jeg gik til Sengs. Mistral valgte Fajencens Historie, her er den i nogle faa Ord:

Der er stor Middag, ubestemt hvor, et herligt Fajence Stel fra Maustiers sættes paa Bordet, i Bunden af hver Tallerken er malet et eller andet provençalsk Emne med blaa Farve i Email, hele Landets

Historie ligger opslaaet foran dig, det er værd at lægge Mærke til, med hvilken Kjærlighed hvert Billede er sammensat, de danne som et heelt Digt, tænksomt og naivt, fuldendt som et af Theofrits Epigrammer.

Medens Mistral forelæser mig disse Vers i det skjøne provençalske Sprog, hvoraf en Trediedeel siftert er Latin, som Dronninger talte i tidligere Dage, men som nu kun Hyrderne forstaae, beundrer jeg den Mand, der sidder ved Siden af mig, og idet jeg mindes den fornedrede Tilstand, hvori han fandt sit Modersmaal, dukke nye Billeder op for mig; jeg synes at see et af de gamle Trylleslotte, hvor Brindsen kommer for at vække sin Skjonne: Taget er revnet, Rækbærket er i Stykker, der er ingen Ruder i Binduerne, Gesimserne ere odelagte, Vaabenskjoldet over Porten bevoxet med Mos, i Slotsgaarden forfultne Høns, i Soilegangene rodeude Sviin, i Kapellet, hvor Græsset skyder op, skrydende Væser, Duerne, der drikke af det store Vievandskar, fyldt med Reguvand, og endelig midt mellem disse Ruiner to til tre Bønderfamilier, der har bygget sig Hytter ved Siden af det gamle Slot. Men en skjon Dag bliver en af Bøndesonnerne indtaget i de gamle Ruiner og oprøres over, at de blive saaledes vanhelligede. Hurtig jager han Kvæget ud af Slotsgaarden, Feerne hjælpe ham, han sætter Trappen i Stand, Panel langs Vægene, Ruder i Binduerne, reiser Taarnene, pudser Thronsalen, og bringer

det store Slot fra fordums Tid, Sædet for Paver og
Reisere, paa Tode igjen.

Det gjenopreiste Slot er det provençalske Sprog,
Boudefonnen er Mistral.

To Barndomsbeninder.

Efter en Fortælling af Constant Améro.

Ved

H. P. Solst.

1.

Ethvert Barn i Vernon kjender Doctor Vertauds Hus. Det er en smuk Enetages-Bygning, der ligger i Hovedgaden, men lidt tilbage, med en Blomsterhave foran sig. I de sidste Uger havde de Forbigaaende kastet nysgjerrige og sympathetiske Blikke ind til Doctorsens unge Kone, som man kunde see bleg og affræstet hvile i Lænestolen inde i den gule Salon.

En Søndagmorgen havde Fru Vertaud hos sig sin bedste Veninde, Frøken Emilie Delorme, en livlig og munter Blondine, der pleiede hende med den største Omhed og ved sit gode Humeur forfordede hende Tiden paa Sygeleiet. Ved Siden af de to unge Damer

istod der et Vord, hvorpaa der laae forskjellige Kostbarheder og Toiletgjenstande.

„Naar jeg er død, skal Du ogsaa have dette, min Kjære,“ sagde den Syge til sin uadskillelige Veninde og pegede paa et lille Skrin.

Froken Delorme fik et lille Anfald af Nysgjerrighed, som hun hensynsfuldt befjæmpede. „Men saa see dog!“ vedblev Doctorens Frue, „det er en meget smuk Brosche. De blaae Stene der ville klæde Dig udmærket. Og hvad siger Du til det Armbaand, Emilie?“

„Jeg har altid ønsket mig et saadant.“

„Du skal ogsaa have det, min kjære Veninde. I Grunden veed jeg ikke, hvorfor jeg ikke giver Dig disse Ting strax istedetfor at vente til det affhyelige Dieblit, da jeg ikke er mere!“ ...“

„Og hvor al den Glæde, som dine Foræringer kunde skjænke mig, vil forstyrres af min Sorg over at miste Dig,“ sagde Froken Delorme.

„Tag det Altsammen, Emilie. Jeg giver Dig det af et godt Hjerte.“

„Jeg modtager det med Fornøielse, min stakkels Henriette, men lad mig dog skjænde paa Dig, fordi Du saa haardnakket bliver ved at tale om din nære Død. Du er ikke saavidt endnu. Der er ingen Grund til at være fortvivlet. Hvorfor vil Du være mere bange end din Mand?“

„Paul lader kun, som han ikke er bange, min

kjære Emilie. Det er saameget bedre, hvis han ikke er det, men det tvivler jeg om."

Den Syge vedblev at fremtage af Skrinet en Mængde andre Gjenstande, som hun udbredte paa Stjodet, og som hun ledsagede med sine Bemærkninger.

"Denne røde Blomst havde jeg i Haaret paa Fru Moreaus Bal — jeg veed ikke, hvorfor jeg har gjemt paa den. Kjender Du den Stump Knipling? Paul vilde kjøbt mig en heel Kjølebesætning af den Slags. Det er meget dyrt! og hvad skal man bruge det til i Vernon. O see, mit hvide Perlehalsbaand er gaaet istykker. Lad os passe paa, at Perlerne ikke komme bort . . . . skil mig af med det Skrin, Emilie! Mine Knæ er for svage, de kan ikke bære det længer. O, min Gud!" sagde den Syge og lagde sig tilbage i Vænestolen, „hvor Tiden dog gaaer langsomt og det tiltrods for, at Du er her, min kjære Emilie. Hvor lykkelig vilde jeg ikke være, hvis jeg havde saadan en Helbred som Du!"

Fru Vertaud taug, hun udstødte et Suk og sank hen i en Dvaletilstand.

Det var som Følge af en heftig Bevægelse og en udstaaet Fare, at Doctorsens unge Kone havde maattet gaa til Sengen. Doctor Vertaud, der eiede en Baad og holdt af at gjøre Seiltoure paa Floden, havde en smuk Foraarsaften taget sin Kone og hendes Veninde med sig paa en Ujsttour til Villaen la Madeleine.

Dette Vjstfæd, som Digteren Casimir Delavigne har beboet og foreviget i sine Vers, var blevet Fru Vertauds Jndlingspælet. Villaen ligger paa en skovklædt Bakke, omtrent en Miilsvei fra Vernon, og man behøver blot at seile med Strommen for at komme til den. Baaden gled rast med Strommen, de to Veninder passiarede sammen, og Doctoren var falden i Tanker og mærkede ikke, at Baaden, der skulde passiere en smal Gjennemgang, hvor et Fiskerisælstav havde lavet en Afspærring af Væle og Faffiner, pludselig fik fat i Riisknipperne og læntrede; de to unge Damer havde klyngt sig fast til Baaden, og Doctoren var ikke seent til at bringe dem i Land og faae dem ind i et lille Huus, hvor man i en Fart skaffede dem tørre Klæder og en Bogu, hvorpaa de kunde vende tilbage til Vernon.

Dette lille Uheld havde for Fru Vertaud havt saa alvorlige Følger, at hun nogle Dage efter maatte gaae tilfængs. Hendes Bryst, der tidligere havde været svagt, men var kommet sig, efterat hun var bleven gift, var i en saa betænkkelig Forfatning, at det i høi Grad forfrækkede Doctoren. Der blev anvendt alle mulige Midler, men det lod til, at Alt var forgjæves. Doctor Vertaud var fortvivlet, og Emilie veg ikke fra sin Veninde. Saasnart den Syge en enkelt Gang følte nogen Lindring, begyndte de to Veninder at passiare sammen som tidligere; men disse lykkelige Dieblitte bleve bestandig sjældnere og sjældnere. I Regelen

blev deres Samtale forstyrret af mørke og piinlige Anelser. Fru Bertaud pleiede da altid at dvæle ved Tanken om, hvor hun vilde begraves; hun udpegede omhyggelig Stedet for sin Veninde og gjentog for hende den ene Gang efter den anden, hvilke Blomster der skulde plantes paa hendes Grav. Eller ogsaa opreguede hun Alt, hvad hun vilde testamentere hende, og Samtalen endte da gjerne med, at hun tilfoiede: „En Ting maae Du love mig, Emilie! Du maae gifte Dig med Paul og gjøre ham ligesaa lykkelig som jeg. For en Bæge er det ligesom en Nødvendighed at være gift.“

Naar hun begyndte at tale paa denne Maade, sagde Emilie snart Ja, snart afflog hun reentud at give noget Løfte og forsikrede hende blot, at hendes Tilstand langt fra ikke var saa farlig, som hun indbildte sig.

Imidlertid var Fru Bertaud overbevist om, at Emilie, med Opoffrelse af sine egne personlige Ønsker, ikke vilde negte hende, naar det afgjørende Dieblif kom, ogsaa at give hende dette Beviis paa sit Venstabs.

En Dag sagde Emilie i en spogende Tone til hende:

„Jeg vilde ønske, at jeg til Gjengjæld for alle de smukke Ting, Du vil forære mig, kunde give Dig min Sundhed.“

„Du vilde tabe ved Byttet,“ sagde den Syge.
„Hvorfor?“

„Fordi det vil tilfalde Dig Altsammen, uden at

Du behøver at give Noget for det; naar jeg ikke er mere i Verden, er det dit Altsammen, fordi Du er min Barndomsveninde og den Eneeste, jeg har holdt af."

"Altsammen?" gjentog Emilie i en spøgfuld Tone.

"Ja Altsammen — Alt, hvad der tilhører mig."

"Ogsaa din Mand?" spurgte Emilie. „Hvorfor tilføier Du ikke, som Du pleier, at jeg ogsaa skal have ham?"

Det var første Gang, at Emilie selv bragte Samtalen ind paa dette Thema. Fru Bertaud, der troede, at hun endnu bestandig vilde have nogen Vanskelighed ved at overtale hende, blev piinlig overrasket ved at opdage, at Emilie var langt mere villig til at gaae ind paa hendes Forlangende, end hun havde troet. Der foregik en pludselig Forandring med hende.

Hun kastede et forskende Blik paa sin Veninde og spurgte omsider: Du vil vide, hvorfor jeg ikke, som jeg pleier, ogsaa tilføier min Mand? Det kommer af, at jeg noie har overveiet den Sag, og jeg troer, at jeg ikke har Ret til at binde min kjære Paul ved noget Løfte."

"Men, hvis han nu selv giver sit Samtykke?" sagde Emilie hurtig og uden at tænke paa, at der kunde være noget Stødende i disse Ord.

"Hvad veed Du derom?" udbrød Fru Bertaud og reiste sig halvt op. Hun begyndte at hoste heftigt.

"Lad os ikke tale mere derom, min Kjære," sagde

Emilie; „det afficerer Dig kun, og Du veed jo desuden, at jeg ikke anseer dit Onde for saa alvorligt som Du. Skulde Ulykken indtræffe, saa vil Herr Vertaud sagtens ægte den, som han syntes bedst om.“

„Men det bliver jo Dig, min Kjære,“ sagde den unge Kone i en iskold Tone.

„Du har saa ofte gjentaget det for ham, at han ikke godt kan Andet end tænke derpaa.“

„Ja, ganske vist, min Kjære, han kan slet ikke andet.“ Idet Fru Vertaud sagde disse Ord, blev hun ganske bleg; hun sank tilbage i Bænestolen, og et Par store Taarer rullede ned over hendes Kinder. Da hun kom til sig selv igjen efter dette nerveuse Anfald, sagde hun til sin Veninde, der holdt hendes Hænder i sine og syntes fortvivlet over at see hende i denne Tilstand:

„Du vil ikke komme til at vente længe.“

„Jeg forbyder Dig at sige Sligt,“ sagde Emilie i en søm Tone. „Lad os aldrig mere begynde paa dette Thema, eller ogsaa kommer jeg ikke mere til Dig: det er min faste Beslutning.“

Fru Vertaud betragtede opmærksomt sin Veninde, udstødte et dybt Suf og sagde i en næsten ligegyldig Tone, idet hun saae hen paa Uhret: „Klokken er elleve. Din Moder venter paa Dig for at gaae i Messen; lad mig ikke opholde Dig længer, kjære Emilie.“

De to Veninder stiltes ad med et Kys. Fru

Bertaud fulgte Emilie med Dinene, ligetil hun var ude af Havelaagen; først da sprang hun rask op, hun, som et Dieblif iforveien havde jiddet som fastgroet til Bænestolen, og gik med raske Skridt op og ned i Stuen.

Hvad foregik der i den unge Kones Sjæl? hvor fandt hun med eet denne uventede Styrke? hvorfra hentede hendes Nerver denne Kraft til at overvinde Smerten? hun stillede sig hen foran det lille ovale Speil, der hang imellem Binduerne, og det Blik, hun kastede i det, syntes at tilfredsstille hende. Virkelig var ogsaa hendes Ansigt, der nylig var aldeles farveløst, bedækket med en livlig Rødme, hendes mørke Dine straalende, og hendes Skikkelse rettede sig uwilkaarligt. Det var, som om hun pludselig igjen var bleven Herre over alle sine Lemmer.

„Saa jeg er altsaa tilovers her paa denne Jord!“ udbrod hun efter en Pause. „Godt! nu vil jeg leve!“

Physiologien har Hemmeligheder, som endnu Ingen har udgrundet, og Ingen formaaer at forklare, hvilken mærkværdig Indflydelse en kraftig Billie har paa vort legemlige Befindende, og hvor gavnlig den er istand til at virke paa vor Constitution. Fru Bertaud kaldte paa sin Tjenestepige Manon, og det store, stærke Fruentimmer var nærved at styrte om af Skræk, da hun saae hende saa pludselig forvandlet. „Mit

Overstykke," raabte den unge Kone, „min Hat og min Parasol!"

„Vil Fruen virkelig gaae ud! det gaaer jo slet ikke an! hvad vil Herren sig dertil?"

„Hurtig, hurtig, Manon! jeg vil i Messen." Sntet kunde holde Fruen tilbage, og Manon kunde ikke gjøre Andet, end følge efter i Frastrand..

2.

At Fru Vertaud pludselig var bleven rask var baade denne Sondag og de efterfølgende Dage det staaende Conversationsthema i den lille By.

„Hvad Herr Vertaud dog er for en udmærket Læge!" sagde Nogle.

„Det er en Lykke for vor By, at vi har ham!" sagde Andre.

„Hvor det maa være behageligt at være gift med en Doctor!" hvistede de unge Koner.

Doctoren havde dog saa godt som slet ingen Andeel i den Forandring, der saa pludselig var foregaaet med hans Kone; men han tog imod de Complimenter, som man sagde ham, og var lykkelig over, at hans kjære Henriette igjen var vendt tilbage til Livet. I Grunden var han ligesaa forbauset derover som alle Andre.

Ingen var dog saa overrasket over denne Metamorphose som Emilie Delorme. Hun kunde ikke lade

være at opkaste sig selv det Spørgsmaal, om hendes Veninde ogsaa virkelig havde været saa farlig syg, som man havde troet. Hendes kvindelige Skarpsjindighed sagde hende, at hun selv ikke var uden Andeel i denne Forvandling. Dog faldt den Tanke hende ikke ind, at Henriette havde gjort sig Umage for at opdage, hvilke Følelser hun i sit Hjerte nærede for Doctoren. Vist er det, at den stakkels Emilie var saa vant til at høre tale om dette Giftermaal, der skulde følge efter Begravelsen, at hun slet ikke kunde finde noget Forargeligt deri. At hun efter sin Venindes Død skulde blive Doctorens Frue, betragtede hun selv som en given Sag; men havde hun da ladet sin Veninde skimte, at hun slet ikke vilde være utilfreds med dette Udfald? Frygten herfor piinte hende. Som en Folge deraf blev der noget Uklart og Forlegent i hendes Forhold til hendes Barndomsveninde; men Fru Vertaud overvældede hende i den Grad med Hjærtetegn, at Emilie maatte sige til sig selv, at Fru Vertaud i al Fald ikke var noget Nag til hende. Efterhaanden kom hun ogsaa til den Overbeviisning, at hun maatte have taget feil, naar hun et Dieblif havde troet, at Fru Vertaud havde gennemskuet hendes hemmeligste Duffer. Hun sagde til sig selv, at nu, da hendes Venindes Sundhed var vendt tilbage, var der ikke Andet at gjøre for hende end at forjage det Haab, som Fru Vertaud selv havde fremkaldt og givet Næring. At forelste sig for Tiden i Doctoren havde hidtil slet ikke

forekommet Emilie som nogen Feil: hun havde betragtet ham som en Gjenstand, der var bestemt for hende af en Person, med hvem hun fra sine tidligste Aar havde udvevlet sine ømmeste Sølelser. Men fra dette Dieblit af forekom det hende ligesrem forbryderist at lade sin Tante dvæle ved en Fremtid, hvori Doctor Vertaud optraadte anderledes end som den kjære Henriettes lykkelige Egtefælle.

Under alt dette ankom der en heel Karavane af Besøgende til Vernon. Derimellem var en Grandtante, en Grandonkel og en Fætter til Emilie Delorme, der kom for at frie til hende, og foruden dem Nicolas Hervieux, der var adjungeret Mairen i Houlbec, og hans Svigerinde Fru Robillard, en gammel gjerrig Matrone.

Fru Delorme, Emilies Moder, modtog alle disse Venner og Slægtninger med de utbetydligste Beviser paa sin Velvillie, og inde i Doctors Bolig, der kun ved en Vadebygning var adskilt fra Emilies, kunde man tydelig høre, hvorledes der blev gjort Sagt paa Fjerkræet for at bespise alle de Fremmede. Medens Frieren gjorde sig en lille Spadsretour i Byen, anholdt Tanten paa hans Begne om Emilies Haand, og der fattedes nu kun den unge Piges Samtykke for at bringe Bløden paa sit Hoidepunkt. Man blev enig om, at hendes Svar skulde paafølge en af de nærmeste Dage.

Inden Karavanen drog bort igjen, havde Emilie

været inde hos sin Veninde Fru Vertaud, for at underrette hende om denne uventede Begivenhed. Hun traadte let og glad ind i Doctorsens Bolig, og de to Veninder havde aldrig saasnart kysket hinanden, før Emilie begyndte: „Vi talte nylig sammen om Giftermaal . . .“

„O ti, ti!“ raabte Fru Vertaud heftig; „jeg kommer ellers til at hade Dig.“

„Vær Du ganske rolig, min Kjære,“ svarede Emilie. „Her er ganske simpelt Taler om et Parti, der bliver mig tilbudt. Min Fætter fra Saint Vincent des Bois frier til mig, hvad der vistnok er meget ærefuldt for mig, men jeg kan ikke nægte, at jeg ikke har kunnet bestemme mig til at tage nogen Beslutning. Jeg har derfor gennem min Moder forlangt en otte Dages Betænkningstid.“

„Jeg har for tre Aar siden seet din Fætter: det er Herr Vernouillet, ikke sandt?“

„Jo, ganske rigtig. Han har en stor Landeieendom imellem Saint-Just og Slottet Bizy.“

„Og hvad mere?“ spurgte Fru Vertaud.

„Han eier ogsaa Wiinbjerge i La Troulade.“

„Og saa?“ vedblev Henriette.

„Jeg troer, at han skal arve sin Tante . . .“

„Og saa?“

„Og saa,“ svarede Emilie, „naa ja, saa er han et godt og skikkelig Menneske . . .“

„Naa, slap det endelig ud! skammer Du Dig ikke!“

„... Og han seer ganske godt ud, men jeg holder ikke af de Nodhaarede.“

„Na hvad, med Tiden bliver vi hvide Allesammen.“

„Ja, men saa er det ogsaa forbi med Kjærligheden.“

„Naa, saa det troer Du!“

„Jeg maa heller ikke glemme at tilføie, at der ogsaa er et Men ved den Historie.“

„Ja saa!“

„Han er i det mindste tolv Aar ældre end din Mand og er aldeles blottet for Uergjerrighed; han vil ikke engang være Embedsmand i sin Commune, men gaaer i sit Hjem og seer ud som en Staldkarl.“

„Og naar Du nu veier hans gode og daarlige Egenstaber imod hinanden?“

„Na, han har flere endnu af begge Slags: han har et Hjerte som det pure Guld, og han gaaer med Brillen . . . .“

„Ogsaa af det pure Guld?“ spurgte Fru Berstaub leende; derpaa vedblev hun i en alvorligere Tone: „naa, man maa ikke drive Spot med en Mand som man kan blive gift med.“

„Hvad raader Du mig til, Henriette?“

„Ja, hvad skal jeg sige? Du er blevet opdraget til at gjøre Figur i Paris — eller i Vernon, Du

spiller udmærket Schubert'ske Melodier og synger Barberen paa Italiens! Du skulde egentlig have en Legationssecretair, en Advokat, en Læge, eller en Kunstner, helst en Kunstner med Penge, hvis der er saadan en Fugl Phoenix."

"Ja Tak, man mærker nok, at Du er forshuet. Nei, den Ting er allerede afgjort," hvistede Emilie og loftede Stemmen. "Jeg gaaer ind paa at blive Fru Bernouillet, Fru Ba=cha=ri=as Ver=nouil=let."

"Det er altsaa afgjort?" spurgte Fru Bertaud.

"Det er det."

"Det kalder jeg at tale som en fornuftig Pige! At forlange Raad i saadan en Sag fører til Intet."

"Ak," sagde Emilie i en spøgende Tone, "er ikke en stakkels Pige paa tyve Aar, der kun har en lille Medgift, et sikkert Bytte for den første Frier, der melder sig? Imidlertid vil jeg dog sige Dig, at jeg har ifinde at gjøre een Betingelse, og det er at blive i Vernon! Jeg kan ikke overtale mig til at forlade Dig."

3.

Det var en sand Trost for Fru Bertaud at see Emilie parat til at indgaae et Ægteskab. Det Parti, der tilbød sig, var ingenlunde at foragte. Ikke desto mindre forundrede hun sig over, at Emilie saa let kunde give sit Samtykke: hendes Beninde havde altsaa

for bestandig opgivet Doctoren. Og dog skulde man snarere troe, tænkte Doctorens Frue, at der bag det Hele laa en virkelig Videnskab, som hun omhyggelig havde lagt Dolgemaal paa.

Fru Bertand standsede ved den Tanke, at hun havde overdrevet baade Emilies Følelser og hendes Planer. Det bragte ligesom en Tomhed i hendes Tilværelse. Hun havde fuldstændig hengivet sig til den Tanke, at hun, saalænge hun levede, vilde modarbejde dette Giftermaal, som hun selv tidligere havde snakket saameget om, men som ved et pludseligt og uforklarligt Omslag nu indgjød hende Rædsel. Hvad skulde for Eftertiden anspore hendes Energi, der allerede begyndte at slappes? Den Syge, der for at gjenvinde sin Sundhed samvittighedsfuldt havde holdt sig alle Lægekunstens Forskrifter, som hun saa længe havde foragtet, efterrettelig, blev paa eengang mere ligegyldig og fandt ligesom en Tilfredsstillelse i at tilfidesætte dem og udfordre Sygdommen. Samtidig hengav hun sig til lange og piinlige Drømmerier og søgte om Paaskud til at fjerne sig fra sin Veninde og holde hende borte. Emilie maatte afsnappe sine Bisfitter. Sygdommen gjorde atter truende Fremskridt, den stakfels Doctor vidste ikke, hvad han skulde gribe til, han var hverken en fin Jagttager eller en stor Praktiker; hans Stilling gav ham i Regelen kun Veilighed til at øve sig paa stærke og haardsføre Vonder og deres Constitution var himmelhvidt forskjellig fra hans Su-

strus. Han tog den Beslutning at forholde sig afventende lige over for hvad der vilde møde.

Der var en Anden, der ogsaa forholdt sig afventende ved at see, hvorledes Fru Bertaud faldt tilbage, og det var Emilie, der tilsidst reentud afflog at indlade sig paa den Forbindelse, som hun havde været lige ved at sige Ja til. Froken Emilie Delorme havde været saa vel stemt for dette Giftermaal, at man i den lille By allerede betragtede Sagen som afgjort. Hendes pludselige Afslag blev betragtet som et Brud og dette Brud kunde ikke Andet end gjøre Opsigt, Naturligviis spurgte man sig selv om, hvad der kunde være Grunden, og de gode Sjæle havde da let ved at udfinde, at dette Omslag hos Froken Delorme paa en mærkbar Maade faldt sammen med Fru Bertauds Tilbagefald. Man gjættede, at Emilie ønskede at bevare sin Frihed for visse indtrædende Eventualiteters Skyld.

Det var umuligt andet, end at denne Snak ogsaa maatte komme Fru Bertaud for Øre. Hvad der desuden var hende paafaldende var, at Emilie ikke havde fortalt hende det Mindste om, at hun havde forandret sin Beslutning. Det var da tydeligt nok, at der spekuleredes paa hendes Død, og at den stakkels Syge ikke kunde Andet end mærke, at hun var til Uleilighed. Derover blev Fru Bertaud ubeskrivelig bedrovet, og hun begyndte endogsaa at frygte for, at hendes Mand kunde have tilstændet Emilie til at forandre sin Be-

stemmelse. Hendes sidste Kræfter forsvandt, og hun kunde snart ikke mere forlade Sengen. Pleiet af sin Mand og sin Veninde, fæstede hun sine døende Dine snart paa den Ene og snart paa den Anden med en bestandig stigende Mistro.

Doctor Vertaud holdt meget af sin Kone og vilde ikke for nogen Priis i Verden paafore hende nogen Sorg; men han indsaae ogsaa, at han, naar det absolut skulde være, godt kunde undvære hende. En Landsbydoctors Liv er haardt nok og vel stiftet til at forstene Hjertet — det var derfor intet Under, at Doctor Vertaud trods sin Kjærlighed til Konen kunde være beredt paa at finde sig i sin Skjæbne. Det sagde han sig selv oftere, og hvergang forekom det ham, at Froken Delorme netop havde adskillige af de Egenskaber, som han satte mest Priis paa hos en Husmoder. Og dog var Doctor Vertaud, jaaledes som han her er skildret, forgudet af sin Hustru.

4.

Da Zacharias Bernouillet erfarede, hvorledes hans Frieri var blevet optaget, blev han næsten afsindig af Fortvivlelse. Han sad netop ved Middagsbordet, da han modtog Fru Delormes Brev med denne skjæbnesvangre Efterretning. Han reiste sig op og forlod Middagsbordet med de mørkeste Tanker. I den indeluktede Frugthave, som stødte op til Huset, stod

der et udmærket Vbletræ, som netop nu bugnede af Frugt. Zacharias's første Tanke var at hænge sig i det. En Stige stod op til en Høstak, et Stykke Reb var snart fundet, kort sagt, Alt syntes at stode sammen for at lette Herr Zacharias Udgangen. Det Held, der altid havde fulgt ham, svigtede ham heller ikke her, thi Stigen fattedes Intet, Rebet var hverken for kort eller for stift, og det var et Dieblifs Sag at snoe det om sin Hals og skyde Fodfæstet fra sig. Det gav et forfærdeligt Ryt i Grenene, og en Masse af modne Vbler faldt til Jorden med lydelig Larm.

I det samme kom Nicolas Hervieux forbi, horte denne Stoi og saae iveiret. Han fik strax Die paa sin unge Ben, satte over Hækken, krøb op paa Stigen og overskar Rebet med sin Lommekniv. Zacharias faldt tungt ned mellem Frugterne, men faldt saa uheldig, at han brækkede det venstre Been. Imidlertid takkede han dog sin Redningsmand, saasnart han kunde trække Veiret. „Intet at takke for,“ sagde Nicolas Hervieux; „jeg er altid til din Tjeneste.“

„Jeg vil neppe begynde saasnart igjen paa de Kunster,“ hvarede Zacharias, der følte en heftig Smerte i Benet og var ulykkelig over, at han var bleven greben paa ferst Gjerning. „Fremfor Alt,“ spøiede han til, „maa jeg bede Dig om ikke at fortælle det til Noget.“

Tiltrods for hans indtrængende Anmodning udbredte Rngtet sig diebliffelig. Et Par Dage efter var

der Torvedag i Vernon, og Emilie var en af de Første som horte det. Samtidig var Doctor Vertaud bleven hentet til Saint-Vincent af sin Collega der paa Stedet, som havde fundet Zacharias's Beenbrud saa betænkeligt, at han vilde høre hans Mening. Doctoren lovede ogsaa at assistere og aftalte med sin Collega, at han to Gange om Ugen vilde komme og forsikre sig om, at Alt gik som det skulde.

Emilie havde skrevet et venligt Brev til den ulufelige Elsker. Hun gjorde endnu mere: hun vilde selv tage hen til ham og troste ham, og uden at gjøre nogen Hemmelighed deraf for Doctorens Kone, fik hun af Herr Vertaud Tilladelse til at tage med ham, naar han næste Gang kjørte til Saint-Vincent. Dagen kom, og Alt gik, som det var aftalt; Fættereren var lykkelig over hendes Besøg, og Doctor Vertaud meddeelte Patienten, at han om en Maanedstid kunde begynde at gaae i det mindste ved Hjælp af en Stok eller to.

Man vilde gjerne beholde Cousinen, man vilde ogsaa gjerne beholde Doctoren i det mindste til den næste Dag, men man maatte nødvendigviis tage bort, thi Fru Vertauds Tilstand var meget betænkelig.

Herr Vertaud og Emilie kjørte tilbage igjennem Skoven. Da Bognen kjørte over den sidste Bakke, hvorfra man saae ud over Vernon og Øyens smukke Omegn, brændte Augustsolen med forfærdelig Varme, og store Skyer bankede op paa Himlen. Bag de Rejsende begyndte det at tordne, et Uveir trak pludselig

op og truede med at indhente dem. Der faldt nogle store Regndraaber, som tydede hen paa, at det strax vilde bryde løs.

„Jeg havde haabet,“ sagde Herr Vertaud, „at vi skulde naae Bernon, inden det begyndte at regne. Det lykkes ikke. Skal vi søge Skjul her saalænge?“ „han pegede hen paa et lille Skuur, som en af Skovbetjentene havde opfort. Der var Intet at betænke sig paa, thi Regnen øsede allerede ned og Emilie skyndte sig ind under Skuret, medens Doctoren bandt sin Hest ved det nærmeste Træ.

Et Lyn gjennembrød pludselig Skyen med en saa forfærdelig Knittren, at Hesten blev forskrækket, slog sig løs og strax efter var paa Veien hjemad. Emilie, der i Begyndelsen blev forskrækket, kunde ikke bære sig for at lee over dette Eventyr, og Doctoren lo med. Der var al Rimelighed for, at Hesten vilde standse af sig selv, naar Frygten var gaaet over, og Uveiret var allerede draget forbi.

Doctoren gav Emilie Armen og da Hulveien, som de var kommet af, var forvandlet til en Bæk, slog de ind paa en lille Sti, der skjød en Gjenvei gennem Skoven. Under det tætte Bladetag var Græsset neppe engang vaadt; en mægtig Regnbue syntes at begrænse Landskabet, der i dette Dieblif frembød det mest glimrende Skue, thi fra dette Punkt kunde man, i flere Miles Udstrækning, følge med Diet Seimens bugtede Løb.

„Hvor Seinens Bredder dog ere henrivende!“ udbrod Emilie. Denne Egn har ret maattet kunne behage en Digter, og Villaen la Madeleine, som ligger der lige paa Hviden lige over for os, maa have været et fortrulende Opholdssted for Casimir Delavigne, og det maa have gaaet ham nær til Hjertet, da han blev nodt til at sælge den. Herfra,“ vedblev hun, „seer Vernon med sit store Taarn og sine Fæstningsværker fra Middelalderen ud som en Hovedstad, og endnu mere malerisk ligger Vernonet med sine fire Smaataarne og den hvide Bro, der fører hen over Floden.“

Bludselig udbrod Emilie, idet hun kun udtalte en Tanke, der opfyldte hende ganske: „Havde jeg dog ikke Ret, Doctor, i at afslaae min Fætter Zacharias's Tilbud? svar mig ganske ærligt, Doctor.“

„Det er en meget brav Fyr,“ svarede denne, „men han er noget bondeagtig og plump. Smidlertid er det dog Deres egen Skyld, at De ved deres Hofetteri har drevet ham til at begaae saadan en Yderlighed.“

„Jeg skulde altsaa strax have modtaget hans Haand uden videre?“

„Ja, eller ogsaa strax svaret nei. Men istedetfor har De ladet ham troe, at De syntes om ham, og derpaa har De ganske skaanselsløst og uforbeholdent . . . .“

„De veed meget godt hvorfor,“ sagde Emilie, i

en mildt bebreidende Tone, idet hun tog Doctoren under Armen.

„Nei, det veed jeg slet ikke,“ stammede han, „men hvis jeg gætter rigtigt . . . .“

„Siig mig blot ligefrem, hvad jeg skal gjøre. Skal jeg gifte mig med ham eller ikke?“

„Jeg er altfor interesseret i dette Spørgsmaal, kjære Emilie, til at jeg kan svare Dem frit . . . .“

I dette Dieblif kom der en Haand frem bag nogle nedhængende Bøgegrene og lagde sig paa Doctorens Arm. Han blev staaende, og Emilie udstodte et Skrig. Henriette stod foran dem med et ironisk Smil. „Naa,“ sagde hun, „hvorfor er der Ingen, der hilser paa mig? kommer jeg til Uleilighed? forstyrer jeg Deres Samtale?“

„Jeg har virkelig ondt ved at komme til mig selv, kjære Henriette,“ sagde Emilie, „Du har gjort mig ganske bange . . . .“

„Bange! naar Du har en Cavalleer som Paul! en blaapiet Hercules!“

„Men hvorledes er Du dog kommet her,“ spurgte Doctoren, der havde ondt ved at gjenvinde sin Fatning.

„Jeg vilde en Gang endnu betragte dette prægtige Panorama,“ sagde Doctorens Frue og pegede ud over Landskabet. „Jeg vilde see og jeg har seet,“ svarede hun, til idet hun, maaskee uden at tænke derpaa, betjente sig af den mistroiske Athalies Replik. Hun

tilføiede i en ganske naturlig Tone: „Jeg haabede ogsaa, at jeg skulde møde Jer.“

„Ulykkelige! Du er da ikke gaaet henhen alene og tilfods!“ udbrod Doctoren.

„Jo, jeg har.“

„Det kan blive din Død.“

„Naa, en Smule for eller senere! Men, kjære og useilbare Doctor, Du tager feil, jeg føler mig meget bedre, og jeg har lagt Mærke til, at det netop er de stærke Bevægelser, der kurerer mig. Det kommer deraf, at jeg ikke er som andre Fruentimmer. Jeg har en stærk Sjæl i et svagt Legeme, og min Villiekraft er saa stor, at den erstatter, hvad jeg mangler i legemlig Styrke.“

„Er Du ikke gjennemblødt?“ spurgte Doctoren, idet han lod sin Haand glide let henover sin Kones Paaklædning.

„Nei, jeg søgte Ly under de store Træer der.“

I dette Dieblik horte man nede i Gulveien en Vogn nærme sig. Det var Doctorens Kabriolet, som en Bonde bragte tilbage. Fru Berlaud boiede en Busk tilfide og saae ud over Veien. „Det er Martin, der bringer Dig din Vogn,“ sagde hun.

Bonden tog Huen af og hilste. „Martin,“ sagde Doctoren, „vil Du kjøre begge Damerne ind til Vgen? jeg maa ind og see til Mølleren, som er meget daarlig.“

Damerne smilte og steg tilbogs. Fru Berlaud

vilde ikke tillade, at man hjalp hende; et Dieblit efter var Boguen paa Veien til Byen uden Doctoren, der var ganske glad over, at han var sluppet ud af denne Krydsild.

5.

Fru Vertaud frembød anden Gang det Særshyn at vende tilbage til Livet. Det var en forfærdelig Prøvelse for Emilie, der greb sig i at blive forkræftet over, at hendes kjære Veninde, som hun dog vilde have opoffret Alt for, igjen var undsluppet Døden. Hun begyudte at blive bange for sig selv. Hvilke Forandringer var der ikke foregaaet i hendes Hjerte, siden hun var kommet ind paa denne Skraaplau! Straf-værdig Berægning! Uffhyelige Forhaabninger! Hyl-leriske Tølelser! Had til sin kjæreste Veninde! Foragt for sig selv! Alt det veglede hos hende og frembød en Rilde til de bittreste Betragtninger! den stakfels unge Pige mistede lidt efter lidt sin Munterhed, hendes Nattesovn var forstyrret, Feberen odelagde hendes Constitution og berøbede hendes Kinder deres tidligere Friskhed; hun maatte ty til Lægehjælp, og det var Doctor Vertaud, der ved sine daglige Besøg søgte at bekjæmpe hendes physiske Døde og forøgede det sjælelige. Fru Vertaud, der nu jevnlig sad ved sin Barndomsvenindes Seng, gjengjældte hende hendes tidligere Omfjorg, men Venstabsbaandet, var opløst og

Stuffelsen havde faaet Indpas i begge de unge Hjerter. Det var Doctorens Kone, der nu uden at ville det, kom til at tænke paa, at hun maaskee snart vilde komme til at miste sin Medbeilerinde. Doctoren var nødt til at see paa, hvorledes det tidligere Venstabsforhold afløstes af Had. Ikke desto mindre mente han, at han ikke havde Noget at bebreide sig, og i Virkeligheden var han ogsaa den, der var mindst at beklage af Alle.

Situationen truede med at blive værre endnu, thi Fru Delorme, hvem Datteren halvt havde betroet sig til, og som havde sluttet sig til hele Resten, forstrækkedes over Doctorens daglige Besøg og disse Sammenkomster, der syntes at oplive Emilie i Dødelblikket, men altid efterfulgtes af en endnu dybere Sønderknuselse. Doctoren kunde ikke lade være at mærke, at han blev betragtet med mistænkelige Blikke, og paa den anden Side maatte han indsee, at Fruen Delorme ikke længer kunde have nogen Nytte af at behandles af ham. Et lille Tilbagefald af hans Kone foranledigede ham til at foreskrive, at hun og Emilie skulde tilbringe Vintertiden i en eller anden By ved Midelhavskysten. Denne Plan blev fuldstændig bifaldet af Fru Delorme, en fortræffelig Dame, der forgubede sin Datter og kun levede for hende. I Tanken saae hun allerede de to unge Damer helbredede og forsonede.

Der blev altsaa strax truffet Forberedelse til

Reisen. og Fru Delorme skulde ledsage dem. Afreisen blev bestemt til en af de sidste Dage i September, men paa selve Dagen erklærede Doctorens Kone, at hun ikke vilde forlade Vernon, og at hun befandt sig nu ulige bedre. Doctoren maatte give efter, og Fru Delorme, der havde sat sin Lid til dette Ophold i Syden, reiste med Emilie til Nizza.

De to unge Damer omfavnede hinanden tilshyneladende kjærligt ved Afskeden, men saae man rigtigt til, maatte man lægge Mærke til det udfordrende Blik, hvormed de i det sidste Dieblit skiltes fra hinanden.

To Uger forløb, uden at der vegledes noget Brev imellem Nizza og Vernon. Endelig fik Fru Vertaud et Brev fra Emilies Moder, hvori det hed, at selve Reisen havde for et Dieblit oplivet Emilie, men at hun strax efter Ankomsten var falden tilbage i sin forrige Slovhedstilstand. Dette Brev blev besvaret af Doctoren, der meddeelte Moder og Datter, at hans Hustru vedblev at gaae fremad.

Endelig kom der et Brev fra Emilie selv til Fru Vertaud. Det var ingenlunde beroligende, og Doctoren blev især piinligt berørt af det, thi de Enkeltheder, det indeholdt, syntes ikke at spaae noget Godt.

„Hvorfor forsøger Du ikke paa, at trøste den stakkels Emilie lidt?“ sagde Doctoren til sin Kone. „Hun gjør det ikke længe, og Du vil rimeligviis ikke faae hende at see mere.“

Hans Kone blev greben af Medlidenhed og lovede at gjøre, hvad han forlangte. Hun vidste meget godt, hvad det var for en Trøst, der alene kunde oplive den Døende! Men var det ogsaa tilladeligt, selv i den bedste Hensigt, at nære paa en hendes hemmelige Forhaabning? Det kunde hun ikke selv besvare, men hendes gode Instinkter forenede sig med de onde, idet hun skrev følgende Brev:

Kjære, dyrebare Emilie!

Du lider, og jeg er ikke hos Dig. Jeg beklager bittert, at jeg ikke har kunnet følge Dig. Jeg er straffet nok for min Ubesindighed, thi jeg har villet trodse Vinteren her, og den tegner netop i Aar til at blive ualmindelig barsk. Jeg er nødt til at holde mig inden Døre og har god Grund til at frygte for, at mit Onde vil forværres.

Hvorfor skal jeg ikke sige Dig det reentud? Hvad jeg allerede har sagt er kun en Indledning, beregnet paa at skaane Dig: jeg ligger tilsengs i den samme Tilstand, hvori Du saae mig for nogle Maaneder siden. Det er en ny Krise, jeg har at gennemgaae; hvorledes vil den ende? der er Intet, der forsikrer mig om, at Du til Foraaret vil gjenfinde din gamle Veninde,

din kjærlige og bedrøvede

Henriette.

Efterskrift.

Doctoren anbefaler Dig fremfor Alt at holde Dig Vægens Forfkrift strengt efterrettelig; den er, siger han, i Medicinen det Samme, som Formen — naa, lee nu ikke! — som Formen er det for Processen.

Da dette Brev var affendt, forfærdedes Fru Bertaud over, hvad hun havde gjort. Hun vogtede sig vel for at sige til sin Mand, hvad hun havde skrevet til sin Veninde, og for at han ikke skulde forbauses over det Svar, der kunde komme — hvad hun i det første Dieblit ikke havde tænkt paa — lod hun, som om hun var upasselig, holdt Sengen i et Par Dage og omtalte først bagester, at hun havde skrevet. Af disse Ombeie, som hun var nødt til at gaae, indsaae Fru Bertaud en Smule forjilde, at hun var bleven inspireret til sin Skrivelse snarere af de onde Instinkter end af de gode.

Var der Intet at gjøre derved? hendes onde Instinkter sagde hende, at hun kunde nu, uden at gjøre sig nogen Sambittighed deraf, rykke Sandheden noget nærmere; hun skrev derfor paant:

Det lader til, dyrebare Emilie, at jeg ved at skrive Dig til om mit Befindende har overdrevet Faren altfor urimeligt. Min Mand har gjengivet mig baade mit Mod og mine Kræfter. Han elsker mig saa hoit, at Alting lykkes for ham, selv naar han for-

søger paa det Umulige. Glem derfor, hvad jeg har skrevet Dig til, og vær ikke bange for mig. Tænk blot paa at komme Dig selv, saa skal vi ganske vist til Foraaret plukke Kornblomster sammen paa den Mark, der støder op til vor Kirkegaard. Det er den eneste Festdag, som jeg længes efter.

Din

Henriette.

Nogle Timer efter at dette Brev var bragt paa Posthuset, modtog Fru Vertaud Svaret paa det tidligere:

Det er mig, der har gjort Uret i at forlade Dig, min stakkels Henriette. Hvem pleier Dig nu, da Du ikke har mig længer? Hvor beklager jeg Dig ikke under denne graae Himmel og i dette Taageflud, der opstaaer fra Floden. Her er Alt Lys og Varme. Tænk Dig blot en heel Række af solbestinnende Fjehjerger, som beskylles af det blaa Hav. Foran mig har jeg en uendelig Horizont, den blaa Himmel og det blaa Hav. Med et saadant Syn for Die kan man ikke Andet end klynge sig fast til Livet, og jeg befinder mig nu ogsaa ulige bedre. Jeg troer endog saa — min kjære Moder er rigtignok ikke af den Mening — at jeg inden Marts vil være istand til at vende tilbage til Bernon. Din Mand er sagtens ganske utroostelig. I gamle Dage var jeg altid din Fortrolige, naar Du var bekymret for din Mand

Fremtid. Siden har der været nogen Misforstaaelse imellem os. Men nu, da vi ere saa vidt adskilte, burde vi dog maaskee forsøge paa at komme til en Forstaaelse. Det forekommer mig, at din Godhed for mig er bleven formindstet, men maaskee tager jeg feil. Kan Du berolige mig i den Retning? siig Alt, hvad Du tænker og føler, til din oprigtige Veninde
Emilie.

Det var det sidste Brev, som Froken Delorme skrev fra Nizza. De modsatte Stemninger, som Fru Vertauds to Breve, der vare saa forskjellige fra hinanden, havde fremkaldt hos hende, havde givet hendes nedbrudte Helbred det sidste Stød. I Marts Maaned vendte hun tilbage til Vernon, men kun for at døe saa Timer efter sin Ankomst. Fru Vertaud erfoer paa eengang hendes Tilbagekomst og hendes Død. Doctoren, der sølte, hvor meget Emilies Død gif ham til Hjertet, forbausedes over, at han med saamegen Kulde havde kunnet imødesee, hvad der havde truet hans Kone, hvem han dog elskede ulige høiere.

Ved Emilies Grav gjenstaae Fru Vertaud den utro-
stelige Moder. Paa en Markedsdag mødte hun ogsaa
der Zacharias Bernouillet med en yppig Landshy-
stjønhed under Armen, som han nylig var bleven gift
med. Han haltede lidt, men lod til at føle sig meget
lykkelig.

Fra Triest.

Af

Fr. Julius Meier.

Det er en langvarig og anstrengende Historie at kjøre med det almindelige Tog fra Wien til Triest, men saa er det til Gjengjæld bethdelig billigere end at tage afsted med Courcertoget, og da jeg, som skriver disse Linier, hverken er Courceer eller Bankier, men kun en jævn Tourist, der ikke har noget at jage efter og ikke overdrevent mange Penge at undvære, saa foretrak jeg Persontoget fremfor Iltoget, da jeg for et Par Aar siden skulde fra Keiserstaden ved Donau til den nævnte Søstad. Ligeledes foretrak jeg tredie Classes Træbænke for de andre Classers bløde Snyder, som ere utaaelige i Sommervarmen, — og det raader jeg enhver ung og kraftig Reisende til ligeledes at gjøre —, da jeg af Erfaring vidste, at jeg for en

Gylben, behændig stikken i Togførerens brune Næve, kunde blive Tueherre over en halv Coupé og saaledes i al No og Mag strække mine ualmindelig lange Been hen ad ovennævnte Træbænke, der tilmed om Matten afgive en efter Omstændighederne ingenlunde foragtelig Seng.

At gaae til Hvile tænkte imidlertid hverken mine to Reisefæller eller jeg paa i de første Timer; dertil var der altfor meget stort og beundringsværdigt at beskue. Paa Grændsen mellem Østerrig og Steyermark ligger Bjerget Semmering. Medens Banen i utallige Serpenter lugter sig op af Bjergets Side indtil nogle hundrede Fod under Pashøiden, veye de herligste Udsigter bestandig for det henrykte Øie. Touren over Semmering kan efter min Mening sammenstilles med Farten over Brenner, men staaer i vis Størhed tilbage for Overgangen over Splügen eller St. Gotthard.

Naar man er kommen over Semmering, kjører man gennem det velsignede Steyermark og drikker et Glas fortræffeligt Øl i Gräg. Saa gaaer det videre, og nogle Timer senere er man paa Grændserne af Kroatien, Slavonien og andre barbariske Lande. Det bliver mørkt. Man indhyller sig i sin Plaid, siger gabende sine Reisefæller Godnat og strækker sig ud paa sit improviserede Leie.

Om Matten passerer man Drau og Sau, og et Par Timer efter Midnat er man dybt inde i Krain.

Ved Daggrøn kommer man til Udelsberg; man vaagner ved Togførerens Raab og Togets Standsen, kaster et Blik ud af Vinduet og sender en medlidende Tanke til den arme, oieløse Proteus, der svømmer omkring i Udelsbergergrottens underjordiske Bænde, og som — tillige med sine Fættene, Argoloten, Amfiuma, Menoproma og andre Stabninger, der hverken ere Fugl eller Fisk, og hvis til det mesopotamiske eller andre underlige Sprog henhørende Navne bringe Skoledrenge til Fortvibelse — upaatvibelig har indbragt En et Maadelig eller Hul, da man var ti Aar og gif i Skole. Dervaa vender man sig om paa den anden Side og forsøger at sove videre.

Men noget efter titter Solen ind af Vinduet. Man reiser sig fra sit i Længden dog noget haarde Leie, skjælvende — ligesom Melampe — af Kulde, selv udi August Maaned. Et lille Glas af Reiseskaffen tjener som Morgenkaffe og bringer En igjen i Normaltilstand, hvorpaa man med Forbauselse betragter den besynderlige Egn, Toget farer igjennem. Man befinder sig i en ode Steenørken. Overalt, saa langt Synet naaer, seer man kun spaltede Klippestykker, uformelige Kalksteensblokke, dybe Furer eller tragtformige Svælg i den golde, sørgelige Jordbund. Man kunde troe sig i det stenede Arabien og faaer en levende Fornemmelse af, hvorledes der maa have seet ud paa det Sted, hvor de af Titanerne mod Himlen slyngebde Fjelde igjen styrkede ned og knustes i Faldet. Det er

den saakaldte Karst, en øde og skaldet Høislette, der adskiller Halvøen Istrien fra Krain.

Snart seer man i Horizonten en smal, mørkeblaa Stribe, som stadig bliver bredere og bredere. Det er Adriaterhavet. Endnu en Times Tid, og man er i Trieste.

Denne By har en meget skjon Beliggenhed. De nyere Dele af Staden strække sig i en betydelig Længde langs Havbredden, medens den ældre Deel med sine stejle og snevre Gader hæver sig amphitheatralisk op ad Bjergenes Sider og overst oppe krones af et stærkt Castel. En Vandring op til dette er anstrengende, men lønnende, da Udsigten herfra er yderst pragtfuld, medens den nede fra Moloen vel er ubegrændset ud over det vinblaa Adriaterhav, men ellers temmelig indstrænkhet. Bugten er allevegne omgiben af Bjerge, hvis grønne Sider ere ligesom overdrysede med snehvide Landsteder og Wiingarde.

Gaderne i Trieste ere alle belagte med store Sandsteenskvadrer. Nede ved Havnen rorer sig det mest brogede Liv, man kan tænke sig. Man maa vistnok reise til Smyrna eller Cairo for at finde en saa forvirret og malerisk Blanding af Repræsentanter for al Verdens Folkeslag, som her. Der er stramme øster-rigiske Soldater i hvide Uniformer og Beenklæderne som fastkljstrede om de tynde Been, gravitetiske Tyrker med mægtige Skjæg, steenfulksorte Dine og rød Fez paa Hovedet, Grækere med Røveransigter og ofte iført

deres Nationaldragt med de loierlige Jujtaneller, Foder med lange Skjæg og Næser faa krumme og skarpe som tyrkiske Sabler, dalmatiske og istriske Somand og Fiskere, Bønder fra Krain i maleriske Dragter, med deres Hustruer og Døtre, — hvis hvide Hovedtøi ender i en lang Snip eller Hale, der hænger dem ned ad Ryggen —, hertil endnu Capitainer, Styrsmænd og Matroser fra alle Verdens Lande, Negre og Mulatter, Arabere og Armeniere, Malthesere, Englændere og Amerikanere, og alle myldre de larmende og iskraalende i alle Verdens Tungemaal om mellem hverandre og mellem Lastdragere, Fiskehandlere og Frugtsælgerinder i Havnen og de nærmest denne liggende Gader. Det er en komplet ethnographisk Udstilling, en sand babylonisk Forvirring.

Havnen er den første og største Mærkværdighed i Triest. En anden Seeværdighed er det nærliggende Fisketorb, hvor Zoologen kan gjøre en rig Høst, og hvor den Uærde maa spile Dinene op ved Synet af „alle de Havuhyrer, som fostres af Amphitrite.“ Røkker, Sværdfisk, smaa Haier, — som bruges til en meget velsmagende Suppe —, Thunfisk, Moine, Lanpretter, Anurhauer og utallige mig ubekjendte Fisk falghedes af dalmatiske og istriske Fiskere med solbrændte, skjægede Ansigter og røde Huer paa de tykke, sorte Døkker. De smudjige Borde bugne af Sopolser, Sostjerner, Sopindsviin, Soæg, Soburrer, Soedderkopper, Havsnegle, Langhalse og mangfoldige andre maritime

Smaaahyrer, som her spises med Velbehag, men som bragte Indbaldene til at vende sig i Livet paa mig.

Den ene af mine Reisefæller derimod betragtede disse gastronomiske Monstrositeter med Henrykkelse og og begyndte strax at bringe sin Bug en Festskefantombe af Muslinger og Snegle. „Ulyksalige, hvad gjør De?“ raabte jeg forstræffet, men det var forsilde. Fra alle Kanter styrtede allerede Dalmatierne og Istrierne med høie Raab, glødende Dine og blinkende Knive i de sene Næver løs paa vor Ben — for at aabne Muslingerne for ham — medens Skarer af Frugthandlerster, brune som Kastanier, stimlede til, hver med en overskaaren Citron i Haanden, for at krydre hans Maaltid. Snart saae vi kun hans vældige Skuldre og hans med et umaadeligt Skjæg prydede, ibrigt tyggende Kjæber og Hoved rage op over Stimlen, og forstrækkede grebe vi Flugten. Hvorledes han slap ud af disse halvvilde Menneskers Omfavnelse, og hvormange Gylde Sælgerindernes citronsure Tjenstfærdighed kostede ham, veed jeg ikke, men i god Behold var han da heldigviis, da vi snart efter samlede ved Middagsbordet i Hotellet.

Dette, Locanda grande, er Triest's tredje Mærkværdighed, men, kjære Læser, det er en Mærkværdighed af en ganske anden Art. En mørk og sørgelig Grindring knytter sig til dette Hus, en Grindring, som forjager Smilet fra Læberne, fylder Sin-

det med Bemød og bedugger Diet. Her, i de samme Bærelser, som vi havde faaet anvist til Bolig, blev der for et Aarhundrede siden udøvet en opvækkende Misgjerning, et vildt, afskyeligt, gruopvækkende Mord: en stor og berømt Lærd, ligesaa elskelig som Menneske som udmærket som Videnskabsmand, faldt her for en elendig og rovgjerrig Morders Kniv.

Den gunstige Læser aner allerede, at vi sigte til den store Windelmanns tragiske Endeligt.

Det er bekjendt, at denne, midt i Smagens dybeste Forsald en begejstret Apostel for den rene Classicitet, den mægtigste Banebryder for en ny Retning i Kunsten, i 1768 i Selskab med Billedhuggeren Bartholomeo Cavaceppe*) vilde besøge sit Fædreland, Tyssland, som han i tretten Aar havde levet langt borte fra, men at forskjellige, tildeels ubekjendte eller uforklarlige Grunde, i Forbindelse med en sygelig Nerveaffection og en uovervindelig romersk Hjemve, fra Wien drog ham tilbage mod det elskede Italien**).

Den 1ste Juni kom Windelmann alene tilbage til Triest og steg af i den store Gæstgivergaard, Locanda grande, paa Peterspladsen. Hans Bærelse var N. 10 i andet Stokværk, to af dets Vinduer

*) En prægtig Buste, udsørt af denne, findes paa Rosenborg.

***) For den følgende Fremstilling ligger Justi til Grund.

vendte ud til den indre Havn, Mandrachio, eet til Gaarden. I et Kammer ved Siden af, Nr. 9, boede der en italiensk Rejsende, som uden Benge og uden Bagage var ankommen to Dage tidligere, — hans Morder.

Denne Glendige og den berømte Lærde, som skulde blive hans Offer, traf sammen ved Middagsbordet. Italieneren var nogle og tredive Aar gammel, hans brune Ansigt var pluskævet og rundt, Næsen lille, Øinene graae og lurende. Han bar en lang Bidst, og hans sorte Haar sad i Pappotter paa Siderne af Hovedet. Skjondt hans Dragt var temmelig slidt, saae han dog i det Hele ud som en Gentleman.

Winkelmann havde neppe sat sig til Vords, før han hos Værten forespurgte sig om Skibsleilighed til Benedig. Italieneren blandede sig i Samtalen og nævnedes Skipperen Stephano Ragusini som staaende i Begreb med at afseile til Lagunernes Stad. Efter Maaltidet gik begge til Havnen for at underhandle med den nævnte Padrone. Denne var imidlertid ikke seikklar for det forste, men henviste dem til en anden Skipper, Viezzoli. Efter at have truffet Aftale med denne, besøgte Winkelmann og Italieneren et Kaffehuus og gik derpaa en Tour gjennem Byen. Aftenen tilbragte Winkelmann paa sin nye Bekjendts Bærelse, hvorhen han ogsaa lod sit af Brod og Wiin bestaaende Aftensmaaltid bringe.

Saaledes var Bekjendtskabet stiftet, og den store

Mand sluttede sig nu noie til den Glendige, for hvis Kniv han skulde falde. En heel Uge igjennem gif de hver Morgen en lang Spadseretour, besøgte Caffehuset, traf atter sammen ved Middagsbordet, spadserede paany og tilbragte Aftenen i hinandens Selskab paa Italienerens Bærelse.

Denne hed Francesco Arcangeli og var fra Campeglio ved Pistoja. I sit sextende Aar var han bleven Rok i Florents og kom senere i samme Egenstab til Wien, hvor han bestjal sin Herre og derfor blev dømt til tre Aars Slaveri i Jern i sidstnævnte Byes Stokhuus. Efter at have udstaaet sin Straf slog han sig sammen med en offentlig Skjoge og nedsatte sig i Venedig; derfra var han nu kommen til Triest for at søge Rov og Eventyr.

Men, vil man spørge, hvorledes var det muligt, at Winkelmann, efter at have vexlet to Ord med en saadan Usling, ikke strax saae, hvad han indeholdt, og med Foragt vendte ham Ryggen?

Det er vanskeligt at svare fyldestgjørende herpaa. Winkelmann vilde i Triest forblive ukjendt, hans Hu stod til det elskede Rom og ikke til de Stores Paladser, hvor han maaskee vilde blive opholdt længere, end hans usigelige Længsel efter den evige Stad tillod det. Hans nerveuse Lidelser vare vel forbi, men have dog uden Tvivl efterladt en Slappelsestilstand, hvor Dret, i Mangel af bedre, adspredt lyttede til den skjændige Italieners slebne Tunge, medens Tanterne vare langt

borte, hos de elskede Antiker i Rom. Denne Skurk, hvis Fortid han ikke kjendte, hvis skjændige Planer han ikke kunde ane, tjente ham som en Slave eller et Huusdyr til at forforte den aandsdraubende Ventetid, til Badronen var færdig til at stikke i Soven. Hvor mange aandrige Mænd har man desuden ikke seet nedlade sig til at bære Ignoranter og Personer, der i enhver Henseende stode uendelig langt under dem, med deres Bekjendtskab, undertiden endog med deres Omgang. Det kan, som Hæring bemærker, undertiden, navnlig paa Reiser, være af Interesse at forlade den Sphære, hvor man horer hjemme, og nedlade sig til de dybere liggende.

Ogsaa lige overfor Italieneren beholdt Winkelmann sit Incognito. Arcangelis Erfaringsomraade: Njokkenet, Njælberen, Bordellet og Slaveriet havde endnu aldrig gjort ham bekjendt med den Lærde, med Videnskabsmanden, med Philosophen. Det var en Klasse af Menneskeheden, som han slet ikke kjendte, og Signor Giovanni, der læste i Bøger med besynderligt udseende Skrifttegn — det var en Homer —, som ikke vilde navngive sig, som havde Unbefalingsbreve til Bankierer i Würz og Venedig, som desuagtet gif simpelt klædt og levede tarveligt, som havde havt Audients hos Fyrst Kaunitz og Keiserinde Marie Theresie, som af begge disse høie Personer havde modtaget kostbare Guld- og Sølvmedailler, — hvilke den godmodige Winkelmann paa den Glendiges

Begjæring havde viist denne —, maatte være ham en fuldstændig Gaade. Kun saa meget maatte være indlysende for Skurken, at den Ubekjendte maatte være værd at udplyndre; hans Ukjendtskab til og Uerfarenhed i mangfoldige verdslige Sager, hvad Morderen under alle disse Dages stadige Samliv med sit Offer ikke har kunnet andet end bemærke, maatte gjøre ham til et let Bytte. Maaskee — thi han gif forbi Kirker og Capeller uden at blotte Hovedet — var han endog en fordømt Kjætter og Lutheraner, for hvis Skyld man ikke behøvede at spare paa Kniven, hvis dens Hjælp skulde være nødvendig.

Padronen Viezzoli skulde efter Bestemmelsen stifte i Soen den femte, men da det kom til Stykket, var han ikke seilfærdig for om et Par Dage.

Der var altsaa ikke lang Tid til at betænke sig i. Wilde Arcangeli rydde Windelmann af Beien for at blive Herre over det Guld, han ventede at finde hos ham, maatte det ske snart. Den 7de forshuede Morderen sig derfor med en lang, skarp Kniv og en Strikke og besluttede at gjøre det af med sit Offer om Aftenen, naar de som sædvanligt samlede paa Italienerens Bærelse.

Windelmann indfandt sig her til den sædvanlige Tid. Han nød sit tarvelige Aftensmaaltid som sædvanligt og samtalede, som han pleiede, venligt og tilbidsfuldt med Uhyret. Arcangeli folte sit Mod svinde og besluttede at opsætte Udaaden til den følgende Dag.

Om Morgenen den 8de gik Morderen alene ud. Paa denne ensomme Vandring fattede han sin uigjensktabelige Beslutning.

Han kom tilbage og traadte ind i Windelmanns Bærelse. Denne havde aflagt Overklæder, Halsbind og Paryk og sad ved sit Arbeidsbord sysselsat med at nedskrive Anviisninger for Trykningen af den nye Udgave af hans Kunsthistorie: Indretningen af de fire Registre, at Egennavnene ikke skulde trykkes med større Typer end det øvrige, at alle Allegata skulde sættes under og ikke lige over for hverandre, o. s. v.

Da den Lærde hørte Døren gaae, reiste han sig fra sit Arbejde og gik den Kommende venlig imøde. Han var glad og vel tilmode, han skulde jo snart gjense sit elskede Rom. Han talte om sin Belynder, Cardinal Alessandro Albanis Palads, hvor det vilde være ham kjært at see Arcangeli som sin Gæst; der skulde denne faae sin Bidebegjærlighed tilfredsstillet og erfare, hvem hans hemmelighedsfulde Ven, Signor Giovanni, var.

To af Gæstgivergaardens kvindelige Tyende kom efter hinanden ind i Bærelset og hørte den store Mand med Venlighed underholde sig med Italieneren. Denne gik snart efter ind i sit Kammer — for at hente sit Bommelortklæde, som han sagde, — stak Kniven og Strikken til sig og vendte tilbage til sit Slagtoffer.

— „Vil De idag, som De har udeladt Dem med, fremvise Deres Guldmedailler for Gæsterne ved Middagsbordet?“ spurgte han.

— „Nei,“ svarede Winkelmann, „jeg vil ikke vække Opsigt.“

— „Hvorfor vil De dog ikke sige, hvem De egentlig er?“

— »Non voglio farmi conoscere, jeg vil ikke give mig tilkjende.“

Dermed satte Winkelmann sig igjen ved sit Bord, medens Arcangeli blev staaende bag ved ham. Bordet stod mellem de to Vinduer, som vendte ud til Havnen.

Winkelmann greb Pennen og tog fat, hvor han slap, med sine Anviisninger for Bogtrykkeren:

„5) Es soll . . . .“

Da kastede Morderen ham pludselig Slyngen om Halsen og snærede den sammen af al sin Magt. Men Winkelmann sprang op fra sin Stol og stødte den Glendige fra sig. Denne gik nu løs paa sit Offer med Kniven, den Ulykkelige stræbte forgæves at bryde denne fra ham og sonderstærker derved sin ene Haand, medens han med den anden greb Uhyret i Brystet og trængte ham hen imod Døren. Maastræker havde Winkelmann, der var større og stærkere end Morderen, kunnet overmande denne og frelse sit Liv, hvis han ikke var gledet med Foden. Han styrtede til Jorden, Arcangeli kastede sig over ham og jog sin lange Kniv

gjentagne Gange lige til Skaffet i den Ulykkelige's Bryst.

Kjældersvenden Harthaber horte underneden i Spiseværelset Trampen, som af kjæmpende Fodder, og en Lyd som af et tungt Fald. Han iler op og Iytter uden for Doren til Winkelmanns Værelse. Han hører Stonnen og Rallen, aabner Doren og seer Morderen liggende paa det ene Knæ med begge Hænder paa sit Offers Bryst. Da Arcangeli seer ham, springer han op, styrter ud af Doren, stoder hiin med Voldsomhed til Side og flygter.

Harthaber iler ind til den Saarede. Denne aabner sin blodige Skjorte, fremviser sine Saar og laller med halvkvalt Stemme: „See, saadan har han tilredt mig!“ Den anden bemærker ikke Strikken, der sammensnorer den Doendes Strube, men styrter af Sted efter en Saarlæge.

Winkelmann, alene i sin Dodsangst, halvkvalt, blodende af fem dybe Saar, slæber sig ned af Trappen til første Stokværk for at naae Gæstestuen. Den nittenaarige Stuepige Teresa hører i Kjøkkenet en rallende Stemme stonne „Jesus, Jesus“! Hun vender sig om og seer en Rædselsstikkelse, blodigblaa i Ansigtet, bloddryppende af Bryst og Hænder, vakle hende imøde, vinke af hende og hviske hendes Navn. Hun styrter forskædet bort.

Winkelmann slæbte sig nu hen til Gæstestuens Dør, men fandt den lukket. Han vender om, klamrer sig med den venstre Haand fast til Trappens Rækværk og trykker den høire mod sine gabende Saar, hvorfra det hede Blod randt i Strømme. Flere Tjenestepiger komme til, see ham og blive staaende, lamslaaede af Forsærdelse, uden at tænke paa at hde ham Hjælp. En Mand kommer, seer den Doende og — iler efter en Skriftefader, en anden faaer ondt og besvimer, en

trede, en Tjener, seer den blodige Strikke, troer at det er Tarmene, der vælte ud af Livet paa den Myrbede, og flygter forskædet til sin Herre.

Spilte rædselsfulde Dieblitte for den Ulykkelige!

Endelig kommer en fremmed Herres Kammer-tjener, han opdager Strikken, der tilsnorer hans Hals, og løser den. Man lægger Winkelmann paa en Sofa. Saarlægen kommer.

Winkelmann spørger, om Saarene ere dødelige. Saarlægen svarer, at to af dem ere absolut og hurtigt dræbende.

Winkelmann tier. Man lægger ham paa en Madrats paa Gulvet og trækker, efter hans Ønske, Sko og Strømper af ham.

Sidtil var det kun Tjenestepiger, Kjældersvende og Ridetnegte, som havde været Vidne til den store Mand's Dødsstump. Nu kom endelig Ridder Cajetano Bannucci, en Adelsmand fra Livorno, knælede ned ved den Døende og lod ham indaande flygtige Salte. Paa Ridderens indtrængende Spørgsmaal lallede Winkelmann med neppe horlig Stemme: „Den, der boede i Bærelset ved Siden af mit, har myrdet mig,“ hvorpaa den tilstedekomne Vargello eller Politiofficiant ilede bort for at forfølge Morderen.

Winkelmann var, som bekjendt, traadt over til den katholiske Religion, og en Cappucciner kom nu og horte hans Skriftemaal. Kort efter indsendt Undersøgelsescommisfainerne sig, derpaa Præsten med Sacramenterne. Da det syntes at lakke mod Enden, blev den Døende salvet med den hellige Olie, men derpaa kom han igjen til sig selv og nød Nadverens Sacramente. Han forlangte Skrivetoi, men formaaede ikke at føre Pennen. Commisfainerne bestormede ham med Spørgsmaal om Navn, Stand, Alder osv., med megen Umage lykkedes det dem at gjøre sig bekjendt med de

væsentligste Omstændigheder ved Mordet, men alle andre Spørgsmaal afviste den Doende med de Ord: „Lad mig i Ro; jeg kan ikke tale; see efter i mit Pas!“

Med næsten uhorlig Stemme dicerede han nu sit forfattede Testamente, men underskrive det formaaede han ikke. Snart derpaa begyndte Venene at blive kolde, Aandedrættet blev svagt og rullende og Dinene brustne.

Det var Klokken ti om Formiddagen, at Skjændselsgjerningen blev udført. Klokken fire om Eftermiddagen hensov den store Mand.

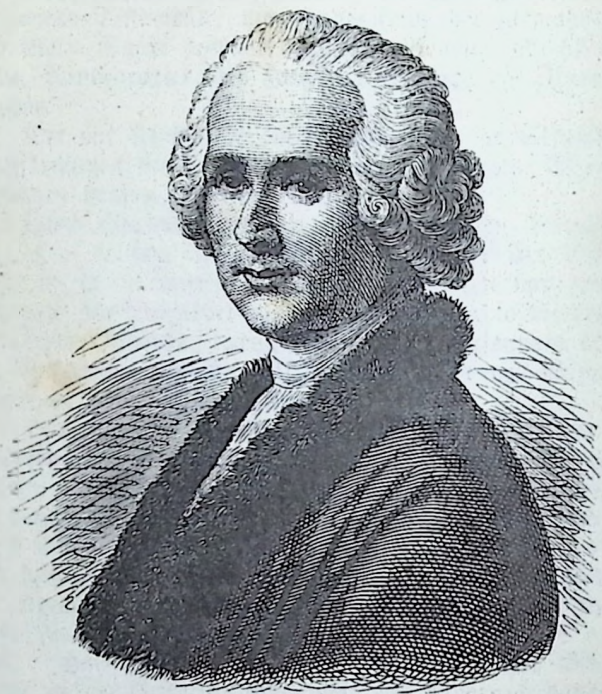
Hans Liig blev aabnet. Af Sectionen fremgik det, at af de fem Saar i Brystet vare de fire dræbende og de to hurtigt dræbende. Tungen var sanderreven, Mellemgulvet gennemsaaret paa to Steder, Mavesækken tildeels trængt op i Brystet gennem det ene af Snittene i Mellemgulvet og selve Maven saaret. Morderen havde stødt til med Eftertryk.

Den følgende Dag blev den Myrdedes Liig uden nogensomhelst Høitidelighed ført til Sognetirken og jordet i et religiøst Broderskabs fælles Gravsted. Derfra vandrede hans Been til det almindelige Beenhuus. Hans Monument, som sees i hiin Kirke, og som er reist ham af Rosette, er en Penotaf eller tomt Gravsted.

Arcangeli blev snart efter paagreben. Den tyvende Juli blev denne Glendige flettet paa Steile og Hjul. Han led sin velfortjente Straf udenfor Vinduerne af det Bærelse, hvor hans Morderhaand havde gjort Ende paa en af de største, ædleste og berømteste Mænds Liv.

Jean Jacques Rousseau

Jean Jaques Rousseau.

Husets Herre.

Novelle

af

Marie von Olfers.

I.

„Det er ikke godt, at Manden er alene!“

„Jeg maa have en Kone! — Det er ikke til at holde ud længer,“ sukede den unge Mediciner Lebrecht Sittig, saa man kunde høre, at det kom fra Dybet af hans Sjæl. Den fjerde Husholderste i Lobet af tre Uger! Skulde man efter disse Erfaringer troe, at Fruentimmerne ere skabte til at holde Hus? Ulykkelige Adam, der strax fik sin Eva! Skjondt, havde man spurgt ham, hvem veed, hvordan det saa var gaaet; jeg havde bestemt ikke taget den forførelste, ufornuftige Skabning.“

Han saae sig forstemt om i Værelset. Der var ikke Spor af Middagsmad, skjondt det allerede var meget sent.

„Hun sulter mig ligefrem, sulter mig!“ vedblev

han med en Mine som et Barn, der er fornærmet over, at man forsummer det. „Naar vi dog blot ikke var saa afhængige af disse afskyelige Kvinder! Jeg bliver nødte til at spise ude.“

Ligesom en Bjergkjæde efterhaanden afflorer sig for Blikket, saaledes steg den Række Ubehageligheder frem for ham, der ventede ham med eller uden Husholderiske.

„Elendige Hul,“ udbrød han til sit lille, mørke Værelse, „hvorfor holder jeg saameget af Dig? — Hvad er det, der saaledes binder mig fast indenfor disse Mure? Hvorfor søger jeg stadig paany her at berebe mig det Hjem, som Du dog ikke byder? — Skjuler Du Paradiset? — Naar vil det da aabne sig for mig?“

Idag sikkert ikke, som det lod til. Hverken Husholderisken eller Maden lod sig see. Mismodig tog han Hat og Stok og aabnede Døren.

En solklar Foraarsdag straaede ham imøde, lys og fornuelig. Det var Sondag. Glade, pyntede Mennesker drog i Sværme ud, hvor det grønnedes og blomstrede. Fra Kamre og mørke Kjældre vare de trøbne ud som Sommerfuglene af Varven, og deres brogede Klæder bolgede omkring dem ligesom Vinger. I Haverne sad Folkemængden ved de mange godtbesatte Borde, Musikere spillede, blomstrende Buske omgav dem, og Alle syntes for en kort Tid at glemme Elendigheden og tage Livet som en Fæst.

Smaaaviger i hvide Sondagstjoler legede Tagfat paa de grønne Blainer; faade Drende boltrede sig i Græsset; Alt var Lyst og Bevægelse, klare Farver og Lys.

Lebrecht strog mørkere end en Regndag forbi dem. Der, hvor de nysudsprungne Vogetræer stod, gik han endelig ind, der var der mere skjult og mere landligt.

Vag den af Solstraalet gjennemflettede Hyllebust ved det indbydende Bord og det gyldentifinnende El sad en Mand, bredskuldret, lysshaaret som Fortidens Helte.

Med et Udbrud af Glæde og Forbauselse hilste han paa Vennen. „Lebrecht!“ udbrød han, „Du her! i en Værtshushave?“

„Ja, det er saamænd slemm nok,“ klagede den Tiltalte og saae sig mistroisk om. „Jeg er virkelig nodt til at spise her i det Frie midt i denne Trængsel af fremmede Mennesker — er det ikke barbarisk?“

Sigfred lo. „Dit Huses Tempel med Husholde-Dragen kan umuligt passe bedre til denne hellige Handling. Hvad har Du mod fornoiede Mennesker? Et Dyr glæder sig, naar det seer sine Lige, og Du!“

„Jeg er ikke nogen Mops eller Hest. Stabningen i det Hele er mig forhadet,“ svarede Lebrecht; „jeg sparar min Følelse op til de Enkelte.“

„Heldigvis“, svarede Sigfred, „behøver jeg i det Kapitel idetmindste ikke at være økonomisk. Jeg paa-

tager mig at elste hele Menneskeheden uden at spille Bankerot. Kom, sæt Dig her, der er herligt her."

"Alfstens Utoj og Nyg falder ned i min Suppe her," sagde Lebrecht mismodigt.

"Du drømmer; der er ingen Nyg i Mai. Her har vi det som i Paradis, og de fornoiede Mennesker spolere Jørgenting. See blot det fortryllende Ansigt der under den skyggende Hat, eller hende der, som saa omhyggeligt har taget Moderen under Armen —"

"Jeg er ikke nogen Don Juan," sagde Lebrecht dydigt, "hvad angaaer de mig?"

"Alt angaaer Dig hvad der er smukt og kjært og godt," udbrod Sigfred; "er det ikke vor Sjæls Liv, en Begyndelse til Salighed?"

"Begyndelsen til Salighed i en Værtshushave!"

"Hvor det end er," vedblev den lystige Ven, "maa vi see at søge Guldkornene sammen, der ligge spredte omkring i Livets Bæk."

Hurtigt som ved et Trykkeri viste det dækkede Bord sig for Lebrecht, indbydende, appetitligt, Alt indrettet paa det Bedste.

Han kunde ikke nægte, at det var behageligt.

"Leve Restaurationerne, Beværtningshabererne og saa fremdeles," udbrod Sigfred: "det er vor Huslighed, det er det sande Liv for os Ungkarle — her er vort „Bord dæk Dig“, og i Sandhed mangen Husmoder kunde misunde os det. Det tænker jeg ofte paa, naar jeg ved et Familiebord seer Ungstrudmen

stige op i Bærtindens Ansigt, fordi Sammestegen er for haard eller Sancen for tynd. Staffels plagede Slaver af det daglige Liv!"

„Du har ikke nogen Sands for Huslighed, Sigfred, for dette stille, ideale Vland, efter hvilket jeg styrer.“

„Med vore Drommes ideale Husfru — af Lebrecht, naar vi først havde hende! . . . Stjoudt for mig har det ikke noget Hastværk, min Frihed er mig kjærere; jeg tænker mig det kun som en sidste rolig Havn.“

„Men jeg maa have en Kone,“ udbrod Lebrecht, „jeg kan ikke længer holde det ud med Husholdersterne!“

Sigfred saae forstrecktet paa ham. „S en Hast! saa tag Dig hellere en Koffepige!“

„Veed Du ikke,“ svarede Lebrecht forkuht, „at man som Ungkarl ikke kan saae fat i nogen Koffepige, som ikke strax bliver Husholderiske — der er ikke noget Raad for det, jeg maa gifte mig!“

„Naar Du absolut vil være huslig, kan det vel ikke blive anderledes — men overvei det dog godt først. Saasnart jeg tænker paa det, løber det mig formelig foldt ned ad Ryggen. Hvad mangle vi vel i Grunden, og hvilken Mylde af Befymringer kan ikke en Kone bringe os?“

„Jeg har allerede tænkt paa mange,“ vedblev Lebrecht tankefuldt; „men naar jeg vilde gjøre Alvor

af det, fik jeg det ligesom Du med Angst. Hvem kan vel være den Rette!"

„Skade, at den kjære Gud ikke strax har givet hende en Seddel med," mente Sigfred; „saa var man da befriet for denne skrækelige Kjærlighedsconfusion."

„Kjærlighed!" gjentog Lebrecht; „Forelskelse har ikke noget med min Beslutning at gjøre — jeg vil gifte mig med fuldt Overlæg og med aabne Dine."

„O veel!" sagde Sigfred, „blind kommer man meget lettere til det. Lad os gaac Pigerne igjennem; der er ingen Mangel paa dem, og Alt i Alt er Du ikke noget daarligt Parti."

„Her i Værtshushaven!"

„Tætte Hækker omgive Pladsen, Matteredalen og Gjogen alene kan høre os. Men de forstaae sig kun paa Kjærlighedsaffairer, ikke paa fornuftige Egteskabsplaner, som Du har for. — Hvorledes stiller det sig med den smukke Fernanda? fornem, rig, adelig baade indvendig og udvendig."

„Straalende som Sommerfuglen," svarede Lebrecht. „Seg er ikke den Blomst, som hun kunde have Lyst til at suge Honning af. Misere maatte hele mit Liv forekomme hende, og Du gjør hende ogsaa Uret, naar Du troer, at hendes Tanker nogensinde kunde nedlade sig til mig."

„Det kommer nu slet ikke an paa, hvad Fruentimmerne mene," udbrød hans Ven i Iver for at hjælpe; „men kun paa, hvad Du tænker; det Alid

ordner sig nok. Ægteskab bliver ofte bragt istand paa en højt mærkelig Maade; pludselig række To hinanden Hænderne, som man troede milevidt fra hinanden."

"Hun passer ikke for mig," vedblev Lebrecht. "Naar jeg saaledes tænker mig i mit Hjem . . ."

"Naa, saa det er atter Skofkepigen, det gaaer ud paa!"

"Skald det, hvad Du vil, En, der sørger for Huset . . ."

"Og samtidig er en ideal Livsledsagerinde — saa kan jeg kun raade til et Slags dobbelt Ægteskab. Tag den fortryllende Celeste, der er rig som en Wventhyrprindsesse, og ved Siden af en dygtig Hof-Penge simplificere Husholdningen —"

"Penge skal ikke være Herre i Huset hos mig!" udbrod Lebrecht, "det er og bliver et Misforhold, naar Konen har Pengene; dertil er jeg for stolt . . ."

"Og for lidt forelsket," supplerede Sigfred, "siden Du kan anstille et saadant Regnestykke. Men den drømmende Aurelie for Exempel?"

"Drømmende! — det er en forfærdelig Egenskab hos en Kone — drømme, hun, der egentlig skulde see med hundrede Dine som Argus . . ."

"Altsaa den praktiske Susanne?"

"Praktisk! allerede Ordet er mig fatalt. Saadan En, der troer at forstaae Alt, fordi hun kan røre en Pandekage sammen, og som afveier og inddeler Alt

efter sin Kogebog. Fruentimmer, der ansee sig for fuldkomne, fordi de er det i en enkelt Retning, med dem er der iset ikke noget Udfomne."

"Eleonore, det undseelige Barn . . . ."

"Det er en dum Tos," udbrod Lebrecht ivrigt, „hviss sexten Mar smykke hendes fattige Sjæl som en Jovarsdag de tørre, ode Marker. Lad hende under alle Betingelser forst blive voxen."

"Kunde Du ikke danne, opdrage hende? Det skal jo netop være saa fortryllende at lokke sig sin Hustru frem som en Blomst af Knoppen."

"Hun kan ikke dannes," svarede Lebrecht; „som Spiren er, saaledes bliver ogsaa Planten. Man faaer aldrig en Centifolie af en Stokrose."

"Den kloge, aandfulde . . . ."

"Bliv mig fra Livet med det. Mand er en farlig Medgift, endnu farligere end Benge; jeg vil være Herre i Huset!"

Haabløs sluttede Sigfred: „Den Ene for rig, den Anden for fattig; den Ene for klog, den Anden for dum, de har Allesammen Noget for og Noget imod sig. Det er ellers et Flor af unge Piger, som man sjelden seer samlet, Enhver indtagende paa sin Vis."

"Men ikke paa den; jeg synes om," afbrod Lebrecht; „jeg har Noget bag Dret . . . ."

"Naa saaledes," udbrod den Blonde muntert, „det er derfor de Allesammen ikke passe —"

„Hvor Du dog bestandig lige strax stormer løs,“ svarede Lebrecht, „jeg har kun kjendt Lucie som Barn, hvem veed, hvorledes jeg nu synes om hende. Jeg er opdraget paa Landet, her i Nærheden, hos min Onkel og Tante — i fjorten Aar har jeg været borte og er bleven kastet meget omkring i Verden — vi blev Venner i den Tid. Nu er jeg atter her — Du veed, at for Barnehjemmet har alle Mennesker en vis Svaghed. Jeg maa derhen — jeg har været meget lykkelig der. Men Du skal med — Du har været mit bedre Jeg, og fire Dine see mere end to.“

„Men naar det kommer til Stykket, kan dog kun den Eine gifte sig med hende,“ sagde Sigfred noget generet af Forslaget. „Hvis hun nu var Begges Ideal — hvilken Ulykke!“

„Der er sex Døtre der,“ svarede Lebrecht forretningsmæssig.

„Sex giftefærdige Døtre!“ udbrod Sigfred stadig mere forstræffet.

„Alle sikkert fortræffelig opdragne,“ vedblev Bennen; „min Tante er et Monster paa en Husmoder.“

„Tag hellere derhen alene,“ bemærkede Sigfred, hvis Angst stadig steg; „jeg har en sand Kærlighed for dig, jeg vilde ikke gjøre Dig nogen Vre, jeg behøver ikke nogen Rone og nogen Husholdning; som Du seer, hjælper jeg mig ganske godt foruden.“

„Der er jo Ingen, der tvinger Dig til at gifte Dig,“ svarede Lebrecht beroligende. „Jeg vil kun“

gjøre det, og det er dog ikke nogen smittende Sygdom. Farten gennem Skov og Mark vil ogsaa behage Dig, og mig gjorde Du ærlig talt en stor Tjeneste ved at tage med. Ogsaa jeg er bange . . . oprigtig talt vilde jeg ønske, at Operationen var heldig overstaaet."

II.

„Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen . . .“

Naturen har idag sit Helgenstjær; en Slags høitidelig Fryd var udbredt over Jorden. Gylbne Straaler føre ned til Græsset og stege atter op i de tætløvede Træer; ubevægelige stode de der, med hvert Blad badet i Glands, som frygtede de for selv ved den taufeste Hvirven at forstyrre Tryllet.

Boguen, i hvilken de To sad, kørte langsomt forbi al den Herlighed, stadig langs den sandede Skovvei med alle dens duftende Blomster. Ud fra Bustadset tonede Droskens fuldtklingende Sang, og Insekterne leverede Choret dertil.

I fulde Drag nød Sigfred den lette, milde Luft; saaledes maa Fisken være tilmode, naar den fra det Tørre kommer i sit Element, i den solvklare Bæk, hvor den alene formaaer at aande.

„Debrecht," udbrod han, „hvorfor have vi fjernet os fra Naturen? hvorfor er Glæden ved en saadan Aften saa sjelden forundt de fleste Mennesker, skjøndt

den dog horer til de største og ufyldeste Nyheder? Der sidde de, blive graae og skaldede ved deres Arbeidsbord og have ikke engang Tid til at see op, naar Foraaet kommer for med sin livnende Kraft at gjøre os evig unge som Jorden!"

„Med Ungdommen er det ikke stort bevendt,“ sagde Lebrecht og trak Frakkekraven op, for at skjærme sig mod den kjolige Aftenluft; saaledes som Du her i den frie Luft, saaledes er jeg tilmode i mit Værelse hjemme — Lampen lyser — stille og dog veltalende staae der mine Venner, Bøgerne, omkring mig, og hver af dem slutter en Verden inde, der er større og skjønnere end din Skovplet. Naar jeg er borte, foler jeg en Vængsel efter denne Stue, og der mangler mig der kun Et — netop den dromte Hustru, som nu erstattes af disse forfærdelige Huusholderisser, der odelægge al Herligheden hos mig ligesom Ormene hos Jer i Haverne. — Hvor dog Træerne ere voxede!“ vedblev han, da de nærmede sig en stor Vindeallé.

„I fjorten Aar,“ sagde Sigfred, „voxer der meget, som man ikke sees, naar man bliver inde i Stuen.“

De holdt udenfor et gammeldags Herresæde. Ogsaa her stod der nægtige Lindetræer. Hunden gjøede og sled i Bænkerne, Hønsene slog med Vingerne og kaglede; men trods den høie Larm lod intet Menneske sig see.

„Dine Skægtninge ere ikke meget forekommende,“ sagde Sigfred; „vi skulde have ladet os melde.“

„Melde! Forstaaer Du ikke, at jeg vil overraske dem, uforberedt falde med Doren ind i Huset, for at de ikke skal kunne arrangere Noget.“

„De stakkels Folk! Det ligner jo snarere en Politibetjent, der vil gribe en Tyv, end en Brudgom, der søger sig en Brud.“

„For Exempel,“ vedblev Lebrecht, „alt dette her seer allerede meget sjudstet ud! Havde de vidst, at der kom Gæster, saa havde de sikkert ryddet lidt op.“

„Sjudstet“ udbrod Sigfred, „kalder Du denne prægtige Humleranke, der snoer sig om Hækken —“

„Ja sjudstet,“ gjentog Lebrecht; „i Nærheden af Huset maa man overalt føle den Haand, der bestjærer, holder i Orden og Intet lader voxe vildt — Du, der er Architect, skulde dog forstaae det.“

„Jeg hader alle Lænter,“ svarede Sigfred, „jeg bliver kun ilde tilmode derved, hvad enten jeg nu er Herre eller Slave. Hvor den kjære Gud selv laver Orden, der kan jeg netop godt lide den. Lebrecht, jeg er henrykt over denne Forvirring. Vi Kunstnere finde overhovedet helt andre Ting smukke end S. Elegance støder mig tilbage, og Orden ogsaa ofte.“

„Altsaa skal Du dog, Sigfred, have en sjudstet Kone.“

„Stadig din gamle Kjæphest! Nei en Kone, der forstaaer at give det profaiske daglige Liv Boesiens Nude, der uden sneverhjertet Ordenslands forstaaer at holde de materielle Ting, som saa let voxe os over

Hovedet, i Tomme ved sin Aands Flugt, der fornviet svæver over Stovet som Lærken i Luften — med eet Ord vort Ideal! Ringere end det gjorde jeg det nu engang ikke."

Under denne Samtale vare de gaaede gennem Guset, uden at træffe Nogen. Lebrecht, der ved de gamle Steder var bleven levende henfat i Fortiden, drømte om sine Barndomsdage.

"Lucie var meget vild dengang," begyndte han. "Jeg ser hende endnu for mig, med hendes lange sorte Fletninger og det rødmskede Ansigt, kraftig og sund som et ungt Føl — det kan jeg lide hos Kvindene, langt anderledes end det zarte, interessante, hygelige Sværmeri."

En gammel Tjener viste sig, en af dem, der ligesom de gamle Stammer synes at tilhøre den Jord, paa hvilken de staae.

"Job, gamle gode Job, lever Du endnu?" raabte den unge Læge til ham og greb hans rhykede Haand.

"Ja med Deres Tilladelse," svarede den Gamle venligt smilende; "naar De først ogsaa er kommen saa vidt, vil De ikke længer undre dem over, at man kan leve saa længe. Et Aar gaaer ganske sagtelig hen efter det andet, man mærker det knapt, undtagen paa Ungdommen, der skyder op som Svampe rundt omkring. En og siger: Gamle Job, er Du der endnu! — De er ogsaa paa Deres Maneer bleven ganske kjont voksen, Hr. Lebrecht —"

„Det troer jeg,“ svarede den unge Mand; „jeg kunde dog ikke altid blive ved at være tolv Aar.“

„Na — med Undtagelse af den Smule Størrelse,“ mente Job, „er De endnu ganske som for fjorten Aar siden; De faae affurat ligesaa sat og forstandig ud i Sagen og Anarbeedklæderne, dengang Deres Tante bragte Dem med fra Byen. Han er som en gammel Person, sagde den naadige Frue dengang, han vil ikke gjøre os megen Uleilighed. Og det gjorde De da heller ikke — aldrig noget ituslaaet Bindue, aldrig noget Hul i Hovedet.“

„Godt, godt,“ afbrød Lebrecht ham, da han ikke vilde, at den lystige Ven skulde høre disse Fortællinger om hans dhdige Ungdom. „Hvor er dit Heskab?“

„Kjort til Byen,“ svarede den Gamle, „her er nok at besørge for Froknerne, de slaes og river Alting istykker. Vi har ingen Dreng, det er vor Sorg, men Gud være lobet, vore Piger ere som Dreng.“
Sigfred lo.

„Jeg siger Dem,“ vedblev den Gamle begejstret, „sorte som Morianer komme de ofte hjem. Ja det veed Hr. Lebrecht vist nok Besked om. Kan De endnu huske, dengang da Lucie faldt i Grøften og spolerede den nye Kjole? Da stod De dernede ved Bakken og vaskede som den bedste Vasketone, for at Deres lille Brud ikke skulde faae Skænd. De kaldte sig nemlig Brud og Brudgom,“ tilfoiede han forklarende henvendt til Sigfred.

„Saa," sagde denne leende — „saa kommer man dog endelig under Veir med dine Hemmeligheder."

Lebrecht satte et surt Ansigt op. „Vornestreger!" mumlede han. „Joh, jeg vilde gjerne hilse paa de unge Damer."

„Unge Damer," grinede Joh; „naa det kan man jo godt kalde dem, hvis man har Øyst — ved Zuletid blev Francisca sexten Aar. De staae derne ved Bækken; Fætter Lebrecht have de neppe glemt."

„For mig er Tiden svunden som en Drom, Sigfred," sagde Lægen, da de boiede ind i Aleen. „Kun det rødkindede Barn seer jeg for mig, de Andre veed jeg slet Ingenting om."

„Hvad! Du er dog opdraget her — og ingen Forbindelse, intet Brev — intet . . ."

„Breve? Jeg kan ikke lide Breve; vigtige Ting kan man jo telegraphere. Lad Fruentimmerne skrive op ad Vægge og ned ad Stolper om deres smaa Glæder og Sorger; jeg har, som Du seer, alligevel beholdt Hjemmet i mit Hjerte."

De vare gjennem den hoi Vinbegang komne til den klare Bæk, og et blomstrende Hegn skjulte dem for de Andre derne. Vandet hoppede hen over Stenene, blinkende og lystigt. Hvor der var Plads for Løbtaget, tittede Solen igjennem og belyste hvad der foregik derne. Paa den mosbeklædte, fremspringende Bønt sad en ung Pige; det hyppigt følgende Haar, der kun var ufuldstændig sat op, hang hende

Skjodesløst ned over Dinene, og den just ikke synderlig soignerede Dragt bestod af en Lærredskjole, Læderbælte og blaae Strømper. Men over hende laa der en Glæde af Ungdom og Skjønhed, som kunde tage det op med enhver Bynt. Tre smaa Piger — den fjerde laa i hendes Skjød — fulgte spændt hendes Bevægelser. Med et improviseret Net søgte hun ivrigt at lokke Bækkens smaa Grundlinger i Fordærvelse; det lykkedes sjældent, men af og til trak hun dog en op, og der blev saa en endeløs Jubel. Havde Børnene saa seet sig mætte, kastede de atter med det samme Glædesudbrud den lille Fisk i Bækken, og Vandet sprøjtede høit op og stænkede paa dem og Blomsterne rundt omkring.

Sigfred var aldeles hensunken i dette fortryllende Syn. Lebrecht derimod vendte sig skuffet og utilfredsstillt om.

„Lucie er her ikke,“ sagde han; „hvor har jeg haft mine Tanker henne? Hun var jo den ældste af et andet Egtekab — disse maatte jo Allesammen være Børn.“

„Børn!“ udbød Sigfred og pegede paa den blomstrende Tomsfru.

„Barnagtige Børn; det er ikke alene Alene eller Storrelsen, som gjør det; saadan en dum, hensigtsløs Leg — naar hun er voksen, skulde hun skamme sig for at give sig af med Sligt. En ordentlig Snu kan hun

faae deraf, og see blot, den Mindste falder lige strag i Vandet . . . ."

Netop i rette Tid greb Lebrecht Barnet, ligesom det med hoit opløstet Kjole gjorde Mine til at stige ud i Bækken, fordi Fiskefangsten gik det for langsomt.

Som om en Grib var faret ned mellem Duerne, foer det bestyrkede lille Selskab fra hinanden. Utaknemmeligt sprællede og istreg den Frelste i hans Arme.

Sigfred stod ved Siden af Francisca og indviklede hende i en lang Forklaring om Driftighed og Fætterskab, hvoraf han selv til Slutning ikke forstod Noget. Men hun slog raadvild Dinene op og spurgte, om han var Fætteren.

„Nei det er mig," sagde Lebrecht. „Men I ere naturligvis for unge til at vide Noget om Fætter Lebrecht, kan jeg nok tænke mig."

„Jo det veed vi rigtignok, det veed vi rigtignok!" udbrod det lille Chor; „Lucie har fortalt os en hel Mængde."

„Du bliver altid stillet frem som Monster for os, naar vi er vilde," fortalte en næsvis lille Pige. „Og det var endog en Dreng, bliver der altid sagt. Har Drengene da Lov til altid at være værre end Pigerne?"

„Har Du virkelig aldrig faaet vaade Fodder eller Pletter paa dit Toi?" spurgte en nysgjerrig lille En med udfrittende, blaae Barnepine, hvis Blik gik En

lige ind i Sjælen. Lebrecht kunde imidlertid udholde dette Blik.

„Nei, nei,“ svarede han i Bevidstheden om sin Dyd; „jeg har aldrig gjort, hvad jeg anfaae for urigtigt. Men hvor er Søster Lucie, der mindes mig saa venligt?“

„I Byen!“ raabte Alle med Undtagelse af Franciska. „Ellers vare vi neppe her; hun giver os aldrig Lov til at lege ved Vandet; idag har Franciska Regimentet.“

„Lucie gjør meget vel i at forbyde Jer det,“ sagde Lebrecht haardt. „I bedste Tilfælde spolerer det Klæderne; gaae hjem og tør Jer.“

En stærk Rødme steg op i Franciskas Ansigt; hun tog den Lille paa Armen og forsvandt uden Affsked mellem Træerne.

„Affskyeligt,“ sagde Sigfred oprørt; „Du kunde ikke have været uvenligere.“

„Du glemmer,“ svarede Lebrecht, „at Franciska er min Slægting, hvem jeg skulder at sige Sandheden.“

„Hvem veed, hvor bedrøbet det kjære Ansigt nu er! Hun græder maaskee,“ vedblev Sigfred, der begyndte at blive ivrig.

En Latter oppe fra Døbtaget ober dem svarede paa denne Bemærkning — gennem det Grønne straaledede Borneansigterne, og høiest lo Franciska.

„Hun leer, hun leer,“ jublede Sigfred; „jeg havde ikke anset hende for saa fornuftig —“

„Fornuftig — dumt er det som hendes Beg.“

„Hun er endnu et Bavn, Lebrecht.“

„Saa, nu er hun pludselig bleven et Bavn! Ja saaledes fordærver man Truentimmerne.“

„Paa vor ideale Husmoder tænkte jeg just ikke; jeg indrømmer, at for hende vilde Stillingen beroppe i Lindetræet have været meget beshynderlig.“

Ved Borten fandt de Begge deres Heste udhvilede og deres Rudsft samt den gamle Job noget opnuuntrede.

„Naa,“ udbrød den Gamle, da han opdagede dem, „det er Pigeborn, ikke sandt! Saadant ugget seer man ikke hver Dag. De kommer da vel igjen, Hr. Lebrecht, naar vor Lucie er hjemme. Hun kunde jo dog altid holde paa Dem. Du gode Gud, hvad de har taget imod af hende! det var en rigtig uvorn En, og nu —“

„De gamle Dage er forbi,“ sagde Lebrecht; „man bliver fornuftig med Aarene.“

„Hos hende er Fornuften kommen fra en anden Side. De vil næppe kunne kjende hende igjen — hvid som det hvide Linned og lang som en Bonnestage. Vor stakkels Froken er syg.“

„Syg?“ udbrød Lebrecht forstrækket.

„Nu ja eller nervesvag, som Doktoren kalder det; De kan vælte hende omkuld med en Fjer. Hun græder

og leer, uden at man veed hvorfor; der er Ingen, som kan blive klog paa hende."

"Men hvorledes er det dog gaaet til? Hvorledes har det blomstrende Barn kunnet blive saaledes forandret?"

"Ja det er en dum Historie. De veed, Froken Lucie var dristigere end nogen Husar. Ikke sandt, hun har tidt nok kaldt Dem en Hare, naar De ikke vilde med! Men et svagt Punkt maa dog ethvert Menneske have. Hvor lidt den lille Tyksak end saae ud til det, kunde de dog skræmme Livet af hende med en Spøgelsehistorie."

"Jeg fortalte hende aldrig den Slags dumt Toieri," udbrod Lebrecht.

"De ikke, men Andre, min Kone for Exempel. Naar en har et Hul i Frakken, finder man snart Nogen, som stikker Fingeren igjennem. Altsaa hun sov deroppe alene paa det store Tagkammer. Ved Midnatstid, har vi senere faaet ud af hende, horte hun Nogen snorke — hoit og regelmæssigt som et Orgel. Snorke! for mig vilde det have været meget beroligende, thi den, der sover, synder ikke, men hun fik det strax med Angst og reiste sig op, og det blev stadig ved, akkurat som det var lige under hendes Seng, og hun bovede ikke at see til høire eller venstre og heller ikke at gaae ud. Hele Timer sad hun saaledes i Dødsangst. Endelig kunde hun ikke holde det ud længere; med en voldsom Williesanstrengelse springer

hun op, føler, at Nogen har fat i hende og holder fast — mere veed hun ikke. Vi fandt hende liggende udstrakt paa Jorden i Krampe; et Som i Sengestedet havde taget fat i hendes Natdragt. Hvad troer De, Grunden var? Skovrideren havde fanget en Ræv, som han den næste Dag vilde forære Bornene, og vi havde hemmeligt indkvarteret den deroppe Bæg om Bæg med Froken Lucie. Den hørte hun snorke, og jeg siger Dem, den suorkede virkelig som et Menneske. Siden den Dag var det forbi med Froken Lucies røde Kinder; ja hvad dog saadan en Ræv og et gammelt Sengesom kan gjøre," sluttede Job og rystede paa Hovedet. „Intet hjælper, intet Bad og ingen Læge — ogsaa idag spørger de en Ny tilraads. Men Naturen er nu engang kommen ud af den rigtige Gænge. Probeer det engang, Hr. Lebrecht; De er jo ogsaa Læge og har altid bedst vidst, hvorledes man skulde omgaaes vor Lucie."

Lebrecht svarede Intet, men rystede kun den Gamles Haand og steg saa op i Bognen med Sigfred, der for sit Vedkommende ivrigt forsikrede, at de vilde komme igjen.

Endelig sagde den unge Læge:

„Det er bedst saaledes; desuden er hun min Slægtning, og saa vilde det maaskee slet ikke have været fornuftigt."

„Det tænker man kun paa, naar man ikke synes om Vedkommende," sagde Sigfred.

„Fuldstændig rystet Nervesystem, lader det til,“ vedblev Lebrecht; „maaskee overhovedet Anlæg til Krampe i Familien . . . .“

„Lebrecht!“ udbrod Sigfred, „naar jeg ikke vidste, at Du blot vil være fornuftig, maatte jeg erklære Dig for et Uhyre. Du interesserer Dig for din Slægting, og saasnart Du faaer at vide, at hun er ulykkelig og først rigtig trænger til din Kjærlighed, saa er det Hele forbi.“

„Jeg vilde kun gjøre Ondt værre og vilde mig ind i Noget, som jeg ikke kunde komme ud af igjen,“ svarede Lebrecht.

„Stam Dig,“ vedblev Sigfred ibrigere „det er atter denne elendige Verdensviisdom, der ikke seer, hvorledes den selv overalt kommer tilfjort, men kun søger at hytte sig og tage sig iagt, hvor den kan. Derfor denne Flugt fra Alt, hvad der kan skade Legemet — med Sjælen er den ikke saa noieregnende — derfor dette Svælg mellem Lykkelige og Ulykkelige, værre end enhver Standsforskjel . . . den Elendige en Paria, saa ensom som Noget i Verden!“

„Du forlanger dog vel ikke, at jeg for Exempel skulde række en Spedalsk Haanden?“ spurgte Lebrecht spottende.

„Jo, naar han trængte til det.“

„Overspændte Anskuelser! Heldigvis staaer det ikke saaledes mellem mig og Lucie! vi kjende jo ikke hinanden, det var jo kun saadan en Ungdomsdrom, og

med dem er det næsten altid hurtigt forbi! Men sæt, jeg elskede hende — udmal Dig Folgerne af et saadant Egte-
skab — jeg er for human til at ønske Dig Erfaring
paa det Punkt, mig selv skal jeg nok vide at tage iagt
derfor. Guf engang dine Dine op, min romantiske
Ven! Hustruen, Hoveddrivhjulet i Maskinen, stadig
svagelig, syg, en Byrde istedetfor en Hjælp. Naar
jeg kommer hjem efter al den Glendighed ude i Verden,
saa har jeg denne dobbelte indenfor mine egne Vægge!
Som om jeg ikke var Læge og vidste, hvad det vil sige at
pleie Syge og Nervesvage især med deres tusinde Luner!
Jeg har en Rædsel for disse svage Kvinder, der ikke
kan tage sig af Noget, hverken af Mand eller Børn.
Sund maa Hustruen være paa Legem og Sjæl, det
hænger altid sammen."

„Tag hende idag, stærkt, rodmuskset som en Bonde-
pige,“ udbrød Sigfred, „og imorgen kan Gud have
forvandlet hende til en Syg.“

„Imorgen staaer ikke i min Haand, men I dag
tilhører mig.“

„Er det saa sikkert?“ spurgte Sigfred tankefuldt,
og Legen ved Kilden manedes atter frem for hans
Sjæl. „Altsaa, hvad bliver der af vor Bryllupsfest?
En ny Husholderste?“

„Hvad Du vil,“ svarede Lebrecht gnavent, „kun
ingen syg Kone og en Husholderste ovenikjøbet. Saa
kom jeg jo fra Regnen under Tagdrøppet.“

III.

„Fordi jeg ikke Andet kan
End ene elste Dig.“

Otte Dage efter sad Lebrecht Sittig med en lang Pibe i Munden og Avisen foran sin Morgenkaffe. Pludselig blev Døren revent op, og i den Strøm af Solskin, som trængte ind igjennem den, stod som i et gyldent Stjær Sigfreds kraftige Stikkelse. Hans Ansigt lo formelig omkapt med Solen, og det var næsten, som om ved hans Indtrædelse en ny Atmosfære var trængt ind: ligetil det fjerneste Hjørne straaede Alt, og Papirerne paa Skrivebordet flagede og fløi omkring som lystige Fugle.

„Åk dog Døren, det trækker!“ raabte Bennen oprørt til ham. — „Du seer jo, at jeg er hjemme; det er ikke Alle, der har en Rjæmpenatur som Du og kan udholde denne forfærdelige Træk.“ Og med disse Ord trak han ængstelig Frakken sammen om de spinkle Lemmer.

„Godt,“ sagde den Nysankomne og lukkede Døren forsigtigere, end man skulde have ventet det af ham. „Jeg kommer forresten i et aparte Uliggende.“

„Saa?“ sagde Lebrecht og beholdt stadig Piben i Munden.

Den Unden havde naabentbart ventet en varmere Modtagelse. Han satte sig ligeoverfor Bennen og saae ind i hans blaa Dine, men sagde Ingenting.

„Nu!“ begyndte Lebrecht endelig, „see ind i Dig kan jeg ikke, hvad er der paa færde?“

„Lebrecht,“ svarede den unge Mand og trak Veiret dybt, — „jeg er forelsket.“

„Er det ikke andet,“ sagde Vennuen, „det maatte naturligvis komme, dertil er Veiret altfor smukt og Du altfor modtagelig. Engang, siger man iøvrigt, passerer det Alle, der ikke tage sig iagt — især om Foraaret.“

„Jeg sagde forelsket,“ vedblev den Blonde, „forstaa mig ikke galt. Jeg elsker hende som mit Liv.“

„Det har ingen Ting at betyde; naar man hver Gang satte sit Liv ind, vilde Sagen ikke gaae saa ofte paa. Forelske Dig vil Du endnu ofte komme til. Kjærligheden har sit Liv ligesom Matten; der dør den, og her staaer den op igjen. Hvem gider vel bide paa første Gang!“

Med et listigt Smil saae Sigfred paa ham. „Jeg frygter,“ sagde han, „at jeg store, tykke Fist allerede har bidt paa — jeg er saa godt som forlovet!“

„Men saa betænk dog!“ udbrød Lebrecht stræmmet op af sin No.

„Hvad er her at betænke?“ svarede Sigfred. „Jeg er ude over den Tid; jeg tilhører hende med Legem og Sjæl. Jeg troede ikke at sige Dig noget Nyt,“ vedblev han; „Du har jo seet, hvorledes det gik med mig Skridt for Skridt, fra den første Aften jeg saae hende sammen med hendes Sødsfende. Der er

aldeles ikke noget Forbausende derved, og det kommer ganske efterhaanden."

„Paa otte Dage!"

„Er det virkelig kun otte Dage siden? Det forekommer mig, som om jeg havde kjendt hende hele mit Liv."

„Ja, saadan taler alle Forelskede!" Biben var gaaet ud, og Lebrecht Sittig havde reist sig. „Jeg holder af Dig," sagde han, og hans Stemme klang bevæget: „ellers vilde jeg tænke: naar Saamange har gjort sig til Nar, saa kan han ogsaa gjøre det. Det Skridt, der forestaaer Dig, er afgjorende for dit Liv; gjør det ikke letfindig."

Men den forstokkede Synder vedblev at smile og sagde: „At hun er fortryllende, maa Du dog indromme, frist som Bjergbækken, overgIVEN, straalende som den."

„Egteskaber med den Slags Væsner har aldrig bekommet de Dodelige godt."

„Og dog," svarede Sigfred med et komisk Suk „har den Slags Væsner stadig paany forlokket de stakkels Dodelige —"

„Hvad er der blevet af din Ed, dit Ideal?"

„Hvad der saa ofte bliver af det i Verden," svarede den Blonde ydmygt.

„Var det vore Drommes Hustru, den fuldkomne Kvinde, der skulde virkeliggjøre et partiarkalsk Liv i vort Hjem, den ædle Skabning, der med viist Naade-

hold skulde forme Huset efter vor Willie, blive os en Stotte, en Hjælp, og atter i ydmyg Kjærlighed Husets Herre underdanig? Passer hun ind i det Billede, som vi har udkastet af vor Fremtid? Forførerisf er hun, Evas ægte Datter. Hvem veed, hvortil hun endnu kan forlocke Dig!

Der syntes at ligge noget i disse Ord, som ramte. Kunde Sigfred vide, hvor den Magt forte ham hen, der nu fuldstændig beherskede ham? Trykket taug han en Stund, men derpaa brød han ud i høi Latter.

„Det er for komist,“ sagde han, „at min Kjærlighed er saa forstjellig fra mit ideale Hjernesvind. Blegnet er det for den som en graa, livløs Skygge. Lad mig i Fred med mine Tankers hellige Gjenstand! Evas Døtre ere de dog til Slutning Allesammen, og vi Adam, der bider i Vælet.“

„Jeg forstaaer heller ikke min Tante; saa klog saa huusholderisf i Alt, og saa opdrage en saadan Sommerfugl!“

„Netop derfor! Har Du ikke mærket, at praktiske Modre altid have upraktiske Døtre, fordi de ikke faae Lov til at tage Deel i Noget.“

„Ubrugbar er hun, upaalidelig,“ vedblev Lebrecht, „kan Du ikke husse den eneste Gang, Nøglerne blev betroede hende —“

„Vigemeget, jeg staaer nu engang ikke til at redde, jeg har tabt mit Hjerte til denne lille Undine, der

ikke forstaaer Andet end fange Fisk og stakkels Mennesker."

„Allerede den Maade, hvorpaa Du taler om din Kjærlighed, viser, at den ikke stikker dybt," sagde Lebrecht forstemt.

„Livet vil vise det," udbrød Sigfred. „Kjærlighed er forskjellig — min er glad og fornøiet; mit Hjerte bevæger sig i Spring og kan ikke være roligt, Ildag — idag gaaer jeg derhen — hun elsker mig, Lebrecht!"

„Hvorfor kommer Du og spørger mig om Raad, naar det Hele allerede er en afgjort Ting?" sagde Bennen fornærmet.

„Raad," gjentog Sigfred. „Raad vilde jeg ikke have, Medfølelse, Glæde, Deeltagelse, men jeg seer dertil er Du altfor forsigtig; maasse om et Aar, naar vi komme rigtig godt ud af det sammen."

„Spot ikke," svarede Lebrecht, „naar det gaaer godt, saa er det en ufortjent Lykke — paa otte Dage! Saadan en uerfaren, overgIVEN Skabning — — Du har valgt letfindigt!"

„Valgt!" gjentog Sigfred, idet han reiste sig, „tænk paa mig, det kommer over En som en Skjæbne, og Enhver maa rette sig derefter. Giv mig Haanden; bekymret havde Du kun Grund til at være, naar jeg havde søgt mig en Kone med Penge eller andre Fortrin — jeg føler det: hvor lidt hun end ligner vore Dromme, hende har Gud skjænket mig."

IV.

Du er af Himlen mig bestemt.

Altkurat som om han havde faaet den kraftigste Opmuntring af Bennen, gik Sigfred direkte paa Frieri. Fra Vinduet saae Lebrecht ham med lange Skridt vandre ned ad Gaden.

Det er atter en af de Fortabte, tænkte han, En, der ikke veed, hvad han gjør. Nu, han maa tage det paa sine brede Skuldre, jeg har advaret ham tilstrækkeligt. Skulde jeg virkelig mellem mine Venner blive den eneste fornuftige? Overalt tilhøre og venstre forlover man sig paa den ufornuftigste, mest upassende Maade.

Han satte sig hen i sin Studeretrog, dyppede Bennen og tog fat paa Arbeidet, men Sigfreds Kjærlighedsstorm havde dog anført ham saaledes, at han istedenfor Bogstaverne paa Papiret saae sine Tankers ideale Hustru dansende frem og tilbage, og hvorledes hun sank i hans Arme og bad ham for Himlens Skyld dog tillade hende at elske ham.

Bennen derimod gik, tapper som hans Forsædre fra de svundne Tider, sorgløst Virkeligheden imøde. Seiersmodig drog han ud som en Olympier, ingen Skygge laa over den klare Pande, ingen Tvivl — den Elskede tilhørte ham som Eva Adam, som Abinden tilhører Manden.

Fuglesang og Blomsterdust kom endnu til for

fuldstændig at beruse ham. Verden forekom ham et Paradis. Fætter Lebrecht stod derinde Arm i Arm med Fornuften, Sigfried længtes ikke tilbage til ham, tvertimod han var glad over, at han idetmindste var inde. Uden at see sig om, kastede han sin Hests Toiler til den gamle Job.

„Sagte,“ mumlede den Gamle bagved ham. „Ungdommen har et Hastværk, som om det imorgen var Verdens sidste Dag. Det seer jo hoist mærkeligt ud. Jeg er snildere, end de troer,“ vedblev han i en Samtale med sig selv, „han gaaer paa Frieri! eller gamle Job forstaaer sig ikke mere paa den Slags Ting. Ja, ind i det springe de som unge Fol, men naar saa bagefter Sadel og Tomme begynde at trykke — naa, jeg siger forresten Jngenting, det var dog en herlig Tid, da min Gamle endnu levede. Job sagde hun, og Taarerne trillede hende ned over den tykke Næse, Job Du har igjen været paa Bærtshus! Ja vel Mo'er, sagde jeg ganske fidelt, det har jeg, men det kommer Jngen ved, thi jeg er Herre i Huset. — Na, Gud bedre os, sagde hun saa og begyndte at flæbe, nei Brændevinsflasken er Herre i Huset hos os! — Saa det er den, svarede jeg, ja, saa er det jo ganske naturligt, at jeg bliver nødt til at drikke saameget. — Den gode Tysak! det var en herlig Tid“ . . .

Sigfred søgte imidlertid den Elskede. Fader og

Moder vare glemte, med hende vilde han tale, intet Fremmed turde komme imellem dem.

Franciska saae ham komme, stige af og gaae ind i Huset. Der foer en Ghsen gjennem hendes Sjæl. Hun vidste, hvorfor han kom; hun skulde vælge mellem den fremmede Mand og Hjemmet. Vælge! hun sagde med Sigfred: her kan ikke være noget Valg. Hendes Veninder, af hvilke nogle vare ældre, havde fortalt hende om den herlige Forlovelsestid — hun tænkte derover, men kunde ikke sætte sig ind i denne Følelse; hun fornam kun den fremmede Magt, der kom over hende og sagde: „Jeg er din Herre!“ Herre — hun holdt ikke af at modtage Befalinger, hvem gjør vel det? Hvem elsker ikke den gyldne Frihed, som Gud har skjænket os? Af Kjærlighed skal vi gjøre det, ellers er det ham intet værd. Men her, netop i Egteskabet, det vidste hun fra sit eget Hjem, er Tyranniet sanctioneret, Trældømmen det sædvanlige og Frihed en Undtagelse. Vilde hendes Følelser for Sigfred være stærke nok til at bære Lænkerne? Hvad tvang hende i hans Arme, hvad drog hende over til ham og aabnede ligesom en Kloft mellem hende og Fædrehjemmet? Hun var krogen helt op paa sit lille Dagkammer — der stod endnu alle Slags Varnesager, ja endogsaa Duffer, der nylig vare blevne forladte, men ikke glemte; hun var endnu saa ung, knap sexten Aar.

„Hvem der altid kunde blive ved at være lille eller dum som Du,“ sukede hun og saae paa det

stereothpt smilende Ansigt, der stirrede rosenrødt frem fra den hvide Seng. Jeg er bange — han kan dog ikke komme herop, her er jeg sikker, han maa dog først spørge mine Forældre.”

Men hun tog fejl, sagte bankede han paa og hvistede hendes Navn. Hun horte det og kjendte Stemmen, men hun lukkede ikke op og svarede heller ikke.

„Hvorfor gaaer han ikke forst til mine Forældre, som det sig hør og vor?“ tænkte hun. „Han synes ikke at gjøre mauge Omstændigheder.“

Han bankede endnu en Stund og kaldte saa igjen engang sagte paa hende. Derpaa blev Alt stille, Langsomt horte hun ham gaae ned ad Trappen — en Gysen greb hende. — Han forlader Dig! Du har mistet ham, mistet ham for bestandig!

Angstfuld rev hun i Hast Døren op. „Sigfred!“ — mere kunde hun ikke faae frem. Med et Spring og et jublende Skrig var han atter oppe. Han havde villet holde en lang Tale, men nu gif han henimod hende med udbredte Arme. Forskrækket over hans Driftighed slygtede hun tilbage til den fjerneste Krog af sit lille Kammer og gjorde derfra et rørende, forelegent undseeligt Knix for ham, som om hun vilde opstille Formens Grændse som Skillevæg imellem dem. Da den stærke Mand saae den stakkels unge Pige saaledes for sig, rystende af Frygt og dog sin egen Herre, gif der over hans kraftige Ansigt et Skjær af guddommelig

Medlidenshed, hans Kjærlighed vorte og skjød i Veiret, som vilde den helt til Himlen. Han tænkte paa Lebrecht og smilede; „akkurat som man vilde adbare Ulben for Sammet,“ sagde han til sig selv.

„Franciska,“ begyndte han, „hvorfor er Du bange?“

„Fordi Du vil tage mig bort fra mine Forældre og gifte Dig med mig,“ svarede hun og sklygtede atter et Stykke bort.

„Det har jeg villet hver Dag fra den første, jeg saae Dig — men Du kan jo sige nei, paa Dig kommer det jo dog an.“

Han greb hendes to smaa Hænder og sluttede dem fast inden i sine.

„Jeg elsker Dig, som Du veed,“ sagde han, „og saa behøver Du ikke at være bange for mig. Hvad enten Du nu siger ja eller nei, jeg kan ikke forandres meer — men forresten vilde Du ingen Skade have af det; hvis Du ikke var saa ung og saa høit elsket, vilde Du vide, hvad det er at have vundet et Hjerter. Du behøver Jørgenting at sige,“ vedblev han lidensskabeligt; „jeg forstaaer det allerede og gaaer stille bort herfra, som jeg er kommen. Du er endnu for ung, jeg faldt formeget med Døren ind i Huset.“

„Hvorledes skulde jeg kunne sige nei?“ udbrød hun endelig og blev atter Herre over det hende eie-dommelige skjelmiske Væsen. „Du har grebet mig som

Uhyret Tommeliden. See blot, den ene Haand er allerede i Stykker."

Rød og trykket kom den frem i hans.

J Sigfreds ærlige Dine samlede der sig Vand, til de straaede som en klar Kilde. Han kyskede den røde Blot.

„Hvor lidt saadanne smaa Hænder dog kan taale!" sagde han og rystede paa Hovedet; „jeg grove, feitede Krabat!"

„Det pleier J altid at glemme," svarede hun gammelflogt. „Jeg kjender Mændene tilstræffeligt, det er meget voveligt at gifte sig med Jer."

„Saa!" sagde han fornoiet, „Du kan jo stille dine Betingelser."

„For det Første," svarede hun, „ere vi fuldstændig lige, for det andet faaer jeg ingen aandelige Brygl, som det jo tidt er Mode mellem velopdragne Ugtefolk, der ellers ikke kan komme rigtig ud af det sammen."

„Der skal ikke gives nogen Slags Brygl i vort Hus," sagde han leende; „jeg elsker Fred."

„Men jeg sætter Folks Taalmodighed meget paa Probe, siger Fætter. Du maa have Taalmodighed med mig —"

„Det bedste er, at jeg giver efter engang for alle."

Hun saae tvilende paa ham fra Siden. „Saa maatte Du ikke være nogen Mand! Naar det kommer

til Stykket, anseer Du det vel ikke Umagen værd at binde an med mig? Smaa Hunde kan ogsaa bide."

„Men det rorer ikke de store," supplerede han lystigt. „Hvad vilde Fætter Lebrecht sige, hvis han hørte os tale saa gudsbespotteligt om Egteskabet?"

„Franciska, vilde han sige" (hun efterlignede hans Stemme) „skam Dig, Du leger med Alt. Din Mand er ikke noget Vegetoi. Det vil Du snart komme til at mærke, thi nu bliver det Alvor med Dig."

„Ja det bliver Alvor," svarede Sigfred, tog hende, som om hun var en Fjer, satte hende op i Vindueskarmen og sig ved Siden af.

Store Grene af Kastanietræet hang ned for Vinduet. Fuglene klattrede omkring paa dem, snart sagte kvidrende, snart hoit og jublende, og Solflammerne talte med Sildtunger.

Straalende saae Sigfred paa den Elskede. Nu var Diebliffet kommet, nu maatte hun, som Lebrecht og han ofte havde udmalet sig, fuld af Fryd synke til hans Hjerte.

Men hun sad stille og stiv.

„Sigfred," sagde hun, „Du har en Ræmpehaand, Du bærer mig herhen og derhen som en fangen Fugl; bort kan den ikke flyve, men lykkelig er den heller ikke."

„Ikke lykkelig!" udbrød Sigfred smerteligt.

„Nei," svarede hun med et komisk Suk, „det er mig — hvad skal jeg sige — noget generende, at Du saaledes driver min stakkels Sjæl henimod Af-

gjorelsen. Levede vi ikke saa lykkelig som Englene i Himmerig? Jeg holdt saameget af Jer Allesammen, baade af Dig og af mine Forældre; hvorfor kunde det ikke blive ved at gaae endnu en Stund saaledes? Hvorfor skulde den ene Sykke fortrænge den anden? Veed Du ogsaa sikkert, at den nye er den største? Kan Du love mig det, Sigfred?"

„Min Elskede, hvem kan vel give en Anden Sykke? Det ligger ikke i vor Haand. Kjærlighed vil jeg give Dig. Naar jeg tænker paa, at jeg tager Dig ud af disse lyse Omgivelser, som man plukker Blomsten, der staaer ved Vækken, beskyttet og sikkert omringet af Alt, hvad den behøver, saa bliver jeg selv bange. Hvis jeg var fornuftig, som Fætter Lebrecht, saa advarede jeg Dig for mig og sagde: Betragt ham to Gange dette Menneske, der tager Dig fra Forældrene og tvinger Dig til at ombytte dette himmelske dolce far niente med Livets Arbeide.“

Han var med disse Ord rykket tæt hen til hende. „Vælg,“ sagde han endnu engang, „jeg vil ikke tvinge Dig.“

Hun flyttede sig en Smule bort fra ham og betragtede ham saa med sit eiendommelige listige Smil. „Jeg er ikke bange for Dig, men for mig selv,“ sagde hun, „og for den fremmede Verden, i hvilken Du fører mig ind. Jeg vil ikke blive nogen slink Husmoder, som Lebrecht beskriver hende.“ Hun slog atter over i en munter Tone. „Jeg vil ikke tage, ikke sye, først

og fremmest ikke sidde hjemme -- helst vil jeg flattré omkring i Træerne og gaae, hvorhen jeg lystér. Hører Du, Sigfred, hvorhen jeg lystér."

"For min Skyld gjerne," sagde han fornoiet; „troer Du, at jeg vil slæbe Dig omkring i en Lænke som et tamt Egern?"

„Ja vi faae nu at see, om Du lader mig gaae frit omkring," udbrød hun overgivent og svang sig behændig som en lille Kat ud paa den tykke Green af Kastanietræet, der hang ned for Vinduet. Den vaklede og ryste, og Fuglene fløi op, men før hun saae sig for, havde Sigfred grebet hende og atter faaet hende ind i Tagkammeret. Han var dog glad over, at Lebrecht ikke ogsaa havde seet den Historie; endnu engang viste hans advarende Mand sig for ham med den ideale Hustru ved Haanden, denne typiske Engel, der koger saa godt og gjør Manden saa lykkelig.

„Du kunde have hentet Dig din Død der!" sagde han forstræffet.

„Tyran!" svarede hun; „tusinde Gange har jeg gjort det, da jeg endnu var fri. Skal jeg give Slip paa alle mine Baner, maa jeg jo blive en hel Anden. Hører det til et godt Egtteskab?"

„Der horer intet Andet dertil, end at vi holde af hinanden," sagde han og tog den unge Pige i sine Arme. „Kan Du det?"

Hun svarede ved med sine friske Læber at trykke det første Kys paa hans.

Og saa gik de til Forældrene. Hurtig og bevæget fortalte de Historien om deres unge Kjærlighed. Over Moderens Ansigt gik der som en Foraarsdrom, thi Modrene tænke ikke paa sig, men kun paa deres Børns Lykke. Lykke kalder Kvinden det altid at finde den Elskede, selv om ogsaa Tyrannen stikker bagved — Moderen haaber stadig paany, om ikke for sig, saa dog for sit Barn, at træffe den, der opfylder det Billede, hun har dannet sig af det huslige Liv, denne lille Himmel paa Jorden, fuld af Fred og Glæde. Venligt rakte hun ham Haanden; at de elskede hinanden, vidste hun jo, for de selv vidste det.

Men den Gamle betragtede prøvende den blonde Sigfred fra Top til Taa.

„Fætter Lebrecht giver Dem et godt Vidnesbyrd,“ sagde han; men ved Egtteskab kommer det an paa noget Reellere end Charakteregenstaber. Hvad vil I leve af?“

Mere reelle Ting! tænkte Sigfred. Charakteren skulde jeg dog troe var Hovedsagen for Hustruen.

Han nævnede sit Talent, sin Kraft, sin Øvelse i at arbejde.

„Til at gifte sig hører der mere,“ meente den Gamle.

„Penge!“ sagde Sigfred. „Ja rig er jeg ikke, men en Kone kan jeg dog nok ernære.“

Spændt havde Franciska fulgt Forhandlingen. „Jeg gifter mig med ham i ethvert Tilfælde,“ sagde hun bestemt. „Rig? er han ikke rig — rig paa

Hjertensgodhed, paa Taalmodighed, paa Njærlighed, paa Kraft, paa Alt, hvad der skaber en god Mand?"

„Saa sagte, saa sagte,“ lo den Gamle; „det kan man ikke saa noiagtig vide paa Forhaand. Man kjøber aldrig i saa hoi Grad Ratten i Sækken som ved Giftermaal. Men da Sagen synes at være fuldstændig færdig, saa see, hvorledes I kan komme ud af det sammen med det, der staaer til Eders Disposition af Formue og gode Egenskaber.“

V.

D gamle kjære Hjem,
Hvor finder jeg Dig atter?

„Det vilde jeg ikke finde mig i,“ sagde Lebrecht Sittig, „saaledes at opsætte Brylluppet fra Dag til Dag og fra Uge til Uge.“

„Hvad skal man sige,“ svarede Sigfred og traf paa Skuldrene — „Forældrene!“

„Na hvad, Forældrene! er det Forældrene, Du gifter Dig med? Nu er hun din — Dig tilhører hun. Men dit uforbederlige Vetsind vil fra første Færd ganske spolere din Stilling. Du vil blive hendes lydige Tjener, en lykkelig Toffelhelt.“

Hans Die traf ved disse Ord tilfældigvis Bennen. Edel og mandig stod han for ham som en fodt Konge. Han saae paa ham og standsede.

Men Sigfred slog sin sunde Latter op, hoi og rystende som en Slags Torden, der spreder Taagen og renser Luften.

„Seg stakkels Undertrykkede!“ sagde han derpaa. „Nei jeg er kun bange for, at jeg selv skal blive for haard.“

„Stol ikke formeget paa din Styrke; et Forhold, man i Begyndelsen faaer ind i en gal Gænge, kommer der aldrig mere Orden paa. De Nettigheder, Du giver Afkald paa —“

„Nettigheder! dem har jeg allerede bortgivet ved den første Kjærligheds samtale,“ afbrød Sigfred muntert. „Vi komme hoist til at staae lige.“

„Betragtet paa nært Hold vil det ikke tage sig saa behageligt ud.“

„Ikke!“ udbrod han, „og jeg forestillede mig det dog saa kosteligt. For Alvor, Lebrecht, anseer Du det for den rigtige Maade at begynde et Ægteskab paa: her tager jeg fat, her Du, saa rive vi, og den vinder, der faaer det største Stykke. Jeg vilde forøvrigt dog faae det største Stykke.“

„Med den Bittighed overbeviser Du mig ikke,“ sagde Lebrecht. „I Grunden har jeg alligevel Ret — det skal ikke være nogen Kamp, Gusherren staaer overst; han er mild, overlegen, retfærdig — ædel, viis —“

„Hør op, hør op,“ raabte Sigfred fornoiet. „Hvor skulde jeg faae alle de Dyder fra? Denne

Stilling vilde blive mig endnu vanskeligere end den anden."

„Hvis man ikke stræber efter Idealet her i Verden, vil man fuldstændig forfeile Veien mod noget Hoiere."

„Du har Ret," svarede Sigfred; „Ret som altid til Slutning. Jeg vilde onske, jeg kunde blive en saadan Husherre."

Næste Foraar, da Lebrecht allerede erklærede Sagen for haabløs og havde odsløet Prædiken efter Prædiken paa Bennen, kom Bryllupsdagen, netop som Jorden atter for første Gang bar sin hvide Blomsterdragt.

„For mig maatte det gjerne have varet en Stund endnu," sagde Franciska til Lebrecht, „thi Sigfred er en yderst medgjorlig Forlovet."

„Som Forlovede ere vi Allesammen medgjorlige," svarede Lebrecht, „det Andet kommer senere. Hvad Brudgommen har formeget af Taalmodighed, tager han som oftest med Renter igjen i Egtteskabet."

„En Mand, der behandler mig daarligt, løber jeg strax bort fra," sagde Franciska bestemt.

„Ja, naar det kunde gaae saaledes! men saa kommer Retten strax og fører Dig tilbage til ham; Du er fuldstændig i hans Magt."

„Fuldstændig i hans Magt!" gjentog hun tante-

fuldt, „saa maa han behandle mig dobbelt godt, for at jeg kan glemme det, og for at min Kjærlighed ikke skal lide Skade.“

„Er den saa svag?“

„Svag ikke,“ svarede hun ibrigt, — „men fri; den kan Ingen binde, ingen Døt og ingen Magt — den har Viinger.“

„Men naar han nu stækker dem?“

„Det vilde han kun have Skade af. Da kryber den syg langs Jorden, medens den ellers vilde hæve sig høit op til Himlen.“

I denne Tid var Lebrecht uadskillelig fra sin unge Cousine Lucie. Han var hendes opvartende Kavaleer ved alle Veiligheder ligesom i Barndomsdagene.

„Hør Du,“ sagde skjelmst Franciska til Sigfred, „akkurat to Par, vi i Lindegangen og de ved Bogene. Naar mon Fætter vil holde Bryllup med Lucie?“

„J, bevars! De tænker slet ikke derpaa. Jeg tog ham nylig for og sagde: Lebrecht, din Cousine vil gifte sig med Dig. Han blev meget vred; Du seer heller ikke Andet end Kjærestefolk overalt, raabte han. „Og I see ud akkurat, som I var det,“ svarede jeg; „hvad tale I vel ellers saameget med hinanden om?“ „Om Sundheden,“ svarede han med en meget vigtig Bøgemine; „naar Du absolut vil vide det, saa talte vi om, hvorvidt Lindblomster eller Kamillethee er bedst.“ Nei, Franciska, de er endnu ikke paa rette Bei.

„Der er mange Veie, som føre til Rom!“

Om Aftenen kom Lebrecht meget bevæget op paa Sigfreds Værelse.

„Hum er en Engel, en Engel!“ udbrod han.

„Naa,“ tænkte Bennen, „Franciska var dog klogere end jeg.“

„Vi har tilstaaet hinanden vor Kjærlighed.“

„Gud være lovet, at det endelig er kommet saa vidt; jeg onsker Dig til Lykke af hele mit Hjerte!“

„Kjære Ven,“ svarede Lebrecht og trak Haanden tilbage, „man seer, hvilken almindelig Opfattelse Du har i denne Sag.“

„Naa, er det ikke den naturligste Ting, at To, der elske hinanden, gifte sig? Alt det Andet ordner sig nok, tidligere eller senere. Hvorfor tilstod I ellers hinanden det; det var dog meget farligt, for ikke at sige ufornuftigt.“

„Hvorfor tilstaaer man saadant Noget? Fordi man ikke kan lade det være. Lucie er Resignationen selv — jeg kan aldrig blive en ordentlig Hustru for Dig, siger hun, aldrig holde Kjokken, Spisestue, Vask i Orden, der vilde altid mangle Knapper i dine Skjorter, alle Pligter, alle Fordringer vilde blive uopfyldte — jeg resignerer!“

„En storartet Livsaanstuelse, Lebrecht. For mig er den for høi, jeg gifter mig med Franciska, og saa see vi at slaae os igjennem.“

Alle Klokker ringede til Bryllup, og den blaa Himmel gav sit Bisald derover tilkjende. Veien til Kirken gik gjennem den lille Have. Blomstersmykkede Landsbybørn strøede Grønt og spærrede Mund og Dine op. Bruden saae yndig, næsten for barnlig ud; men hun bevægede sig saa fortræffeligt, at selv Fætter Lebrecht i sit stive Galstørklæde ikke fandt Noget at udsætte.

Nu kom Afsteden; kun endnu et sidste Kys til Moderen — sikkert for tyvende Gang. Sigfred og Faderen havde allerede ventet længe.

„De Fruentimmer komme ogsaa altid for seent,“ brummede den Gamle; „hvad det nu kan være for en Fornoielse saadan at hyle for Jugenting.“

„Det horer sig til, naadige Herre,“ sagde Tob, der her som altid maatte give sin Mening tilkjende, „min flæbede ogsaa forfærdelig, da hun tog mig.“

Ovenpaa blev Franciska ved at hulke, med Hovedet hvilende ved Moderens Kind.

De smaa Sodske stode forskrækkede omkring hende, og Lucie havde samlet et helt Arsenal af styrkende Midler deroppe. „Det er Nerverne,“ sagde hun, „ikke andet end Nerverne. Min Gud, hvor Du dog er ufornuftig, dine Dine ere allerede ganske røde og Næsen tyk —“

„Det er ligegyldigt,“ hulkede Franciska, „han skal have mig lige kjær for det, ligesom Moder. —“

Moder! troer Du, han vil holde ligesaameget af mig som Du?"

„Kjærlighed vækker Kjærlighed," svarede Moderen diplomatisk; „jo mere Du giver, mit kjære Barn, desto mere faaer Du?"

„Seer Du," udbrod hun, „hos Dig havde jeg Alt for Jngenting."

„Jeg havde ikke tiltroet Dig saa foldt Blod," sagde Lebrecht nede i Stuen til Sigfred; Du venter og venter —"

„Koldt Blod — jeg har aldrig følt det banke hedere, aldrig følt det strømme varmere mod Nogen end mod denne stakkels forgrædte Skabning, som netop kommer der. See blot, hvor Alles Kjærlighed trænger sig omkring hende — men min er dog den bedste."

„Jeg maa bort fra Jer Alle," gjentog den unge Kone stadig paany.

„Gjør en Ende paa det, Sigfred," sagde Faderen; „Du kan jo dog ikke gifte Dig med os Alle sammen."

Sigfred løstede den Elskede op i Bogen. Det gamle Hjem forsvandt for hendes Blik, alle de viftende Dorklæder og alle de tusinde Hilsener, som sendtes efter hende.

Franciska rystede sig som en ung Due, hvis Fjer man bringer i Uorden.

„Sigfred," sagde hun, „hvor lille jeg end er,

maa Du vænne Dig af med at bære mig omkring saadan, det kan jeg ikke lide. Jeg er nu din Kone og onsker Respekt!"

„Respekt," udbrod han, idet han omt trykkede hende ind til sig, „naar Du blot vidste, hvilken Uerfrygt jeg store tykke Karl føler for Dig! For din unge Sjæls friske Maimorgen!"

VI.

O, kjære Mand, der englelig
Gjør Hytten til et Himmerig.

Ogsaa Huse har deres Fysionomier. Dette saae omtrent ud som et Par Rodkjælkers Rede. Det var intet Kjøbstadhus, dertil laa det for langt fra Porten, og heller ingen Bondegaard, dertil laa det for nær ved Byen. Men forresten havde det baade Eng og Have og endogsaa en lille Dam, i hvilken Uenderne pladsfede.

Franciska havde indrettet det Hele. Hvor den unge Kone saad hen, modte hun kjære Grindringer om Hjemmet.

Sigfred fandt hende ofte i Taarer mellem hendes Helligdomme.

„Mig vilde det være utaaleligt," sagde Lebrecht. „Du bør gjøre hende det klart, at hun nu maa begynde et nyt Liv efter din Smag."

„Hvorledes skal jeg kunne det saa hurtigt? Ud-
 stette i et Par Dage, hvad der er voget op med
 hende, saalænge hun har været til i Verden! Hvad
 skader det mig, at hun forer nogle af sine gamle Hus-
 guder med over i det nye Hjem?“

„Du bliver til Slutning ogsaa nødt til at tilbede
 disse Afguder!“

„Naa ja, naar de fortjene Tilbedelse.“

„Naar Noget mishager Dig, vil det stadig hedde:
 saaledes gjorde Moder det, saaledes var det hjemme
 hos os. Jeg har ofte seet, hvortil det forer. Plud-
 selig er Huset indrettet fuldstændig efter hendes Smag.“

„Desto bedre,“ svarede Sigfred, „anderledes kan
 hun jo slet ikke gjøre det, naar hun overhøbedet vil
 tage sig af Husvæsenet; eller skal jeg gjøre det? Der-
 til har jeg dog ikke Tid. Lad hende kun bygge Hjem-
 met her paa Barnehjemmets Grund, den er ikke daar-
 lig. Held den, hvis Kone i sig har et Billede af
 Dykke, som hun nu søger at virkeliggjøre i sit eget
 Hjem.“

„Du vil nu engang være tilfreds med Alt.“

„Ja, det vil jeg; jeg vil ikke strax forvirre det
 unge Hjerte og gjøre det tilmode som et Bindetræ, der
 pludselig skal bære Roser.“

„Hos Jer er det den forkeerte Verden,“ sagde en
 Morgen Lebrecht; „Du opmuntre din Kone, glatter

Rykkerne bort fra hendes Bænde og giver efter for hendes Luner, som var hun Manden — Herren i Huset. Du bærmer ret for Kvindeemancipationen?"

„De Stakler!“ sagde Sigfred leende, „i Grunden har de slet ikke saamegen Uret; de gribe kun Sagen galt an som en Rhylling, der vil svømme gjennem Havet, fordi den ikke længer sidder i Egget. Mænd kan de nu engang ikke blive. Men der gives en Slags Trældom, Lebrecht, som jeg selv gjerne vilde emancipere dem fra.“

„For Himlens Skyld, det manglede blot; saadant Noget stiger dem Allesammen strax til Hovedet.“

„Lad os i ethvert Tilfælde paa en ædlere Maade vise, at vi ere de stærke. Hvor ikke Overlegenhed befaler som af sig selv, hersker brutal Magt. Med den vil jeg intet have at skaffe; den Kvinde, som taaler den i uroffelig Kjærlighed, er beundringsværdig; men jeg maa ringeagte den Mand, der understøttet af Skik og Brug holder sig oppe ved Grovhed, Hæftighed og Chikane af enhver Art.“

„Du vil dog ikke nægte, Sigfred, at vi ifølge den naturlige Orden ere nu engang i alle Baaben Kvinden overlegne. Kunst, Videnskab, Kraft —“

Sigfred rystede paa Hovedet og afbrød ham. „Alt det mener jeg i dette Tilfælde ikke, hans Følelse maa være kraftigere. Du vil neppe finde nogen Kvinde, der kan befrie sig for en saadan Magt, for en Kjærlighed, der er stærkere end hendes.“

„Altter den ombvendte Verden! Kjærlighed er jo hovedsagelig Kvindernes Sag. Hun har intet Andet at gjore end at elske; vi derimod . . .“

„Begge maa arbeide, kun paa forskjellig Maade; hvorfor skal jeg agte det ringere, som Kvinden gjør, om det saa kun er at pille Kartofler? Hvor ofte tørste vi ikke Langhalm! Elske kan man Gud være lovet ved Siden af det Utsammen.“

„Medens vi fastes omkring i Verden, hviler hun i stille Huslighed, omgivet af Alt, hvad der udvikler Følelsen . . .“

„Hvilken ideal Ansfuelse, Lebrecht! Verden er Verden — indenfor eller udenfor. Jeg siger altid: Franciska, tag Dig ikke den Sag saa nær, lad ikke din Sjæl forbittres af Ting, som ikke tælle med ved det store Regustab, for at Du ikke pludselig skal finde et betydeligt Deficit helt andetsteds, end Du havde troet . . . ikke sandt?“ sagde han til hende, der i det Samme traadte ind, „saa maatte hellere alle Stege svies!“

„I det første Nar,“ tilfoiede Lebrecht. „Du maatte være en Engel, hvis Du kunde holde det ud længere.“

„Det er han ogsaa,“ forsikkrede hun- og kysjede det tykke Hoved; „forøvrigt er ikke alle Stege blevne sviede, Du Bagvasser. Veed Du,“ sagde hun, idet hun husmoderligt pyntet med Rjokkensforflædet ghyggede overgivent paa Sophaens Rygstod, „veed Du, Lebrecht,

at det er meget morsomt at holde Gus; naar man har en god Mand, er det Barneleg."

"Og det slet ikke kommer an paa hvorledes," supplerede Sætteren.

"Jeg gjør det saa godt jeg kan," svarede hun fornærmert; "Du skulde see, hvor varligt jeg træder op overfor Trine og siger: Trine (hun er saa stor som et Kirketaarn). — Trine, siger jeg, hvad skal vi tage til Middag? Jeg veed det naturligviis ikke."

"Naturligviis!" bemærkede Lebrecht.

"Du troer maaskee, at vi Fruentimmer blive født med Spisefedlen i Hovedet. Jeg har ingen Fantasi i den Retning, Trine, siger jeg diplomatisk; foreslaa Du. Sammenjød og brune Bonner, svarer Kirketaarnet (hendes Yndlingsret forresten). Det skulde jeg nu understaae mig til ikke at finde godt! . . . Men jeg kjender min Position. Meget rigtigt! siger jeg, netop ogsaa hvad jeg tænkte . . . Mødet er hævet, min Premierminister trækker sig tilfreds tilbage. — Ja, med mig, det gaaer sagtens, jeg er let at komme ud af det med. Men Trude derimod! nei, der ligger ofte et Gus, saa man skulde troe, Hexene foer gjennem Skorfstenen." Den unge Kone lo fornøiet.

"Det er din Pligt at stifte Fred imellem dem," bemærkede Lebrecht salvelsesfuldt.

"Saa!" sagde hun takkefuldt; "troer Du ogsaa, Sigfred?"

"Som om det var saa let at stifte Fred!" svarede

han. „Forsøge det kan Du jo altid. Men hvis det mislykkes, vil jeg ikke faste nogen Steen paa Dig. Giv os Raffen, Lebrecht skal bort.“

„Saa, Du gode Gud!“ udbrod hun og lod Hænderne synke, „i en halv Time har jeg nu kommet Vand paa og har ingen Rasse i Kanden. Lebrecht,“ vedblev hun, „saa haardt vil Du ikke straffe mig, at Du gaaer bort uden Rasse. Tro mig, min Husmoderære er alligevel bleven meget krænket ved at det netop skulde stee overfor Dig. Sigfred venter taalmodig; for hans Skyld er jeg uden Bekymring.“

„Jeg har ikke Tid,“ svarede Lebrecht tort; „hvor Sigfred tager den fra, forstaaer jeg ikke.“

„For mig har han altid Tid,“ sagde hun fornoiet. „Jeg er Hovedsagen, som han sparer den sammen til. Hos os gaaer det ikke som paa en Jernbanerestaurations. Han har aldrig Hastværk med at komme bort, tværtimod.“

„Ja, det varer kun en Stund,“ svarede Lebrecht; „i det første Aar forsømmer enhver Mand alt Andet for sin Kone.“

„Derfor er ogsaa det første Aar saa ofte det bedste. Seer Du, saalænge vi talte sammen, havde Du dog Tid. Jeg har overløstet Dig: her er Raffen.“

Hun bød ham en Krop men han takkede konsekvent og forlod Værelset.

„Det er ogsaa en rigtig guaven Tøsje, denne

Fætter," sagde hun leende. „Hvorfor skal han altid opdrage mig? jeg er dog ikke hans Kone.“

„Han bilder sig ind, jeg fordærver Dig.“

„Du — saadant et Mønster paa Taalmodighed og alle de Dyder, som jeg mangler! Nei, naar jeg bliver fordærvet paa den Maade, er der ikke noget tabt ved det.“

„Troer Du?“ udbrod han og kyskede hende, saa at den agtbærdige Skappe sloi bag over og lod de rige Fletninger komme til deres Ret, „jeg troer det ogsaa.“

„Saa længe J endnu er unge, saa gaaer det,“ begyndte Lebrecht den næste Dag atter sin Prædiken, thi han lod aldrig nogen ufuldendt og havde endnu meget at sige. „Skjønhed og Ungdom gjør selv Feilen tiltalende, men en gammel Kone, der ikke veed, hvad hun skal lave til Middag, eller glemmer at komme Kaffe paa Kanden, kunde vel Manden neppe belønne med et omt Kys.“

„Er jeg først gammel og rynket, er han det ogsaa,“ sagde hun hurtigt, „og saa kysse vi overhovedet ikke længer hinanden.“

„Saa —“, sagde Sigfred, „hvem veed! Maaſtee dog; jeg kysser Dig paa den rynkede Haand og siger: Kjære Kone! Koge Kaffe og lave Mad er bleven ved at være din svage Side, men Du har saamange fortræffelige Egenſkaber, og jeg har saa grundig erfaret det i alle de Aar, der er gaaet, at Du forekommer

mig gamle Mand skjønnere nu, end dengang Du var ung. Forovrigt lærer enhver klog Kone den Slags Ting, naar hun blot vil."

"Men han anseer nu engang ikke nogen Kone for klog, ikke sandt, Fætter? og mig allermindst."

"Forstand har Du nok af," svarede han med en Dummermine, som om han kunde uddele den, "Forstand nok for en Kvinde."

"Portionerne blive altid afveiede i Vgtestabet," sagde hun skjælmst; "saa og saameget til Manden, altsaa saa og saameget til Konen; det er dog sikkert ikke godt, at hun er klogere."

"Nei," svarede Lebrecht, "det giver kun falske Prætentioner — hendes Mand maa være hendes Verden."

"Saa maa hun være meget klog," svarede hun listigt, "naar hun i den store Guds Verden, der dog synes at tilhøre Alle, forstaaer at indrette sig saa smaat, omtrent som En med en stor Formue, der lever som Fattig."

"Kaldet Du det fattigt?"

"Ja, fattigt, og Manden vil være værst tjent med saadan en dum Gaas, der stiller det Krav til ham, at han skal være hendes Verden."

"Godt, godt!" udbrød Sigfred muntert, "Lebrecht vilde være den Første, der blev kjed af en saadan vanskelig Rolle."

Men i Husholdningen gik det ikke godt.

Regningerne bleve stadig længere, Spørgsmaalene fortere og Striden ude i Kjøkkenet varmere. Franciska var tilmode, som om hun stod paa en Vulkan. „Folkene lade sig slet ikke sige,“ klagede hun til Sigfred, „og har Svar paa Alting; da jeg sagde til Trude, at der ikke var seiet ordentlig i Stuen, svarede hun: „naar blot Hjertet er rent;“ — og naar jeg sthynder paa Trine med Middagsmaden, siger hun: „aa, det er saamænd godt, at rige Folk ogsaa engang imellem mærker, hvad Sult vil sige.“

Sigfred lo.

„Jeg vilde onste,“ vedblev den unge Kone betymret, „at Moder ikke havde valgt saa stor og gammel en Person som Trine; jeg er ligefrem bange for hende; og hende skal jeg stjænde paa? Naar jeg undertiden prøber paa det, forekommer det mig altid bagefter, som om jeg kunde være glad ved, at hun ikke slog. Respekt har hun for Jngenting. Du skulde blot see, hvordan hun ryster Trude. Det er saamænd store Ting, at jeg faaer Lov til at komme ud i mit eget Kjøkken. Med saadanne Mennesker kan jeg ikke leve, Sigfred; jeg kan ikke føre din Husholdning. Lebrecht har Ret, jeg passer ikke dertil. I dag bestylder den Ene endogsaa den Anden for at have stjaalet — stjaalet, Sigfred — noget saa Forfærdeligt i mit Hus! Og Trine siger, at hun hellere stiftede idag end imorgen; ho's et Hærstab, der hverken kan befale eller styre

Gusholdningen, vil hun ikke blive længer; hvad skal jeg nu gribe til?"

„Jeg vil engang lægge mig derimellem,“ sagde Sigfred.

„Du!“ udbrod hun fornoiet, „ja, det var herligt. Du kan igjen faae Orden i Tiingene.“

Gusherrens Indtræden i Kjøkkenet blev hilst med en vild Hulen og Strigen. Franciska hørte det med Forfærdelse; det lod næsten, som om der blev Nogen dræbt — og derpaa fulgte der dyb, uhyggelig Stilhed.

Med Triumf paa Panden traadte Sigfred atter ind i Stuen. „Saa,“ sagde han og gned sig fornoiet i Hænderne, „nu er det afgjort!“

Forbauset stirrede Franciska paa ham.

„Er I virkelig saa hurtig blevne gode igjen?“ spurgte hun. „Hvem har da givet efter? Trine sikkert ikke, hun er jo saa halsstarrig som en Huggelof.“

„Givet efter!“ udbrod Sigfred selvtilfreds, „det har jeg slet ikke givet hende Tid til, jeg har rømt op.“

„Kommet op?“ gjentog Franciska forvirret.

„Nu ja eller kastet hende paa Porten. Man gjør ikke mange Omstændigheder med den Slags Personer.“

„Sigfred!“ raabte den unge Kone nu fuldstændig forfærdet, „saaledes mente jeg det ikke! Og Middagsmaden! Hvem skal nu lave den?“

„Trude er der endnu.“

„Trude! Hun kan jo ikke lave Andet end Bælling!“

„Ja, det kommer der ud deraf,“ sagde Lebrecht, der netop kom, som Forstyrrelsen var paa sit Høidepunkt, „naar man sender Manden i Rjoffenet.“

Franciska gik sukkende ud.

Lebrecht smilede tilfreds. Hvem glæder sig ikke, naar hans Profetier indtræffe? men han er dog høimodig nok til ikke at sige „seer Du!“

„For denne affhyelige Tings Skyld,“ sagde Sigfred, idet han sparkede til en sort Klud, om hvilken Pigerne havde trættedes, „for denne elendige Pjalt gjorde de Livet til et Helvede for dem selv og for os.“

„Nei vist ikke,“ svarede Lebrecht, — „det var kun den gamle Strid om Mit og Dit.“

„Hvilken haard Sjæl maa det ikke være, der kan holde saadanne Folk itomme,“ sagde Sigfred; „det maa jo være Feltherrer, og ikke den blide, bløde Kvindelighed, som Manden drømmer om. Haar paa Tænderne maa hun have — til Sligt skulde jeg have taget mig en Kvinde med Rnebelshart.“

„Eller en, der forstaaer det, forstaaer det bedre end Folkene.“

„Rigtigt, der har Du truffet det; det er netop hvad jeg mener med at befale. Men jeg har nu uheldigvis bundet denne lille uerfarne Pige kjær og maa see, hvorledes jeg hjælper mig igjennem med hende.“

Franciska kom ind igjen. „Sigfred“, sagde hun,

„nu er ogsaa Trude lobet sin Bei. Hvordan skal vi nu bære os ad? Trine har brudt hendes Commode op — der laa flere af mine Ting i den. Ut, Sigfred, indtil idag har jeg ikke vidst, at der gives slette Mennesker. Og vi har levet under et og samme Tag med dem, og det har Altsammen været Logu og Trætte og Falskhed! Jeg vilde ønske, at jeg var død, og at jeg aldrig havde oplevet det.“

„Andre Koner beholde den Slags Ting for sig selv,“ sagde Lebrecht.

„Som den spartanske Dreng, der bed Ræven ihjel under Rappen,“ fortsatte Sigfred; „klag kun Franciska, men glæd Dig over, at der nu er reent Bort.“

„Hvordan skal jeg kunne glæde mig derover!“ udbrod hun. „Vi risikere jo reent at sulte ihjel, thi jeg — kan ikke engang tage Bælling.“

„Jeg vilde tilbyde Jer at spise hos mig,“ sagde Lebrecht, „hvis jeg desværre ikke atter befandt mig paa et Tidspunkt, da jeg har jaget en ny Husholderste bort.“

„Du seer, det gaaer ogsaa andre Folk saaledes,“ udbrod Sigfred; „vi vil som to lystige Ungersvende spise henne paa Kaféen — paa den samme, der be- værtede mig som Ungkar!“

„Derhen,“ sagde Lebrecht indigneret, „vil Du fore din Kone — i det Selskab! Hvor upassende!“

„Det er jo lutter brave Tyre,“ svarede Sigfred.

„Hvad enten det nu er fornuftigt eller ufornuftigt, Noget maa vi have at spise!“

VII.

„Ude formeget eller forlidt,
Eilpas er det Høle kun hjemme.“

I Caféen blev der stor Jubel, da de Tre traadte ind. Sigfreds gamle Kammerater omringede ham og onstede at stifte Bekjendtskab med den smukke unge Pøse.

Bordet blev dækket under grønne Træer; ofte gjorde man Bæstebed med Glasfene, og lystig Pasziar var der hele Tiden. Franciska befandt sig i fornoiet Humeur og udbrod i Roes paa Roes over dette herlige Liv.

„Ja, nu forstaaer jeg, at I ikke vil gifte Jer; hvis jeg var en Mand, vilde jeg ogsaa have opfat det. Hvor godt det dog smager, naar man saadan slet ikke veed, hvad der kommer. Naar man har gaaet omkring og været med til at lave Maden, er man mæt af den, førend den kommer paa Bordet. Og Skokkepigerne! De har ligesom Direkasserne kun nogle faa Melodierne; naar de ere spillede tilende, begynde de forfra igjen. Jeg er led og kjed af det!“

De raabte Hurra for Studenterlivet, Mændene

rog og fortalte pudfige Historier — Lebrecht var for længe siden gaaet, da Sigfred i Aftendæmringen vandrede hjem med sin fornoiede lille Kone.

„Ikke sandt, vi tage slet ikke nogen Koffepige igjen! Kun en ung Pige fra Landet, som jeg ikke er bange for; det er ovenikjobet langt billigere og meget behageligere!“

Forgjæves talte og advarede Lebrecht. „Det er saa ukvindeligt af Dig at befinde Dig vel der, Franciska. Hvem skulde have troet det om Dig! Mellem Tjenestefolkene er Du saa angst som en Hare og her mellem alle disse Mandfolk!“

„De holde Allesammen af mig,“ svarede hun, „medens jeg derimod hjemme hos mine Kæmper har den Forestilling, at de strax helst gav mig Gift. Du ved ikke, Lebrecht,“ vedblev hun alvorligt og ibrigt, „hvor skrækkeligt det er at boe under Tag sammen med Hadet. Jeg holder af Mennesker, jeg vilde helst kunne elske hele Verden, og saa maa jeg sole, hvorledes disse Følelser blive gjengjældte! det er meget sorgeligt, især naar det skeer i Ens eget Hus. Nei, saa vil jeg hellere leve mindre hjemme, men behageligere.“

„Mellem en saadan Mængde Mennesker!“

„Jo flere, desto bedre, naar det er gode Venner. I Byerne er det kun Menneskefjender, der ere Gueboere.“

„See, hvor alle disse fremmede Mennesker stirre paa Dig.“

„Nu ja, det er jo her en Sjeldenhed; Mandfolkene pleie helst at gaae alene paa Caféen.

„Gud være lobet, at det er saaledes hos os, at Kvinden —“

„Helst sidder ene hjemme, medens Manden sværmer ude,“ afbrød Franciska. „Tidligere bildte jeg mig ogsaa ind, at Manden og Konen skulde sidde hjemme sammen paa en Green som de Uadskillige, men man bliver mere klog paa Verden for hver Dag der gaaer.“

Næsten et Aar førte de dette Liv, og Lebrecht opgav dem. Deres kvindelige Bekjendte rystede paa Hovedet. Den smukke Franciska blev en bekjendt Størrelse, og paa Gaden viste Folk hinanden hende. Havde Sigfred været mere omfindtlig, og havde han holdt mere paa Formen, saa havde han igjen taget sig en Pøkkepige.

En Søndag Eftermiddag sad Parret som sædvanlig med Lebrecht paa Caféen — han ledsagede dem tro som deres Samvittighed og forsømte aldrig at hviste Franciska allehaande ubehagelige Sandheder i Øret.

Dagen havde været prægtig, og Aftenen kom til at ligne den. Som St. Hansorme blinkede de brogede Lamper inde mellem Grenene, og høit over det Hele stod Maanen og saae skinnende ned paa alle disse Lys. Man horte blid Musik, hvis Solostemmer blev sungne

af Nattergalen, og hvortil Marerne i Vandet slog Takt, thi Haven laa ved en lille Flod. Festlig bølgede Mængden frem og tilbage — Franciska var ude af sig selv af Glæde; det var rigtig noget for hende, og dertil kom endnu Fyrværkeriet, som hun tidligere aldrig havde seet, og hvortil hun glædede sig som et Barn.

„Du forestiller Dig det langt smukkere, end det vil blive,“ sagde Lebrecht; „hvem kan vel i denne Trængsel nyde Nogetsomhelst?“

Sigfred havde fundet mange Venner: Vaabenfæller, Folk, der havde seet Døden i Vinene sammen og sluttet Broderskab gjennem Savn og Nød ikke ved et Glas Champagne. For første Gang var det, som om han glemte Franciska over Vennerne, og hun blev under Lebrechts Varetægt. Bladsen ved Siden af hende, egentlig Sigfreds Blads, var stadig optaget af gode Bekjendte, der gjerne passerede med den muntre lille Rone. Lebrecht sad mismodig ved Siden af.

„Jeg begriber ikke, hvor Sigfred bliver af,“ sagde han; „det er ligefrem letfindigt at lade Dig alene her.“

„Alene! Du sidder jo ved Siden af mig.“

„Jeg forstaaer mig ikke paa Strid og Trætte.“

„Strid og Trætte! Hvad kommer den ogsaa os ved?“

„Paa denne Cafés kan Ingen være sikker for Sigt; man er her i meget blandet Selskab,“ bemærkede han og saae sig mistroisk omkring. „Lige ved Siden

af sig taaler man Mennesker, der ikke vilde blive accepterede i noget ordentligt Selskab — Bedragerere, Svindlere."

"Svindlere?" gjentog Franciska nysgjerrig. "Dem havde jeg nok Øyst til engang at see."

"Vor Nabo derovre for Exempel. See ikke saa stibt paa ham, han lægger jo Mærke til det. I Studentertiden vare vi Venner og Dusbrodre, nu kjende vi ham ikke mere, men vende Nyggen til ham, hvor vi see ham."

"I kjende ham ikke mere og har været Dusbrodre! Hvor grusomt, hvor haardt!"

"Det forstaae Fruentimmer sig ikke paa."

"Han seer slet ikke saa slem ud, Lebrecht!"

"Det er det netop — fin, elegant og dog den simpleste Slynge, som Solen skinner paa. Ham vilde en Hilsen af anstændige Folk som os være Penge værd. Franciska, giv Dig endelig ikke af med ham."

"Hvor kan Du troe — skjøndt det gjør mig ondt for ham."

"Han er paatrængende som en Flue; allerede mere end een Gang har han vendt sig om efter Dig. Men hvorfor har Du ogsaa netop idag taget den Hat med Rosen paa?"

" Klæder den mig ikke?" spurgte hun smilende.

"Du veed ganske godt, hvad jeg mener. Den er paafaldende og drager Opmærksomheden hen paa Dig, men Bvinden skal være blø som Violin."

„Som Enhver holder af og søger," supplerede Franciska; „jeg glæder mig, naar Folk synes om mig, og modtager Complimenter i Sigfreds Navn."

Der kom et Bud hen til Lebrecht.

„Hvor det ogsaa er kjædeligt," sagde den unge Læge. „Hvad skal jeg nu gjøre ved Dig? Jeg bliver pludselig kaldt til en Syg; bedst var det, at Du fulgte med mig, og jeg bragte Dig hjem."

„Og Sigfred og Fyrværkeriet! Dem kan jeg ikke lade i Stikken. Lad os søge ham op."

Forgjæves gennemstreifede de Haven i enhver Retning; Sigfred maatte sagtens være taget ud i en Baad.

Kaadbild saae Lebrecht sig om efter Bekjendte; de vare forsvundne som Droscherne i Regnveir.

„Der er vel Ingen, der bortfører mig," sagde Franciska og satte sig rolig paa sin gamle Plads. „Men hvis Noget forsøger paa det, saa striger jeg høit. Mellem Mængden findes der sagtens en eller anden skikkelig Sjæl, som kommer mig til Hjælp."

„Spøg ikke," afbrød Lebrecht. „Du kjender ikke dette Liv; jeg forbander det og vilde ønske, Du sad hjemme med din Strikkestrømpe, som det sommer sig en god Hustru. Jeg lader Dig kun høit ugjerne blive tilbage her og kommer igjen, saasnart jeg paa nogen- somhelst Maade kan."

Hun ventede først taalmodig, men blev saa en Smule vred paa Sigfred. Hendes Dine søgte omkring

i Haven. Den farlige, forhenværende Ven var rykket hende nærmere; han var hende paa en vis Maade interessant — Slethed, som de ikke forstaae, er det ofte for Kvinderne. Da hun tabte sit Vommertorflæde, tog han det op med meget urban Hosflighed og gav hende samtidigt Concertprogrammet; hun var yderst forlegen, men vidste ikke, hvorledes hun skulde afslaae det.

Lebrecht gjør ogsaa Alting værre, tænkte hun; hvem need, om han er saa slem?

Den Fremmede nævnede sit Navn og kaldte sig Sigfreds Ven; hun lod ham tale og ryttede kun af og til paa Hovedet eller nikkede. Hun var dog ikke hyggelig tilmode derved; med sitigende Skræk saae hun ham stykke Glas ned efter Glas — stærke Drikke, det mærkede hun nok paa hvad han sagde; snart vilde han ikke længer være sig selv mægtig, men drukne Folk havde hun en ligefrem barnlig Skræk for, og Sigfred kom ikke. Tusinde Gange havde hun allerede overveiet, om hun ikke gjorde bedst i at reise sig; men saa var den sidste Mulighed for at træffe Sigfred afstaaen, og naar det kom til Stykket, vilde sagtens det paatrængende Menneſte følge efter hende. Han blev stadig mere nærgaaende, næsten om — Armen havde han lagt om Ryggen paa hendes Stol — hun vovede ikke at røre sig. Lebrecht havde Ret, gid hun dog sad hjemme med sin Strikkestrompe! Hendes Angst havde naaet den høieste Grad, da Sigfreds mægtige

Stikkelse pludselig viste sig. Af Udtrykket i hans Ansigt opdagede den unge Kone strax, at noget Nyt og Forsærdeligt forestod. At see hende i saa nær Berøring med dette Menneske, med En, som Alverden foragtede, var mere end han kunde udholde. I overstrømmende Hestighed stødte han ham bort. Den Fremmede værgede sig — en Kniv, som han havde taget fra Bordet, blinkede i hans Haand; men før han endnu kunde bruge den, laa han overvældet af Sigfred, bevidstløs paa Jorden. Det Hele gik som et Lyn, altfor hurtigt, til at det kunde forhindres. Om de to Mænd sluttede der sig en tæt Kreds, der stødte den unge Kone tilside. Hun stod da rystende og tænkte paa, hvad der vilde komme ud deraf. Sigfred var ikke saaret, det var hendes eneste Trost.

„Gaa hjem,“ sagde En til hende; det var Lebrecht, hvem Belymringen ikke havde ladet nogen No. „Gaa hjem, Du kan her Intet hjælpe.“

Hun listede sig ængsteligt gennem den mørke Have langs Muren hjemad. O, hvor hun var bange, og hvor hun var glad ved atter at befinde sig under Hjemmets Tag! Naar blot Sigfred ogsaa var der igjen, saa vilde hun aldrig mere onste sig ud, hellere stadig i Kamp med Piger som Trine og Trude.

Hun sad og ventede. Minutterne bleve lange som Timer; den Gamle, som vartede op hos dem, var for længe siden gaaet sin Vej. Ensom sad den unge Kone der.

Endelig horte hun Noget ved Porten — det var Lebrecht. „Gaa tilfængs,“ sagde han; „hvad nytter det at sidde oppe? Sigfred er rask. Jeg forstaaer ikke, at han kan tage sig den Historie saa nær til Hjerte, det var jo godt, hvis den Kjeltring kunde komme ud af Verden. Og Ketten kan heller ikke gjøre ham Noget, vi saae jo Allesammen, hvorledes Thyren greb til Kniven.“

„Doer han?“ spurgte hun forstrækket.

„Sandsynligviis, han stodte Hovedet slemt, Natten maa afgjøre det. Sigfred holder paa, at han vil vaage hos ham; der er ilet ingen Mening i det. En Sygevogter vilde være lige saa god. God Nat — vær Du idetmindste fornuftig og gaae tilfængs.“

Hun gik ind igjen. Sove — ja, det vilde være fornuftigt. Men man kan ofte ikke være fornuftig. Hun sad oppe hele Natten. Om Morgenen kom Sigfred.

„Gud være lovet,“ sagde han, og hans Ansigt straaede formelig. „Mennesket doer ikke, Franciska. Jeg kan igjen være lykkelig og fornøiet. Du kan ikke troe, hvor jeg var tilmode, da jeg saae ham ligge saaledes — han har Stone og Børn, Franciska; da jeg saae det jammerlige Hus, det Liv, denne odelagte og kummerfulde Tilbærelse, som jeg havde haft Hjerte til i min stolte Lykkebevidsthed at føre Dødsstødet imod, hvor miserabel forekom jeg mig da ikke, hvor foragtelig. „Gud være lovet, at han kommer til at

leve!" udbrod han og trykkede sin Kone til sit Hjerte. „Men vi vil igjen blive nødte til at tage en Koffepige; hvor billigt og bekvemt det end var at spise paa Caféen, var det dog nær kommet os dyrt ti at staae.“

VIII.

Til Hverdagslivets Gjerning
En Festsdag skal Dig styrke.

„Nu vil jeg være rigtig huslig," sagde Francisca; „endogsaa Fætter skal blive tilfreds med mig.“

Med den Iver, der var hende eiendommelig, kastede hun sig over Studiet af Kogebøger, løb omkring hos sine Bekjendte, indhentede Raad, prøberede dette og hiint — det Vanskelige var ikke at faae det godt, det kan man, naar det kommer til Stykket, altid i en stor By; det gjaldt at faae det bedre, end det egentlig kunde staffles for Pengene — det gjaldt denne store Krig med mangelfulde Tropper, der bliver ført i saamange Huse — de fleste Kvinder blive gamle deraf før Tiden, som Folk paa Landet ved haardt Arbeide.

I stadig Bestjæftigelse og Travlhed saae man Francisca fra Morgen til Aften i Kamp med Mad, Klæder og Vask — ja, endogsaa hendes Dromme vare fyldte deraf. Sigfred horte hende ofte i Sovne

lave Spisejeblik. Om Morgenen begyndte hun paany sit Danaidbearbejde — han blev ganske svimmel derved. Var det nu virkelig den ideale Tilstand, Lebrecht dromte om? Alle roste Huset, Ordenen i det og den fortræffelige Besørgelse af Alt.

„Det kan maaskee gaae for Mange,“ sagde Sigfred til Vennen, „for dem, der slet ikke lægger Mærke til Noget i Huset, der ikke veed, hvor Vinden blæser fra, men mener, at det Altsammen falder ned fra Himlen. Mig passer det ikke, min Franciska er er mig forsærdelig som Husmoder. Hun er slet ikke den Samme længer som før. Naar hun saadan jarer omkring og ordner og arrangerer, snart har den Beskyrning og snart den og aldrig faaer Tid til at sidde ned paa en Stol — nei, det tager al min No.“

„Utaknemmelige!“ svarede Lebrecht, „hun opfylder Kvindens Bestemmelse! En kraftigere, mere karakterfuld vilde glide lettere hen derover, hun gaaer under i det.“

„Og jeg skal volig see paa dette Selvmord?“

Lebrecht smilte. „Hun lever for Dig — kalder Du det et Mord?“

„For mig!“ gjentog han, „nei for sine Saucer, sine Fricaséer, sin Reengjøring og hvad veed jeg! for en Mængde Bagateller, som det ikke er Umagen værd at tænke paa.“

„Det er mærkværdigt,“ vedblev Lebrecht, „hvor hurtigt hun har lært det. Jeg giver min Hus-

holderiske dobbelt saameget og har ikke det Halve derfor."

„Stakkels Franciska!" sukede Sigfred. „Hvad sætter hun ikke til — sin Sundhed, et Stykke af sin Sjæl; forat vi kan spise og drikke bedre end det tilkommer os, fortaber hun sig ganske i jordiske Betyngninger og giver sig knap Tid til at kaste et Blik mod oven."

„Naa! Du mener den Fromhed, der gaaer ved Siden af Alt, som Kjærligheden, og bedst ved Siden af Arbeidet for Andre."

„Arbeide! det er ikke noget rigtigt Arbeide, men en Fortabelse i uvæsentlige Ting, der ikke lofter Sjælen mod Gud. Ham er det det Samme, om vi spiser Sauce a la reine, eller Remouladesauce eller hvad alt det Toieri hedder. Nei, det morer hende, det er Tingen. Hun er bleven greben af denne Glæde over det Smaa, der saa tidt fanger Kvinderne og er ligesaa farlig for dem, som Politiken for os Mandfolk. Der gaaer Mange til Grunde ved det, og saa slynger man Lovsange over dem og taler om Opoffrelse og opfyldt Livsbestemmelse. Det er ikke nogen Bestemmelse for Mennesket at pleie Livet paa Jorden mere end Sjælens Liv."

„En ret æsthetisk Anskuelse. Lad Fruentimmerne blot høre Sligt! Og din Kone, der netop var paa den rigtige Veil!"

„Paa Veien til at miste Alt, hvad der gjør hende

indtagende for mig. I stadig Trætte med Folkene, mistroisk, gjerrig, som et Slags Lastdyr af den laveste Slags. Nei, saa vil jeg hellere spise Kartofler hver evige Dag."

"Holdt!" udbrød Lebrecht, "Det bliver dog for kjedsommeligt; det er den gamle Historie, Du skulde have valgt Dig en af mere praktisk Slags."

"Det, der behager mig hos hende, svarede Sigfred, er netop dette Ufskyldige, der er ligesom fra en anden Verden."

"Jeg vilde dog udsøge mig en Kone for denne Verden."

"Lebrecht," sagde Sigfred, "hvem veed, om Du gjorde bedre deri, selv for hende; der kommer en Tid da vi behøver mere! Alt bliver til Bane; Alder, Sygdom forvandler Synspunktet. Det kun bliver altid nyt, overraskende, skjont som Foraaret: naar vi føler en Sjæl ved Siden af os, der er beslægtet med os, hvis Blomstring er som en Blomstring paa samme Stamme, som To, den kjære Gud har skabt for hinanden."

"Kan det da ikke forenes?"

"Det er Idealet! For Dig staaer det endnu aabent, jeg er tilfreds med min Franciska. Naar jeg blot havde hende ude af dette Husholdningsbæsen."

Det var sværere, end han troede. Ofte stod han i Rjokfendoren og søgte forgjæves at lokke hende til en Spadseretour.

„Du kan aldrig troe, Franciska“ sagde han, „hvor nødvendigt det er for Sjælen af og til at ligge ind i den kjære Guds Huusholdning“. Men næsten altid sendte hun ham bort eller sagde, han skulde vente.

„Men ikke her, Sigfred, en Mand i Kjøkkenet er undholdeligt. Her er vort Rige, det anerkjender selv Fætter Lebrecht; jeg gjør det jo kun for Dig, for at Folk kan see, hvad Du har for en god Kone. Jeg siger Dig, der er en formelig Kæmpeskrid mellem os Husmodre, og jeg bærer altid Prisen. Er Du ikke stolt af mig?“

„Du er bleven en perfekt Koffepige.“

„Ja“, udbrod hun begejstret, „Koffepige med Liv og Sjæl, fra Isse til Fod. Jeg vidste blot ikke, hvor man kan være lykkelig ved det. Jeg siger Dig, naar Gælden staaer, er det mig, som jeg havde erobret den halve Verden.“

„Befal hende dog at gaae med,“ raadede Lebrecht.

„Som om det hjalp Noget,“ sukede Sigfred. „Solen vilde hun ansee for en Budding og Maanen for en Tintallerken.“

Men da han ikke længer vidste noget Raad, kom den kjære Gnd ham selv til Hjælp.

Et Barn blev ventet. Den unge Kone maatte ligge stille paa sin Sopha, Hun græd ofte hele Dagen derover.

„Mit Hus gaaer til Grunde,“ udbrod hun, „hvem skal besørge alle de vigtige Forretninger?“

„Lad hvem der vil besørge dem, naar Du blot staaer Dig selv og ikke bringer vor hoieste Lykke i Fare for Ting, der ikke er værd at tale om.“

Efter denne Dag var hun udelukket fra det daglige Livs Bekymringer og var som i Paradiis.

IX.

Kjærlighed lever af Smerter jo,
Og Livet af Kjærligheden.

Huset fik en ny virkelig Tyrann. Den 21. Marts lige ved Foraarets Begyndelse, aabnede efter svære, angstfulde Timer en lille Dreng, som blændet af Livet, et Par frygtssomme Dine, blaae som Martsviolerne derude.

Den store Mand holdt rovt den lille Skabning paa Armen.

Mere forelsket havde sjelden Forældre været i den første Son end Siegfred og Franciska. Skinsyg vogtede hun over Barnet. Ingen maatte have med det at gjøre — hun vaskede det, svøbte det, ammede det. Af og til lagde hun det som en stor Naadesbeviisning i Siegfreds Arme, der da gik op og ned af Gulvet stoltere end en Keiser og sang Bisfelulle i de ommeste Toner. Med straalende Blik fulgte hun dem, og Barnet saae sig om efter hende og hvinede af Fornoielse, naar det opdagede Moderen.

„J er jo reent forrykte,“ sagde Lebrecht, „det er da godt, at der ikke bliver gjort saadant et Væsen af alle Børn. Og Du selv er den mest Forrykte, Sigfred. Du kan ikke troe, hvor latterlig Du er, naar Du holder Svøbet eller i dit Værelse taaler Ting, for hvilke jeg ikke har noget Navn.“

Sigfred lo. „Hvad skal man sige, de er mig for stærke. To mod En. Jeg er Marthyren. Men naar jeg tænker mig, at det er min Dreng! — Lebrecht,“ vedblev han ivrigt, „jeg kan ikke sige Dig hvor jeg elsker den Knægt. Hovedet vilde jeg lade hugge af mig, for hans Skyld, og jeg skulde saa ikke finde mig i, at man tørrer et Par Stromper eller Sligt til ham ved min Skaffelovn. Lebrecht, der kommer de to Tyranner; i Natkjole er hun nu ligesvem uimodstaelig.“

„Vilde Johannes kommer for at sige Godnat,“ meddelte Moderen hoitideligt; „men kys ham nu ikke igjen saa haardt, at han skriger.“

Han kyskede Moder og Barn saa omt han kunde.

„Vilde Du ikke ogsaa gjerne have saadant et Par?“ spurgte han Lebrecht, idet han med henrykt Blik saa efter de to elskede Skikkelser. „Jeg har ellers aldrig opfordret Dig til at gifte Dig, men siden jeg har faaet den Dreng —“

„Jeg har ikke nogen Forkjærlighed for Børn,“ svarede Lebrecht tort, „de ere ubekvemme og ureenlige. Men hvorledes gaaer det? saaer vi ingen Thee idag?“

„Vi blive sagtens nødte til at vente, til den lille Fyr sover,“ svarede Sigfred muntert, „det gjør jeg altid. Han er meget livlig af sig, ofte bliver Kloffen ti, og Kloffen fem begynder hans Dag igjen, for slet ikke at tale om de natlige Serenader, han bringer os.“

„Det hører vel ogsaa til Behagelighederne? spurgte Lebrecht.

„Det juist ikke,“ svarede Sigfred, „svarere til de Befyringer, der lænte os fast til det, vi frede om; hvert Offer er et nyt Bindeled.“

„Saa er jeg jo i dette Dieblik bedre faren med min Husholderske, end Du med din Kone; en vis Regelmæssighed kunde Du dog imidlertid forlange.“

„Det kunde jeg ganske vist, men Franciska vilde lide endnu mere derunder.“

„Du har nu saa godt som slet ingen Gavn af hende.“

„Ganske rigtigt, men da hun hverken skal svøbe, vugge eller passe mig, afstaaer jeg hende saamegen Tid til min Hr. Son.“

„Da din Kone gjorde sin Pligt i Kjøkkenet, var Du ikke saa let tilfreds.“

„Ja dengang var det noget reent ubigtigt, men nu er det det Vigtigste, min Kone har at gjøre. Du, Lebrecht, som Læge burde dog vide det.“

„Hun har jo Tjenestefolkene, dem kunde hun godt overlade mere til.“

„Det falder mig ogsaa ofte ind, men Lebrecht —

jo mere Anstrængelse hun gjør sig for. vort Barn, desto kjærere bliver hun mig; jo mindre hun for hans Skyld er hos mig, desto nærmere rykker hun mit Hjerte."

„En sand Monsterfader," sluttede Lebrecht, „jeg havde ikke tiltroet Dig denne Resignation."

„Du vil forstaae det, Lebrecht, naar Du faaer en saadan Dreng."

X.

Ikkun en Moder veed hvad det vil sige,
At elske og at være lykkelig.

Johannes var nu snart et Aar gammel, en blond Kroltop, Fader op ad Dage. Naar han, klædt i Hvidt og med det gyldne Haar stroget tilbage fra Tindingen, som en lille Sol smilede ned over sin omhyggeligt broderede Smæf, maatte de mest fremmede og de koldeste Mennesker komme til at holde af ham.

Der var et meget intimt Forhold mellem Fader og Søn; naarsomhelst han saae Sigfred, hvinede den Lille, strakte Armene ud og vilde tages.

„Det er paa Grund af din Styrke," sagde den trætte Moder, naar hun efter evindeligt Slæben omkring med ham, endelig saae ham blive stille, saa snart han kom over i de kraftige Arme, „den lille Fyr mærker strax, hvor sikkert Du bærer ham."

„Du forkjæler Drengen, som Du har forkjælet din Kone," skjendte Lebrecht; „saasnart Ungen striger, tager Du ham jo."

„Fordi han bliver rolig hos mig; er det ikke det fuldstændig rigtige Forhold mellem Fader og Son? Jeg troster ham, naar han har Sorg."

„Slaae ham skulde Du, saa blev han ogsaa nok stille."

„Der er forskjellige Manerer, men jeg anseer min for den bedste; naar han saaer Brygl, bliver han stille, men ikke tilfreds. Hvorfor skulde jeg ikke stille min Dreng tilfreds, naar det var muligt?"

„Fordi han tidligt maa sove . . ."

„At jeg kan slaae godt og er stærkere end han? Dermed er der kun Lidt vundet, det har den kloge Dreng allerede længe vidst — han gjør kun Regning paa min Godhed, Lebrecht, og naar han gjør det, forregner han sig sandelig ikke let."

De fandt Francisca med et aabent Brev i Haanden. Barnet laa paa hendes Kne og smilte, men Moderen græd, som om hun skulde oploses i Taarer.

„Væs Sigfred," sagde hun, „saaledes staaer til det hjemme, og jeg vidste Jngenting derom. Jeg tænkte kun paa mit Barn, hvemt veed, om jeg endnu finder Moder levende."

„Du maa strax tage bort," sagde han dybt bevæget, „hun forlanger jo, at Du skal komme."

„Ja strax,“ sagde hun og reiste sig. „Du sørger vel for en Vogn, Sigfred, om en Time skal jeg være færdig.“

Udenfor hylede en vild Decembervind. Regn og Hagl pidstede mod Vinduerne, Dorene klappede, og en ynkelig klagende Tone gik igjennem Kaminen.

„Vat Alting ind, Nette,“ sagde den unge Kone, „den udnede Jakke og den varmeste lille Hue til Barnet.“

„Vil Du virkelig tage Drengen med!“ udbrød Lebrecht forfærdet, „i dette Veir til et Hus paa Landet, hvor det altid trækker og er koldt, hvor der ligger en Dødslyg som for sig lægger Beslag paa al din Opmærksomhed.“

„Jeg vil ikke glemme mit Barn over Nogetssomhelst, ikke engang over min Moder,“ svarede hun hulkende, „omendstjondt jeg dog nu veed, hvad det vil siige, at være Moder. Hun vilde ogsaa have taget det med, hun har aldrig forladt os.“

„Vær fornuftig, Franciska,“ bad Sigfred, „lad Barnet blive her — det er det Bedste for Jer Begge — jeg er her jo ogsaa og Nette.“

„Nette forstaaer sig ikke derpaa og er ogsaa altfor ung.“

„For ung! En Uge yngre end Du,“ indvendte Lebrecht.

„Men ikke hans Moder! Han er saa vant til mig, og Du er en Mand og har dine Forretninger

at passe, Sigfred — jeg lader ham ikke blive her, under ingen Betingelse," vedblev hun bestemt, da hun mærkede, at det gjaldt en Kamp.

„Nette er jo fuldstændig paalidelig," indvendte Lebrecht.

„Paalidelig! Hvor ved Du det fra?" udbrød hun. „For mig er intet Menneske paalideligt nok, knap engang jeg selv; hver Dag beder jeg den kjære Gud, at han ikke vil lade mig begaae nogen Feil overfor Barnet."

„Hører Du Uveiret? Det kan blive Barnets Død."

„Tal ikke saa grusomt, Lebrecht. Allerede dette blotte Ord er mig et Stik gjennem Hjertet. Det kan doe overalt, men jeg vil ikke forlade det, og skal det tages fra mig, saa skal Gnd rive det ud af mine Arme i hvilte han har lagt det."

„Brød Dig ikke om det, Franciska," sagde Sigfred og klappede hende paa den glødende kind, „for det Par Dage! Det er jo ikke værd at tale om. Hvor mange Mødre lade ikke deres Børn længere alene, nødtvungne eller ikke."

„Det kan gjerne være, det kan kun Enhver afgjøre for sig. Men mig er det, som om jeg var en Skildvagt, der forlod sin Post under Krigen."

„Lad ikke det betynde din Samvittighed," vedblev han indsmigrende, „jeg tager Alt paa mig, spiller engang Herre i Huset og beholder Drengen tilbage med Magt."

Hun gif imidlertid ikke ind paa hans spogende Tone, men svarede skarpt:

„Jeg tager alligevel lille Johannes med — i Smaating kan Du gjerne befale; men i dette Tilfælde, hvor kun Enhvers egen Sjæl veed, hvad den har at gjøre, der gaaer det ikke.“

„Naa saaledes,“ sagde han stadig endnu spogende, men dog heftigere. „Magt imod Magt?“

„Ja,“ svarede hun, „om jeg end forekommer Dig nok saa svag, saa værger jeg mig dog og lader ikke Barnet tage fra mig. Sigfred!“ udbrod hun hulkende, „hvem skulde have troet det om Dig, at Du — saa hoimodig, saa god — i Grunden dog ikke var bedre —“

„End de Aldre,“ supplerede Lebrecht. „Vi er Allesammen Tyranner, der til Fjert eget Bedste gribe Toilerne i Tide, naar I tabe Hovedet.“

„Jeg hader Dig,“ udbrod den unge Rone ude af sig selv, „med al din Wijsdom, der er hulere end en tom Rod. I hele mit Liv har mit Blod ikke været saaledes ifog mod Mandsregimentet som idag. Derrerne forstaae Altting bedre, selv at passe Børn. Og saa deri skal de hovmesterere os, overalt fores Regjeringen, lige til Kjøkkenet og Børnestuen. Sigfred,“ sagde hun og hang sig om hans Hals, „vær barnhjerterig, lad mig faae Barnet med, hvis Du har mig kjær — lad mig faae lille Johannes med. Du kan sagtens betro mig ham,“ sagde hun og forsøgte at smile til ham gennem Taarer, „er jeg ikke bleven for-

nustig og sat, hvor vild og ufornustig jeg for har været? Selv Lebrecht siger jo, at han ikke kjenner nogen bedre Pleie."

Nette bragte den Lille.

„See kun," sagde hun.

„Netop derfor, min Skat," svarede Sigfred. „Vil Du sætte dit Barns Sundhed paa Spil for et sentimentalt Lunes Skjld?"

„J forstaae mig ikke," sagde hun ærgerlig. „jeg tager ham jo med af Angst; kjendte jeg Noget, der kunde passe ham bedre, hvem det saa end var, skulde jeg ikke see hans Ansigt, Gud veed hvortlænge, gav jeg ham dog hen, hvor tungt det end faldt mig."

„Blag mig ikke," sagde Sigfred irriteret, fordi det faldt ham haardt at holde Stand imod hende. „Barnet kan jeg ikke give Dig med — bliv Du her ogsaa, hvis Du synes det umuligt at lade det blive hos mig."

„Det siger Du ikke af dit Hjerte," svarede hun og saae sky op paa ham, „saa slet er Du ikke; Moder kalder mig, og jeg skulde blive her! Besjil Voguen til mig."

Hun vendte Mandfolkene Ryggen og gik med sit Barn over i Sovestuen. Der brast hun atter i Taarer. Hun tænkte paa alle de tusinde Smaa-tjenester, hun selv viste ham, paa alle hans Miner, som hun alene forstod.

„Jeg kan ikke slippe Dig, lille Johannes," sagde

hun og pressede Drengen fast ind til sig. „De er selv Skyld deri, naar vi Kvinder blive tvetungede og listige — hvis jeg kunde det, tog jeg hemmeligt Drengen med. Jeg tager Dig med i alle Tilfælde,“ sagde hun med hele sin lidenskabelige Naturs Heflighed, da Barnet strakte Armene ud efter hende — „jeg kan ikke lade Dig blive her, der komme saa hvad der vil!“

Hun pakkede omhyggeligt sine Sager ind, satte ham Beltshuen paa Hovedet og hyllede ham ind i sin Raabe.

„Naar han seer, at jeg er saa resolut, lader han mig nok faae Dig med, Du Vilde — akkurat som sin Fader seer han ud, akkurat saadan En opdrager jeg i ham. Vaade i Begyndelsen og senere, stadig kostede de vort Hjerteblood.“

Vognen stod for Doren. Sigfred kom for at hente hende. Hun havde slaaet Raaben over Barnet, men det forraadte sig og jublede, thi det betragtede Sagen som en Leg.

„Jeg tager ham dog med,“ sagde hun halvt truende, halvt bonfaldende og afdækkede det lille rosenfarvede Ansigt.

„Franciska,“ udbrod han smerteligt, og Bredesaaren svaulmede paa hans Pande; „det havde jeg ikke tænkt om Dig; paa den Maade lader jeg ikke Regimentet tage fra mig. Havde Du bedraget mig, vilde det have været ude mellem os. Gud har forhindret

det, giv mig Drengen godbillig, med min Willie kommer han ikke bort."

"Uden din Willie da," sagde hun ophidset som hun var ved Smerten over Moder og Barn, og glemte Alt — Fremtid og hvad der vilde følge efter. Han blev ligbleg som En, hvem alt Blodet steg til Hjertet.

"Franciska!" udbrod han og greb hende fast i Armen, „endnu er jeg Herre i Huset! Vælg mellem mig og Barnet."

Den Lille og Moderen forstrækkedes over den Tone, hvori han sagde det, og Drengen begyndte ynkelig at strige. Hun sagde ikke noget Ord, gjorde hans smaa Hænder løs fra sin Hals og lagde ham over i Sigfreds Arme — hun vendte sig ikke mere om og kysede ham heller ikke, hun steg i Vognen, og Hestene satte sig i Bevægelse, og hun horte længe Barnet græde eller troede idetmindste at høre det.

Seirherren i Kampen gik med sin lille Byrde sorgmodig ind i Huset. Lebrecht traf ham i Døren.

„Jeg havde dog ikke troet, at de vilde lade Dig beholde Drengen," sagde han, „Du har dog mere Magt, end jeg tænkte."

„Og mig gør det næsten ondt, at jeg brugte den," svarede Sigfred. „Nu, da jeg har taget Commandoen, forekommer det mig pludselig, som kunde hun dog maaskee have Ret, eller som jeg skulde have

overladt hende det. En anden Gang, Lebrecht, troer jeg, jeg gjorde det."

XI.

„Ti stille, Hjerte, intet Strig
— Alt gaaer jo atter over.

Den gamle Job stod udenfor Døren, da den stakkels unge Kone kom. Uveiret var endnu ikke hørt op. Det var hende, som kunde det aldrig mere blive blaa Himmel, som var der slaaet Noget i Stykker, Noget knust i hendes Hjerte. Ikke engang Smerten over Moderen kunde hun føle rigtigt. Alt var kun en dump Fornemmelse af Ulykken. I Bornestuen sad Søstrene, flokkede tæt sammen, som Fuglene i Tordenveiret. Faderen kom og gav hende Haanden. „Hun sover," sagde han, „det gaaer Altsammen godt." Han kunde ikke tænke sig, at hun kunde døe, at han skulde leve uden alle de kjære Vaner, hvorefter hele hans Tilværelse ahang.

Da han var ude, flokkedes Bornene omkring Søsteren, og den Lille med Stumpnæsen hviste til hende:

„Fader vil ikke see, hvorledes det staaer sig; men til mig, som den Stærkeste, har Lægen sagt, at der ikke er noget Haab længer. Du veed, at Lucie ikke taaler Sindsbewægelse, men En maa der være,

der holder Hovedet opreist og forger for Huset, det Sele kan jo dog ikke gaae af sig selv."

Franciska saae paa hende, som hun stod saa heltemodigt der, Moderens foretrukne Yndling, der ogsaa lignede hende mest. „Tgaar da jeg var ovre hos hende i hendes Stue," vedblev Pigen, „tog hun Afsted med mig. Bertha, sagde hun, hvem skal nu sørge for Ter og for Fader, saaledes som Ter er vant til det; Fader har saamange Særheder. Lucie er syg og kan det ikke, Franciska har Mand og Barn. Kan jeg det, Moder? spurgte jeg. Ja, Du kan det, naar Du holder af mig, sagde hun — jeg kan det," sluttede Pigen, men hendes Mod forlod hende, og Forsikringen kvaltes af Taarer.

Franciska listede sig ind i Moderens Bærelse; hun havde en grændseløs Længsel efter endnu engang at blive kysket af hende som i gamle Dage. Men der laa noget Høitideligt, Fremmed over Ansigtet, som holdt hende tilbage. Hendes eget Hjerte slog saa angstfuldt — hun vilde ikke have kunnet ligge der saa rolig og doe — hendes Kamp begyndte forst. Moderen havde ogsaa kæmpet den, og det havde ikke været let at underordne sig, som hun havde gjort det frivilligt, indtil hun gjorde sig Manden uundværlig, indtil han blev afhængig af hende som et lille Barn. Han commanderede og befalede endnu stadig gyselig høiroftet, og vidste ikke engang, at den sande Magt allerede for længe siden var gaaet over i hendes Hænder. Enhver

Sten havde hun rommet af Veien, alle Ubehageligheder havde hun taget paa sig.

Men i hendes Liv med Bornene havde han aldrig blandet sig, paa det Punkt havde han givet hende fuldstændig frie Hænder. Han overlod hende netop Alt, alt Arbeide og al Besvær, derfor saae vel ogsaa nu Ansigtet saa saligt ud i den sidste Sovns No.

No havde hun i Livet aldrig haft — det var ogsaa, som om Ansigtet sagde til Franciska: und mig den, kald mig ikke tilbage.

Intet Naad kunde hun længer give hende, ingen Trost — hun stød alene overfor Sigfred.

Selv om det ogsaa dennegang gaaer godt, tænkte hun, Kamp vil dog mit Liv blive, Kamp for mine helligste Rettigheder.

Hun vidste ikke hvorlænge hun havde siddet der; det var blevet mørkt.

Faderen og hendes Sødsfende traadte ind.

Lægen bekræftede, hvad han for længe siden vidste.

Hoie Alager hjulde Bærelset.

Kun den gamle Mand vilde ikke troe det, og han folte stadig paany efter Pulsen og Hjerteslaget. „Det er ikke muligt,“ sagde han, „saa rask, som hun endnu var for otte Dage siden — hun er jo yngre end jeg.“

Den troe Job trostede ham.

„Naadige Herre,“ sagde han hulkende, „vi veed bedst, hvorledes vor naadige Frue var; stadig foran med al Besvær, forat De, Herre, kunde finde Reden

smukt varm. Nu er hun ogsaa gaaet forud op i Himlen og bestiller der Kvarteer hos den kjære Gud — det er en Smule længere borte, men vi følge dog efter engang."

Lebrecht kom og bragte de bedste Efterretninger hjemmefra.

Da, som han sagde, her ikke var mere at gjøre, vendte han strax tilbage til sine Syge i Byen.

Heller ikke Franciska vilde vente, til de havde lagt Moderen i Graven. Alle undrede sig derover.

"Du vil forstaae det, Moder," sagde hun grædende, da hun tog Afsted fra Liget. "Jeg er saa bange for den lille Johannes. Jeg vilde ønske, vi laae begge To her ved Siden af Dig; Du har det godt, Du har det godt! Du har forstaaet at blive en god Hustru og en god Moder — jeg kan ikke forene det. Gud staae mig bi."

Lebrecht kom for den unge Kone. "Seer Du," sagde han, "det var slet ikke værd at gjøre alt det Bæsen af. Fruentimmer har nu engang Forkjærlighed for Scener. Naar hun kommer imorgen tidlig og finder Alt ved det Gamle, vil hun gjøre Dig Afbigt for al den unødvendige Bekymring, hun har voldt Dig. Kom, min Husholderse har Alt istand til os."

"Forst maa jeg sige Godnat til Drengen."

"Godt, men gjør det kort, jeg venter her."

Med forstyrret Ansigt kom Sigfred ud igjen.

„Drengen feiler Noget," sagde han, „Nette mener, at han er træt, men Drengen feiler Noget. Sec paa ham, Lebrecht."

„Hvad skulde det vel være? Lidt Snue, lidt ondt for Tænder, man mærker, at Du ikke er vant til at vaske Børn, Du seer jo ud som et Lig."

Men da Lebrecht traadte hen til den Lilles Seng, antog hans Ansigt samme Udtryk. „Hvad er her forefaldet?" raabte han til Tjenestepigen, „Ihv ikke! hvad er her forefaldet?"

Imidlertid folte han omhyggelig paa Barnet, der i Feber bevægede Hovedet frem og tilbage paa Bunden.

„Ihv ikke," raabte nu ogsaa Sigfred, „hvad har Du gjort?"

Grædende, skjælvende, neppe sig selv mægtig, tilfod Nette, at Drengen var falden.

„Han er altid saa vild," jamrede hun, „vi legede med hinanden, han kastede sig bagover, naadige Herre," hulkede hun og omfavnede hans Knæ, „jeg døer jo selv af Sorg."

Sigfred svarede ikke. De tog Barnet op af Buggen for at lette det Smerterne — det laa lige til om Morgenen i Krampe paa Sigfreds Knæ, og Lebrecht anstrengte sig forgjæves for med alle de Midler, Kunsten stillede til hans Naadighed, at redde det dyrebare lille Liv.

Ti Timer maatte Sigfred see sin Yndling pines. Han søgte at gjøre Bold paa sig selv; han tiltalte

Drengen med de sømmeſte Njælenavne, men BARNET kjendte ikke længer FADEREN.

KLOKKEN ſeg kom MODEREN. JNGEN ſtandsjede HENDE. JNGEN forberedte HENDE; hvad ſkulde man have kunnet ſige HENDE? DET STRIG, HUN UDSTØDTE, DA HUN FANDT ſIT BARN, VIL NABOERNE ikke glemme.

Man overſtaaer meget, ſom man ikke havde troet, man kunde udholde. Hun laa et PAR DAGE ſyg, og imidlertid begravede SIGFRED den LILLE. Da det var fuldbragt, fandt LEBRECHT ham aldeles uden FATNING.

„Min Dreng, min Dreng, mit elſkede BARN!“ raabte han uophorligt, „min lille JOHANNES!“

MODEREN hørt ikke hans KLAGE — hun vilde ikke ſee ham. Naar han lukkede DOREN op til STUEN, hvor hun laa, vendte hun ſig om mod VÆGGEN.

Da hun igjen kom paa BENENE, var det, ſom om hun var voxet, ſom om det barnlige ANSIGTS CONTUR havde antaget en modnere OVAL — der var foregaaet en FORVANDLING med HENDE. Om MANDEN beſkymrede hun ſig ikke, ſkjøndt hun endnu beſørgede ALTING ordentlig i Huset — der var en vis FULDKOMMENHED deri, men det BEDSTE, LIVETS GLÆNDE, manglede, det, ſom gjerne tvinger til at overſee mANGEN en SVAGHED og mangt et SAVN. Som ofteſt ſad hun i den LILLES BÆRELSE og ordnede, ſikkert for tusinde GANG, hans KLÆDER og kyſſede dem i SMUG, eller hun ſad ved den tomme BUGGE med taarefyldte ØINE.

„Du maa ribe HENDE bort derfra, SIGFRED,“ ſagde

Lebrecht, „hun tager jo selv Livet af sig paa den Maade. Buggen bliver jo igjen fuld med Tiden, naar hun blot er fornuftig. Naar Barnet først var der, saa var det Hele overstaaet, over det glemmer hun Alt.“

Sigfred saae mørk paa ham: „Den Dreng kan hun aldrig glemme, saaledes som jeg heller ikke kan det.“

„Naa, saa lad være, men bring hende først og fremmest ud af dette ulykkelige Bærelse.“

„Jeg formaaer ikke længer Nogetsomhelst over hende,“ svarede han modløs.

„Saa vil jeg gjøre det,“ sagde Lebrecht. „Noget maa der stec. Gjør en Reise sammen; en god Lust og en smuk Egn gjør ofte Vidundere. Det er en stor Ulykke, at Barnet døde for Jer, og det var en prægtig Dreng, men hvormange Forældre miste ikke ofte to, tre, for de beholde en.“

„Det er ikke alene, at Barnet døde, men at det maatte døe saaledes, uden hende . . . —“ og han standsede, „som var jeg Skyld deri . . . .“

„Griller! Du bliver ogsaa Hypochondrikt. Franciska havde akkurat ligesaa godt kunnet tabe den lille Spilomager; jeg saae ofte nok med Bekymring, at hun var nær derved.“

Den unge Kone gjorde ikke den Modstand, Lebrecht havde ventet, da hun skulde stille sig fra sine Erindringer.

„Det er mig ligem eget, hvor jeg er,“ svarede hun, „han behøver kun at befale, han veed jo, jeg adlyder.“

Kun da Lebrecht hentydede til det Barn, hun bar under sit Hjerte, blev hun bitter og skarp. „Det tilhører vel heller ikke længer mig,“ sagde hun haanende; „med det gjør jeg hvad jeg vil.“

XII.

„Vis mig en Grav!
 See Foraaret kommer igjen
 Og Nattegalen,
 Og vi sngue Foraarsfange,
 Og tusinde hvide Blomster
 Viste for Vinden.
 Vis mig en Grav!“

Den gode Luft hjalp hende ikke, ikke den blaae italienske Sø, ikke Bjergene i det gjennemsigtige Alstenskær, ikke Venedig med alle dets Gondoler, ikke Rom med dets Pragt. Taalmodig saae hun paa det Alt sammen, det var trostesløst at føre hende saaledes omkring.

Egentlig agtede hun ikke længer paa Noget som helst, hverken paa sin Paaklædning eller paa sin Sundhed. Hun listede sig omkring som En, der søger Døden. Over hendes Skjønhed kastede Sorgen Skygge

og hendes Ungdom glemte man for den aldrende Smerte, der affveilede sig i hendes Ansigt.

Mange, der saae dette Par vandre forbi, tænkte sikkert paa den Gaade, der forhindrede disse To i at være lykkelige.

Jo jammerligere hun blev, desto inderligere knyttede Sigfreds Hjerte sig til hende. Hun stødte ham tilbage, hvor hun kunde, og valgte ensonime Veie. Ofte maatte han søge længe, før han fandt hende, hun var ude i hvilket som helst Veir, og ofte i Livsfare.

Ogsaa idag fandt han hende paa den slibrige Veie ved Klippestrænten. Under hende brolede Vandet, den ene Bølge styrtede afsted efter den anden, og Regnveirets triste Graa indhyllede den fine Skikkelse.

„Gaa hjem, Franciska,“ bad Sigfred. „Hvad vil Du her? Du tager Livet af Dig! Staan Dig for Barnets Skyld, der fordrer sit Liv af Dig!“

„Veed Du,“ svarede hun vildt og ude af sig selv, „hvorom jeg daglig beder Gud? — at det maa være dødt.“

„Franciska!“ udbrod han forfærdet, „Du veed ikke, hvad Du gjør — gaa ind.“

Lydig som altid reiste hun sig og gik henimod Guset.

„Nei,“ sagde hun, jeg veed ikke, hvad jeg gjør, eller hvad der er godt for Børn, det veed Du alene.“

Han saae hende fjerne sig. Hvad hjalp det, at han fulgte efter — finde hinanden kunde de dog ikke. —

Den næste Dag bragte et Brev fra Lebrecht. Det var saa forunderligt og forbausende, at Sigfred næsten forstrækket brod Seglet.

Breven skrev saaledes:

„Jeg har Noget at melde Jer, der vil overraske Jer. I veed, jeg skriver aldrig til ingen Nytte. I otte Dage har jeg været gift med min Cousine Lucie. Det gik meget hurtigt, det er sandt. Hvorledes det kom sig, veed jeg selv knap, og dog er det mig nu, som havde det aldrig været anderledes. I Begyndelsen kjorte jeg kun derud forat troste de stakkels Børn og Onkel, men jeg blev ved at kjøre derud hver Dag i tre Uger, og deri ligger sagnetens Feilen. Man skal aldrig lade sig lede i Fristelse. Kort sagt: vi kunde ikke lade det være — og det netop nu, da jeg har den første gode Huusholderiske.“

„Vi kunde ikke lade det være — ganske som om jeg havde sagt det,“ gjentog Sigfred; paa det Omraade møder dog de mest forskjellige Folk hinanden, paa den forunderligste Viis.“

Mismodig hørte Franciska Efterretningen. „Andre, sagde hun, raader han til Ulykke, men sig selv hjælper han til Lykke.“

„Kaldet Du det Ulykke? Sygdom vil blive Herre i Huset hos den stakkels Ven.“

„Vi forstaae ikke længere hinanden," svarede hun skarpt; „jeg kunde misunde ham."

Modløst slog de ind paa Hjemveien.

De havde allerede længe indrettet sig i Gæstgivergaarden, da de endnu stadig horte, at der blev raabt og ringet og lobet op og ned af Trapperne.

„Det er en Syg," forklarede den trivelige Bærtinde; „Du gode Gud, der er Uleilighed ved hende som ved tolv Andre. Og hvor den Mand maa springe omkring for at besørge Alt! Det er godt, at ikke ethvert Fruentimmer trænger til saadan En."

„Herren er Doktor," vedblev hun, „det er det Bedste ved Sagen, en Anden vilde slet ikke holde det ud."

„Lebrecht! Ja, det maa være ham," hvistede Franciska til Sigfred. „Jeg vil ikke see ham, jeg vil Ingen see, og mindst ham."

„Men Søster Lucie!"

„Ingen, Ingen," gjentog hun ængstligt, og der kom en feberagtig Rødme i hendes Kinder; „jeg kan ikke taale at høre noget Ord om Kjærlighed, jeg kan kun udholde Livet, naar man lader mig i Ro."

„Hvem ved, om det er dem?"

„Jeg ved det, gaa — gaa!"

Neppe var han traaet ud, før Nogen stormende omfavuede Sigfred.

Kunde det være Lebrecht? Ja, det var virkelig ham. Først lod han hele den vilde Floed af For-

elsfæljelje strømme ud over Bennen, men derpaa lagde Volgerne sig endelig, og han stod atter overfor ham som den Gamle.

„Hvad har da nu forandret sig i disse Forhold?“ spurgte Bennen.

„Intet,“ svarede han beskjæmmet — „jeg alene, jeg elsker hende — der har Du hele Oplosningen paa Gaarden; den, der ikke selv har prøvet det, kan ikke tale derom, men Du forstaaer mig.“

„Alle dine Grundsaetninger og Leverejler viste sig altsaa inkonsekvente, Lebrecht?“

„For mig, ja,“ indrømmede han og satte sit Halsstorklaede tilrette, „men i Almindelighed ikke — Principet er og bliver det Samme. Det er gyseligt ufornuftigt; jeg vilde raade Enhver fra det, men selv kunde jeg ikke Andet.“

„Altkurat som jeg dengang.“

„Ikke ganske, min Ven. Du gif ubevidst ind i det, jeg bevidst, som Herre over min Skjaebne, med fuld Visshed om, hvad jeg har at vente.“

„Som Herre over din Skjaebne, Lebrecht! Ynkkelige Herrer ere vi stakkels Menneſter,“ vedblev han dybt bekymret, — „Intet formaaer jeg over hende, som jeg elsker hoiere end mit Liv. Befale kunde jeg fra Morgen til Aften, det vilde Altsammen blive udført, og dog — jeg hendes Herre! Ikke engang tjene, ikke engang hjælpe hende kan jeg, ikke over en eneste Trevel af dette plagede Hjerte har jeg Magt. Bort med al

Tert indbildte Herredømmes hele Lapperi — — et Stykke Kjærlighed, det kunde jeg bette om, Lebrecht."

Forstrækket stod Bennen ved Siden af denne Sorg og trostede, som saamange troster. „Du har ingen Skyld," sagde han. „Alle Mandfolk ville give Dig Ret og endog saa de fleste Kvinder. Kun saa har den fixe Idee, at Barnet altid skal hænge i Skjorterne paa dem. Hvis hun var fornuftig, vilde hun for længe siden have indseet, at det lige saagodt kunde være skeet for hendes Dine."

„Hvad nytter det Utsammen?" svarede han modløst. „Jeg har mistet hendes Kjærlighed og Tillid, jeg har tilintetgjort hende. Hvis Du saa hende, vilde Du ikke kjende hende igjen."

„Det er et forstrækkeligt Huus, man altid har med de Fruentimmer," sagde Lebrecht; „egentlig skulde det dog være saa let, saa simpelt, men nei, den stærkeste Mand kan gaae tilgrunde ved dem. Tag Dig sammen, Sigfred, tænk paa din Kunst og dit øvrige Liv — en Mand lever dog ikke kun for sin Kone!"

„Naar der er Noget galt i Hjertet," svarede han, „saa er hele den øvrige Verden Jngenting værd. Lad os tale om andre Ting. Kan jeg saa din Kone at see?"

„Ja," sagde Lebrecht ængstelig, „det vil sige, man tør ikke tale til hende om sorgelige Ting. Jeg lader saa at sige alt det Sorgelige blive udenfor, naar jeg træder ind hos hende."

Sigfred saae Kjærlighedens Egoisme. „J lever i en Verden, aparte for Jer selv,“ sagde han, „som de Ulykkelige altid gjøre — i en Dase i Orkenen.“

„Ja,“ svarede han og saae ists paa Vennens store Bjergstøvler, „vi gaae saa at sige paa Høsfokker gennem Livet; der er bundet Toi om enhver Klokke, og Stolebenene ere forsaalede med Filt. Men det er ogsaa en himmelft Stilhed, en fredelig Stilhed.“

„J Sandhed en stor Noes for Huus og Huusmoder,“ svarede Sigfred.

„Huusmoder! Ja, seer Du, egentlig er jeg Huusmoderen.“

Vennen smilte.

„Utsaa kun saaledes,“ udbrod han, „har Du kunnet virkeliggjøre dit Ideal.“

De forlod den straalende Solnedgang derude, et pragtfuldt Skue over de grønne Marker og Alpernes evige Snee, og traadte ind i det mørkt tilhullede Bærelse.

„Hvor hyggeligt her er, ikke sandt?“ sagde Lebrecht; „det blændende Solskin derudenfor gjør selv ondt i raske Dine.“

Da Sigfred saae den Glæde, der ved Lebrechts Indtrædelse bredte sig over Lucies Ansigt, forstod han Alt.

Manden overøste den sygelige Kone med de sømteste Kjælenabne; nogle af dem var maaskee ikke

frie for at være lidt latterlige, naar man samtidig faae paa hende, men den Hellighed, som altid ligger over ægte Kjærlighed, gav ingen Spot Rum.

Da Sigfred atter lukkede Doren efter sig, drog han Veiret lettere; det var ham næsten, som han skulde kvæles i denne Iydløse Atmosphære. Det vilde ikke være noget Liv for mig, sagde han til sig selv. Om jeg havde kunnet det? Og han — netop han — hvilken Trældom! Men ham bliver den til Salighed.

Stadig skjønnere smykkede Aftenen sig. Ensomt listede Sigfred sig omkring, tænkte paa Bennens mørke Bærelse og paa et andet, der ogsaa var mørkt, og i hvilket hans Elskede skjulte sig. Vilde hun nogensinde igjen smile til ham? Smile til ham som Lucie til Bennen?

„Jeg tager med hende hjem saa hurtigt jeg kan,“ sagde han den næste Morgen til Lebrecht; „det var bedre der end her.“

Træt paa Vegeme og Sjæl kom de om Aftenen til et ensomt lille Bjerghuus — to Syge, der for-gjæves med stort Besvær og mange Offre havde søgt en lægende Kilde, som ikke kunde hjælpe. Lille So-hannes' Mand havde fulgt Forældrene; hvor de saae hen, saae de kun ham som en Fredens Engel, og dog kunde han aldrig blive nogen saadan for dem. Medens Folkene gjorde Stuen istand til dem, sad de ved Ilden i Kjøkkenet. En gammel Kone med brunt

Municansigt og graat Haar fogte Aftensmaden, og en lille Pige hjalp hende. Imidlertid gif Doren op, og en ung Kone traadte ind med et Barn ved Haanden og et andet bundet fast paa Ryggen.

„Du skal ogsaa altid lobe din Vei, Sabine,“ brummede den Gamle. „Imens er der kommet Fremmede, og her har Ingen været til at gjøre Alting istand til dem. Fra din Mand har Du dog sagtens ikke hørt noget Fornoieligt. Den Galgenfugl! Mon han snart kommer tilbage for at prygle og mishandle Dig?“

„Men, Moder,“ hvisttede den unge Kone, „hvor kan Du dog tale saadan og det ovenikjøbet, naar her er Fremmede. Naar han blot var her igjen, maatte han gjøre ved mig, hvad han vilde.“

„Og jeg, din Moder, kan ikke længere see paa det,“ udbroød den Gamle vredt, „jeg maa tale fra Leveren, og naar Du ikke klager, klager jeg — vidner mod Dig for Retten! Du veed, at jeg ikke siger nogen Usandhed, naar jeg siger: han er —“

Den unge Kone holdt hende for Munden. „Det nytter Jer dog Ingenting, Moder,“ sagde hun med et eiendommeligt Smil; „kun jeg kan anklage ham i denne Sag, thi der har Ingen været tilstede undtagen jeg.“

„Jeg siger Jer,“ sagde den Gamle henvendt til Sigfred, „hun har et Hjerte som af Bøg for den Kjeltring og haardt som af Sten imod mig — hvis

jeg ikke ogsaa havde Lise, saa gif jeg tilgrunde. Han bringer os Allesammen i Fordarvelse, hun tier stille dertil og overtaler mig stadig paany; men nu lader jeg mig ikke længer overtale, thi Alois er en slet Karl og han fortjener ikke, at Du holder af ham. Hvorfor holder Du af ham, den Rjæltring?"

Den unge Kone stod der bedrovet og rødrende. Man saae, at hun havde taalt meget og sikkert ogsaa mangt et Slag; et friskt Ur drog sig som en rød Streg henover Tindingen.

„Alois er min Mand," sagde hun ligesom undskyldende overfor Sigfred, „Fader til mine Drengene."

„En herlig Fader!" ndbrød den Gamle hidsig, „det er ikke hans Skyld, at Borneene ikke ere blevne slaaede lamme og til Krobblinger. Du nedværdiger Dig selv, Sabine, Du er ikke bedre end det Pakæsel, der bærer Sækkene efter sin Herre — Brygl til Don! Du skulde skamme Dig."

„Hvordan skulde jeg kunne skamme mig over, at jeg holder af ham?" svarede hun kort. „Hvad jeg bærer, er min Byrde, og den er endnu aldrig bleven mig for tung. Drengen der," sagde hun og bandt ham løs, „er maastee tung som en Steen, men Du veed nok, min Ven," vedblev hun og trykkede ham til sit Bryst, „at jeg ikke vilde have Dig et Haar lettere."

Hun tog med disse Ord den Anden ved Haanden og forsvandt med dem ind i Kammeret.

Der seer I," mumlede den Gamle, „med Alois kom Ulykken ind i Huset. Han skal leve som en Brinds, og saa maae vi Andre see at blive mætte af Nesterne. Som oftest mærker han ikke engang, hvorledes hans Done sparer for hans Skyld. Tænd Lys, Sabine," raabte hun til hende, som traadte ind igjen, „og lys for Damen."

Sabine tog Lysen. Den Lille laae sovende ved hendes Bryst. Taust gik hun foran op ad Trappen. Deroppe stod de to Kvinder ligeoverfor hinanden. Unge Koner have altid noget fælles; Francisca spurgte til Drengen — jeg havde ogsaa engang saadan En, vilde hun have sagt, men det kom ikke over hendes Læber, skjøndt hendes Sjæl raabte det ud som et Skrig.

Moderen loftede Torklædet tilside og viste stolt den Lille frem.

„Det er en forfærdelig vild Krabat," sagde hun henrykt. „Han hugger Altting istykker; gjør jeg ikke strax, hvad han vil, saa slaer han endogsaa mig, den lille Skyngel."

„Og det glæder I Jer over?"

Sabine saae forbauset paa hende. „Nu ja — det bliver en dygtig Tyr ligesom Faderen. Naar Alois blot var her igjen," vedblev hun og holdt Torklædet for Dinene, medens hun hulkede, „jeg kan slet ikke længere holde det ud uden ham."

„Saa elsker I hinanden?"

„Jeg er jo hans Kone,“ svarede hun simpelthen, „og jeg veed ikke, hvad Retten vil. Naar det bliver mig for droit, skal jeg nok klage, men hvad har den at blande sig i mine Anliggender for? Alois elsker mig. Naar jeg er tilfreds dermed, maa den ogsaa være det. Men Moder er Skyld deri med sit Hyleri; hun kan ikke lide Alois.“

„Hvorledes kan hun holde af ham, naar han mishandler Jer?“

„Det forstaaer De ikke, naadige Frue; kun Alois' hidfjige Blod er Skyld deri, bagefter er han som et Barn. De taler jo ikke derom — saa skal jeg fortælle Dem, hvordan det kom sig. Slaa mig gjør han hver Dag, det har Moder allerede vænnet sig til; men seer De, St. Hansaften fandt de mig bevidstløs dernede ved Vandfaldet; Blodet flød ud af Saaret der“ — hun pegede paa Tindingen — „hele Nobolaget raabte, skreg og jog efter ham som efter en Morder. Da jeg kom til mig selv, saae jeg ham foran mig, og jeg skal aldrig glemme det, om jeg saa bliver hundrede Aar. De havde lagt Haandjern paa ham — paa min Alois. Tilstaa, at Du gjorde det, raabte de, og Allesammen foer de ind paa ham og sagde, at det var ham, der havde gjort det.“

Sabine saae atter paa Franciska med det eien- dommelige Smil. „Men jeg holdt fast ved“, vedblev hun, „at jeg var falden paa en Steen. Moder sagde, at hun ikke troede mig, men jeg paastod stadig, at

jeg faldt paa en Steen, og saa kunde de gjøre med mig, hvad de vilde. Jeg kan sige det med god Samvittighed, thi jeg laa paa en Steen, og hvorledes jeg var kommen derhen, veed jeg ikke. De vil give ham tilbage til mig, ikke sandt?"

Franciska saae hende forundret ind i det veirbidte, langt fra smukke Ansigt, ad hvilket Taarerne endnu flød ned. Hun forekom hende som en Forklaring af den Alt taalende Kjærlighed, som Tøtten kan fornede.

„Han vil komme igjen og blive en Anden,“ sagde hun trøstende.

„Naar han blot kommer igjen, er det godt! En Anden bliver man ikke saa let, og det gjøres heller ikke nødigt. Jeg er vant til ham, som han er.“

Hun løstede den netop vaagne Dreng op i Beiret og rystede ham kraftigt.

„Du lille Styngel“, sagde hun, „Du elsker mig dog, hvor ofte Du end bider mig.“

Drengen strakte længselsfuldt de smaa Arme ud efter hende og udstødte et halvt befalende, halvt forbitret Skrig.

„Hvor han commanderer,“ sagde hun smilende. „Jeg troer, Mandfolkene er Allesammen saadan.“

Og dermed gik hun.

Franciska stod i Tanker. „Hun er en udannet Pone,“ sagde hun til sig selv. „Smærter i Hovedet kan man overvinde, men Sjæleus Smærter! Om jeg

og saa gjorde Bold paa mig selv? Nei, Kjærligheden er død, det vilde kun være Hykleri. Var den Sorg at miste Barnet ikke stor nok alene? skulde jeg ogsaa ovenikjobet miste ham?"

Udenfor trak et Uveir op. I det lille Kammer var det trykkende lummert, idet Vinduerne var ganske smaa og ikke lod nogen Luft slippe ind. Gemmelig listede hun sig ud. Huset laa som en Røverrede mellem Klipperne, og hun fandt let et Skjul. — Over hende hang de sorte Skyer, og alt Levende skjulte sig.

Bludselig horte hun en Hvirvel ved Siden af sig i Buskene.

„Alois," horte hun derpaa, at der blev raabt med et undertrykt Skrig af Glæde.

„Stille, Sabine," svarede Manden, „Du forraader mig."

„Moder er beskæftiget inde i Huset — kommer Du virkelig hjem?"

„Jeg er lobet bort fra dem," sagde han mørkt, „det var umuligt at holde det ud i deres Hul — de vil ikke troe, at det lader sig gjøre at slippe igjennem, hvor jeg gjorde det, men det er dog steet."

„Kunde Du ikke have ventet?"

„Du veed nok, at jeg ikke kan vente," svarede han heftigt.

„De vil sætte efter Dig, gribe Dig!" hvisttede hun forstræffet — „hvor skal jeg skjule Dig?"

„Jeg er træt af denne Legen Skjul og af hele

Livet her! Og isvrigt nytter det ikke længer, at Du lyber for min Skyld — Sandel, Koghvarden har seet det Altsammen, hvorledes jeg stødte til Dig, og hvorledes jeg trak Kniven. Jeg kan ikke hjælpes," sluttede han modløst. „Naar det gaaer heldigst, kommer jeg til at sidde et Par Aar i deres Gul, men saa vil jeg hellere døe paa Stedet. Skovfugle kan man ikke holde i Bur. Jeg vil bort, Sabine!"

„Bort! men ikke uden mig!" udbrød hun, idet hun klamrede sig om hans Hals.

„Stille," sagde han igjen — „det gjør ondt, min Arm er forvredet. Jeg vilde ikke engang kunne bære Drengene, hvis J vilde med."

„Jeg bærer dem Begge," udbrød hun ibvrigt, „hvor ofte har jeg ikke gjort det hele den lange Vei kun for at see Dig et Minut og nu . . ."

„Men din Moder!"

„Hun har Vise tilbage. Du har ikke Andre end mig."

„Det er sandt," sagde han bittert, „jeg er foragtet, forfulgt som Wildtet — elendig er jeg."

„Elendig," gjentog hun, „jeg er saa lykkelig over at have Dig igjen — saa lykkelig, som skulde Livet fra idag begynde paany. Kom, jeg tager Børnene sovende, og Tøi behøve vi jo ikke meget," vedblev hun smilende, „i Bjergene kan man let skjule sig. Om Dagen hvile vi, og om Natten vandre vi sammen. Alois, her seer Ingen os — Ingen sætter efter os, og

i det nye Hjem finde vi vel nok en Blet, hvor Du kan leve med mig, som Du vil."

"Som Du vil," sagde han. "Du har Magt over mig. Folk veed ikke, hvad de siger, naar de troe, at jeg kjonerer Dig."

"Lad dem kun snakke," sagde Sabine, "hvad bryder vi os om det?"

Franciska horte dem vende tilbage til Huset, og hun vilde ikke for nogen Priis forraade sig. Hvilket Liv tog ikke denne Kvinde modigt paa sig, som var det Lykken.

Hvem der kunde elske saaledes! sukede den unge Kone. Mon den Skulde, der omgiver mit Hjerte, vil toe op? Og hun længtes efter denne Forløsning som Naturen efter Foraaret.

For hun saae det, stod Sigfred ved Siden af hende.

Hun folte sit Blod oprørt strømme til Hjertet. Bred, men paa anden Maade end ellers modtog hun ham.

"Kom ind med," sagde han som dengang, "Du tager Livet af Dig."

"Og hvis jeg gjorde det," svarede hun vildt og stirrede trodsigt paa ham med de blaae Dine, "tilhører saa ikke mit Liv mig selv?"

"Nei," udbrød han lidenskabeligt, "mig tilhører det!"

„Ja naturligviis, Jer tilhører jo Alt her paa Jorden.“

„Ikke derfor,“ svarede han, „ikke fordi Du er min Kone, men fordi jeg elsker dit Liv mere end Du selv gjør det, mere end mit eget.“

Han loftede hende op i sine Arme som et Barn.

Med vaaguende Bevidsthed folte hun atter sit Hjerte banke mod hans.

„Jeg er den Mægtige, din Herre!“ udbrød han. „Den uddannede Kvinde derinde, forstaaer sig mere paa Egteskabet, end Du gjør.“

„Det har jeg forlænge siden vidst, at I ere de vældige, der har Magten,“ sagde hun ophidset; „hvis Du vil mishandle mig, saa gjør det. Intet Slag kan faare mig mere, end Du allerede har gjort det.“

„Franciska,“ udbrød han, „jeg mener en anden Magt, en Magt, som Du ikke har, men som den fattige Kvinde derinde har, og som jeg har — Evnen til at tilgive og elske. Mig kan Du ikke tilgive, mig kan Du ikke atter slutte ind i dit Hjerte, hvormegit, jeg end har lidt. Daglig forsynder Du Dig helt anderledes, end jeg har gjort det, bevidst, forsætlig, og jeg elsker Dig dog! Deri er jeg din Herre, Franciska, deri er jeg Dig overlegen og vil overvinde Dig som den Stærkere den Svage.“

Samme Nat blev der født en lille Pige, meget meget for tidligt, et yderst svageligt Barn.

Der herstede stor Forvirring. Sabine og Børnene var og blev forsvundne.

„Hun er sikkert løbet til sin Mand,“ skjændte Moderen; „her havde hun det godt, hun vil nu engang have det slet. — Det døer, det døer, naadige Herre,“ sagde den Gamle om Barnet, men det skal I ikke græmme Jer over, det er bedre saaledes.“

Franciska rettede sig op i Sengen og strakte Armene ud efter Barnet.

„Giv hende det ikke,“ vedblev den Gamle, „saa svagelig som den lille Tingest seer nd. At døe er ikke saa let, og det er rædselsfuldt at see paa.“

Men Sigfred tog alligevel den Lille og lagde den i Moderens Arm.

Hun græd og lo i eet og samme Mandedrag. „Det lever! det lever!“ udbrod hun stadig paany, „det lever!“

Hun forsøgte at give det Die, men kunde ikke. Næsten lod hendes Klage som et Skrig. Hun saae sin Dindling vansmægte, som Hagar Ismael i Ørkenen.

Skj vendte hun sig om til Sigfred.

„Maar Barnet døer,“ sagde hun, „tør Du ikke længer holde af mig.“

„Kjærligheden har intet Maal,“ svarede han.

Angstfuldt henlebede de Timerne, medens der i Nabolaget blev søgt en Kone, der kunde paaatage sig

at forge for den Lille. Moderen vendte sig bort og græd.

„Had mig,“ sagde hun, „jeg hader mig selv“ og hun sammenlignede stadig paany de smaa Mælkesøstre. Sigfred forstod, hvilket Stik i Hjertet det maatte give den stakkels Moder. Hans Tanker gik ligesom hendes, tilbage til et blødt Barnehoved, som Ingen af dem kunde glemme.

Uger, Maaneder gik hen, og Barnet svævede mellem Liv og Død.

„Stakkelt,“ sagde han ofte og klappede hende, naar hun saac saa angstfuld og fortviblet ud, „jeg veed, hvorledes Du er tilmode — det er strækkeligt ovenikjøbet at troe sig skyldig i deres Lidelser, som man elsker.

Med Besvær reiste Moder og Barn sig; begge som Stikkelser fra en anden Verden, der endnu engang forsøge at vende tilbage.

Den milde Luft og den rige Natur, loffede hende idag for første Gang ud.

Hun bar den Lille, der sov. Hun var endnu meget svag, og man havde villet tage Barnet fra hende, men hun trykkede det til sit Bryst med et Blik, som bestemt protesterede derimod.

Sigfred gik ved Siden af — Bladsen ved

Myrtherne skulde naaes, den samme, fra hvilken han havde baaret den Elskede ind til hendes Leie.

Buskene hang fulde af Blomster, Bierne sunnede torstigt omkring dem og Solens Blod kyskede varmt de Gjenopstaadne.

Det gik et Par Trin op, men da var selv den lille Byrde for stor for den stakkels Moder — hun snublede, vakkede og vilde være falden. Sigfred holdt hende med fast Arm; dyb Blegghed, en Stræk, der ikke lader sig beskrive, malte sig i hendes Træt; hun rakte hurtig den Lille, der forbausset slog Vinene op, hen til ham.

Han satte hende blidt ned paa Bænken og lagde Barnet i hendes Skjød.

„Jeg er det ikke værd,“ sagde hun, „mig tør man Intet mere betroe.

„Den kjære Gud maa vel tænke anderledes,“ sagde han, „og jeg ogsaa.

„Du ogsaa!“ udbrod hun og trykkede sig næsten lidensfabeligt til ham, „tilgiver Du mig virkelig, kan Du forstaae, hvorledes jeg blev saa slet? Mit Hjerte var forgiftet; stadig paany saae jeg Dig rive Barnet fra mig, ikke Gud — ikke Døden — Dig var det Sigfred, Dig, der trængte sig imellem. Det var som Banvid — som en og den samme Tanke, jeg ikke kunde komme bort fra. Nu bliver jeg atter rask; hvor Du dog har hængt ved mig, trods Alt — ved mig, der

foragter mig selv, og ad hvem man maatte pege Fingre, hvis alle Tanker blev aabenbarede i Verden.

„Stille,“ svarede han og lukkede hendes Mund med brændende Kys. „Lad os ikke gaae i Rette med hinanden, vi har Begge feilet.“

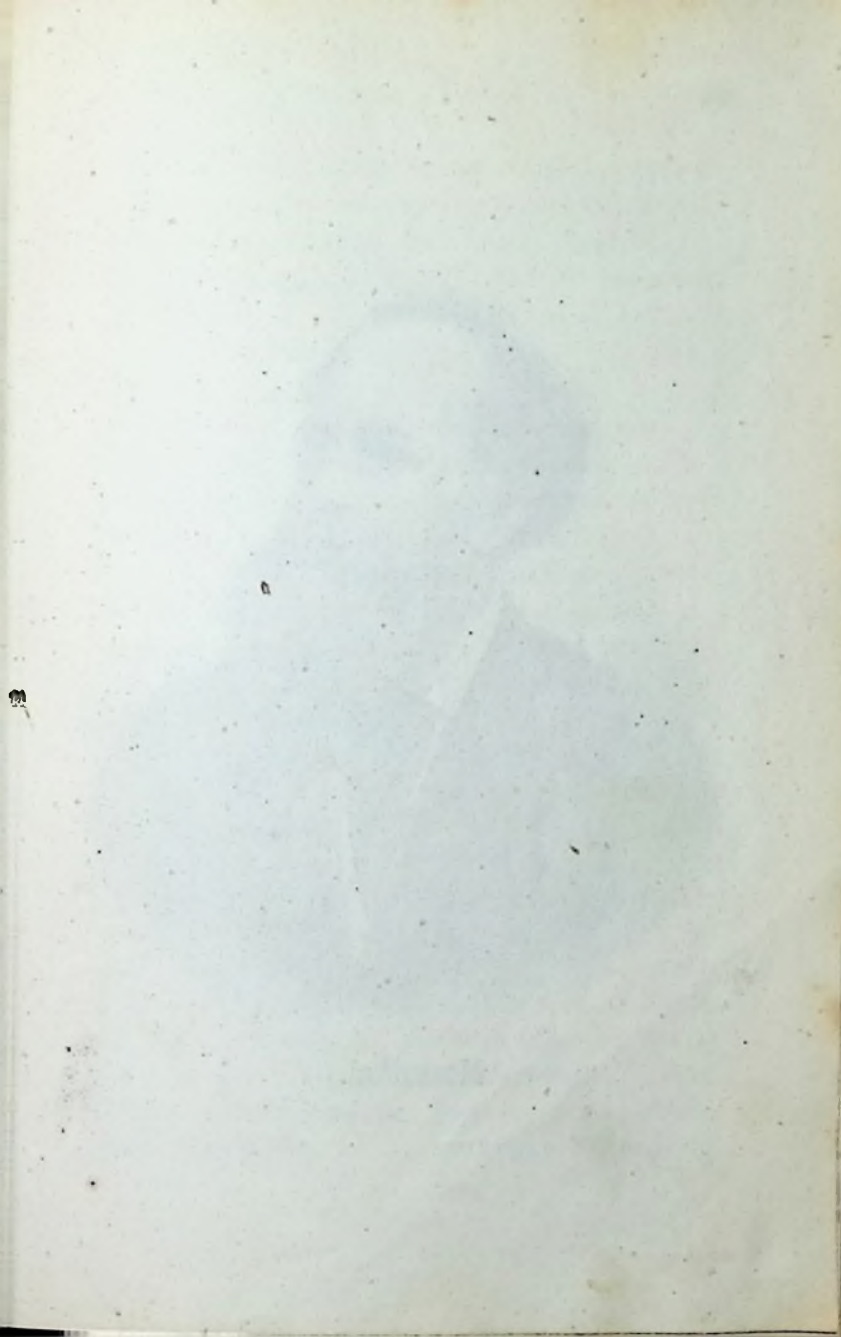

Efter sommeren fandt dem atter foran det lille Hus ved Porten. Paa Græspladsen laa der Sø — stolt førte Andemoderen sin guldgule Vngel til Dammen.

Barnet sad paa Moderens Skjod. „Du, Du!“ raabte det med en Blomsterstængel i Haanden.

Og den stærke Mand lo atter som i gamle Dage og sagde: „Slaa til, slaa til, slaa Huset's Herre ihjel!“ og Barnet forsøgte det med Blomsten.

Mosenthal.

„Jødiske Kvinder“.

Af

Berendt Salomon.

(Sluttet. See Aprilheftet.)

Kun med saa Ord ville vi dvæle ved den østerlandske Kvinde, som i geografisk Henseende staaer den jødiske nærmest, men i aandelig politisk og social Henseende indtager den laveste Plads blandt alle de Kvinder, vi nys have omtalt. Morgenlandet, Menneſkehedenſ Bugge, har vel spredt Culturens Blomst, og har ladet udſtraale Sandhedens Lys over hele Jorden, men har dog ikke formaaet at sprede det Morke, der ruger over dets Stats- og Familieliv. Kvinden træller her kun for Mandens Tilboieligheder og er berøvet sine helligste Rettigheder. Culturen bliver her tom og huul, da det ſædelige Grundlag mangler. Ingen aandelig ny Udvikling eller Landenes stærke Opblomstring ſpore vi her. Ja, mærkeligt nok finde vi, at

Menneskene i de Lande, i hvilke Naturen har udfoldet sin rigeste Pragt, ikke fængsles af den sande Kjærligheds magiske Baand, men kun tommer Bellhstens Væger og søger Livets Fylde i Nydelsens Dieblit. Et Exempel herpaa er Hinduerne, hvis historiske Minder gaa langt tilbage i den graa Altid.

De ubeskrivelige Skjønheder, Naturen fremtryller der, de tætte Skove, der bekrandse Gangesflodens Bredder, og Jordens rige Gavnildhed bidrage til, at Hinduernes aandelige Kræfter ikke have udviklet sig til Fordeel for Landets Beboere. Midt i denne yppige Natur er Kvinden nedtrykt og berøvet alle Menneskerettigheder, og medens hele Skabningens Høihed og Harmoni aabenbarer sig der, lever hun i en haabløs og fortvivlet Afhængighed. Den samme Sol, der fremlokker den duftende Rose, udklækker ogsaa de sygelige Landsfostre, vi finde i de hinduiske Love. Manden er „uindskrænket Herster i sit Hus“, og ved en Lov er Kvindens Afhængighed sanctioneret (Menu, V 148). Den hindostanske Lovgiver benægter reentud, at Kvinden besidder gode Egenskaber. Sa, selv Muhamed, der lader de salige Sjæle i Paradiset nyde det høieste Gode — under Sang og Spil at leve i skjonne Kvinders Omfavnelse — omtaler dem i Koranen som ufuldstændige Mennesker. —

Vi vende nu atter vort Blik hen til den jødiske Kvinde, hvis Afhængighed og Kjærlighed vi have søgt at fremstille.

Kjærlighed mellem Mand og Kvinde er et uudtømmeligt Emne for Profeter, Digtere, Sangere og Talmudister, i hvilket de prøve Kræfter snart for at vise Kvinden deres Hyldest og snart for at gøre hende til en truende Skikkelse for Mandens Lykke.

Forst aabner den hellige Sanger disse Hymner til Kvindens Forherligelse med sin Elegi over Saul og Jonathans Dod. „Al, hvor er jeg bedrovet over Dig, min Broder Jonathan, Du, som var mig saa kjær, og hvis Venjskab greb mig mægtigere end Kvindeskjærlighed.“

Hans Son Salomo overgif ham i sine rige Billeder om Kvinden, i hvilke han snart tolker sin Eskov og snart „kærer sin Kvide.“ „Den, som har fundet en Kvinde, har fundet en Skat, og skal lovprise Gud.“ (18,22).

„En vakker Kvinde er Mandens Krone, men som Beencdder er den slette.“ (12,4).

„Vogt Dig for den slette Krone, for den vanslægtede Kvindes slibrige Tunge.“ „Nær ingen Følelse for hendes Skjønhed i dit Hjerte, og lad hendes Dine ikke fængsle Dig.“ (6,24,25).

Ogsaa de hoilærde Talmudister ere ikke blinde for Kvindens Dyder og Udyder:

„Den, som mister sin første Hustru, han har seet Guds Tempel synke i Grus.“

„Selv Altret fælder Taarer over den, som stiller sig fra sin Hustru.“ (Sanhedrin pag. 22a.

„Alt kan erstattes i dette Liv, kun den første Hustru er for stedse tabt.“

„Naar din Kone er lille, boi Dig ned til hende, og gjør Intet uden først at have raadført Dig med hende.“

„Den, som lever ugift, han giver Ufsald paa Sygge, Hjælp, Glæde og Velsignelse, han er slet intet Menneske.“ (Jevomoth).

„Saaledes lodde de en Tidlang i Egteskabets Farvande, men pludseligt strandte de paa en Klippe, der voldte dem Angst og Nød — det er den onde Kvinde.“

„Hellere enhver Smerte,“ sige de, „end Hjertesorg; hellere enhver Ulykke end en ond Kvinde.“

Da Rabbi Chia velsignede sin Slægtning ved sin Vortreise, sagde han: „Gud befrie Dig for det, som er værre end selve Døden, — for en ond Kvinde.“ (Jevomoth). Stakkels Mand! Han talte af Erfaring!

Rabbi Jehudah tager Sagen mere spogefuldt og benytter den til et Tankeexperiment. Han opregner fjorten Ting, af hvilke stedse den ene Gjenstand staaer under den andens Magt og kan betvinges af den, medens den onde Kvinde forbliver ubetvingelig. Han slutter paa følgende Maade:

Det mægtige Hav vækker Rædsel, men Landjorden bryder dets Bælde; det flade Land synes mægtigt, men Klipper og Bjerge taarne sig hoit op over det;

Klippens hoié Tinde synes uovervindelig, Jernet er haardt, men Ilden smelter det; Ilden er et stærkt Element, Vandet slukker det; Vandet er et tungt Element, Skyerne bære det; Skyerne spredes af Stormen, Stormen kuldfaster Alt. Muren holder Stand; denne omstyrtes af Mennesket. Mennesket hentæres af nagende Sorger, men Vinen slukker alle Sorger. Sovnen befeirer atter Vinens Magt; men Sovnen undsløyer, naar Sygdom raser, og Sygdom er Dodsens Bud, og Doden er Hvermands Afarbej. Men slutter Rabbien — og han sukede viftnok dybt, da han skrev dette — det som uden Sammenligning er værre end selve Doden, det er at eie en ond Kone. (Tractat Baba Batra og Kohelet Raba).

Ogsaa hedder det, at man ikke kan boe sammen med en Slange d. v. s. med en ond Kone i een og samme Hule, (Metuboth), beslægtet med det latinske Udtryk af de gamle kristelige Kirkesædne »Nulla securitas est vicino serpento dormire.«

Ogsaa efterbibelske Kvinder afgive glimrende Beviser paa deres Trofasthed og inderlige Kjærlighed til deres Mænd, som og paa hvor hoit de agtede Viisdom og Værdom. Akiba, den senere saa berømte Lærde, var i sin Ungdom Hyrde hos den rige Kalba Sabuah — ordret overfjat betyder det, den mættede Hund, en Hentydning til hans Gjæstmildhed, da Enhver, som kom til ham saa, sulken som en Hund, gif fuldstændig mættet bort — og forelskede sig i hans Skjonne og

unge Datter. Han beilede hemmeligt til hende, lovede, hvis hun vilde elske ham, at han vilde drage bort for at vinde Kundskaber og for derved at skaffe hende Hæder og Ære. Den skønne Pige indvilgede, og hun ægtede hemmeligt sin fattige Elsker. Da Faderen fik Mys derom, gjorde han hende arveløs og stødte hende ud af Huset. Det unge Par levede i trange Staar; et Straaleie var deres Ægtefæng og Kjærligheden til hinanden deres Glæde. Da Straaet en Morgen havde fiktret sig ind i hendes rige Loffer, sagde han: „naar Gud vil hjælpe mig, da skal jeg flette Gulddag i dine Haar og pryde din Pande med et Diadem,“ og han holdt ogsaa troligt Ord. Efter Aftale drog han til den hoilærde Rab, begyndte hos ham at stave sig frem i Biblens og Videnskaberne talrige Skrifter, indtil han efter 12 Aars rastløse Studium vendte hjem, ledsaget af en talrig Mængde Elever. Da han ukjendt nærmede sig sit Hjem, horte han, hvorledes en gammel Mand sagde til hans Hustru: „hvorlænge vil Du leve et saadant Liv, ung og skøn, og Enke i Mandens Liv?“ Bar min Mand her, svarede hun, da vilde jeg overtale ham til endnu i 12 Aar at hengive sig til Studium, for at han kan naae den hoieste Fuldkommenhed. Useet havde han været Vidne til denne Samtale, og han vendte atter tilbage. Kjærligheden til hans trofaste Liv opretholdt hans Mod og gav ham en utrolig Spændkraft til at vinde umaadelige Kundskaber. Atter vendte han hjem med det dobbelte Antal

Elever end tidligere. I luslidt Kjøle og fuldstændigt forarmet, gif hun sin Mand imøde, fastede sig paa Aaæ for ham og vædede med Blædestaarer og Kys hans Haand. Da Eleverne, som saae i hende en paa-trængende Tiggeriske, vilde støde hende til Side, løstede Rabbi Akiba hende op, trykkede hende til sit Bryst og sagde: „Det er min Skat, min Perle! min Værdom og Eder's have vi kun hende at takke for.“ Faderen som horte om det Skete, ophævede atter sin overilede Bestlutning og gjorde Afbigt. (Ketuboth og Nedarim).

Endnu en lille Fortælling vil vise, hvorledes Kvinden, uddannet i Videlsernes Skole, blev sin Mand's Hjælp og Trost.

Under Rabbi Meir's Foredrag paa Høiskolen en Løverdag Eftermiddag døde hans 2 voksne Sønner. Moderen bar dem op paa Høienloftskamret, lagde dem paa Høgtesengen og bredte et Linnlagen over dem. Da Helligdagen var endt, vendte Rabbien hjem. „Hvor ere mine to Sønner,“ spurgte han, „for at jeg kan velsigne dem?“ „De ere gaaede til Høiskolen,“ svarede Hustruen. „Jeg har speidet overalt efter dem, men har ikke kunnet see dem.“ Han satte sig til-bords, en skinnende hvid Dug var bredt over Bordet, Lysene vare tændte, og en hellig Fred hvilede over hele Huset.

„Rabbi,“ begyndte hans Kone, efterat han havde endt sit Maaltid, „besvar mig et Spørgsmaal. En gav mig imorges Noget til Opbevaring, nu forlanger

han det tilbage, skal jeg levere ham det?" „Og om dette spørger min Hustru mig?" „Jeg vilde vente, til Du selv kom hjem," gjenmælede hun. Hun greb hans Haand og førte ham op til Sovesamret. Da hun trak Linnedet fra Sengen, og Rabbien saae sine to Sønner liggende døde, udraabte han under Taarer og Suf: „Ak! mine Børn, mine Børn, mine Børn!" og han fortvivlede i sin dybe Smerte. Den haardt-trufne Moder stængede sin Arm om ham, torrede Taarerne af hans Øie og sagde til ham: „Sagde Du ikke, at vi maae give det betroede Guds tilbage? Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet." (Jalkoth 245b.)

Men ikke til alle Tider har de jødiske Kvinder staaet i denne patriarkalske Belysning. Deres aandelige Begavelse gjorde, at de vare mere udsatte for at snuble, og vi finde ogsaa Perioder — og det endda ikke saa faa — i den jødiske Historie, hvor den jødiske Kvinde steg ned fra sit Højsæde, blandede sig med de hedenske Kvinder, antog deres uteerlige Guds-tilbedelse og vanærede sit rene Væsen.

Torgjæves opløstede Profeterne deres Rost, dadlede Kvinderne for deres Pragtsyge, gjorde dem ansvarlige for de Ulykker, de ved Velsindighed fremmanede, og beskyldte dem for de groveste Forbrydelser. Saaledes revser Esaias de skrigende Uretfærdigheder og udmaler med „glødende Tunge" Kvindernes forsængelige Tragten efter Tant og Pragt.

„Paa samme Dag skal Herren borttage Prydelserne af Skoene og de virkede Huer og Spænderne . . . Speilene, de fine Linklæder og Størene . . . Og der skal ske . . . at et løst Baand skal indtage Bæltets Blads, et skaldet Hoved Haarjættningens . . .“ Profeten detaillerer deres Bynt. Vi see, at Udsæthed og Bynting var steget til en hoi Grad. Kvinderne traadte i fremmede Kvinders Fodspor og dreve deres Mænd til grusomme Handlinger.

„Børn trænge mit Folk og Kvinder herjste over det.“ (Esaias). Snart sammenlignes hele Israel med en ung blufærdig Kvinde, der venter paa sin Brudgom, og snart bliver hun anklaget for Utroskab som en forstøffet Synderinde: „Op Riv med Ederes Moder, thi hun er ikke længer min Hustru, og jeg er ikke mere hendes Husbond.“ . . . . Ikke forbarmer jeg mig over hendes Børn, thi de ere avlede i Utroskab.“ (Hosea II. 4,6).

Kvinder som Macha — Dronningens Moder i Juda — Habel og Athalia vare doge for Profeternes Formaning og reiste Afgudsdyrkelsen overalt i deres Lande.

Da Jeremias med sine gribende Klagesange udtrykte sin Sjæls Smerte over sit Folks Fornedrelse, skildrede han Kvinden som Ulykkens Ophav:

„Og alle Mænd svarede Jeremias, da de vidste, at deres Hustruer offrede til fremmede Guder.“ (Jer. 44,15).

Men stedse lader Profeten et Ulysglimt gaae gennem Trudselens mørke Nat og tørrer Graaden af Kvindens Kind og kalder hende atter den elskede Tro-lovede:

„Saaledes siger Gud: Stands din Klage, vist Taaren af dit Øie, thi Trostabskionen skal Du faae, dine Born skulle atter vende tilbage fra fjendtligt Land.“ (Jer. 31,16).

Og da endelig Ezechiel, selv bortført i Fangenskab, i sine Syner saae sit Folks Storhed og Fremtid, opildnede han atter sine Brodres Mod og formildede Fangenskabets haarde Lidelser ved sine blomstrende og sværmeriske Fremtidsbilleder, i hvilke Kvinden indtager en fremragende Plads:

„Og atter gif jeg forbi Dig, og jeg saae Dig, see! da slog Elfstovstimen, og jeg slyngede min Kappe om Dig for ikke at blotte Dig, og jeg tilsvor Dig Trostabskab, traadte i Forbund med Dig — siger Herren — og Du blev min.“ (Ez. 15,8).

Men det var kun Ulykkens Dieblikke, der saaledes kunde friste dem til at afkaste Troens Nag; det var kun i disse Momenter, at deres Liv blev en Omflakken paa Lidenskabernes vilde Hav, en rastløs Higen efter jordiske Glæder; saasnart atter Ulykke og Modgang trueede dem, da klarede atter deres omtaagede Land til en sand Erkjendelse og blev Drikraften til at forædle deres Bæsen.

Endnu vidne mange Sententser om, hvor hoit

den israelitiske Kvinde var agtet, og selv om Kvindens Billede paa nogle Steder — til Exempel i Slutningskavitlet af Salomos Ordsprog — bliver udmalet med altfor idealistiske Farver, saa vidner dette dog om Kvindens ophoiede Stilling, naar et saadant Ideal af kvindelig Fuldkommenhed, om end uopnaaeligt, blot kunde fostres i Digterens Tanke. (See Grätz 11).

Foerend vi gaae over til Middelalderen, have vi endnu at gjøre Rede for et Træk i den jødiske Statsforfatning, hvilket let kunde kaste en Skygge paa Familielivet og tildele Kvinderne en mindre misundelsesværdig Lod. Polygamien er en Institution, som, naar den uhindret udoves af Folket, let medfører dets fædelige Ruin. En sand kjærlig Følelse bemægtiger sig ikke Manden, naar han skal dele den til Flere. Skjondt Monogamien kun theoretisk er paabudt i Biblens Ord: „Jeg vil give ham en Hjalp, som skal være hos ham“ og i 24 Vers „og blive fast hos sin Hustru,“ saa gjorde dog senere kun Konger og Tyrster Brug af Polygamien. Polygamien, eller rettere, Bigamiens Ophavsmand var Lamech, og han bar i 5te Slægt Rainsmærket paa sig. Meget karakteristisk udhæver Delitzsch, at den Maade, paa hvilken Biblen gjengiver Handlingen, viser netop hans dabelværdige og foragtelige Udsærd. Biblen stempler ham ligefrem som en Røver og Morder: „han havde slaaet Mennesker ihjel for at hæbne sine Saar og dræbt Born for sine Bylde.“ Patriarchen Isaa

havde kun sin Rebecka, og Lovgiveren Mojes, i hvis Liv Joderne skulde speile sig, havde kun een Livsledsagerinde. Vel finde vi, at ogsaa Patriarkerne levede i Polygami, men, da var det stedse Kvinderne selv, (paa Grund af Ufrugtbarhed, der hos alle Oldtidens Folk gjaldt for vanærende) (Jb. 496 og om Riobe 602)), der tvang Manden til at gjøre et saadant Skridt. Sara paatvinger saaledes Abraham sin Pige Hagar. „Og da Hagar saae, at hun havde undfanget, da blev hendes Frue ringeagtet af hende.“ Selv i Jacobs Polygami var deels Labans Trædshed og deels Rachels Ufrugtbarhed Skyld. Skjøndt Polygamien efter den patriarchalske Tid kun forekommer undtagelsesviis hos Tyrster og Konger, saa blev den dog først dogmatisk og formelt forbudt i det ellefte Aarhundrede paa en Rabbinersforsamling i Worms under Forsæde af Rabbi Gerson.

Med Profeternes trostende og formildende Ord ville vi en Stund følge den jødiske Kvinde ind i Middelalderen, i hvilken Grindringens og Haabets glimrende Billeder bragte Lys i Undertrykkelsens Nat. Profetens Bebudelse om en kommende Frihed lettede den tunge Vægt af Sorger, der nedtrykte dem.

„The wild dove hath her nest, the fox his cave.

„Mankind their country — Israel but the grave.“

(Hebrew Melodies).

I disse Ord opløser Byron Jodernes tragiske Smerte i blodige Taarer, hans fortryllende Strengelig opruller et Fortidsbillede i os, hvis mørke Minder indvirke ydmygende paa den nulevende Slægt, en Fortid, hvis fanatiske Raahed er krænkende for Eftertommerne af dem, som have udøvet, og som have taalt den. Da de bleve stødte ud i den vide Verden, da søgte de Kjærlighed til deres Hjemstavn; da de maatte, boie deres Nakke under Trældomsaaget, da lærte de at skatte Friheden, og da de endeligen maatte leve som et saaret Vildt blandt sine Jægere, da vaagnede den sande Kjærlighed til Kvinden i deres Hjerte Nutiden har ved Humanitetens Princip sonet den Brode, Fortiden begik. Men hvad gjorde Datidens Kvinder ikke til at formilde Livets bedste Drik? Selvopoffrelse for Maud og Tro vare deres udvægede Egenstaber. Da den katholske Kirke svang sin Svøbe over blomstrende Lande, da Inquistorerne udøvede deres djævelske Handlinger, da Baalene luede over de fleste Lande, da fik Kvinden Veilighed til at vise sin Heltenatur. Hvormange Kvinder fulgte ikke frivillig deres Mænd i Fængslets skumle Huler! Med hvilken Resignation gjennemgik de ikke de haardeste Lidelser paa Pinebænken, paa hvilken de maatte tjene til Skue for Dødens Haandslangere! Naar Kvinderne

paa Pinebænen maatte blotte deres Skjønheder, da betragtede disse „Molochspræster“ dem med gridste. Bliffe, „unus dicit: „oh, quae facies judeae! alius“ „oh, qui oculi,“ alter vero: „oh, qualia pectora et manus“ (Herculano, Memoriale III.); og i faa Minutter odelagde Boddelen Lugdom, Skjønhed og Dyd. Her gjaldt det ikke som hos Ridderne om at vinde et Smil eller et skjult Tryk af „Damens“ hvide Haand, men paa Baalet udveylede Mand og Kvinde deres omme og kjærlige Følelser for hinanden.

Da Rabbi Moses ben Chanoch, som levede omtrent i det 10de Aarhundrede, med sin unge Hustru drog tilføes fra Bari for at overvære et Bryllup, bleve de paa Veien derhen opsnappede af en maurisk Admiral. Den unge Hustrues Skjønhed slog Mohamedaneren, og da han udtalte sin Beundring for hende paa en upassende Maade og skamlos krænkede hendes Kvindelighed, spurgte hun sin Husbond: „Vilde og saa de blive salige, som kaste sig i Havet?“ Rabbi'en, som ikke anede den forestaaende Ulykke, svarede med Psalmistens Ord: „Gud siger, jeg vil føre Eder tilbage fra Baschan, jeg vil føre Eder tilbage fra Havsens Bund.“ Og uden at betænke sig styrkede hun sig i Bolgerne for at befrie sig for at lide Skjændsel. (Slægternes Chronologi pag. 90 b).

Ogsaa om deres Hjerters blide Medfølelse, om deres indre Fromhed og Frihedsfølelse, om deres vel-

figuelfesrige Birken for deres forladte Brødre og Søstre vidne mange rørende Fortællinger.

Maria Nunes Gomene, der skildres som en be- hjertet og overordentlig skjon Kvinde, flygtede i Maret 1590 med sin Onkel Miguel Lopez fra Portugal. Paa Veien til Holland bleve de kappede af en engelsk Brig, der gjorde Sagt paa de spanske-portugisiske Skibe. Marias Skjonhed fortryllede i den Grad Skibets Fører, en engelsk Hertug, at han beilede til hende. Da den engelske Dronning Elisabeth fik Nys derom, lod hun hende hente og kjærtegnede hende paa det ommeste, ja, kjørte endog med hende gjennem Byens Gader, for at vise hendes underfulde Skjon- hed. Men Maria bønfaaldt hende om at skjænke hende Friheden. Hun var ligegyldig mod Dronningens Vresbeviisninger, dog for Hertugens ærefulde Tilbud. Hun forlod England og bosatte sig i Amsterdam, hvor hun lagde Grunden til den senere saa store Menig- hed. (Kaiserling).

Hoit berømmes Navnet Bienvenida Abravenela. Gjennemtrængt af en dyb religiøs Følelse, hoitbegavet, klog og modig, blev hun sin Mands lysende Genius. Den spanske Vicekonge af Neapel, Don Pedro's næst- ældste Datter Leonora, levede stedse i fortroligt Ven- skab med hende. Da Leonora senere blev gift med Storhertugen Cosimo II. af Medici, vedligeholdte hun alligevel sit Venstab med hende, kaldte hende endog

Moder. Hun benyttede sin store Jødelydelse til at formilde Jødernes Lidelser i de andre Lande. (Grätz).

Endnu en Kvinde bør nævnes, hvis Navn stedse vil leve i det jødiske Folks Minde. Gracia Mendesia herskede over Hundredefusinder af — Hjerter, som glade sloge for hende. Hun var sin Tids „Esther“. Men hvilke Sjælskampe gennemgik hun ikke, førend hun frit turde kalde sig Gracia (Channah). Forfulgt af den pengegridske Carl V. for sin Rigdom, flaktede hun omkring i Berden, og hendes Lidelser fik først Ende i Ferrara, under den frisindede Hertug Ercole d'Este, som aabnede hende et Fristed, hvor hun kunde dyrke sin Gud efter Hjertets Trang. Da det nu var hende forundt at nyde sit Liv i Ro, da følte hun en brændende Smerte over de Andres Lidelser, og hun sørgede for dem ved sine store Midler som en tro og opoffrende Moder. Digteren Samuel Usque beshynger hende i utallige Vers. „Hun ydede,“ siger han etsteds, „Hjælp til dem, som vare svækkede ved Armod, hun beskyttede dem, som maatte døie det barske Klima mellem Tydsklands vilde Bjerge, og rakte dem sin hjælpende Haand i Ulykke og Modgang.“

Det var i Middelalderen, i den Tid, da Ridderne, som broutede af deres Ridderlighed mod Kvinden, fra deres utilgængelige Kloveborge plyndrede den fredelige Vandringsmand, da Fred og Sikkerhed havde hørt op at være, da Machiavellis skrækelige Sandhed — „Gud er stedse med den Stærke, og

veder sig bort fra den Svage," syntes at gaae i Opfyldelse, — at den jødiske Kvinde, mod hvem Ridderstanden ikke kjendte nogen Ridderlighed, skabte i sin faldefærdige Hytte et Arnested for den huslige Dykke, „paa hvis Alter den pletfrie Kydsfheds Flamme brændte." Medens Krige rasede rundt omkring Joderne, udviklede de, uberørte af Tidens Omvæltelser, deres aandelige Liv og afgang levende Vidnesbyrd om en uomstødelig Styrkelse. Her levede Kvinden, udelukket fra ethvert Samkvem med Underledestroende, sit eget Liv og lærte taalmodigt at underkaste sig den uransagelige Skjæbne.

Og den jødiske Kvinde, der intet andet Hjem havde end det, som Diebliffet undte hende, som levede i en Verden, hvis Virkelighed fortonede sig i en Fortid og kun levede hende et svagt Fremtidshaab, kvægede sig ofte i sorgelige Timer med Bibelstudiet, i hvis hellige Verser og Udsagn hun saae de tunge Styer forsvinde i Fremtidens Horizont.

Chellith, en Søster til Raskhi, (den største Commentator af hele Biblen og Talmud), vandt et hæderligt Navn i den jødiske Litteratur; og Bienvenida Coen Belmonte er bleven bekjendt som Digterinde; Dolce, Eleasar af Worms Rone, — der senere blev myrdet — havde en vægtig Stemme i de jødiske Videnskaber, og Paula, der hørte til den lærde Familie dei Mansi, besad udstrakte bibelske og talmudiske Kund-

staber og copierede Commentarer til Biblen, hvis fine og smukke Skrift endnu den Dag i Dag vækker Beundring. (Græg).

Medens nu i Europa den jødiske Kvinde levede i en trykkende Stilling, hvor hun overalt kun modte ydmygende Blikke, vandt en jødisk Kvinde i Østerlandet stor Anseelse og Magt og udøvede en virksom Indflydelse paa Statens Anliggender. Baade venetianske Gesandtskabsberetninger og tyrkiske Sultankroniker fortælle vidt og bredt om den store Indflydelse, Sultans moderens Favoritinde Esther Kiera udøvede paa Statsstyrelsen under Murad III. og Muhamed III. Hun misbrugte ikke sin Indflydelse og virkede gavnlig for de Lidende og Trængende.

Endnu have vi at mindes en Kvinde, som knyttede sit Liv til den sværmeriske og vildledte Sabbathai Zevi. Hendes Liv var en evig Vaklen mellem Sandhed og Løgn, Bedrag og Skuffelse, og ved den Magt, hun besad, voldte hun sit Folk en stor Ulykke og gav det det smerteligste Stød. Et Folk føler altid stærkest Despotiets Slaveaag, naar Friheds-Tjeernes Morgenstraale trænger gennem dets Mørke, og da nu Tjernerne opfangede enhver Luftning, der bebudede dem Lys og Frihed, saa hilste de med Glæde Sabbathai Zevi som den længe ventede Messias. Rigt udstyret paa Land og Legeme vandt han let Alles Hjærter. Det var et Lys, der skinnede i dette Mørke, efterfulgt af et endnu dybere Mørke, opfyldt af Ulykkeliges Sammensstrig og

Drab. Da han udraabte Profetens Ord: „Lad Frihed gjenlyde overalt“, vakte han et stærkt Røre blandt sine Troesfæller. Dette Optraad, der indesluttede Alt, hvad der bevægedes i Jødernes Hjerte, vakte Forhaabninger hos dem om atter at gjenvinde deres Fædrenejord, og lig en frigjort Træl aandede de atter frit. Den opgaaende Frihedsfjols formildende Straale trængte ikke blot oplivende ind i Mændenes Hjertes, men ogsaa gjennem de tykke Klostermure til et Kvindehjerte, som, oplært i Nonnernes Rænkespil, formaaede at bedaaere og besnære sine Brodre og Søstre.

Det hændte sig, at, under Jødernes Kamp i Polen under Chmilnicki et savaarigt forældreløst Pigebarn blev fundet af Christne og sat i et Nonnekloster. Da Barnet ikke blev esterspurgt, saae Nonnerne i det en Sjæl, der var dem tilført. Smidlertid formaaede de ikke at udslette de Indtryk, hun havde modtaget i sit Hjem, og da hun som en blomstrende, skjon Pige paa sexten Aar, fik Religionskrupler, flygtede hun om Natten til Kirkegaarden. Her fandt Jøderne hende om Morgenen og sendte hende, af Frygt for Klosters Magt, til Amsterdam. Her gjentog hun nu de samme Ord, som hun allerede i Klostret havde sagt, at hun var Messias Brud og turde ikke indgaae noget andet Ægteskab. Hendes kjække og udfordrende Væsen hueede Sabbathi Bewi, og hun blev ogsaa hans Messias kone. Her gjorde hun sin Indskyldelse gjældende, vandt Mængden ved sin Skjonhed og levede som Dronning

paa de Bedaaredes Bekostning. Men hun var den Første, der svigtede sine Tilhængere og faldt fra den Fane, hun selv havde været med at reise.

Skjøndt vi ikke formaae at give et afrundet Billede af den jødiske Kvinde i Nutiden, da den ikke ligger afsluttet for os, ville vi dog ikke slutte denne Afhandling uden ogsaa at have kastet et Blik paa Nutiden. Endnu har den jødiske Kvinde ikke overrakt indtaget sin rette Plads, endnu er Verden hist og her hildet i Fordom og Branglære, endnu er den besjælet af en middelalderlig Ufordragelighedsaand, der svækker Diets Kraft til at opdage og statte den jødiske Kvindes individuelle Væsen; men alligevel har Humanitetens Sol spredt de mørke Skygger, der fulgte Israels Fjed gennem Middelalderen, og dens Straaler har smeltet den Iskorpse, der havde lagt sig om de Forfulgtes Hjertes. Jodernes Emancipation har emanciperet den jødiske Kvinde. Men trods hendes hæderlige Stilling i Europa, — taktet være nogle djærve Mænds utrættelige Birken, — er hun endnu i mange Lande, i hvilke Friheds-Ideernes mægtige Strømninger ikke have kunnet fremstynde Folkets seendrægtige Tankegang, udeelagtig i Nutidens Goder og staaer endnu ubevægelig paa selvsamme Trin som for Aarhundreder siden. Og i disse Lande, — t. Ex. i Østerlandet —

gives der endnu Veilighed for Kvinden til at vise Heltetmod. Ogsaa i den europæisk-jødiske Kvinde lever der Heltetmod, men Oplysning og Frihed have bevirket, at den kun sjelden faaer Veilighed til at vise sig; fredeligt arbejder hun paa Familielivets Glands, uanfægtet af ydre politiske Gjenvordigheder.

Da den nu afdøde Exsultan Abdul-Uziz i sit andet Regjeringsaar paa en tidlig Morgenstund, fulgt af en glimrende Generalstab, red gennem Ghettoens snevne Gader, tittede Jesta, den rige Abrahamiter Abiras skjøne Datter nysgjerrig gennem de smaa Ruder paa det prægtige Optog. Sultanen, som havde et udmærket Blik, hvor det gjaldt om at opsnuse eller opdage en Kvindeskjønhed, fik snart Die paa hende, og endnu havde Solen ikke skjult sig i Havet, inden Jesta befandt sig i Abdul-Uziz's Harem. Snart blev Jesta beæret med Silketorklædet, sendt af Sultanen. Natten bredte sine mørke Skygger over Stambul, og melodisk brodes Volgerne mod Serailets høie Mure. Smægtende og fortryllende Toner lod gennem den tause, stjernerklare Nat, et Tegn paa, at atter en Zomfrues Kyndighed skulde offres til Sultanens ustrålige Videnskab. Men han savnede kun et Dig: med Silketorklædet havde hun kvælt sig. Paa en bestemt Dag i Aaret læses der endnu en Bøn for den stakkels Jestas Sjæl. (Besii Naplo. Tyrkiske Beretninger efter d. j. „Presse“).

Allerede Bjergmandssoenen udsthyngede i Middels-

alderen gjæve Ord mod den umenneskelige Behandling af Jøderne, men Tidens Aand havde endnu ikke modnet de fremspirende Tanker. Først Ordet „Frihed“, som gjeløb fra Frankrig over hele Verden, oprørte Hjertets Dybder og bragte Lys og Liv i Ghettoens mørke Gyder. Den franste Revolution blev den jødiske Reformation. Der optraadte ikke blot Mænd som Mendelssohn, Lessing og mange Andre, som paapegede Datidens Mangler, men ogsaa jødiske Kvinder aabnede deres Saloner, hvor Aand og Skjønhed en Tidlang figurerede. Ikke maae vi her tabe af Sigte, at Nutidens Kvinder tilhøre et Folk, hvis Livskraft ikke er udslukt, og som har arvet deres Forfædres og Modres sjælelige og legemlige Egenskaber, deres Dyder og Gyder. „Man soll den Rath der Alten nutzen und gleich auf gutem Wege fortschreiten.“ Men ikke alle Kvinder følge eller have fulgt denne gyldne Regel. Deres Forfædres Uhykker og Lidelser, Raad og Formaninger tjente dem ikke altid som Afvisere paa Livets Bei. Frihedens Lys tændte en altfor fyrig Flamme i mangt et Kvindehjerte, mangen en jødiske Kvinde laante altfor villig Ore til de hvisslende Slanges, som paa denne Tid loffede de Svage og Letfindige til Trostabsbrud mod Gud og Egtemænd!

Henriette Herz, lige udmærket ved sin Aand og sin jødiske Skikkelse, virkede lig et Trylleslag paa Datidens Aander. Alle store Mænd bragte hende deres Hyldest, men den Virak, der offredes hende,

blændede hende fuldstændigt, og hun saldt som Offer for sine karakterløse Smigrere og Traubadourer.

Fanny von Arnstein, en aandrig, elskværdig Kvinde omstøbte sit Hjem til et Musatempel, som gjenløb af Vid og Værdom; Judith Montefiore helligede sit til de Fattiges Hjælp og ledsagede sin Husbond paa de farefulde Reiser, han foretog til Søbernes Frelse i Orienten; og blandt alle de store Stjerner, der fra den franske Scene har overstraalet hele Verden, staaer *Rachel* endnu som den største.

Endnu kunde der nævnes mange jødiske Kvinder, hvis Handlinger og Idrætter vidne om, at de trolig følge det Ideal, som Kong Salomo tegner i saa lysende Farver: „Hun rækker sin Haand til den Fattige, og hjælper den Trængende;“ endnu fryder den jødiske Stamme livsfriske Grene, og den hellige Tro er endnu den Ariadnetraad, ved hvilken de altid finde tilbage, naar de paa Livets skjulte Veie ere komne paa Vildspor.

Skuespillerinden.

Af Emanuel Geibel, oversat af S. P. Holst.

Personerne:

Prinds Lothar, Oberst ved et Husarregiment.

Helene, Skuespillerinde.

Anna, hendes Søster.

Prindsens Jæger.

Helenes Bolig. Et smukt, elegant meubleret Værelse. Paa Kammen Uhr og Blomstervaser. I Baggrunden aabne Fløjdeøre, der føre ud til Haven. Hovedindgangen til Høire; en lignende Dør tilvenstre.

Første Scene.

Helene. Senere Anna.

Helene

(med en Papirsrulle i Haanden, studerer Iphigenias Rolle.)

„Ved vel! O, vend Dig ikke bort, men giv

„Til Afsted mig et mildt og kjærligt Ord!

„Da skulmer Seilet blidt for Vindens Pust,

„Og Afstedstaaren flyder mere let.
 „Levvel da, hoiie Konge, og til Pant
 „Paa gammelt Benschab ræk mig nu din Haand!
 „Lev vel!“ — —

Ua, det gaaer nok, og hvad der fattes,
 Det kommer vel, naar først jeg er i Stemning,
 Og Sammenspillets Ild mig river med!
 Blot det var snart!

(Hun seer til Uhret.)

Men der er fire Timer
 Endnu, til Tæppet ruller op. Jeg burde
 Højest tænke nu paa ganske andre Ting
 Men kan jeg det? Jeg tumles om bestandig
 Af Haab og Frygt og er som i en Feber. —
 Hvor mine Asters prange smukt dernede!

(Hun tager en Skaal fra Kammeren.)

Jeg lover ned og plukker Skaalen fuld!

(Idet hun vil gaae ud af Fløjdøren.)

„Jeg træder ud i dine dunkle Skygger,
 „Du hellige, Du hoitidsfulde“ . . . . . Nei!
 Den Repeteren er til ingen Nytte!
 Jeg er jo sikker. — Ah, der er min Søster!
 Saa kan vi passiare. Det var herligt!

(Hun sætter Skaalen fra sig, idet Anna træder ind fra
 Spiere. Anna i Overtøi iler hen til hende og kysser hende.)

Velkommen, Anna! Alt igjen tilbage
 Fra Byens Larm! Min Rolle har jeg læst.
 Traf Du vor Broder?

Anna (trækker Haandskerne af.)

Flittig og fornøiet.

Hans smukke Billed, hans Endymion,
Gaaer stadigt fremad.

Helene.

Ellers intet Nytt?

Anna.

O, intet Godt! Et Nygte er i Omlob
Om Hoffet her, som gjerne jeg fortaug,
Hvis ei der taltes om det overalt!

Helene.

Om Hoffet her? Og det gjør Dig urolig?
Hvad er det da?

Anna.

Man siger, Prinds Lothar,

Hvem man har længe troet forlovet med
Comtesse Clara, trækker sig tilbage.
Han er i fjorten Dage, siger Nygtet,
Ei bleven seet i Moderens Palais.

Helene.

Hvad siger Du? Den stakkels, stakkels Clara!
Fjor fik jeg Beviser paa, hvor høit,
Hvor inderligt hun elsker ham. Det Slag
Vil ramme haardt. Men hvor er det dog muligt?
Hun, som er saa henrivende, saa sød!
Men hvad er Grunden?

Anna.

Uner Du det ikke?

Helene.

Åaa Vre, nei!

Anna.

Man siger meer endnu.

Helene.

Og hvad er det?

Anna.

Du kan ei tænke Dig,

Hvad der har fremkaldt et saa hurtigt Omslag?

(Med Eftertryk, da Helene tier.)

Da har Du dog seet Brindsen meget ofte
Just i den sidste Tid!

Helene.

Hvad siger Du?

Du troer dog ei . . . . men er Du reent forrykt?

Anna.

At Du behager ham er sikkert nok.

Helene.

Ja, ganske vist, han har gjort Cour til mig
Som mange Andre, og jeg nægter ikke,
Jeg seer ham gjerne, thi hans hele Færd
Var altid fiin og ridderlig ærbødig.
Han er en aandsfuld Mand — hvad Under, at
En Hyldest glæded mig, hvorom jeg vidste,
Den gjaldt ei min Person, men Kunstnerinden.

Anna.

Saaledes dommer Verden ei.

Helene.

Ja, Verden!

Anna (gaaer over imod Døren.)

Jeg frygter for, at her den dog faaer Ret.

Helene.

Det er for galt! For min Skyld, mener Du,
 At han har gjort et Skridt, som . . . nei, umuligt!
 Hvor kan Du nænne at forstrække mig!
 Det er ei sandt, det kan ei være sandt!
 Mit Hjerte banker, og mine Tanker svimler . . . .
 Jeg kan ei fatte mig . . . . Du gode Gud!
 I denne Tilstand skal jeg træde op
 Og spille Iphigenia, Præstinden,
 Den høie, faste, rolig-klare Jomfru!
 Er det ei grusomt, sthygt og ubejndigt
 At kaste slikt et Brændstof i min Sjæl
 I dette Dieblif!

Anna.

Tilgiv, jeg siger

Dig kun, hvad Du nødvendigviis maa vide,
 For ei at høre det af Andre først.
 Jeg veed, at Du er stærk, og at dit Sind,
 Selv naar det det rystes nok saa stærkt, formaaer
 Igjennem Kamp at vinde Fred og Klarhed.
 Udkæmp da nu i Stilhed denne Kamp
 Og lad mig finde rolig Dig og fattet,

Naar, Søster, henad Aften jeg Dig bringer
Din Krands og Sløret.

(Gaaer hen til Døren tilvenstre og vender igjen tilbage og
kysser hende.)

Søster, vær Dig selv !]

Anden Scene.

Helene (alene.)

Det er da sandt! Han elsker mig og pønser
For min Skyld paa at bryde sine Vænter!
Mit Hjerter skjælver. Bort med disse falske,
Forføreriske Billeder! Hvor kan
Dit Bysnak røbe mig min Ligevægt?
Har nogensinde af hans Mund jeg hørt
Blot et forelsket Ord? Nei, aldrig, aldrig!
Og nu hans Brud! Enhver, der kjenner hende,
Maa' elske hende som et Ideal
Af Kvindelighed, Godhed og Forstand —
Det er umuligt! — —

(sætter sig ved Bordet i Midten.)

Dog, hvis det var sandt?

Hvad da? Skal jeg letfindig støde fra mig
En Blykke, en Betsignelse, som Himlen
Uventet i sin Naade har mig sendt?
Og naar det gjælder om et heelt Livs Blykke,
Er jeg mig selv da ikke nærmest? — —

Men

Var jeg da vel ulykkelig, dengang

Jeg boved ei at haabe slikt et Held?
 Var han mit Et og Alt? Har jeg ei Kunsten,
 Som glad jeg lever for og ei vil miste?
 Men hun! Det er langt meer, end hun kan bære!
 Et Brud med ham vil koste hende Livet,
 Imens hans Pjærlighed for mig er kun
 Et flygtigt Solglimt! -- —

Dog . . . . (reiser sig) dog er
 det tungt

Alt give Alfald paa en saadan Lykke!
 Hvi kommer den og blænder og beruser,
 Naar jeg forsage skal i samme Nu!
 Jeg frygter for, den Fordring er for stor!

Tredie Scene.

Helene. Anna. Senere Prindsens Jæger.

Anna.

(træder hurtigt ind fra Venstre.)

For Guds Skyld, Prindsens Vogn! Den er for Døren!
 Tag ei imod ham! Ikke nu! Du blusker
 Og skjælver jo . . . .

Helene.

So vist! lad ham kun komme!
 Bedst, at det faaer en Ende! For faaer jeg
 Dog ingen No.

Anna.

Betenk, Helene . . . .

Helene.

Nei.

Alt er betænkt. Imorgen vilde jo
Det kun begynde forfra.

(bønligt.)

Gaa dog, Søster!

Sægeren.

(træder ind fra Spire og melber.)

Hans Høihed, Prinds Lothar.

Helene.

Bed ham at komme.

(Sægeren bort.)

Anna.

Kan trygt jeg gaac herfra?

Helene.

Det kan Du, Kjære!

(Anna gaaer ud tilvensstre.)

Fjerde Scene.

Helene. Prinds Lothar (fra Spire.)

Helene.

Velkommen, Prinds! De overraster mig.

(indbyder ham til at tage Plads.)

Behag at sige mig, hvad for en Stjerne,

Der har Dem ført paa usædvanlig Tid

Til Taflet ei, men til min ringe Bolig.

Lothar.

Taknemlighed. Jeg kan ei modstaae længer

Mit Hjertes Trang til her at sige Dem,

Hvor dybt jeg folte mig iforgaars greben
 Af den Cordelia, De skjænked os.

Helene.

De syntes om mig? det er mig en Vre.
 Den store Digter har jo gjort det Meste,
 Dog hører gjerne jeg af Deres Mund,
 At ei jeg reent forseilede det Billed,
 Hans Mesterstaand har tegnet.

Lothar.

Bifaldsstormen

Fra hele Huset har alt sagt Dem meer.

Helene.

Den Lykke er dog neppe just saa stor.
 Vel sandt, mig more disse Bifaldsfulver,
 Og jeg kan knap engang undvære dem,
 Thi mangen Gang gav de mig nye Kræfter
 Ret som en gunstig Vind, der fylde Seilet
 Og fører Skibet mod det onskte Maal.
 Forresten kjender jeg kun altfor godt,
 Hvad Værd der kan tillægges sliq en Hyldest,
 Og tidt med Skamsfuldhed jeg tog imod den.
 Nei, lad os tale ærligt, hvad er det,
 Som Publikum, det mandlige især,
 Henrives af saa stærkt hos os, der vier
 Thalia vore Kræfter? Er det Hjertet,
 Som Ungen kjender? Er det Aanden, sou
 Os Digteren har laant paa et Par Timer,
 Og som maaskee, naar Tæppet ruller ned,

Er borte med det samme? — Ingenlunde!
 Hvad er det da? Vor Tænksomhed, vor Kunst,
 Og vor Begeistring's hurtigtændte Ild?
 Det var min Drom engang — den er forbi!
 Nei, hvad der river hen den store Hob
 Er denne Tryllekreds af Glands og Duft,
 Som Scenen skaber, denne Dobbeltverden
 Af Skin og Virkelighed, denne Ynde
 Der laanes os af Sminken og af Dragten
 Og af de hylbigstjonne Lokkers Pragt,
 En Pragt, der tidt er ikke mindre falsk
 End vore eftergjorte Smytters Glands,
 Kort, Alt, hvad der kan pirre Hobens Sandser,
 Indtil de fine, zirlige Sandaler,
 Som alle kikkerter sig rette mod.

Lothar.

Hvor De er uretfærdig!

Helene.

Hust, jeg taler

Kun om den store Hob og tilstaaer villigt,
 Alt det faae ifkun daarligt ud for Kunsten,
 Hvis Alle var som den. Der er tillyfte
 En lille udvalgt Flok endnu tilbage,
 Som skjønner paa vor Alvor og vor Iver,
 Og som med os forhyget Livskraft drikker
 Af Kunstens rene Vælb. For dem vi spille.
 Er end de faa, faa holde de tilvisse
 Os skadesløst for Mængdens Uforstand.

Lothar.

Blandt disse Faa De regner mig, jeg haaber.

Helene.

Naturligviis.

Lothar (reiser sig.)

Jeg haaber og, De troer,

At det er ingen sandselig Verusning
 Jeg søger, naar jeg lytter med Beundring
 Til Deres Kunst, der som et sanddru Speil
 Gjengiver mig Dem selv og Deres Væsen.
 Hvad uklart, dæmrende mig foresvæbed,
 Hvad kun i Ord en Genius har skabt,
 Det træder mig ved Deres Kunst imøde
 Med Livets Præg, i klare, rene Omrids.
 I Dem fandt Poesien en Præstiinde,
 En Tolk, som længe man skal søge om.

Helene (reiser sig.)

Kun Overdrivelse! For høit De statter
 Mit ringe Pund. Hvorfor bedrøve mig?
 De veed jo godt, at hvad jeg badled for,
 Maa skee for skarpt, det rammer ikke Dem.
 Nei, De som Sværmer og Entusiast
 Er udsat for at strande paa et Skjær
 Af ganske anden Art.

Lothar.

Paa hvilket Skjær?

Helene.

De kommer let til at forvegle Rollen,
 Der griber Dem, med Kunstnerindens Jeg,
 Den gjenfremstilte Videnskab med den,
 De huser selv i Deres eget Bryst,
 Og, stuffet af den Magt, som Poesien
 Har til at able Alt, De skaber Dem
 Et Ideal, som med det Virkelige
 Slet Intet har at skaffe — nei, slet Intet!

Lothar.

Det siger De, hvis underfulde Spil
 Er lutter Sandhed! Nei, min Frotten, De
 Bagvasser jo Dem selv og Deres Kunst.
 Et Spil kun af min Phantasi det var,
 Naar i de Billeder, De tryller frem
 Af Shakspears Julie og Imogen,
 Cordelia, Desdemona jeg seer
 Dem selv og kjender Dem igjen. Nei, nei!
 De føler, hvad De spiller.

Helene.

Ja tilvisse,

Og meer endnu, jeg lever det. Men lad
 Mig være sanddru som Cordelia:
 Jeg lever det, men kun i Diebliffet!
 Den Videnskabens Storm, hvori lykkelig
 Jeg glemmer Alt — Verden og mig selv —
 Er ikkun Buset i en Blæjers Mund,
 Det bringer Hornets Malmklang til at tone.

Saa snart han hører op, saa tier ogsaa
 I samme Nu Metallet. Med Gevandtet,
 Med Støret og Cothurnen mister ogsaa
 Jeg i et Nu den præstelige Høihed,
 Og kun et sultent Barn der bli'er tilbage,
 For hvem et godt Glas Vin og en Ret Mad,
 Der rækkes mig af Søsterhaand, betyder
 Meer end Alverdens Poesi! De skulde
 Mig seet hin Aften, da jeg havde spillet
 Cordelia, hvor jeg var glad og lystig!

Lothar.

De vender om jo paa den gamle Sætning:
 For Dem er Kunsten Alvor, Livet Spøg;
 Men vil det ogsaa blive saa fremledes?

Helene.

I hvert et Liv er der jo Lyk og Skygge,
 Og mit har ogsaa uopfyldte Dyrker,
 Dog var de altid af en verdslig Art.
 Den Kunst, jeg valgte, kjender ei til Hvile,
 Og tidt har den afpresket mig et Suk,
 Dog derfor blev jeg den ei troløs; derfor
 Faldt det mig aldrig ind at ville bytte
 Den Skat af Glæder, som den ødselt stjænter,
 Med nogen anden Lod. Og hvilken? hvilken?

Lothar.

Et Spørgsmaal blot — De kjender mig og veed,
 At det kun er oprigtigt Venstabs for Dem,

Der lægger dette Spørgsmaal mig paa Læben:
Har indtil nu De aldrig elsket Nogen?

Helene.

Hvis det at elske Nogen er det Samme
Som ei at kunne være ham foruden,
Saa har jeg aldrig elsket.

Lothar.

Men hvis nu

En Mand, som trostigt De kan stole paa,
Bød Dem sit Hjerte og sin Haand — hvad da?

Helene.

De bygger Lustkasteller!

Lothar.

Nei, i Sandhed!

Jeg siger atter, hvis en trofast Ven,
Som elsker og hoiagter Dem, vil knytte
Sin Stjæbne uopløseligt til Deres,
Vil dele med Dem Alting, Godt og Ondt —
Hvad turde han da haabe? Tal, o tal!

Helene.

Hvad kan jeg svere? . . . .

Lothar.

Blot et ærligt Svar!

Helene (gaaer hen til ham.)

Nu vel, jeg vilde takke ham af Hjertet,
Saalænge som jeg lever . . . .

Lothar.

O, Helene!

Helene.

Men skal jeg svare ærligt, vil jeg sige:
Stjænk denne Dykke til en Anden, som
Fortjener den langt meer end jeg og bedre
Veed at vurdere den. Tro mig, mit Blod
Er for utoligt til at taale Lænter,
Selv om de smedebes af Guld og Roser!
Lothar.

Det er ei Deres Alvor.

Helene.

So tilvisse!

Jeg kjender mig og veed, at Tugen
Ustraffet handler imod sin Natur.
Sæt blot en Fiss fra Havets salte Dyb
Hen i en Ferstbandsdam — hvor vil det gaae den?
Saadan vil ogsaa jeg, bortrykket fra
Det Element, jeg elsker, sngne hen
Til Byrde blot for Andre og mig selv.
Nei, lad mig blive der, hvor kun jeg trives!

Lothar.

Men tænker De da ei paa Deres Fremtid?

Helene.

For den er der alt sørget. Selv om jeg
Blev nødt til at forlade Kunstnerbanen,
Vil jeg dog derfor ikke mangle Brodet —
Og Selskab heller ei. Min kjære Søster,
Der sørger for mit Hus og sparer for mig,
Vil ei forlade mig, og det vil sagtens

Min Broder heller ikke. Nei, De veed ei,
 Hvor han er god og flink! Han er min Stolthed!
 Han har alt bundet sig et Navn som Maler,
 Hans sidste store Billede fik Prisen!
 De har vist ogsaa hørt om ham?

Lothar (adspredt).

Om hvem?

Helene.

De er distrait. Undskyld, jeg staaer og snaller
 Om Ting, der ligge fjernt fra Deres Kreds.
 Fordi det var saa mennesseligt, troede
 Jeg sagtens ogsaa, det var eens for Alle.

(Sætter sig paa sin tidligere Plads.)

Lothar.

O, De beskæmmer mig og rører ved
 Et Saar, der piner mig og ei vil lukkes!
 I denne Kreds, hvori jeg mig bevæger,
 Gaaer det, der er reent menness'ligt, ei Lov
 At komme nogenjinde ret til Orde.
 Der hersker Form og Intet uden Form —
 Hvert Smil er forestrevet og hvert Ord.
 Hver Hilsen, ja, hvert Skridt maa tælles først,
 Selv Diet, som er ellers Hjertets Bud,
 Gaaer ikke Lov at tale; thi hvor let
 Kan ikke Diet sige lidt for meget!

(bitter)

Og vil fortvivlet man da søge Lykken
 Et andet Sted, man finder Døren lukket!

— Dog jeg har trættet Dem for længe.
(Han bukker og gjør Mine til at gaae.)

Helene.

Nei,

Gaa ikke bort med Bitterhed i Hjertet!

Lothar.

Hvor kan jeg være glad, naar Alt, hvad jeg
Har attraaet høiest, slaar mig feil med eet,
Og naar jeg maa fortvivle om at hæve
Den Skat, som jeg saalænge søgte om!

Helene.

Maaskee De har ei søgt paa rette Sted,
Maaskee laa den beredt og ventet Dem,
Men De grov ikke dybt nok for at naae den.

Lothar.

Hvad mener De?

Helene.

Jeg er ei vant til Høflust
Og kjender ei til Former og til Tvang,
Dog fatter jeg, hvor vanskeligt det er
For Sjælen at faae Luft i slige Kredse.
Men fattes den, fordi den ei afløres?
Seer stolt Undseelse ei ud som Kulde?
Og Frygt for at forraade sig, gjør den
Ei Læben taus? Nei, nei, min Prinds! med Uret
Anklager De det Selstab, De tilhører,
Og troer, at det er hjerteløst og koldt.
Hvormangen fornem Dame kjender jeg,

Som, naar hun lægger Floielskroben af,
 Beskytter Kunsten, understøtter villigt
 Det unge, fremadstræbende Talent
 Og bringer Fattigdommen Hjælp og Trost.

Lothar.

Ja, Verden seer det jo! Det er saa sødt
 At blive lovpriist for sin Hjertensgodhed!
 Det er som Sorgedragten: Damen tænker
 Kun paa, hvor smukt den hæver hendes Teint!
 Man aabner Pungen, thi »noblesse obligé»,
 Man standser Taarer, som man plukker Blomster,
 Kun for at pynte sig! Forsvar dog ei
 Den Løgn, der boer i disse Regioner,
 Hvor der er Intet uden Is og Kulde!

Helene.

Nu er De vred og dommer altfor haardt.
 Tro mig, min Brinds, De burde allermindst
 Udtale Dem saa strengt. Jeg har Beviser . . . .

Lothar.

Paa hvad? paa, at jeg feiler?

Helene.

Ganste vist!

Lothar.

De pirrer min Nysgjerrighed.

Helene.

Saa lad

Mig sige Dem, hvad jeg har selv oplevet,
 (reiser sig)

Jeg søge skal at fatte mig i Døthed,
 Skald de roligt vil mig laane Dre.

Lothar.

Ja tal! hvis De forjage kan min Tvivl,
 Seer jeg det helst.

Helene.

Krigsluen brændte uds.

I hver Familie, i hvert et Hus
 Der savnedes en Son, en Broder, Elster.
 Af, alle vore Døfter var hos dem,
 Mens tusind Hænder havde nok at gjøre
 Herhjemme med at læge og at lindre;
 Thi Lazaretherne var overfyldte,
 Og overalt der Mangel var paa Læger.
 Da strømmed Kvinder til i store Skarer,
 Hver vilde hjælpe, hjælpe efter Evne,
 Og den, hvis Evne størst var, hun blev Sjælen
 I det skønne Kjærlighedens Værk.

Lothar.

Jeg veed, at ogsaa De . . . . .

Helene.

Ja vist, jeg mægted

Ei heller at betvinge Hjertets Drift
 Og fik min Plads iblandt de mange Andre.
 Hvad har jeg dog oplevet der! Forhad
 Blev Krigen mig fra denne Stund; dog var
 Det sødt, naar der fra Smertensleiet trængte
 Hen til os i et Smil en stille Tak.

Det var den Kamppris, som vi streedes om,
 Og glad jeg sigte tor, at hver af os
 Har gjort sin Pligt.

Lothar.

De gjorde meget meer.

Helene.

Nei, ikke jeg, dog var der Een tilvisse,
 Der Palmen har fortjent — en yndig Skabning,
 Saa blid og dog saa stærk som ingen Anden.
 Rastløs var hun paafærde Dag og Nat,
 Og som en Lysets Engel reiste hun
 Den Svages Mod, den Saarede forbandt hun,
 Den Febersyge gav hun fastig Frugt
 Og den Forsmægtende en Lædsedrik.
 Saa snart hun traadte ind, var det som om
 Der gik et Pust af Fred igjennem Salen.
 De mørke Bander klared atter op,
 Hver Klage taug, det blotte Syn af hende
 Var nok til strax at bringe Hjælp og Frelse.

Lothar.

Et yndigt Billed stiller De mig frem.
 Hvem var da dette Ideal?

Helene.

Snart fulde

Jeg kjende hende endnu bedre. Skjæbnen,
 En gunstig Hændelse os forte sammen
 I et Moment, der var af sær Betydning.
 En Aften overrasket Rygtet os,

At Krigen var forbi, og dette Rygte
 I næste Nu forvandlede sig til Visshed.
 Den Aften sad vi To alene sammen
 Og ordned Linnedet til næste Dag.
 Paa eengang ringed alle Byens Klokker,
 Et Fakkeltog der vølged gjennem Gaden,
 Choralen lod: Nu takker Alle Gud!
 Og reven med af disse Toner's Magt
 Jeg brast i Graad og jublede ved Tanken,
 At nu var al vor Nød forbi, at Gud
 Mig havde naadig bønhort og beskærmet
 Min kjære Broder, som saa haardt jeg savned.
 Da drog hun pludselig mig til sit Bryst
 Og raabte: „Glæden gjør os jo til Søstre!
 Hvi skal jeg skjule da min Lykke? Jeg
 Skal ogsaa gjense ham, jeg elsker høiest.
 Hvor har jeg skjælv for hans Liv! Bestandig
 Var han den Kjækkeste iblandt de Kjætte
 Og altid forrest — forrest, naar det gjaldt!“
 Begeistret gav hun mig et Billed nu
 Af den, hun elsked — ingen Digters Kunst,
 Kun Kjærlighed formaar saadan at male.
 O, hvor lykkelig syntes mig den Mand,
 Hvem sliq en Kvinde skjænkede sliq en Skat
 Af Snderlighed, Omhed og af Trostab!
 I denne Time lærte jeg tilfulde,
 At Kvindehjertet slaaer ei mindre varmt
 I Udelens Palads end i en Hytte.

Lothar.

O tal! endnu er De mig Nabnet skyldig.
En Anelse har sagt mig, hvad jeg neppe
Tør haabe paa. O siig mig hendes Nabn!

Helene.

Comtesse Clara.

Lothar.

O, den Engel! . . . Og —?

(Han standser.)

Helene.

Den Uhykelige? Ja hvis han ei veed det,
Hun har ham aldrig nævnt. Dog synes mig,
At hendes Skildring passer ganske noie
Paa En, der ei fortjener ret sin Lykke,
Fordi han tvivler om den . . . . .

Lothar.

O min Gud!

Hvor er det muligt! Hun, som altid er
Saa frygtfuld og saa taus.

Helene.

Det blev hun vel

I sin Forvirring over Deres Tausshed.
En Kvindes Hjerte lyder sig ei frem.
Hvad skal hun gjøre i sin Ubished,
Naar hendes Haab og hendes Stolthed krænkes?
Saa lukker hun sig inde i sig selv.

Lothar.

Ja, De har Ret. I hvilken Labyrinth

Har i min Blindhed jeg mig ei forbildet!
 Forvirret, overrasket staaer jeg her.
 Jeg kom, min Frosken, for at heile til Dem,
 Saa vækker Jølelser De i mit Bryst,
 Som alt jeg troede døde, og som nu
 Forunderlig mig gribe som en Hjemvee.
 Jeg veed ei længer, hvad det er, jeg ønsker,
 Saa lidt som, hvad jeg vil og ikke vil.
 Er der da ingen Uvei?

Helene.

Jo, den bedste.

Stjænk Deres Benskab mig, som lidt jeg ønsked,
 Og følg den Hjemvees-Trang, De talte om —
 Den fører Dem til Lykken! tro De mig!

Lothar.

Hvad gjør De dog?

Helene.

Jeg gjør Dem til en Mand,
 Der snart vil indsee glad, hvor rig han er.

Lothar.

Og kan den Bønfelmødige De agte, som
 Forbovent efter Stjernen greb, og som,
 Belært af Dem, nu vender atter sig
 Til Rosen, der har blomstret paa hans Vei.

Helene.

Min kjære, kjære Ven! jeg vil velsigne
 Den Dag og Time, da De Lykken fandt

Her ved min Bistand.

(Fægeren træder ind fra Hjørne.)

Fægeren.

Bogten er for Døren.

Lothar.

Lad den blot vente!

Helene.

Nei, jeg tør ei holde

Dem længere tilbage. Reglementet

For Tjenesten er strengt. Man venter mig.

Til Lykke, og Farvel! (giver ham Haanden.)

Lothar (kysser hendes Haand.)

Farvel og — Tak!

(Han gaaer bort med Fægeren.)

Femte Scene.

(Helene alene. Senere Anna.)

Helene (seer efter ham).

Ja gaa — og gid blot aldrig Du maa ane,
Hvor haardt Du fristed mig! Gud være lobet,

Alt det er nu forbi. Gæt veed jeg dog,

Alt jeg vil aldrig angre denne Stund.

Hvi græder jeg? Mit Hjerte er dog let

Og svinger frit som Fuglen sig mod Solen.

Nu først tilhører jeg jo Kunsten heelt,

Og jeg vil ærligt tjene den alene.

(Hun gaaer op imod Baggrunden og igjen tilbage.)

„Jeg træder ind i dine dunkle Skjoger,

Du hellige, du høitidsfulde Lund,
Som i Gudindens Helligdom . . . . ."

(Anna træder rast ind fra Vensire med Gevandt og Skør
over Armen og en Krands i Haanden).

Anna.

Helene!

Min lille Søster, Du har seiret! Prindsen
Tog lige over til Comtesse Clara.

— Men Du, Du har jo grædt og smiler dog
Saa glad og saa lykkelig?

Helene

Ja, med Grund! —

Og nu paa Scenen! Sphigenia

Er rede. Ræk mig Skoret saa — og Krandsen.

Idag kan jeg den bære glad og stolt.

Tæppet falder.

Sagnet om Karl den Stores Bisættelse.

Bed 3. M.

So mægtige Skikkelser blandt de tydste Herstere i Middelalderen have især dybt indpræget sig i Folkenes Erindring, det er Karl den Store og Frederik I. Begges Villeder fremtræde bestandig for Tanken i engang antagne Former, der baade have Lighed i det Ydre og ere nær beslægtede med Hensyn til den indre Betydning. Ligesom den gamle Rødstjæg i Malmrustningen sidder i sin Purpurkappe i Rhiffhäuserbjerget ved det Bord, som hans vældige Stjæg har groet sig fast i, saaledes pranger Karl i Achen paa den gyldne Trone i keiserligt Klædebon, hin sovende, for engang at vaagne op til ny Herlighed, denne endnu i Døden med Livets Præg og i sit Herredømmes Magtfulde. Ja, der gives jo Sagn, som fortælle os om Karl, at han ikke er død, men engang vil vende tilbage til ny Herlighed. Det er en yndet Opgave for den nyere

Kunst at fremstille den store Karolinger, tronende som Dig i sin Grav i hoitidelig og frygtoppvækkende Maje-
stæt, saaledes Kethel's Freskobilleder i Achen selv og Kaulbach's bekjendte Billede; ogsaa naar Hersteren blev stildret i fuld Livskraft, som i Trappehuset i Berlin, i Romeren i Frankfurt, foresvævede hin Op-
fattelse Kunstnerne.

Men den historiske Kritik er ubonhorlig; stadig har den efterviist, at saa mange Overleveringer, som man havde vundet kjære og holdt for sikke, vare Sagu, og har ogsaa nu for kort Tid siden fort Beviset for, at ikke Frederik I., men hans Sønnesøn Frederik II., der vel ikke var mindre stor, men er bleven mere fremmed for Folkets Erindring i Nutiden, blev æret som det thdske Riges Messias af Folketroen i en tidligere Tid, og at først Müdert ved sit bekjendte Digt har gjort en Personforveyling almindelig gjældende. Og ikke anderledes forholder det sig med Karl den Store; hin Fortælling om hans Bisættelse som tronende Herster i Graven i Achener Münster, er ikke andet end en Fabel, hvor almindelig udbredt den end ogsaa er. Men naar Frederik Rodstjæg først i den nyeste Tid blev sat i Stedet for Frederik II., saa berettede man allerede for otte Aarhundreder siden om Frankerhersterens vidunderlige Grav; og naar overhovedet Sagnet om Frederiks Søn og Gjenkomst uddannede sig i Folkets Areds, saa var det sandsynlig-

viis et Paafund med bestemt Hensigt af Enkelte, der henslyttede Karls Been fra Graven paa Tronen.

Mærkværdigt er det, at der neppe lige til den allernyeste Tid er blevet opkastet nogen virkelig alvorlig Tvivl om, at Karls Bisættelse skulde have fundet Sted saaledes; først da Eftergravningerne i Domkirken i Achen ikke lod finde noget som helst Spor til Grav, opstod der Betænkkeligheder, uden at man dog med afgjort Bestemthed opgav den nu engang herskende Mening. Og dog kunde det ikke være andet, end at hele Fortællingen maatte vække Mistro. Man kan ganske see bort fra, om det overhovedet vilde være muligt at bringe et Liig i en saadan Stilling, og det endnydermere saaledes, at det kunde holde sig i den i Lobet af flere Aarhundreder. Der behøvede heller ikke at anstilles nogen Undersøgelse, om man i Karolingertiden forstod sig saa prægtigt paa Kunsten at balsamere. Det er jo bekjendt nok, at man anvendte forskjellige Midler, for at Liget skulde faae en længere Varighed, f. Ex. bortfjernede Indboldene og fyldte den døde Krop og hele Kisten med vellugtende Stoffer eller med Salt; imidlertid maa det betvivles, at man besad saa stor en Duellighed, at man kunde bevare et ikke i en Kiste indesluttet, men i et større Gravkammer for Luftens Indslydelse udsat Liig i Aarhundreder. Vilde imidlertid denne Maade at bisætte paa virkelig have været saa tiltalende og saa værdig for den hensovende Herskers Minde? Man maa egentlig

komme til den Erkjendelse, at det kun er Phantajien, som spiller En et Puds, idet den dog foregjogler En Siget som besjælet; den klare, usmykkede Forestilling om den med saa stor Glands omgivne Duffe, denne gruopvækkende og hæslige Komædie viser sig i Virkeligheden kun som modbydelig. Og det maa upaatvibelig holdes fast, at en saadan Fremgangsmaade i enhver Henseende vilde have staaet i Modstrid med Middelalderens religiøse og kirkelige Lustuelser; man har jo ingen anden Beretning om et lignende Tilfælde, og det er jo ogsaa utænkligt for hine Tider. Hvorledes skulde Biskopperne, hvorledes Karl's fromme Søn Ludvig have kunnet beslutte sig til en saa uchristelig Handling, en saadan Vanhelligelse af det keiserlige Lig.

Dog man behøver ikke at ville tillægge disse indre Grunde nogen bindende Beviiskraft, ei heller at betone den allerede anførte Omstændighed, at de mangfoldige Forskninger efter Karl's Grav ikke have givet noget Udbytte, og kan derfor reent forbigaae deres Historie. Man maa hellere søge at estervise, at man stedse forjæves vil komme til at søge efter Karl's Gravkammer af den simple Grund, at det aldrig har eksisteret, fordi man begravede Herskeren, saaledes som det var og er Skik i Christenheden. Dette Beviis kan fores ved en historisk Undersøgelse, støttet paa de forskjellige Vidnesbyrd, man har om Karl's Bisættelse.

Først komme hans Samtidige. Den Levnetsbeskrivelse af den store Hersker er almindelig bekendt,

som umiddelbart efter hans Død forfattedes af hans trofaste Ven, den fortræffelige Eginhard. Han skildrer os sin keiserlige Velhunders hele Væren og Virken med Kjærlighedens og Hengivenhedens varmeste Udtryk, han fortæller til Slutning om hans sidste Dage, om de Værker, der forud forkyndte Døden, og meddeler ogsaa hans sidste Villie ordblydende. Men om Begravelsen beretter han: „Liget blev, som Stik og Brug var, vasket og lagt tilrette, og derpaa under hele Folkets store Bedrøvelse baaret til Kirken og begravet (humatum). Man var først uvis om, hvor han skulde bisættes, fordi han i levende Live ikke havde truffet nogen Bestemmelse derom; endelig stod det dog klart for Alle, at han intet Sted mere passende kunde begraves end i den Kirke, som han selv har bygget. I denne Kirke blev han begravet den samme Dag, paa hvilken han var død; man opreiste en forgyldt Bue derover med Billede og Indskrift.“ — Foruden dette Vita forfattede ogsaa Eginhard Værbøger, et Værk af største Vigtighed; i dem beretter han kun kort om Karl's Død, Begravelsen forbigaaer han. Af dem see vi tillige, at Keiserens Son, Ludvig den Fromme, dengang ikke befandt sig i Achen, men opholdt sig langt borte i Aquitanien, en Efterretning, som og andensteds bekræftes. „Da Ludvig en Maaned senere kom til Achen“, fortæller Ludvig's Biograf, som man pleier at kalde Astronomen, „takkede han alle dem, som havde besørget Bisættelsen og lod de Hvitideligheder afholde,

som endnu ikke havde fundet Sted." Og Ludvig's anden Biograf, Thegan, der skrev kun tyve Aar efter Karl's Død, beretter ligesom Eginhard, at Karl's Lig strax paa Dødsdagen blev overgivet til Jorden. — Det er de eneste samtidige Beretninger, som anføre nærmere Omstændigheder ved Karl's Begravelse. Der findes intet Ord i dem, som lader den fremtræde i noget særeget Lys. Vilde man da paa een Dag have kunnet udføre Balsameringen og uden den fraværende Ludvig's Indvilligelse kunnet bisætte Liget paa en fuldstændig usædvanlig Maade? Og vilde en saa forunderlig Fremgangsmaade ikke udtrykkelig være bleven skildret og fremhævet af alle Samtidige?

De Forfattere, som skreve Prosa, tie fuldstændig; men Digterne havde her fundet et Stof, der kunde foranledige dem til rig Udsmykning: den i Graven tronende Herster maatte mægtigt gribe deres Phantasi. Dog hverken planctus Caroli (Sammerklage over Karl), som umiddelbart efter Døden udtalte Sorgen over Tabet af hele Jordkredsens Beskytter, ei heller Ermoldus Nigellus, som saa Aar senere prisste den Forævigedes Søn i et vidtloftigt Digt, eller den sachsiske Poet, der mod Slutningen af Aarhundredet besang Karl's Bedrifter i Hexametre — hos Ingen af dem forekommer der Noget, som skulde tyde paa, at Karl var bleven bisat anderledes, end som det var Skik og Brug. — Til den store Hersters Skikkelse knyttede der sig snart en rig Fylde af Fortællinger, Sagu og Sandt

sammenblandet, og kun halvfjerdsfindstyve Aar efter Karl's Dødtgang bleve de samlede af en Munt i Klosteret St. Gallen, hvis Navn desværre er forblevet ubekjendt. I et knudret Sprog skrev han tre Bøger om Hersterens Bedrifter; vi skulde ham de fleste Charakterertræet, der nutildags ere saa almindelige og næsten til at finde i alle Historiebøger; men sin Helts Død og Begravelse berører han slet ikke. Bestandig hyppigere skjød da Sagndannelsen frem; allerede i den anden Halvdeel af det tiende Aarhundrede fortæller Munken Andreas fra Bjerget Soracte ved Rom om Karl's Skorstog, men ikke heller hos ham findes der nogen Hentydning til en eiendommelig Bisættelse.

Saaledes kan det da kort siges, at der ikke i noget eneste literairt Produkt fra det niende eller tiende Aarhundrede, enten det nu er hos en Forfatter eller i en af de Kroniker, som angaae Achen, fortælles om mærkelige Ting ved Karl's Grav eller blot hentydes dertil med et eneste Ord.

Bældige Storme hjemsogte snart det af Karl skabte Rige, og under hans Efterfølgeres Rampe faldt det fra hinanden. Men dermed kom der endnu ikke No i Landene; den indre Nød blev endnu overtruffen af de Trængsler, som ydre Fjender bragte. De dristige normanniske Vikinger hjemsogte de nordlige og vestlige Ryster med deres frygtelige Plyndringstog. Paa deres smaa Skibe seilede de op ad Strommene og trængte lige ind i Hjertet af Frankrig og Tydskland; selv Achen

blev ikke skaanet; det keiserlige Pfalz sank i Ruiner ved dem. Og saa Münsteren blev plyndret og dens Indre lagt ode; saaledes skete det da, at Mindet gik tabt om, paa hvilket Sted Karl's Lig hvilede. Endelig kom igjen bedre Tider for det tydske Rige; under Hersterne af den sachsiske Stamme hævede det sig til ny Glæde. Otto I. erhvervede sig den rommerste Keiserkrone. Hele Statsudviklingen og Samfundslivet hvilede imidlertid jo paa den Grundbold, som Karl havde skabt, og derfor maatte Keiserkronen først rigtig vække Erindringen om ham. Ingen af Keiserne var mere optagen af sin Stillings Majestæt, ingen mere tilbæielig til at hengive sig til phantastiske Anfægtelser end Otto III. Den store Karl blev hans lysende Forbillede, Achen skulde næst efter Rom være Rigets Hovedstad, derfor blev den derværende Domkirke smykket paa det Herligste af ham. Det laa da nær nok at opsoge selve Karl's smuldbrede Been, og man var saa heldig at finde dem. „Af Nysgjerrighed lod han imod Kirkens hellige Bud Karl den Stores Been opgrave og fandt mangfoldige vidunderlige Ting (mirificas varietates) i Graven. Men, som senere blev nabent, hjemfaldt han derved til den evige Dommers Straf. Den nævnte Keiser viste sig for ham, efterat han havde begaaet saa stor en Skjændfælsdaad, og forudsagde ham, at han skulde døe.“ Saaledes fortælles i Hildesheimer-Kronikerne, der høre til hin Tids bedst underrettede Kilder. Deres korte

Beretning fuldstændiggjøres af Thietmar fra Maerseburg. Biskoppen stod i det noieste Forhold til den keiserlige Familie, han var nær beslægtet med den og opvoget i dens Kreds; han vidste derfor fortræffelig Bæsked om Alt, hvad der angik den. Allerede i Aaret 1012 skrev han den Del af sin Tidshistorie, som omhandler dette Punkt, og hvis fornemste Egenkab er en stor Tilforladelighed. „Reiseren“, sagde han, „foretog mange Ting, som Udskillige tænkte forskjelligt om . . . Da han var i Tvivl om, hvor Karl's Been hvilede, lod han hemmeligt Gulvet opbryde og udgrave paa det Sted, hvor han troede de skulde findes, indtil man traf paa dem i en kongelig Sarkofag (in regio solio). Guldkorset, der hang om Ligets Hals, tog han til sig tilligemed en Del af det ikke hensmuldrede Klædebon, det Øvrige lagde han tilbage med stor Værsyngt.“ Af Hildesheimer Krønikerne østes de noget senere Op- tegnelser, saaledes Lambert fra Hersfeld og Annalerne fra Nedre-Altaiçh, der kort berette: „Otto fandt Karl's Been, som man hidtil ikke kjendte.“ Thietmar og Hildesheimer Annalisten ere de eneste thdske Samtidige, der omtale Begivenheden; den synes kun at have vaakt ringe Opsigt, og begge fortælle den hovedsagelig kun, fordi de forargede sig over, at Gravens Fred var bleven krænket. Naabenbart vidste hverken de eller nogen- somhelst Anden i Thdskland, at der var blevet fundet noget andet i Graven end Been og andre hensmuldrede Levninger, om ogsaa Hildesheimer Krønikerne

betegne de sidste som „mangfoldige vidunderlige Ting“. Begge tale kun om ossa, Knokler, og naar Thietmar udtryffeligt taler om ikke tilintetgjorte Levninger af Klædebon, seer man jo heraf, at Kroppen og det Øvrige var forraadnet. Endnu skal kun tilføies at der i hele det ellefte og tolvte Aarhundrede ikke i Tydskland findes anderledes lysende Efterretninger; i det Høieste anføres Stederne af Hildesheimer Annalerne eller af Thietmar, eller man kombinerede begge, saaledes som den sachsiske Annalist gjør.

Men i Begyndelsen eller Midten af det ellefte Aarhundrede opstod der udenfor Tydskland to Opteg- nelser, som danne det eneste Grundlag for alle senere Fortællinger om Karl's Grav. I Klosteret Novalesa i Susadalen blev der efter 1048 skrevet en Krønike, der i Særdeleshed har Værd paa Grund af de Sagn, som den har opbevaret om Walthar og Hildegunde og om Lombardertiden. I den hedder det: „Efter mange Aar kom Keiser Otto III. til den Egn, i hvilken Karl's Kjøb hvilede hoitidelig bisat. Han vendte sig til Ste- det for hin Begravelse med to Biskopper og Otto, Greve af Coniello; Keiseren selv var den fjerde. Samme Greve fortæller nu Følgende: „Vi traadte altsaa ind hos Karl. Thi denne laa ikke, saaledes som det er Tilfældet med Vig af andre Døde, men tronede liger- viis som en Levende paa en Slags Stol. Han var smykket med en gylden Krone, Scepteret holdt han i Hænderne, som vare beklædte med Håndster, der vare

gjennemboede af de langt frembøgede Negle. Over ham var der et Loft, fortræffeligt sammensøiet af Kalk og Marmor. Da vi kom til dette, brøde vi et Hul derigjennem; saasnart vi vare komne ind til ham, mærkede vi en meget stærk Lugt. Vi bøiede da Knæ for ham, og derpaa beklædte Otto ham med hvide Klæder, beskar Neglene og bragte alt Manglende igjen i Orden rundt omkring ham. Men af hans Lemmer var der Intet kommet bort ved Forraadnelse, kun paa Næsetippen manglede der en Smule, som han lod erstatte med Guld. Efterat han endnu havde trukket en Tand ud af hans Mund, lod han Taget igjen mure til og gif bort derfra." Endnu maa bemærkes hertil, at denne ingenlunde logiske Beretning er skreven paa forfærdeligt barbarisk Latin, i hvilket det Grammatiske spotter alle Regler.

Ved Siden af den italienske Kronikeskriver staaer en Fransmand, ved Navn Ademar, født 988 i Chahannais ved Bienne, senere Præst i Angoulême. Han forfattede en Frankernes Historie, hvis anden Deel handler om Karl den Store. Der er kun meget lidt Selvstændigt deri, kun Følgende til Aaret 814: „Karl blev begravet i Achen i Jomfru Mariæ Basilika, som han selv havde bygget. Hans Legeme blev aromatiseret og derpaa henstillet siddeende paa en gylden Stol i Gravmælets Hvelving (*curvatura sepulcri*), omgjørdet med et gyldent Sværd, holdende et gyldent Evangelium i Hænderne og paa Knæene, Skuldrene læ-

nede op mod Tronen og Hovedet fuldt af Bærdighed løftet iveiret, idet man befæstede det med en Guldkjæde til Diademet. Og i Diademet blev der lagt Træ af Korset. Graven fyldte de med vellugtende Urter, med Salver, Balsam, Mostus og Skatte. Beklædt blev Legemet med den keiserlige Dragt og Ansigtet under Hovedsmykket tilbækket med en Svededug. Hans gyldne Scepter og Guldskjoldet, som Pave Leo havde indviet, blev stillet hen ved ham, og der blev sat Segl for Graven." Ademar kjender, som man seer, endnu ganske andre Enkeltheder end Italieneren.

I den følgende Bog til Aaret 1000 omtaler Ademar ikke, hvorledes Benene bleve fundne af Otto, aabenbart fordi han alt har taget det til Indtægt, som han der havde at fortælle. Dette Hul gav en Interpolator, som skrev hundrede Aar senere, velkommen Leilighed til at gjøre sit Talent gjældende. Han noiedes ingenlunde med den Beskrivelse, som Ademar havde givet af Bisættelsen; han syntes vel, at der ikke var omtalt Guld nok, derfor forøgede han de medgivne Skatte til „mange og gyldne“; for endvidere at karakterisere Karl som en Troeshelt og som Kirkens fromme Søn, indstjød han endnu følgende Sætninger: „Paa den bare Krop blev Bodsfjorten (cilicium) trukken, som han stedse bar hemmeligt, og over de keiserlige Klæder blev den gyldne Pilgrimstaske lagt, som han pleiede at bære paa Balfarten til Rom.“ Heel fabelagtig er Beretningen om Ligets Oploftelse; den kan

tilføies som et interessant Exempel paa, hvor hurtigt Mythedannelsen kom istand i Middelalderen, hvor lettroende og ubekymret der blev skrevet Historie: „I disse Dage blev Otto ved et Drommeslyn mindet om at optage den store Keiser Karl's Lig, som laa begravet i Achen; men da den henrundne Tid havde udvirket Erindringen, vidste man ikke mere at finde Stedet, hvor han hvilede. Efter tre Dages Fasten, viste Stedet sig for Keiseren i en Vision, og man fandt Karl, siddende paa en gylden Stol i en hvælvet Gulning i Mariekirken, smykket med en Krone af Guld og Edelstene, holdende Scepter og Sværd af det rene Guld; Begemet selv var ufortæret. Man løftede ham op og viste Folkene ham. En vis Canonicus Adalbert, en Mand af uhyre stor og høi Begemsvægt, satte Kronen paa sit Hoved, for at maale dens Omfang; da viste det sig, at hans Hjerneskål var mindre. Da han maalte sit Been med Kongens, udviste hans sig som kortere, og det brødes siebliffelig ved guddommelig Kraft; skjøndt han endnu levede i fyrrethve Aar., blev han dog ved at være svækket. Men Karl's Begeme blev bisat i den høire Deel af Kirken bag Johannes den Dovers Altar, og en gylden, underfuld Krypte blev bygget derover; han begyndte at blive berømt ved mange Vidundere og Tegn.“

Kan man nu fæste nogensomhelst Lid til disse Fortællinger? Efter det, der i Forveien er udviklet, vil vel Ingen være tilbøielig dertil, som kjender hi-

storist Kritik og selv er i Besiddelse af den. Dog denne Indrømmelse er ikke engang nødvendig, man behøver heller ikke at lægge Vægt paa Uklarhederne og Modsigelserne i de omtalte Beretninger. Overensstemmende med Thietmar fortæller Munkene fra Novalesa, at Otto igjen lod Graven tillukke. Liget blev altsaa i sin Stilling. Nu vel, saa maatte man, da Graven igjen blev aabnet, atter forefinde de samme Forhold. Det skete den 29. December 1165; da lod Keiser Frederik I. sin store Forgængers Been optage, for at han kunde blive canoniseret af Pave Paschalis III. Med den største Pragt blev Høitideligheden fuldbyrdet. „Keiseren optog, omgiben af en Mængde Biskopper og Tyrster og til stor Glæde for Clerus, Karl den Stores Been af Sarkofagen, i hvilken han var stedt til Hvile og havde ligget i 352 Aar“, saaledes fortælle de samtidigt forfattede Collner Annaler; „Keiseren løstede Karl's Liig op af Marmor Gravmælet og lagde det i en Trækiste midt i Kirken“, saaledes lyder en fra Klosteret Anchin i Artois stammende Efterretning. Selv Achenes Annalerne omtale simpelt Omskytningen, skjøndt man her dog var særligt interesseret. Altsaa intetsteds en Antydning af Forhold, der staae i Samklang med dem, som ere skildrede af Munkene fra Novalesa, Ademar, og dennes Fortsætter, tværtimod den mest udprægede Mod sætning. Ikke engang den tidligere Abning af Otto bliver omtalt, et Beviis for hvor lidt Vidunderligt den kan have bragt for Dagen;

ellers vilde nok Sagnet derom have holdt sig i Achen og Omegnen. 1215 lod Frederik II. Venene bringe over i en ny Kiste; ogsaa denne Gang blev der ikke optegnet Noget, som paa nogensteds Maade kunde bekræfte hin udenlandske Beretning.

Det er nu viist, at man til ind i det trettende Aarhundrede i Tyskland ikke vidste noget om en Bisættelse af Karl, som var forskjellig fra hvad der var Skik og Brug; selv den store Keiserkronike, som blev begyndt under Konrad IV. og videre fortsat i det trettende Aarhundrede, og som vrimler af de vidunderligste Sagn, omtaler kun flygtigt Karl's Bisættelse og hvorledes Liget senere er fundet. Ogsaa i Ademar's Fædreland, Frankrig, var mod Slutningen af det ellefte Aarhundrede hint Sagn endnu saa ubekjendt, at Pseudoturpin's Forfatter, der allerede stempler Karl som den eventyrlige Kæmpe og meddeler Rolandsagnet i fuld Udvikling, endnu slutter med de Ord: „Jeg har erfaret, at Karl er bleven begravet i Achen i den salig Mariæ runde Basilika, som han selv havde opbygget.“

I Midten af det trettende Aarhundrede optog Vincentius fra Beauvais i sit *speculum universale* — en storartet Compilation, som skulde omfatte hele Kredsen af Alt, hvad man vidste — hint Sted af Ademar, ikke uden videre at udmale det og forøge det med nye Tilfættninger; han lader saaledes Pave Leo, de romerste Fyrster og utallige Biskopper være tilstede ved Bisæt-

telsen. Snart efter ham benyttede ogsaa Richard fra Cluny Ademar ved Affattelsen af sin Kronike. Begge, men især Vincentius, bleve nu den Kilde, fra hvilken Fortællingen strømmede over i andre Bøger og langsomt udbredte sig videre. Hvorledes da Sagnet videre blev uddannet og benyttet, vilde vel være overflødigt her at estervise. Men saa lidt var endnu i det fjortende Aarhundrede hin Anskuelse den herskende og almindelig antagne, at den store og lærde Kirkehistoriker Ptolemæus fra Bucca søgte at gjøre sig de Ord: „Begemet blev aronatiseret og bisat siddende paa en forgyldt Stol“, tydelige, idet han tilføiede: „Seg forstaaer dette om et Billede eller en Statue, som befandtes paa Graven.“

Der bliver endnu et Spørgsmaal for Undersøgelsen tilbage: Hvorledes kom Kronikskriveren fra Novalesa og Ademar til deres Beretninger? Man kunde formode, at Erindringer om gamle Sagn, saaledes om Marik's Bisættelse i fuld Rustning, om Afbøde, der vedblev at leve i Bjerge o. s. v., kunde ligge til Grund; men det synes dog at være hentet langt borte fra, og derimod taler ogsaa den bestemte i det Enkelte gaaende Overlevering. Novalesa-Kroniken nævner jo desuden sin Hjemmelsmand, og man tør derfor vistnok uden Betænkning erklære Grev Otto af Comello for Opfinder af Eventyret, idet han fandt troende Tilhørere blandt de gode Munk. Skalken rober sig tydeligt nok, naar han fortæller om Næse-

tippen af Guld, Neglenes Beklipning og Tandudtrækningen. Det er meget let muligt, om end ikke efterviseligt, at det ogsaa var den samme Fortælling, som paa en eller anden Maade kom til Ademar's Rundskab, der da gav den en mere alvorlig, kirkelig Udsmykning. Samtvetnet mellem selv langt fra hinanden liggende Klosterser var dengang meget libligt, og Novalese laa jo paa Hovedveien mellem Frankrig og Italien over Mont-Cenis. For Fremtiden bliver det da vel en historisk Kjendsgjerning, at Keiser Karl's Dig ikke kan tænkes fiddende paa en gylben Throne, men hvilende stille og fredeligt i Gravens No.

Den tydske Rigskaantslers fausse sortie.*)

Af C. Walbert, oversat af S. P. Holst.

Store Mænd ville gjerne vide, hvorledes man taler om dem, naar de ikke er tilstede; de vide, at deres Nærværelse generer, deres Smigrere kjede dem, og de finde paa Kunster for at løse Tungen. Kalifen Harun-al-Raschid morede sig undertiden med at gaae forklædt omkring i Bagdads Gader ved Nattetid; ved Hjælp af sit Incognito kunde han indlade sig i Samtale med dem, han mødte, og paa den Maade opdagede han, hvad Smaafolk tænkte om Kalifen og hans Storbizir. Man fortæller ogsaa en Historie om en fornem Englænder, der satte baade sine Venner og sine Fjender paa Prøve ved at udgive sig for død. Han skaffede sig alle de Commentarer, som den

---

*) Det hedder i Theatersproget en fausse sortie, naar en Skuespiller lader, som om han vil forlade Scenen, men vender tilbage for at forstærke Effekten. (Overs.)

falske Efterretning om hans Død havde foranlediget, og alle de Digtaler, der paa forskjellige Steder vare holdte til hans Ære. Havde han end den Uergrelse at opdage, at flere af hans Venner havde taget sig hans Hedengang temmelig let, saa havde han paa den anden Side ogsaa den Tilfredsstillelse at see, at nogle af hans Fjender havde ydet ham Ætserdighed, og at deres Dom om ham omtrent var følgende: „Naar Alt kommer til Alt, var han dog en brav Mand.“ Urgan havde den samme Uergrelse og den samme Tilfredsstillelse, da han efter Toinettes Raad anstillede sig død. Hans Kone, af hvem han troede sig tilbød, udbrod: „Gud være lovet, saa er jeg blevet befriet fra en stor Byrde! Han kunde jo ikke forliges med noget Menneſte, han var en Plage for Alle og klamredes baade Dag og Nat med sine Tjenestefolk. Der er Intet tabt ved ham, thi han var ikke til Nytte for Noget.“ Til Gjengjæld havde Urgan den Glæde at see sig begravet af sin Datter Angelique, hvem han uden Grund betragtede som en hjerteløs Datter. Med eet aabnede han sine Arme og raabte: „Jeg er ikke død, og jeg er glad over at see, at Du har et saa godt Naturel.“

Fyrst Bismarck har nylig gjort den samme Erfaring som den „indbildte Syge“; han havde sat sine Venner og Fjender, sine egne Folk og Udenforstaaende paa Prøve. Han har haft den Tilfredsstillelse at staffe sig at vide, hvad man i Berlin, Tydskland og

overalt i Verden tænkte om ham, og han har ikke kunnet beklaget sig over Resultatet. I nogle Dage gik Rygtet omkring overalt, at den almægtige Rigskaantsler havde taget sin Afsted. Da Karl den Femte var bleven overmættet af Glands og Magt, nedlagde han Keiserkronen og trak sig tilbage til Klosteret St. Just, hvor han beskæftigede sig med at regulere Uhre. Ingen troede om Fyrst Bismarck, at han vilde gaac i Kloster; men man forsikrede, at han var oplidt af sine hæderfulde Anstrengelser, at han var træt af at kæmpe med ubeleilige Rivaler, og at han var oprørt over de Hofintriguer, der krydsede hans Planer og lammede hans Kræfter, at han var opbragt over, at han ikke kunde skille sig af med ulærvillige Agenter, der satte sig op mod hans Luner, og at han derfor vilde nedlægge den knusende Byrde af sine Embeder og Wesposter, begrave sig for bestandig i Barzin og for Estertiden kun beskæftige sig med at exploitere sine Skove og tælle sine Grantræer. Dette Rygte var ingenlunde sandsynligt. Man vidste uden Tvivl, at et Parti ved det preussiske Hof var fjendtligt stemt mod Rigskaantsleren, og at en ophøiet Person havde ondt ved at forsones sig med ham; men man vidste ogsaa, at den tydske Keiserinde frivillig havde opgivet at have nogen Indflydelse paa Statssager, og at hun nøiedes med den sørgelige, men stolte Dykke, som det er for en ædel Sjæl altid at blive sin Charakter tro og aldrig bøie sig for Dykken. Man vidste ligeledes,

at siden Grev Arnim havde forladt Kamppladsen, var der ikke en Mand i hele Tydskland, der tiltroede sig Kraft til at kunne erstatte Herr von Bismarck, og de, der kjendte General. Stosch, smilede ved Tanken om, at man i denne forresten flinke og duelige Embedsmand kunde falde paa at see en Rival, der var farlig for Cæsar. Generalen var bleven meget overrasket, og endnu mere ærgerlig end overrasket, ved den Rolle, som man vilde tildele ham; han har altfor megen virkelig Fortjeneste til ikke at kjende sig selv, og han kunde sagtens allermindst gjentjende sig selv i de Phantasiportraiter, som man udkastede af ham. Men tiltrods for det Usandsynlige i denne Nyhed blev den dog troet af hele Europa i samfulde otte og fyrgetyve Timer. Meer end een Journalist gjorde sig den Uleilighed at raisonnere vidtloftigt om Aarsagen og Folgerne af denne Begivenhed, som endnu ikke havde fundet Sted; Andre troede Diebliffet kommet til at udtale Efterverdenens Dom om den berømte Mand, der nu var traadt tilbage, og de ledsagede denne Dom med Betragtninger, der vare mere eller mindre billige. Mens Pennene overalt i Europa løb toilesløst henover Papiret, gjorde Franckrig sig kun bemærket ved sin Tilbageholdenhed og sin Diskretion; det bevisste derved at det ikke i Fyrst Bismarcks Afgang saae nogensomhelst Garanti for sin egen Sikkerhed, og hvis han vil være retfærdig, maa han sige derom, lige-

som Argan sagde til sin Datter: „Jeg er glad over at see, at Du har et saa godt Naturel.“

Det varede ikke længe, inden Europa saae, at det havde seilet; det erfoer meget snart, at Herr von Bismarcks Demission ikke var bleven modtaget, at hans definitive Afgang indskrænkede sig til en Permission og kort efter at det ikke engang var en Permission, men at Rigskaantsleren trængte til at forandre Luft og at han i sin Fraværelse overlod de lobende Forretninger til Statssekretairen, Herr von Bülow, og til Cancellipræsidenten, Herr Hoffmann, men at disse to Personer kun vare hans Repræsentanter, hans Mandatarier, som modtog hans Ordre og hans Forskrifter, medens han selv beholdt Haand og Hals over det Hele og ikke skjød Ansvar fra sig. Hvad der var passeret var kun et nyt og noget stærkere Anfald af den periodiske Sygdom, som Tydskerne kalde Rigskaantslerkrisen, men denne Krise fik et ganske andet Udseende, end man havde tænkt sig, endogsaa i Tydskland. Herr von Bismarck gik seierrig ud af den. Han havde haft nogle smaa Ubehageligheder og Skuffelser, han havde troet hos nogle af sine Agenter at opdage en Tendents til at gjøre Modstand, og han frygtede for, at hans Reformer, som han tillagde en stor Bigtighed, skulde støde paa en foruroligende Opposition, enten blandt hans egne Collegaer i det preussiske Ministerium eller i selve Rigsdagen. Man forjikkre, at han har sagt: „Jeg er dog nysgjerrig efter at vide,

hvad de ville foretage sig uden mig." Han vidste naturligviis forud, at man ikke vilde forsøge paa at foretage sig Noget, og Resultatet viste, at han havde Ret. Man har anseet ham for uundværlig; han har opstillet sine Betingelser, og de ere blevne modtagne baade af Keiseren og af Partierne. For Dieblicket er han enevældig, og man kan sige med Sandhed, at han aldrig har været stærkere. Det maa være en stor Tilfredsstillelse for hans Stolthed, og han vilde være lykkelig, hvis han kunde være det. Men at! han finder sin Fornoielse i at gjentage, at han er det ulykkeligste Menneske i Verden. Meer end een Stor-kantsler vilde misunde ham hans Ulykke; men det gaaer med de store Politikere ligesom med de store Kunstnere: de plages af en evindelig Uro, der er deres virkelige Martyrium. Herr von Bismarck er ikke bleven født til at være lykkelig; det har hverken været hans Skald eller hans Opgave, men han kan trøste sig med at tænke over følgende Sentents af en stor Philosoph: „Der er lykkeligvis ogsaa Undet i denne Verden end Ulykke.“

En tydsk Politiker sagde for nogle Aar siden til Forfatteren af disse Linier: „Det nordtydske Forbunds Constitution er skabt af en enkelt Mand og for en enkelt Mand; deraf følger, at saa ofte denne Mand har et Anfald af Feber, eller han har sovet daarligt, eller han slet ikke har sovet, er der en Krise i Statsagerne.“ Det tydske Keiserdommes Constitution er dannet efter det nordtydske

Forbunds, og hvad der var sandt for syv Aar siden er sandt endnu den Dag i Dag. Den Mand, der er tydsk Rigskaantsler, og som alene er ansvarlig for Alt, hvad der foregaaer, er tillige preussisk Ministerpraesident, og Praesident for Forbundsraadet og kan ikke fritage sig for at tage en aktiv Deel i Forhandlingerne i Rigsdagen, ja selv i de to preussiske Kamres Forhandlinger, naar han forelægger dem et eller andet Lovforslag, der berører Keiserdommets Skjæbne. Naar han bliver syg, sygner det Hele, og Alt geraader i Forvirring. Naar Herr von Bismarck beklager sig over sin Sundhed, saa staaer han tiltroende, thi han er ikke nogen indbildt Syg. Forstandige Folk paaftaae, at han vilde befinde sig meget bedre, hvis han forstod bedre at inddele sin Tid, regulere sit Liv og i det Hele at tage mere Hensyn til sine Nerver. Han lægger sig aldrig for Klokken fire om Morgenen, han ligger vaagen til Klokken syv og sover til Klokken tolv. Naar han staaer op, have Sagerne opdnyget sig endnu mere. Han tager fat paa dem i daarligt Humeur, med Uergrelse og med Forbittrelse; det er Loven, der vaagner brølede og søger den, som den skal opsluge. Lad de forstandige Folk sige, hvad de vil. Selv om Herr von Bismarck lærte at regulere sit Liv, sin Tid og sine Nerver, behøvedes der et Mirakel, for at der aldrig skulde indtræde en Krise i hans Sundhed og i Statsagerne. Et Begeme af Erts vilde alene kunne bære denne forfærdelige Byrde af Anstrengelser og Beskjæftigelser, der tynger

paa den tydske Rigs-kantslers Hoved. Denne Maskine er en heel Verden, og den Mechaniker, der har lavet den, er den Eneste, der kjender dens Hemmelighed, den Eneste, der kan holde den i Gang og indestaae for Alt: kommer der Noget ud af sine Fuger, er det ham, som man tilskriver Ulykken, og ham, som maa afværge Følgerne. I 1869, da denne Maskine endnu var mindre compliceret, beklagede Herr von Bismarck sig for en af sine Venner over, at det anstrengende Arbeide havde odelagt hans kraftige Temperament; han udtalte sin Frygt for, at han ikke skulde komme tilende med sit Værk, og forsikrede ham, at det var hans Ønske at finde en Combination, hvorved det kunde tillades ham at trække sig tilbage som preussisk Minister for alene at offere Keiserdommet sine Kræfter. Men, som Forfatterne*) af en en Bog, der for kort siden er udkommet, skarpsindig har bemærket: „Den tydske Regjering repræsenterer ikke udelukkende Forbundets almindelige Interesser, den repræsenterer fornemmelig de særstilte Interesser i en Forbundsstat, der behersker de andre; derfor er det ogsaa, at den tydske Rige, hvorvel det har laant alle de andre Former af en Forbundsstat, i Virkeligheden udgjør en Forening af halbsouveraine Stater med en souverain Stat.“ Herr von Bismarck kan ikke give Slip paa at lede

*) Th. Fruch Brentano og Albert Strel: Précis du droit des gens, Paris 1877.

den preussiske Regjering, thi hvis den overlodes til sig selv, vilde den maaskee sende Gesandter til Forbundsraadet, der vilde modarbeide Rigskaantslerens Planer. Enten Herr von Bismarck vil eller ikke, maa han samtidig regjere over et Keiserdomme- og et Kongerige; men dette Keiserdommes og dette Kongeriges Interesser ere ikke altid de samme; det er hans Pligt at forsone dem, og derved udsætter han sig for at blive besyldt fra den ene Side for at være en daarlig Tydsker og fra den anden for at være en daarlig Preusser, og man forsigter, at det er meget vanskeligt paa engang at være Preusser og noget andet.

Til det knusende Ansvar, der tynger paa denne ualmindelige Mand, kommer der endnu, at han er nødt til at gjøre Regnskab for Alt, hvad han vil, og for Alt, hvad han gjør. Heldigviis er det tydske Rige endnu ikke kommet i Besiddelse af en virkelig Parlamentarisme; men man lever i Berlin i en stadig Discussion, og saalænge Herr von Bismarck boer i denne forfærdelige By, hvori Opholdet forresten er blevet ham forhadet, er han nødt til at tilbringe sit Liv med at discutere. Han discuterer ikke blot med sin Souverain for at faae ham til at affedige en eller anden Embedsmand, der mangler den behørigt Boielighed; han discuterer med sine Colleger i det preussiske Collegium for at bevise dem, at hans Lovforslag ikke gaaer Preussen imod; han discuterer med Forbunds-

raadets Gesandter for at bevise dem, at hans Politif ikke truer Smaastaternes Selvstændighed; han disputerer med Rigsdagens Deputerede for at vinde dem for sine social-oekonomiske Anskuelser og for at bekæmpe den Gnes Fordomme og den Andens Utaalmodighed. Det er et piinligt og ydmygende Arbeide for denne overlegne Mand, at han altid skal være nødt til at forklare sig for underordnede Mennesker, og at han skal være nødt til at bruge mange Ord for at bringe baade dem, der ikke forstaae ham, og dem, der ikke ville forstaae ham, til at gaae ind paa hans Tanker. I samme Grad, som hans Stoltthed og Foragt for Menneskene tiltager, i samme Grad voxer ogsaa hans Afsky for at tale og hans feberagtige Utaalmodighed. Denne kæmpemæssige Skikkelse er fordømt til hver evige Dag at boie sin Nysg for at komme igjennem lave Døre; det virker naturligviis paa hans Sind, og der griber ham derfor til enkelte Tider et Naseri, hvori han har Byst til at knuse og odelægge Alt. Det er det, Løven tænker paa, naar den staaer op ved Middagstid. Man har sagt, at Herr von Bismarck er en Skikkelse, som man ikke finder Mage til i Historien; det hidrører fra den eiendommelige Situation, han er bragt i. Han er kommen forsilde til Verden, han skulde været født, inden man opfaandt Parlaterer. Man kan tænke sig, hvad et cæsarisk Geni maa lide, der er født til at regjere og istedenfor er henviist til det utafnemmelige Arbeide at skulle overbevise.

Hans Gjerning vilde være meget lettere, hvis hans Stilling i Parlamentet var bedre, hvis han havde en compact Majoritet omkring sig, der gif ind paa hans Planer og afholdt sig fra at tinge med ham om sin Vistand. Den Majoritet, han støtter sig til, er tvertimod udisciplineret og holder af at discutere og opstille Vilkaar. Herr von Bismarck er en Eremit, og Ensomheden er hans Element; den Tid, der kommer efter, vil fortrinsviis see ham som Eremiten i Barzin, der snakker med sine Skytter, tumler med sine Heste og kun staaer i Forbindelse med den øvrige Verden ved en Telegraftraad. Hovedtrækket i hans Charakter er en romantisk Bildhed, der gjør, at det er en Fornoielse for ham at tæmme en balskyrig Hest, men en dræbende Rjedssommelighed at skulle bringe Herr Vasker til Fornuft; men Hovedaarsagen til hans Isolerthed er den, at han i Grunden har et moderat Sind, og idet han stadig er beskæftiget med at forsvare de mest modsigende Interesser, forsøger han med energisk Udholdenhed en Mæglerpolitik, der er altfor foroven for Nogle og altfor frygtfuld for Andre. Han har maattet bryde med sine fordums Venner, de preussiske Conservative, der aldrig vilde have hjulpet ham til at skabe et Tydskland. Han vidste forud, at den preussiske Particularisme var den seigste og farligste af alle, og at han, for at mediatifere Smaastaterne, var nødt til først at mediatifere Preussen. Han kunde ikke udføre sine Planer uden at slutte sig til de Nationalliberale,

hvem han ikke holder af, og som bebreide ham, at han er for staaansom. Disse Doktrinaire kunne aldrig gaae radikalt nok tilværks. En af dem sagde: „Vi faae kun et Tydskland, naar vi eengang for alle have gjort det af med disse smaa Dynastier, der kun bryde sig om at lægge Penge op.“ Herr von Bismarck er mere hensynsfuld imod disse smaa Dynastier og er slet ikke tilbøielig til at kaste dem saa glat væk overbord; han vil gjerne lette Stibet, men stjotter ikke om at stille det ved sin Ballast, og de smaa Kroner ere det tydske Keiserdommes Ballast. Hans Forhold til de Nationalliberale er derfor alt andet end behageligt. Han havde troet, at han ved at erklære den katholske Kirke Krig skulde tilstrækkeligt imødekomme sine Allieredes Radikalisme; men de Nationalliberale modtage med Taknemmelighed Alt, hvad han giver dem, og forlange med Paatrængenhed Alt, hvad han er bestemt paa ikke at give dem. De opfordre ham jevnligt til at stjænte Keiserdommet et ansvarligt Ministerium; han svarer dem: „Ministeriet, det er mig, mig alene, og det er nok.“ Han vil være Alt eller Intet, og han vil hellere bukke under end dele Ansvarret med Nogensomhelst. Han tilbeder den Byrde, der dræber ham.

Det tydske Keiserdommes Constitution er ufuldstændig, den mangler en Artikel, der lyder saaledes: „Det tydske Riges Statsler er forpligtet til altid at befinde sig vel.“ Men Herr von Bismarck kan kun befinde sig vel paa det Vilkaar, at hans Allierede

aldrig kjede ham, og at hans underordnede Embedsmænd forpligte sig ved Ed til at være ligesaa klogtige som foielige og ligesaa foielige som klogtige. Der behøves kun en eneste udisciplineret Person, en eneste Vigtigmager eller Rabulist til at odelægge hans Sundhed, og naar han ikke kan blive den Person kvit, taler han paa Diebliffet om at gaae. Han havde nyelig Grund til at frygte, at Majoriteten i Rigsdagen, inden den voterede de nye Lovforslag, vilde som sædvanligt opstille Betingelser, som han ikke kunde gaae ind paa. Han forekom den derfor og indgav sin Demission, ligesom han allerede tidligere havde gjort i 74. Denne gang varede Krisen længe nok, til at man kunde lade alle hans Efterfølgere, alle dem, der troede sig istand til at erstatte ham, og alle dem, i hvem der muligt kunde være Stof til en Rigsfantsler, påskere Nebue for sig. En Deputeret i Rigsdagen gjorde sig til Tolk for den offentlige Mening, idet han sagde: „Intet er mere overraskende end den Naade, hvorpaa man overalt har modtaget de Visninger, som Aviserne have bragt angaaende Fyrst Bismarcks eventuelle Efterfølgere. Iblandt disse fandtes Keiserdommets første Dignitarier, fremragende Folk, der have udmærket sig baade i Krig og Fred og i de parlamentariske Kamppe, men hvis man havde spurgt en af os, hvem af alle disse Mænd der var nærmest istand til at bære den kolossale Vægt, der tynger paa Rigsfantslerens Skuldre, vilde vi ikke have kunnet

undlade at smile. Og det er ganske tilforladeligt, at enhver af disse forresten fortjenstfulde Mænd stod paa Klippet til at blive komiske." Man kan ikke aspirere til at afløse Herr von Bismarck uden at gjøre sig latterlig — det er Moralen af det Stykke, der nylig er blevet opført i Berlin.

Ingen kunde falde paa at troe, at Keiser Wilhelm vilde modtage Rigs-kantslerens Demission. Hvis han nogeninde vilde stille sig ved denne Statsmand, hvis Geni han har vidst at gjætte, ved denne Minister, som Forsynet selv synes at have sendt ham, denne Mand, med hvem han har fristet saamange Tilfikkelser og saa store Farer, og som har sat Keiserkronen paa hans Hoved, saa maatte han jo troe med det samme at stille sig ved sin Fortid og sin Hæder. De preussiske Souverainer have kun Statens Vel for Øie; de lære tidligt at offre for Statens Skyld deres Bequemmelighed og Sympathier. Uden Tvivl har Keiser Wilhelm maattet taale meer end eet Udbrud af den herskesyge Kantslers daarlige Humeur; han har sagtens havt Grund til at beklage sig over hans Ubesindighed, hans Hidsigthed og hans Uforsonlighed; men han har som Philosoph taget sit Parti og ladet sig noie med at sige: „Saaledes er han nu engang; man maa tage ham, som han er." Intet Menneske i Berlin har forundret sig over hans Holdning under Krisen: den var, som man havde ventet. Langt mere overrasket har man været over Thronarvingens virksomme Mæg-

ling; den Iver, han har lagt for Dagen, maa for Svrst Bismarck være et Bink af Betydning. Man vidste, at Prinds Friederich Wilhelm jiden 1870 havde nærmet sig til Herr von Bismarck, hvis Politik han tidligere ofte havde misbilliget. Denne Tilværmelse var bleven endnu mere tydelig fra den Dag, da Rigskaantsleren aabnede sit Felttog imod Kirken. Den Ihærdighed, hvormed Arvingen til den preussiske Throne og til Keisertronen vedblev at forestille Herr von Bismarck, at Tydskland trængte til ham, er bleven almindelig bemærket. Der blev ham sagt dermed, at han ogsaa var Fremtidens Mand. Derom kan der for Eftertiden ikke være Tvivl, og det er maaskee denne Bished, Herr von Bismarck onskede at skaffe sig. Han har altid holdt af at føle Pulsen paa Alle og at see klart i Situationen. Nutiden er hans, og Fremtiden tilhører ham ogsaa.

Ligesom Souverainen og Dynastiet har ogsaa Parlamentet skyndt sig at bekræfte, at Herr von Bismarck er umistelig, og at selv hans Modstandere ikke kunne være ham foruden. Rigsdagsmodet den 13de April var ligesaa interessant som betydningsfuldt. Alle Partier havde udvalgt en af deres hypperste Talelere til at bringe den syge Statsmand deres Hyldest og bede ham om at blive raskest muligt. En af Førerne for Fremskridtspartiet, som Bismarck isærdeleshed afskyer, var den Første, der erklærede, at Ingen kunde tænke paa at afløse Herr v. Bismarck uden at

gjøre sig latterlig. Dr. Hänel glemte naturligviis ikke at gjøre Rigsdagen opmærksom paa, at det Alvorlige i denne Krise var en Paamindelse om, at en Constitution, der var afhængig af en enkelt Mands Sundhed, og som kunde rystes ved et Nerveanfald, trængte i hoi Grad til at omstobes; men han erklærede istrag uopfordret, at han vilde opsætte ethvert Forslag i denne Retning, som han ellers kunde være fristet til at fremkomme med, til en ubestemt Fremtid. Efter Dr. Hänel talte Hr. v. Bennigsen, det nationalliberale Parties mest ansete Fører; han erindrede om alle de Tjenester, Herr von Bismarck havde ydet Tyskland, og al den Udkomst, han havde til dets evige Taknemmelighed; han tilfoiede, at uagtet ingen Reform kunde være mere nødvendig, end at der indfattes for Keiserdommet et ansvarhavende Ministerium, saa burde denne Reform dog kun forsøges med Rigs-kantslerens Samtykke og Medvirkning, fordi han alene kunde bringe Tyskland til at gaae ind paa den, og han havde derfor besluttet først at fremdrage dette Spørgsmaal, naar han var fuldstændig helbredet. Derefter tog Herr Windhorst, det katholske Centriumparties Fører, Ordet, og han benægtede paa det bestemteste, at Rygtet om Herr v. Bismarcks definitive Fratræden havde vaakt Glæde i den ultramontane Leir. „Herr v. Bismarck,“ udbrød han, „har beviist ved sine Gjerninger, at hvis han vil skaffe os Religionsfred, er han bedre istand dertil end nogensomhelst Anden, og

hvis det kom til en Underhandling, for at gjøre Ende paa Kampen, vilde jeg for min Deel foretrække at forhandle med ham fremfor med det preussiske Bureaukrati." Ogsaa de Conservative udtalte sig igjennem Herr von Meist-Rekow, der sagde til de Liberale: „Mine Herrer, hvis De vil Kantsleren vel, hvis De onsker oprigtigt, at hans Guur skal blive ham til Nytte, saa kom ikke med nye Reformforslag, der, det veed De, kun kan vanstelliggjøre Situationen og yderligere forbitte ham Livet. Det er ham og ham alene, der, naar han har gjenbundet sin Sundhed, bedst kan corrigere, hvad Mangelfuldt der findes i vore Institutioner.“ Endelig erklærede Repræsentanten for de Fri-Conservative, Grev Bethusy-Huc, at det var Parlamentets første Pligt at votere de Love, der laae Kantsleren allermeest paa Hjertet, og han tilføiede, at en Gjentagelse af Krisen alene kunde forebygges, naar Rigskantsleren i det preussiske Ministerium fandt den Homogenitet i Anstuelser om Skatter og Finantser, som var uadskillig fra Udførelsen af hans Planer. Saaledes boiede i dette mærkelige Møde alle Partier sig dybt for den uundværlige Mand og lagde Krands for hans Fodder. De sagde Alle: „Siden vi ikke kan erstatte ham, saa lad os slutte os til hans Læger og hjælpe dem at skaffe ham hans Sundhed tilbage. Lad os afholde os fra enhver Discussion, der kan være ham ubehagelig; lad os ikke gjøre Stoi, ikke tale for høit, lad os opsætte at forlange Reform, og

lad os votere de Lovforslag, han er fremkommen med, selv om de ikke behage os ganske. Siden vi have den Lykke at have en stor Mand i Spidsen for os, saa er det vor Skyldighed at omgaaes ham varlig; lad det kun gaae ud over vore Forsamlinger, naar blot han befinder sig vel." — Tydskland er et Land, hvor Fædrelandskjærligheden ved fremtrædende Veligheder altid seirer over Partiaanden! Hvis Rigsdagen ikke havde gjort sin Pligt, vilde Landet have krævet den til Regnskab. Bjerne og Landdistrikterne vilde have sat sig i Bevægelse, det i Bremen afholdte meeting havde fundet Gjenskyd overalt, og Hr. von Bismark vilde engang endnu have faaet et Bevis paa, at han holder Tydskland i sin Haand.

Der som han beklager sig over, at der mangler Noget i hans Triumf, maa han være meget vanskelig at tilfredsstille. Maastee vil han under sit Triumf paa de lauenburgske Sletter finde Velighed til at repetere Shakspear, som han forresten kjender saa godt, og specielt Tragedien Coriolan, som især maa behage ham. Den store Digter har der skildret en patriotisk og ærgjerrig Politiker, som har gjort sit Fædreland glimrende Tjenester, men som lider af en uhyggelig og uhelbredelig Sygdom: Foragt for alle Mennesker. Han har kun Erbødighed for sin Moder Volunnia og elsker kun sin Hustru Virginia, der boier Hovedet og tier, naar hun er sammen med ham, og hvem han

smilende kalder „min dyrebare Tausshed.“ Da det utaknemlige Folk forbiser ham fra Rom, udbryder han:

„I Rjosterpat, hvis Vandedræt jeg hader
 Som raadue Mosers Dunst — hvis Gunst jeg agter
 Som Adsejer af ubegravne Mænd,
 Der smitte Luften — jeg forbiser Jer!
 Bliv her med Eders Vankelmod; lad kun
 Hvert lustigt Rygte skræmme Eders Hjertes;
 Lad hvert et Nik af Fjendens Hjelmbusk strække
 Jer til Fortvivlelse; behold den Magt
 At landsforvise dem, som Jer forsvare,
 Indtil engang af Eders egen Dumhed
 I gives hen som Trælle til et Folk,
 Der vandt Jer uden Sværdsflag. — Med Foragt
 For Jer, for Staden vender jeg Jer Ryggen.*)

Hvor dog Herr von Bismarcks Skjæbne er forskjellig fra den, der ramte Cajsus Marcius, Seierherren ved Corioli! Taler han om at forlade Rom og overgive Byen til sig selv, til sin Uvidenhed og sine lune-fulde Tanker, kaster Rom sig for hans Fodder, for at holde ham tilbage, og hvis det nogensinde skulde glemme sine Loster, vilde han sige til det: „Jeg vilde jo befrie Dig for mig; hvorfor har Du holdt paa mig?“ Han har endnu ikke definitivt indgivet sin Dimission; han vil forsøge paa at gjenvinde sin Sundhed, men han har forbeholdt sig Ret til at fornye Krisen, naar det maatte behage ham.

„Rom er ikke Universet,“ sagde Coriolan, „der er ogsaa en Verden udenfor Rom.“ Hvad enten Herr von Bismarck trækker sig tilbage til Warzin eller til de lauenburgske Sletter, bærer han en Verden med sig i sine Tanker. Han har taget Orlov i det Dieblig Krigen udbrod nede ved Donau. En berømt Statsmand har engang udtalt, at „naar politiske Spørgs-

*) Edb. Lembæes Oversættelse.

maal blive daarligt behandlede, føre de til Krig. Det orientalske Spørgsmaal er blevet saa slet behandlet af Diplomatene, at det allerede nu er Kanonerne, der tale. Herr von Bismarck har forladt Berlin med den Visshed, at han fra nu af har hele sin Handlefrihed ikke blot til at foreslaae Love, som han anseer gavnlige for Keiserdommet og for Kongeriget Preussen, men ogsaa til at gjøre sin Politik gjældende i Orienten. Det er ikke blot Kantsleren, det er ogsaa Udenrigsministeren, der nu har faaet carte blanche; idet han venter paa det beleilige Dieblit til at fremkomme med sine Ideer, har han undraget sig alle nysgjerrige og indiskrete Spørgsmaal og enhver Paavirkning af Diplomatiets; han har trukket sig tilbage i sin Sky, hvorfra Europa undertiden troer at høre Tordenen buldre, denne Sky, der kun er gjennemsigtig for ham selv, og hvorfra hans brændende Blik kan overskue alle Kvadraterne paa det europæiske Skatbrædt.

Hverken i Tyskland eller andensteds er der Nogen, der kan tvivle om, at der er forbeholdt Herr von Bismarck en afgjørende Rolle ved den endelige Afgjørelse af Striden i Orienten og de territoriale Forandringer, der itaae i Forbindelse dermed. Ingen tvivler om, at han i det skjæbnesvangre Dieblit vil optræde som en deus ex machina og udtale det afgjørende Ord. Hvad er det for et Ord? maastee veed han det ikke selv, maastee er han endnu ikke færdig med sine Combinationer. Politiken er for ham en Dynamik, hvis Kræfter han studerer under Spillet, idet han lader Begivenhederne bestemme sin Handlemaade. Han er paa eengang en Mand med en vid Horizont og vidtløftige Forberedelser, men tillige en Ven af pludselige og dristige Improvisationer. Den 23de November 1872 skrev Herr von Balan til Greb Arnim: „Hans Visshed gjør Dem ved denne Leilighed opmærksom paa en Feil,

der jevnlig begaaes af tydske Politikere: de forberede sig altfor meget paa Begivenhedernes Komme i en eengang fastslaaet Retning."

Af alle de Talere, der havde Ordet den 13de April, var Herr von Bennigsen efter Alles Mening den, der var heldigst situeret til at gjennemskue Herr von Bismarcks uigjennemtrængelige Planer, og det Sprog, han førte, var af den Natur, at det maatte berolige hele Europa: „I dette Dieblit," sagde han, „ere Alles Dine henvendte paa Sagerne i Orienten, der mere eller mindre maae berøre alle Staters Interesse. Hele Europa," sagde han, „er overbevist om, at hvis det lykkes at lokalisere Kampen og at forebygge et almindeligt Sammenstød, saa er det den tydske Kantslers fredelige Politik, der vil kaste det afgjorende Lod i Vægtstaaalen. Det er kun saa Nar siden, at vi maatte samle alle vore Kræfter for at bringe Østerrig og Frankrig til at anerkjende vor Ret, og alligevel er det lykkedes os efter saa frygtelige Begivenheder og efter et saa heldigt og ærefuldt Udfald, der fremkaldte alle Kabinetteres Skinsyge, Overraskelse og Frygt, at bibringe hele Europa den Overbeviisning, at Tydskland ikke er nogen væsentlig krigerisk og krigslysten Magt, men at det efter at have tilbageerobret sine gamle Grændser kun har det Maal for Øie, at sørge for sin indre Udvikling ad en fredelig Wei, uden at nære slette Hensigter ligeoverfor Nabomagterne. Det er Keiserens og hans Kantslers Bærk, og derfor vilde ikke blot i Tydskland, men i hele Europa, Rigs-kantslerens Afgang blive betragtet som en skjæbnesvanger og foruroligende Begivenhed." — Hertil svarede Føreren for det katholske Centrumsparti: „Herr von Bennigsen pleier at være vel underrettet; siden han saa stærkt betoner Herr von Bismarcks fredelige Politik, er jeg tilbøielig til at antage, at det er denne

Politik, der for Diebliffet vil gjøre sig giældende, og Ingen kan glæde sig derover mere end jeg i dette Dieblif, da Affairerne i Orienten har indviklet to Magter i en aabenbar Krig." Saaledes blev Herr von Bismarck i Mødet den 13de April almindelig feteret som en Fredens Skytsaand, og de Oplysninger, som Herr von Bennigsen havde afgivet, bekræftedes den 26de April af Herr Laske, ja selv af Herr von Moltke. Hvis de glimrende Prophetier gaae i Opsyldelse, hvis Herr von Bismarck arbejder paa at lokalisere Krigen og bevare Verdensfreden, hvis han, naar han igjen træder ud af sin Sky, fremstiller sig for Verden med en Oliegreen i Haanden, vil hele Verden være ham taknemmelig, og Rigs-kantslerens Sundhed vil da blive ligesaa dyrebar for Europa, som den nu er det for Herr von Bennigsen og Greve Bethusy-Huc.

Det er ganske vist ubesindigt at ville forudsige, hvad Herr von Bismarck agter at gjøre i et givet Tilfælde. Vi leve i en Tid, hvor Begivenhederne synes at spotte al menneskelig Beregning, og hvor alle Forholdsregler stufte endog saa deres Forventning, der have troet at frelse Verdensfreden ved at tilraade dem. I en nyere Komedie, der gjør megen Lykke, forekommer der en intrigant Politiker, der underkjober Damer af tvivlsom Dygd til at fralokke Gesandtstabssekretairer af anden og tredie Klasse, som de faae i deres Garn, alle deres Hemmeligheder; denne lumpne og plumpe Person følger da til sin Regjering alle de Underretninger, som disse blonde og brune Sirener have vidst at forskaffe sig. Tiderne have meget forandret sig; nutildags ere de Hemmeligheder, som Gesandtstabssekretairer, enten de ere af anden eller første Klasse, ere i Besiddelse af, ikke meget værd. Selv Gesandter og Ambassadeurer behøve ikke at være bange for at compromittere sig ved deres Indiskretion,

og de gjøre bedst i at lade ubidende, thi i Virkelig-
heden veed de ikke Noget. Have vi ikke for ganske
nylig hørt Gesandt, der kom lige fra Constantinopel,
ja selv Udenrigsministre erklære med den største Be-
stemthed, at der var Ingen, der ønskede Krig, og at
vi i det mindste havde to Fredsaar at stole paa?
Nogle Dage efter gif Russerne over Pruth. I mange
Maaneder havde hele Europa bestræbt sig for at for-
hindre en Krig, hvis sandsynlige Følger maatte for-
færde det; men alle de Forholdsregler, der toges for
at forhindre Krigen, bidrog kun til at fremskynde den
uheldsvangre Katastrophe. Memorandumer, Conferencer
og Protokoller gjorde kun Ondt værre og tændte kun
Ild i Krudtet istedenfor at hælde Vand paa det.

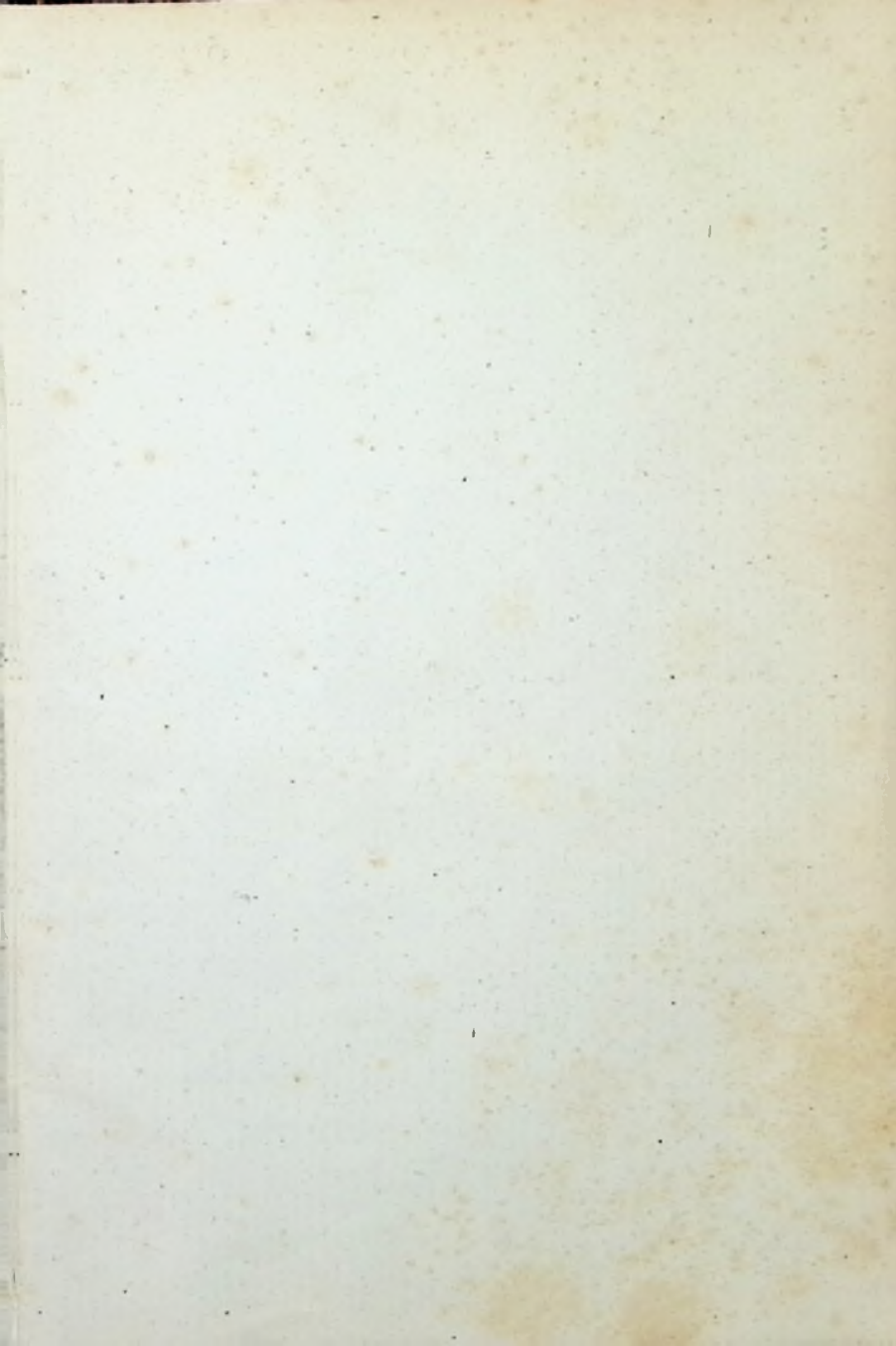
En Ting er sikker nok, og det er, at Tydskland
ønsker oprigtigt, at den Krig, der er udbrudt i Orienten,
maa begrænses saa meget som muligt, og mangfoldige
Tydskere, der ikke alle ere Rigsdagsdeputerede, ere
overbeviste om, at Herr von Bismarck vil forhindre
Ilden fra at angribe Naboens Hus. En af dem sagde
forleden til mig: „Man bedømmer Kaantsleren urigtigt;
han har engang forbauset Europa ved sin Driftighed,
han vil nu forbause det ved sin Klogskab og sit Maade-
hold. Med sit heftige og opbrusende Temperament
forbinder han en skarp Forstand, der lægger Vaand
paa hans Foretagelseslyst og forbyder ham at over-
skride den rette Grændse; han holder af at vise Maade-
hold og kun at indlade sig paa hvad der er muligt.
Vær overbevist om, at han pønser mindre paa farlige
Erobringer, der kunne skade hans Værk, end paa at
gjøre det holdbart og varigt, og at han helst vil holde
det mægtige Rige, som han har skabt, udenfor alle
fornærmelige Discussioner. Han sagde i 1874: „Jeg
trænger til ti Aars Fred for at kunne skabe et Tydsk-
land.“ En europæisk Krig vilde ødelægge hans Ar-

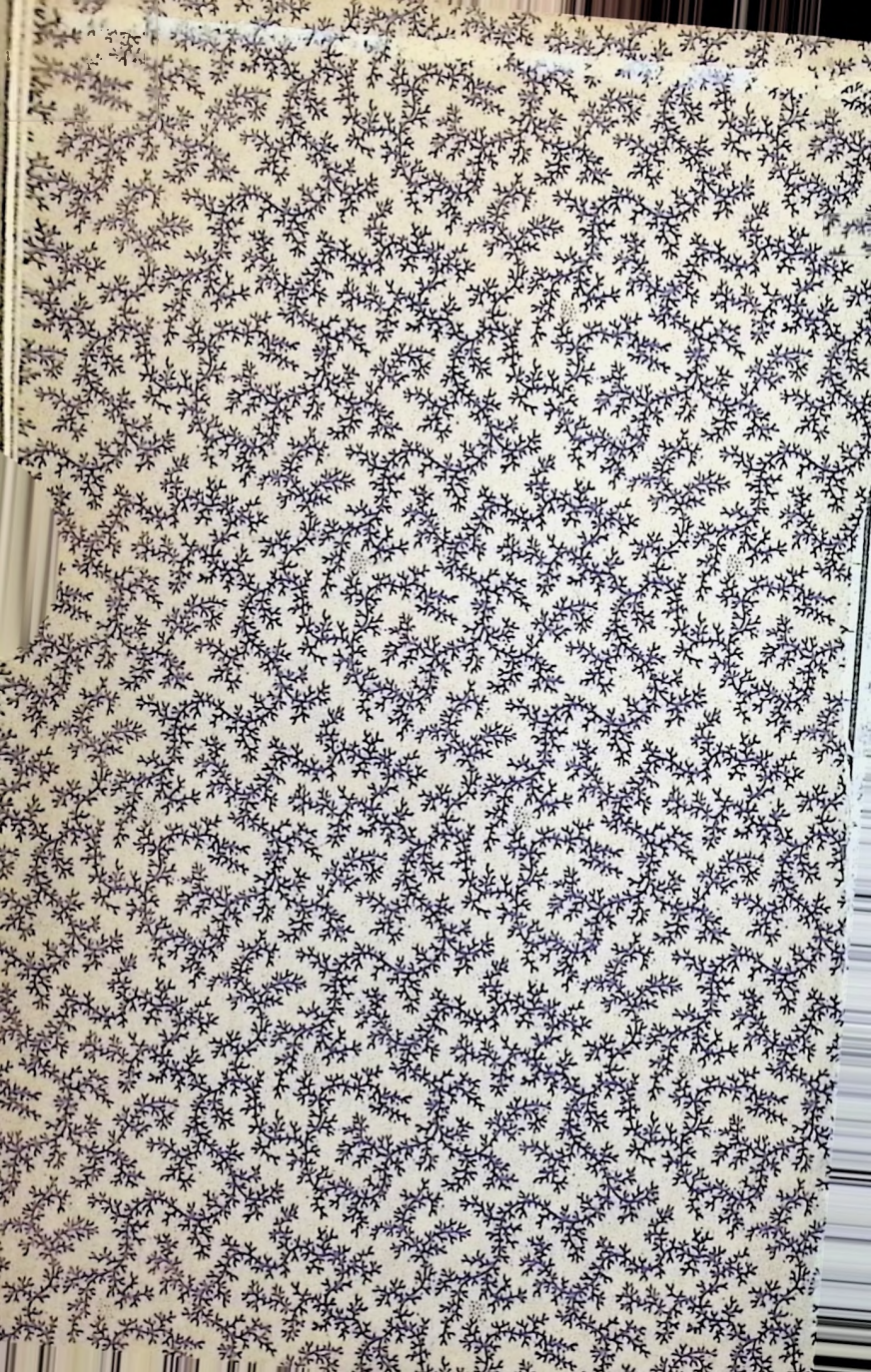
beide. De vil maasse indvende, at det havde staaet i hans Magt at kvæle den orientalske Krig i Fødselen og at standse Rusland, hvad ogsaa adskillige af os vare saa uskyldige at bede ham om. Forbundet med Rusland har altid spillet en stor Rolle i hans Combinationer, og Rusland har gjort ham altfor vigtige Tjenester til at han ikke skulde føle sig forpligtet til at skaane det." Han har ikke gjort fælles Sag med Russerne, men han har viist sig tolerant imod dem. „Vorherre være med Eder," sagde han til dem. „Gaa over Pruth, men det er paa Eders egen Risiko!" Smidlertid vilde han heller ikke, at Russerne, der i Berlin ikke fandt den Føielighed og Smødefommen, som de troede at have Ret til, skulde søge sig en Allieret andensteds. Det var derfor med en ikke ringe Misfornoieelse, at han med eet lagde Mærke til, at St. Petersborg begyndte at kokettere med Paris; denne Intrigue havde ikke nogen god Indflydelse paa hans Nerver. Sykkeligviis forstod Frankrig meget godt, at Rusland ikke mente det alvorligt, men at dets Fortroligheder kun vare beregnede paa at vække Tydskernes Jalousi og gøre dem mere føielige og imødefommende mod Fyrst Gortschakoffs Duster. Som en aandrig Diplomat udtrykker sig, vilde Cabinettet i St. Petersborg kun bruge Frankrig som spansk Flue, men det var en Rolle, som det var for bestedent eller for stolt til at indlade sig paa. Herr von Bismarck har ingen Grund til at tvivle om Franskmændenes Klogskab, saalænge de udgjøre en Republik; men han troer, at denne Klogskab kun skriver sig fra, at de holdes i en evig Uro, og derfor troer han det nødvendigt ved forskjellige Kunstgreb at vedligeholde denne Uro. Denne saa dristige Mand er uendelig omjagtig, og saalænge hans store Organisationsværk af Tydskland ikke er fuldt færdigt, vil han vedblive at være ængstlig og mis-

troist. Han har troet, at han i den tydske Eenheds Interessje maatte indlade sig i en Kamp med Kirken og den katholske Particularisme, og at de Provindsjer, der beherskes af en ultramontan Geistlighed, kun vilde være lidet paalidelige. Det er for Dieblicket hans Vendée, og den, der tillader sig at conspirere mod hans Vendée, er i hans Dine hans allerværste Fjende; det er sagtens ufornodent at tilføie, at det ligger i hans Charakter at ville odelægge sine Fjender, og hvis han nogensinde skulde falde paa at ophidsse Tydskerne mod Frankrig, ville visse klerikale Uforsigtigheder give ham foronstet Veilighed til det."

Man kan svare hertil, at paa den franske Side af Vogeserne har den offentlige Mening ikke trængt til Herr von Bismarcks Paamindeelser for at bekæmpe visse klerikale Uforsigtigheder og vanvittige Udfordringer af Geistlige, der bagvaskte Episkopatet ved at indbilde Ulandet, at de franske Biskopper ere Franskmænd, hvis Fædreland ikke er i Frankrig. Hvorvel Frankrig ingenlunde lever i denne usladelige Frygt og barnagtige Uro, som man finder Fornoieelse i at tillægge det, saa har det dog fast besluttet ikke at blande sig i sine Naboers Affairer og ikke at conspirere med Vendéerne i nogetsomhelst Land. Det fordrer af sin Regjering, at den ikke har nogensomhelst anden Sag for Die end dets egen, og den er mistroist imod ethvert Raad, der gives det af Partimænd. Hvad enten de ere Geistlige eller ikke, have Partimænd altid Munkenes Tendentser — deres Klosters Vel ligger dem mere paa Hjertet end deres Fædrelands Lykke.

(Revue des deux mondes, Mai 1877.)

HOVEDBIBLIOTEKET
GENTOFTE KOMMUNEBIBLIOTEK

Magasin

05.6

For Romantik og
Historie
bd. 18 (1877)

ex.1

M